No. Q 404.11
The Public Library of the City of Boston.

DUNS SCOTUS, JOHANNES. Cursus optimarum quaestionum cum textualibus expositionibus Porphyrii atque veteris logicae Aristotelis. 1492(?)

Hain 5805; Panzer 403; Voulliéme 354. ✝ Q c

Printed with semi-gothic type, in two columns, 62–64 lines to a column. It has 70 leaves, the first blank. The size of a leaf is 233 × 172 mm., while the text measures 204 × 133 mm. There are three large initials in several colors; red is used for paragraph-marks. On the title-page there is a drawing of a monk.

Johannes Duns Scotus was one of the most brilliant — and most futile — thinkers of the Middle Ages. He was the chief adversary of Thomas Aquinas and the scholastics, who were too realistic for him! Accordingly, he pushed nominalism to its extreme. He was a past master in the use of the syllogism. Aristotle himself could have learned from him in this respect. In fact, he turned his wonderful faculty for making syllogisms against the master. No one of the medieval philosophers was more independent than he. For if Roger Bacon revolted against Aristotelianism in the name of experiment and observation, Duns Scotus revolted against it with equal vehemence in the name of pure intellection. He was a revolutionist of the right wing. The questions of dispute between him and the genuine scholastics were many. The controversy about the "universals" may illustrate the nature of these quarrels. Aquinas, following Aristotle, taught that meeting an object one perceived first its general characteristics — "majus universale" — working gradually toward the specific details. Scotus, on the other hand, maintained that the first perception is of the special characteristic, the "minus universale" or "species specialissima." His contention was against common experience. Yet he produced one example after another to prove his thesis. He was called by his admirers *Doctor Subtilis,* and he certainly deserved the epithet.

The nationality of Duns Scotus is still a mooted question. Irish, Scotch and English alike claim him for their race. It is most likely that he was born at Dunstance in Northumberland in 1265. As a youth he joined the Franciscans and went to study at Oxford. In about 1300 he became a teacher at the University, lecturing on the works of Aristotle and on the "Sentences" of Peter Lombard. In 1304 he was invited to the University of Paris, where he repeated his lectures, though in a more succinct way. In 1308 he was sent to Cologne to teach in the new school of the Franciscans, but a few months after his arrival there he died.

The lectures form the most important part of Scotus's work. They exist in two versions, known as the "Opus Oxoniense" and "Opus Parisiense," or "Reportata Oxoniensia" and "Reportata Parisiensia." These lectures, together with the treatises on a variety of theological and philosophical problems, contained mainly in his "Collationes" and "Quodlibeta," make Scotus's production during the eight years of his teaching amazingly rich. His works fill twelve huge volumes in the edition of 1639, as prepared by Lucas Wadding and his collaborators, chiefly from manuscripts in the Vatican Library. A reprint of this edition, published in Paris in 1891–95, consists of twenty-six volumes, each of about seven hundred pages. Of these, the lectures on Aristotle occupy the first seven, and the lectures on Peter Lombard the next eight volumes.

In his commentaries on Aristotle, Duns Scotus treated of only a part of the philosopher's work. He discussed Aristotle's logic, psychology and metaphysics, without touching on his ethical, biological, political or literary treatises. In contrast to the Aristotelian expositions of Thomas Aquinas, the interpretations of Scotus do not deal directly with the Aristotelian text; they consist rather of his own views on all sorts of subjects.

The text of the copy in the Library is different from that of the New Wadding (as the Paris edition is called). It is composed in the form of questions and answers, as all works of Duns Scotus are; but it is much shorter than the text of the modern edition. It is not known, what manuscript was used for Quentell's publication. After a comparison with the New Wadding, one is inclined to believe that the book was printed as a text-book, chiefly for the use of students.

The purpose of the following notes is merely to give an indication of the contents of the Library's copy. The subject, which once occupied the best minds of a whole age, is naturally too large for any substantial discussion. The volume contains Duns Scotus's commentaries on the following treatises:

Super Predicabilia Porphyrii (ff. 1–23);
Questiones Predicamentorum Aristotelis (ff. 24–50);
Questiones Perihermeniarum Aristotelis (ff. 51–69).

The first of these is Porphyrius's "Predicabilia." Porphyrius (A.D. 233–c.304) was a Greek scholar who lived and taught in Rome. His "Predicabilia" ("Isagoge" or "Introduction") to Aristotle was translated into Latin by Boethius, and was extensively used in the Middle Ages as a compendium of Aristotelian logic. It consists of seventeen chapters, of which Duns Scotus comments on four. (On the nature of genus and species, on difference, on property, and on accident.)

The second item in the volume is Duns Scotus's commentary on Aristotle's "Predicamenta" or "Categories," a grammatical treatise dealing with the parts of speech. There are here forty-four questions, but the major part treat of the first four of the fifteen Aristotelian categories: of homonyms, synonyms and paronyms, of the logical division of things and their attributes, of the relation between predicate and subject, and of the enumeration of the categories. Only two questions are given to the remaining portion of Aristotle's treatise.

The subject of the third item is Aristotle's "Perihermeniae," in its Latin title "De Interpretatione." The adequate English translation should be: "Of language as the interpretation of thought." The commentary is divided into two books and, in all, twenty-three questions. But only four of the fourteen Aristotelian chapters are discussed: the first, on the meaning of interpretation; the second, on the noun; the tenth, on "opposites"; and the eleventh, on the composition and division of propositions.

Bought in October, 1901.

Q.40411

BOSTON PUBLIC LIBRARY

❡Curſus optimarum queſtionum

cum textualibus expoſitiōibus Porphirij atqꝫ veteris logice Areſtotilis ſicut maximi pariſ iis regentes tradiderunt. multorum peritorum opi-niones recitantes. finaliter ſe reſoluentes ad mentem ſubtiliſſimi docto-ris iohānis Scoti ordinis minorum.

PUBLIC LIBRARY
BOSTON

BOSTON PUBLIC LIBRARY

¶Curſus optimarum queſtionū vna cum textualib⁹ expoſitonibus Porphirij atq; veter⁹ logice Areſtotelis ꝑut maximi regētes pariſieſes tradidere. ſingulo℞ opiniones cum probatōibus fideliter recitātes. quib⁹ diſſolut⁹ ad mentē ſubtiliſſimi doctoris anglici Joannis Scoti ordinis mino℞ ſeſe abſoluūt. incipit feliciter

Circa initium logice veter⁹ Por. atq; Are. ¶Querit̄ pmo vtrū logica ſit ſcia ſpēalis ab alijs diſticta ¶Arguit̄ pmo q nō. q2 mod⁹ ſciendi non eſt ſcia. ſed logica eſt modus ſciendi. ergo logica nō eſt ſcientia. Maior p3. q2 modus rei nō ē res cuius eſt modus Minor ꝓbat̄ ꝑ phm ſcdo metaphiſice dicentē. abſurdū eſt ſil' qrere ſciam ꝛ modū ſciendi. ꝑ modū aūt ſciendi ſm ꝯmentatorem intelligit logica3 ¶Scdo ſic. oīs ſcia acquirit̄ ꝑ logicā cu3 acqratur ꝑ argumētatōem. ſed logica nō acquirit̄ ꝑ logicam. q̄a tūc idem eēt prius ſeipo quod eſt impoſſibile. ꝙ logica nō eſt ſcia ¶Tercio ſic. ſi logica eēt ſcia. aut eſſet ꝯmunis. aut eēt ſpēalis. nō cōis quia ſubiectū eius nō eſt cōmune ad ſubiecta aliarū ſciarum. nec ſpēalis. q2 logica eſt de intentōibus ſecūdisque omnibus rebus ſunt applicabiles. ¶Quarto ſic. nulla ſcia eſt de contingētibus ꝛ poſſibilibus aliter ſe habere. vt habet Areſtoteles pmo poſterio℞. ſed logica eſt de hmōi rebus cū ſm Auicennā ſit de ſecundis intētōibus. que fabricant̄ ꝑ opus noſtri intellectus. ergo. ¶Quinto ſic. nulla ſcia ineſt a natura. ſed logica ineſt qbuſdam a natura. ergo nō eſt ſcientia.

In oppoſitū arguit̄ autoritate Areſto. et alio℞ logico℞. qui de logica nobis tradiderūt ſcia3 Et rōe ſic. logicus eſt ſciens. ꝙ logica eſt ſcia. tenet ꝯña ꝑ locum a coniugatis ¶Pro ſolutōe iſtius queſtiōis ſoluende ſūt quinq; ꝑtiales queſtiōes. ¶Prima eſt vtrū logica ſit ſcia. Pro cuius ſolutōe attende pmo q duplex eſt logica. ſ. naturalis ꝛ artificial'. logica naturalis eſt. q̄dam naturalis poteſtas noſtri intellcūs qua natural'r magis aſſentim⁹ vero ꝙ̄ falſo. ex quo aſſenſu ꝑcedim⁹ de noticia noti ad noticiā ignoti. Sed logica artificialis eſt quidā habitus acquiſit⁹ quo iudicamus de rectitudine argumētatōis. vl' eſt illa que data eſt ꝑ certas regulas artis logice. ¶Attende ſcdo q logica ite℞ eſt duplex. quedā eſt vtens ꝛ quedā docēs. Logica vtens capit̄ dupliciter. vno modo ꝑ habitu ſcietifico logico acquiſito ꝑ demonſtratōem quo vtimur in ſingul' ſcientijs diuidendo diffiniendo ꝛ verū a falſo diſcernendo. Alio modo capitur pro habitu acquiſito ex frequenti argumentatōe ſiue talis habitus fuerit noticia vera vl' falſa ſiue dubia vl' firma. Sed logica docēs ſm dominū Albertum ſic diffinit̄. logica eſt que a fantaſijs que videntur ꝛ non ſūt liberat. errores dānat. fallitates oſtēdit ꝛ lumen rectum in omni ope cōtēplatōis preb3. ſ3 ſm Boetiū ſic. logica ē ſcia diſcernēs ve℞ a falſo. ſm vero ſanctū Thomam eſt ſcia ratonalis actuum ratōis directiua. ¶Attende tercō. q q2 tres ſunt actus rōnis ſc3 ſimplicium apprehenſio cōpoſitō ꝛ diuiſio ꝛ diſcurſus. ideo etiam habemus tres ꝑtes logice noſtrum intellectum in iſtis actibus regulantes ne erret. ſc3 libru3 predicabilium ꝛ predicamento℞ qui regulant primū actum. ꝛ perihermenias qui regulat ſcdm. ꝛ tota3 nouam logicam que regulet terciū. Unde dicit Areſtoteles in fine ſecundi methaphiſice q multa ſunt impedimenta ꝑpter que ſolemus impediri a cognitōe veritatis. Unū tamē ꝛ pricipium eſt ignorātia modi ſciendi que eſt logica. maxima eīn cauſa erroris antiquorum philoſopho℞ in ſingulis ſcientijs ſm Areſtotele3 fuit ignorantia logice. Quidā alius vero ſic diffinit logicam. Logica eſt omniū artium aptiſſimū inſtrumentū ſine qua nulla ſcientia ꝑfecte ſciri poteſt. que non more naturalium inſtrumento℞ vſu crebro cōſumit̄. ſ3 ꝑpter cuiuſlibet alterius ſcientie ſtudiū ſiue exercitiu3 recipit incrementum. Sed ſm Auguſtinum. logica eſt ars artium ſcientia ſciarum qua apta oēs alie aperiuntur. ꝛ qua clauſa omnes alie clauduntur cu3 qua q̄libet. ꝛ ſine qua nulla ¶Attende quarto. q ſcientia nihil aliud eſt ꝙ̄ quedam qualitas ſubiectiue exiſtēs in anima diſponēs intellectū ad faciliter ꝛ ꝓmpte operandū conſiderando aliquod ꝑ ſe obiectu3 intelligibile de quo ſcia talis inqrit paſſiones ꝛ ꝑ ſe accidētia ex ꝓprijs ꝑncipijs talis obiecti. Unde ſcia poteſt dupl'r accipi. vno modo general'r ꝓ noticia alicuius veri qua intellectus ꝯformiter aſſentit alicui ꝯplexo ſiue ſit euidēs ſiue nō. ꝛ ſiue necāriu3 ſiue nō. ſiue etiā ſit nata fieri euidens ex aliquo ꝑus euidenti ſiue nō. ꝛ illo mō ſcio hūc eſſe patrē ꝛ hanc matrē. Etiā ſcio parietē eſſe album. et ſil'r ſcio ꝑncipia inquātū cognoſco terminos ꝑncipio℞. Alio mō ſcientia capitur ꝓprie ꝑut eſt noticia euidens alicuius veri necārij nata cauſari ex euidenti noticia ꝑ̄miſſarum applicatarū ad ipm ꝑ diſcurſum ſyllogiſticū Ex qua diuiſione eliciūtur quattuor ꝯditōnes reqſite ad ſciam ꝓprie dictā. Prima ꝯditō eſt q ſit noticia certa ꝛ euidēs. ꝛ ꝑ hoc differt ab opinione ꝛ ſuſpitōe. Secūda conditō q ſit de obiecto necārio. ꝛ per hoc differt ab arte ꝛ prudentia. quia ars ꝛ prudentia reſpiciūt obiectum contingens qd poſſibile eſt aliter ſe habere Scientia vero reſpicit obiectum neceſſariū quod impoſſibile eſt aliter ſe habere. vt habetur ſexto ethico℞. Tercia conditō eſt q talis ꝯgnitō ſit cauſata a cauſa euidēte intellectui. ꝛ ꝑ hoc differt ab habitu principio℞. qui dicitur intellectus. Quarta conditō eſt q ſit cauſata ex aliquo ꝑus euidente applicato ad ipm ſcitum per diſcurſū ſyllogiſticum Et ille conditōes poſſūt ſentētialiter elici ex diffinitōe ſcire poſita in pmo poſterio℞ cu3 dicitur. Scire eſt rem ꝑ cauſam cognoſcere ꝓpter qua3 res eſt. ꝛ quonia3 illius eſt cauſa ꝛ nō eſt contingere aliter hoc ſe habere Et ſi queras. an in deo ꝛ intelligentijs ſit ſcientia illo modo accipiendo ſciam Dicunt quidā

ꝙ nō. eo ꝙ in ipſis nō ē diſcurſus. Sʒ reſpōde breuiter ꝙ ſi capiatur diſcurſus vt importat ꝓceſſum ab aliq̄ ꝑus tpe noto ad aliquid poſterius tpe notū. ſic i eis nō ē diſcurſus neq̄ ſciēcia ꝓprie dicta. Si aūt capiat diſcurſus ꝓ ꝓceſſu q̄ itellect⁹ ꝓcedit ab aliq̄ ꝑus natura cognito ad aliud poſteri⁹ natura cognitū ſił tm̄ tpe. ſic i eis bn̄ ē diſcurſus. et ſcia ꝓprie capta eo ꝙ i eis ē obiectū pmarium ꝛ ſecūdarium.

Dic primo

Ad queſtionē. ꝙ logica naturał nō eſt ſcia. eo ꝙ oīs tał acquiritur ꝑ diſcurſū demonſtratiuū ſʒ logica naturał nō ē h⁹mōi eo ꝙ ē naturał potēcia ſiue ꝓmptitudo qua diſcurri⁹ a noto ad ignoti noticiam ¶ Dic ſcđo. ꝙ logica vtens ſecūdo mō nō ē ſciētia q: eſt habitus acq̄ſitus ex frequēnti argumētatione ſiue tał ſit dyaletica demōſtratiua ſiue ſophiſtica ſʒ manifeſtū ē ex diffinitōe ſcie ꝙ talis habitus nō eſt ſciētificus. ¶ Dic tercio. ꝙ logica vtēs pmo mō eſt ſcia. nam ſibi couenit diffinitō ſcie nec eſt diſtincta a logica docente ¶ Dic quarto. ꝙ logica docēs eſt vera ſcia eo ꝙ ſibi coueniūt quattuor cōditōes ad ſciam req̄ſite. Ex quo pʒ ꝙ logica vtens ſcđo mō accepta. ꝛ logica docēs ſūt habitus realr̄ diſtincti ꝛ a ſeinuicē ſepabiles. ſicut ꝛ muſica docēs ꝛ muſica vtēs ſepe a ſeinuicem ſeparantur

Queſtio ſecūda

¶ Vtrū logica ſit ſciētia vna ꝓ cuius ſolutōe. ¶ Attende pmo. ꝙ ſciētia poteſt dici vna tripl'r. Vno mō ſm numerū. ſicut noticia vnius ꝯcluſionis demōſtrate Scđo mō dicit̄ vna ſm ſpeciem. ꝛ tūc dicitur vna vnitate obiecti ad quod plura referuntur. que habēt vnam rōnem formalē cōſiderandi. Tercio modo dicitur vna ſm genus quod eſt in aliquo cōmuni obiecto abſtracto a multis obiectis ſpecie differentibus. ¶ Attende ſecundo. cū ſcientia ſit qualitas quedam generata ꝛ firmata ex frequenti cōſideratōne vł vnica ꝑfecta inclinās intellectum reſpectu cōplexi ſpeculandi Et pt̄ poni duplex habitus. vnus ꝓprius qui formałr̄ inclinat ad ſpeculatōnem eius tanq̄ naturalis ſimilitudo ex eius conſideratōne derelicta. Alius cōmunis qui virtuałr̄ inclinat ad ſpeculatōnem eius inclinādo formałr̄. ꝛ ad ſpeculatōem alteri⁹ in quo tale complexum virtuałr̄ continetur. ¶ Attende tercio. ꝙ ꝑ logicam poſſumus tria intelligere. Primo vnum cōmune ad omnes habitus cōcluſionuʒ in ipſa logica demōſtratarū. Secūdo vnū habitū ſingularem vnius concluſionis demonſtrate in logica. Tercio vnum aggregatū ex omnibus habitibus in hoc libro. ¶ Attende quarto. ꝙ aliqui dixerunt logicam eē vnum habitum ſola vnitate aggregatōnis. ymmo dicebant ꝙ fatuū eēt querere vnum habitum cōmunē omnibus in logica traditis. ſicut fatuū ē ł querere q̄s ſit princeps totius mundi. ꝓbabāt ſic. quia ſcientia ē habitus cognitiuus cōcluſionis. ergo tot ſūt ſcientie in logica quot ſunt concluſiones demonſtrabiles. cōſequētia probatur. quia habitus diſtinguūtur ꝑ obiecta. et ſcientie ſūt habit⁹. ergo diſtinguūtur ꝑ ſcibilia. ¶ Itē habitus innoteſcunt ꝑ actus. ſed reſpectu diuerſarum concluſionum ſunt diuerſi actus ſciendi ſpecie. igitur ꝛ habitus diuerſi. ꝛ ſic illa opinio ponit quodlibet cōplexum habere habitum ꝓprium. Et ſi petatur ꝑ q̄d ergo diſtinguitur logica a phiſica Reſpondent ꝙ ꝑ ſolum ordinem ad idem obiectum. ſicut vnus exercitus diſtinguitur ab alio per ſolum ordinem ad vexillum. Sed quia illa opinio eſt ꝯtra intentōnem Areſtotelis in pmo ꝛ° poſterioꝝ. q̄ icōueniēs. ꝛ etiam ſᵐ eā poteſt metaphiſica ꝛ naturalis ſcientia dici vna. eo ꝙ poſſūt aggregari ꝛ ordinem habere ad aliquod idem obiectū Inconueniens autem eſt ꝙ tantā vnitatem habeāt inter ſe ſcie que ponūtur ſimpliciter diuerſe quātā habʒ vna iſtarum in ſe. Sed alij dicūt ꝙ tota logica que ſe extendit ad multas concluſiones habet vnitatem cuiuſdem rei indiuiſibilis exiſtēs in noſtro intellectu. ita ꝙ per primam demonſtratōnem acquiritur tota eſſentia ſcientie logice. ꝛ per demonſtratōnes ſequētes ipſa ſm gradus ꝑfectōnis intenditur ꝛ ꝑficitur. Et hoc ꝓbatur. quia ſcientia eſt quedam qualitas ſimplex exiſtens in anima. ergo ꝛ vna numero ꝛ indiuiſibilis. Probatur hoc etiam in moralibus in quibus ex aliquib⁹ actibus tēperātie acquiritur tota eēntia iſtius virtutꝫ ꝛ ꝑ actus ſequentes ſiue ſint eiuſdeʒ ſpeciei ſiue diuerſarum ipſa intenditur ꝛ perficitur. Sed hec opinio nō videtur vera. nam logica ꝛ ſimiliter quelibet alia ſciētia ſub ſe comprehendit multas concluſiones ꝑ diuerſa media demonſtratas. ex quibus non poteſt generari idem habitus. eo ꝙ actus naturaliter relinquit ſuam ſimilitudinem in paſſo. ſʒ differentiū ſpecie ſūt diuerſe ſimilitudines. igitur tāta eſt differētia habituū quāta actuum ¶ Attende vlterius ꝙ logicam eē vnā poteſt intelligi dupliciter. Vno modo intrinſece ꝛ formaliter. ꝛ ſic cum ipſa ſit quedaʒ qualitas de pma ſpecie qualitatis habet ſuam vnitatem a ſua differētia actuali. Alio modo extrinſece ꝛ obiectiue. ꝛ ſic cum ſciētia dicat reſpectum ad ſcibile ipſa habʒ vnitateʒ a ſuo obiecto. non tamen materialiter. ſed ſub quadā ratōe formali accepto.

Dic primo

¶ Qʒ ſi capiatur logica ꝓ habitu ꝓprio formaliter inclinatio ad ꝯcluſionis illius conſiderationem a qua cauſatur ipſa non eſt niſi vna ſm aggregatōem. eo ꝙ tot ſunt habitus logice quot ſunt concluſiones ſcibiles in logica. ꝛ ſic cōſiderat eā pma opinio ¶ Dic ſecundo ꝙ ſi capiatur logica ꝓ habitu communi alicuius incōplexi. qui ꝟtualiter inclinat ad cōſideratōnem multoꝝ cōplexorum in illo ſubiecto virtualiter ꝛ eēntialiter cōtentoꝝ ipſa ē vna ſm ſpēm vł genus ꝓpinquū. patʒ quia eius obiectū cuius eſt. ē idem ſm ſpēm quo quidditatiue cognito ꝯgnoſcuntur pncipia ꝛ ꝯcluſiones nate haberi d̄ tali ſubiecto ſaltem virtualiter. Et vlterius ꝯgnoſcūtur alia. ſiue ſint inferiora cōtenta ſub ipſo ſiue alia attributa ad ipſm tanq̄ ad pmum. ergo habitus inclinās formaliter ad ſpeculādum ſubiectum ſm rōnem quidditatiuam inclinat virtualiter ad oīa complexa pdicta. ¶ Dic ſecundo ꝙ ſi accipiatur logica pro noticia omnium verorum complexorum ad que non inclinat virtualiter vnus habitus ſubiecti. nec per ſe nec in primo nec in ſcđo modo talis eſt vna ſm genus remotuʒ ſicut noticia de oppoſitōnibus equipollentijs. ꝛ mł'tis alijs. ¶ Dic quarto. ꝙ ſi accipiatur logica in cōmuni ꝓ quodam cōmuni habitu ad oīes ꝯcluſiōes in logica demonſtratas. ſic ipſa eſt vna ſm genus pdicabile. eo ꝙ predicatur de omnibus habitibus logicis. ꝛ il

lo modo nō eſt vna numero. nec vna ſpecie ¶ Dic qn̄to. ꝙ quocūqꝫ mō accipiatur logica ipa eſt vna obiectiue. eo ꝙ habet vnum genus ſcibile. ad quod oīa cōſiderata in logica habēt ordinē ⁊ attributōnem. ¶ Sed cōtra dicta arguitur quadruplr̄. ¶ Primo ſic. ſi pmū dictū eſſet verum. ſequeretur ꝙ tot eēnt logice. quot ſūt ꝯcluſiones demonſtrate in logica. ymmo adhuc infinite logice nobis deficerent. cum ſin infinite concluſiones demonſtrabiles in logica. ſed hoc eſt incōueniēs ¶ Secundo ſic. ex ſecūdo dicto ſequitur ꝙ habēs habitū de pmo ſubiecto ⁊ nō de aliis eēt logicus. ſꝫ hoc eſt incōueniēs. Patet añcedens. qꝛ ſicut ſe habet forma ad eē. ita ſe habet ad denoīare. ſi ergo habitus pmi ſubiecti eſſet logica. ipē denoīaret habētem logicū ¶ Tercō ſic ſi logica caperet vnitatem ab obiecto ſiue rōne formali obiecti. vl̄ iſta vnitas eēt trāſcendēs vl̄ generis generaliſſimi vl̄ generꝭ ſubalterni. vl̄ ſpeciei ſpēaliſſime vl̄ numeralis. ſed nullum iſtorum eſt dicendum. Nā ſi eſſet vnitas trāſcendēs. tūc oēs ſcientie eēnt logica. Similiter ſi eēt generis generaliſſimi vl̄ ſpēi ſpēaliſſime vl̄ generis ſubalterni. tūc tot eēnt logice quot ſunt cōcluſiones demōſtrabiles in logica. quod eſt inconueniēs. Quarto ſic. ſicut habitus refertur ad obiectū ſic ⁊ potētia. ſed due potentie poſſunt ferri ſuꝑ idem obiectum ſm̄ eādem ratōnem formalem. vtputa intellectus ⁊ voluntas ſuꝑ bonū ſub rōne boni. ergo ⁊ due ſciētie ¶ Ad pmum dicitur ꝯcedendo ꝙ multe ſūt logice ꝑtiales ſiue indiuidue de quibus hoc genus logica pdicatur. et ſimiliter ꝙ multe logice nobis deficiūt ¶ Ad ſecūdū dicitur. ꝙ ſicut iſte habitus cōmunis ſolum virtualiter ſiue potentialr̄ inclinat nos ad ſpeculatōnem eorū que in logica tradunt̄. Sic etiam denominat ſubiectū virtualiter ⁊ potētialiter tale ¶ Ad terciū dicitur ꝙ logica nō habet aliquā vnitatē intrinſecā a ratōne formali. ⁊ ꝑ ꝯſeqns nō oꝑtet ꝙ dicat̄ trāſcendēs vl̄ generaliſſima. ⁊c. Poſſet tamen dici ꝙ habet vnitatē numeralem ab obiecto extrinſeco cātū. eo ꝙ obiectū in cauſādo talē habitū eſt vnum indiuiſibile. ſic ſcꝫ ꝙ nullum inferius eo poſſet eundem cauſare. ¶ Ad quartū dicit̄. ꝙ non ē ſimile de potētia ⁊ habitu. eo ꝙ habit⁹ ſcientificus dicit relatōnem ad obiectū qualem nō dꝫ potētia.

Queſtio tercia

Utrum logica ſit modus ſciēdi. Pro cuius ſolutōne. ¶ Attende pmo ꝙ aliqui logici reſpondent ꝙ ipa eſt modus ſciendi ⁊ nō eſt ſciētia niſi capiēdo hoc nomē ſcīa generalr̄. ſed qꝛ pus ꝓbatum eſt ꝙ logica eſt vera ſcīa. idō. Reſpondent alij ꝙ logica vtens ē modus ſciendi. ⁊ talis nō eſt ſcīa. ſed logica docēs non eſt modus ſciendi. ſed eſt ſcientia. Alij vero reſpōdent ꝙ autoritas philoſophi debꝫ intelligi. abſurdū eſt ſiml̄ querere ſtientiam realem ſicut eſt metaphiſica. ⁊ modum ſciendi. Alij vero dicunt ꝙ logica eſt bn̄ mod⁹ ſciendi aliarum ſcīarum. ſed non eſt modus ſciendi ſuij pſius. Aliter tamen alij reſpōdent ſupponēdo tres diſtinctōes. Prima eſt ꝙ duplex eſt modus ſciendi. ſcꝫ obiectiuus ⁊ directiuus. Obiectiu⁹ eſt duplex. ſcꝫ executiu⁹ actualiter ſiue inſtrumētaliter. ſicut ſūt regule date d̄ argumentatōibus. ⁊ directiu⁹ ſicut ſūt ꝓbātia tales regulas Et ex hoc dicunt ꝙ logica docēs nos formare argumenta ꝑ certas regulas eſt vera ſcīa. Sꝫ logica vtēs. q̄ ſcꝫ dirigit nos circa argumētatōnes diffinitōes ⁊ diuiſiones eſt modus ſciendi. Et de tali intelligit phus cū dicit (Abſurdū eſt ſimul querere ſcīām ⁊ modū ſciendi) ¶ Sed cōtra hoc arguitur ſic. quia ſi hec eēt vera. oporteret ꝙ eēt ꝑ ſe primo modo vera cū ſit predicatio in abſtracto. ſed conſequēs eſt falſū ergo ⁊ añcedēs. conſequētia patet. quia oīs pdicatō vera in abſtracto eſt eēntialiter vera. falſitas conſequētis ptꝫ. quia intellecto ſubiecto nō intelligitur pdicatum. ⁊ etiā modus ſciendi poſterior eſt ſcientia cuius eſt modus. ergo nō predicatur ſciētia de modo ſciendi eēntialiter. neqꝫ mod⁹ ſciendi de logica. ideo ¶ Attende ſecundo ꝙ logicam eē modum ſciendi poteſt intelligi dupliciter Uno mō denoīatōne quadam extrinſeca facta ab obiecto. q̄a eſt de modo ſciendi ſiue de argumentatōne vl̄ ſyllogiſmo. Alio modo poteſt intelligi logicam eē modū ſciendi ꝑ ſe ⁊ eēntialiter. ⁊ iſto mō ipa non eſt modus ſciēdi

Primo Dic. ꝙ logica eſt mod⁹ ſciendi pmo modo. quia eſt de argumētatōe ꝑ quā notificatur quodlibꝫ ignotum in qualibꝫ ſcīa. ⁊ illo modo dꝫ Areſtote. in ſcd̄o metaphiſice. ꝙ oportꝫ pus erudiri quō ſingula ſint recipiēda. hoc eſt ante inquiſitōnem aliarū ſcīarum oportet erudiri in logica que docꝫ omnē modū ſciendi ſiue notificādi ignotum. ¶ Dic ſecūdo ꝙ logica nō eſt eēntialr̄ ſiue formalr̄ modus ſciendi. ſed ipa eſt quedā ſciētia tradita de mō ſciendi. ¶ Dic tercō ꝙ mod⁹ ſciendi eſt ſcīa materialr̄. quia logica eſt ſcīa ſicut ꝓbatum eſt. ⁊ eſt de mō ſciēdi tāqꝫ de materia circa quā ¶ Dic quarto. ꝙ modus ſciendi formalr̄ nō eſt ſcientia. Et h̄ prius probatum eſt.

Queſtio Quarta.

Utrū logica ſit ſcientia rōnalis vl̄ realis. Pro cui⁹ ſolutōe. ¶ Attende pmo ꝙ noticia poteſt dici rōnalis quadruplr̄. Uno mō eo ꝙ ſit ꝑfectiua rōnis. vt forma exiſtens in rōne. ⁊ ſic oīs ſciētia eſt ratōnalis. Secūdo modo dicitur rōnalis. quia ipa inuēta eſt ꝑ actum rōnis inquirētis ignotū ex noto. Tercō poteſt dici rōnalis. quia ipa eſt de ente rationis tāqꝫ de obiecto. ⁊ hoc modo ſcīa rōnis diſtinguitur cōtra ſcīam realem. Quarto modo dicitur rōnalis. qꝛ eſt directiua rōnis in actibus ſuis. ſicut ptꝫ ꝑ doctorē ſāctum dicentem logicam ideo eē rōnalem. quia homo ꝑ eā in ſuis actibus ſine errore ꝓcedit ¶ Attende ſcd̄o ꝙ tres ſunt actus rōnis. Prim⁹ eſt ſimplicium apprehenſio ꝑ quem formātur diffinitōes. Secūdus eſt apprehēſorum compoſitō ⁊ diuiſio ꝑ quem formātur enūciatōnes. Tercius eſt diſcurſus a magis noto ad minus notū ꝑ quem formāt̄ ſyllogiſmi. Et ſub iſto tercō ꝯtinent̄ alij tres quos phus nō enumerat. Prim⁹ eſt decipe ꝑ quē formātur ſyllogiſmi falſigraphi ſiue ignorātie. Secūdus eſt opinari ꝑ quē fiūt ſyllogiſmi dyalectici. Tercius eſt certitudinalr̄ ꝯgnoſcere. ꝑ quē fiunt ſyllogiſmi demonſtratiui. Illo aūt actu qui dicitur diſcurſiu⁹ intellectus diſcurrit de cauſa in cauſatum ¶ Attēde tercio. ꝙ logicā eē rōnalem poteſt intelligi duplr̄. vno modo formalr̄ ⁊ intrinſece. ⁊ ſic nō eſt ſcīa rōnalis Alio mō extrinſece ⁊ obiectiue. ⁊ ſic eſt ſcīa rōnalis ¶ Attēde q̄rto. ꝙ qñcunqꝫ reale aut rōnale addūtur enti aut qualitati aut quātitati. tūc ſm̄ vſum loquēdi nomināt realitatē ſiue rōnalitatem intrinſecā. ⁊ ſic hō dr̄ rōnalis. aīal rōnale. ⁊c̄. Sꝫ qñ addūt̄ ſcie tūc nomināt realitatē ſiue rōnalitatē extrinſecā ⁊ obiectiuā

Dic primo ꝙ logica eſt ſcia ratõnalis pmo ⁊ ſcđo modo. eo ꝙ eſt forma pfectiua rõis ⁊ inuicta p rõem ❡ Dic ſcđo. ꝙ logica eſt rõnalis tercio ⁊ quarto mõ. q2 omis habitus p demõſtratõem acquiſitus de ente rõis qui eſt directiu⁹ actuuz rõis eſt ſcia rõnalis. ſed ſic eſt de logica. ğ ipa eſt rõnalis. ❡ Dic tercõ ꝙ logica nõ eſt rõnalis intrinſece ⁊ formaliter. ymmo eſt quedã q̃litas realis. pat3 q2 eſt habitus de pma ſpẽ qualitatis. ❡ Dic quarto. ꝙ ipa ẽ rõnalis extrinſece ⁊ ab obiecto. q2 videl3 ipa eſt de ſcđis ĩtentõibus adiũctis pmis vt dicit Auicẽna. ſ3 ſcđe intẽtões ſũt quedã entia rõis. ğ ⁊c. ❡ Et ſi arguas. bñ ſequtur. logica eſt ſcia rõnalis. ğ eſt ens rõis p locũ ab inferiori ad ſupius Dico ꝙ illa ꝯña non valet qñ arguit ab inferiori ad ſupius rõe ptiũ extremi. licet bñ valeat ſi arguat rõe totius extremi. Nõ hoc totũ. ſcia rõnal' nõ eſt inferius ad hoc totũ ens rõnale. eo ꝙ ꝯtingit ſciẽtiã rõnalem ſupponere p grãmatica logica ⁊ rethorica que ſũt entia realia. p quibus nõ ſupponit ens rõnale

Queſtio Quinta.

Utrũ de argumẽtatõe ſit ſcia que acquirit p argumẽtatõem. Pro cuius ſolutõe ❡ Attẽde pmo. ꝙ q2 hõ eſt rõnalis ⁊ intellectualis. iõ naturaliter eſt apprehẽſiuus ſimpliciũ ⁊ illorũ ꝯpoſitiu⁹ ⁊ diuiſiuus. ⁊ ꝯponẽdo ⁊ diuidẽdo diſcurrit de vno ad aliud. qui quidẽ diſcurſus eſt argumẽtatõ. ⁊ iſta argumẽtatõ ineſt nobis a natura. ſed imꝑfecte. q2 ꝑficit p exercitiũ ⁊ artẽ exhibitã Et ſic p3 ꝙ logica natural' ꝑceſſit logicã artificialẽ ſeu artificial'r traditã ❡ Attende ſcđo. ꝙ aliquid ineſt nob a natura quinqȝ mõis Primo mõ q2 inẽ nobis a pncipio natiuitat⁹ noſtre. ſicut grauitas ex pte corpis. Scđo mõ inẽ nobis ſic ꝙ habem⁹ quãdã potẽtiã p quã faciliter ad aliqd iclinamur. Tercõ mõ ſic ꝙ nõ inẽ nobis violẽte. Quarto mõ. q2 nõ inẽ nobis volũtarie. Quinto mõ q2 nõ ineſt miraculoſe. ſed a caſu aut fortuna ❡ Attẽde tercõ. ꝙ logica pt dupl'r haberi. ſ. vſual'r ⁊ artificial'r Unñ ſyllogiſãs ⁊ neſciẽs ſe ſyllogiſare habet logicã vſual'r. ſ3 nõ artificial'r. q2 neſcit ſe ſyllogiſare nec habere logicã Et dĩ pmo rethorice Areſto. ꝙ omẽs ydeote ſyllogiſãt vſqȝ ad aliqd ⁊ argumentãtur. S3 vtẽs ſyll'o ſciens ſe ſyllogiſare h3 logicã artificial'r. q2 ille pfecte nouit ex qbus ⁊ qualib⁹ eſt ſyllogiſandũ. ⁊ ex quib⁹ pmiſſis ſequit ꝯcluſio vl' nõ. vñ pm⁹ qui inuenit logicã habuit logicã vſual'r. eo ꝙ vtebatur ſyll'o in acquirendo artẽ logice. ſed neſciuit ſe ſyllogiſare. ❡ Attẽde quarto. ꝙ nulla ſcia pt artificial'r haberi ſine logica. q2 quicũqȝ aliquã argumẽtatõem h3 artificial'r ſcit ſe habere demõſtratõem ad illã. ſed null⁹ põt ſe ſcire habere demõſtratõem ſine logica. eo ꝙ ſine logica nõ pt ſciri an argumẽtũ ſit demõſtratiuũ vl' ſophiſticũ. ⁊ an ꝯcluſio ſequatur de neceſſitate vl' nõ

Dic primo ꝙ p argumẽtatõe3 vſualẽ acq̃ſita eſt ſcia de argumẽtatõe artificiali p3 ſic q2 nõ ẽ data ſcia p argumẽtatõ3 artificialẽ. eo ꝙ tũc logica eẽt añ logicã. loquẽdo etiã de artificiali. nõ ẽ autẽ incõueniẽs. ꝙ logica vſual' preſſerit logicã artificialẽ ❡ Dic ſcđo. ꝙ logica vſual' ineſt nobis a natura impfecte. que pficit p vſũ ⁊ exercitiũ. hoc p3 ſic. q2 intellcũs natural'r inclinat ad aſſentiẽdũ ꝓpõib⁹ veris ⁊ p ſe notis ex quibus p manifeſtũ diſcurſũ infert ꝓpões veras. dubias tñ. iuxta illud victorini oratoris Natura facit habilẽ. ars facilem. vſus vero reddit potẽtẽ opificẽ ❡ Dic tercio. ꝙ ſtudentes in phia vl' in alijs artibus. q̃uis ſciant ſe retinere autẽtica verba Areſto. ⁊ ſingulas ꝯcluſiones inducere ex pmiſſis ſi nõ habeãt logicam artificialem nõ habẽt ſciam naturale3 mathematicã neqȝ theologicã. p3 ſic. q2 neſciũt vtrũ demõſtratões Areſto. vl' alioꝝ viroꝝ autẽticorum necãrio concludãt. qđ tñ neceſſario requirit ad habẽdũ ſcia3. ❡ Dic quarto. ꝙ ſtudentes in theologica vl' in naturali phia vl' q̃libet alia ſcia ſine logica nõ acquirũt ſcientiã ꝓprie dictã. ſ3 ſolũ quendã habitũ opinatiũ ſiue quãdam credulitate3 de ꝯcluſionib⁹ demonſtratis. p3 q2 ſolũ credũt diſcurſum a pmiſſis ad ꝯcluſionem eẽ bonum. ⁊ neceſſario ꝯcludentẽ. ⁊ ſic nõ acquirũt niſi fidem vl' opinionẽ. Ex iſt3 p3. ꝙ logica eſt ſumme necãria ⁊ maxime appetẽda. q2 ſine ea nulla pt haberi ſcia. ⁊ p cõſequens homo ſine ea nõ poteſt ꝯſequi felicitatẽ. cuius pfectiſſimus act⁹ ẽ ſcire ⁊ cõtemplari ſm Areſto. in decimo ethicoꝝ

Ad rationes ante oppoſitũ. ❡ Ad pma3 dr diſtinguẽdo minorẽ eo ꝙ logica pt eſſe modus ſciendi formal'r. ⁊ ſic ipa eſt falſa vl' obiectiue. ⁊ ſic ẽ vera. ⁊ nõ ꝓprie dicit mod⁹ ſciẽdi ẽ de modo ſciendi. ❡ Ad ſecũdã dr negãdo maiorem ſi intelligatur de logica artificiali. ſ3 ꝯceditur ſi intelligat de logica naturali. ⁊ lic3 logica nõ acquirit p logicã artificialẽ. acquirit tñ p logicã naturalẽ. que nõ eſt ſcia cũ non ſit habitus ❡ Ad terciã dr negãdo maiorẽ. ſi intelligatur de logica artificiali. ꝙ logica ſit ſcia ſpẽalis. eo ꝙ pcedit ex ꝓprijs pncipijs argumẽtatõis. l3 ſit ꝯmunis p applicatõem. eo ꝙ ẽ de ſcđis intẽtõibus que poſſũt applicari omibus rebus. nõ eſt ergo communis p pdicatõnem. licet ſit communis p applicatõe3 ⁊ vſum ❡ Ad quartã dicitur. ꝙ licet ſcđe intentões quo ad ſuũ eẽ pticulare ſint ꝯtingẽtes. nõ tñ quo ad ſuũ eẽ quidditatiuũ ❡ Ad quintũ p3 ſolutõ ex dictis.

❡ Querit ſecundo.

Utrum logica ſit ſcia practica vl' ſpeculatiua. ❡ Arguitur pmo ꝙ ſit ſcia practica. q2 omis ſciẽtia docens opari ſuũ ſubiectũ ẽ practica. ſed logica eſt ſciẽtia docẽs opari ſuum ſubiectũ. ergo logica eſt ſcia practica. ❡ Scđo ſic. omis ſcia directiua opis eſt practica. cu3 eo habitus dicatur practicus. q2 eſt opis directiu⁹ logica eſt ſcia directiua opis cum ſit directiua rõcinatõnis. ğ logica eſt practica ❡ Tercõ ſic. omis ſcia q̃ non eſt grã ſui ſ3 grã opatõis cuius eſt directiua ẽ practica ſ3 logica nõ eſt grã ſui. cum maxime valeat ad alias ſciẽtias acquirendas. ergo logica eſt ſciẽtia practica. Quarto ſic. habitus qui nõ caret realiter ꝓritat⁹ ⁊ cõformitatis actiuitat⁹ ⁊ directiuitatis nõ eſt ſimpliciter ſpeculatiuus. q2 iſte videntur eẽ ꝯditões habitus practici. ſed logica eſt hmõi. ğ Minor pt3 de ꝓritate. qa in acquiſitõe oim aliarum ſciarum dyalectica dr eẽ prior alijs ſicut videtur haberi ex dictis Areſto. ſcđo metaphiſice dicentis ꝙ abſurdũ eſt ſil' querere ⁊c. de cõformitate ⁊ directiuitate p3. q2 omẽs alie ſcie vtũt logica ❡ Quinto ſic. omis habitus qui extendit ad actu3 alterius potẽtie eſt practicus. ſed logica eſt hmõi Maior p3 p phm ſcđo de aĩa. dicentẽ ꝙ intellect⁹ ſola extenſione ad opus fit practicus. mĩor p3. quia logica dirigit in oibus alijs ſciẽtijs ĩtellcm Confirmat. q2 ille ha

bitus qui diuiditur in vtētē ꝛ docentē eſt practicꝰ. logicus eſt hmōi. igitur. Maioꝛ pꝫ. quia vbicūqꝫ repitur vtens ꝛ docens repitur in eodē genere. ibi docēs eſt ꝓpter vtēs. ſꝫ habitus cuius finis eſt vſus vł opatō ē practicꝰ. qđ pꝫ ꝑ phꝫ 2° meta. dicentē ꝙ theoꝛice finis ē ſcire. practice vero opus. Tales rōes faciūt noīales ad cōcludendū ꝙ logica eſt ſcīa practica ꝛ nō ſpeculatiā. Et ex ipis inferūt vnā generalē regulā. ꝙ omis habitus ē pure practicus qui nō ſolum hꝫ pro fine actū quem elicit. ſed etiā actū quem dirigit in quacūqꝫ potentia.

In oppoſitum arguitur ſic. illa ſciētia eſt ſpeculatiua cuiꝰ totalis ꝛ vltimus finis eſt ſcire. ſed logica eſt hmōi. igiť. Maioꝛ pꝫ ꝑ ꝯmentatoꝛem tercio de aīa ponētem differentiam inter habitum ſpeculatiuū ꝛ practicū ꝑ hoc ꝙ finis ſpeculatiui eſt ſcire practici vero opari. Minoꝛ patꝫ. qꝛ logica eſt ſcīa diſcernendi verū a falſo. Docet em̄ nos diffinire diuidere et arguere. Pro ſolutione iſtius queſtionis ſoluende ſunt quinqꝫ ptiales queſtiones

Queſtio Prima ē. quid ſit praxis a qua noticia dꝛ practica. ꝓ cuiꝰ ſolutōe Attende pmo. ꝙ in aīma noſtra eſt duplex potētia. ſ. intellectiua ꝛ volitiua. Eſt āt potētia intellectiua poꝛ potētia volitiua. eo ꝙ nihil volumus quin pus cognoſcamꝰ illud. Attēde ſcđo. ꝙ illarū potētiarū duplex eſt actus. ſ. elicitꝰ ꝛ impatus. vñ actus volūtatis vł intellectus ꝓpꝛie dicūtur eliciti. actus āt aliarum potentiarū qui pncipiātur ꝛ efficiūť a dictamine ꝛ imperio volūtatis dicūť rōes ab eo ipati. ſicut ſūt comedere bibere. ꝛcēīs. Silř etiā alique intellectōes ꝛ volitōes impate ab ipa voluntate dicunť actus impati. Vñ vnus ꝛ idē actus pt eē ſimul elicitꝰ ꝛ impatus. ſicut actus aliarū potētiarū a volūtate poſſunt eē impati ab ipa volūtate. cꝫuis ſint eliciti ab illis potētiis. quarū ſunt actus. vt intellectō pōt eē impata a volūtate ꝛ elicita ab intellectu ſpeculatiuo. Attēde tercio ꝙ intellectus dicit practicus ꝛ habitꝰ. ꝛ actus ꝑ denoīatōem extrinſecā ab obiecto practico. vł ab ipa praxi. ita ꝙ pmū eſt praxis. ſcđm vero actus practicus qđ ē electō volūtatis. Terciū āt eſt habitus practicꝰ. ꝛ vltimū eſt intellectꝰ practicus. Attēde quarto. ꝙ praxis capiť tripľr. pmo mō idem eſt ꝙ opatō. vñ praxis in greco eſt opatō in latino. Scđo mō ſpēaliter vt idem ē ꝙ opatō hoīs ea pte q̄ homo eſt. ꝛ ſic videť eā cape ꝯmētoꝛ euſtratꝰ ꝯmēto pmo cū dicit. ꝙ ē hominis ſm̄ electōem opatō. Tercō mō capitur magis ꝓpꝛie vt ſic diffinitur a doctoꝛe ſubtili. Praxis ad quā extēditur pmo noticia practica eſt actus alterius potentie q̄ ſit intellectus naturalř poſterioꝛ ipa intellectōe natus ꝯformiter elici ratōi recte vt actus ſit rectus. Ad cuius diffinitōis declaratōem

Primo Dic. ꝙ praxis eſt actus alteriꝰ potētie q̄ ſit intellcūs. qđ ptꝫ. qꝛ ſtādo pciſe in actibus intellcūs nō eſt extenſio intellcūs. qꝛ extendere eſt extra ſe tendere. ſꝫ intellectus nō tēdit extra ſe niſi vt actus eius reſpicit actū alterius potētie q̄ intellectꝰ. Dic ſcđo ꝙ praxis ē naturalř poſterioꝛ intellectōe. qđ ptꝫ. qꝛ actus nō habētes oꝛdinē ad intellectū. ſicut ſūt actus potētie vegetatiue aut aliī naturalř pcedētes intellectōem. vt actus potētie ſenſitiue nō dicūtur praxes. nec ad eos extendiť noticia practica. vt ſint poꝛes intellectōe. Dic tercō ꝙ actus volūtatis elicitus pmo ꝛ pncipalř dꝛ praxis et impatus ex ꝯnti. quod ptꝫ. qꝛ nullus alius actꝰ eſt eēntialř poſterioꝛ ipa intellectōe. eo ꝙ quilibꝫ illoꝝ pt eaꝫ pcedere. Et pꝫ ſecūdo. qꝛ praxis ē actus qui eſt in ptātē ꝯgnoſcentis. vt ptꝫ ex ſexto ethicoꝝ. vbi dicit phs ꝙ artifex eget virtute ad recte operādū. nō āt indiget virtute reſpcū eius qđ nō eſt in ſua poteſtate. Et ſi praxis eſt in ptāte ꝯgnoſcentis. in cuius ptāte nihil eſt niſi actus volūtatis elicitus vł impatus ſequiť ꝓpoſituꝫ. Ex qbus ptꝫ ꝙ licꝫ aliquis actꝰ intellectꝰ poſſit eē impatꝰ a volūtate. ꝛ etiā eē practicus. nō tn̄ eſt praxis tercō mō. lꝫ poſſit eē praxis ſecūdo mō. eo ꝙ nō eſt actus alterius potētie q̄ intellcūs. ꝛ ſic nō omis actus impatus a volūtate eſt praxis. lꝫ omnis praxis ſit actus elicitus vel impatus. Dic quarto. ꝙ praxis eſt actꝰ natꝰ elici cōformiter a rōne rcā vt actus ſit rectus. ptꝫ ex dicto phi ſexto ethicoꝛuꝫ dicētis. electō recta nccāria requirit rōnem rectā. qđ non tm̄ eſt verū de electōe ꝓpꝛie ſūpta. ſed de qualibet electōe rcā ꝙ ipſa requirit electōem rectā. cui ipa ꝯformiter eliciatur. omis āt praxis eſt electō vł ſequens electōnem. ergo omis praxis nata eſt ꝯformiť elici rōni recte vt ipſa ſit rcā. Ex quo pꝫ ꝙ furtū homicidium adulteriū ꝛ hmōi opatōes nō ſūt praxes ſtātibus rebus vt nūc ſtāt. eo ꝙ nō poſſūt recte ꝛ nō recte elici cum ſtatim nomīata hñt quādā ꝯuolutā maliciam vt dt phus ſcđo ethicorum. Et ſi petať quid ſit ſpeculatō. Dic breuiter ꝙ eſt opatō intellectus ad nihil extra genus ꝯtemplatōis finalř oꝛdinata. Ex quo ptꝫ ꝙ nlla opatō alterius potētie ab intellectu eſt ſpeculatō. ſic nulla opatō alterius potētie a volūtate eſt pmo praxis lꝫ em̄ alique tales opatōnes aliaꝝ potētiarum a volūtate ſint nate ꝯformiter elici. ꝛ ꝑ ꝯſequens praxis ꝑ accidens. nō tn̄ pmo. Unde ſi actꝰ voluntatis ſeparetur ab actibus aliarū potentiarum adhuc ipe eēt praxis. Sequitur ſecūdo ꝙ nulla ſpeculatō eſt directiua praxis. eo ꝙ tunc ipa nō eēt grā ſui ſed eēt oꝛdinata ad aliud qđ eſt ꝯ intentōem Areſto. in ſcđo metaphiſice

Queſtio Secūda. vtrū logica ſit habitus practicus vł ſpeculatiuus Ad quā reſpōdent aliqui ſupponendo pmo ꝙ praxis accipitur duplř. vno mō large ꝓ omi opatōe exiſtēte in ptāte noſtra que libere ꝓducit a nobis. ſiue ſit ꝯformiter elicita dictamini recte rōis ſiue nō. Alio mō accipiť ſtricte ꝓ opatōe bona exiſtēte in noſtra ptāte ꝯformiter elicita dictamini recte rōnis Suppoſūt ſecūdo. ꝙ omis illa ſcīa eſt practica. que ē directiua opis exiſtis in noſtra ptāte. ſiue illud opꝰ natū ſit ꝯformiter elici rōni recte ſiue nō. Suppoſūt tercō ꝙ omis ſcīa que eſt directiua ſiue oſtenſiua quomō ꝛ q̄liter res ſit operāda. ſi aliquis vellet circa eā opari. eſt practica. Suppoſūt q̄rto ꝙ logica eſt factiā ſui obiecti. qđ eſt ſcđa intentō vł argumētatō. nulla āt ſcīētiā ſpeculatiua facit facit ſuum obiectū. Ex quibus inferūt ꝙ logica eſt ſcīa practica. ꝛ hoc ꝓbāt rōnibus in oppoſitū adductis. Sed ꝯtra hoc arguitur ſic. ꝛ maxime ꝯ vltimā ſuppōem q̄druplř. pmo ſic ꝑꝰ phm pmo poſterioꝝ de ſubiecto ſcīe debet pſupponi ſi eſt. ergo nlla ſcīa facit ſuum ſubiectū. Scđo ſic. ſi logicus facerꝫ ſuum ſubiectū. vł hoc eēt inquātum logicus vł inquātū non logicus. non inquātū nō logicus. qꝛ ibi eſt repugnātia in adiecto. nec inquātum logicus. eo ꝙ ipe facꝫ

ret vnū ſubiectum ⁊ ſupponeret aliud. ⁊ per conſequēs
in logica eēnt duo obiecta. quod eſt incōueniēs Ter/
cō ſic. oīs notitia debet cāri ab obiecto ⁊ a potentia.
ergo nulla noticia eſt cāatiua ſui obiecti. eo ꝙ tūc eēt cir
culus in cauſādo. ⁊ idē eēt cā ⁊ cātum. qđ eſt incōueni
ens reſpectu eiuſdem ¶ Quarto ſic. menſuratū ſēp de
bet ſupponere ſuā menſurā. ſed obiectū eſt menſura ſci
ētie. ergo ſciētia nō eſt cauſatiua ſui obiecti. Minor pꝫ
ex intētōe Areſto. decimo metaphiſice. Si etiā ſcđa et
tercia ſuppō eēnt vere ſequeret̄ ꝙ metaphiſica eēt prac/
tica. qđ eſt inconueniēs. eo ꝙ ipā eſt oſtēſiua quomō ſit
agēdū circa ꝓncipia naturał phie. eo ꝙ ipā ꝓbat ꝓnci/
pia naturalis phie ⁊ aliarū ſcientiarūꝫ. ⁊ reprobat eos
qui negāt talia ꝓncipia. Dōm eſt ergo aliter ꝫm inten/
tōem doctoris ſubtilis ſupponēdo ꝓmo ꝙ habitꝰ dicit̄
practicus ab extenſiōe eius ad praxim. vt regula ad re
gulatum. Cōſiſtit āt extēſio talis in duplici relatione
aptitudinali. ſ. ꝯformitatis ⁊ ꝓoritatis naturał. De ꝓ
oritate pꝫ ꝑ illud quod iā dictū eſt. ſ. ꝙ electō rcā neccā/
rio requirit rōem rectā. nō āt requireret eā neccārio ni/
ſi eēt prior. De ꝯformitate habet̄ ſexto ethicoꝝ. vbi đr
phus ꝙ veritas ꝯſideratōis practice eſt ꝯfeſſe ſe habēs
appetitui recto Et notāter đr aptitudinalis. qꝛ nulla re
latō actuał r̄quirit̄. nā ad hoc ꝙ praxis actuałr ſeq̄tur
ꝯſideratōem practicā cui ſit ꝯformis. hoc omino acci/
dit cōſideratōi. Si eñ ab actuali extēſione noticia di/
ceretur practica. tūc nulla ſcīa neccārio eēt practica. ſed
qñq3 eēt practica ⁊ quādoq3 ſpeculatīa quod nihil eſt
ꝑ ſufficit reſpectus aptitudinał

Dic primo

Q3 logica iſto mō nō ē
practica. ꝓbat̄. qꝛ nulla
ſcīa vere eſt practica que
nō eſt directiua alicuius vere praxis. ſꝫ logica nō ē di/
rectiua alicuiꝰ vere praxis. eo ꝙ neq3 eſt actiua neq3 fa
ctiua. ꝑ ipā nō eſt practica. ¶ Dic ſcđo ꝫm doctorem
ſubtilem in ſexto metaphiſice queſtione ꝓma. ꝙ logica
poſſet dici practica extenſo noīe praxis. qꝛ nō eſt tm̄ ꝓp/
ter ſcire ꝓpt̄ ſeipꝫ. ſꝫ eſt directīa in aliq̄ actu Nā itellec
tus in actu ꝓprio diſcurſiuo p̄t errare. iō indigꝫ habitu
directiuo ꝓuſq3 dirigat in alijs ꝫm Boetiuꝫ ſuꝑ Por.
Quia tm̄ iſte actus in quo dirigit nō eſt niſi ſpeculatio
iō logica ꝓprie nō eſt practica. eo ꝙ finis eius nō ē veri/
tas cōfeſſe ſe hn̄s appetitui recto

Queſtio tercia

Utruꝫ practi/
cū ⁊ ſpeculatm̄
ſint dr̄ne eēnti/
ales ipius noticie ſiue ſcie in cōi. Pro cuiꝰ ſolutōe.
Attēde ꝙ practicū ⁊ ſpeculatiuū poſſūt capi dupliciter
Uno mō practicū ꝓ illo reſpectu aptitudinali de quo
nūc dcm̄ eſt. ⁊ ſpeculatiuū ꝓ negatōe illius duplicꝭ reſ
pectus extēſibilitatꝭ ad praxim. ⁊ hoc mō nō ſūt drñtie
eēntiales noticie in ꝯmuni. Alio mō pōt ſumi practicū
ꝓ rōne fūdamentali ⁊ intrinſeca ipi noticie que quideꝫ
rō fundat talem reſpcm̄ ſpeculatiuuꝫ ꝓ rōne intrinſe/
ca. ex q̄ r̄pugnat tali noticie aptitudo vł r̄ſpectꝰ ꝓdictꝰ

Dic primo

Q3 practicū ⁊ ſpeculati
uū nō ſūt dr̄ne eēntiales
noticie ſi capiātur ꝓmo
mō. ꝓbat̄ q̄druplr̄. Primo ſic. nullꝰ reſpcūs ē de eēntia
alicꝰ abſoluti. ſꝫ rō practici ⁊ ſpeculati ſūt q̄dā reſpc̄s
aptitudinales. ſcīa ꝟo q̄litas abſoluta. Scđo ꝓbat̄ ſic
nūq3 ex abſoluto ⁊ reſpectīo fit aliq̄d ꝑ ſe vnū. qđ đ dire
cto ſit in genere. ꝑ ex noticia que ē q̄d abſolutū ⁊ rōe pra
ctici ſiue ſpeculatiui que ſūt q̄dā reſpcūs nō fit aliq̄d ꝑ
ſe vnū. Terᵒ ſic. nullū poſteriꝰ ē de eēntia ꝓoris. ſꝫ ſpecu
latiuū ⁊ practicū ſtꝫ poſteriora ſcīa cui ꝯueniūt. ꝑ nō ſtꝫ
dr̄ne eēntiales. Quarto ſic. qñcūq3 aliqđ cōe diuidit̄ ꝑ
drñas q̄dditatiās. q̄cq̄d cadit ſub mēbro ꝑfectōri ē ꝑfe
ctiꝰ q̄cūq3 cadēte ſub mēbro iꝑfectiori. Si igit̄ iſta di/
uiſio eēt eēntiał tūc vł oē practicū eēt nobiliꝰ omi ſpecu
latiuo vł eꝯ. ſed neutrū iſtoꝝ eſt dōm ¶ Dic 2ᵒ. ꝙ ſum
do practicū ⁊ ſpeculatiuū 2ᵒᵒ tūc ſūt dr̄ne eēntiales no/
ticie in cōi. ⁊ illoᵒ videt̄ accipe Areſto. in ſexᵒ meta. cuꝫ
diuidit ſcīaꝫ in practicā ⁊ ſpeculatiuā. pꝫ ſic. qꝛ oīs di/
ſtinctō extrinſeca ⁊ a poſteriori ꝓſuppōnit aliquā diſti
ctōem intrinſecā. ſꝫ practicū ⁊ ſpeculatm̄ diſtiguūt̄ eēn
tiałr ab obiectis. ⁊ h̊ extrīſece. ꝑ diſtiguūt̄ intrīſece a rō
ne practica ⁊ ſpeculatīa tāq3 eēntialibꝫ drñijs. Et iſtoᵒ
ꝯcedo. ꝙ q̄cq̄d cadit ſub vno mēbro iſtiꝰ diuiſiōis ē ꝑ/
fectiꝰ intrīſece oībus q̄ cadūt ſub alio mēbro. ſꝫ poſſit eē
iꝑfectiꝰ extrīſece ⁊ ab obiecto ſic̄ noticia practica q̄ habe
tur de deo ꝑfectior ē q̄cūq3 ſpeculatīa de creaturꝭ

Queſtio

¶ Quarta. vtꝝ noticia dicat̄ ꝓc
tica ab obiecto vł a fine. De iſta
q̄ſtione đr Hēricꝰ đ gādaᵒ. qui
noīat̄ doctor ſolēnis. ꝙ ſcīa đr ꝓctica nō ex obiecto ſꝫ ex
fine. ita ꝙ ex ordīe ad ꝓxim vt ad finē đr ſcīa ꝑ ſe ꝓcti/
ca. ⁊ h̊ ꝓbat tribꝫ autoritatibꝫ. ꝓma ē phi i 3ᵒ de aīa di/
cētis ꝙ intellcūs extēſiōe ad opꝰ fit ꝓcticꝰ ⁊ differt a ſpe
culatīo fine. ſꝫ ex eodē diſtinguit̄ ſcīa ꝓctica ⁊ ſpecula
tīa. ex q̄ itellcūs ꝓcticꝰ ⁊ ſpeculatiuꝰ drñt. igit̄ Scđo ſic
đr phs 2ᵒ metha. ꝙ finis theorice ſpeculatīe ē ꝟitas. ꝓc
tice ꝟo opꝰ Tercia autoritas ē Areſt. in ꝓmo meta. di
cētis ꝙ ſcīa ꝓctica ē miꝰ nobił q3 ſpeculatīa. qꝛ ē grā v/
ſus. h̊ āt argumtū nō teneret niſi vſus eēt ꝑ ſe finis habi
tꝰ ꝓctici. ⁊ etiā tribꝫ rōibus. Prima rō hitus đr ꝓcticꝰ
aut ab obiecto. aut a fine. Nō ab obiecto. qꝛ itellectus
extēſione fit ꝓcticus. qđ nō eſt ꝟm. niſi de eodē itellcū
ſpeculatiuo ⁊ poſtea ꝓctico ſiue extenſo ad opꝰ. ꝑ circa
idē p̄t eē ꝯſideratō ꝓctica ⁊ ſpeculatīa Scđo ſic. medi
cina diuidit̄ in ꝓcticā ⁊ ſpeculatiuā. ⁊ tm̄ eſt de eodē ob
iecto: ſ. de corꝑe ſanabili. Terᵒ ſic. actꝰ đr practicus. qꝛ
ē bonꝰ vł malꝰ morałr. bonitas āt ⁊ malicia ꝯpetūt ac/
tui ex circūſtātijs int̄ q̄s ꝓcipua c̄cūſtātia ē finis. vt ha
bet̄ 3ᵒ ethicoꝝ ¶ Sed ꝯ hāc opinionē arguit doctor ſb
tił. Primo ſic. ab eodē hꝫ hitus eē ꝓcticū vł ſpeculatm̄
a quo hꝫ ſuā entitatē. ſꝫ illā nō hꝫ a fine ſꝫ ab obiecto ⁊
intellectu igit̄. Maior pꝫ. qꝛ eē ꝓcticū ⁊ ſpeculatm̄ nō
ſūt niſi reſpcūs aptitudinales ꝯñtes ꝓncipia intrīſeca
habitꝰ. finis āt nō ē hmōi ꝓncipiū. eo ꝙ ipe nō eſt cā ni
ſi inq3tū amatus ⁊ deſideratꝰ. ſꝫ iſta aptitudo inē noti
cie. ſiue finis ſit amatꝰ ſiue nō.. Pōt eñ in itellcū eē no
ticia practica dato ꝙ volūtas nō eēt cōiūcta itellectui
igit̄ iſta aptitudo nō cōueit cognitōi a cā finali. Nihil
eñ ieſt ab aliq̄ cā. illa cā nō cāante ¶ Scđo ſic. aut finis
vt elicitꝰ extra facit habitū practicū aut vt ꝯſideratꝰ vł
vt itentꝰ Nō vt elicitꝰ extra. qꝛ ſic ē poſterior hitu ⁊ ali
q̄ mō effcūs. effcūs aūt nō diſtiguit cām Si vt cognitꝰ
ſic hꝫ rōem obiecti. ꝑ obiectū diſtiguit qđ eꝓpoſitū. Si
vt itētus h̊ iā iꝓrobatū eſt. qꝛ naturałr añq3 intēdat̄ eſt
cognitō ¶ Tercōᶜ ſi ſcīaꝫ eē practicā ⁊ ordīare ad praxī
vt ad finē cōuertāt̄. vt đr dcā opinio. ſeq̄t̄ ꝙ morał ſcīa
nō ē practica. qđ ē ꝯ phm ſcđo ethicoꝝ dicentem. virtu/
tes ſcrutamur non vt ſciamus. ſed vt boni efficiamur.

conſequentia tenet q: finis eius eſt felicitas q̃ ſm phm in decimo ethicoꝝ cõſiſtit in ſpeculatione ꝛ nõ in praxi. Et ſi dicas ꝙ felicitas eſt finis remotus. nã finis cuiuſlibet ſciẽtie et ſtudij eſt felicitas ſm Auicennam primo metaphiſice. ꝛ ſm Auguſtinũ. Om̃e ſtudiũ noſtrum et omnis opatio noſtra ẽ vt mũdet oculus vñ videat dñs. Sed finis ꝓpinqu⁹ eſt dirigere in actu ꝟtutis ꝓpter felicitatem. Contra vl' ſcia moral' ordinat ad iſtud dirigere actual'r vl' aptitudinal'r. nõ actual'r ſicut ꝓus patuit. ergo aptitudinal'r. qđ idem ẽ ſicut eẽ directiuũ. ꝛ eſſe directiuũ idẽ eſt ꝙ eſſe practicũ. ꝛ ſic eſſet ſcia practica qđ nihil eſt dictu. Ideo aliter reſpõdet Frãciſc⁹ de maronis. ꝙ ſcia nõ eſt p̃ctica a fine tanq̃ a cã extrinſeca ſʒ ab obiecto ꝛ potẽtia reſpectu finis qui finis dicit prax/is. extenſione aũt ad praxim dicit habit⁹ p̃cticus. Sed cõtra eũ poſſent fieri argumẽta facta. Ideo rñdet ſm intentionẽ doctoris ſubtilis. ꝙ ſcia dicit practica ex obiecto ꝛ nõ ex fine. Probat p̄mo autoritate phi ſexto metaphiſice diſtinguẽtis ſcias ſpeculatiuas a practicis penes obiecta ꝛ nõ penes fines. Et ſexto ethicoꝝ diſtinguit rõcinatiuũ a ſciẽtifico penes obiectũ neccãriũ ꝛ cõtingens. Et tercio de aĩa aſſignat ſubiectũ noticie p̃ctice bonũ nõ qđcũq̃ ſʒ agibile ꝛ cõtingens. g̃ ſcia eſt p̃ctica p ſe ex obiecto. Rõne ſic ꝓbat. illđ a quo ſcia habet reſpectũ aptitudinalẽ p̃oritatis ꝛ conformitatis. ab illo habet ꝙ ſit p̃ctica ſed hoc ẽ ex obiecto. g̃. Maior patet. q̃ eo ꝙ q̃cquid eſt cã ſubiecti ꝛ etiã cã ꝓprie paſſionis. ſʒ tale eſt obiectũ igit. ꝓ ſolutõe tamẽ argumẽtorum.

Attende p̄mo. ꝙ quãdo in idẽ cõcurrũt rõ obiecti ꝛ finis tũc p̄ncipia ſumunt a fine. nõ inq̃tũ finis ſed inq̃tũ obiectũ. ex ſanitate eñ vt ſuppoſita a medico inq̃tũ obiectũ ſumunt p̄ncipia ad efficiẽdũ eaʒ vt finẽ. Attende ſcđo. ꝙ bonitas oĩs moral' ex circũſtantia p̄ſuppo nit in actu ꝛ habitu bonitatẽ ex gñe quã habet tã act⁹ q̃ hĩt⁹ ex eo ꝙ trãſit ſup debitũ obiectũ q: nulla circũſtãtia faceret actũ bonũ vl' hĩtũ q̃ cẽnt de obiecto indebito. Attẽde tercio. ꝙ oĩs bonitas ex circũſtãtia cõtinet ꝟtual'r in obiecto. ꝛ p cõſeq̃ns in boĩtate ex gñe q̃ trahit ex obiecto. nã illa ẽ p̄ma boĩtas. Attẽde q̃rto. ꝙ impoſſibile eſt de eodem obiecto eſſe habitum ſpeculatiuum ꝛ practicum. Ad argumenta alterius opinionis. ad p̄mum dicendum eſt ꝙ phus ibi loquit de fine vt cognito modo finis vt cognitus habet rationem obiecti. Ad illđ ſcđi metaphiſice cõcedẽdũ ẽ ẽe ꝙ finis theorice eſt veritas ꝛ practice opus loquendo de finibus intra genus cognitionis ꝛ illi fines diſtinguuntur per obiecta. vl' ſaltem prior diſtinctio eſt ab obiectis.

Ad tercium dicendum eſt concedendo ꝙ practica eſt gratia vſus. ꝛ ꝙ vſus eſt finis conſiderationis practice. Nõ ſequit tamen ex hoc ꝙ diſtinctio primaria ſciẽtiaꝝ ſit ex parte finis. ſed eſt ex parte obiectorum que virtualiter continent finem ꝛ omnes circumſtãtias opationum que ſunt ad finem. Ad primam rationem dicitur. ꝙ ſm Areſtotilem triplex eſt intellectus. quidam ẽ mere ſpeculatiuus ꝛ iſte nũq̃ fit practicus extenſione alius eſt practicus qui dictat de agendis in vniuerſali ſicut noticia que habetur de pricipijs medicine in vniuerſali. Tercius eſt practicus qui dictat de agibilib⁹ in pticulari ſicut medicina expimẽtalis. tunc dicit ꝙ intellect⁹ ſcđ⁹ extẽſione fit p̃ctic⁹. 3⁹ intellect⁹ ꝓo ſpeclati⁹ nũq̃ fit p̃ctic⁹. Vl' dicat alit ꝙ lʒ itellec⁹ extẽſione fiat p̃ctic⁹ habit⁹ tñ ſpeculatiu⁹ nũq̃ poteſt fieri practicus eo ꝙ practicum ꝛ ſpeculatiuum eſſentialiter inſunt habitui accidẽtal'r ꝓo intellectui. Ad ſcđam rõem đr ꝙ medicina ſimpl'r ẽ p̃ctica. dicit tñ ſpeculatiua eo ꝙ vna ps eius recedit a pxi ſicut medicin a q̃ habet de viribus pncipijs medicine ab Auicẽna vocat ſpeculatiua q: recedit a medicina que eſt de pticularib⁹. ꝛ p ꝯñs accedit ad ſpeculatiuã. nõ eſt tamẽ ſimpl'r ſpeculatiua. Ad terciã rõnem dicit. ꝙ licet aliqs actus dicat bonus vel mal⁹ moral'r ex circũſtantia finis h̄ tñ nõ eſt p̄mo ꝛ p̄ncipal'r. ſed ab obiecto ſicut patʒ ex ſcđa ꝛ tercia ſuppõne. Si eñ act⁹ trãſiret ſup obiectũ indebitũ ex null a circũſtantia poſſet dici bon⁹ ꝟs moral'r. Ex his orit.

Queſtio

Quinta. vtꝝ idẽ habit⁹ ſciẽtificus poſſit eẽ p̃cticus ꝛ ſpeculatiuus. Ad quã dic breuiter ꝙ nõ. patʒ ſic. q: q̃ñcũq̃ aliqua duo inſunt p ſe aliquibus ſpẽ diſtinctis illa nõ poſſunt ineẽ eidẽ. ſed ſic eſt. ꝙ p̃cticũ ꝛ ſpeculatiũ inſunt noticijs eẽntial'r diſtictis ſicut pʒ ex ſexto metaphiſice. g̃ nõ pñt ieſſe eideʒ noticie ꝛ p ꝯñs eadẽ noticia nõ poteſt eẽ p̃ctica ꝛ ſpeculatiua. Sed cõtra hoc arguit q̃drupl'r. p̄mo ſic. de futuris cõtingẽtibus deus habet noticiã ſpeculatiuã ꝛ tñ ſi reuelaret alicui homini ille haberet noticia p̃cticã g̃. Scđo ſic. intelligẽtia mouẽs celũ habet de motu noticiã p̃cticã ꝛ tamẽ nos habem⁹ de eo noticiã ſpeculatiuã g̃. Tercio ſic. intelligẽtie habẽt noticiã de moralib⁹ que nõ eſt p̃ctica ſʒ ſpeclatiua eo ꝙ nihil reglat i eis ꝛ tñ nos habemus noticiã p̃cticã de moralib⁹ g̃. Quarto ſic. de rebus naturalib⁹ phi naturales hñt noticiã ſpeculatiuaꝫ et alchamiſte. ꝛ tñ alchamiſte hñt eãdẽ p̃cticã q: ẽ facticã ergo. Dic ad p̄mũ. ꝙ iſte noticie nõ ſunt eiuſdẽ rationis eo ꝙ de⁹ ex ſua volũtate determiãte ea ad eẽ ꝯgnouit illa ꝛ ille hʒ cui fiet reuelatõ ex ꝛuelatõe. Ad ſcđʒ dic ꝙ intelligẽtia hʒ noticiã ſpeculatiuã de h̄ ꝙ celũ eſt mobile ingñabile incorruptibile. ꝛc. hʒ tñ cũ h̄ artem q̃ mõ debeat celũ mouere ꝛ iſta ẽ p̃ctica. Dic ad 3ũ eiuʒ ꝙ prudentia vbicũq̃ repit ẽ p̃ctica ꝛ lʒ nõ reglet actualiter opatões intelligẽtiaꝝ ſufficit tñ ꝙ regulet aptitudinal'r. Dic ad q̃rtũ. ꝙ ſcia alchamiſte de naturalibus eſt ſpeculatiua. ars tñ faciẽdi aliq̃ ſiĩa naturalib⁹ ẽ p̃ctica. ſicut etiã ſi hoĩ daret ars ꝓducẽdi roſaʒ illa eẽt p̃ctica. Et ſi petat vtꝝ idẽ itellect⁹ ſit p̃ctic⁹ ꝛ ſpeculatiu⁹. Dic breuit ꝙ ſic. nã vn⁹ ꝛ idẽ hõ ſit ꝛ ſet p̃t habere noticiã p̃cticã a qua đr intellect⁹ practicus ꝛ ſpeculatiuam. a qua dicit intellectus ſpeclatiu⁹ ꝛ tñ null⁹ hõ hʒ duos intellect⁹ g̃. Differũt tñ itellect⁹ p̃ctic⁹ ꝛ ſpeclatiu⁹ ſʒ rõeʒ eo ꝙ itellect⁹ p̃ctic⁹ q: iformat hĩtu p̃ctico. ꝛ ſpeculatiu⁹ q̃ informat ſpeclatio. Scđo q: itellcũs p̃ctic⁹ finẽ ſuũ hʒ extra ſe ſʒ intellect⁹ ſpeclatiu⁹ hʒ ipm inter ſe ſcʒ ſpeclari. Tertio drñt q: intellect⁹ p̃ctic⁹ accipit formã itelligẽdi vt ẽ pn^m opãdi ſʒ itellect⁹ ſpeclatiuus accipit eã vt ẽ p̄ncipiũ itelligẽdi. Quarto differũt q: intellect⁹ p̃ctic⁹ p̃t dirigere in opatõib⁹ corpalib⁹ ad ꝓducendũ formã ad extra. ſʒ intellect⁹ ſpeculatiu⁹ non dirigit in hmõi opatõibus. Ad argumẽta.

In oppoſitũ

Ad p̄mũ đr negãdo añs ſicut ſup⁹ ꝓbatũ fuit q̃ttuor rõib⁹ oĩs eñ ſcia p̄ſuppoĩt ſuũ obiectũ. ꝛ p ꝯñs nulla facit ipſuʒ. Ad ſcđʒ đr. ꝙ ſi maior itelligat q̃ ſcia q̃ ẽ directiua ꝓe pxis ſic ipa ẽ ꝓa. ꝛ mior fĩa. eo ꝙ logica nõ dirigit niſi in actu rationis qui quidam actus non eſt praxis.

Ad tercium dicendum concedendo ꝙ logica eſt direc tiua ſed non directiua vere praxis. ¶ Ad quartum di/ citꝰ ꝙ ſi logica extendat ad actũ alteriꝰ habitꝰ nõ tamẽ extendit ad praxiȝ Et ad confirmationẽ dicit ꝙ maior eſt fſa eo ꝙ ex ea aſſũpta vna miore vera ſeqꝛ fſa. ſequit enĩ omnis habitꝰ qui diuiditur ꝛc. Sed metaphiſica diuidit in vtentem ꝛ docenteȝ ergo metaphiſica ẽ prac tica concluſio eſt falſa ꝛ nõ minor eo ꝙ oẽs ſcientie vtun tur metaphĩca ergo maior. Et ex hoc ptȝ. ꝙ regła quã iſti inferũt ẽ falſa nec ſufficient docet cognoſcere praxiȝ ſi enĩ q̃libet extẽſio ſiue directiuitas vł regulatio ſuffice ret ad praxim ſeq̃ret ꝙ q̃libet ſcĩa eſſet practica eo ꝙ pn cipium in ſpeculatiuis extendit ad noticiã cõcluſionũ et etiã dirigit ꝛ regulat nos in cognitõe cõcluſionũ. q̃ in ferunt ex eo ſȝ illo nihil ẽ abſurdiꝰ. ¶ Ad aliõ pȝ ſoluº tercõ. Vtꝝ logica exiſtens ſcĩa vti

Querit

lis. ſit de argumẽtatione tanq̃ꝫ de ſubiecto pmo. ¶ Arguit pmo ꝙ ñ qꝛ argumentatio nullas habȝ paſſiones. ergo nõ eſt ſub iectũ logice. cõſeq̃ntia ẽ nota. añs patet. qꝛ ſi argumen/ tatio haberet paſſiones cũ ſit ens rõis. tũc ille paſſiones eſſent nihil qõ patȝ ſic. qꝛ oẽ ens minꝰ ente rõis eſt ni/ hil. ſed paſſio fundata in ente rõis eſt minꝰ ens ente rõ/ nis eo ꝙ paſſio ẽ minoris entitatis q̃ꝫ ſit ſuũ ſubiectum igit. ¶ Scdõ ſic. ſicut ſe hȝ metaphiſica ad ens reale. ita ſe habet logica ad ens rõis. ſed metaphĩca eſt de en/ te reali tanq̃ꝫ de ſubiecto ĝ logica ẽ de ente rõis tanq̃ꝫ de ſubiecto. ¶ Tercio ſic intentõ ſcdã in cõi eſt ſubiectum logice. ĝ nõ argumẽtatio. añs patȝ p Auicenã dicenteȝ ꝙ logica ẽ de ſcdis intẽtionibꝫ adiũctis pmis. ¶ Quar/ to ſic. Nulla ſcĩa rõnalis hȝ p obiecto ens reale. ſed lo/ gica eſt ſcĩa rõnalꝭ ꝛ argumentatio eſt ens reale. ĝ. mior patȝ de logica ex pma queſtione. de argumẽtatõne vero pȝ qꝛ eſt quidã diſcurſus rõis noſt re ſed talꝭ diſcurſus cũ ſit q̃dam opatio aĩe rõnalis eſt ens reale ĝ. ¶ Quin to ſic. Illud eſt ſubiectũ in aliq̃ ſcĩa qõ ẽ pncipaliſſimũ inter omnia cõſiderata in illa ſcĩa de quo demonſtrant paſſiones ꝛ ad quod alia reducunt ſed ſic eſt de ſyllõ ĝ ſyllogiſmꝰ eſt ſubiectũ logice ꝛ nõ argumẽtatio

In oppo

ſitũ arguit p oms expoſitores phĩ q̃ cõiter oẽs dicũt illã no/ ticiã q̃ logica dicit eẽ vnã ſcĩe tiã rõnalẽ vtilẽ habẽtẽ ſyllm vł argumẽtatõeȝ p obiec/ to pmo ¶ Pro ſolutõe illius q̃ſtiois mouẽde ſunt q̃nq̃ꝫ q̃ſtiones ptiales. prima ẽ quid ſit ſubiectũ pᵐ. p cuius ſolutõe attẽde pmo. ꝙ ſȝ Fracĩſcũ de marſ. anq̃ꝫ aliq̃d ſit ſubiectũ pmũ ſcĩe oȝ ꝙ ſit pmũ pmitate gñatõnis p/ fectõis ꝛ intẽtõis. Nã ſicut ẽ in natura ita ẽ in arte. ſed ſubiectũ natale ẽ pmũ pmitate gñatõis ſicut notũ ẽ ꝛ p fectõis ſaltẽ loquẽdo de ſubiecto accñtis ꝛ intentõis. nã omne accidens reducit ad ſuum ſubiectum. Subiecᵐ etiam in ordine ad ſcientiam eſt pmum pmitate gñtio/ nis ꝛ pfectionis eo ꝙ dȝ eſſe pmo notum ꝛ etiam pᵐ in/ tentionis quia omnia alia reducunt ad ipm. ¶ Atten de 2º. ꝙ obiectũ pᵐ ſic diſdit a doctore ſbtili. qꝛ q̃ddã ẽ qõ pmo ꝟtualꝛ cõtinȝ oẽs ꝟitates illiꝰ habitꝰ cꝰ eſt ob iectũ. Et h̃ debȝ intelligi de ꝟitatibꝫ necc̃rijs qꝛ ꝟita/ tes cõtingẽtes nõ cõtinent in aliq̃ ſubiecto pmo ꝟtualꝛ eo ꝙ nõ magis ſe hñt ad eẽ q̃ꝫ ad nõ eẽ. ¶ Attẽde tercõ ꝙ cõtinere ꝟtualꝛ pt intelligi duplꝛ. ſcȝ ꝟtualꝛ actualꝛ vł ꝟtualꝛ potẽtialit. Vnde ſubiectũ cõtinȝ ꝟtualꝛ actu aliter ꝓprias paſſiones q̃ ab ipo oriunt. Sȝ ꝟtualit po

tentialiter ſubiectũ continet paſſiones inferioris. que ſunt ipiꝰ nõ p rõem ipiꝰ ſupioris ſed p ꝓprias rões ip/ ſorũ. ¶ Attende q̃rto. ꝙ pmũ in ꝓpoſito eſt illud qõ nõ dependet ab alio ſed alia depẽdẽt ab ipo h̃ eſt circũſcri pto oĩ alio a rõe obiecti p poſſibile vł impoſſibile ma nẽte intellectu eiꝰ adhuc cõtinerȝ. nihil ãt aliõ cõtinȝ ni ſi p rõem eius. ¶ Dic igit ꝙ ſubiectũ alicꝰ ſcĩe vniꝰ ge/ nerꝭ ꝯtinet ꝟtualꝛ actualꝛ vł potẽtialꝛ oẽs ꝟitates que pncipalꝛ tractant in illa ſcĩa. ꝛ illa q̃ minꝰ pncipalꝛ con ſiderant reducunt ad ipm. Proba ſic. qꝛ ſubiectũ pmũ cõtinet ꝓpões immediatas eo ꝙ ꝟtualꝛ ꝯtinet pmũ pdĩ catũ. ꝓpões aũt immediate ꝯtinẽt ꝯcluſiones. ĝ ſubiec/ tũ ꝓponũ immediataꝝ cõtinet oẽs ꝟitates illiꝰ habitꝰ pncipalꝛ cõſideratas ſed ꝟitates minꝰ pncipalꝛ cõſide rate reducũt ad pmũ ſubiectũ queadmodũ Areſto. re ducit in q̃rto metaphĩce gñationẽ corruptõem puatões et negatões ad ipm ens qõ eſt pmũ ſubiectũ in meta/ phiſica. ¶ Sed cõtra h̃ arguit Scotꝰ pmo. ſicut ſe ha/ bet primũ obiectũ ad potẽtiam. ita obiectũ pmũ ad ha bitũ. ſed pmũ obiectũ potẽtie ẽ aliq̃õ cõe ad oĩa p ſe obiecta illiꝰ potẽtie ĝ pmũ obiectũ habitꝰ eſt aliq̃õ cõe ad oĩa p ſe obiecta eiusꝛ nõ ſolum cõtinẽs ꝟtualꝛ alia Secundo ſic. cõmuniter in ſciẽtijs aſſignat pro primo ſubiecto aliquid quod eſt commune ad omnia quo cõ ſiderantur in illa ſcientia. ergo male aſſignatur illud quod virtualiter continet. vel quod ẽ primum illa tri plici primitate. ¶ Ad primum dicitur. ꝙ non eſt ſimi le de potentia ꝛ habitu. nam obiectum ſe habet ad po/ tentiã ſicut actiuum ad paſſiuum. ſed ad habitũ ſicut cauſa ad ad effectum ſed quandocunq̃ꝫ aliquod agens agit in aliqu od patiens poteſt in quodlibet eiuſdem rationis agere. ꝛ ſic obiectum potentie eſt commune ad obiecta inferiora ſed cauſans aliquem effectum non po teſt cauſare quemlibet eiuſdem rationis ꝛ ideo obiec/ tum habitus non eſt commune ad quelibet obiecta in feriora. ¶ Ad ſecundum dicitur ꝙ licet multorum ha bituum ſpecie differentiuȝ poſſit eſſe aliqu od obiectũ cõmune ſicut ab obiectis eorum poteſt abſtrahi obiec/ tũ cõe ſm genꝰ. nõ tamẽ ſm ſpẽm

Queſtio

Secũda. vtrum ſyllogiſmus ſit ſubiectum totius logice Pro cu ius ſolutione attende primo ꝙ ſyllogiſmus capit dupliciter. vno modo pme intẽtõna liter. ꝛ hoc triplꝛ. vno mõ gñalꝛ vt ſe extẽdit ad oẽs paſ ſiones ꝛ ꝓprietates ꝛ etiã ad ſua inferiora ꝛ etiam paſſi ones inferioꝝ. Alio mõ ſpẽaliter ſicut diffinitur in pri mo priorum. Alio mõ capit ſcđe intẽtionalꝛ p quadaȝ relatõe rõis fabricata ab aĩa noſtra ꝛ fũdata in ſyllogiſ mo generalꝛ accepto qui cõmuniter vocatur ſyllogiſmꝰ ſimplꝛ vt idem eſt ꝙ vniuerſalꝛ. ¶ Attende ſecundo ꝙ ſm Areſtotilem tres aſſignant conditõnes ipſius ſubiec ti attributionis. prima cõditio ꝙ ſit notum in illa ſci/ entia de eo ſi eſt ꝛ quid. nam ſm Areſtotilem in primo poſteriorum oportet hec preſupponere duo de ſubiecto ante actualem demonſtrationem. Secunda eſt ꝙ om/ nia determinata in ſcientia cuius eſt ſubiectũ ad ipȝ re ducunt ꝛ ꝓpter ipm cõſiderent. ꝛ illa habet ex Areſtotꝭ le in quarto metaphiſice. aliter enĩ ab eius vnitate non haberetur vnitas ſcientie. ¶ Tercia conditio eſt. ꝙ per eius quod quid eſt ſeu per rationem formalem demon ſtrentur paſſiones de eo. ¶ Attende tercio. Qꝫ ſm aliquos conceptus conſtitutus et formatus ab actu

rationis est subiectum logice. quia ẜm illos omnia que traduntur in logica sunt de actu rationis. nam de simplicium apphēsione ē liber p̄dicabiliū ⁊ p̄dicamētoꝝ nā illi sunt de cōceptu incōplexo. Sed de cōcepto formato a scđo actu rōis est liber periarmenias id ē de enuntiatōe. Sed de cōceptu formato a tercio actu rōis ē noua logica q̄ nō est de syllogismo in cōi. sed de syll'o ⁊ p̄iquis ptibꝫ eius. Alij autē dicūt ꝙ est scđa intentio. naꝫ logica ẜm Auicennā est de scđis intētōibꝫ adiūctis p̄mis. Attende q̄rto. ꝙ logica pōt dupl'r accipi. vno° incōplete ẜm ꝙ est tradita a pho. Alio mō vt est tradita cōplete ⁊ p̄fecte

Primo Dic ꝙ ens rōis nō est adeq̄tū subiectū logice. patꝫ sic. q: grāmatica et rethorica sunt de ente rōis. nam mōi significādi de q̄bus est grāmatica sunt entia rōis Et sil'r diceret̄ de mōis p̄suadēdi de q̄bus est rethorica Dic scđo ꝙ scđa intētio nō ē subiectū adeq̄tū logice nec etiā mod⁹ sciendi. nec vox exp̄ssiua ɔcept⁹. Nam ⁊ grāmatica ⁊ rethorica sunt de scđis intētōibꝫ ⁊ etiaꝫ de voce exp̄ssiua ɔcept⁹ ergo. Qꝫ aūt modus sciēdi non sit subiectū. patet. q: nō q̄libet ps logice ē de mō sciendi sicut patet de libris topicoꝝ ⁊ elencoꝝ. q̄ magis sunt de modis p̄bādi siue decipiēdi. q̄ sint de mō sciendi ergo Dic tercio. ẜm opiōnē Alberti magni. ꝙ argumētatio ē subiectū attributōis logice ɔplete ⁊ p̄fecte patꝫ. q: logica ē scia cōtēplatiua docēs qualit̄ ⁊ p q̄ deueniꝭ pet notū ad ignoti noticiā ḡ oportet ꝙ habeat p subiecto illud q̄ est p se instrumētū rōis ad acq̄rendā oēꝫ noticiam ignoti p notū. H̄ aūt ē argumētatio ẜm ꝙ ē rōcinatio arguēs mentē ⁊ cōuincēs p habitudinē noti ad ignotū Dic q̄rto. ꝙ licet syllogism⁹ nō sit subiectum attributōis logice cōplete est tamē subiectuꝫ logice tradite ab Aresto. p̄ma ps patet sic. q: ad cōpletā logicā ptinꝫ q̄liter oportet deuenire de noto ad ignoti noticiā vl'iter sꝫ hoc nō potest fieri p syllogismū eo ꝙ p diffinitōem diuisionē enthimema ⁊ exemplū. ⁊ inductōeꝫ deueniꝭ de noto ad ignoti noticiā ⁊ tamē hoc nō ē p syllogismū. Secūda ps patꝫ. q: tres cōditōes subiecti attributōis cōueniunt syllogismo respectu logice Aresto. ergo. Nam phs in p̄mo poꝝ post determinatiōnē de ptibꝫ syllogismi i veteri logica p̄mittit ei⁹ diffinitōeꝫ ⁊ p̄pter ipꝫ de ptib⁹ integralib⁹ ei⁹. ⁊ in noua logica determīat de ptibꝫ eius subiectis q̄ sunt syllogism⁹ demōstratiu⁹ dyalecticus ⁊ sophistic⁹. ⁊ nō determīat de ptibꝫ subiectiuis argumētatōis ḡ. Item syll's in cōi ꝟtual'r ⁊ actual'r cōtinꝫ passiones p̄prias q̄ insunt sibi. vt veꝝ a falso discernere et a magis noto ad minus notū p̄cedere ⁊ hmōi. Cōtinet etiā ꝟtual'r ⁊ actual'r ea q̄ insunt ptibꝫ eius subiectiuis p p̄priā rōem syllogismi ⁊ ꝟtual'r potētial'r cōtinet passiones inferiores q̄ ipis insunt p p̄prias eaꝝ ratōnes Et h̄ confirmat Arestotiles in fine libri elenchoꝝ. cum dicit ⁊ hec de syllogismis dicta sufficienter.

Questio Tercia. ex q̄ logica est de scđis intētōibꝫ adiūctis p̄mis iō q̄ritur tertio q̄d sit scđa intentio et q̄d p̄ma. Pro cui⁹ solutōe. attēde p̄mo. ꝙ intētio dr̄ a tēdo is/ere. q: p eā intellect⁹ tēdit in rē itellectā siue cōceptam. Et iō res pt dici intētio inq̄tū intellect⁹ tēdit in ipsaꝫ eā cōsiderādo. ⁊ cōcept⁹ siue spēs obiecti pt dici intentio. q: p ipsam sensus vl' intellect⁹ tēdit in obiectum Et etiā act⁹ intelligēdi siue cōcipiēdi pt dici intētio q: mediāte eo intellectus in rem tēdit. Attende scđo. ꝙ ex hoc argumēto sunt tres opiniones de intentōib⁹. p̄ima opinio dicit. ꝙ intentio est cōceptus quē habemus de re. ita ꝙ intentio prima est primari⁹ concept⁹ quem habemus de re. Sed intentō scđa est scđari⁹ cōceptus quem habem⁹ de re. Exēpli grā. nā p̄mo cōcipim⁹ aīal in se ⁊ absolute. ⁊ tūc causat̄ p̄ma intentio. Scđo vero ɔcipim⁹ aīal in ordine siue habitudine ad sua inferiora respectu quoꝝ dicit̄ gen⁹ vl' supiora respectu q̄ꝝ dicitur spēs. ⁊ tūc causat̄ ɔceptus scđari⁹ siue scđa intētō. Sꝫ alia opinio dicit ꝙ intētio ē res in quā tēdit noster intellectus. ita ꝙ nō est actus intelligēdi nec spēs intelligibilis siue cōceptus. nec q̄dditas inēē intellecto sed ē p̄cise q̄dditas inēē q̄dditatio. ita ꝙ p̄ma intentio sit q̄dditas p̄cisa ab omni alio q̄d sibi nō ɔuenit in p̄mo mō dicēdi p se. Et hoc p̄bat sic. nā hō ⁊ aīal sunt intentōes p̄me ⁊ tamē nō sunt spēs intelligibiles nec act⁹ intelligēdi. nec obiecta vt cognita q: h̄ accidit eis. ⁊ sil'r q̄libet spēs intelligibilis est de genere q̄litatis. nō aūt q̄libet p̄ma intentio. Scđa ps patet. q: abstractōes diffinitōes diuisiones ⁊ demōstratōes fiūt p p̄mas intentōes ⁊ notū est ꝙ nō fiūt nisi p rōes q̄dditatiuas ḡ p̄me intētōnes sunt rōes q̄dditatiue. Per esse aūt q̄dditatm nihil aliud intelligit nisi q̄dditatē in illo eē in quo abstrahit ab omni duratōe necessitate cōtingētia eē in aīa ⁊ esse extra. Sꝫ secūda intentio nō est nisi aptitudo cōueniēs q̄dditatibus vl' p̄mis intētōibus in esse q̄dditatio sicut aptitudo ad p̄dicandū de pluribꝫ differētibꝫ nūero constituit rōem spēi. ⁊ ita dicunt illi ꝙ scđe intētōnes sunt respect⁹ fundamētales siue aptitudiales q̄ p̄dicat̄ d̄ p̄mis n̄ in p̄mo° dicēdi p se sꝫ in scđo. Sꝫ p tercia opiōne q̄ dicit ꝙ scđe intētōes sunt relatōes rōis derelicte in rebꝫ ab actu intelligendi. Attēde tercio. ꝙ dupl'x est act⁹ intellectus. q̄dam est rect⁹. alius ꝟo collatiu⁹ siue cōpatiuus. Actus rectus dicitur quo itellectus fertur sup aliquā rem. vt quando intellectus intelligit rosam considerādo naturam eius. Actus vero comparatiuus appellatur quo intellectus comparat rem intellectam ad seipsam vl' ad aliam rem. Est ergo prima intentio siue terminus prime intentionis res intellecta siue considerata. cuius consideratio vl' intellectio immediate causatur a re vl' a rei specie. ⁊ sic terminus prime intentiōis dicitur qui significat huiusmodi res conceptas vl' conceptibiles. vt homo equus. albedo nigredo. Secunda vero intētio est quedā relatio seu comparatio intellectus vnam p̄mam intentionem vl' vnum primum intellectū ad aliū intellectū cōpādo. Exempli grā. intellectus intelligens hominem vl' animal comparat vnuꝫ ad aliud ẜm rationem subijcibilis vl' predicabilis que comparatio ex parte animalis dicitur genus ⁊ ex parte hominis dicitur species. ⁊ sic ẜm diuersas comparationes format intellectus duas secundas intentiones puta generis ⁊ speciei ⁊ etiam indiuidui. ita ꝙ omnis scđa intentio est formal'r relatio rōnis

Primo Dic. ꝙ secunda intentio non est secundarius conceptus quem habemus de re. patet sic. quia eadem ratione poneretur tercia intentio ⁊ quarta intentio eo ꝙ de re possumus habere tres vel quattuor conceptus concipimus eñ primo rem sub conceptu communi. secūdo sb cōceptu p̄p̄o. ter° sb ɔceptu passiōis: q̄rto sb cōceptu respectiuo sicut ɔgnoscimus hoīem ꝙ est aīal ⁊ ꝙ

homo. ꝛ ꝙ eſt riſibilis ꝛ ꝙ eſt digniſſima creaturarum Similiter ſcientia de intentionibus pertinet ad librum de anima in quo determinatur de cõceptibus ꝛ ſilitudinibus rerum q̄ afficiunt aīam. ¶ Dic ſecūdo. ꝙ pͥma intentio non eſt quidditas nec aptitudo quidditatis eſt ſecunda intentio. patet ſic. quia tunc de eiſdem cōſiderarꝫ logic⁹ ꝛ metaphiſicus quod eſt contra cōmentatorem dicentē. ſicut ens nature ſe habet ad metaphiſicā ita ens rationis ſe habet ad logicam. Cōſtat autem ꝙ quidditas ꝛ aptitudo q̄dditatis nō ſunt entia rōis ſed entia realia. ¶ Dic tercio ꝙ pͥma intentio nō eſt vox neqꝫ no ſignificās res ad extra. nec ſcda intentio ē nomē ſignificās alia nomia pͥme intentionis vl' cōceptus. nā nulla ps logice conſiderat de nominibus neqꝫ de vocibus rei inq̄ꝫtum ſuper ipis fundant ſecūde intentōnes ſicut latius poſtea patebit. ¶ Dic quarto ꝙ ſecūde intentiones ſunt relatōes rōis fabricate ab anima. que dependent q̄tum ad eſſe ꝛ conſeruari ab ipo intellectu habētes eſſe obiectiuum in ipſo intellectu. Et ex hoc ſequitur ꝙ nulla ſecūda intentio eſt ens reale licet eī habeat fundamentum ꝛ terminuꝫ realem. nō tamē eſt circumſcripto opere intellectus quod requirit ad relationem realem.

Sed contra Predicta arguit q̄drupl'r. pͥmo ſic nam circūſcripto oī actu intellect⁹ vl'e eſt aptū natū eſſe in pluribꝫ ꝛ nomē ipm eſt ſcda intentio. igit ſcda intentio nō eſt p actū intellectus. Secūdo ſic. ille effectus eſt realis cuius oēs cauſe ſunt reales ſꝫ oms cauſe ſcdarū intentionū ſunt reales vtputa intellectus ꝛ obiectum ergo. Tercio ſic. indiuiduum eſt ſcda intentio. ꝛ illa nō eſt fabricata ab anima ergo. Quarto ſic illud accn̄s eſt reale cuius ſubiectum ē reale ſed ſic eſt ꝙ ſubiectum ſcdaꝝ intentionū ſiue ſit intellectus ſiue obiectū eſt ens reale. ¶ Ad pͥmū et ad tercium dicit ꝙ licet vniuerſale ꝛ indiuiduum pͥme intentionaliter capta ſint apta nata eſſe in pluribꝫ vl' in vno ſolo circumſcripto opere intellectus. non tamē ipſa capta ſecūde intentionaliter ſicut poſtea patebit. ¶ Ad ſecundū dicitur ꝙ licet effect⁹ qui eſt ꝓprie cauſatus ſit realis cuius cauſe ſunt reales non tamen effectus qui ſolummodo eſt derelictus. vnde ſecūde intentiones nō dicunt ꝓprie cauſari ſed magis derelinqui ex actu cōpatiuo intellectus. ¶ Ad quartū dicit ꝙ ſecunde intentiones habēt ſolum eſſe obiectiuū in intellectu et nullibi habēt eē ſubiectiuū eo ꝙ hoc ꝓprie cōuenit accidentibus realibus. Sꝫ meli⁹ dicat ꝙ ſcde intentōes habēt eē ſubiectm̄ in obiecto ꝛ non in intellectu. hoc patet ſic. q2 intellectus facit vniuerſalitatē in rebus ſm cōmentatorem ergo vniuerſalitas q̄ eſt ſcda intētio eſt in re ſubiectiue. Patet ſic ſcdo q2 in illo ē accn̄s ſubiectiue qd denoīat ſed ſecūde intentōes denomiant obiectū et nō itellectū g ſūt ſubiectiue in obiecto Neqꝫ refert ꝙ obiectum eſt ens reale non eī optet accidens rōis habere p ſubiecto ens rōis. niſi dicat ꝙ ſunt in obiecto non ſm eſſe reale ſed ſm eſſe cognitum.

Queſtio Quarta. vtꝝ logica doceat oēm modū ſciēdi. Pro cu⁹ ſolutione attēde pͥmo ꝙ tres ſunt mōi ſciēdi in cōi. ſcꝫ diffinitio diuiſio ꝛ argumētatō. Et q̄libet iſtoꝝ diuidit. nā triplx ē diffitio. ſ. q̄dditatia deſcriptia et q̄d nois. Vn̄ ad diffinitōem q̄dditatiuā ſm dn̄m albertū q̄nqꝫ req̄rūt. pͥmū ē ꝙ oīa poſita in diffinitōne debent eē ſubſtantialia diffinito. Scd'm eſt ꝙ vltima differentia ſit cōuertibilis cū ipo diffinito. Terciū ē ꝙ genus in ea poſitū explicet pͥmā poteciā. ꝛ dn̄a vltimum actū. Quartū ē ꝙ oīa poſita in diffinitōe explicēt ipius diffiniti naturā. Et q̄ntū eſt ꝙ explicet eē ipi⁹ diffiniti a pͥma potētia vſqꝫ ad vltimū actū. Sil'r triplx eſt diuiſio quedā eī eſt generis in ſpēs. Alia vero ſubiecti in accidētia vl' ecōuerſo. Et tercia vocis m'ltiplicis in ſua ſignificata. Et ſimil'r argumētatō diuidit in quattuor ſpēs ſcꝫ inductionē exemplum enthimema ꝛ ſyll'm. ¶ Attende ſcdo ꝙ ſm aliquos logica nō eſt cōplete tradita a pho eo ꝙ nō fecit ſpēalē metōnē de diffinitōe diuiſione inductōne enthimemate ꝛ exemplo. Deīn tamē videt ꝙ logica Areſto. ſufficiēter tradidit nobis artē diffiniēdi in ſcdo poſterioꝝ. qd liconieſ oñdit q̄n nccē fuit areſto. interponere artē diffinitiuā in ſcdo poſterioꝝ vt ars demonſtratiua cōplete eſſet tradita ab eo. Etiā ars diuiſiua ſufficient' pt haberi ex ſcdo poſterioꝝ ꝛ ita ſufficient' nobis tradita ē logica ab Areſto. vt teſtatur Auerroijs in ꝓlogo libri phiſicoꝝ.

Dic primo ꝙ logica cōplete tradita docet omneꝫ moduꝫ ſciendi patet. q2 ad logicam ptinꝫ docere omnē modū diffiniēdi diuidēdi ꝛ arguendi. Nā ſi nō ptinet ad logicā cū ad nullā aliā ſciētiam ptineat ſeq̄ret ꝙ nō haberem⁹ ſciam de oī ab hoīe ſcibili. ¶ Dic ſcdo ꝙ logica Areſto. cōplete tradit nobis modū ſciendi ſiue deueniēdi de noticia noti ad ignoti noticiā. patꝫ ſic pͥmo autoritate Areſto. in fine libri Elencoꝝ dicentis ꝙ null⁹ ꝯplete tradidit ſciam de logica an̄ eū ꝛ ꝓpter hoc petit grās. Patꝫ etiam ratione ex prius dictis.

Queſtio Quinta. vtꝝ logica ſit ps philoſophie. Pro cuius ſolutione. attēde pͥmo. ꝙ philoſophia capit dupl'r. vno mō general'r. put ē ꝯphēſio cuiuſcūqꝫ veritatis ſiue ſit a nobis ſiue a natura Et illo mō dicit domin⁹ Albert⁹ ꝙ ē ꝯphēſio cuiuſlibꝫ āmirabil' p pͥncipia ei⁹. Eſt āt admiratō ſm eū Agonia mēt' ſuſpēſio ꝙ cordis. ex ſtupore magni ꝓdigij in ſēſu appētis cū deſiderio inueniendi cām. Admirabile āt ē cui⁹ cā ē occulta inuētioqꝫ rara. Alio mō capit phia ſpēal'r vt ē ꝯphēſio veritatis cuiuſcūqꝫ entꝭ a nata cāti ꝛ illo⁹ capit philoſophia ꝓprie. ¶ Attēde ſcdo. ꝙ phia diuidit rōnaleꝫ realē ꝛ moraleꝫ ꝛ illo⁹ capitur phia gnāl'r. Real' āt diuidit in natalē mathēaticā ꝛ metaphiſicā. Sermocōal' vero ꝯtinꝫ ſb ſe grāmaticā logicā ꝛ rethoricā. Moral' āt hꝫ ſub ſe ethicā politicā. yconomicā ꝛ monaſticā. vnde ethica ē de mō viuēdi ncōi ſꝫ ē ethica ē de his q̄ ſꝫ ꝯia ad oēꝫ modū viuēdi. Politica ē de mō viuēdi ciuil'r. Iconomica ē de mō viuēdi domeſtice. Monaſtica ē de mō viuēdi ſolitarie. pͥa ps ē tradita a pho i libꝝ ethicoꝝ. ſcda ps ab eodē in politicis. tercia vero ab eodē in yconomicis. De monaſticis āt nō hēm⁹ aliquē libꝝ ab Areſto. traditū ideo forte q2 ſtatū ſolitariū nō reputabat eē vtuoſuꝫ eo ꝙ hō ē aīal natural'r ſociale ꝛ politicuꝫ. De ptibꝫ āt real' ſophie alibi determiabit. ¶ Dic igit breuit' ꝙ logica ē ps phie ſm ſermocōnal' ſiue rōnal' ꝛ nō real'. pꝫ ſic. q2 ipa ē de ſcdis itētōibꝫ q̄ ſūt etiā rōis. ꝛ etiā eſt directiua actuum rationis ergo. ¶ Si autem queras an ipſa ſit vtilis neceſſaria delectabilis ꝛ boneſta

Dico breuiter ꝙ ſic. Q ſit vtilis patet quia diſponit i tellectum ad prompte faciliter et expedite exercendū ſuas operationes et etiam ſine ea nulla ſciētia haberi poteſt. ¶ Et per hoc patet ꝙ ſit neceſſaria. nam ea vti/ mur in acquiſitōne aliarum ſciaꝝ. Unde dicit albert⁹ ꝙ credētes aliqd ſcire ſine logica ſe hn̄t ad ſuū ſcitū ſicut ignis ad ſuā ꝯbuſtionē. Nā ſicut ignis cōburens ſue ꝯ buſtiōis ignorat cāꝫ ſic credētes aliqd ſcire ſine logica cām ſui ſciti ignorant. Q aūt ſit honeſta. patet. qꝛ illd ē bonū honeſtū. quod ſua vi nos trahit ꝛ ſua dignitate nos allicit. Sꝫ logica eſt hmōi eo ꝙ ipam deſideram⁹ et appetim⁹ dato ꝙ nulla eēt alia ſcia. Et ex h̄ patꝫ ꝙ ip ſa eſt delectabil' eo ꝙ infert delectatōem hn̄tibꝫ eā.

¶ Ad argumēta. In oppoſitū. Ad pᵐ dr. Negādo aīs et ad ꝓbatōeꝫ dr negādo ꝯñaꝫ. nā ſicut in entibꝫ realibꝫ eſt dare grad⁹ ita in entibꝫ rōis. ꝛ iō nō oꝫ ꝙ quicqd eſt minus ente rōis ſit nō ens ꝛ nihil. ꝛ licꝫ em̄ illd ens rōis qd eſt ſubiectū alteri⁹ entis rōis ſit magis ens aliq̄ mō. nō tamē ſeqꝛ ꝙ illud qd eſt min⁹ ens ſit nihil. nō repug gat ergo ſyllo ꝙ ſit ſubiectū alic⁹ ſcie. ꝛ ꝙ habeat paſſio nes ſicut etiā phs. v. metaphica diſtinguit vnitates rea les ſm fundamēta realia ꝛ intētionales ſm fundamēta intētōnalia ſicut ibidē diffuſe declarat doctor ſubtilis ¶ Ad ſcdm dr. ꝙ ens rōis in cōi nō eſt ſubiectū logice Ad ꝓbatōem dr ꝙ licet logica habeat aliqd ens rōis ꝓ ſubiecto vtputa ſyllm vl' argumētatōem. nō tn̄ eſt inte/ tio ei⁹ docere ens rōis ſb formali ei⁹ rōe. Nec ſeqꝛ circa idē laborat dyalectic⁹ metaphiſic⁹ ꝛ ſophiſtiſta ergo ha bēt idē ſubiectū ſicut maīfeſtū eſt. ¶ Ad terciū pꝫ ſolu⁰ nā licet logica ſit de ſcdis intētōibꝫ nō tamē ex h̄ ſequiꝛ ꝙ ſcda intētio ſit ſubiectū logice. ¶ Ad q̄rtū dr ꝙ lꝫ ar/ gumētatō pme intētōnal'r capta ꝛ ſil'r ſyll's ſint entia rea lia ſunt tn̄ entia rōis ſi capianꝛ ſcde intentōnaliter. Ad quintū patet ſolutio ex dictis.

Q Vm ſit neceſſa.

Incipiūt Eſagoge porphirij in kathegorias Areſtotilis id ē icipit liber Porphirij itroductori⁹ ad cognitōeꝫ p̄dicamētoꝝ Areſto. q̄ diuidiꝛ in duas ꝑtes pncipales videlꝫ in ꝓhemiū ꝛ tractatū. Tractat⁹ incipit ibi Videꝛ aūt nec genus nec ſpēs ſimpl'r dici. Prohemiū vero cōtinet tres ꝑtes pncipales. ¶ In pria ꝑte oſtendit vtilitatē huius ſcie vt ꝑ hoc ſuos audito/ res reddat beniuolos. In ſcda pte oſtendit modū ꝓce/ dendi in hac ſcia. Et cū hoc oſtēdit queſtiones a q̄bus abſtinebit in hoc ope ꝛ ꝑ hoc reddit auditores dociles ibi (mox de generibꝫ ꝛ ſpēbus) In tercia pte oſtendit q̄s phōs vult imitari in hoc ope. Et h̄ eſt ibi (Illud vero quemadmodū) Dicit ergo ſic porphiri⁹ alloquēdo ſuū diſcipulū qui griſororius vocabaꝛ. O griſorori cuꝫ ſit neceſſarium noſſe id eſt nouiſſe vl' cognoſcere quid ſit genus quid ſpecies quid differētia quid ꝓpriū quid accidens. Ad eam doctrinam p̄dicamētoꝝ que ē apud Areſto. id eſt ad acquirendum ſcientiam p̄dicamentoꝝ ab Areſtotile traditā. ¶ Et cū ſit neceſſariū noſſe qd ſit genus quid ſpēs ꝛc. Ad diffinitōnū aſſignatōem id eſt ad ꝑfecte diffiniendū. Et etiā cū ſit neceſſariū noſſe iſta omnino id eſt vniuerſaliter ad ea q̄ in diuiſione et in demōſtratione ſunt vtilia. Idcirco ego Porphirius faciēs tibi Griſororio (cōpendioſam traditōneꝫ) id eſt breuem ꝛ vtilem tractatum (de ſpeculatione) id eſt cognitione iſtarum rerum ſcꝫ qnq vniuerſalium. (temptabo aggredi ea que dicta ſunt ab āntiquis philoſophis) vt puta a platone in libro qui diciꝛ ſophiſtes ꝛ hoc bre/ uiter velut modo introductōis ꝛ puerili (abſtinēs) in hoc ope (ab altioribꝫ queſtōibꝫ) id ē a queſtionib⁹ difficillimis que poſſunt formari de ipſꝪ vniuerſalibꝫ (vero) ꝓ ſed ē (coniectās id ē determinās ſiue tractās) mediocre ſimpliciores. i. mediocres ꝛ faciles. Tūc ibi (mox de generibꝫ ꝛ ſpēbus) tāgit ſcdam ꝑtem huius ꝓhemij in qua porphirius quaſdam queſtiones mouet (quas ſe retinere ꝓmittit. que tamē ſm Boetiū ſunt ꝓutiles ꝛ ſecrete ꝛ temptate quidem a doctis viris nec a pluribꝫ diſſolute. Dicit igiꝛ ſic) Mox) id ē ſtatim ego Porphirius recuſabo dicere de generibꝫ ꝛ ſpēbus id ē tractare hanc queſtionem vtꝝ vniuerſalia ꝛ pcipue genera ꝛ ſpecies ſubſiſtāt in re extra ſeu real'r vl' tm̄ ſint in ſo lis nu/ dis puriſq ītellectibꝫ poſita (Siue) id ē cū hoc etiā recuſabo dicere vtrū vniuerſalia ſint corpalia vl' incorpalia ꝛ illa eſt ſcda q̄ſtio difficilis. ſiue id ē cū hoc etiaꝫ recuſabo dicere. vtꝝ ſit ſepata a ſſibilibꝫ. an ip̄a ſſibilib⁹ poſita ſint ꝛ illa eſt tercia queſtio difficilis. Et tūc dicit Porphirius ꝙ ipſe recuſabit dicere id ē determiare nō ſolum iſtas q̄ſtiones etiam quaſcūq alias circūſtātes et ambigentes p̄dictas queſtiones. Deiñ eum dicit altiſſimum eſt em̄. oſtendit cauſam ſui dicti quia videlꝫ cet p̄dictas queſtiones terminare eſt altioris negocij ꝛ maioris egens inq̄ſitionis q̄ ſit ꝓpoſitum ſuum. Deiñ cum dicit (Illd ꝟo quemadmodū) Tangit terciam ꝑtem ꝓhemij in qua oſtendit quos velit imitari in hoc ope. Et dicit ꝙ in iſto libro ipſe imitaturus eſt antiq̄s philoſophos qui ꝓbabiliter determinauerunt de ipſis vniuerſalibꝫ ꝛ maxime peripateticos quorum pnceps fuit Areſtotiles. ¶ Circa hūc textum. Attende primo ꝙ porphirius huuc librum compoſuit ad inſtantiā cuiuſdam diſcipuli ſui qui griſororius vocabatur eo ꝙ librum predicamentorum Areſtotilis ad plenum non intelligebat ad quē facilius intelligendum Porphiri/ us hunc librum ſibi direxit. qui multum valet ad breuiter ꝛ compendioſe intelligendum doctrinam predi/ camentorum Areſtotelis. Dicunt tamen quidam ꝙ ille liber prius fuit editus a platone ꝛ intitulatus ſophiſtes platonis ꝛ poſtea a Porphirio repetitus ꝛ ſic inti/ tulatus Incipiūt eſagoge porphirij in kathegorias Areſtotelis. Et dicunꝛ iſagoge ab iſos qd eſt intro ꝛ go/ gos ductio quaſi introductiones ad predicamēta Areſtotelis. ¶ Attende ſecundo. ꝙ porphirius hic narrat quattuor vtilitates ad quas valet ꝛ ordinatur ſcientia huius libri. Unde Boecius. Eſt em̄ per hoc opuſcu/ lum predicamentorum facilis cognitio. ꝛ diffinitionuꝫ integra aſſignatio. Et diuiſionum recta inſpectio ꝛ demonſtrationum veraciſſima concluſio. Primo ergo valet ad cognitionem predicamentorum eo ꝙ in p̄dicam̄to ordinatur ſpecies ſub genere ordine directo. ꝛ differētie a latere ordine in directo. Et ideo neceſſarium fuit cognoſcere quid ſit genus quid ſpecies quid propriuꝫ quid accidens. Nam genus ſpecies ꝛ differentia ponūtur in genere. accidens autem proprium ꝛ commune nō vt igitur caueatur ne accidens proprium ſiue commu/ ne ponaꝛ in predicamēto preſcire oportuit qd accñs ꝛ qd ꝓpriū eo ꝙ ſm Bocciū malū nō vitaꝛ niſi cognitum

Secũda vtilitas eſt. quia valet ad diffinitionũ aſſigna tionẽ eo ꝙ ſpecies diffinit̃ ꝑ gen⁹ ⁊ drã. Et ĩ diffinitõe ñ dꝫ poni accñs neqꝫ ꝓpriũ neqꝫ cõe. iõ oportuit pſcire quid gen⁹ qd ſpecies. ⁊c̃ Tercia vtilitas q: valet ad diuiſio/ nẽ faciendã. diuidit̃ eñ gen⁹ ĩ ſpecies ꝑ drãs eẽntiales et ñ accñtales ſiue accñs ſit ꝓpriũ ſiue cõe. iõ oꝫ ſcire iſta qnqꝫ vt eligãt̃ tria. ſ. gen⁹ ſpẽs ⁊ drã. Quarta vtilitas ẽ q: valꝫ ad demrãtõeꝫ. nã in demrãtõne ꝯcludit̃ ꝓpria paſſio de ſubiecto qđ ẽ ſpẽs ꝑ medium qđ ẽ diffinitio q̃ cõſtat ex gñe ⁊ drã. oꝫ g̃ ſcire qd genus qd ſpẽs qd drña qd ꝓpriũ. Et q: in demrãtõe nõ cõcludit̃ accñs cõe. idõ oportet ſcire qd ſit accñs cõe vt a demrãtõne excludat̃.

¶ Attẽde ſcðo. ꝙ neccãriũ capit̃ quattuor mõis vt pꝫ ſ meta phiſice capitulo de neccãrio. vno mõ dr̃ illđ neccãriũ ſine q̃ nõ cõtingit eſſe vl̃ viuere ⁊ ſic reſpirare ẽ neccãriũ aĩali et ſil̃r cibus. Scðo mõ dicit̃ illud ſine quo nõ cõtingit bene eẽ aut puari malo ſicut bibere medicinã laxatiuã eſt neccãriũ. vt aliqs nõ laboret febre. Tercio mõ dicit̃ neceſſariũ qđ infert violẽtiã. nã violentia dicit̃ eẽ qdam neceſſitas. Quarto mõ dicit̃ omne illđ neccãriũ qđ nõ cõtingit alio mõ ſe habere. ⁊ hoc mõ dicit̃ neceſſarium ſimpl̃r ⁊ ꝓprie. Vñ logica dicit̃ eſſe neccãria ⁊ etiã trac/ tatus pdicabiliũ eſt neceſſari⁹ ad cognitõem pdicamẽ torũ eo ꝙ ſine libro pdicabiliũ nõ pt̃ pfcẽ haberi noticia pdicamẽtoꝝ. ¶ Attende qrto. ꝙ tpe Porphirij erãt in ſtudio athenienſi tres ſecte phorũ multũ famate. quarũ vna fuit epicuroꝝ ab epicuro dicta cui⁹ pnceps fuit ꝫ aliquos Ariſtip⁹ ſm alios ꝓo epicurus q̃ felicitatẽ po ſuit in voluptatibus corꝑalib᷒. vt dicit Tullius. Et di xit oĩa corꝑa eẽ cõpoſita ex athomis. id ẽ indiuiſibili bus. vt dicit Boeti⁹ in cõmentatorio. Et interptatur epicurus ab epi qđ eſt ſupra ⁊ cutis qđ eſt ſuperficies. q: philoſophabat̃ ſuperficialiter. Alia fuit ſecta ſtoicorum a ſtoia porta dicta quia vacantes ſtudio ſto icoꝝ iuxta illã portã morabant̃. Tercia fuit peripateticoꝝ quorũ pnceps ⁊ pcipuus fuit Areſtotiles. Circa hũc textum mouet̃ talis.

Questio Utrũ vniuerſale ſit ſubiectũ hu ius libri. Et arguit̃ pmo ꝙ non q: vniuerſale nõ eſt ens g̃ nõ ẽ ſb iectũ huius libri. Añs patet. q: omẽ qđ eſt ideo eſt qa vnũ numero ẽ vl̃e nõ eſt hmõi cũ pdicat̃ de pluribꝫ. igr̃ ¶ Secũdo ſic. vniuerſale nõ habet aliqs paſſiones. g̃ nõ eſt ſubiectũ alic⁹ ſcie. patet ꝯña. q: ꝑ qđ qd ẽ ſubſtã/ tiã demõſtrãt̃ paſſiones in ſciã illi⁹ ſubiecti de ſubiecto q: ſciã eſt habitus cõcluſionis ſicut intellectus ẽ habi/ tus pncipioꝝ. Añs pbat̃. q: ꝓpetas vl̃is nõ pt̃ eẽ ſin/ g̃lare eo ꝙ tũc nõ cõuerteret̃ cũ eo g̃ ẽ vl̃e. ⁊ ſic nõ erit a/ liud ab illo vl̃i cui⁹ eſt ꝓpriũ qđ eſt incõueiens eo ꝙ ꝓp ium nõ indicat eẽntiam ei⁹ cui⁹ eſt ꝓpriũ ex pmo thopico rũ. ¶ Tercio ſic. vl̃e nõ eſt vniuocũ ad illa qnqꝫ vniuer ſalia de qbus fit mẽtio in textu pexpoſito. ergo nõ eſt hic ſubiectum. tenet cõſeqñtia. q: oportet ſubiectũ ſciẽtie eẽ vniuocũ ad ea de qbus pdicat̃. Añs pbat̃. q: omne vniuocũ multis ſe habet ad illa ſub rõe alicuius vl̃is. Sed vniuerſale nõ cõparatur ad hec ſub ratione alicui⁹ vl̃is. q: nõ ſunt ſub rõe alicui⁹ iſtoꝝ qnqꝫ. nullũ eñ eoꝝ qnqꝫ cõueit alijs ſed hꝫ eſt diſtinctum ab alijs. ſi ergo ſub rõe alic⁹ alteri⁹ vl̃is ſic erũt ſex vl̃ia qđ pſupponit̃ eẽ fl̃m. ¶ Quarto ſic Si vl̃e eſt h̃ ſubiectũ vl̃ g̃ h̃ eſt icq̃/ tũ eſt intẽtio. vl̃ incq̃tũ rei applicat̃. Nõ incq̃tuꝫ intẽtio q: intentio vt intẽtio habet ꝯſiderari a metaphiſico me/ taphiſicus eñ cõſiderat quod hꝫ ens incq̃tũ ens ergo ⁊ intentionem incq̃tum ens. Et ꝑ ꝯſequens cõſiderat in/ tentionẽ incq̃tum intentio ẽ. Cõfirmat̃ q: oĩs ſcia real̃ ẽ vl̃is eo ꝙ ſingulariũ nõ eſt ſcia. ergo hec ſcia cũ nõ ſit re alis nõ erit de vl̃i Et ſi dicas ꝙ cõſiderat de intentõe v niuerſal̃ incq̃tũ eſt applicabilis rei Cõtra q: vl̃e illo mõ captũ eſt ens ꝑ accñs de quo nõ eſt ſcia. ¶ Quinto ſic hic determiat de iſtis qnqꝫ vl̃ibus ſub rõe ꝓpria diuidẽ do ⁊ diffiniendo qđlibet ꝑ ꝓpria nõ faciẽdo mẽtionem de vl̃i ſm ſe nec quo ad eius quod qd eſt. nec quo ad e⁹ paſſiones ergo hec qnqꝫ vl̃ia erũt h̃ ſubiectũ ⁊ ſic nõ v/ niuerſale ¶ In oppoſitũ arguit̃ hec ſcia eſt vna g̃ habꝫ vnũ ſubiectũ ergo hec qnqꝫ nõ ſunt ſubiectũ niſi vt cõ/ ueniunt in vno cõi qđ eſt pmũ ſubiectũ. ⁊ illud eſt vl̃e Pro ſolutione iſti⁹ qſtionis ſoluẽde ſunt qnqꝫ partiales queſtiones.

Prima Queſtio eſt. Utrũ ſubiectũ iſtius tractatus qđ eſt vl̃e ſit ens vniuo/ cũ ad qnqꝫ vl̃ia. ꝓ cuius ſolutõne attende pmo. ꝙ vl̃e capit̃ tribꝫ mõis ſicut qđlibet aliud nomẽ cõcretũ. vno mõ ꝓ ſubiecto id eſt ꝓ re pme intẽtõ nis cui applicat̃ intẽtio vl̃is. ⁊ h̃ mõ vl̃e eſt pmũ obiec/ tũ intellect⁹ ⁊ oĩs ſcia eſt vl̃is ⁊ maxime metaphiſica q̃ ꝯſiderat qđ qd eſt cuiuſlibet entis incq̃tum ens. Scðo ſumit̃ ꝓ forma ſcꝫ ꝓ intentõe vl̃itatis cauſata ab intel/ lectu ⁊ applicabili rebꝫ pme intentõis. Tercio mõ ſumit̃ ꝓ aggregatio ex ſubiecto ⁊ forma ⁊ illud ẽ ens ꝑ accñs aggregat eñ res diuerſas ex qbus nõ fit pſe vnum ⁊ il/ lo mõ nõ eſt de cõſideratõe alicui⁹ artificis q: de ente ꝑ accñs nõ eſt ſcia eo ꝙ ipm nõ eſt diffinibile ex ſexto me taphiſice. Nec dicit vnũ ꝑ ſe cõiũctũ de quo aliqd ẽ de monſtrabile. vniuerſale aũt ſcðo mõ acceptũ eſt de cõ/ ſideratõe logice ⁊ de iſto cõcreto ẽ ſolũ ſermo h̃ in ꝓpoſi to. ¶ Attẽde ſcðo. ꝙ ſignificatũ termi cõis ſignificãt̃ vnã veram naturam pt̃ cõſiderari tripl̃r. vno mõ ſm eẽ in ſuppoſitis ei⁹ qđ dicit̃ eẽ fundamẽtale ſiue materiale ei⁹ ⁊ hoc mõ inſunt ei accñtia cõia q̃ fluũt ex pncipijs ĩ diuidui. Scðo cõſiderat̃ abſolute ſm ſuũ eẽ qdditatiũ et ſic ei inſunt pdicata ſubſtãtialia ⁊ qdditatiua. Tercio mõ cõſiderat̃ vt ꝑ formã ſiue ſpẽm intelligibilẽ ab intel lectu apprehẽdit̃. Et tale eẽ apprehẽſum eſt eẽ cognituꝫ ei⁹ ⁊ ſm tale eẽ inſunt ei intẽtões ſcðe. vñ intellect⁹ cõ/ ſiderãs naturã hmõi ꝯñr vnã in mltis. ⁊ de mltis ali/ qua ꝓprietate repta in natura ſic conſiderata mouetur ad cauſandũ intẽtõeꝫ vniuerſalitatis quã attribuit ipi nature vniuerſali a qua ſumit̃ intentio. ¶ Attende ter cio. ꝙ qđlibet iſtorum qnqꝫ vniuerſaliũ in q̃ intentio v/ niuerſalis diuidit̃ vt puta gen⁹ ſpẽs poteſt capi dupl̃r. vno mõ ꝓ formali. ⁊ ſic illa qnqꝫ ſunt ſpecies ipi⁹ vl̃is. Alio mõ ꝓ fundamẽtali ſiue ꝓ denumiato. ⁊ ſic nõ ſunt ſpecies. vñ genus generaliſſimum pme intẽtionalr̃ cap tum nõ poteſt eſſe ſpecies ſicut dicit Porphiri⁹. ⁊ licet bene poſſit eſſe ſpecies ſi capiat̃ ſcðe intentionalr̃. vñ di uiſio vniuerſalis in qnqꝫ vl̃ia eſt diuiſio generis in ſpe cies. Et ſi qrat̃ q̃ ſunt differẽtie illaꝝ intentionũ. Dicit̃ ꝙ ſint nobis ignote ſiue innominate. poſſunt tamẽ noĩa ri a vel b ⁊ ſi arguat̃. Ex iſtis ſequeret̃ ꝙ due ſpẽs eius dem generis poſſent de ſe inuicem pdicari. vt dicendo genus eſt ſpẽs vl̃ differentia eſt ſpecies ¶ Dic breuit̃ ꝙ non eſt incõueniens in accidentibus maxime rationis vnam ſpẽm denominatiue pdicari de alia. ſicut eſt hic cũ dicit̃ genus eſt ſpecies. vñ qlibet illaꝝ intentionũ pt̃

accipi vt q̄d ⁊ vt modus Accipit̄ aūt vt quid q̄ñ eſt id q̄d intelligit̄. vt modus ꝟo q̄ñ eſt ratio ſub qua intelligit̄ aliud Qñ ḡ ſc̄de intētōes vtrobiq̄ʒ accipiūt̄ vt quid et vtrobiq̄ʒ vt mod⁹ tūc oppōnunt̄ ⁊ vna nō p̄dicat̄ de alia Si animal in illa ꝓpōe gen⁹ eſt ſpēs accipiat̄ vt q̄d vt ſcʒ eſt illud q̄d ꝯpat̄ ad vl'e q̄d eſt ſuū genus Spēs āt vt modus. i. vt rō ſub qua intelligit̄ gen⁹ reſpectu vl'is ꝓpō eſt ꝟa. nec ibi p̄dicat̄ oppoſitū de oppoſito Et ſi inferat̄ ḡ p̄dicat̄ oppoſitū de oppo° eſt falſa figure dc̄ōis mutādo modū in q̄d ⁊ q̄d in modū Et h̄ declarat familiari⁹ in h̄ exē° ſingulare ē plurale Nā ſi pl'ale accipiat̄ vt quid ⁊ ſre vt mod⁹ ꝓpō eſt ꝟa Nā ſre eſt mod⁹ illi⁹ q̄d ſcat̄ ꝑ pl'ale ¶ Attēde quarto. ꝙ de vniuocatiōe vl'is eſt duplex opi° Prima opinio eſt ꝙ vl'e eſt analogū ad quinq̄ʒ vl'ia q̄ꝛ ꝑ p̄⁹ dꝛ de genere ⁊ ꝑ poſteri⁹ de alijs Et ex h̄ inferūt illi ꝙ vl'e nō dꝛ vniuoce de iſtis quiq̄ʒ. ſʒ analogice ⁊ ſm p̄us et poſteri⁹ Dicit̄ em̄ prius de genere q̄d pfecti⁹ pticipat rōem vl'is ſiue q̄d eſt vl'ius ⁊ ꝑ poſterius de alijs Sed hec opīo nō ꝯtinet ꝟitatē Tuʒ p̄mo q̄ꝛ ſm eā oporterʒ ꝯcedere ꝙ vl'e nō eēt ſubiectū h⁹ tractatus ſed quiq̄ʒ vl'ia ſil' eēnt h̄ ſubiectū q̄d ē flm̄ eo ꝙ ſcia dꝛ vna ꝓpter vnitatē p̄mi ſubiecti ad q̄d oīa alia attribuunt̄ ſicut ad ſuū genus ſcibile. Tū 2° q̄ꝛ licʒ vl'e ꝑ p̄us dicat̄ de genere q̄ȝ de alijs h̄ tñ nō impedit vniuocatōem Nā in oī genere aliq̄ ſpēs pfecti⁹ pticipat naturā gener̄ q̄ȝ alia eo ꝙ it̄ eas ē eēnt' ordo Et iō dt natural' ꝑ h̄s q̄d e equocatōes latēt in generib⁹ ⁊ nō logicus q̄ ꝓbat gen⁹ vniuocū ꝓpt̄ vnitatē rōis ſic pʒ in p̄nci° p̄ntoꝝ vbi dꝛ al' eē vniuocū hōi ⁊ boui Et ergo nō ſeq̄t̄ vl'e dꝛ ꝑ p̄us de genere q̄ȝ de alijs ergo equiuoce

Dic primo q̄ vl'e ſc̄de intentionalit̄ captū ē ens ꝓbatur ſic q̄ꝛ nō entis nō eſt diffi° niſi quid nōis ſʒ vl'e diffinit̄ p̄° periarmenias diffinitōe q̄d rei ⁊ h̄ ſic Vl'e ē q̄d aptū natū ē p̄dicari de multis. igit̄ Pʒ etiā q̄ꝛ nō enti nihil applicat̄ neq̄ʒ nō ens alicui applicat̄ ſʒ ſm boetiū ſc̄de intētiōes applicant̄ p̄mis ḡ vl'e eſt ens. Patet etiam q̄ꝛ ſub rōne nō entis nil intelligit̄ ſʒ quicquid intelligit̄ intelligit̄ ſub rōe vl'is ḡ illa rō nō eſt nō ens ¶ Dic 2°. ꝙ vl'e eſt vniuocū ad quiq̄ʒ vl'ia. patet q̄ꝛ vl'e p̄dicat̄ de iſt̄ ſm nomē ⁊ rōeʒ ḡ vniuoce Tenet ꝯn̄a ꝑ areſtotelē i p̄nci° p̄dicamētoꝝ. Añs eſt manifeſtū q̄ꝛ q̄dlibet iſtoꝝ aptū natū eſt dici de pluribus igit̄ ¶ Dic 3°. ꝙ vl'e eſt gen⁹ ad quiq̄ʒ vl'ia patet ſic. q̄ꝛ p̄dicat̄ de eis in quid ⁊ vniuoce ḡ eſt gen⁹ Añs pʒ q̄ꝛ ad interrogatōʒ factā ꝑ q̄d de q̄libet iſtoꝝ verū ē dicere ꝙ ip̄m eſt vl'e ¶ Dic q̄rto ꝙ vl'e ſub rōe vl'itatis ē ſubiectū in iſto libro. patet ſic q̄ꝛ illō cui ꝯpetūt ꝯditōes ſubiecti in ſcia eſt ſubiectū illius ſcie. vl'e aūt ē hmōi igit̄ Maior patʒ q̄ꝛ hic ſupponit̄ q̄d eſt ⁊ q̄ꝛ ē de eo tāq̄ʒ notū Nō eī eēt poſſibile ſcire quid ē alicui⁹ ſuaꝝ ſpēꝝ ignorato de ip̄o q̄d eſt ⁊ q̄ꝛ eſt. hic eī diffiniūt̄ ei⁹ ſpēs Vñ nō oportuit h̄ ponere diffinitōʒ vl'is q̄ꝛ illā ſuppoit porphiri⁹ ꝯueniēt̄ ⁊ ſufficiēt̄ aſſignatā ab areſtotile p̄mo periarmenias ⁊ primo poſterioꝝ Vñ rōe vl'is q̄ ē p̄dicari de plurib⁹ vtitur in diffinitōe iſtoꝝ quiq̄ʒ Sil'r ſibi ꝯueit ſc̄da ꝯditio q̄ eſt ꝙ ꝑ ei⁹ q̄d quid eſt demōſtrent̄ paſſiones ineē ipſi ſubiecto Vñ ſi aliq̄ paſſio vniuoca iſtis oſtēdat̄ ineſſe ꝑ rōeʒ vl'is tūc ſufficient̄ oſtēdit̄ de ſubiecto p̄° ⁊ ꝑ ꝯñs de aliquo vno Et ſi de aliq̄ vno hec paſſio demōſtret̄ ꝑ rōem vl'is ꝑ h̄ oſtendit̄ de vl'i Sʒ ſic fit in ꝓpoſito Nā differre ab indiuiduo demōſtrat̄ de genere ꝑ hanc pticulā p̄dicari de plurib⁹ Sed tertia ꝯdicio ē maifeſta Nā vl'e diuidit̄ in hec quiq̄ʒ vl'ia. igit̄ illa vl'ia hn̄t ordinē ⁊ attributōem ad ip̄m Sʒ circa hoc.

Queritur Primo vtꝝ vl'e de quo loquitur porphirius ſit ſubſtātia vel accidens Et ſi ſit accidēs vtꝝ ſit in re vel in intellectu Ad h̄ Rn̄det̄ ꝙ vl'e eſt accn̄s intētionale cauſatū ꝑ actū ꝯpatm̄ intellect⁹. q̄d eſt in re tāq̄ʒ in ſubiecto capiēdo rē vt ꝑ formā intellectualē ab intellectu ꝯcipit̄ ſiue in eē cognito ⁊ nō in intellectu. eo ꝙ materia ⁊ efficiēs nō coincidūt ex ſc̄do phicoꝝ ſʒ itellectus eſt cā efficiens vl'is ⁊ aliaꝝ intētionū ḡ nō ē materia neq̄ʒ ſubiectū eaꝝ ⁊ h̄ ptʒ ꝑ ꝯmētatorē p̄mo de aīa dicentē ꝙ intellect⁹ eſt qui facit vl'itatem in reb⁹ Et h̄ ptʒ etiā. q̄ꝛ accn̄s eſt in illo ſubiectuʒ q̄d denoīat. vl'e aūt denoīat rem ⁊ nō intellectū ḡ eſt in re ſubiectiue in intellectu aūt vt in efficiēte et ſicut cognitū in cognoſcente eſt ḡ obiectiē in intellectu ⁊ ſubiectiē in reb⁹ cognitis ¶ Scōm dubiū vtꝝ hec ſit ꝟa. hō eſt vl'e. dic breuit̄ ꝙ licʒ h̄ p̄dicet̄ intentio de ſubiecto q̄d ſcat naturā verā tñ nō p̄dicat̄ de eo in eſſe ꝟo ⁊ reali ſed ſolū in eē cognito ita ꝙ h̄ p̄dicatū intentionale denoīat illud ſubiectū nō ſm ſuū eē reale ſʒ ſm eē ꝯgnitū. ptʒ ſic q̄ꝛ ſicut forma ſe hʒ ad eē ita ad denoīari ſed illud accn̄s intētionale ē in tali ſubiecto ḡ denoīatiē pt p̄dicari de tali ſubiecto ¶ Tertiū dubiū Vtꝝ oēs tales ꝓpōnes hō eſt ſpēs hō eſt vl'e ſint ꝑ ſe Dic breuit̄ ꝙ nō Nō em̄ intentio predicat̄ de re in p̄mo° dicēdi ꝑ ſe. eo ꝙ res p̄me intentōis nō pt q̄ditatiue diffiniri ꝑ aliquā ſc̄dam intētionē Nec ſc̄do° q̄ꝛ intentio nō orit̄ ex ꝑ ſe principijs ſubiecti Vel q̄rto q̄ꝛ res nō eſt cā efficiēs intentōis ſʒ intellectus Neq̄ʒ tertio° q̄ꝛ ille nō eſt modus p̄dicādi ſʒ eſſendi. Ptʒ etiā ſic. q̄ꝛ ꝑ ſe p̄ſuppoit de oī ex p̄mo poſterioꝝ ḡ ſi hō eſt ꝑ ſe vl'e. oīs hō ē ꝑ ſe vl'e quod ē flm̄. ¶ Quartū dubiū Quid ſit vl'e ⁊ q̄uō dn̄t vl'e ⁊ p̄dicabile Dic breuiter ꝙ vl'e ē q̄d aptū natū eſt p̄dicari de plurib⁹ Vel q̄d eſt vnū in mult̄ ⁊ de mult̄ ſm ariſtotilem in primo periarmenias ⁊ p̄mo poſterioꝝ Et ſuꝑaddit q̄deʒ fra. ſm materialē diuerſitatē ⁊ h̄ dt ꝓpter cōitatem eēntie diuine q̄ eſt vna in trib⁹ perſonis et dꝛ de ipſis Dn̄t aūt vl'e ⁊ p̄dicabile ſm aliquos. eo ꝙ p̄dicabile natū eſt p̄dicari de plurib⁹ Vl'e ꝟo natuʒ eſt eſſe in plurib⁹ Sʒ h̄ eſt expſſe ꝯtra intētionē arteſtotil' q̄ dt ꝙ vl'e eſt q̄d natū ē p̄dicari de plurib⁹ ⁊ q̄d ē vnū in mult̄ Jō dꝛ aliter ꝙ iſt̄ idē abſolute ⁊ dn̄t reſpectiue Jdē em̄ q̄d aptū natū eſt eſſe in mult̄. etiā aptum natū eſt dici de multis. ſʒ vl'e dt reſpectū ad eē. p̄dicabile ꝟo ad dici ſʒ h̄ idē eſt cū p̄ori dicto Jdō dic breuit̄ ꝙ vl'e ⁊ p̄dicabile dꝛ̄nt ſicut ſubiectū ⁊ ꝓpria paſſio. ſi em̄ illa q̄ dat̄ in p̄mo poſterioꝝ ſit pfecta diffini° vl'is tūc em̄ ꝑ eā demōſtrat̄ p̄dicabile ineſſe vl'i Si ꝟo illa q̄ dat̄ in libro periarmenias. tūc ꝑ eā demōſtrat̄ illa q̄ eſt in libro poſterioꝝ ineſſe vniuerſali

Sed cōtra p̄dicta arguit̄ q̄druplicitER. Primo ſic Vl'e accīdēs q̄d ē in re vel ē ꝓpriū vel cōe Si ꝓpriū ineſt indiuiduis. licʒ non p̄mo Si cōe tūc p̄mo ineſt indiuiduis. ſi ḡ vl'e eſſet accn̄s in re tūc eēt in indiuiduo ſʒ h̄ eſt flm̄. q̄ꝛ tūc indiuiduū denominaret̄ vl'e. Preterea intellectus eſt virt⁹ paſſiua 3° de aīa. ḡ nō opat̄ extra mittendo. ſicut arguit̄ de ſenſu p̄mo topicoꝝ ḡ cū cāt vl'e nō extramittit. illud ḡ nō eſt in ſubiecto aliq̄ extra intellectū ¶ Jtē ex intellectu ⁊ intelligibili fit verius vnū q̄ȝ ex materia ⁊ forma ꝑ ꝯme

ratore tertio de aĩa ſed forma nõ eſt extra materiã nec econuerſo ergo nec intelligibile extra intellectũ. ⁊ p ↄñs nec vle ¶ Scđo ſic In hac ppõe hõ eſt ſpẽs pdicatur oppoſitũ de oppoſito vtputa intentio de re ergo ipa eſt fl'ã Nã bñ ſequitur hõ ẽ ſpẽs ⁊ ſpẽs eſt accñs intentionale ergo hõ eſt accñs intentionale. ſ3 ↄcluſio eſt falſa ergo aliq̃ pmiſſarũ nõ mior. ergo maior Et ↄfirmatur q2 pdicatõ in abſtracto ꝓa eſt vera pſe pmo° ſ3 iſta hõ eſt ſpẽs nõ eſt in pmo° ⁊ eſt pdicatio in abſtracto ergo falſa ¶ Tertio ſic Cui p ſe ineſt diffinitio ⁊ diffinitũ. ſ3 hõ pdicatur p ſe de pluribus dĩntibꝫ numero in quid. ergo hõ per ſe eſt ſpẽs ¶ Quarto ſic. qđ p ſe eſt intelligibile p ſe eſt vle ſ3 hõ ẽ hmõi. igitur q2 p ſuũ3 qđ quid eſt Et ↄfirmatur q2 vle ↄuenit hõi ſm q2 abſtrahit ab oĩ accñte ergo nõ ineſt ei vt accñs ergo p ſe. añcedens pt3. q2 hõ vt ↄiũgitur accidentibꝫ eſt ſingularis

¶ Ad argumenta in oppoſitũ ¶ Ad pmũ dr̃. q2 ꝓcedit de accñte reali qđ ineſt rei ſm eſſe naturale Et ad primã ↄfirmatõem dr̃ q2 licet intellectus nõ attribuat rei aliqđ accñs reale trãſmutãdo p tale accñs ipam rem. põt tñ ſibi attribuere aliqđ accñs intentionale pſerti qñ tale accñs originatur a ꝓprietate rei. ſicut etiã nos attribuimus voci modũ ſcandi q̃ eſt in voce vt in ſubiecto ⁊ ab intellectu effectiue. Et ad dictũ ↄmẽtatoris cõiter dr̃ q2 nõ põderatur eiꝰ autoritas cũ loquitur đ itellectu eo q2 ibi grauiſſime defecit Poſſet tñ dici q2 h' dꝫ intelligi nõ q2 fiat vnũ ↄpoſitũ ex illis eo q2 tũc intellectꝰ eſſet ↄpoſitꝰ ex oĩbꝫ q̃ditatibꝫ rerũ ſẽſibiliũ. ſ3 itelligẽdũ ẽ q2 intellectus veriꝰ recipit pdicatõe3 intelligibilis actu q̃3 materia reſpectu forme. q2 intellectus in actu eſt intelligibile eo q2 p ſpẽm intellectualẽ in actu poteſt ſeipſum intelligere reflectẽdo. materia aũt nõ eſt forma p h' q2 ↄponitur cũ forma ¶ Ad 2m dr̃ ↄcedendo q2 in hac ꝓpõe pdicatur intentio de re vt referatur ad intellectũ ⁊ h' mõ ibi nõ pdicatur oppoſitũ de oppoſito Nec valet ↄña ſed eſt fallatia accñtis q2 ſpẽs reſpectu hoĩs accipitur vt modꝰ. ⁊ reſpectu intentionis accipitur vt quid. q2 qđlibet in ſuo genere eſt q̃d Ad ↄfirmatõem dr̃ q2 ibi nõ eſt predicatõ in abſtracto. q2 ſpẽs eſt quid ↄcretũ ⁊ pdicatur de re denominatiue ¶ Ad tertiũ dr̃ q2 p ſe põt determinare inherentiã hꝰ predicati pdicatur de pluribꝫ. vel pt determiare inherens. ſ. pdicatũ pmo° ẽ falſa. ſcđo° eſt vera ⁊ nõ infert ↄñs Sĩle pt3 hic accñs eſt p ſe ens ſi p ſe determinet inherentiã tũc eſt vera q2 ens pdicatur in quid de q̃libet ſ3 ſi determinet inherẽs tũc eſt falſum ⁊ p idẽ pt3 ſolutio ad ↄfirmatõ3 ¶ Ad q̃rtũ argumentũ Na3 minor eſt ꝓa vt p ſe determinet inherens. ⁊ tũc maior ẽ fl'ã Et ad ↄfirmatõem dđm q2 vle ineſt hõi vt abſtrahit ab omni accñte reali qđ ↄſequitur ipm ſm eſſe naturale. nõ aũt vt abſtrahit ab accñte intentionali

Queſtio Scđa

Vtrũ tñ q̃nq3 ſunt pdicabilia Pro cꝰ ſolutione attẽde pmo q2 pdicabile capitur dupliciter. vno° ꝓprie. p eo qđ aptũ natũ ẽ pdicari de pluribꝫ Alio° ↄmuniter. p eo qđ pdicatur de pluribꝫ vel vno ſolo ¶ Attende 2°. q2 ſi iſta ꝓpõ tm̃ quinq3 ſunt pdicabilia exponatur ꝓprie ipa de rigore ſmonis eſt falſa. ſunt eĩ multo plura pdicabilia q̃3 quinq3 Si aũt exponatur ad ſenſum in quo ↄcedũt eam logici ipſa eſt ↄcedenda ⁊ valet tm̃ ſicut quinq3 ſunt intentões ſpecifice diſtincte de qbꝫ pdicatur illa paſſio pdicabile ⁊ nõ plures ¶ Attẽde tertio Q2 ſic vle accipitur p pma intentione ⁊ p ſcđa intẽtiõe ⁊ p aggregato ex vtraq3. ita etiã pdicabile pt capi ⁊ p pma intẽtiõe ⁊ p ſcđa ⁊ p aggregato ex vtraq3 ¶ Attende quarto. q2 dĩnt pdicatũ ⁊ pdicabile Nam predicatũ eſt q̃dã relatio rõnis fundata in termino q̃ pt ↄuertibiliter vel nõ ↄuertibiliter pdicari Predicabile aũt ẽ relatio rõis fundata in termĩo ſm q2 pt in q̃d vel quale pdicari Et nõ ſolum dĩnt penes actũ ⁊ aptitudinẽ ſicut aliqui dicũt Verũtamẽ ⁊ pdicatũ ⁊ predicabile poſſunt in eodẽ fundamento ſm aliã ⁊ aliã rõe3 fundari. ⁊ ex h' patet q2 nõ ſunt ponẽda niſi q̃tuor pdicata. ſicut ea ponit phs in pmo topicorum. Nam oẽ predicatũ pdicatur ↄuertibiliter vel nõ ↄuertibiliter Si pdicatur ↄuertibiliter h' eſt dupl'r. vel q2 pdicatur eſſentialiter ⁊ ſic eſt diffinitio ad quã reducitur ſpẽs. vel accidẽtaliter ⁊ ſic eſt ꝓpriũ Si aũt pdicatur nõ ↄuertibiliter h' eſt dupliciter. vel pdicatur eſſentialiter ⁊ ſic eſt genus. vel pdicatur accidẽtaliter. ⁊ ſic eſt accñs Vñ q̃rto topicorum vbi docet phs ↄſtruere ⁊ deſtruere genꝰ. docet etiã h' de drã Alia aũt eſt drã ſpecifica ⁊ vltima q̃ ↄuertitur cũ ſpẽ. ⁊ etiã pdicatur ad eã ↄuerſim ⁊ illa reducitur ad diffinitionẽ Et forte ꝓpter talẽ diuerſitate3 drãrum autor hic nõ ponit drãm ſimpliciter eẽ predicabile q2 nõ habet aliquẽ modu3 pdicandi in quid vel in quale. ⁊ ſpẽm nõ ponit pdicatũ. q2 ipſa reducitur ad diffinitiõe3 cũ ſolius ſpẽi ſit diffinitõ Vel potius ad genus. quia de ipa genꝰ pdicatur eſſentialiter ⁊ nõ ↄuertibiliter Et iõ ex q̃rto topicorum habẽtur ↄſideratões deſtruẽdi vel ↄſtruẽdi ꝓbleumata de ſpẽ ſiue de genere. vel q2 ſpẽs non eſt pdicatum ꝓpõnis dyalectice Illa eñ nõ eſt cõis niſi ſingularibꝫ que cadũt ſub ſenſu. idõ talia excludit ariſtoteles ex pmo topicorum ab interrogatõe dyalectica eo q2 ſunt manifeſta ſenſui. ſic ergo patet q̃no ſtꝫ h' q̃nq3 pdicabilia ⁊ q̃tuor pdicata ¶ Dic ad q̃ſtione3. q2 tm̃ quinq3 ſtꝫ pdicabilia. h' ꝓbant aliqui ſic. q2 oẽ pdicabile ſcat ſubſtantiã vel accñs Si ſubſtantiã vel totã vel ptẽ Si ptem vel ptem materialẽ. ⁊ ſic eſt genꝰ. vel formalẽ et ſic eſt drã vel totã ſubſtantiam. ſic ẽ ſpecies eo q2 dt totũ eſſe indiuiduorum Si accñs vel ↄuertibile ⁊ ſic eſt ꝓpriũ vel nõ ↄuertibile ⁊ ſic eſt accñs Sed hec ſufficiẽtia nõ valet. q2 i ꝓpoſito capitur pdicabile p ſcđa intentione Sed ſcđe intentões nõ pñt diſtingui p primas. q2 accidũt eis. ergo iſta diſtinctio nõ eſt ad ꝓpoſitũ ¶ Item oẽs intentiões ſunt accidentia. ergo male diſtinguũtur p ſe ſcare ſubſtantiã. vel accñs Añs eſt manifeſtũ ſm eos Ideo dicũt aliq̃ q2 q2 iſte liber immediate ordinatur ad librum pdicamtorum. vbi determiatur de ordinabili in genere. idõ hic loquitur de pdicabilibꝫ ſm q2 ſtꝫ ordinalia in genere. h' ſuppoſito ipſi dant ſic ſufficiẽtiã Ordo poteſt eſſe eorum q̃ ſunt in genere Vel eorum q̃ ſtꝫ in vno genere ad alia q̃ ſunt in alio genere. in eode3 poteſt eẽ ordo directus ſm ſub ⁊ ſupra. ⁊ ſic ſunt duo vlia. ſc3 genus ⁊ ſpẽs vel indirectus ⁊ ſic eſt drã q̃ eſt ſupra ſpeciem indirecte ⁊ ſub genere Accidentiũ aũt ad ſubſtantias eſt ordo vel ↄuertibilis vel nõ ↄuertibilis. ⁊ ſic ſtꝫ alia duo pdicabilia Et licet hec opinio in aliquo habeat veritatem Non eſt tñ ſufficiens. q2 ille ordo pdicamentorum pt eis ita bñ cõuenire ſm q2 ſtꝫ ſubijcibilia ſicut pdicabilia. ⁊ ſic oporteret determiare etiã de ſubijcibilibꝫ ſicut de pdicabilibꝫ Et etiã ſicut accñs hꝫ ordinem ad ſubiectũ. ita ſubiectũ ad accñs. ⁊ ſicut ex pte accñtis ſumerentur duo pdicabilia. ita etiã ex pte ſubiecti ꝓpter duplicem eius ordinem ad accidens Datur ergo ſic ſufficientia ſm intentiõem doctoris ſubtilis. q2 omne pdicabile pdicatur in quid vel in quale. ſi in quid hoc eſt dupliciter. quia vel predicat totam ẽntiam. ⁊ ſic eſt ſpẽs. vel ptem eſſentie ⁊ ſic eſt genus. Si aũt in quale h' eſt dupliciter vel pdicatur in q̃le eẽtiale ⁊ ſic ẽ drã. vel

accidentale ⁊ h̄ eſt dupliciter. q2 aut̄ p̄dicat̄ accñs conuertibile a principijs ſubiecti egrediens. ⁊ ſic eſt ꝓpriū vel nō ꝯuertibile ⁊ ſic eſt accñs Vñ p̄dicari in quid ē p̄dicari eſſentiā ſubiecti ꝑ modū eſſentie ſiue ſubſtantie ⁊ ñ ꝑ modū accñtis ſiue denomiati̇ ¶ Et nota ꝙ ſpēs dr̄ totā eſſentiā indiuidui naꝫ ſi aliquid eſſentie ineſſet indiuiduis p̄ter eēntiam ſpēi. tunc duo indiuidua differrent eſſentialiter ꝑ drās acceptas ab illo qd̄ plus ē in vno ꝙ̄ in alio q̄ntū ad eē indiuidui. ⁊ ſic ſpecies poſſꝫ diuidi formalr̄ in induuiduis ⁊ indiuiduū eſſentialiter diſtingui ab indiuiduo ⁊ quiditatiue diffiniri alia diffinitōe ꝙ̄ ſit diffinitio ſpēi que videnť eē incōueniētia ¶ Genus aūt nō dr̄ totā eſſentiū ſꝫ dr̄ ſolum p̄teꝫ eſſentie nā ſi dicat totā eſſentiā ſpēi. tūc i diffiniendo ſpēm drā ſupflueret qd̄ eſt incōueniens

Arguit̄ contra predicta quadrupliciter primo ſic. Ens eſt p̄dicabile cū de omnibꝫ p̄diceť. et tñ nō ponit̄ aliqd̄ iſtoꝝ quinqꝫ. ğ ¶ Scd̄o ſic indiuiduū ē p̄dicabile cū de vno ſolo natū ſit p̄dicari ⁊ tamen nō eſt aliqd̄ iſtoꝝ ¶ Tertio diffinitio diſtinguit̄ a ſingulis iſtoꝝ ⁊ tamē ꝯſtat ꝙ ipa ē p̄dicabilis de diffinito. ğ ¶ Quarto ens ꝓhibitū vt chimera ē p̄dicabile ⁊ tamē nō ē aliqd̄ iſtoꝝ qnqꝫ. igit̄ ¶ Ad primū dicit̄ ab aliquibꝫ ꝙ ens ē equocū ⁊ nō p̄dicat̄ aliquo iſtoꝝ modoꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt aliqd̄ iſtoꝝ qnqꝫ Sꝫ contra h̄ arguit̄. q2 phs 3° methaphiſice dr̄ ꝙ ens maxie ⁊ primo eſt p̄dicabile. Et q̄rto methaphiſice dr̄ ꝙ ens dr̄ multiplr̄ ⁊ nō equoce Jdeo aliter reſpondet franciſcꝰ ꝙ porphirius nō intendit loqui de p̄dicabili. ſm ꝙ extendit̄ tā ad tranſcendētia ꝙ̄ ad limitata. ſꝫ ſolū loqt̄ de p̄dicabilibꝫ limitati̇. quale aūt nō eſt ens. ⁊ ideo remanet diuiſio ſufficiēs Vñ por. ordinat libꝝ ſuū ad libꝝ p̄dicamentoꝝ areſtotelis. idō ſolū loquit̄ de illis vlibꝫ que reperiunt̄ in coordinatōe p̄dicabiliū aliquo mō cuiuſmodi non ſunt tranſcendentia ¶ Ad ſcd̄m dr̄. ꝙ licet indiuiduū ſit p̄dicabile cōiter ſumptū. nō tñ eſt p̄dicabile ꝓprie ſumptū. eo ꝙ nō eſt aptū natum p̄dicari de pluribꝫ q̄ ſunt limitata ⁊ nō trāſcendentia de quo hic loqtur por. ¶ Ad tertiū. patet ſolutō Vñ diffinitio cōſtat ex genere ⁊ drā. ideo reducit̄ ad duo p̄dicabilia. ſicut ad ſuas p̄tes eſſentiales ¶ Ad q̄rtū dr̄ ꝙ ens fictū nō eſt p̄dicabile niſi ſm quid ⁊ vocaliter q2 ei nō correſpondet aliquid in re. ſicut veritas entis diminuti nō eſt niſi ſm quid ⁊ ꝑ cōſequēs non ꝙ aliq̄ p̄dicatio eius ſimplr̄ loquendo. Ad euidentiā queſtionū quas mouet porphirius mouetur.

¶ Queſtio tertia Vtꝝ queſtiones quas mouet por. ſint ꝑ artem dyalecticā terminabiles Pro cuiꝰ ſolutione

¶ Attende p̄mo ꝙ porphirius mouet iſtas q̄ſtiones de generibꝫ ⁊ ſpēbꝫ ⁊ non de alijs vlibus. q2 genera ⁊ ſpēs h̄nt ꝑfectiorē modū p̄dicandi ꝙ̄ alia. ⁊ etiam oīa alia ſtꝫ in generibus ⁊ ſpēbꝫ Quare aūt nō voluit terminare illas q̄ſtiones. principalis cā fuit. q2 ipe fuit inſtructor iuuenū q̄ tantā difficultatē adhuc intelligere non p̄nt Dicūt tñ aliq̄ ꝙ mouit eas. ne aliq̄ credant ꝙ de vlibꝫ difficiles q̄ſtiones moueri non poſſit Vel ne aliquis crederet por. illas queſtiones ignorare Eſt tñ cā p̄ncipalis vt ipſe reddat auditores attentos ex earum difficultate ¶ Attende ſcd̄o. ꝙ iſtas q̄ſtiōes difficiles ſoluere reſolutorie nō ſpectat ad logicū ſꝫ ad methaphiſicū tñ ſoluere eas dyalectice ac ꝓbabilr̄ ſiue ꝑ p̄ncipia cōia bñ ꝑtinet ad logicū Vñ dr̄ boetius. ꝙ iſte queſtiōes difficiles a multꝫ quidē ⁊ doctis viris ſtꝫ ꝑtractate. ſꝫ a nullis diſſolute ¶ Attende tertio ꝙ alij dicunt ꝙ por. ꝑ ſolū intellectū intelligat intellectū diuinū Et ꝑ puꝝ intellectū itelligat intellectū angelicū Per nudū ꝟo intellectū humanū Cauſam aſſignāt q2 intellectus dinus ſolus ē. eo ꝙ nūꝙ̄ eſt materie ꝑmixtꝰ ſꝫ intellectus angelicus purꝰ eſt. eō ꝙ nūꝙ̄ eſt mixtꝰ cū fantaſmatibus Sed intellectus hūanus eſt nudꝰ eo ꝙ in principio creatōis eſt tāꝙ̄ tabula in qua nihil eſt depictū Et ex h̄ dicūt ꝙ vl'e añ rem natura ⁊ tp̄e ſit eſt ydea exñs in ſolo intellectu Sed vl'e poſt rem eſt in nudo intellectu ⁊ etiā puro Sꝫ vl'e in re non ē intellectu ⁊ hoc eſt quod intendit dicere commentator ſup p̄mo de aīa ꝙ intellectus eſt qui cauſat vl'itateꝫ in rebus ¶ Attende q̄rto. ꝙ ſicut p̄us dictū eſt vl'e pōt capi ꝑ p̄ma intentione vel ꝑ ſcd̄a vel ꝑ aggregato ex prima ⁊ ſcd̄a intentōe ¶ Dic igit̄ p̄mo. ꝙ terminare p̄dictas q̄ſtiōes dilectice ꝑtinet ad logicū Ptꝫ ſic. q2 logicus hꝫ viā ad oīum methadoꝝ p̄ncipia. maxie ğ hꝫ viam ad ea in q̄bꝫ fundant̄ p̄ncipales intentōes ab eo ꝯſiderate ſed illa ſunt vl'ia ¶ Dic ſcd̄o. ꝙ vl'e ſcd̄e intentionalit̄ captū nō ſubſiſtit ſed eſt in ſolis nudis puris intellectibus poſitū Vñ hic nō accipit̄ ſubſiſtere vt idē eſt qd̄ ſub eſſe alterius ſiſtere Nā h̄ ſolū ꝯueit indiuiduis de p̄dicaꝰ ſubſtātie. ſꝫ capit̄ vt idem ē qd̄ eē in recircūſcripto omi ope intellectꝰ Ptꝫ ğ ſic ¶ Illd̄ ē in ſolis nudis puris intellectibꝫ poſitū qd̄ ſolū hꝫ eē fabricatū a nr̄a aīa ſiue ꝑ opatiōem nr̄aꝫ. ſꝫ ſic ē de vl'e ſcd̄e intentionaliter capto Vñ ſm boetiū idē intelligitur hic ꝑ intellectū ſolū nudū ⁊ puꝝ ¶ Ad euidentiā aliaꝝ duaꝝ q̄ſtionū mouet̄

¶ Quarta queſtio Vtꝝ vl'e p̄me intētionalit̄ captū ſit in rebus De qua q̄ſtione ſunt duo modi dicēdi Primus modus ē nominaliū q̄ ſupponūt ꝙ triplex eſt vl'e. ſ. vocale mētale ⁊ ſcriptū Supponunt ſcd̄o ꝙ ſubſtātia duobꝫ modis accipitur. vnoꝰ p̄me intentionaliter ꝑ re que eſt ſubſtantia. Alioꝰ ſcd̄e intentionaliter ꝑ termīo de genere ſubſtantie Silr̄ etiā accñs. vnoꝰ ꝑ re realiter inherente Alioꝰ ꝑ termīo p̄dicabili accidentaliter ⁊ trāſmutabiliter. Tūc dicūt ſic p̄mo Om̄e vl'e vocale vel mētale eſt accidens. p̄mo mō accipiēdo accñs ſꝫ nō ſcd̄o mō Ptꝫ ſic q2 oīs vox ⁊ ꝯceptꝰ eſt accñs. ſꝫ om̄e vl'e vocale vel mentale eſt hmōi Dicūt ſcd̄o ꝙ nullum vl'e vocale vel mentale eſt ſubſtātia. ⁊ etiā nullū ſcriptū ē de p̄dicamēto ſubſtātie Ptꝫ ſic q2 oē tale eſt accñs Nam vox ⁊ ꝯceptus ſunt accidētia Et ſilr̄ aliq̄ ſcripture ſtꝫ accidētia vtputa ſcripte in ſpēbꝫ ſacramenti altaris. licꝫ ſcripture ſcripte in alijs corporibꝫ ſunt ſubſtātie. nō em̄ ſtꝫ niſi incauſtū ⁊ papirus Et ex h̄ infert etiaꝫ ꝙ qdlibet vl'e eſt vna res ſingularis ⁊ nō eſt vl'e niſi ꝑ ſignificationē ⁊ ꝙ nullū vl'e eſt ſubſtātia extra aīam ⁊ h̄ ꝓbat aliquibꝫ rōnibus Prima rō. oīs ſubſtātia eſt vna res ⁊ non plures res. vel eſt plures res. ſi eſt vna ⁊ nō plures id eſt vna numero. h̄ em̄ ab oībus vocat̄ vnū numero Si aūt aliqua ſubſtantia eſt plures res. vel eſt plures res ſingulares vel plures res vl'es Si p̄mū det̄. ſequit̄ ꝙ aliqua ſubſtātia eēnt plures ſubſtātie ſingulares ⁊ ꝑ ꝯñs eadē rōe aliqua ſubſtātia eēnt plures hoīes. ⁊ tūc ꝙ̄uis vl'e diſtinguit̄ a p̄ticulari vno. nō tñ diſtinguit̄ a p̄ticularibꝫ ¶ Si aūt aliqua ſubſtantia eſſet plures vl'es. accipio vnā illaꝝ reꝝ ⁊ q̄ro de illa. aut ē plures res. aut vna ⁊ nō plures Si ſcd̄m det̄. ſequit̄ ꝙ eſt ſingularis Si p̄mū det̄. q̄ro aut eſt plures res ſingulares aut plures res vl'es. ⁊ ita vel erit ꝓceſſus in infinitū. vel ſtabit ꝙ nll'a ſubſtātia eſt vl'is. ita ꝙ nō ſingularis ex quo relinqt̄. ꝙ nll'a ſubſtātia eſt vl'is Scd̄a

rō ſi aliquod vl'e eſſet ſubſtātia exñs in ſubſtantijs ſin
gularib⁹ diſtincta ab eis. ſequeret̃ ꝙ poſſet eē ſine eis
q2 om̄is res poꝛ naturaliter alia, pōt ꝑ diuinā potētiā
eſſe ſine ea ſed ꝯñs eſt abſurdū3 q2 aliquid eſſet vl'e et
nullū eſſet vl'e Tertio ſic. ſi eēt aliqḋ vl'e. ſequeret̃ ꝙ de
us non poſſet creare aliqḋ indiuiduū illius vl'is ſ3 hoc
eſt falſum Patet tñ ꝯñā q2 iſtḋ nō ꝓduceret̃ de nihilo
cū ſemꝑ vl'e pe̅ſſet Sil'r ſequeret̃ ꝙ deus non poſſet an
nichilare vnū indiuiduū ſubſtantie niſi cetera indiui
dua deſtrueret. q2 ſi annichilaret aliqḋ indiuiduū de
ſtrueret̃ totū qḋ ē de eſſentia indiuidui ꝛ ꝑ ꝯñs deſtru
eret̃ vl'e qḋ eſt in eo ꝛ in alijs ꝛ ꝑ ꝯñs alia nō manent cū
non poſſit manere ſine pte ſua quale ponitur illud vl'e
Quarta ratō. tale vl'e non poſſet poni aliquid totalit̃
extra eſſentiā indiuidui. igit̃ eſſet de eſſentia indiuidui
ꝛ ꝑ ꝯñs indiuiduū ꝯponeret̃ ex vl'ib⁹. ꝛ ita indiuiduū
nō eſſet mag' vl'e ꝙ̄ ꝑ̄gulare Quinta rō ſi ſic ſeq̄ret̃ ꝙ ali
quid de eſſentia chriſti eēt miſeꝝ ꝛ ſaluatum. q2 ita na
tura cōis exñs realit̃ i xpō ē ſaluata ꝛ exñs i iuda ē dā
nata Sexta rō q2 ſequit̃ ꝙ ꝯtraria ſil' eſſent in aliq̄ ſub
iecto p̄mo conſequens eſt falſum ꝛ impoſſibile. ḡ ꝛ an
tecedēs. ꝯñā patet q2 ignorātia in ꝑticulari ꝛ ſciā in ꝑ
ticulari ſtant ſil' in duab⁹ aiabus ſolo numero differē/
tibus. ḡ ignorātia in cōi ꝛ ſcia in cōi erunt in aīa in cōi
Pt3 ꝯñā q2 ſicut accñs ꝑticulare eſt in ſubiecto ꝑticu
lari, ita accñs in cōi in ſubiecto cōi Septima ratio il/
la natura cōis maneret vna ꝛ eadē nō multiplicata ne
ꝙ variata ad m'ltiplicatō3 ſuppoſitoꝝ. ꝛ tūc q̄cūꝙ ꝑ
dicant̃ de ſuppoſit' p̄dicarent̃ de natura ꝛ ſic eadē na/
tura ſimul curreret ꝛ q̄eſceret dormiret ꝛ vigilaret qḋ ē
abſurdū vel illa natura eēt multiplicata ꝛ variata ad
m'ltiplicatō3 ſuppoſitoꝝ. ꝛ ſic tot eſſent generaliſſima
quot genera ſubalterna. tot ſpēs ſpēaliſſime. quot in/
diuidua de quibus illa natura p̄dicaret̃ Alius mo
dus dicendi eſt. ꝙ vl'e ſumptū ꝓ ſubiecto intentōis eſt
vere aliquid in rebus non diſtinctū realiter a ſuis ſin/
gularibus ſ3 ſolū ex natura rei Probat̃ p̄mo ſic. quan
do aliqua realiter ꝯueniūt ꝛ realit̃ dr̄nt ipa ꝑ aliquid
ꝯueniūt ꝛ ꝑ aliquid dr̄nt ſ3 ſoꝛtes ꝛ plato realiter ꝯue/
niunt ꝛ realiter dr̄nt. ḡ diſtincti ꝯueniūt ꝛ dr̄nt. ſed cō
ueniūt in humanitate ꝛ etiā in materia ꝛ foꝛma. ḡ in/
cludūt aliqua quibus diſtinguūt̃ ꝛ illa non ſunt niſi
drē indiuiduales Scḋo ſic plus ꝯueniunt ſoꝛtes ꝛ pla
to ꝙ̄ ſoꝛtes ꝛ a3inus. ḡ in aliquo ꝯueniunt ſoꝛtes ꝛ pla
to in quo nō ꝯueniūt ſoꝛtes ꝛ a3inus ſ3 nō cōueniūt in
aliquo vno numeraliter. igit̃ illud in q̄ ꝯueniūt non eſt
vnū numero ḡ eſt aliqḋ cōe. Tertia ratio. q2 ꝑm ꝑhm
in decimo methaphiſice. in omni genere eſt vnū p̄mu3
qḋ eſt metꝝ ꝛ menſura oīm que ſunt illius generis ſed
nullū ſingulare eſt menſura alioꝝ que ſunt in illo gene
re. eo ꝙ ꝑm ꝑhm 3° methaphiſice in indiuiduis eiuſ/
dē ſpeciei non eſt hoc ꝓus. illud aūt poſteri⁹. ꝛ idō inē
ea nō eſt oꝛdo eſſentialis ꝛ ꝑ ꝯñs nullū indiuiduū eſt ꝑ
ſe menſura oīm que ſunt in eodē genere. Quarto ſic
ꝑm ꝑhm ſeptimo phiſicoꝝ. in ſpecie athema fit ꝯpatō
que eſt vna natura. nō aūt in genere q2 genus non h3 ta
lem vnitatē. iſta aūt drā non pōt eſſe vnitat' que eſt tm̄
ꝑm rōem aut ꝯceptū. ḡ ꝑhus loquit̃ de vnitate natu/
re que eſt p̄ter actū intellectus. ꝛ tñ nō intelligit̃ de vni
tate numerali q2 in vnitate numerali nulla fit ꝯpatio
ḡ Quinto ſic ꝑm ꝑhm quinto methaphiſice ſil'e ꝛ eq̄/
le fundant̃ ſupra vnū. ita ꝙ q̄uis ſilitudo habeat pro
fundamento rem de genere q̄litatis. tñ nō erit relatio
realis niſi ſic habeat fundamētū reale ꝛ rōe3 ꝓximā fū

dandi realem. ḡ vnitas q̄ requirit̃ in fundamēto ꝛ ter
mino ſilitudinis eſt realis ꝛ tñ nō eſt numeralis. q2 ni/
hil idem numero eſt ſil'e ſibijpſi. Sexto ſic. vnius potē
tie eſt vnū obiectū ꝑm aliquā vnitatē realē ſ3 nō ꝑm nu
meralē. ḡ Maioꝛ pt3. q2 potentia cognoſcens obiectm
inq̄ntū eſt hac vnitate vnū cognoſcit ipm inq̄ntu3 eſt
diſtinctū a quolibet qḋ nō eſt vnū hac vnitate ſ3 ſenſuſ
non cognoſcit obiectū p̄mū in q̄ntū eſt diſtinctū a quo
libet qḋ nō eſt illa vnitate vnū loquēdo de vnitate nu
merali. ḡ Minoꝛ pt3 q2 nullus ſenſus diſtingueret hūc
radiū ſol' ab illo radio ſi circūſcribant̃ oīa ſpēaliſſia
cōia vtputa diuerſitas loci ꝛ ſit⁹ Sil'r ſi ꝑ potētiā dinā
duo alba oīa ſilia ponerent̃ in eodē loco viſus nō diſ/
cerneret ibi eſſe duo alba. ꝛ tñ ſi viſus cognoſceret ali/
qḋ iſtoꝝ inq̄ntū eſt vnū vnitate numerali. etia3 cog/
noſceret ipm inq̄ntū eſt diſtinctū numeraliter Septio
ſic ſi nullū vl'e eēt ſubſtātia ſeq̄ret̃ ꝙ oē vl'e eſſet accñs
ꝛ ꝑ ꝯñs oīa p̄dicamenta eēnt accñs Seq̄ret̃ etiā ꝙ nul
lū eēt adequatū obiectū noſtri intellectus. eo ꝙ nullu3
ſingulare eſt tale nec etia3 aliqḋ vl'e. eo ꝙ oīa vl'ia eēnt
ꝯceptus foꝛmati ab aīa ſ3 hoc eſt abſurdū. ſequeretur
etiā ꝙ in genere ſubſtantie nullū eēt ſupius eſſentialē
ad p̄mā ſubſtantiam ſ3 h̄ eſt falſum Probat̃ etiā au/
toꝛitate areſtotilis in p̄mo phiſicoꝝ dicentis illud qḋ
ꝟe eſt vt hō diuidit̃ in aliq̄d qḋ ꝟe eſt. vt al' ꝛ in aliud
qḋ vere eſt vt in bipedem Qḋ declarat ꝯmētatoꝛ di/
cens ꝙ ſi poſuerim⁹ ꝙ ens qḋ eſt vnū apud ꝑmenide3
ꝛ meliſſu3 ſit hō neceſſe eſt ꝙ al' qḋ eſt genus hoīs ꝛ bi
pes qḋ eſt drā ei⁹ ſint entia iu rei veritate Nā ptes rei
que ſunt ꝑm diffinitōem p̄cedūt rem ineſſe. ḡ ſequit̃ ꝙ
ptes diffinitōis ſubſtātie neceſſario ſunt ſubſtantie ꝛ
poſſent adduci infinite autoꝛitates ꝑhi ꝛ ꝯmentatoꝛ'
ꝛ auicēne ad ꝓbandū vl'e eē aliquid in re. quas cā bre
uitat' omitto Pro intelligentia iſtius opiniōis At
tendē p2imo ꝙ triplex ē vl'e qḋ dam eſt vl'e in potentia
remota ꝛ eſt ipa q̄dditas q̄ de ſe nō eſt hec nec etiam
h3 reſpectū dicibilitatis ꝛ vl'itatis Aliud eſt vl'e in po
tētia ꝓpinqua ꝛ eſt ipa quidditas habitualiter ꝛ obie
ctiue exñs in intellectu q̄ eſt in potentia ꝓpinqua ad h̄
ꝙ p̄dicet̃ de pluribus p̄dicatōe dicente h̄ eſt hoc Ter/
tiū ē vl'e in cōpleto actu vl'itat' ꝛ ē vl'e cui ꝯueit reſpe
ctus q̄ eſt dici de pluribus ꝛ eſſe in pluribus Atten
de ſcḋo ꝙ vl'e p̄mo modo acceptū eſt natura eadē cau/
ſalit̃ cū drā ꝯtrahente eam ad ſingularitate3 ꝛ ipa eſt
poꝛ illa drā indiuiduali Nā nature non cōuenit ex ſe
ꝙ ſit hec nec ſibi repugnat ex ſe ſuū oppoſitū Atten
de tertio. ꝙ licet ſingulare ſit vnum numero ꝑ ſe ſcḋo°
tñ natura nō eſt vna numero ſ3 plures numero. eſt tñ
minoꝛ vnitas ꝙ̄ ſit vnitas numeralis ꝛ illa vnitas p̄/
dicat̃ de ea in ſcḋo° dicendi ꝑ ſe Attende quarto ꝙ
vl'ia ꝑm ſe nō h̄nt eē in aīa nec in reꝝ natura ſ3 tota co
oꝛdinatio p̄dicamētal' videt̃ eē impmutabilis ꝛ incō/
mutabilis circūſcripta oī ꝯſideratōe nr̄a in reꝝ natu/
ra Nā in tali oꝛdine p̄dicamētali fundāt̃ m'lte regule
incōmutabiles ꝛ ipermutabiles. ſ3 iſta duo ſc3 ꝙ ſint i
reꝝ natura vel ꝙ ſint in aīa ſunt pura ꝯtingentia. ꝛ cō
firmat̃ h̄ q2 accidit hōi ꝑm ꝙ hō eſt eē in actuali exiſtē
tia. ſi eñ ꝑ ſe ſibi ineſſet, impoſſibile eſſet ipam non ex/
iſtere Et idō nō eſt ꝑ ſe in reꝝ natura Item accidit
hōi vt hō eſt ꝙ ſit in nr̄o intellectu aliq̄n. cū nō intelli/
geret̃ coꝛrumperet̃ ſi ꝑ ſe eēt in intellectu Accidit etiā
quidditatibus ꝙ ſint in loco ꝙ ſint in tpe ſit in plu/
ribus. q2 h̄ ꝯuenit eis ꝑ ꝓprietates indiuiduales q̄bus
per accidens coniunguntur

Dic primo q neceſſariū eſt ponere vle pmo mō acceptū circumſcripto ope intellect⁹. pꝫ pmo ad ſaluandū entiū pticipatoem qꝛ oīe ens p pticipatoem reducit ad aliqd tale p eſſentiam. cū oīe tale ſit ipfectū. opꝫ q reducat ad pfectū. ꝛ iō cū qdlibꝫ ſuppoſitū hoīs ſit homo p pticipatoem nature ſpecifice ꝛ nō pmo opꝫ deuenire ad aliqd qd ſeipo ē humaītas Patꝫ ſcdo ad ſaluādū vliū coordinatoem in generibꝫ ꝛ ſpēbus. nā oīm pdicametoꝝ coordinatoes fiūt ſm qtitates pciſas. vt abſtrahūt ab oībus q inſunt ei p accñs Tercio ad ſaluandū obiectū intellect⁹ cū eīn qlibet potentia pſupponat ſuū obiectū. ꝛ pmū obiectū intellect⁹ ſit qd qd eſt qd ſm Areſto. eſt vera res. opꝫ q ipm nō habeat eē p op⁹ intellect⁹. Quarto ad ſaluandū ſciarū inuariabilitatem qꝛ vitates ſcibiles ſunt incōmutabiles opꝫ q cōplexiones ſcie habeāt termīos q nō varianī cū ex ipes termīs cōplexiones depēdeāt ſed termini nō ſunt incōmutabiles cū exiſtūt eo q continue variantur ſꝫ ſolū qdditates vt ab exiſtentia pſcindūt. Dic ſecūdo. q licet tal natura ſit eadem realiter ſuis ſingularibꝫ eſt tamē prioꝛ ex natura rei. Probat qdruplr. primo ſic. qꝛ qd conuenit alicui ex ſua ppria rōe ꝛ ſm ppriā rōem eius in qcūqꝫ repit illud idem ſibi cōuenit. ergo ſi nature humane pmo conueniret q ipſa eſſet ſingularis in quocunqꝫ repiret ſemper eſſet ſingularis. ꝛ hic homo quod eſt falſum. Secundo ſic. cuicūqꝫ ineſt pmo vnū oppoſitoꝝ eidē repugnat p ſe reliquū. g ſi vnitas numeral pmo cōueniret nature eidē repugnaret mltitudo nūeral qd eſt falſuꝫ. Tercio ſic. cuiuſlibꝫ oppōnis realis ſunt duo extrema realia ſed cōtrarietas eſt oppoſitio realis cū ſecluſo oīm actu intellect⁹ vnū cōtrarioꝝ ageret in reliquū. vbi grā caliditas agerꝫ in frigiditatē. ꝛ econuerſo. g huius cōtrarietat ſūt duo extrema realia. Sꝫ pmo contraria non ſunt hoc calidum ꝛ hoc frigidū. ſed caliditas ꝛ frigiditas in communi. qꝛ tūc tot eſſent pmo contraria quot ſunt caliditates ꝛ frigiditates. quod ē falſum. ergo Quarto ſic. illud qd in aliquo conuenit cum alio. ꝛ in aliquo differt realit non omnino cum eodem conuenit ꝛ differt. ſꝫ ſoꝛ⁹ conuenit cum platone ſpē. ꝛ differt ab eodem numero. ergo non ē omnino idem. nec omnino differt ab eo. ꝛ per conſequens conuenit in natura communi. ꝛ differt per differentiam idiuidualem. Qꝫ autē illa natura ſit eadem cum ſingularibus realit. ptꝫ quia ſi eſſent realiter diſtincta. ſequeretur q ipſa poſſit ſeparari ꝛ annihilari manentibus ſingularibus. ꝛ ſic eſſꝫ ſortes ꝛ plato. et non eēt homo. ſequeretur etiam q deus nihil poſſꝫ creare de nouo nec annihilare. quia ſemp illa natura preeſſꝫ vl manerꝫ poſt annihilatōnem Dic tercō q vniuerſale ſumptum pro fundamento propinquo vniuerſalitatis ſiue pro vniuerſali in potentia propinqua nō eſt circūſcripto ope intellectus. ptꝫ ſic. quia vniuerſale illo modo dicit naturam cum relatione dicibilitatis ꝛ conceptibilitatis. ita videlicꝫ q eſt ipa natura habens relatōnem ad intellectum ſiue habens eē obiectum in intellectu. Dic quarto. q eſſe vnum numero dampnatum ſaluatum. ꝛ ſic de aliis predicatis accidentalibus non conueniunt nature niſi denomiatiue. ptꝫ ex predictis Et etiam pbat autoritate Auicenne in quīto metaphiſice dicentis. q equinitas eſt tantum equinitas. ita q de natura ſic abſtracta ꝛ ablata non dicūtur alia predicata niſi per notiones ꝛ denominatiue. ex iſtis patet. q vle cōplectum non eſt aliquid in reb⁹ ſed eſt pciſe ex noſtra cōſideratione ſicut dicūt multe autoꝛitates phoꝝ.

Sed contra predicta arguit quadrupliciter Primo ſic vle in potentia remota ſimiliter eſt ſingulare. eo q ipm eſt ſenſibile cū ipm ſit obiectū ſenſus. g Cōfirmat qꝛ oē animal ē p ſe coꝛruptibile ſed natura cōis eſt aīal g ipa eſt pſe coꝛruptibil Scdo ſic de quibuſcūqꝫ pōt vere affirmari vnū. ꝛ vere negari idem illa non ſunt idē realiter neqꝫ vna res. alias eīn de eodem ſimul verificarentur contradictoꝛia qd eſt impoſſibile ꝛ ɔtra pmū principiū. ſed ſi natura ꝛ drā indiuidualis aliquo⁹ diſtinguerent de ipis vere affirmaret ꝛ negaret idē vtputa natura cōis nō diſtinguit formalr a natura cōi g natura ꝛ drā indiuidual nō ſunt eadē realiter nec vna res Maioꝛ ptꝫ. qꝛ alias periret oīs via pbandi diſtinctōem realeꝫ Tercio ſic bene ſeqt oīs natura cōis realiter eſt cōicabilis ꝛ drā indiuidualis eſt realiter natura cōis. g drā indiuidualis eſt cōicabilis Vel ſic oīs natura cōis ē cōicabilis ſꝫ drā indiuidualis nō eſt cōicabilis. g drā indiuidualis nō eſt natura cōis et vltra ſequit g nō eſt realiter natura cōis Quarto ſic omne ens ē ens in aīa vel ens extra aīam ens vle vel pticulare ens reale vel ens rōis ſed vle pmo⁹ captū eſt. g ē ens in aīa vel extra aīam ꝛc. Confirmat qꝛ quicquid eſt de eſſentia entis realis eſt ens reale. ſed vle pmo modo acceptum eſt de eſſentia entis realis. g eſt ens reale. Similiter quicquid ē i ſingulari eſt ſingulare ſꝫ vle eſt in ſingulari g eſt ſingulare Ad pᵐ dico negādo añs ꝛ ad pbationem ɔcedo q vle in potētia remota ē obiectū ſenſus ſꝫ ſm ariſtotilē in ꝛ⁰ poſterioꝝ ſēſus ē obiecti vlis. ſentire vo ſgularis ꝛ ſic manifeſtū ē q ɔña nō valet Et ad ɔfirmatōeꝫ negat ɔña naꝫ aīal in maioꝛe ſtat p pticularibꝫ aīalibꝫ qbus ɔuenit p ſe coꝛruptibilitas ꝛ im mioꝛi ſtat p natura cōi ꝛ hꝫ virtute iſtius ſubiecti natura cōis Vel dicatur ɔcedēdo q natura cōis ē coꝛruptibilis in potētia remota vñ poſſet ɔcedi q coꝛruptibilitas p ſe ineſt qdditati ſꝫ nō pmo ſic alibi patebit Ad ſcōm dōm ē q de qbuſcunqꝫ pñt verificari pdicata ɔtradictoꝛia ex natura rei iſta ſt etiā diſtincta ex natura rei ſꝫ nō realiter. Mioꝛ eīn ē diſtinctio ex natura rei diſtinctōe reali Ad 3ᵐ dꝛ negādo ɔñaꝫ. nā foꝛma ſilogiſtica nō tꝫ cū iſt deīminatoībꝫ realit formalr qdditatie p ſe ꝛc Et ad aliā ɔñaꝫ ɔcedo q drā indiuidual nō ē natura formalr ꝛ ſimplr loquēdo ē tñ natura p vtute Ad qrtum ɔcedo q qdditas ſiue vle pmo⁹ acceptū ē ens in aīa ꝛ extra aīaꝫ ꝛ ē ſgulare ꝛ vle ſꝫ hꝫ ſibi accidit. vñ accidit q hꝫ eē in intellectu ꝛ etiā q hꝫ eē in reꝝ natura ꝛ etiā in ſingularibꝫ Ad ɔfirmatōeꝫ dōm ɔcedēdo q vle qd ē de qdditate entꝫ realis ē ens reale ſꝫ hꝫ nō ē ex ſe ſed accidit ſibi

Queſtio quinta vtrū vlia ſint coꝛpalia vel incoꝛpalia. p cui⁹ ſolutōe attende q aliqd dꝛ coꝛpale dupliciter vno⁹ actu alio⁹ aptitudine Eſt aūt coꝛpale actu coꝛp⁹ qd hꝫ lōgitudinē latitudinē ꝛ pfunditatem Sꝫ coꝛpale aptitudie ē qdditas quā ɔſeqt aptitudo ad trinā dimenſionē Et in coꝛpale dꝛ oppoſito mō Dic g breuit q qdditates reꝝ coꝛpaliū actu ſt coꝛpales aptitudine et qdditates reꝝ incoꝛpaliū ſt incoꝛpabiles Ex q ptꝫ q qdditates nō ſt in loco. eo q nō hñt trinā dimēſiōeꝫ de genere qntitat. Patet ſcdo q nō ſt in tpe eo q ſolū res actu exñtes ſt in tpe. qdditatibꝫ aūt ac

tidit ꝙ actu exiſtũt. ¶ Et ſi arguatur. vle ē vbiq̃ ⁊ ſꝫ ꝓmo poſterioꝝ. ğ vle ē in loco ⁊ in tpe. Dõm ē ꝙ Areſto. ibi loquit̃ de vli poſterioriſtico qd̓ eſt de oĩ per ſe ⁊ ſm ꝙ ipm. Vl' dicat̃ aliter ꝙ ille text⁹ intelliged⁹ eſt negatiue. ita videlꝫ ꝙ vle nõ eſt determinatũ ad certum locũ nec ad tpa. ¶ Et ſi petat̃. vtrũ vle acceptũ ꝑ natura cõi ſit ꝓductũ vl' nõ. ſiue ſit creatũ vl' increatũ. Dic ꝙ ſi ꝑ creatõem intelligat̃ ꝓgreſſio de nõ eē ad vnuꝫ eē reale. ſic quidditas ineē q̃ddìtatiuo non ē creata neq̃ ꝓcreata. eo ꝙ hoc ſolũ exiſtēti cõuenit. Si at̃ ꝑ creatio nē ⁊ ꝓcreatõem intelligat̃ ꝓgreſſio de nõ eē intelligibile ad eē intelligibile. ſiue intellcm̃ q̃d ē eē diminutũ. ſic ipſa ē ꝓcreata ꝑ intellcm̃ diuinũ. ¶ Dic ſcd̓o ꝙ q̃ddìtates ꝓducũt̃ in eē realis exñtie ꝑ ꝓductõem ſuarũ ſingulariũ. ⁊ de hac maťia plura tangēt̃ in ſeq̃ntibus

Ad rationes

Alterius opinionis ¶ Ad pmã dõm ē cõcedendo ꝙ vle, ex ſe nõ ē ſubſtãtia ſingularis. nec vna numero. eo ꝙ ipſum ē diuiſibile in mltas ꝑtes ſubiectiuas. ¶ Et cũ arguitur vle eſt vna res ⁊ nõ plures res vles. ğ ē vnũ numero. negãda eſt ꝯña. q2 ad rõem vnius numero req̇rit̃ ꝙ ipm nõ ſit diuiſibile in plures ꝑtes ſubiectiuas. ¶ Et ſi arguat̃. q2 vle cũ alio vli ſũptum facit numerũ. ğ ē vnũ numero. Negãda ē ꝯña ꝓpter eandem cãm ¶ Ad ſcd̓aꝫ dõm ē ꝙ nõ eē prius naturalr̃ poteſt ſepari a poſteriori ſicut ꝑꝫ de ſubiecto ⁊ ꝓpria paſſione. ⁊ etiã de paſſionibus entis. ſicut eſt vnum ⁊ intelligibile a quibus ens ſepari non poteſt. ſed forte hoc habet veritatem in illis que ſunt realiť diſtincta. ¶ Ad terciam dicitur negando cõſequētiam. creatõ em̃ non ē de ſimplr̃ nihilo. ſꝫ eſt de nihilo tanq̃ de materia. Vl' dicatur ꝙ nõ ens capit̃ duplr̃. vno mõ p̄o eo quod non habꝫ eē in rebus. nec ĩ intellectu. ⁊ illo modo quidditates in eē obiectiuo nõ ſunt non ens. ſed chimera eſt non ens. Alio modo capitur non ens. ꝑ eo q̃d nõ eſt actu. habꝫ tamē eē poſſibile ⁊ intelligibile. ⁊ illo modo quidditates añ ꝓcreatõem ſuorum ſingulariuꝫ ſunt nihil. ⁊ de tali nõ ente ad eſſe verum ⁊ reale eſt creatõ. ¶ Ad quartũ negat̃ ꝯſequentia. quia vlia ſunt eadem realiť cum ſuis ſingularibus ⁊ iõ nõ ꝯponũt̃ cum ipis. ¶ Ad q̃ntum ꝯcedendum ē ꝙ aliquid idē ſpē eſt damnatum ⁊ ſaluatũ. nec hoc eſt inconueniens. licꝫ idem numero non poſſꝫ eē damnatũ ⁊ ſaluatũ. letum ⁊ miſerũ ¶ Ad ſextum dicit̃. ꝙ licꝫ in eadē ſpē poſſint ſtare duo contraria ſicut in vna aq̃ ſtat caliditas. ⁊ in alia frigiditas. nõ tamē in eodē numero ¶ Ad ſeptimã dicit̃ cõcedendo ꝙ natura manēs vna ſpē que eſt minor vnitas q̃ ſit vnitas numeral' põt diuidi ⁊ multiplicari in plura ĩdiuidua. ⁊ ꝓpter hoc eēntia diuina nõ ponit̃ eē ſpēs. quia licꝫ ipa ꝑdicet̃ de tribus ꝑſonis. ipa tamē non multiplicat̃ in eis. ſicut facit natura ſpecifica. Cõcedo vltra ꝙ idem ſpē poteſt ambulare ⁊ quieſcere. nec hoc eſt inconueniēs niſi obtuſis hominibus non potentibus vnam ꝑfectõnem ab alia abſtrahere. Ex omnibus ꝑdictis patꝫ ſolutõ triũ queſtionum difficilium quas mouet ⁊ non determiat por. Patꝫ ſcd̓o ꝙ vniuerſale ſcd̓e intētõnalr̃ acceptum eſt adeq̃tũ ſubiectũ noticie libri ꝑdicabilium. Oẽs em̃ cõditõnes ſubiecti prius poſite ſibi conueniunt. ſicut ꝑꝫ inducendo in ſingulis. ſupponitur em̃ de eo quid ē. ex Areſtotele primo perihermenias. ⁊ primo poſterioruꝫ Et diffiniendo ſpecies vniuerſalis vtitur diffinitione vniuerſalis. que eſt predicari de pluribus. Demonſtrãtur etiam manifeſte ineē vniuerſali per hoc ꝙ per rationem eius demonſtrantur ineē ſpēbus vniuerſalis. vnde capitulo d̓ genere ponitur differētia vniuerſalis ab indiuiduo ꝑ hoc q̃d eſt ꝑdicari de pluribus. ⁊ tcia cõditõ de ſe eſt manifeſta. Nã quodlibꝫ iſtorum eſt ſpēs vniuerſalis. ⁊ ipſum vniuerſale diuiditur in ea.

Ad rationẽs

Ante ꝓpoſitũ ¶ Ad pmã dr̃ negando añcedēs. Et ad ꝓbatõem dicit̃ ꝙ autoritas Boetij debꝫ intelligi de numeroſitate eētie ⁊ nõ ſuppoſiti. Vl' dicit̃ aliť ꝙ debꝫ intelligi de vno numero qd̓ diſtinguit̃ contra multa nũero. ſꝫ nõ vt diſtinguit̃ ꝯ vnũ ſpē vl' gñe. Vel aliť dicat̃ ꝙ autoritas Boetij dꝫ ĩtelligi de eo qd̓ hꝫ eē ꝑter aĩam. vle aũt de q̃ h̓ eſt ad ꝓpoſitũ nõ ē ꝑter aĩam. q2 ē ſcd̓a ĩntētõ ¶ Ad ſcd̓aꝫ negat̃ añs. ⁊ ad ꝓbatõem dr̃ ꝙ paſſio vlis eſt vle dnoĩatiue nõ q̃dditatiue. Vñ cũ dr̃. paſſio vlis ē vle. in ſubiecto tenet̃ vle vt q̃d. in ꝑdidicato ꝓ vt mod⁹ ¶ Ad terciã dr̃ negãdo añs. ⁊ ad ꝓbatõeꝫ dr̃ ꝙ vle ē gen⁹ reſpcũ illoꝝ q̇nq̃. ſic patuit ſupius. ¶ Ad q̇rtã dr̃ ꝙ vle eſt h̓ ſubiectũ ſub rõe vlitatis ⁊ nõ pciſe inq̃tũ ēs eſt. inq̃tũ ē applicabile vli ꝓmo⁰ accepto. ⁊ ad ꝯfirmatõeꝫ ꝑꝫ ſolutõ. ¶ Ad q̇ntã dr̃ ꝙ lꝫ h̓ determiat̃ de iſtis q̇nq̃ ſm̄ ꝓ rõnes ꝓprias. h̓ tñ eſt inq̃tũ reducũt̃ ad vnũ ꝓmuꝫ ſub q̃ continentur. ¶ Sequitur textus.

Videt̃ autem.

Premiſſa ꝑte ꝓheiali. determiat por. de iſtꝫ q̇nq̃ vlibꝫ. Et diuidit̃ iſta ꝑs ꝓncipal' i duos tractat⁹. in p⁰ determiat de ipſ q̇nq̃ vlibꝫ ſm ſe ꝯſideratis. In ſcd̓a ꝓ determiat de ipſ ad inuicē ꝯpat̃ ſm̄ eorũ ꝯueniētiã ⁊ dr̃ñaꝫ. ⁊ determiat de cõitatibꝫ ⁊ ꝓprietatibꝫ ipoꝝ. ⁊ incipit ibi Cõe q̃dē ē oĩbus. ſꝫ ꝓm⁹ tractat⁹ diuidit̃ in q̇nq̃ capitula ſm q̇nq̃ vlia de q̃bꝫ determiat ⁊ illa videbũt̃ in ꝓceſſu. ⁊ ꝓmũ capitulũ qd̓ ē de gñe eo ꝙ ē cõius aliꝫ. ⁊ ꝓncipiũ alioꝝ vliũ diuidit̃ in tres ꝑtes. In prima ꝓponit multitudinem generis ⁊ ſpēi. in ſecunda ponit huiuſmodi multitudinem ibi. Genus enim dicitur. In tercia exequitur de ea acceptõe generis de qua eſt ad propoſitũ. ⁊ incipit ibi. (triplicIter ergo) Dicit ergo primo ſic Neq̃ genus videtur dici ſimpliciter id eſt vniuoce. nec etiam ſpecies videtur dici ſimpliciter. id ē vniuoce. ſed equiuoce. ⁊ mltis modis (Genus enim dicitur) declarat Porphirius multiplicitatem huius termini genus. ponens tres acceptõnes eius. Primo genus dicitur collectõ multorum quodã modo ſe habentium ad inuicem ſm aliquam conſanguinitatem affinitatem aut vicinitatem. et etiam ſe habentiuꝫ quodammodo ad aliquod principium a quo huius affinitatem contraxerunt ſm quam ſignificatõnem Rhomanoꝝ multitudo ꝓpter cognatõem ⁊ affinitatem quam rhomani habent ad inuicem contraxerunt ab vno patre eoꝝ. videlicꝫ a romulo. ꝑ quã etiam ab aliꝫ generibꝫ hominũ diſtinguũt̃ dicit̃ genus (Dicit̃ autem) hic ponit ſcd̓am acceptõem generis dicens. Aliť autem ruſus dicitur genus. i. in alia ſignificatõe qd̓ ē vniuſcuiuſq̃ generatõis ꝓncipiũ. id ē ꝓncipiũ multitudinis generatõis vl' ab eo q̃ genuit. ⁊ ibi tãgit̃ ꝓncipale generãs. vl' a loco in q̃ q̇s genit⁹ eſt. Exēplificat d̓ ꝓre. vt horeſtē dicim⁹ habere genus a tãtulo. i. ab illo

viro. illū aūt tātulū dicim⁹ hīe gen⁹ ab hercule. Cōſe-
quēter exēplificat de loco dicēs. pindaꝝ dicim⁹ eē the-
banū genere. i. illū virū ꝗ pindar⁹ vocabaꝛ dicim⁹ ortū
fuiſſe de ciuitate thebanū. Platonē etꝫ dicim⁹ athenie-
ſem genere. plato em̄ ab athenis gen⁹ trahit Et ſubdit
ē em̄ patria vniuſcuiuſq; generatōis pncipiū quēadmo
dū ꝛ patrie (Hec em̄) dicit ꝯñter Por. ꝯpādo acceptō
nes ad inuicē ꝙ iſta ꝛª acceptō ſeu ꝑcatō gener; videꝛ eē
poꝛ ꝛ potioꝛ ꝛ mag; vſitata ꝗ̄ pma. gen⁹ em̄ pmo mō di
ctū hꝫ ꝙ ſit gen⁹ a genere ꝛºº dictū cū ſit ml'titudo gña
toꝝ. qꝛ gen⁹ ꝛºº dcm̄ eſt pncipiū ꝛ cā. Vñ gña pmo⁹ di-
cta diſtiguūꝛ ab inuicē ꝑ gña ꝛº mō dicta. vt gen⁹ rho-
manoꝝ ſepam⁹ ab alijs generibꝫ ꝑ ſuū pncipiū qđ fuit
romul⁹ Rhomani em̄ ſtꝫ ꝗ deſcēderūt ex genere romu
li. ꝛ ſic citropides ſtꝫ ꝗ deſcēderūt ex genere citropis. et
ſilr eoꝝ ꝓximi ꝛ ꝯgnati ¶ Tūc ibi (Aliter āt) In iſta
3ª pte Por. ponit tciā acceptōem gener;. ꝗ ē. gen⁹ eſt cui
ſupponiꝛ ſpēs. ꝛ ē ſūptū ad ſilitudinē alioꝝ mōꝝ. Pro-
bat dcr⁹ mō. qꝛ ſic gen⁹ ꝛº mō ē pncipiū ml'toꝝ ab eo de
ſcēdētiū. ſic gen⁹ tercioº. ſ. logicū ē pncipiū ſuaꝝ ſpēruꝫ
De pmoº. ꝓbat. qꝛ ſic gen⁹ pmo mō dcm̄ ꝯtinet quan-
dā ml'titudinē. ſic gen⁹ logicū ꝯtinet ocm̄ ml'titudinem
ſpērū ꝗ ſub ipo ſtꝫ (Tripl'r igiꝛ) elicit acceptōeꝫ de ꝗ ē
ad ꝓpoſitū dicēs. ꝙ cū gen⁹ dicaꝛ tripl'r ſolū ē ꝑmo ꝺ 3º
apud phos qđ ipi ſic deſcribūt. Gen⁹ ē qđ de pluribꝫ ꝛ
drñtibus ſpē in eo qđ ꝗd ſit pdicaꝛ (Eoꝝ em̄) hic ꝓ de
claratōe diuiſionis ponit hāc diuiſiōem. eoꝝ ꝗ pdicāꝛ
ꝗdā pdicaꝛ de vno ſolo ſic idiuidua. vt ſocrates ꝛ h̄ et
hec. ꝛ h̄. Alia pdicaꝛ de pluribꝫ. quēadmodū gña ſpēs
drñe ꝓpria ꝛ accñtia cōiter ꝛ nō ꝓpria alicui. gen⁹ vt aīal.
ſpēs vt hō. drña vt rōnale ꝓpriū vt riſibile. accñs vt al-
bū nigrū. Et ex h̄ textu cepit Pe. hiſ. ꝙ pdicabile qnq;
ſumiꝛ ꝓprie. qnq; cōiter (Ab his g̃) Por. h̄ ꝓbat pdic-
tā diffinitōem ſic. gen⁹ differt ab indiuiduo ꝑ h̄ ꝙ pdi
caꝛ de pluribꝫ. differt a ſpē ꝑ hoc ꝙ gen⁹ pdicaꝛ de plu
ribꝫ ſpebꝫ. ſꝫ ſpēs pdicaꝛ de ſol' indiuiduis. vt hō de ſoꝛ
te ꝛ platone pdicaꝛ. A ꝓprio ꝓ differt. qꝛ ꝓpriū pdicaꝛ
de vna ſola ſpē cui⁹ eſt ꝓpriū. ꝛ de indiuiduis eius. vt ri
ſibile de hoie ꝛ pticularibꝫ hominibꝫ. gen⁹ āt pdicaꝛ de
pluribꝫ ꝛ drñtibus ſpē. A drña āt ꝛ cōiter accidētibus
differt genus. qꝛ ꝗuis pdiceꝛ de pluribꝫ drñtibꝫ ſpē. tñ
pdicaꝛ in eo ꝙ q̄le. gen⁹ ꝓ pdicaꝛ in ꝗd. ꝛ h̄ ꝓbat a ſig-
no. interrogāti em̄ ꝗlis eſt hō. dicim⁹ rōnalis. ꝛ ꝗlis eſt
coru⁹ dicim⁹ ꝗm̄ niger. Qñ ꝓ interrogaꝛ ꝗd eſt hō. di
cim⁹ ꝙ eſt aīal (Quare de plꝛibus pdicari) reſumit bre
uiter declaratōꝫ diffinitōis. ꝛ finalr ꝯcludit diffinitōꝫ
generis eē bonā cū nihil ſupfluū aut diminutū ꝯtineat
dicēs. Nihil igiꝛ ſupfluū neq; diminutū ꝯtinet dcā ge
ner; deſcriptō ¶ Circa hūc textū attēde pmo. ꝙ h̄ ver
bū videꝛ accipiꝛ tripl'r. Uno mō vt ē ſignū expreſſiuuꝫ
veritatis appareñ;. ꝛ illud ē videre ſophiſticū. Secūdo
mō vt ē ſignū expreſſiuū veritat; ꝓbabiꝛ. ꝛ iſtud ē vide-
re thopicū. Tercō mō accipiꝛ vt ē ſignū expreſſiuū veri
tatis nccārie. ꝛ iſto mō accipiꝛ in textu. Silr ſimpl'r ac
cipiꝛ ꝗttuoꝛ mōis. pmo mō vt idē ē ꝙ ſine addito. ſcđo
mō vt idē ē ꝙ vīr. tercō mō vt idē ē ꝙ actu ſiue vt idē eſt
ꝙ pfecte. quarto mō vt idē eſt ꝙ incōtracte. ꝛ vltio mō
vt idē eſt ꝙ vno mō ſiue vniuoce. Et iſto vltio mō acci
piꝛ h̄ ¶ Attende ſcđo. ꝙ locus hꝫ duplicē naturā. vnā
ꝗlificatiuā ꝑ quā generat ꝛ ꝯſeruat inꝗ̄tū in ea recipiꝛ
aliq virt⁹ infuſa a corpibus celeſtibꝫ. ꝗ ꝓtus nata ē co-
agere ad generatōeꝫ ꝛ ꝯſeruatōeꝫ corporis locati. hō ei
ꝛ ſol generāt hoiem ex ſcđo phiſicoꝝ ſic ꝙ ſol generat ꝑ
mo ꝛ pncipal'r. hō ꝓ ſcđario. nā agēs ſcđario non agit
niſi virtute pmi. Virt⁹ āt corporis celeſtis ꝯiūgiꝛ cor-
pori locato ꝑ locū ꝓxime ꝯtineꝛ. Et h⁹ ſignū dat Ptho
lomeus ī quadriptito. qꝛ hoies vnius terre mag; acce
dūt ad eādē ꝯplexiōem figurā colorē ꝛ mores. Alia eſt
ꝓtus ꝗ̄titatiua ſm quā locus ꝯtinet ꝛ circūdat locatū
ꝛ vt ſic locus nō eſt cā efficiēs. qꝛ ꝗ̄titas non poniꝛ foꝛ
ma actiua. Nō eſt tñ itelligendū ꝙ ſit omimoda ſilitu
do cālitatis loci ꝛ patris. nā ꝛ pat ꝛ locus effectiue ge-
nerāt. ſꝫ pat eſt pncipiū efficiēs ꝛ mouēs ad eſſe rei. lo-
cus āt coadiuuās generatōeꝫ ꝛ ꝯſeruās eſſe reꝝ ad ꝗd
eſſe generatō termiatur ¶ Attēde tercō ꝙ ad hoc ꝙ ali
ꝗd ſit gen⁹ pmo mō tres ꝯditōes reqrūꝛ. pmo ꝙ ſit col
lectō ml'toꝝ. ſecūdo ꝙ illa multa habeāt habitudinem
ꝯgnatōis ad inuicē ꝛ ad vnū pncipiū. ꝛ iō cumulus la
pidū nō eſt genus hoc mō. Tercō ꝙ ꝑ illud pncipiū dif
ferat ab omibus alijs generibꝫ. ꝛ ꝓpter h̄ exercit⁹ homi-
nū nō debꝫ dici genus. Requiriꝛ etiā ad gen⁹ ſcđo mō
ꝙ ſit pncipiū generatōis effectiuū. ꝛ ꝓpter hoc neq; ma
teria neq; forma pñt dici gen⁹ neq; tpus. eo ꝙ eſt mag;
pncipiū corruptōis ꝗ̄ generatōis. neq; mater. ſi ſit tñ
pncipiū paſſiuuꝫ. Si ſit āt pncipiū actiuū ipa erit ge-
n⁹ ſicut pr̄. ¶ Attende quarto. ꝙ gen⁹ tercō mō accep-
tū ꝯuenit cū genere ſcđo mō accepto. qꝛ ſicut gen⁹ logi-
cū eſt pncipiū ſuarū ſpērū. ſic genus ſcđo mō dcm̄ ē pn-
cipiū illoꝝ ꝗ deſcēdūt ab eo. Sꝫ differūt pmo. qꝛ gen⁹
logicū ē pncipiū formale ꝛ intrinſecū. gen⁹ ꝓ ſcđo mō
dictū eſt pncipiū effectiuū extrinſecū Scđo differūt. qꝛ
genus logicū ſm totā ſuaꝫ eēntiā eſt in his quoꝝ ē ge-
nus. ꝛ iō de ipis pdicaꝛ in ꝗd. ſꝫ genus ſcđo mō dictū
nō eſt ſic in his quoꝝ eſt gen⁹. neq; de ipis pdicaꝛ. Co
ueit āt gen⁹ logicū cū genere pmo mō dicto. qꝛ ſicut ge
nus logicū ꝯtinet ml'titudinē ſpēruꝫ. ſic gen⁹ pmoº dcm̄
eſt collectō multoꝝ Sꝫ differūt. ꝗa gen⁹ pmoº hꝫ moᵐ
totius integralis reſpectu illoꝝ quoꝝ ē gen⁹. ſꝫ genus
logicū ē totū vniuerſale reſpectu ſuarum ſpecierum
Circa hunc textum.

Queriꝛ quinto.

Utrum due diffinitōes generis logici ſint a Por. ſuf-
ficiēter aſſignate ¶ Arguitur pmo ꝙ nō. qꝛ ſpēs ſuppo
niꝛ drñtie ꝛ ſilr enti. ꝗd nō eſt gen⁹. g̃ illa diffinitō cōue
nit alteri a diffinito ¶ Scđo ſic. genus ꝛ ſpēs ꝑcāt vnā
ꝛ eādē naturā. g̃ ſpēs nō poniꝛ ſub genere. ¶ Tercō ſic
nulla diffinitō bona eſt nugatoria. ſꝫ iſta ē hmōi. ergo
nō eſt bona. Minoꝛ pꝫ. ꝗa drñtia ꝑ ſe ml'titudinē ſiue
pluralitatē importat. ſic ſpēs includit ſuū genus. g̃ cuꝫ
dr de pluribꝫ drñtibus ē nugatō; ſicut ſi diceret aīmal
hō ¶ Quarto ſic. diffinitō aīal' pdicaꝛ de plꝛibꝫ ꝛ tñ nō
eſt gen⁹ cū ſit predicatū diſtinctū ꝯtra gen⁹. g̃ ¶ Qui-
to ſic. ſolius ſpēi eſt diffinitō ſm Boetiū. Cōfirmatur
qꝛ diffinitō debꝫ dari ꝑ poꝛa ꝛ notioꝛa. qꝛ daꝛ cā inno-
teſcēdi ex ſexto thopicoꝝ. ſed ſpēs cū ſit poſterioꝛ gene-
re vl' ſimꝛ natura cū genere nō eſt aliꝗd prius neq; noti
us. g̃ male poniꝛ in diffinitōe generis.

In oppoſitū Arguiꝛ autoritate Por. in iſto textu ꝛ Areſto. in pmo tho
picoꝝ. ꝗ ſilr diffinit genus ¶ Pro ſolutōe illius queſti
onis ſoluēꝛ quiq; ptiales ꝗ̄ſtiones

Prima Queſtio. vtrū diffinitū iſti⁹ diffi-
nitōnis ſit res pme intentōis vl' ſe-

eũdẽ intẽtõis. ꝑ cuius ſolutõne ¶ Attẽde pͥmo ꝙ ꝑm aliqs h̃ diffinit̃ res ꝯiũcta ſub intẽtõe ſcda. q̃ꝛ logica eſt de ſcdis intẽtõibꝫ adiũctis pͥmis. g cõſiderat primas intẽtões vt ſtant ſub ſcdis. nã ſic cõſideraẽ res a logico ſicut ipe cõſiderat decẽ predicamẽta. ſ3 decẽ p̃dicamẽta ſũt vere res extra aiam. g ¶ Scdo ſic. nã intẽtõ nõ predicat̃ in quid de re cũ ſit accñs. ſ3 illud qd h̃ diffinit̃ predicat̃ in qd de re. igit̃ ¶ Tercõ ſic. intẽtõ nõ predicat̃ in qd niſi de hac ꝛ de illa. ſ3 hec intẽtõ ꝛ illa non dr̃nt ſpẽ. ſed numero tm̃. qd aũt h̃ diffinit̃ predicatur de dr̃ntibꝫ ſpẽ in eo qd qd eſt. Maior ꝓbat. q̃ꝛ intẽtõ generis in aiali a colore non dr̃t niſi ꝑ illud cui applicatur actu. ꝛ ꝑ cõſeqñs tm̃ materialr̃. g tm̃ numero ꝛ nõ ſpecie. ¶ Quarto ſic. ſi diffiniat̃ intẽtõ generis pari rõe intẽtõ ſpẽi poſtea diffiniet̃. Cũ g ille itẽtões ſint diſpate. ſequit̃ ꝙ vnũ diſpatu3 p̃dicabit̃ de alio. vt puta ſpecies de genere ꝛ gen⁹ de ſpẽ. cui⁹ oppoſitũ dicetur in capitulo de ſpẽ. Et ſignũ oĩm dictoꝝ eſt. q̃ꝛ autor declarãs diffinitõem generis declarat eã in pͥmis intẽtõibus. Et niſi diffiniret̃ pͥma intẽtõ a⁹ exẽplu3 nõ eſſet ad ꝓpoſitũ. ¶ S3 ꝯ̃ hoc arguit̃ qdruplr̃. Primo ſic. illud qd h̃ diffinit̃ deb3 cõuenire vniuoce reb⁹ oĩm p̃dicamẽtoꝝ. vt aiali colori ꝛc. ſ3 impoſſibile eſt aliquã rẽ qualitercũqꝫ ſub intẽtõe ꝑcatam vniuoce ꝯuenire rebꝫ oĩm p̃dicamẽtoꝛũ maxĩe ꝑm eos qui h̃ dicunt g. Maior p3. q̃ꝛ debet p̃dicari ꝑm vnũ nomẽ ꝛ vnã rõnẽ. ¶ Scdo ſic. illud h̃ diffinit̃ qd ꝑ ſe a logico ꝯſideratur. ſ3 illud ẽ itẽtõ. g Maior p3. q̃ꝛ illd diffinit̃ ab aliquo qd ꝯgnoſcit̃ ab eo ꝑm ſuũ qd qd eſt. ꝛ ita ꝑ ſe. Minor ꝓbat̃. q̃ꝛ illud qd diffinit̃ a logico deb3 h̃rẽ vnũ ꝑ ſe ꝯceptũ. hoc g erit res. ꝛ tũc logica erit ſcia realis vl' intentõnal'. ꝛ tũc habet̃ ꝓpoſitũ vl' aggregatũ ex vtroqꝫ ꝛ h̃ eſt vnũ ens ꝑ accñs. qd ꝑm phm ſexto metaphiſice neqꝫ ſcit̃ neqꝫ diffinit̃ ¶ Tercõ ſic. ſi res ſub intẽtõe diffiniret̃. tũc res ꝑ accñs diffiniret̃. eo ꝙ intẽtõ ſibi accidit. oĩe ãt ꝑ accñs reducitur ad aliqd ꝑ ſe. g intẽtõ ꝑ ſe diffiniret̃ ¶ Quarto ſic. diffinitõ d3 ꝯuenire ꝑ ſe diffinito. ſ3 ſi hic diffiniret̃ res ſub itẽtõe diffinitõ ſibi cõueniret ꝑ accñs. qd ẽ falſũ. ꝛ ꝑ cõſeqũes relinquit̃ predicta opinio falſa. ¶ Attẽde ſcdo. ꝙ gen⁹ ſcde intẽtõnaliter captũ põt ꝑcari in cõcreto vl' in abſtracto pͥmo⁰ ſignificat̃ ꝑ hoc nom̃ gen⁹. ſ3 ſcdo mõ ſignificat̃ ꝑ h̃ nomẽ intẽtõ generꝭ. vñ gen⁹ in cõcreto ẽ applicabile rei pͥme intẽtõis. ꝛ ſic diffinitur hic. gen⁹ ãt in abſtracto nõ diffinit̃ h̃. ſ3 forte a metaphiſico q cõſiderat quodlibet ens inqñtũ ens. Vñ ſicut qdlib3 ꝯcretũ accñtale põt accipi ꝑ forma vl' ꝑ ſubiecto. ſic etiã genus in ꝓpoſito põt accipi ꝑ re ſubiecta vl' ꝑ intẽtõe. Vñ in diffinitõibꝫ diffinitũ cõiter ſupponit ſimplr̃. ſic etiã hic genus ſuppõit ſimplr̃ ꝑ intẽtõe. eo ꝙ nullũ gen⁹ ẽ illud qd hic diffinit̃. Et cũ dr̃. gen⁹ eſt in pluribus ſpẽbus. genus habet ſuppoſitõnem ꝑſonalẽ. eo ꝙ intẽtõ nõ hab3 eẽ in pluribus ſpẽbus. ſ3 res ſubiecta. vtputa aial vl' ſubſtãtia. ꝑ quo ¶ Attende tercõ. ꝙ predicari ꝑ ſe eſt intẽtõnũ ꝛ rei ꝑ accñs. eſſe autẽ ꝑ ſe ineſt rei. ꝛ ideo eſſe exerc3 illud in rebus pͥme intentõnis qd p̃dicari ſignificat in ſcdis intẽtõibus. Unde duplex eſt predicatõ. ſc3 exercita ꝛ ſignata. Predicatõ exercita ĩportat̃ ꝑ hoc verbum eſt. eo ꝙ ꝑ illud verbũ eſt exercet̃ predicatõ. Sz predicatõ ſignata importat̃ ꝑ hoc verbũ predico as. exẽpli gratia ꝑ hãc dictõnem nõ exercetur negatõ. ꝛ ꝑ hoc nomẽ negatõ ſignificat̃ negatõ. Silr̃ ꝑ tñ exercet̃ excluſio. ꝛ per h̃ nomẽ excluſio ipſa ꝑcatur. ¶ Attẽde quarto. ꝙ quãdocũqꝫ nomẽ cõcretũ ſcde intentõnis ſupponit reſpectu huius quod ẽ p̃dicari ipm ſupponit ꝑ ſuo ſignificato qd eſt ſcda intẽtõ. ſ3 quãdo ſupponit reſpectu hui⁹ verbi eſt. tũc ſupponit pro fũdamento.

Dic primo ꝙ illud qd hic diffinitur nõ eſt res pͥme intẽtõis. p3 ꝑ rões pͥus poſitas ¶ Dic ſcdo. ꝙ h̃ diffinit̃ ſcda intẽtõ generis ꝯcretiue deſignata. p3 ſic. q̃ꝛ illud h̃ diffinit̃ cui ꝑ ſe inẽ diffinitõ. ſ3 hoc ẽ tm̃ ſcda intẽtõ. eo ꝙ in diffinitõe ponũt̃ p̃dicata intẽtõnalia q ꝑ ſe pͥmo mõ nõ inſũt rebus pͥme intẽtõis ¶ Dic tercõ. ꝙ illud cui in actu exercito ꝯuenit diffinitõ ẽ res pͥme intẽtõis. nã illa res aial vl' corp⁹ in actu exercito p̃dicat̃ de hoĩe ꝛ aſino in quid. Scda aũt intẽtõ nõ predicat̃ de aliquibꝫ ſpẽ dr̃ntibꝫ in quid ¶ Dic quarto. ꝙ a predicatõne ſignata ad predicatõnẽ exercitã in eiſdẽ terminis nõ val3 ꝯña. S3 ad predicari in ſcdis intẽtõibꝫ ad eẽ in pͥmis bñ val3 ꝯſequentia. Na3 bñ ſeqtur. genus predicat̃ de ſpẽ g hõ eſt animal. S3 nõ ſequitur. genus predicat̃ de ſpẽbus. g genus eſt ſpẽs vl' ſpẽs eſt genus. vñ hoc deb3 exerceri in pͥmis intentõibus qd ſignificat̃ in ſcdis ¶ Ad argumẽta. alterius opiniõis ¶ Ad pͥm dicẽdũ eſt ꝙ predicamẽta ſcde intentõnaliter capta ſiue formalr̃ nõ ſũt res extra aia3. lic3 bñ predicamẽta pͥme intẽtõnaliter capta. vñ ſi hoc argumẽtũ ꝯcluderet. ſequeret̃ ꝙ ſcia predicamẽtoꝝ ꝛ predicabiliũ nõ differret a methaphiſica. ¶ Ad ſcdm dicẽdũ ꝙ intẽtõ nõ predicat̃ in quid de re. l3 bñ prediceẽ in qd de alia intẽtõe ¶ Ad terciũ dm̃ ꝙ lic3 intẽtio in actu exercito nõ prediceẽ niſi de hac intẽtõe ꝛ de illa predicat̃. tñ in actu ꝑcato de pluribꝫ dr̃ntibus ſpẽ. ¶ Ad quartũ dicit̃. ꝙ genus predicat̃ de ſpẽ ſi capiat̃ in ſubiecto vt quid. ꝛ in predicato vt mod⁹. Ul' dicat̃ ꝙ nõ ſequit̃. gen⁹ predicat̃ de ſpẽ ergo eſt ſpẽs. ſ3 ſequitur ergo hõ eſt aĩal. ſicut p3 ex dictis. Et q̃ꝛ illud qd ſignificat̃ ꝑ intẽtões ſp̃ exercetur in rebꝫ. iõ phi declarantes intẽtões declarãt eas ꝑ fũdamẽta

Querit Secundo. vtrũ diffinitõ generꝭ ſit qdditatiua vl' deſcriptiua. Pro cuius ſolutõe ¶ Attende pͥmo ꝙ triplex eſt diffinitõ. ſ. qdditatiua. deſcriptiua. ꝛ qd nois Quidditatiua duplex eſt. q̃a quedã eſt in qua omnia poſita in diffinitõe ſũt de formali ꝛ qdditatiua rõe diffiniti. ꝛ illa vocat̃ qdditatiua ſimplr̃ Alia eſt diffinitõ qdditatiua in qua predicata ſũt eẽntialia ꝛ de ratõne diffiniti ſaltẽ ꝯpleta. non ſũt tamen de cõceptu formali ꝛ quidditatiuo. ¶ Attẽde ſecũdo ꝙ relatiũ põt dupl'r diffiniri. Uno⁹ in ꝓprio genere. ꝛ iſto mõ nõ diffinit̃ ꝑ ſuũ correlatiũ. eo ꝙ nec eſt genus nec dr̃ntia relatiui. et illa diffinitõ nõ eſt ꝑfecta diffinitõ relati. eo ꝙ nõ explicat totã depẽdẽtiã relati. Alia ẽ diffinitõ relati data ꝑ gen⁹ ꝛ drñam relati cũ termĩo explicãte depẽdẽtiã relatiui. ꝛ illa ẽ cõpleta diffinitõ relatiui. ſ3 non ẽ quidditatiua ſimpliciter. ſed ſolum data per additamentum. ¶ Attende tercio. ꝙ ꝑm aliquos illa diffinitõ non eſt niſi deſcriptõ, quod etiã teſtatur Porphirius in littera pulcherrime. qui quidem Porphirius in fine capituli concludendo dicit. nihil igitur ſuperfluum neqꝫ minus continet dicta generis deſcriptio. Dicũt vltra ꝙ pͥma diffinitio generꝭ ſic d3 intelligi. gen⁹ ẽ natura cõis ſiue vl' cui immediate directe ꝛ formaliter ſupponitur

ſpecies p hoc ꝙ dicit immediate. et etiā p hoc qđ dicit vniuerſale excludit ens. p hoc autē ꝙ dicit directe excludit differentia. et p hoc quod dicit formal'r excludit indiuiduum. Et dicunt in diffinitōe natura cōis. na3 in diffinitōe accñtis cōcreti debet poni ſubiectū eius in recto loco generis. et in diffinitōe abſtracti debet poni in obliquo loco differētie. Sed hec opinio nō videt pbabilis q2 eadē facilitate diceret de omibus diffinitonibus nec aliud qđ habet in lra pdeſt. q2 in lra dicit aſſignauerunt et diffiniuerūt. et infra in caplo de ſpē dicit necē ē in vtriſq3 rōnibus vti. Ratio autem quam ſignificat nomē eſt diffinitio qrto metaphice. Scđo ſic. illa diffinitō q̄ cōuertit cū diffinito ſic ꝙ nō dat p aliqđ accñs ſiue extrinſecū diffinito nō eſt ſolū deſcriptio ſed iſta ē hmōi g. Minor p3. p porphiriū dicentē ꝙ illa diffinitio cōuertit cū diffinito. et etiā in ea nō ponit aliqd alteri9 generꝭ a diffinito. Qđlibet aūt eiuſdē gnīs qđ pdicat de aliq eiuſdē generis eſt p ſe ſupi9 ad ipm q2 nec inferius nec diſpatū. Tercio ſic. Illa diffinitio q̄ eſt ex pdicatis p ſe in q̄ nō cadit ſubiectū ſi ſit cōuertibilis cū diffinito ē eius ꝓpa diffinitio ſeptio metaphice. ſed iſta ē hmōi. p3 q2 in ipa nō cadit aliqđ ſubiectū vl' aliqđ accñs. Quarto ſic. iſta diffinitio nō eſt deſcriptia q̄ explicat totū eſſe ipſius diffiniti. ſed ſic ē pe iſta diffinitōe g. Minor pat3 q2 dat p correlatm̄. et totū eē relatiui ē ad correlatiuū g. Relinqt ergo ꝙ hec diffinitō generis nō eſt ſolū deſcriptiua. Attēde qrto. ꝙ in diffinitōe generis h̄ nomē qđ nō refert rem pme intētōis ſed refert vl'e ſcđe intētōnal'r captū tanq3 gen9 diffiniti. ita ꝙ idē ſit dictū. Gen9 ē qđ pdicat id ē vl'e et totū reſiduū poneret loco differētie. et ille cōpatiu9 pluribꝫ nō debet teneri cōpatiue ſed poſitiue vt ſc3 idē eſt ꝙ de multis. Si em̄ accipetur cōpatiue tūc eēt ſenſus ꝙ gen9 pdicat de plibus q3 ſint differētia ſpecie. et etiā hec coniūctio et nō tenet copulatie ſed expoſitiue ut ſc3 tm̄ valet ſicut id eſt. Eſt g illa diffinitō generis in rōne pdicabilis gen9 eſt vl'e aptū natū p dicari de pluribꝫ differētibꝫ ſpē in q̄d.

Dic primo ꝙ relatm̄ ſiue reale ſiue rationis pōt diffiniri q̄dditatiue in ꝓprio genere. patet ſic. q2 relatm̄ h3 gen9 et differentiam de genere relationis. lic3 ille cōmuniter ſint nobis innoiate eo ꝙ relationes habēt debiliſſimū eſſe et p ꝯñs etiā debilē cognoſcibilitatem. Dic ſecundo. ꝙ relatm̄ ſufficienter pōt diffiniri p ſuū gen9 circūloquēdo differentiā p ſuū correlatiuū. Dic tercio. ꝙ pdcā generis diffinitio ē q̄dditatiua pat3 ſic. q2 illa diffinitio eſt q̄dditatiua q̄ conſtat ex ꝓprio genere et ꝓpriis differētiis ſed illa ē hmōi. igit. Minor pat3. q2 p hoc qđ dicit ꝙ pdicat de pluribꝫ explicat gen9 diffiniti. Et p hoc ꝙ dicit differentibꝫ ī eo ꝙ quid ponit differētia. vnde pdicari de pluribꝫ diuiditur in pdicari de pluribꝫ numero vl' ſpē. Et pdicari de pluribꝫ iterum diuidit in pdicari in q̄d et in quale tanq3 p pmos modos pdicādi. g manifeſtū eſt ꝙ pdicari đ pluribꝫ differentibꝫ ſpecie in quid ſunt ꝓpie differentie ipius generis faciētes ipm differre a quolibet alio

Queſtio Tercia vtrū iſte ꝓpōnes ſint cōcedēde gen9 eſt genus. Gen9 eſt ſpecies differentia eſt ſpecies

Dic breuiter ꝙ illa ꝓpō genus eſt genus poteſt habere ſex ſenſus. pmus ſenſus eſt cum genus tenet p pma intentione tam in ſubiecto q3 in pdicato. Secund9 ꝙ teneat ſcđe intentional'r vtrobiq3. et iſtis duobꝫ modis eſt pdicatio eiuſdem de ſeipo. Tercius eſt ꝙ teneat gen9 in ſubiecto p fundamento ſcđe intentōnis. et in pdicato p ſecūda intentione. et ſic eſt pdicatio denominatiua ſicut ſi diceret animal eſt genus. Quartus ecōtra et ſic eſt pdicatio materialis ſimilis huic. genus eſt animal. Quint9 eſt accipiēdo gen9 p ſecūda intētione tam in ſbiecto q3 in pdicato. ſic tamen ꝙ in ſubiecto capiat vt fūmentum ſecūde intentōis. Et ſic eſt pdicatio denominatiua ſignifitans ꝙ hec ſcđa intentio genus eſt natura pdicabilis de pluribꝫ ſpēbus in quid. ſiue hec ſcđa intētio genus habet ſub ſe multas ſpēs. Sext9 ſenſus poſſet eſſe ecōuerſo. Iſtis autē duobꝫ vltimis modis iſta ē ſimpl'r falſa genus eſt gen9 eo ꝙ hec intentio genus non predicat niſi de hac ſecūda intentione genus et de illa et differunt ſolo numero. Sed de iſta gen9 vl' dr̄ña eſt ſpecies dicendum eſt ꝙ ſi teneant vniformiter hoc eſt eodē mō tā in ſubiecto q3 in predicato falſa eſt. ſi vero teneātur in ſubiecto vt quid id ē vt obiectum intelligibile et in predicato vt mod9 id ē p ſcđa intentōe fundata in tali obiecto ꝓpoſitiones ille reddunt vere.

Queſtio Quarta. vtr̄ genus poſſet ſaluari in vnica eius ſpecie. Pro c9 ſolutione attende pmo. ꝙ gen9 ſaluari in vna ſpecie poteſt intelligi dupl'r. vno mō ꝑm eius eſſentiam. Alio modo ꝑm eius poteſtatem. Differūt aūt eſſentia et poteſtas q2 eſſentia eſt fundamentum ipſi9 poteſtatis. Poteſtas autem eſt relatio aptitudinalis que dicit cōicabilitas gnīs ad ples ſpēs. Attēde ſecūdo. ꝙ genus ſaluari poſſe in vna ſpecie ꝑm ſuā poteſtatem poteſt intelligi dupl'r. vno modo formal'r et ſbiectiue. Alio mō termiatiue et cōpletiue.

Dic primo ꝙ gnus ꝑm ſuam eſſentiam poteſt ſaluari in vnica ſpecie patet. q2 eſſentia generis eſt indiuiſibilis. ergo vbicūq3 repitur ibi tota reperit. Si ergo eſt in vna ſpē eſt ibi tota. Dic ſecūdo ꝙ genus poteſt ſaluari in vna ſpecie ꝑm eius poteſtate3 formal'r et ſubiectiue. hoc ē dictu ꝙ in vna ſpecie reperit formalis rō ipſi9 poteſtatis. ſc3 cōicabilitas. Et ſubiectiue nā vbicūq3 repit ſubiectū alic9 relatōis aptitudial' ibi repit ipſa relatio. Sed tota eſſentia generis q̄ ē fundamentum ipſius relationis aptitudinalis pōt ſaluari in vnica ſpecie ergo et tota eius poteſtas. Dic tercio ꝙ genus nō poteſt ſaluari ꝑm eius poteſtatem cōpletiue et termiatiue in vnica ſpē. hoc eſt dictu3 ꝙ vna ſpēs nō termiat totā poteſtatē gnīs. patet ſic. q2 poteſtas generis eſt q̄dam relatio aptitudinal' habēs p fundamento eſſentiā generis. et p cōpleto et adeq̄to termio ſpecie popoſitas. g cōpletiue et termiatiue nō poteſt ſaluari niſi in ſpeciebus oppoſitis. Ex iſtis patet ꝙ genus neceſſario reqrit ples ſpēs etiā actu. Et non ſolum potentia nec aptitudie p3 autoritate et rōe. autoritate Boetii in libro diuiſionū q̄ dt idcirco ſub gñe min9 duabꝫ ſpēbus eē nō poſſunt. Et qrto topicorū3. ſi ſpēs predicat de eqlibꝫ cū gñe infimit illđ qđ ponit p genere q2 ſp de paucioribꝫ o3 ſpēm predicari q3 gen9. Rōe ſic. q2 habere ples ſpēs ponit in diffinitōe generis. et gen9 ex ſua rōe diuiditur p dr̄ñas oppoſitas. q2 vtraq3 adueniēs generi cōſtituit ſpēm. g ſub genere nō pñt eē pauciores ſpēs duab9.

Queſtio Quinta vtr̄ gen9 pdicet đ e pl'ibus ſpēbꝫ rōe ſue eēntie vl' rōne toti9 poteſtatis. vel ratione partis poteſtatis. Pro cuius ſolutione attende primo

ꝙ genus pōt p̄dicari dupl'r de ſuis ſpēbus. vno mō rōe eēntie p̄ciſe abſtrahēdo a rōe ſupioris vl' iferioris. Alio mō rōe ſue poteſtatis vtputa rōe dr̃ñaꝝ ꝑ quas cōtrahit ad cōſtitutōem ſuaꝝ ſpēꝝ. Et h̄ pōt cōtingere dupl'r. vno mō rōe ſue poteſtatis Alio mō rōe ꝑtis poteſtatis vtputa rōe vni⁹ dr̃ñe ꝯſtitutiue ſpēi. ¶ Attēde ſcd̄o ꝙ aptitudo ⁊ differētia ſic dr̃ñt. nā aptitudo ē inclina° rei ſm ſe ad aliq̄d vl' magis nō repugnātia Potētia aūt eſt ordo ad actū. nā potētia p̄t eē ſine aptitudie ⁊ etiam aptitudo ſine potētia. Exēplū p̄mi vt poſſibile ē graue eſſe ſurſum nō tñ eſt ibi aptū natū eē q2 repugnat ei ſm ſe. Exēplū ſcd̄i. cec⁹ eſt apt⁹ ad videndū q2 p̄uatio ē negatio forme in ſubiecto apto nato ex. v. metaphiſice. Nō eſt āt poſſibile cecū videre q2 a p̄uatōe in hitū ipoſſibile ē fieri mutatōem ſm ph̄m in poſtp̄dicamētis

Dic primo

ꝙ genus p̄dicat' de ſuis ſpēbus rōe toti⁹ eēntie ⁊ etiā rōe poteſtatis ei⁹. p3 ſic. Nā gen⁹ rōe ſue eēntie ⁊ poteſtatis h3 ꝙ ſit gen⁹. ergo etiā ab ea h3 ꝙ p̄dicet' de plib⁊ ſpēbus. ¶ Dic ſcd̄o ꝙ gen⁹ nō p̄dicat' de pluribꝫ ſpēbus rōe vni⁹ ꝑtis poteſtatis. patet ſic. q2 iſta ꝑs ꝯuertit' cu3 vna ſpē quā cōſtituit ḡ rōne ei⁹ nō p̄dicat' de pluribꝫ ¶ Dic tercio. ꝙ ad rōem gn̄is p̄me intētōnal'r capti nō req̄rit' ꝙ actu ꝯcipiant' ſue ſpēs ꝑ ſpēm intelligibilē. vl' ꝙ actu exiſtāt in reꝝ natura ſed ſufficit ꝙ ſint apte nate ꝯcipi vl' apte nate exiſtere p3 ſic. q2 accidit generi p̄me itētōnal'r capto ꝙ ei⁹ ſpēs cōcipiātur vl' exiſtāt in reꝝ natura. ḡ

Ad rationes

Añ oppoſitū. ad primā dicit' ab aliq̄bus ꝙ licet ſpēs ſupponāt' enti cū ens nō eſt vniuocū ſed equocū. ⁊ lic3 ſupponat' dr̃ñe h̄ tñ nō ē directe ſed indirecte Ul' dicit' ꝙ lic3 enti ſupponat' ſpēs h̄ tñ nō eſt imediate ſed mediate. S3 dicendu3 eſt ꝙ lic3 enti ſupponat' ſpēs tñ ip3 nō ē vl'e limitatū de quo ſolū h̄ intendim⁹. ſed differētia nō ſupponitur generi tanq̄ ſuū ꝑ ſe ſubijcibile eo ꝙ gen⁹ nō p̄dicat' de differētia ꝑ ſe ſed denoīatiue ſiue ꝑ accn̄s ¶ Ad ſecūda3 dd3 ꝙ licet gen⁹ ⁊ ſpēs ſignificāt vnā naturā real'r nō tñ ſignificāt vnā ex natura rei. Un̄ diſtinctio ex natura rei ſufficit ad hoc ꝙ aliq̄ ſe habeāt ꝑ modū ſupioris ⁊ inferioris. Si tñ loquamur de intentōib⁊ dd̄m eſt ꝙ ip̄e nō ſignificāt vnā naturā ſed ſignificāt intētōes realiter diſtinctas. ¶ Ad terciā dr̄ cōcedēdo maiore3 ꝙ negāda eſt mior. vn̄ in iſta diffinitōe nō eſt nugatio. nā inter illas dcōes pluribꝫ ⁊ differētibꝫ mediat illa cōiūctio ⁊ expoſitiue tēta. Ul' dicat' ꝙ iſte due ꝑticule ſunt referende ad diuerſa. ita ꝙ ꝑ hoc ꝙ dicit' ꝙ p̄dicat' de pluribus intelligat' vl'e qd̄ eſt gen⁹ diffiniti. ⁊ ꝑ reſiduu3 intelligat' differētia ⁊ tūc nō erit nugatio ¶ Ad quartam pat3 ſolutio. nā gen⁹ ē ſpēs vl'is ſi ip̄m capiat' vt q̄d. lic3 nō ſit ſi capiat' vt modus. ¶ Ad q̄ntū dicit'. negando ſecūdam ꝑtem añcedētis. nā aīal eſt gen⁹ denoīatiue lic3 nō ſit gen⁹ q̄dditatiue

Spēs autem

Iſtud eſt ſecundum capittulū huius tractatus. in quo Porphirius determinat de ſpecie. Et continet quattuor ꝑtes p̄ncipales. in pria ponit diffinitionem ſpeciei. in ſecūda declarat ea que dicta ſunt de genere ⁊ ſpecie. ⁊ diuidit tam genus q̄ ſpeciem. In tercia infert quedam correlaria ex p̄cedentibꝫ. Et in quarta determinat de ip̄o indiuiduo. ꝑtes patebūt in ꝓceſſu Dicit ḡ p̄mo ꝙ ſpēs ſignificat formā. id ē diſpōem exterioꝝ vt figuratōem corporis. Et ſm hāc acceptōem dictū eſt ꝙ ſpēs. id ē pulchritudo p̄ami digna ē impior. vn̄ p̄amus ꝓpter ſuā virtutem ⁊ diſpōem dign⁹ erat impio. ⁊ a ſpē illo mō dicta aliq̄s dicit' ſpecioſus formoſus vl' turpis. Dicit' autem ſpecies) Ponit aliā acceptōem ſpēi. dicēs ꝙ ſpēs dicit' ea q̄ eſt ſub aſſignato genere id ē ſub determiato. Et illo mō ſolemus dicere hoīem eſſe ſpēm aīalis. ⁊ albū id ē albedinē ſpē3 color'. ⁊ triāgulū eē ſpē3 figure. O3 ſi ei3 Remouet dubiū. nā ſupi⁹ gen⁹ eſt diffinitū ꝑ ſpēm ḡ ſpecies nō deb3 ꝑ gen⁹ diffiniri eo tūc ꝯmitteret' circul⁹. iō dicit ꝙ q2 genus ē alicui⁹ gen⁹ ſc3 ſpēi. ⁊ ſpēs ē alicuius ſpēs. videlicet g3 igit' opꝫt in vtroꝝq3 rōibus vtriſq3 vtiq3. ¶ Aſſignāt aūt. ꝓſequit' de diffinitōe ſpēi logice et diuidit' in tres ꝑticulas. in p̄ma ponit tres diffinitōnes ſpēi dicēs ꝙ phi ſic aſſignāt ſpēm. ſpēs eſt q̄ ponit' ſub genere ſc3 aſſignato. ¶ Amplius aūt. Scd̄a diffinitio ſpēi ponit'. dicēs ſpēs eſt de q̄ gen⁹ in eo ꝙ q̄d ſit p̄dicat' ¶ Tercia diffinitio Spēs eſt q̄ de pluribꝫ ⁊ differentibꝫ numero in eo ꝙ q̄d ſit p̄dicat' Differūt aūt iſte tres. diffinitōes ab inuicē. q2 vltia ſolū coueit ſpēaliſſiē ſed alie due couenuint tā ſpēaliſſime q̄ ſubalterne Planū āt erit) in iſta ſcd̄a ꝑte declarat ꝙ ſpēs ponitur ſub aſſignato genere. Et ꝙ eſt q̄dam ſpēaliſſima. Alia ꝟo nō ſpēaliſſima. dicēs ꝙ illud qd̄ dictū eſt erit manifeſtū h̄ mō ſupponēdo ꝙ in vnoq̄q3 p̄dicamēto ſunt quedā gn̄aliſſima q̄dā ſpēaliſſima ⁊ q̄dā itmedia. vn̄ gen⁹ gn̄aliſſimū ē ſup̄ qd̄ nō eſt alid̄ ſupueniēs gen⁹ Spēaliſſima ē ſub q̄ nō erit alia inferior ſpēs. Intermedia ſunt gn̄a ⁊ ſpēs ad alid̄ q̄dā ⁊ ad alid̄ ſūpta. i. cōꝑata ¶ Sic aūt) Declarat ſuā cōcluſionē dupl'r. p̄mo tali exēplo in p̄dicamēto ſubſtātie. Subſtātia ē p̄mū gen⁹ ſub q̄ cōtinet' corp⁹ ſub corꝑe corp⁹ aīatū. ſub q̄ aīal ſub aīali aīal ratōnale ſub quo homo ſub homine vero Socrates et plato ⁊ qui ſunt ꝑticulares homines. Inter iſta autem ſubſtātia eſt generaliſſimū. quia eſt genus ſolu3. ⁊ non ſpēs. homo vero eſt ſpēaliſſimum quia eſt ſolum ſpēs ⁊ nō genus. Intermedia autē ſunt genera ⁊ ſpēs. Corp⁹ eīm eſt ſpēs ſubſtātie ⁊ genus aīati corꝑis. Corpus aīatum ē ſpecies corꝑis ⁊ genus aīalis. Animal aūt eſt ſpecies corꝑis animati ⁊ genus animalis rationalis. Sed animal rōnale eſt ſpecies animalis. genus autem hoīs homo autem eſt ſpecies animalis rōnalis. nō aūt gen⁹ ꝑticularium hominum ſed ſolum ſpecies. ꝓbat. q2 omne quod ꝓximum eſt ante indiuidua eſt ſpecies ſolum et nō gen⁹ (Quare eq̄dem) Infert ex dictis q̄da3 correlaria. p̄mū correlariū eſt. ꝙ ſicut ſubſtātia eſt gen⁹ gn̄aliſſimū eo ꝙ nihil eſt ſup̄ eā ſic hō ē ſpēs ſpēaliſſima cū nō habeat poſt ſe ſpēm ſed ſolū indiuidua vt ſocrates et plato. Illa autē q̄ ſunt in medio ſunt ſpēs eorum que ſunt ſup̄ ip̄a ⁊ gn̄a eorum q̄ ſunt poſt ip̄a. ¶ Extrema vero) Ponit ſcd̄m correlariū dicēs. ꝙ ideo intermedia hn̄t duas habitudīes. vnā ſc3 q̄ eſt ad ſupiora ſm qua3 dicunt' ſpēs ⁊ vnā que eſt ad inferiora ſm quā dicuntur genera. Extrema autē habēt vnā habitudinem tātum Nā gn̄aliſſimū h3 hitudinē ad inferiora cū ſit gen⁹ oīm inferiorum. ſed non habet habitudinem ad ſuperiora cum ſit ſupremum ⁊ primum principium. Sed ſpeciaſſimum habet habitudinem ad omnia ſupiora quorum eſt ſpecies ſed non habet habitudinē ad inferiora.

ſed dicitur ſpecies ſuperiorum ⁊ etiam inferiorum di/
uerſimode quia eſt ſpecies indiuiduorum velut ea con
tinens. ſuperiorum autem velut que ab eis continetur
(Determinant ergo) Ex iſtis infert diffinitiones duas
generaliſſimi. ⁊ tres ſpecialiſſimi. ⁊ vnam intermedio/
rum. prima diffinitio generaliſſimi eſt generaliſſimū
ē quod cum ſit genus non poteſt eſſe ſpecies. Secunda
generaliſſimum eſt ſupra quod non eſt aliud ſuperue/
niens genus. Prima diffinitio ſpecialiſſimi eſt ſpecia/
liſſimum eſt quod cum ſit ſpecies non poteſt eſſe genus
Secunda ſpecialiſſimum eſt quod cum ſpecies non di
uiditur in ſpecies. Tercia ſpecialiſſimum eſt quod de
pluribus ⁊ differentibꝫ numero in eo ꝙ quid ſit predi/
catur. ſed diffinitio intermediorum eſt hec. Interme/
dia ſunt genera ⁊ ſpecies ad aliud quidem ⁊ ad aliud
ſumpta vt agamenon. declarat predictā concluſionē a
ſimili ꝑ coordinationem ciuilem. q2 in coordinatōe ci/
uili aliqs ē ita pater ꝙ nō filiꝰ vt iupiter. aliqs ita fili
us ꝙ nō pater. vt agamenon. Alij ſunt patres ⁊ filij re/
ſpectu diuerſoꝝ ſicut atrides pelopides ⁊ tantalides
ergo a ſimili in coordinatōe predicamentali aliqd ita
erit genus ꝙ non ſpecies. ⁊ alqd ita ſpecies ꝙ non genꝰ
et aliqua erunt genera ⁊ ſpecies reſpectu diuerſorū. Et
nota ꝑ iſto exemplo ꝙ in genelogia regum grecorum A
gamenon fuit filius Atrij ⁊ nō fuit pater alicuius Atri
us ꝟo fuit pater agamenonis ⁊ filius pelopis. Pelops
vero fuit pater atrij ⁊ filius tantali. Tantalus vero pa
ter fuit pelopis ⁊ filius iouis. Jupiter vero omnium fu
it pater primus ⁊ nullius fuit filius. ⁊ iſtud eſt poeticū
Nam ſm Areſtotilem nō eſt dare primum hominem
neqꝫ ſm fidem iupiter fuit pmus ſed adam (Sed in fa
milijs) Ponit diſſimilitudinem inter iſtas coordina/
tiones ne aliquis credat ꝙ ſit omnino ſimile. Nam in
familijs id eſt in coordinatōibus ciuilibus omnia re/
ducuntur ad vnum primum vt puta ad iouem ſꝫ ī gnī
bus ⁊ ſpēbus. nō ſic ſe habet id ē in coordinatōibꝫ pdi
mentalibꝫ plures coordinatōes nō pn̄t reduci ad vnū
principium. nā ſi reducerent̄ ad vnū pncipiū pꝰ max
ime hoc eſſet ad ens ſed hoc nō. Probat primo ſic. quia
ens nō eſt vnum commune genus omnium ergo. Ante
cedens ꝓbat pmo. q2 dicit Areſtotiles in pdicamētis
ꝙ decem genera ſunt decem rerū pma pncipia. Probat
ſecūdo hac rōe q2 ſi ens eſſet genus ad omnia pdicamē
ta. oīa dicerent̄ entia vniuoce ſed cōſequens eſt falſū
ergo. falſitatē cōſequētis ꝓbat dupl'r. pmo ſic. quia ſi
quis omnia entia vocet equiuoce inquit ⁊ nō vniuoce
nūcupabit. Scdo ſic. q2 ens pdicat̄ ſolum ſm nomē et
nō ſm diffinitōem rōis q̄ eſt ſm nomē ꝗ pdicat̄ equoce
(Decem em̄) Iſta eſt tercia ps pncipalis in qua autor
remouet dubium dictū eſt em̄ ꝙ ſunt tm̄ decem gnāliſſi
ma. poſſet forte aliqs credere ꝙ tm̄ eſſent decem ſpecia
liſſima. Et dicit ꝙ decem ſunt gnāliſſima. ſpecialiſſiā
ꝟo ſunt in numero quodā ſed nō ita diffinito. id ē det/
minato ſeu nobis cognito. Indiuidua aūt q̄ poſt ſpāliſ
ſima ſunt infinita ſunt hoc eſt in infinitū multiplicari
poſſunt ideo merito deſcendentem a generaliſſimis ad
ſpāliſſima iubet plato qeſcere. Nā deſcēdentē a gnāliſ
ſimis ad ſpāliſſima optet diuidere ſpecificis differen
tijs ſed vltra ſpāliſſima nō ſunt drn̄e ſpecifice. Pꝫ eti
am quia ſicut idem plato inquit infinita relinquenda
ſunt ab arte. neqꝫ horum poteſt fieri diſciplina. ſed
indiuidua ſunt infinita ergo ⁊c. (Deſcendentibus igi
tur) Ponit autor quattuor concluſiones. prima eſt deſ
cendentibus ad ſpecialiſſima neceſſe eſt diuidentem ꝑ
multitudinem ire. deſcendens enim a generaliſſimo ad
ſpecialiſſima per media ſemper venit per multitudinē
differentiarum (Aſcendentibus vero) Secunda con/
cluſio aſcendentibus ad generaliſſima neceſſe eſt colli/
gere multitudinem. Nam aſcendendo a ſpecie ad ſpe/
ciē aſcenditur ad magis commune. ſed commune ſem
per eſt collectiuum ⁊ ad vnatiuum diuiſum vero ſem/
per eſt quod ſingulare eſt. (Participatione enim)
Tercia cōcluſio eſt. ꝙ participatione ſpeciei plures
homines ſunt vnus homo. et vnus homo communis
ſit plures homines in ſingularibus. Quarta conclu/
ſio que recapitulat predicta eſt ꝙ dictum eſt de genere
et de ſpecie qd ſit vtrumqꝫ. et ꝙ genus vnum habet plu
res ſpecies. diuiſio enim generis ſemper eſt in plures
ſpecies. Dictum eſt etiam ꝙ genus predicatur de ſpe/
cie ⁊ non ſolum genus de ſpecie predicatur ymmo gene
raliter omnia ſuperiora predicantur de ſuis inferioribꝫ
(Oportet autem) Remouet dubium. poſſet enim ali
quis credere ꝙ ſicut genus predicatur de ſpecie. ita ſpe
cies de genere. Dicēs ꝙ neqꝫ ſpecies d̄ genere ſibi proxi
mo neqꝫ de ſuperioribus predicatur. Non enim con/
uertitur pdicatio iſtorum. quia oportet equa de equis
predicari. vt hynnibile de equo. et maiora de minoribꝫ
vt animal de homine. minora vero de maioribus mi/
nime. non enim animal eſt homo ſicut homo eſt aīal
(De quibus autem ſpecies) Infert tria correlaria. pri
mum eſt de quocumqꝫ predicatur ſpecies de illo predi/
catur genus illius ſpeciei ⁊ genꝰ illius generis vſqꝫ ad
generaliſſimum quia ſi ſocrates eſt homo ⁊ homo ē aī
mal ⁊ animal eſt ſubſtantia verū eſt dicere ſocratem eē
hoīem ⁊ aīal ⁊ ſubſtantiam. ſemꝑ em̄ ſupiora de inferio
ribꝫ pdicant̄. Secūdū correlarium ſpēs pdicat̄ de indi
uiduis. Genus autem de ſpecie ⁊ indiuiduo. Genera/
liſſima autem de genere ⁊ de generibus ſi plura ſint ge/
nera ſubalterna. Tercium correlarium generaliſſimū
pdicatur de omnibus generibus ſpeciebus ⁊ indiui/
duis ſub ſe poſitis. Genus autem quod eſt immediate
ante ſpecialiſſimum de omnibus ſpecialiſſimis dicitur
et de indiuiduis ſpecies vero ſolum de omnibus indi
uiduis (Indiuiduum autem) Iſta eſt quarta ps pnci
palis iſtius capituli in qua porphirius determinat de
indiuiduo, pmo ponens diffinitōem eiꝰ, dicens: ꝙ in
diuiduum eſt quod predicatur ſolum de vno pticulari
Exemplum vt ſocrates ⁊ hoc album ⁊ ſuffronici filius
ſi ſolus ſit ei ſocrates filius. vnde ſm aliquos primum
exemplum eſt de indiuiduo determinato. ſecundum ē
de indiuiduo vago ⁊ tercium eſt de indiuiduo circum
locuto (Indiuidua ergo dicuntur) Autor deſcribit in/
diuiduum per accidentia que ducunt nos in cognitio
nē ipiꝰ indiuidui dicēs indiuidua ꝗ dicūt̄ hmōi q2 ꝓ/
prietatibꝫ ꝯſiſtit vnūqdqꝫ illoꝝ. quarū collectio nūqꝫ
in alio eadē erit. vnde nō eſt intelligendum ꝙ autor h
velit diffinire indiuiduū ꝑ ea ex quibꝫ cōponitur ⁊ ma
gis per accidentia que circumſtant et quo ad nos diſ/
tinguunt vnum indiuiduum ab alio. ita ꝙ per huiuſ
modi proprietates nos arguimus diſtinctionem vni/
us indiuidui ab alio. Nō dicit ꝙ ꝓprietates Socratis
numqꝫ in alio particulari ſunt eadem. ſed proprietates
hominis in communi ſunt eadem in pluribus particu
laribus hominibus in eo ꝙ homines Que autē ſunt
proprietates indiuidui dictum eſt in ſummulis. conti/
nentur enī in hijs verſibꝫ Forma figura locꝰ ſtirps ⁊c

ꝓprietates aūt hominis in cōmuni ſunt riſibile flebile et hic non loquitur autoꝛ de indiuiduis accidentium ſed ſolum de indiuiduis ſubſtantie Conuenient igit infert correlarie ꝙ indiuiduum continetur ſub ſpecie tanꝗ p ſe iferi⁹ ſub ſuo ſupioꝛi et ſpēs eodē mōꝯ ſb genere ꝛ ſic gen⁹ eſt qđ dā totū reſpectu ſpēi ꝛ īdiuiduū eſt ps ſpēi Sed ſpecies eſt totū ꝛ ps cꝰuis diuerſimode qꝛ ē ps alterius ſcꝫ generis ſed eſt totum reſpectu alterius ſcꝫ indiuiduis De genere quidam finaliter recapitulat que dicta ſunt a pncipio tractatus vſqꝫ ad locū dicens de genere quidā ꝛ ſpē quid ſunt ꝛ qđ generaliſſimū ꝛ quid ſpecialiſſimū ꝛ q̄ genera ꝛ ſpēs ſunt eadeꝫ h̄ eſt que ſtꝫ ſimul genera ꝛ ſpēs ſiue genera ſubalterna ꝛ que ſunt indiuidua ꝛ quot modis genus ꝛ ſpēs dicant ſufficienter dictū ē. ex iſto textu ſequunt quatuoꝛ ¶ Primū eſt ꝙ vnū correlatiuoꝝ ponit in diffinitiōe alterius ꝛ ecōuerſo. ꝺt em̄ ꝙ qꝛ iſta ſunt alicui⁹ ſcꝫ ad inuicē neccārio eſt in rōnibus .i. diffinitōibus vtroꝛūqꝫ vtriſqꝫ vti. vn̄ genus eſt alicuius genus ꝛ ſpēs alicui⁹ ſpēs. ideo ſunt relatiua ꝛ ex h̄ ſequit ꝙ qcūqꝫ cognoſcit vnū relatiuoꝝ diſtincte cognoſcit ꝛ reliquū. qꝛ noticia diffinitiua eſt diſtincta ꝛ vnū iſtoꝝ diffinit p reliquuꝫ Scđo ſequit ꝙ in generibus generaliſſimis nō ē deuenire ad vnū pmū genus. ꝛ ꝙ decē genera nō ſunt decē tmini vocales ſcriptibiles vel mētales ſꝫ ſtꝫ decē rerū pma pꝛincipia Et vlterius ꝼm intentioneꝫ poꝛphirij ens eſt equocū ꝛ nō vniuocū Et ad h̄ ꝓbanduꝫ allegat autoꝛitatē non areſtotilis. eo ꝙ in nullis libris eius repit ſꝫ potius platonis que ē in maioꝛi pte illius libri in ſequit. nec opꝫ exponere iſtā autoꝛitatē neqꝫ rōem ſicꝰ ꝺt franciſcus. eo ꝙ illa expoſitio corrūpit textuꝫ. qꝛ ꝺt ꝙ ſolū nomē entꝭ eſt eis cōe ꝛ nō diffinitio ꝼm illꝺ nō quō tn̄ hoc ſit intelligēdū ꝛ an in hoc paſſu autoꝛitas poꝛ. ſit recipienda poſtea patebit Dicit tn̄ h̄ franciſcus. dicere ens eſſe equocū ꝛ dicere decē p̄dicamēta entia appellari videt oppoſituꝫ in adiecto. qꝛ q̄cūqꝫ plꝛi numero enūciant h̄nt cōe illud qđ tali noīe ſignificat ꝛ ideo nō dicimus in equoc aīal verū ꝛ al' pictuꝫ eſſe duo aīalia ſꝫ duas aīalis acceptiōes et ita decē p̄dicamenta nō ēēnt decem entia ſꝫ decē entiū acceptiones Et hoc ꝯfirmat tum pmo qꝛ illa q̄ ſtꝫ diuerſaꝝ rōnū inq̄ntū talia nō numerant. ſicut hō ꝛ aꝫinus inq̄ntum talia non ſunt duo hō ꝛ aꝫinus Tum ſcđo qꝛ illa que numerāt inq̄ntū numerant ſunt vnius rōnis ſicut hō ꝛ aꝫinus dicuntur duo aīmalia ꝛ duo coꝛpoꝛa Tum tertio qꝛ vbi ſtꝫ plures entitates ibi ē entitas ꝛ entitas ꝛ p ꝯn̄s entitas eſt iterata Si aūt ſcđa nō eēt eiuſdem ratōis cū pma iam non eſſet entitas iterata ſꝫ alia noua incepta Tum quarto .qꝛ in oꝛdine decē p̄dicamentoꝝ entitas p pꝛius de ſubſtantia ꝺr ꝛ p poſterius de alijs vt oēs ꝯcedūt. ratio aūt entis non pōt eſſe in aliq̄ p pꝛius niſi in alio eadē fuerit poſteri⁹. alioquin ſi alia ratio eſſet in poſterioꝛi iam iſta non eſſet poſteri⁹ in vno ꝙ in alio Tertio ſequit ꝙ omniū indiuiduoꝝ idiſtinctoꝝ ꝼm ſpeciem eſt vna natura ſpecifica. qꝛ ꝺt ꝙ ſpēs eſt collectiua multoꝝ in vnā naturam ꝛ ex hoc ſequit ꝙ vnitas ſpecifica non ſolū eſt in aīma ſꝫ i reꝝ natura Secūdo ſequit ex eodē ꝙ ſpēꝝ indiſtinctarum ꝼm genus eſt vnus conceptus realis circūſcripto ope noſtri intellectus qꝛ ꝺt ꝙ genus eſt magis collectīn multoꝝ in vnā naturā ꝙ ſpēs Tertio ſequit ex eodē ꝙ pticipatione ſpeciei plures hoīes ſtꝫ vnus homo in ſpē Quarto ſeqtur ex eodē ꝙ vnus homo cōis eſt plures hoīes quia vnus ꝼm ſpeciem diuiditur in plures ꝼm numerum ꝛ illa vnitas ſpecifica ꝛ generica eſt in natura circūſcripto ope intellectus Quarto ſequit ꝙ quicquid eſt ſuperius ſupioꝛe eſt ſupius inferioꝛe. ꝛ quicquid ē inferius inferioꝛe eſt inferius ſupioꝛe. nam de qbuſcūqꝫ p̄dicatur ſpecies de his neceſſario et ſpeciei genus ꝛ generis genus vſqꝫ ad generaliſſimū Ex eodē ſequitur ſcđo ꝙ qdquid eſt maius maioꝛe eſt maius minoꝛe et quicquid eſt minus minoꝛe eſt min⁹ maioꝛe Tertio ſequit ex eodem ꝙ quicquid eſt pꝛius pꝛioꝛe et pꝰs poſterioꝛe et quicquid eſt poſterius poſterioꝛe eſt poſterius pꝛioꝛe Quarto ſequit ex eodem ꝙ quicquid cōtinet ꝯtinens ꝯtinet contentum et quicquid continet a contento continetur a cōtinente et ꝼm iſtū modum ſumit hec regula Quicquid eſt cauſa cauſe eſt cauſa cauſati

Querit Sexto. vtꝝ diffinitōes ſpeciei ſint ꝯuenienter aſſignate ¶ Arguitur pꝛimo ꝙ nō qꝛ hec diffinitio ſpēs eſt qđ p̄dicatur conuenit generi. nam genus p̄dicat de pluribus differentibus numero in quid .ǧ male eſt aſſignata Aſſumptum patet qꝛ de quocūqꝫ ꝺr inferius qdditatiue ꝺr etiā ſupius eius ¶ Scđo ſic. eiuſdē rei nō ſunt plures diffinitiones ex ſexto topicoꝝ. ſicut nec multe eſſentie qꝛ ſic non eſſet diffinibilis. ſi aūt ſpecies ꝯuenienter diffinit a poꝛ. hac diffinitione. ſpēs eſt que ponit ſub aſſignato genere alia nō erit bona ¶ Tertio ſic. accidens pꝛedicatur in quid de pluribus differentibus numero. et tamen non eſt ſpēs. ǧ ¶ Quarto ſic iſta diffinitio conuenit diffinitioni. ipſa em̄ pꝛedicatur de pluribus differentibus numero in quid. ǧ ¶ Quinto ſic. ſpecies inq̄ntum ſpecies non habet oꝛdinem ad inferioꝛa ſed ſolum reſpicit ſuperioꝛa ſub quibus continetur tanꝗ ps ſubiectiua. ǧ non debet diffiniri per p̄dicari de pluribus Et ꝯfirmatur qꝛ eſſe pꝛedicabile ꝛ eē ſubijcibile ſunt oppoſita que non inſunt eidem. ǧ non debet diffiniri per pꝛedicari ſi dicatur ꝙ relatiue oppoſita bene poſſunt ineſſe eidē reſpectu diuerſoꝛum licet non reſpectu eiuſdem Contra quia ſequeretur ꝙ idem poſſet referri ad plura quod negat ph̄us quinto methaphiſice

In oppoſitum eſt poꝛphiri⁹ in textu Pro ſolutione illi⁹ queſtionis ſoluende ſunt quinqꝫ queſtiones ptiales.

Queſtio pꝛima. vtrum modi ſpeciei ſufficienter ſint aſſignati Pro cuius ſolutione ¶ Attende pꝛimo ꝙ autoꝛ hic non curauit enumerare modos ſpeciei niſi q ſunt ad ꝓpoſitum. licet em̄ ſpecies poſſit accipi pꝛo accidente generali et pꝛo ſimilitudine rei et pꝛo actu quo aliquid cognoſcitur et p aromate Iſti tamen modi nō deſeruiūt ad ꝓpoſitum ſed ſolum ille modus quo ſpecies accipitur pꝛo foꝛma. accipiendo foꝛmam vt eſt ſpecioſitas naturalis conſiſtens in debita commenſuratione et pꝛopoꝛtione membꝛoꝛum et ab illa dicitur aliquis foꝛmoſus ¶ Attende ſcđo. ꝙ tranſlatum eſt hoc nomen ſpecies ad vſum philicoꝛum. vn̄ ꝺr ſexto topicoꝛum omnes transferentes ſe ꝼm aliquam ſimilitudinem ſe transferunt. ſicut aūt in ciuilibus ſpecies dicit foꝛmoſitas vel pulcritudo que venit ab actualitate ſic etiam ſpecies logica dicitur pulcritudo. quia in ea potentialitas generis eſt determinata vltima actuali

tate formali. non enim eſt amplius in potentia formali r ideo dicitur ſpecies athoma id eſt indiuiſibilis. Sed differunt in hoc. q2 ſpecies ciuilis eſt in eo cuius eſt ſicut accidens in ſubiecto ſpecies vero logica ſicut ps ſubiectiua in ſuo toto vel ſic totũ vl'e in ſua pte ¶ Attẽde tertio ꝙ alphorabi⁹ r auicẽna circa preſentem textum inducũt iſtam difficultatẽ cũ due ſint aſſignatões ſpẽi q̃ꝝ vna eſt ſpẽi ſpẽaliſſimi. r alia ſubalterne ad quam illaꝝ ſit no" ſpẽi pus tranſlatũ a ſimilitudine illa: qua ſpẽs dr vniuſcuiuſq3 forma vel formoſitas circa quaz difficultatẽ dubitãs inuenit auicẽna. ad quã pmo ſignificandũ ſit trãſlatũ no" ſpẽi Spẽs ei ſubalterna que ſubaſſignato genere ponit Et de qua genus in eo ꝙ q̃d ſit pdicat. pmo occurrit deſcẽdentib⁹ a genere generaliſſimo. in illo em̃ deſcenſu ſubalterna ſpẽs eſt ad quã p … formatr r diſtinguit gener3 potẽtia r ſic videt p⁹ occurrere ſpẽs ſubalterna r ita nomẽ ſpeciei pmo trãſlatũ ẽ ad illã Et ↄfirmat cũ iſta trãſlatio fuit p intellectã. cui pmo occurrit ſpẽs ſubalterna. videt ꝙ nomen ſpẽi pus tranſlatũ ſit ad ipam In oppoſitũ huius tñ ẽ ꝙ formatio potentie generis nõ eſt ↄpleta niſi in ſpecie ſpecialiſſima Illud em̃ qd eſt formatũ in ſpẽ ſubalterna adhuc eſt in potẽtia ad vlteriorẽ actũ. g ſua natura nõ h3 plenã formoſitatẽ. illud aũt ad cui⁹ ſilitudinez transfert ſpẽs. ẽ pfecta rei pulcritudo ſiue ſpecioſitas. videt g ꝙ h nomẽ pus transfert ad ſpẽ3 ſpẽaliſſimã. q2 pfecti ſui generis r potentie h3 formatiõem Int has rões dubitare ſe dt auicẽna quid hoꝝ potiſſimum dicat Et ſubdit ꝙ vtrũq3 pt rõnabiliter ſuſtineri ſm inductas rões ¶ Attende quarto ꝙ licet drã naturaliter pcedat ſpẽ3 cũ ſit ei⁹ pncipiũ ↄſtitutiuũ. tñ por. p⁹ cõuenient determinat de ſpẽ q3 de drã ꝑpter duas cauſas Prima eſt q2 ſpẽs eſt correlatiũ gener3 r diffinit p genus Scda ꝙ ſpẽs h3 pfectiorẽ modũ pdicandi. eo ꝙ pdicat in quid. drã ꝟo in quale

¶ Dic primo

ꝙ licz ſint multi modi ſpeciei. ille tñ q̃ ponit in textu ſufficit ad cognitionẽ ſpẽi logice Nã nullus eſt mod⁹ ſpẽi qui tantaz ſilitudinẽ habeat cũ ſpecie logica ſicut ille qui poſit⁹ ẽ ¶ Dic ſcdo ſm ĩtẽtionẽ dñi alberti. ꝙ no" ſpẽi prius tranſlatũ eſt ad ſpẽm ſpẽaliſſimã. nã trãſlatiões ſm ſimilitudinez fieri dñt. r q2 ſpẽs ſpẽaliſſima ſimpliciter maiorẽ h3 ſilitudinẽ cũ ſpecie in ciuilib⁹ r naturalib⁹ ſequit ꝙ no" ſpeciei pus trẽſlatũ eſt ad ipſam Un ſpecies ſubalterna aliqd h3 potentie nec tota deducta eſt ad ſpeciei dignitatẽ et actualitatez ſicut ſpẽs ſpecialiſſima Et cũ dr ꝙ ſpẽs ſubalterna pus occurrit deſcẽdẽtibus hoc nihil facit ad trãſlationẽ nois. qꝛ tranſlatio nõ fit p rõem diuiſionis. nec etiã p rõem reſolutõis vl etiã ↄpoſitõis ſ3 p ſolã rõem ſimilitudinis Sz rõ ſilitudinis planũ eſt ꝙ pus transfert ad ſpẽm ſpẽaliſſimã r poſterius ad ſpẽm ſubalternã ¶ Dic tertio ꝙ ↄueniter autor pus determinat de ſpẽ q3 de drã r hoc patet ex dictis

¶ Queſtio

ſcda vtꝝ in vnoq3 pdicam° ſint q̃dã generaliſſima Pro cui⁹ ſolutione ¶ Attẽde primo ꝙ vnũqdq3 põt teneri diſtributiue r collectiue. r pdicamentũ põt teneri p toto ordine pdicamẽtali vel p pncipio illius ordinis ¶ Et generaliſſimũ põt exponi affirmatiue vt idẽ eſt ꝙ generale r cũ alio generalius. r negatiue vt idẽ eſt ꝙ generale r nihil eo generalius ¶ Attẽde ſcdo ꝙ coordinatio dr arbor ad ſilitudinẽ arboris naturalis. nã ſicut in arbore naturali ſunt radix r trũc⁹ r rami. ſic etiã in hac coordinatõe Naz directa linea ſe habet vt trũcus: drẽ ꝟo vt rami. r genus generaliſſimũ eſt radix q̃ntũ ad eſſe q̃dditatiuũ. indiuidua ꝟo q̃ntũ ad eſſe exñe. magiſ3 at exẽplificat autor de coordinatione pdicamẽti ſubſtãtie. eo ꝙ genera r ſpẽs ſubſtantie ſunt nobis notiora q3 genera r ſpẽs alioꝝ pdicamentoꝝ ¶ Attende tertio ꝙ media in hac coordinatõe ſunt media p pticipationem actiuã r paſſiuam q2 pticipant ſua ſupiora ſm ſuã totã eſſentiã. r p pticipatiõem paſſiuã inferioꝝ q2 pticipant ab eis. nõ tñ ſt3 oĩo media p pticipatõem ſicut colores medij. ſunt eni poſteriores vtroq3 extremo ſ3 hec media ſt3 priora vni extremo r poſteriora alteri extremo. Et etiam hec media ſt3 in extremis eſſentialiter ſ3 colores medij ſunt ſolũ in extremis extrinſece r cauſaliter ¶ Attende q̃rto ꝙ ſenſibile in arbore accipit actiue valens tm̃ ſc aptũ natũ ſentire r q3uis ſenſibilitas ſit ꝓpria paſſio aĩalis. tñ ſenſibile ponit p drã nobis ignota Et corp⁹ aĩatuz nõ ponit ibi vt eſt qddã ↄplexũ. q2 ſic nõ eſt genus ſed diffinitio ſ3 ponit ibi vt eſt vnũ no" ↄpoſitũ vel vt circũloquit nobis vnũ genus innoiatũ Eodẽ mõ diceret de aĩali rõnali. ſi al' rõnale eſſet genus hoĩs Et drẽ ſiniſtri later3 licz ſint forme poſitiue. tñ noiant noibus pͥuatiuis. eo ꝙ nõ habemus noĩa impoſita ad ſcandũ illas formas poſitiuas vl ad denotandũ oppõe3. quã hñt cũ alijs Ponũt aũt drẽ in coordinatõe pdicamentali indirecte r tã q3 rami ꝑpter tria q2 exeũt a ptãte generis Et ſunt extra naturã r eſſentiã generis r oĩa poſita in recta linea excepto genere generaliſſimo ſt3 ↄpoſita ex genere r drã. drẽ aũt nõ ſunt ↄpoſite ſ3 ſunt ſimpliciter ſimplices Nã ſi eẽnt ↄpoſite tũc haberẽt ptes eſſentiales p quas poſſent diffiniri qd eſt ↄtra boetiũ dicentem ꝙ ſola ſpẽs diffinit Et ex h ſequit ꝙ drẽ nõ pñt ↄuenire in aliquo q̃dditatiue q3uis cõueniant in aliquo denominatiue capiẽdo generaliter dnominatione3 pro eo qd neq3 eſt equocũ neq3 ps eſſentialis eius de quo pdicat Scdo ſequit ꝙ drẽ drñt a ſeinuicẽ ſe totis obiectiue q2 nõ ↄueniũt in aliquo q̃dditatiue Sequit tertio ꝙ drẽ inferiores dextri lateris nõ includũt q̃dditatiue drãs ſupiores. nec etiã p ſe ſ3 bñ denoĩatiue Sz drẽ inferiores ſiniſtri lateris nullo modo includũt differentias ſuperiores. falſum em̃ eſt dicere ꝙ omne inanimatum eſt incorporeum vel ꝙ ẽ irrationale inanĩmatum Et huius ratio eſt q2 differẽtia inferior ſiniſtri lateris non diuidit genus conſtitutum per differẽtiam eiuſdem ſpeciei quod facit drã dextri lateris.

¶ Dic primo

ꝙ in vnoq3 pdicamẽto. i. coordinatione predicamentali eſt tñ vnũ generaliſſimũ ¶ Dic ſcdo ꝙ in vnoq3 predicamento ſunt quedam generaliſſima ſi vnoquoq3 non teneat diſtributiue ſed collectiue Nã in predicamento ſubſtantie ſolũ eſt vnũ generaliſſimũ r ſimiliter in alijs. in tota tamen collectione predicamentorum ſunt quedã generaliſſima. r hoc accipiendo generaliſſimũ p pncĩpio coordinatõis r exponẽdo illum ſuplatiuum negatiue ¶ Dic tertio ꝙ predicta por. coordinatio ſufficiẽter eſt aſſignata excepto hoc ſolo ꝙ ibi ponit animal rationale pro genere hominis r rationale mortale p differentia nam animal rationale conuertitur cũ homine Et ſi queras vtrum in vnoquoq3 predicamento extrema habeant vnam habitudinem tantum Dico ꝙ ſic nam generaliſſimũ tñ habet vnam habitudinem

ſm quā eſt genus ⁊ nō ſpēs. ⁊ h̄ loquendo de hiis q̄ ſtꝫ p̄dicabilia ꝓprie dicta. generaliſſimū em̄ h̄ꝫ habitudinē ad ens ſed reſpectu illius nec eſt genus neqꝫ ſpēs. cū ipm̄ nō ſit p̄dicabile limitatū de q̄ nos h̄ intendimus Siīr licet ſpēs habeat habitudinē ad indiuiduuꝫ. qꝛ tn̄ indiuiduū nō eſt p̄dicabile ꝓprie ſumptū Jdeo ſolū vnā habitudinē habere dr̄. Et ſi petas an indiuidua in p̄dicamento reponāt̄ Dicūt aliq̄ ꝙ nō. eo ꝙ ſolū illa directe ponūt̄ in p̄dicamēto ad q̄ fit deſcenſus ꝑ differentias formales ad indiuidua aūt fit deſcenſus ꝑ drās materiales q̄ videlicet ↄſtituūt rē in eſſe ſubiicibili Et ad h̄ allegant por. in textu dicentem ꝙ in vnoqꝫ p̄dicame° ſtꝫ q̄dā generaliſſima q̄dā ſpēaliſſima ⁊ q̄dā int̄media nullā penit⁹ mentiōem faciendo de indiuiduis Et allegāt boetiū ⁊ por. qui dicūt ꝙ indiuidua ꝑ ſeptē accn̄tia ↄſtāt ex q̄b⁹ nō fit ꝑ ſe vnū. nullū āt ens ꝑ accn̄s in p̄dicamento reponit̄ Videt̄ tn̄ dōm. ꝙ licet indiuiduū exn̄s ⁊ accidētib⁹ ſubſiſtens nō poſſit i p̄dicamento reponi. indiuiduū tn̄ acceptū ꝓ natura contractata ꝑ hecceitatē ad eē ſingularitatꝭ ⁊ pciſum ab exiſtentia ⁊ accidentib⁹ poſterioribus bn̄ in p̄dicamento reponit̄ Et h̄ ptꝫ autoritate areſtotilis q̄ quinto methaphiſice diuidit ens ꝑ ſe in decē p̄dicamēta q̄ diuiſio nō eēt ſufficiēs niſi idiuiduū in p̄dica¹° reponeret̄

Queſtio

Tertia vtrū ens cōiter dictū ſit vniuocū decē generib⁹ generaliſſimis Pro cui⁹ ſolutiōe Atten pmo ꝙ pma facie videt̄ eē opinio por. ⁊ boetij q̄ etiaꝫ eſt btī thome ⁊ dn̄i alberti. ꝙ ens nō dicat̄ vniuoce ſed equoce vel analogice de decē p̄dicamētꝭ Et h̄ probat ſic. q̄rim ponit̄ ab actu eſſendi ſed actus eſſendi pmo ⁊ pncipaliter ↄuenit ſubſtātie ⁊ nō ↄuenit accn̄ti niſi ſm quid ⁊ ꝑ ſubſtātiā naꝫ accn̄s nō eſt ens. niſi in eo ꝙ tale entꝭ ſeptimo methaphiſice Nō eſt tn̄ equocū a cāu ſꝫ a ↄſilio. eo ꝙ pmo ⁊ pncipalit̄ ſcat ſubſtantiā ⁊ ſcdario ⁊ minus pncipaliter accidētia Et h̄ videt̄ dicere por. cū dt̄ ſi quis oīa entia ⁊c̄ Et boeti⁹. q̄ dt̄ in ↄmto ꝙ ſolū noⁿ ē eis cōe. ⁊ areſtotiles in ſcdo elencoꝝ ꝙ queda equocoꝝ nō eſt ydoneū ſoluere vt ens ⁊ vnum Et poſſent adduci multe rōnes ꝓ iſta opinione que alibi adducent̄ Sꝫ ꝓ opinione doctoris ſubtilis Attēde ſcdo ꝙ triplex eſt vniuocatio. ſcꝫ logica phiſica ⁊ methaphiſica Et logica vniuocatio ē vnitas alic⁹ intētionis prime vel realitatis ſub vna intentione logica cōcepte vel conceptibilis. vtputa ſub intentione vniuerſalis generis vel differentie vel alicui⁹ alteri⁹ ſcde intentionis Nā dt̄ auicenna. ꝙ logicus ↄſiderat ſcdas intentiones adiūctis pmis Sꝫ phiſica vniuo° ē vnitas nature ex natura rei circūſcripta oī opatione intellectus Et de iſta vniuocatōe loq̄t̄ ph̄s ſepti° phiſicoꝝ dicēs ꝙ in ſpēcie ſpēaliſſima ꝓprie eſt vniuocatio. eo ꝙ ipſa dt̄ vnā naturā ſꝫ nō in genere. eo ꝙ in eo latent equocationes Genus dr̄ em̄ equocū equacatōe oppoſita vniuocationi phiſice. eo ꝙ ſibi nō correſpondet vna natura vel ypoſtaſis extra ſꝫ plures Vn̄ dt̄ teomixti⁹ ſup pmo de aīa vniuocatio methaphiſica ē vnitas alicuius pme intentionis abſtrahibilis ꝑ intellectū a plurib⁹ ex natura rei circūſcripta q̄cūqꝫ intentione ſcda ⁊ logica ⁊ h̄ mō tranſcendentibus nō repugnat vniuocatio Et hoc ptꝫ ꝙ aliquid pt̄ eē vniuocū vniuocatione methaphiſica. ꝙ tn̄ nō erit vniuocuꝫ vniuocatione phiſica ſicut ptꝫ de tranſcendentibus ⁊ generibus Attende tertio. ꝙ aliud eſt aliquid eē vniuocum ⁊ vniuoce p̄dicatū Albedo em̄ i diuerſis ſubiectꝭ bene eſt vniuocū ſꝫ nō eſt vniuoce p̄dicatū Vn̄ eſſe vniuocū p̄dicatū eſt aliquid p̄dicari ſm noⁿ ⁊ rōeꝫ Sꝫ p̄dicari vniuoce eſt predicari q̄dditatiue. ⁊ licet ḡ albedo ſit in diuerſis ſubiectꝭ ſm vnū nomē ⁊ eandē rōneꝫ nō tn̄ q̄dditatiue p̄dicat̄ de ipſis Sic etiā rō entis bn̄ eſt vna in oīb⁹. nō tn̄ vniuoce p̄dicat̄ de oīb⁹. ſicut patet de ſuis paſſionibus ⁊ vltimis differentijs de q̄bus p̄dicat̄ denominatiē. Addūt tn̄ hic aliq̄ ꝙ ſicut duplex eſt ratio alicuius. ſ. tranſcendens ⁊ p̄dicamentalis ita duplex eſt vniuocatio. ſ. trāſcendens ⁊ p̄dicamētalis Et ſic dicūt ꝙ ph̄i loquentes de vniuocatōe cōiter locuti ſunt de vniuocatōe vel de equocatōe p̄dicamētali Attende q̄rto ꝙ ſm aliquos aliquid pōt eſſe vniuocū q̄ttuor modis Primo° qn̄ deſcendit ad ſua inferiora ꝑ vnā rōem formalē ſm eundē modū eſſendi ſm eūdem graduꝫ ꝑfectionis ⁊ ſm eundē ordinē ⁊ illa ſolū repit̄ in ſpēaliſſima Scdo dr̄ aliquid vniuocū q̄d deſcendit ad ſua inferiora ꝑ vnā rōnem formalem ſm eūdem modū eſſendi ſm eundē graduꝫ ꝑfectōis ſꝫ nō ſm eūdē ordinē. ⁊ ſic nūerus dr̄ vniuoc⁹ reſpectu ſuaꝝ ſpēꝝ Tertio dr̄ aliquid vniuocū q̄d deſcendit in ſua inferiora ꝑ vnā rōem formalē ⁊ ſm eundē modū eſſendi ſꝫ nō ſm eundē graduꝫ ꝑfectōis neqꝫ ſm eundē ordinē. ⁊ ſic gen⁹ dr̄ vniuocū reſpectu ſuaꝝ ſpēꝝ Quarto° aliq̄d dr̄ vniuocū q̄d deſcēdit in inferiora ſm vnā rōem formalem tm̄ ⁊ non ſm eundē modū eſſendi nec ſm eundē graduꝫ ꝑfectōis nec ſm eundē ordineꝫ ⁊ h̄ modo ens dr̄ vniuocū.

Dic primo

Qꝫ ens cōiter ſumptuꝫ eſt vniuocū vniuocatōe methaphiſica ſic intelligendo. ꝙ ens dt̄ vnū ↄceptū realem abſtrahibilem ab oībus entibus ſm quē p̄dicat̄ de oībus entib⁹ vno nomine ⁊ vna rōe ꝓbat̄ q̄druplicit̄ Primo ſic oīs itellect⁹ certus de vno ↄceptu ⁊ dubius de differentijs in q̄bus ille certus q̄dditatiue includit̄ habet ↄceptū iſtū de quo ē cert⁹ ⁊ aliuꝫ de ↄceptib⁹ illis de q̄bus eſt dubius ⁊ vniuocū illis Probat̄ hec ꝓpō. qꝛ ſubiectū includit p̄dicatū. ſꝫ intellectus nr̄ pōt eē certus de aliquo ꝙ ſit ens dubitādo vtrū ſit ſubſtantia vel accn̄s. ḡ conceptus entis eſt alius a ↄceptib⁹ illoꝝ ⁊ vniuoc⁹ illis ita ꝙ in ſe eſt neuter et in vtroqꝫ illoꝝ incluſus Maior ptꝫ. qꝛ nullus idē ↄceptus eſt certus ⁊ dubi⁹ eidē intellectui. ḡ vel alius q̄d eſt ꝓpoſitum vel nullus. ⁊ tūc nō erit certitudo de aliq̄ ↄceptu Minor ptꝫ naꝫ ph̄i diuerſimode opinati ſtꝫ de q̄titate quidā ei dicūt ꝙ quantitas eſt ſubſtātia. quidā aūt ꝙ nō ſꝫ accn̄s ſubſtantie ⁊ tn̄ quilibet eorum fuit certus ꝙ q̄ntitas fuit ens. ḡ ↄceptus entꝭ eſt alius a ↄceptu ſubſtantie ⁊ accidentꝭ. ⁊ hec rō eſt methaphiſicalis ⁊ vocat̄ achilles ſcoti Et declarat̄ q̄druplicit̄ Primo ſic qꝛ oīs conceptus eſt vniuocus vel equocus. eo ꝙ inter vniuocuꝫ ⁊ equocū non eſt mediū. ſicut nec inter vnū ⁊ multa q̄ immediate diuidūt ens Conceptus aūt entis non eſt equiuocus ſicut ptꝫ per areſtotileꝫ q̄rto methaphiſice dicenteꝫ ꝙ ens dr̄ multipliciter ſed non equiuoce. ḡ ē vniuocus Scdo ſic ↄceptus entis qui eſt alius a cōceptu ſubſtantie ⁊ accn̄tꝭ non eſt inferior neqꝫ equalis ſicut notum eſt. ergo eſt ſuperior illis cōceptibus ⁊ ꝑ ↄn̄s vniuocus eis. Tertio ſic omnis ↄceptus cōīs eſt cōicabilis. ſed ille eſt hmōi. ḡ eſt cōicabilis. Minor patet qꝛ ipſe eſt ↄpoſſibilis duobus Quarto ſic intellectus habens ↄceptum determinatū ⁊ indeterminatuꝫ reſpectu aliquorum duoꝝ habet aliū ↄceptum deter

minatū ⁊ aliū indeterminatū Sed intellect⁹ certus de de vno et dubius de alio habet ꝯceptū determinatū illius de quo est certus. et indeterminatū ſiue diſiūctum illi⁹ de quo eſt dubi⁹. ergo h₃ aliū ꝯceptū de quo eſt cert⁹. et aliū de quo eſt dubius. ¶ Sed ꝯtra iſtā rōnē arguit̄ q̄drupliciter. Primo ſic. poſſum eſſe cert⁹ ꝙ canis currat. et dubitare an canis latrabilis vel beluā marina currat. ergo canis eſt vniuocū. Secundo ſic. aliq̄s pt̄ eſſe certus de ſanitate ꝙ ineſt. et dubitare vtrū inſit vrine vel animali. ḡ ſanitas vniuoce ineſt vrine et aīali. Tercio ſic. q2 p̄hi fuerūt certi ꝙ aīa informat corpus. et tn̄ dubitauerūt vtrū aīa eſſet corp⁹ vel ſpūs: ergo corpori et ſpūi eſſet aliquod vniuocū. Quarto ſic. p̄hi fuerūt certi deū neceſſarie eē. et tn̄ dubitauerūt vtrū eſſet finitus vel infinit⁹. et nō neceſſe eē eſt vniuocū ad finitū et infinitū. ergo ⁊c. ¶ Ad primū dicendū. ꝙ ibi nō eſt certitudo niſi de voce. p̄hi autē fuerūt certi nō ſolū de voce. ſed de conceptu vno. ad quē ſignificandū vox eſt impoſita. ¶ Ad ſcd̄m dr̄. ꝙ licet ſanitas ſit q̄d vniuocū. nō tn̄ vniuoce ineſt vrine et animali. nec eſt de hoc certitudo realis. ſed ſolū vocalis. ¶ Ad terciū ſilr̄ dico. ꝙ nō fuerūt certi de aliq̄ ꝯceptu ſpecifico. ſed de illo ꝯceptu quē habuerūt de anima. et iſte ꝯceptus vt ſic erat forte vniuoc⁹. Ad q̄rtum dicendū. ꝙ ꝯceptus q̄ eſt neceſſe eſſe nō h₃ ordinem eſſentialē ad finitū et infinitum. Poſſum eñ cognoſcere aliquē ꝯceptū eſſe finitū. dubitando an ſit neceſſe eſſe vel nō. Et ſic ergo dicēdū eſt ꝙ oportet iſtū ꝯceptū de quo eſt certitudo q̄dditatiue et eſſentialit̄ includi in illis de quib⁹ eſt dubitatio. Secūdo probatur ſic. in equiuocis nō eſt ꝯtradictio. ſicut pat₃ in p̄mo elenchoꝝ. et p̄mo periarmenias. ſed ens et nō ens ꝯtradicūt. igit̄ ⁊c. Minor p₃ ex primo phiſicoꝝ vbi p̄hs reducit permenidē ad hoc incōueniēs ꝙ nō ens ſit ens. et ꝑ ꝯſequēs ꝯtradictoria de eodē verificarent̄ Et hec rō eſt logicalis. Tercio ſic grāmaticalit̄. nullū equocū pt̄ determinari ꝑ aliq̄d additum ad aliq̄d certū ſuppoſitum. ſed ens pt̄ ſic determinari. ergo ⁊c. Maior pat₃. q2 equocū actu importat q̄dlibet ſuū ſignificatū. ſed omne determinabile eſt indifferens ad hoc et ad illud. Minor pat₃ q2 aliter ens albū nō eſſet magis determinatio. ꝙ cū dicit̄ ens abſolute et ſine addito. Quarto ſic. hec ꝯſequētia eſt bona. hō ē ſubſtantia. ergo hō eſt ens. q2 aīs nō pt̄ eſſe verū ſine cōſequēte. ſed in equocis nō eſt ꝯn̄a. q2 nō hn̄t oppoſita. in omni aūt bona ꝯn̄a ex oppoſito cōſequentis infert̄ oppoſitū antecedentis.

Dic p̄mo ꝙ ens eſt vniuocū vniuocatione logica probatur ſic. quia illud quod dicit aliquē vnū ꝯceptū realē vel ſcd̄am intentiōem intellectā ſub aliq̄ intentōe logica eſt vniuocū vniuocatōe logica. ſed ens ē h̄mōi. ḡ ⁊c. Maior p₃ ex diffinitione vniuocatōis logice. Minor p₃ q2 ens cōiter ſumptū non ꝯcipit̄ ſub itētiōe generis vl̄ dr̄c. vl̄ alteri⁹ q̄nq₃ vl̄iū cōcipit̄ tn̄ ſub intentōe vl̄is ꝯcretiue accepti. Eſt eñ ens maxime vl̄e. vt habet̄ 3°. metaph̄.

Dic Secūdo. ꝙ ens nō eſt vniuocū vniuocatione phiſica. neq₃ in p̄mo gradu vniuocationis. nec in ſcd̄o. Patet ſic. q2 ꝯcept⁹ entis cōiter ſumptus nō eſt vna natura in re. ḡ nō eſt vnus vniuocatōe phiſica. Aīs ꝑbat̄. q2 ꝯceptui entis ſubij- ciūtur oīa entia de quibus manifeſtū eſt ꝙ non dicūt vnā naturā. Et etiā ens nō deſcendit in ſua inferiora ſm eūdē gradū ꝑfectiōis. nec ſm eūdē modū eſſendi nec ſm eūdē ordinem. eo ꝙ ſub̄a eſt ꝑfectior et prior ⁊ ꝑfectiorē h₃ modū eſſendi quolibet accn̄te.

Dic Tercio. ꝙ ens non predicat̄ vniuoce et equiuoce de primis paſſionib⁹ et vltimis differentijs. Patet ſic nā vltime dr̄īe ſunt primo diuerſe. ſed in p̄mo diuerſis nihil q̄dditatiue includit̄. ḡ Maior p₃. q2 ſi aliq̄d icluderet̄ q̄dditatiue tūc ipſa differrent in aliq̄ et in aliq̄ ꝯuenirent. ⁊ ſic eſſet proceſſus in infinitū. nec ille eſſent vltime dr̄īe. Sed de paſſionib⁹ p₃. Nā ſubiectū eſt extra eſſentiā paſſionis. et predicat̄ in ſcd̄o mō dicendi ꝑ ſe de ipſa. ḡ nō p̄dicat̄ q̄dditatiue. Ex predictis p₃ faciliter q̄n̄o ens ē vniuocū et q̄n̄o nō. Et poſſent hic adduci plures auctoritates et rōnes q̄s cā breuitatis vſq₃ ad ca q̄ ſequūtur retineo. Patet etiā q̄d ſit dd̄m ad autoritatē porphirij. Poſſet eñ dici et ad porph̄. et ad boetiū q̄ prima facie vident̄ dicere ꝙ ens eſt equocū. ꝙ ipſi hoc intelligūt de equiuocatōe phiſica et nō logica. ¶ Et ſi dicas. porphirius logicus fuit. et ſimiliter boeti⁹. Dici poſſet ꝙ multa dicūtur in logica non logice. Et ad rōnem porphirij dd̄m eſt. ꝙ licet rō predicamentalis ſit diuerſa. rō tn̄ trāſcendens eſt eadē. Vel ſic breuit̄ dicit̄. ꝙ porph̄. nō loquit̄ ſm ꝓpriā opinionē. ſed ſm opinionē platonis vel alicuius alteri⁹. non eñ loquitur ſm opinionem areſtotelis. eo ꝙ areſtoteles in q̄rto metaph̄i. dicit ens predicari de plurib⁹ et nō equiuoce ¶ Et ſi queras vtꝝ ens ſit gen⁹. Dico breuiter dimiſſa opinione buridani. q̄ dicit ens eſſe genus ſm intentionē areſto. q̄ſi ꝯuertibile cū genere ſubiectiue. nō tn̄ ad decē p̄dicamēta. Q₃ ens nō eſt gen⁹ pat₃ ſic. q2 ens predicat̄ in q̄d de oīb⁹ generib⁹. ergo nō eſt genus Confirmat̄. q2 gen⁹ d₃ habere dr̄īas q̄ ſunt extra rationē ei⁹. ſed nihil eſt q̄d rōnē entis ſubterfugiat. ergo nō h₃ dr̄īas. et ꝑ ꝯn̄s nō eſt genus. Patet tercio autoritate areſto. 3°. metaph̄i. dicentis ꝙ ens nō eſt genus. Patet q̄rto. q2 nullū illimitatū et infinitū eſt gen⁹ nec reponibile in genere. ens aūt eſt infinitū et illimitatū. ergo ens nō eſt in genere

Queſtio Quarta.

Vtꝝ hec ꝓpō ſit ꝯcedenda participatione ſpēi. plures hoīes ſunt vn⁹ hō. ¶ Ad quā reſpondēt aliq̄ ꝙ nō. q2 ex hoc ſequeret̄ ꝙ plures hoīes eſſent vn⁹ hō. et ꝑ ſimplicē ꝯuerſionē vnus hō eſſet plures hoīes. q̄d eſt falſū. eo ꝙ ꝯtradictoriū ei⁹ eſt veꝝ: Nā null⁹ hō eſt plures hoīes. Sed in oppoſitū eſt porph̄i. dicens. ꝙ plures hoīes ſunt vn⁹ hō participatōe ſpēi. hoc eſt ꝑ participatōem vni⁹ nature cōmunis. Dic ḡ breuit̄ ſm intentiōem doctoris ſubtilis ꝙ dicta ꝓpoſitio eſt vera. Pro cuius declaratōe attēdendū. ꝙ vn⁹ pt̄ capi dupl'r Vno° cathegreūatice. ⁊ ſic eſt dr̄īa entis. et ſic de eo loquit̄ areſto. q̄nto metha phiſice ponendo q̄tuor modos eius. ſc₃ vnū numero. vnū ſpē. vnū genere. et vnū ꝓportiōe. Et vnū illo mō acceptū vniuoce ſe h₃ ad p̄dictos modos. vel ſaltē ſe h₃ ad iſta q̄tuor ſicut ad ſimpliciter et ſm q̄d. q̄d pat₃ q2 q̄nto metaph̄i. dicit̄ ꝙ ad vnū numero ſequit̄ vnū ſpē. et ad vnū ſpē ſequit̄ vnū genere. et ad vnū genere ſequitur vnū ꝓportiōe. nō aūt econuerſo. et ſic aliquo mō rō vnius eſt vniuoca illis. q2 in equocis nō eſt ꝯn̄a

vnius ad alterꝫ. Unde analogia vel ordo non exclu-
dit vniuocationē. Alio° accipit vn⁹ ſincathegreuma
tice. et ſic dicit modū intelligēdi terminū ꝓ ſuppoſito
determinato. indeterminate tñ. Ex hac diffinitiōe ſe
quit ꝙ ſi vn⁹ capiat cathegreumatice. tūc ꝓpō eſt di-
ſtinguenda penes equocatiōem vni⁹. Et in trib⁹ pri-
mis ſignificatōib⁹ eſt ſimpliciter vera. pro q̄rta aūt ē
falſa. vtputa capiēdo pro vno numero. falſum em̄ eſt
dicere ꝙ participatiōe ſpēi plures hoīes ſunt vn⁹ hō
numero. ¶ Et cū ſic arguit. analogū ꝑ ſe poſituꝫ ſtat
pro ſuo ſignificato principaliori. g̊ vn⁹ ſtat ſꝑ pro vni
tate numerali. Dōm eſt ꝙ hoc hꝫ veritatē qñ analo-
gū eſt ꝑ ſe poſitū. hoc eſt ſine determinatōe. vn⁹ auteꝫ
in predicta ꝓpōne ſumit cū determinatiōe diminuēte
q̄ eſt ꝑticipatiōe ſpēi. Et ꝑ hoc pꝫ ſo° ad argumētum
alioꝝ vbi ꝯmittit fallacia ſm q̄d ad ſimplicit. Naꝫ
vnus hō participatōe ſpēi eſt dictum ſm q̄d. et vnus
hō eſt dictū ſimplicit. Si aūt vnus capiat ſincathe-
greumatice. tūc poſſet forte dici ꝓpō ſimplicit falſa. nā
vnū ſuppoſitū hoīs nō eſt plures hoīes. nec plures ho
mines participando ſpēm ſunt vnū ſuppoſitū hominis.
Sed hec ꝓpō vnus hō cōis vt plures hoīes in ſingu-
laribus eſt vera ad hūc ſenſum. vnus et idē hō in ſpē
plurificat et diuidit in multa ſingularia.

Queſtio

Quinta. vtrū diffinitōes indi
uidui ſint a porphi. ſufficient
aſſignate. ¶ Pro cui⁹ ſolutiōe
attende primo ꝙ duplex eſt indiuiduū. ſcꝫ vagum et
determinatū. Indiuiduū vagum eſt ſingulare deter
minatū ſignificatū indeterminate. et hoc fit ꝑ ſignuꝫ
particulare additū termino ꝯmuni q̄d ſignificat na-
turā ꝯtractā ad ſuppoſitū indeterminatuꝫ. vt aliq̄s
hō. aliq̄d aīal. Sed indiuiduū determinatum eſt na
tura ꝯtracta certis ꝯditionib⁹ indiuiduātib⁹ ad de
terminatū ſuppoſitū. Et tale eſt q̄druplex. ſcꝫ noīati
one. demōſtratione. ſuppoſitiōe. et circūlocutiōe. Si
militer indiuiduū vagū eſt q̄druplex. ſcꝫ ſpēaliſſime
vt aliq̄s hō. et generis ſubalterni. vt aliq̄d aīal. et ge-
neraliſſimi. vt aliq̄ ſubſtātia. et tranſcendēs. vt aliq̄d
ens. ¶ Attende ſcd̄o. ꝙ prima deſcriptio indiuidui ſic
debet intelligi. Indiuiduū eſt natura predicabilis d̄
vno ſolo vniuoce. ſic ſcꝫ ꝙ nō de plurib⁹. Unde licet
intentio indiuidui ꝯcretiue deſignata predicet in q̄d
ꝑdicatione ſpēi de omni ſcd̄a intentione indiuidui cō
cretiue deſignata. vtputa de hac et illa q̄ differūt ſo-
lo numero. tñ prima intentio predicatur de vno ſolo.
Unde ꝑdicatio ſignificata ꝑ illā diffinitionē dꝫ exer
ceri in primis intentiōib⁹. et nō in ſcd̄is. Ex hoc patet
ꝙ illa ꝓpoſitio indiuiduū eſt indiuiduum. pt̄ habere
multos ſenſus. ſicut dictū eſt de alijs. ¶ Attende ter-
cio. ꝙ ex ſcd̄a diffinitione indiuidui videt haberi ꝙ pn̄
cipiū indiuiduatiōis ſint ſeptem accñtia indiuiduan
tia quoꝝ accidētiū collectio nūq̄ꝫ in alio eadem erit
q̄ ꝯtinentur in hoc metro. Forma figura locus ſtirps
nomen patria tempus. Et poſſent aſſignari plura. vt
puta pat parens. licet em̄ aliq̄ iſtoꝝ poſſent reperiri
eadē in diuerſis. nō tñ oīa. Dicūt tñ aliq̄ ꝙ porphi.
ꝑ illas ꝓprietates nō vult intelligere aliq̄ accñtia. ſed
vult intelligere hecceitates et dr̄ñas indiuiduales.
Sed q² boetius in ꝯmento. et auicēna in q̄nto meta
phiſice videnť hoc idē dicere. videlꝫ ꝙ ꝯſtent ex ſeptē
ꝓprietatibus. Jdeo oportet hoc intelligere ꝙ nō ſint
ꝑncipia indiuiduatōis a priori. ſꝫ a poſteriori quo ad
nos. Nam ꝑ accñtia q̄ nobis aduenīūt diſtinguim⁹
vnū indiuiduuꝫ ab alio. ſed hoc non eſt a priori. Q̄ꝫ
aūt vnū indiuiduū nō diſtinguat a priori ab alio in-
diuiduo ꝑ aliq̄d accñs. ſiue illud accñs ſit q̄ntitas. ſi
ue materia ſignata quātitate ſiue exiſtentia actualis.
ſiue relatio ad agens probat q̄druplicit ſm doctorē
ſubtilē. Primo ſic. ſubſtātia eſt cā oīm accidentiū et
nō pt̄ cauſare niſi indiuiduata. g̊ cū cā in q̄ꝫtum talis
precedat effectuꝫ. ipſa ſubſtātia ante omne accñs erit
indiuiduata. Et ꝯfirmat. q² accñs ſingulare nō pōt
recipi niſi in ſubiecto ſingulari. ergo ſubſtātia vt ē re
ceptiua cuiuſlibet accñtis eſt indiuidua. et ſic nō eſt i
diuidua ꝑ ei⁹ receptiōem. Secunda rō. q² tot⁹ ordo
ꝑdicamenti ſubſtātie ꝓuenit totū ordinē alioꝝ predi
camētoꝝ q̄ ſunt accñtia ſed ordo predicamētalis du
cit vſq ad indiuidua ſicut ad vltima. g̊ indiuidua
ſubſtātie ſunt priora oībus accidentib⁹ ſm naturam.
Tercia rō eſt. q² qualis eſt ordo inter vlīa. talis eſt in
ter eoꝝ indiuidua. cū ordo eſſentialis ꝯſequat rōnem
formalē. et tota rō formal' vlīs. ſꝫ ordīe nature ī idiui
duo ſequūť vlīa. Et iō cū ꝑdicamētū ſube ordīe ēenti
ali ꝓueniat alia predicamēta. ſm naturaꝫ indiuidua
ſubſtātie erūt accñtibus priora. Quarta rō eſt. q² q̄d
libet indiuiduū de genere ſubſtātie hꝫ eſſe ꝑ ſe in pre
dicamēto ſubſtātie. cū recipiat eius ꝑdicatiōem q̄d-
ditatiuā. ſi aūt foret indiuiduū ſubſtātie per accñs.
tūc nō ꝑ ſe ſed ꝑ accñs eſſet in illo genere. Et ꝯfirmat
q² nullū accidens dicit in q̄d de indiuiduo ſubſtan
tie. ſed ꝯſtitutiuū dicit in q̄d de ꝯſtituto. Et iterum
ſubſtantia nō dicit in q̄d de aliq̄ ꝑ accidēs conſtituto.
ideo relinq̄tur ꝙ indiuiduū de genere ſubſtātie ñ idi
uiduat ꝑ aliq̄d accñs vel ꝑ aliq̄d ens ꝑ accñs. Jdeo
dixit doctor ſolēnis ꝙ indiuiduū ꝯſtituit ineſſe indi-
uidui ꝑ duplicē negationē. ſcꝫ diuiſibilitatis in infe
riora et a quolibet alio. ita ꝙ indiuiduū dicit priua-
tionē diuiſionis et priuationeꝫ idēptitatis ad aliud
Probat ſic q² ſi diceret vnā rōneꝫ poſitiua ⁊ nō eādeꝫ
quā dicit ens. tūc eſſet nugatio. dicendo ens vnū. et i
quolibet indiuiduo eſſet entitas addita entitati. q̄d
eſt incōueniens. ¶ Sed ꝯtra hāc opinionē gandēſis
arguit q̄druplicit. Primo ſic. q² ſm ꝑhm ſeptimo me
taphiſice prima ſubſtātia ꝑ ſe generat et ꝑ ſe opat. ex
pmo metaphi. et ꝑ hoc diſtinguit a ſecūda. cui neutꝝ
ꝓuenit ꝑ ſe. ergo illa ꝯpetūt pme ſubſtātie ꝑ illud q̄d
addit ſupra primā ſubſtātiā. ſed iſta nō ꝯpetūt alicui
ꝑ negationē. ergo pma ſubſtātia nō addit tm̄ negati
onē ſupra rōnem. ¶ Scd̄o ſic. ex negatiōe nō ꝯſtituit
aliq̄d formalit in entitate pfectiori q̄ꝫ entitas iſta pre
ſuppoſita negatōi. alioq̄n negatio eſſet formalit enti-
tas que poſita eſt. ſed pma ſubſtantia ſm phm in pre-
dicamētis eſt maxime ſubſtātia. et eſt magis ſubſtan
tia q̄ꝫ ſecūda. ergo nō ꝯſtituit formalit in entitate pri-
me ſubſtantie ꝑ negationē in q̄ꝫtum diſtinguit a ſecū
da ſubſtātia. ¶ Tercio ſic. de ſingulari in pmo mō di
cendi ꝑ ſe predicat illud cuius ſingulare. ſed de aliq̄
ente ꝯcepto cū negatiōe nō predicat ꝑ ſe aliq̄ entitas
poſitiua rōne totius ſubiecti: q² totū ſubiectuꝫ nō eſt
ꝑ ſe vnū. ſi aūt predicaret rōne partis tūc nō eſſet ꝑdi
catio ſuperioris de inferiori. ſed eiuſdem de ſeipſo
Quarto ſic. q² poſita illa duplici negatiōe adhuc q̄
reret de illo ꝑ q̄d repugnat oppoſitū iſtaꝝ negationū.

et ꝑ quid inſunt iſte negatões. et vnde habeat negatõ ꝙ ſit hec. cũ ipſa ſit eiuſdẽ rõnis in ſorte. ergo relinq̇tur dicta opinio falſa. Ideo dicũt alij ꝙ nulla negatio nec aliqđ accñs eſt ṗncipiũ indiuiduatõis. ſed ipſa materia. Et ad hoc adducunt q̃tuoꝛ autoꝛitates Pꝛima ẽ in q̇nto metaphi. caº. de vno. vbi dicit phs ꝙ vnuz numero ſunt quoꝝ materia eſt vna. ſed qđ eſt ṗncipiũ vnitatis eſt ṗncipiũ indiuiduatõis. Secunda autoꝛitas eſt ſeptimo metaphi. vt dicit phs ꝙ generans generat aliud ꝓpter materiã. calleas inquit ⁊ ſocrates diuerſa q̇dẽ ſunt ꝓpter materiã. idẽ ſ̄o ſpẽ. Tercia autoꝛitas ẽ duodecimo metaphi. vbi ꝓbat areſto. ꝙ nõ poſſũt eẽ plures celi. ſi plures inq̇t eſſent celi vt homĩes foꝛet ṗncipium. qđ circa vnuz quoqꝫ ſpecie. et ṗncipiũ effectiuũ vnũ numero. nõ multa. ſꝫ quecũqꝫ inq̇t vnũ numero ſunt multã hñt materiam Et ex hoc vlterius ↄcludit ꝙ ṗmũ moues eſt vnũ et ꝑↄſequẽs celũ ẽ vnũ. Quarta autoꝛitas eſt ṗmo celi et mũdi. vbi dicit areſtoteles. cũ dico celũ dico foꝛmã cũ dico hoc celũ dico materiã. ğ ſignũ eſt ꝙ indiuiduatio ſumit̃ a materia. ¶ Sed in oppoſitũ eſt areſtote. ſcđo metaphi. in antiq̇ tranſlatõe dicens. ꝙ in fundamento nature nihil eſt diſtinctũ. ꝑ fundamẽtũ nature intelligẽs materiã. ğ materia nõ eſt ṗncipiũ diſtinctionis Hec autoꝛitates ille cõcludũt aliud niſi ꝙ materia q̃ opponit̃ q̇dditati ſiue foꝛme totrº eſt ṗncipiuz indiuiduatõis. eo ꝙ ipſa rẽ ↄſtituit in eſſe ſubijcibili. qđ eſt eẽ materiale. Et ideo dicũt alij ꝙ fatuũ eſt q̃rere ṗncipiũ indiuiduatõis. cũ oĩs natura ſit de ſe hec et ꝑ ſuã foꝛmã diſtincta a q̃libet alia natura. ¶ Sed ↄtra hãc opinionẽ poſſent fieri argumenta q̃ prius facta ſunt de q̇dditatibꝫ. et fatuũ eſt diſputare ↄtra eã eo ꝙ ipſa negat ṗncipiũ oĩs qđ eſt vl'e. et ꝑ ↄñs negat ſciãz haberi poſſe. Ideo ꝓ opinione doctoꝛis ſubtilis ¶ Attende q̃rto ꝙ q2 indiuiduuz dicit̃ illud qđ nõ ẽ diuiſibile in multa. et diſtinguit̃ ab oĩ alio ṗm numerũ. hec aũt diuiſio ſiue repugnãtia diuiſionis in ꝑtes ſubiectiuas nõ ṗt ineſſe niſi ꝑ aliquid qđ eſt in indiuiduo. et vocet̃ illud. a. ğ oꝫ inuenire in indiuiduo a ſiue hecceitatẽ ꝑ quã ſibi repugnat diuiſio in partes ſubiectiuas. nõ em̃ ſibi repugnat diuiſio in partes integrales vel eſſentiales. Vñ ſicut aliq̃ ſunt pꝛimo diuerſa q̃ ſeꝫ differũt a ſe totis. ita videlꝫ ꝙ ĩ nullo ↄueniũt. ſic in oĩbus differentibꝫ q̃ ſunt diuerſa aliq̇d identia. opoꝛtet inuenire aliq̃ q̇bus differunt q̃ ſe totis ſint diuerſa. aliter ꝓcederet̃ in infinitũ. et ille ſunt vltime rões vnitatis. et ſunt indiuiſibilia. Nam ſicut dr̃ña ſpecifica in ſpẽ ẽ cã indiuiſibilitatis in ſpẽs. nec eſt cã pꝛioꝛ. q2 eſt illud cui pꝛimo repugnat diuiſibilitas. et ꝑ qđ vna ſpẽs differt ab alia. ita ꝙ vna dr̃ña ẽ pꝛimo diuerſa ab alia. Sic etiã indiuidua cũ ſint ꝓpꝛie dr̃ña nõ ṗmo diuerſa q̃renda eſt cã vnitatis materialis qua ṗmo diſtinguit̃ vnũ indiuiduũ ab alio. et illa vocat̃ differẽtia indiuidualis Cũ aũt dr̃ña ſit q̃ differũt a ſe ſingula. et ↄſtat indiuidua ꝓpꝛie differre. eo ꝙ ſunt diuerſa aliq̇d vnũ entia. et ꝓpterea eis cõuenit rõ dr̃ñe. ideo ſimilit̃ iudicãdũ eſt de dr̃ña indiuiduali ſicut de ſpecifica. Nã ſicut dr̃ña ſpecifica eſt cã vnitatis ſpecifice. ita dr̃ña indiuidualis ẽ cã vnitatis maioꝛis q̃ꝫ ſit vnitas ſpecifica et etiã ꝑfectioꝛis Eſt ğ dr̃ña in h̄ ꝙ dr̃ña ſpecifica eſt impfectioꝛ eo ꝙ minoꝛẽ cauſat vnitatẽ q̃ꝫ ſit dr̃ña indiuidualis. et etiam dr̃ña ſpecifica ↄſtituit reꝫ in rõne p̄dicabilis. ſꝫ hec ↄſtituit eã in rõne ſubijcibilis tñ. Et q2 ſubiectũ eſt materiale reſpectu p̄dicati. ideo ipſa põt vocari dr̃ña materialis ꝓpꝛie loq̇ẽdo. licet dr̃a ſpecifica aliquo mõ poſſet dici materialis. q2 eſt ṗncipiũ ſubijcibilis reſpectu p̄dicati. q2 tñ ipſa eſt vere infoꝛmatiua generis. ideo ꝓpꝛie ẽ foꝛmalis. Eſt em̃ pars diffinitionis et q̇dditat' foꝛmalis. hec aũt dr̃ña nõ eſt q̇dditas ṗm modũ q̇dditatis ſiue gradº ꝑfectonis q̇ non ↄponit̃ cũ eo cuius eſt modº. et etiã eſt extra eſſentiã

Dic ṗmo ꝙ ṗncipiũ indiuiduatõis nõ eſt aliqđ accñs. patet ꝑ q̃tuoꝛ rõnes ꝓus inductas

¶ Dic ſecũdo ꝙ indiuidua de genere ſubſtãtie ꝑ accidẽtia a nobis diſtinguũtur Hoc pꝫ autoꝛitate poꝛphirij boe. decij. et marij ¶ Dic tercio. ꝙ indiuiduũ ĩ ꝓpꝛio genere nõ ṗt diffiniri alia diffinitiõe a diffinitione ſpẽi. Patet ſic. q2 ſi diffiniret̃ alia diffinitõe. illa ñ poſſet dari niſi ꝑ ſpẽm et dr̃ñam indiuidualẽ. ſed talis dr̃ña nõ dicit q̇dditatẽ. ſed modũ ꝑfectõalem q̇dditatis ſiue modũ intrinſecũ. Diffinitio aut q̇dditatiua debꝫ ↄſtitui ex genere et dr̃ña q̃ ſunt diuerſe q̇dditates. ğ ¶ Dic quarto ꝙ dr̃ña indiuidualis nõ eſt de rõne ſpẽi. ſed eſt extra rõnem eius. nec eſt de quiditate indiuidui. licet ſit q̇dam modus intrinſecus ĩdiuiduo. Patet ſic. q2 ſpẽs dicit totũ eſſe indiuiduorũ. ğ vltra eam nõ req̇ritur aliq̃ dr̃ña vel q̇dditas ad ↄſtitutõem indiuidui. Unde licet modº intrinſecus ſiue gradus indiuidualis ſit de intrinſeca rõne indiuidui. non tñ eſt eſſentialis. eo ꝙ plus dicit eſſentiale q̃ꝫ extrinſecũ. ¶ Et ſi arguas ↄtra ṗmã diffinitioneꝫ indiuidui ꝙ ipſum poſſet p̄dicari de pluribꝫ vniuoce ſuppondendo ꝙ ſunt duo appellati hoc noĩe ſoꝛtes ſub illa rõne. videlꝫ ꝙ patres hoc noĩe ſint nũcupati. nonⁿ erit ideꝫ et rõ eadem. ğ de duobꝫ vniuoce p̄dicabit̃ Reſpondeo ꝙ licet rõ accñtalis ſit eadeꝫ in illis duobus. rõ tñ eſſentialis nõ eſt eadem. et hoc loquendo de rõne ꝓpꝛia vtriuſqꝫ. Accidit em̃ illis hoĩbꝫ ꝙ patꝛ coꝝ ſit tali vel tali noĩe nũcupatº. dr̃ña tñ indiuidualis vtriuſqꝫ eſt intrinſeca ſibi. De hac queſtiõe amplius dicet̃ in ſequẽtibus. eo ꝙ nõ eſt omnino logice facultatis ⁊c.

Ad argumẽta in oppoſituꝫ ¶ Ad ṗmũ d icit̃ ꝙ licet genº ṗꝫ dicetur de pluribꝫ differẽtibꝫ numero. non tñ p̄dicat̃ de pluribꝫ differẽtibus ſolũ numero. qđ tñ in diffinitione dꝫ addi. ſicut patet in explicatõe diffinitõis quã facit poꝛph. dicens. ꝙ ſpẽs p̄dicat̃ ſolũ de indiuiduis ¶ Ad ſecũdũ dr̃ ꝙ eiuſdẽ rei abſolute non ſunt plures diffinitões. eiuſdẽ tñ rei reſpectiue bñ ſunt plures diffinitões. ſicut idem ꝑ ſe ṗt referri ad plura. licet nõ ṗmo ¶ Ad terciũ dicit̃. ꝙ ſicut aliq̃ ſpẽs pñt habere diuerſas habitudines. ita etiã ĩ eis pñt fũdari diuerſe intentões. Nã albedo ṗm reſpectũ quẽ hꝫ ad ſubiectũ fũdat intẽtionẽ accñtis. et ṗm reſpectũ quẽ hꝫ ad ſua inferioꝛa fũdat intentõem ſpẽi. nec hoc eſt incõueniens ¶ Ad q̃rtũ dr̃. ꝙ diffinitio nõ eſt vnũ p̄dicabile nec hꝫ vnũ modũ p̄dicãdi. eo ꝙ p̄dicat̃ in q̇d et ĩ q̇le. ſicut et genº et dr̃ña ex quibꝫ ↄponit̃ ¶ Ad q̇ntum dr̃ ↄcedendo ꝙ oppoſita relatiua pñt eſſe in eodẽ reſpectu diuerſoꝝ. et etiã ꝙ idẽ ṗt referre ad plura. licet

non ṗmo. nec̄ aliud vult dicere areſto. in q̄nto metaphiſice. cū dicit ꝙ idē nō p̄t referri ad plura. hoc vtiꝙ verū ē ꝙ ſm eādē rōnē idē nō p̄t referri ad plura. Nec eſt incōueniēs ꝙ ſpēs reſpiciat ad ſuꝑiora et inferiora. dictū eñ ē ꝙ ſm reſpectū quē habet ad inferiora ꝯſtituit̄ in eſſe ſpecifico.

Differētia vero

Iſtud eſt terciū capl'm in q̄ Porph. determinat de tercio p̄dicabili. ſcilꝫ de drña. Et diuidit̄ in duas partes ṗncipales. In prima ponit multiplicitatē huius nois drña. In ſcda ꝓſequitur de drña de q̄ intendit. In ṗma parte ponit q̄tuor diuiſiones drñe. Prima diuiſio q̄ ponit̄ ibi (Drña dicit̄) eſt talis. Drñarū alia cōis. alia ꝓpria. et alia magis ꝓpria. Drña cōis eſt. q̄ alterū differt ab altero alteritate q̄dā q̄cūq̄ mō. vl' idē a ſeipo. vl' ab alio. vt ſocrates differt a platone alteritate q̄dam. et ipſe ſocrates differt a ſe vel puero. vel iaꝫ viro. et ipſe aliq̄d faciens differt a ſeipo quieſcente. ¶ (Proprie autem) Diffinit drñam ꝓpriā. dicens ꝙ eſt q̄ alterū differt ab altero inſeparabili accñte. Inſeparabile aūt accñs eſt vt naſi curuitas. oculorū cecitas. cicatrix cum ex vulnere occalluerit. id eſt indurauerit ¶ (Magis proprie) Diffinit drñam magis ꝓprie dictā. dicens ꝙ eſt q̄ñ alterū differt ab altero ſpecifica drña. ſicut hō differt ab equo rōnali qualitate ¶ (Uniuerſal'r ḡ) Ex hoc infert vnū correlariū. dicēs ꝙ vl'r ois drña facit alteratuꝫ etiā cuicūq̄ aduenerit. ¶ (Sed ea) Comparat mēbra diuiſionis ad inuicē. dicens ꝙ drña cōis. et ꝓpria ſolū facit alteratuꝫ. drña vero magis ꝓpria facit aliud ¶ (Differētiarū igit̄) Infert ꝑ modum correlarie ſcdam diuiſionē drñe dicēs. Drñarū alie faciūt aliud. alie vero alteratū Et ponit duas drñas int̄ membra hui⁹ diuiſionis. Prima ē. drñe vero facientes aliud vocātur ſpecifice. ille vero q̄ faciūt alteratū vocātur ſimpliciter drñe. ſicut rōnale adueniēs aīali facit aliud ſcꝫ ſpēm aīalis. ſed illa q̄ eſt mouēdi ſoluꝫ facit alteratū cū q̄eſcente. Scda drña ē. q꞉ ſm differētias faciētes aliud fiūt diuiſiones generū in ſpēs. et aſſignatōes diuiſionū q̄ ꝯſiſtūt ex genere et hmōi differentijs. Sed ſm eas q̄ ſolū faciūt alteratū ꝯſiſtit ſola alteratio ſiue aliq̄ mō ſe hn̄di ꝑmutatio ¶ (A ſuꝑioribus ḡ). Ponit terciā diuiſionē drñe. dicēs ꝙ ichoādū eſt a ſuꝑioribus. et diuidenda ē iſta drña Nā drñarū alie ſunt ſeꝑabiles. et alie inſeparabiles. Moueri eñ et q̄eſcere. et ſanū eē et egrū eē. et ſilia ſunt drñe ſeꝑabiles. et q̄cūq̄ his ꝓxima idē ſilia ſūt. Sed aq̄luꝫ eē vel ſimū eē. rōnale vel irrōnale ſūt drñe inſeꝑabiles (Inſeꝑabiliū alie) Ponit terciā diuiſionē drñe. dicēs ꝙ drñarū inſeꝑabiliū q̄dā ſunt ꝑ ſe. alie ꝟo ꝑ accñs Nā rōnale ꝑ ſe ineſt hoī et mortale et eſſe diſcipline ſuſceptibile. Sed aq̄lū eē vel ſimū eē inſunt ſm accñs et nō ꝑ ſe ¶ (Ille igit̄) Ponit duas drñas int̄ mēbra hui⁹ diuiſionis. Prima ē. q꞉ drñe ꝑ ſe accipiūtur in diffinitione ſubē. et faciūt aliud. hoc ē ponūtur ī diffinitiōe eēntiali et q̄dditatiua. et faciūt differre eēntialit̄. Sꝫ drñe ꝑ accñs nec accipiūtur in rōne ſubſtātie. nec faciūt aliud ſꝫ alteratū ¶ (Et ille) Ponit ſcdam drñaꝫ dicēs ꝙ drñe ꝑ ſe nō ſuſcipiunt magis nec min⁹. drñe vero ꝑ accñs etiā ſi ſint inſeꝑabiles intentiōem ſuſcipiūt et remiſſionē. Probat ṗmā ꝑtē. q꞉ gen⁹ non p̄dicat̄ ſm magis et min⁹ de eo cui⁹ eſt gen⁹. nec generis drñe ſm q̄s diuidit̄. Probat̄ q꞉ ipſe ſūt q̄ vniuſcuiuſq̄ rōnē. i. diffinitōeꝫ ꝯplent. eē aūt vniuſcuiuſq̄ vnū et idē eſt. nec intenſionē neq̄ remiſſionē ſuſcipiēs ē ¶ (Aquilū aūt eē) Probat ſcdam ꝑtē. dicēs. q꞉ aq̄lum eē vel ſimū eē vel coloratū eē aliq̄ mō intenditur et remittit̄ ¶ (Cū igit̄ tres ſpēs) Hec ē ſcda ꝑs iſti⁹ capl'i in q̄ porph. proſequit̄ de drña de q̄ eſt hic ad ꝓpoſitū Et diuidit̄ in duas particulas. In ṗma reſumit diuiſiones p̄dictas. dicens Cū igit̄ tres ſpēs drñe conſiderent̄. i. cū drā dicat̄ trib⁹ modis. ſcꝫ cōiter. ꝓprie. ⁊ magis ꝓprie. Et cū q̄dā drñe ſint ſeꝑabiles. et q̄dā inſeꝑabiles. Et cū q̄dā ſint ꝑ ſe. q̄dā vero ꝑ accñs Rurſus drarū q̄ ſunt ꝑ ſe q̄dā ſunt ſm q̄s diuidim⁹ genera et ſpēs. Alie ſūt ſm q̄s ea q̄ diuiſa ſunt ſpecificant̄. ¶ (Et cū ꝑ ſe) Declarat ꝑ exempla. vt cum iſte drñe aīatū inaīatū. ſenſibile inſenſibile. ratōnale irrōnale. mortale īmortale ſint drē ꝑ ſe. ea que eſt aīata et ſenſibilis eſt ꝯſtitutiua ſubē aīalis. aīal eñ eſt ſubā aīata ſenſibilis. Ea vero q̄ eſt mortalis et īmortalis. rōnal' et irrōnalis diuiſiue ſunt aīalis. q꞉ ꝑ eas genera ⁊ ſpecies diuidim⁹. Ille aūt drē q̄ ſunt diuiſiue generū ſūt ꝯpletiue et ꝯſtitutiue ſpērū ¶ (Diuidit̄ eñ. Hic declarat ea q̄ dicta ſūt. q꞉ aīal diuidit̄ ꝑ rōnale et irrōnale. et ꝑ mortale et īmortale. et illa q̄ eſt rōnal' ⁊ mortalis ꝯſtitutiue ſunt hoīs. rōnalis vero et īmortal' dei et hoc loq̄ndo ſm opinionē ſtoicorū. q̄ dixerūt deos eē aīalia genere. aīa paſſibilia. corpore aerea. et tp̄e etna ſed hoc vt dicit auguſtin⁹ falſum eſt. Sed irrōnalis et mortalis irrōnabiliū aīaliū eſt. Sil'r etiā aīatū inaīatū. ſenſibile et inſenſibile diuidūt ſupremā ſubam ſed illa q̄ eſt aīati et ſenſibilis ꝯgregate ad aīal ꝑfecerūt aīal. i. ꝯſtituūt ¶ (Om̄ ḡ) Ex hoc ꝯcludūt ꝙ eedem drñe alio et alio° accepte ſunt diuiſiue et ꝯſtitutiue. et oēs ſpecifice vocant̄ ¶ (Ex his maxime) Incidentaliter ponit duas vtilitates drē ꝑ ſe. dicens ꝙ maxime op⁹ eſt his. ſcꝫ differētijs ꝑ ſe ad diuiſiōes generū et diuiſiones ſpērū. ſed nō his q̄ ſunt ſm accñs. etiā ſi ſint inſeꝑabiles. et multo minus his q̄ ſunt ſeparabiles ¶ (Quas etiā determinātes) In ſcda particula ponit porph. q̄nq̄ diffinitōes drē magis ꝓprie ſiue ſpecifice q̄ videlꝫ facit predicabile diſtinctū ab alijs p̄dicabilib⁹. dicens ꝙ antiq̄ ph'i determinantes de drā dicūt ꝙ drña eſt q̄ habundat ſpēs a genere. vt hō habūdat ab aīali ꝑ rationale et mortale. aīal eñ nihil horū eſt ¶ (Nā vnde) Ex hoc mouet vnū dubiū vñ hꝫ ſpēs drās. cū ꝑ eas ſpēs habūdat a genere. Nō eī videt̄ ꝙ habeāt ab aliq̄ niſi a genere. et nō habēt a genere. eo ꝙ tūc gen⁹ haberet drās. et cū drñe ſint oppoſite. ſeq̄ret̄ ꝙ oppoſita eſſent ſimul in eodē. qđ nō p̄t dici ¶ (Sed queādmodū) Soluit dubiū. dicens ꝙ genus hꝫ poteſtate oēs drās. actu ꝟo nullā Sic in ph'ia dr̄ ꝙ ex his q̄ nō ſunt. ſcꝫ potentia. nihil fit. neq̄ oppoſita circa idem ſunt actu. bene tñ potētia ¶ (Diffiniunt aūt) Scda diffinitio drē q̄ dat̄ de drā in rōne p̄dicabilis eſt hec. Differētia ē qđ de pluribus et differētib⁹ ſpē in eo ꝙ q̄le ſit p̄dicat̄. Hāc diffinitōem ꝓbat ṗmo exēplo ſiue ſibno. Scdo a ſil'i. Exēplo ſic. q꞉ rōnale et mortale p̄dicant̄ de hoīe in q̄le et nō in q̄d probat ſic. q꞉ ſi q̄rat̄ q̄d eſt hō. ꝯuenient̄ reſpondet̄ ꝙ eſt aīal. ſed ſi q̄rat̄ qualis eſt hō. ꝯuenient̄ reſpōdet̄ rōnal'

mortalis (Reb⁹ em̄) Probat a ſili ſic. q2 ſicut ſta/
tua ꝯponit̃ ex ere tanꝗ ex materia. et figura tanꝗ ex
forma. ſic hō cōis ꝯponit̃ ex genere tanꝗ ex materia:
ex drã tanꝗ ex forma. ſed figura p̃dicat̃ de ſtatua in q
le. g̃ etiē drã p̃dicat̃ in quale. Probat maiorē. q2 hoc
totū ſcʒ aīal rōnale mortale eſt hō queadmodū illic
idē in artib⁹ ſtatua (Deſcribūt aūt) Ponit ãt ter/
ciã diffinitōem differẽtie q̄ eſt. Drña eſt qd aptū natū
eſt diuidere q̄ ſub eodeʒ genere poſita ſūt. vt rōnale et
irrōnale diuidūt hoīem et equū q̄ ſunt ſub eodē gene
re qd eſt aīal (Aſſignãt aūt) Ponit q̃rtã diffinitio
nē drẽ q̄ eſt. ꝙ drã eſt q̄ differunt a ſe ſingula. i. ſingule
ſpēs. Qd ꝓbat. q2 ſpēs nō differūt ꝑ gen⁹. g̃ ꝑ drãm.
Añs pʒ. q2 ſum⁹ aīalia et nos et irrōnalia. ſed rōnale
additū nobis ſeparat nos ab illis. Siliter nos et dij
ſum⁹ rōnales. et ꝯuenim⁹ in hoc genere qd eſt aīal rō
nale. ſed mortale appoſitū nobis diuiſit nos ab illis.
(Interi⁹ aūt) Cōſequẽter ponit q̄ntã diffinitioneʒ
drñe. dicēs ꝙ peripatici ꝑſcrutantes et ſpeculantes in
teri⁹. i. ꝓfundius dicūt differẽtiã. non qdlibet eoꝝ q̄
ſub eodē genere ſit diuidẽtiū eſſe drãʒ. ſed dicūt drãʒ
eſſe qd ad eſſe ꝯducit et ei⁹ qd eſt eſſe rei pars eſt. Nã
aptū natū nauigare nō eſt drã hoīs nec de eius eēntia
ſed ſolū eſt ei⁹ ꝓpriū ſiue q̄dã aptitudo: ſed tñ aptum
natū nauigare diuidit aīal. Dicim⁹ em̄ aīaliuʒ: alia
ſunt apta nata ad nauigãdū. alia ꝟo minime (Spe
cifice ſūt) Infert porph. ex p̃dictis vnū correlariū qd
ã q̄buſdã ponit̃ ꝑ vna diffinitōe drẽ. dicens ꝙ ſpecifi/
ce drẽ erūt q̄cūꝗ alteratã faciūt ſpēm. et q̄cunꝗ in eo
ꝙ quale eſt accipiūtur. Et finalit̃ epilogat. dicens ꝙ
dicta de differẽtijs ſufficiūt. Circa iſtū textuʒ notat
albert⁹. ꝙ nō eſt ſile de acceptionib⁹ gñ ⁊ ſpēi. ſicut de
acceptōib⁹ drẽ. q2 vſus illoꝝ nominū gen⁹ et ſpēs pri
mo fuit in ciuilib⁹. et ab vſu ciuiliū trāſſūpta ſūt ad
vſū phoꝝ. et ab illo trāſſūptū eſt in vſu ciuilit̃ loquen
tiū. Attende ſcdo ꝙ drẽ q̄ ſumūtur ab accñtib⁹ ſe/
parabilib⁹. nō ideo dicunt̃ cōes. q2 reb⁹ inſunt cōiter
q̄s differre faciūt. q2 tūc nō eēnt drẽ. ſed poti⁹ ꝯueniẽ/
tie. eo ꝙ illud qd ē cōe aliq̄b⁹ magis eſt ṗncipiū ꝯue/
niẽtie ꝗ drẽ. Sed dicūt̃ cōiter drẽ. q2 diſtinguūt cōi
ter in oī genere diſtinguibiliū. Et q2 ſūt ī vſu apd cōi
ter loquẽtes ſeu vulgares nō ꝯſiderãtes niſi ea q̄ ſen/
ſib⁹ ṗma facie obijciūtur. Dicit̃ aūt drã ꝓpria ſm do
minū albertū. eo ꝙ ei in q̄ eſt ꝓpt̃ cãm ꝯnaturalē ē ap
propata. Et q̄n vnū differre dicit̃ ab altero ꝑ accñs ī
ſeꝑabile. qd ideo dicit̃ iſeꝑabile. q2 cãm hʒ radicataʒ
et difficile mobilē a ſubiecto. ſicut ſimitas ineſt ꝑ na/
turã. cicatrix ꝟo ꝑ occaſionē. Sed dr̃ maxime ꝓpria
q2 maxime ꝓpriẽ differre facit. ſcʒ ſpecifice et ſubaliter
Alie ãt drẽ faciūt ſm pl⁹ et min⁹ differre. Attẽde 3°
ꝙ accñtis cōis a q̄ ſumit̃ drã cōiter vel ꝓpriẽ dicta ſm
dñm albertū pt ee triplex ꝯſideratio. Primo° ꝯſide/
rat̃ tale accñs in ſe et abſolute. et tūc tale accidẽs ē ꝓ
priū ſi fluat a ṗncipijs ſpēi vel cōe ſi fluat a ṗncipijs
indiuidui. et tūc ſūt ꝓpriū vel accidens q̄ ſunt duo de
vlib⁹ q̄ ex oppoſito diuidūt vle cū alijs et ſic drã necꝗ
ē accidẽs cōe necꝗ ꝓpriū. Scda accidẽtis ꝯſideratio
eſt q̄ ꝯſiderat̃ in ordine ad ſuū ſubiectū qd denoīat ⁊
informat et ipm ab alio differre facit. et illo mō vocat̃
drã. Tercio mō ꝯſiderat̃ tale accidens nō ꝑ ꝯparatiōeʒ
ad ſuū ſubiectū. ſed ſua inferiora. et illo° ꝯparatio ei⁹
eſt ſilis ꝯparatiōi ſpēi ad indiuidua. et ſm illã ꝯpa
tionē ſpēi accñs ē ſpēs. Attẽde q̃rto ꝙ drã ſpecificã
q̄ facit aliud. i. differre eēntialit̃ et ſumit̃ a forma ſpe/
cifica pt tripliciter ꝯſiderari ſm auicēnã. Primo° in ſe
vt ſcʒ eſt ſubſtãtia q̄dã et entitas informãs vel dãs
eē formaliter. et hoc mō vocat̃ forma. Scdo mō pōt
ꝯſiderari vt eſt q̄dã entitas ꝯſtituta in ſpē tanꝗ ṗn/
cipiū formale et eſſentiale ſpēi. et hoc mō vocat̃ ſpēs.
Tercio° pt ꝯſiderari ꝓut illud qd ꝑ eã eſt formatuʒ
ꝯpat̃ ad aliud ſm ꝯuenientiã ⁊ drãm. et hoc mō vo
cat̃ drã. cuius tres ſūt act⁹. ſcʒ diuidere gen⁹. ꝯſtitu
ere ſpēm. et facere differre ſpēm ꝑ eã. et hec drã ē vnuʒ
de q̄nꝗ vlib⁹. cui⁹ ꝓpriã diffinitionem dat auicēnã
dicens. Drña eſt vle ſimpliciter p̃dicatū vel predicabi
le de ſpē in q̄le q̄d: que diffini° innuit in fine capl'i de
drã. Circa hūc textū mouet̃ queſtio talis.

Queritur Septimo vtrū diuiſiones ⁊ dif
finitōes drẽ ſint a porph. ſuffi/
cienter aſſignate. Arguit̃ ṗmo
ꝙ nō. q2 vel diuiſio drẽ eſſet generis in ſpēs. vel toti⁹ ī
partes integrales. vel vocis in ſignificatiōes. ſed neu
trū illoꝝ eſt dicendū. igit̃. Añs pʒ. nã gen⁹ eq̄lit̃ dicit̃
de ſuis ſpēb⁹. et totū integrale nō p̃dicat̃ de ſuis ꝑtib⁹
diuiſim. et vox equoca non eſt diffinibilis. conſtat ãt
ꝙ drã nō dicit̃ eq̄lit̃ de mēbris diuidentib⁹ et p̃dicat̃
de ipſis. et etiã eſt diffinibilis. g̃. Cōfirmat̃ q2 nō da
tur ꝑ oppoſita. eo ꝙ eſt trimēbris. ⁊ vnū mēbꝝ ſequit̃
ad aliud: g̃. Añs pʒ. q2 tm̄ vnū vni opponit̃ ex primo
periarmenias. Sequit̃ etiã bñ drã magis ꝓpria aliq̄
differūt. g̃ differūt drã cōiter dicta. ſicut ſequit̃ diffe/
rūt ꝓpriẽ. g̃ differūt cōiter. Scdo ſic. contra illd qd
dicit̃ in textu ꝙ drẽ faciẽtes alteratū ſunt q̄ faciūt di/
uerſitatē accñtalē. q2 ꝯgregatiuū et diſgregatiuuʒ ſūt
drẽ accñtales. et tñ faciunt aliud. albedo em̄ et nigre
do eſſentialit̃ differunt ꝑ dictas drãs. Et ꝯfirmat̃ ꝙ
rōnale et irrōnale ſunt drẽ eſſentiales et magis ꝓpriẽ.
et tñ nō faciūt aliud gen⁹ cui adueniūt. gen⁹ em̄ cui
adueniūt idem eſt eēntialit̃ in oīb⁹ ſpēb⁹ ſuis. Ter
cio ſic. Drña nō pt diffiniri. ergo ei⁹ nō eſt aliq̄ diffi/
nitio. Añs pʒ. q2 drñe nō eſt drã. eo ꝙ tūc eſſet ꝓceſſus
in infinitū in differẽtijs. Omne aūt qd diffinit̃ dʒ ha
bere gen⁹ et drãm. et ꝓpter hoc ſm boetiuʒ ſola ſpēs
diffinit̃. drã aūt nō eſt ſpēs. nec aliã hʒ drãm. ergo
Quarto ſic. contra ṗmã diffinitionē. illud qd ha/
būdat ab alio eſt in pl⁹ illo. ſed gen⁹ eſt in pl⁹ ꝗ ſpēs
et nō econuerſo. dicēs em̄ aīal pl⁹ ꝯplectit̃ ꝗ dicēs ho
minē. Cōfirmat̃. q2 ſi ſpēs habūdat a genere drã. q̄/
ro a q̄ hʒ ſuã differentiã. non ex nihilo. eo ꝙ ex nihilo
nihil fit. Non a ſe. q2 nihil facit ſe eſſe in actu. Nō a ge
nere. q2 nihil dat qd non hʒ. Quinto ſic cōtra alias
diffinitōes drẽ ꝑ ordinē. Cōtra ſcdam ſic. diffinitum
excedit diffinitōem. g̃ diffinitio mala. Añs pʒ q2 dif/
finitū p̃dicat̃ de vltima drã ſpēaliſſime cui nō ꝯuenit
diffinitio. Cōfirmat̃. q2 predicari eſt rō relatiua. ſed
drã nō eſt relatiuū. igit̃. Minor pʒ q2 relatio nō refer
tur. eo ꝙ tūc ꝓcederet̃ in infinitū. Drña aūt eſt rela/
tio. eo ꝙ ſm ipſaʒ differẽs refert̃ ad differens. g̃ drña
refert̃. Contra terciã diffinitōem arguit̃ ſic. ea q̄ ſūt
ſub genere ſunt ſpēs ſpēaliſſime. ſʒ ſpēs ſpēaliſſime ſūt
indiuiſibiles. g̃ male dr̃ ꝙ drã eſt q̄ diuidit ea que ſub
genere poſita ſunt. Cōtra vltimã diffinitōeʒ arguit̃
ſic. Drña ꝯſequit̃ eē gñ. g̃ accidit generi. et ꝑ ꝯñs non
cōducit ad eē ſpēi. q2 qd eſt accñs in vno nō ē ſubā in

alio. vt p3 p̄mo phiſico℞. Cõfirmaẽ q2 diffinitio illa ꝯuenit generi. eo ꝙ gen⁹ ꝓducit ad eſſe rei ſicut drã. ⁊ etiã eſt pars eẽ rei. g. ¶ In oppoſitũ arguiẽ autorita/te porphi. et ſuo℞ ꝯmẽtato℞ Pro ſolutiõe iſti⁹ q̃ȯnis ſoluẽde ſunt q̃nq̃ q̃ȯnes partiales

Queſtio

Prima vtrũ diuiſio drẽ in differẽtiã cõem. ꝓpriã. ⁊ magis ꝓpriã ſit ꝯuenienẽ aſſignata.

¶ Pro cui⁹ ſolutiõe attende p̄mo. ꝙ ſm dñm alber/tũ iſta diuiſio drñe in p̄nti textu a por. poſita eſt diuiſio alicui⁹ multiplicis ꝑ analogiã ad vnũ actũ q̃ eſt facere differre vnũ ab altero. q̃ q̃dã act⁹ cõuenit vere hoc eſt ſm ei⁹ verã rõnem drẽ magis ꝓpriẽ. Alijs autẽ differẽtijs ꝯuenit ſm pl⁹ vel min⁹. ſm ꝙ videl3 faci/unt magis vel min⁹ differre. Vñ ſi iſte drẽ cõparenẽ adinuicẽ ſm verã rõnẽ drẽ. tũc ꝑ p̄us drã dr̃ de drña magis ꝓpria. deinde ꝓpria. et tercio de illa q̃ vocatur cõis. Si aũt ꝯpenẽ iſte drẽ ad cognitionẽ nrãm. tũc ꝑ p̄us diciẽ drã de illa q̃ eſt cõis. ꝓpẽ hoc ꝙ p̄ma facie ĩ tellectui ſe obijcit. Scdario ꝓo diciẽ de ea q̃ dr̃ drña ꝓpria. et vltimo de ea q̃ maxime ꝓpria diciẽ. eo ꝙ illa paucioribꝫ et ſolo intellectu vtentibꝫ inoteſcit. Aliẽ tñ rñdet doctor ſubtilis. dicẽs ꝙ ſil'is dubitatio eſt de diuiſione q̃ poniẽ in capl'o de genere ad declarãdum diffinitiõem g3 ꝙ eo℞ q̃ p̄dicãtur. q̃dam p̄dicanẽ de vno ſolo. q̃dã de pluribꝫ. q2 q̃ȯ p̄dicaẽ de pluribꝫ. pre/dicaẽ ꝓprie. et q̃ȯ vno ſolo. p̄dicaẽ cõiter. et vniſ ſimẽ/brũ ſeq̃ videẽ ad aliud. et vl'iter de diuiſioibꝫ q̃ ſiũt ꝑ cõiter et proprie

Dic

Ergo breuiẽ ad q̃ȯnẽ ꝙ p̄dicta diuiſio drẽ eſt ꝯueniẽs. Pat3 q2 tales diuiſiões ſũt vocis in ſignificatões. nõ vocis equiuoce pe/nes p̄mũ modũ equocatõis. q2 vox equoca ſic p̄mo ĩ portat multa. ſed penes ſecũdũ modũ. q2 vox equoca ſignificat ꝓprie vnũ et ex ip oſitõe. ſed ex trãſſũptiõe et ex vſu loq̃ẽtiũ ſignificat aliud ſm ꝙ diciẽ p̄mo elen/cho℞ ꝙ ſcd̃s eſt. ex eo ꝙ ſic ſoliti ſum⁹ dicere

Queſtio

Scd̃a vtrũ hec ꝓpõ ſit vera. ſocrates ſenex differt a ſeipo puero. ¶ Ad quã3 dic breuiẽ ꝙ ipſa eſt diſtinguẽda ſm equocatõem. q2 ſumpta drã ĩ cõi ipſa ẽ vera. q2 q̃ȯlibet accñs ĩpedit oẽm idẽpti/tatẽ et facit drãm cõiter ſumptã. ſed ſi ſumaẽ proprie vel magis ꝓprie eſt falſa. ſicut p3 ex rõne illa℞ drãrũ. Q3 aũt dicta ꝓpõ ſit vera ꝓbaẽ ſic. q2 circa ens ĩme/diate oppoñũẽ idẽ et diuerſu3. vt pat3. x°. metaph̄. g̃ ſocrates ſenex et ſocrates puer ſũt idẽ vel diuerſũ. nõ idẽ. q2 hec affirmatiua tũc eſſet ꝓa. ſocrates ſenex eſt ſocrates puer. ergo ẽ diuerſũ. Et ſumiẽ hic differẽs in cõi ad oẽ diuerſũ. Vel poſſet dici aliter. ꝙ ſicut loco affirmatõis ſepe poniẽ negatio. ita hic loco negatõis poniẽ affirmatio. ſic intelligẽdo ꝙ ſocrates ſenex dif/fert ab ipo puero. h̄ ẽ ſocrates ſenex nõ ẽ ſocrates pu/er. et ſic illa eſt ꝓa. licet ſocrates non differat a ſeipſo. vex tñ ſocra. accept⁹ cũ vna determinatõe negatĩe dif/fert a ſeipſo accepto ſub alia determinatõe et negaẽ a ſe ipſo. ſicut etiã ſocra. albꝫ differt a ſeipſo nigro. Si g̃ ꝓpõ intelligaẽ in ſenſu poſitiuo ipſa ẽ negãda de rigo/re ſermõis. eo ꝙ drã poſitiua nõ ẽ niſi inẽ extrẽa. nul l⁹ aũt p̄t ſil' eẽ ſenex et puer ¶ Sed ad maiorẽ decla/ratõem ꝯ p̄dictã ꝓpõne3 ar'. q̃druplr'. Primo ſic. oĩs relatio req̃rit duo extrema in actu. ſed ſocra. ſenex et ſocra. puer nõ ſũt ſil' in actu. g̃ drã q̃ ẽ q̃dã relatio nõ ẽ inẽ illa duo extrema Maior pat3. q2 ſi relatio ẽ. ſuũ ſubiectũ ẽ. et ſi ſuũ ſubiectũ ẽ. ſuũ correlatũ ẽ. relatiã enĩ ſũt ſil' natura ¶ Scd̃o ſic. ſi ſocra. ſenex differt a ſe puero. g̃ nõ eſt idẽ ſibi puero. et ꝑ ꝯñs nõ erit idẽ ſibi ipſi. q̃ȯ ẽ manifeſte fl'm. Pria ꝯña tenet. q2 ide3 et differẽs oppoñũẽ. g̃ ad vnũ ſeq̃ẽ negatio alteri⁹. et ſic ſo. ſenex nõ eſſet idẽ ſibi puero Probaẽ ſcd̃a ꝯña. q2 negatio in añte negat idẽptitatẽ vl'r. g̃ ſeq̃ẽ negatio idẽpti/tatis a ſe ſicut a ſupiori ad inferi⁹ negatiue. ¶ Ter° ſic. ſi ſo. ſenex differt a ſe puero. g̃ ſo. ſenex et ſo. puer differũt. tenet ꝯña. ḃ2 in oĩbꝫ relatiuis eq̃pantie bñ ſe quiẽ. vt ſortes ẽ ſil'is platoni. g̃ ſortes et plato ſũt ſil'es Cui⁹ rõ ẽ. q2 relatio eq̃pantie eq̃liẽ denoĩat vtrũq̃ extremũ et vltra. g̃ ſocra. ſenex et ſocra. puer ſũt multa. Minor ꝓbaẽ. q2 drã eſt ſpẽs multitudinis. vt p3 q̃n/to metaph̄. g̃ bene ſeq̃uiẽ drã. g̃ multa ab inferiori ad ſupi⁹ et vltra. g̃ ſocra. et ſocra. ſũt multa. vel g̃ ſocra. ſenex et ſo. puer ſunt multa. ꝯñs eſt falſũ. g̃ et p̄mum añs ¶ Quarto ſic. expoſitiones iſti⁹ ꝓpõnis ſũt falſe. g̃ ipſa eſt falſa Añs p3. q2 exponẽs vltima eſt iſta. ſo/crates ſenex nõ ẽ ſo. puer. q̃ nõ p̄t ſtare in veritate cu3 illis. ſocra. ſenex eſt. et ſo. puer eſt ¶ Ad p̄imũ dico ꝙ o3 extrema relatiõis eſſe actu ſm rõnẽ referẽdi. nõ ſm exiſtẽtiã. q2 p̄us et poſteri⁹ licet nõ exiſtãt ſil'. tñ ſimul ſũt ſm rõnẽ q̃ referũẽ. Nã q̃n p̄us ſub rõne prioris ẽ. tũc poſteri⁹ ſub rõne poſterioris ẽ. licet nõ ſil' exiſtãt. et ſic dr̃m ẽ in ꝓpoſito. Vel aliẽ dr̃m ẽ ꝙ illa maior ẽ ꝓa de relatõe reali vel drã poſitiua. iſta aũt drã ñ ẽ rela° realis. ſed ſolũ rõnis. Relatio aũt rõnis nõ dependet p̄ncipaliẽ a ẽmino. ſed ſolũ ab ĩtellectu ꝯpante. iõ ad nõ exñs bñ p̄t eẽ relatio ¶ Ad ſcd̃m dr̃m ꝙ ſcd̃a ꝯña nõ valet. ſc3 nõ idẽ ſibi puero. g̃ nõ ide3 ſibi. q2 in p̄ma negatur vnitas reſpectu ẽmini accñtalis. in ſecunda reſpectu ẽmini ſubãlis q̃ ĩportaẽ ꝑ li ſibi q̃ȯ ẽ relatiuũ reciprocũ. et ideo facit fallaciã ꝯñtis. q2 ad diuerſitatẽ accñtalẽ nõ ſeq̃ẽ diuerſitas eẽntialis. ſ3 bñ econ/uerſo ¶ Ad terciũ dr̃m negãdo ꝯñam illã ſc3 ſocra. ſenex et ſocrates puer ſunt multa. g̃ ſocrates et ſocra. ſũt multa q2 in p̄ma iſta determinatio reſpectu talis predicati diminuit a ſocrate abſolute Ideo nõ ſeq̃ẽ ſcd̃a vt ſupi⁹ ad inferius ſed vt ſm q̃d ad ſimpliciẽ ¶ Ad q̃rtũ dr̃ ab aliq̃bꝫ ꝙ illa ẽ falſa de rigore ſermonis ſed ipſa poniẽ loco alicui⁹ veri ſc3 illi⁹ ſocrates aliẽ ſe h3 q̃ñ ẽ ſenex et q̃ñ ẽ puer Sed dr̃m eſt ꝙ q̃ñ differt dicit drãm negatiuã nõ poſitiuã. vel q̃ñ dicit drãm cõiter ſũptã nõ ẽ ꝓpõ de differt ſic exponẽda nec ad veritatẽ ei⁹ req̃riẽ veritas illarũ exponentium

Queſtio

Tercia vtr℞ diuiſiões drẽ ſint ꝯuenienẽ aſſignate ¶ Pro cu/ius ſolutõe attende p̄mo ꝙ li/cet vnius rei abſolute nõ ſit niſi vna diffinitio. nõ eſt tñ inconueniens ens reſpectiuũ habere plures diuiſiones ſm ꝙ p̄t ad plura referri. q2 ergo drã habet re/latõem ad ſuũ gen⁹ q̃ȯ eſt vl'e et ad illud dr̃ q̃ predicaẽ vtputa ad indiuiduu3 et ad ſpẽm. ſimiliter et ad ge/nus ſm ꝙ eſt diuiſiua generis. et ad ſpẽm ſm ꝙ eſt cõſtitiua ſpẽi. primo tñ refertur ad ſpeciem. nõ inq̃tum ſpẽs. ſed inq̃tum ꝯſtituta per drãm. Etiam ſm hoc dantur q̃nq̃ diuiſiones. quaru3 prima eſt differentie ſm ꝙ ꝯſtitutiua ſpẽi. Secũda eſt drñe inq̃tum ẽ vl'e. Alie due diuiſiones ſunt differẽtie inq̃tum eſt diui/ſiua. quarũ prima daẽ de differentia accepta a diui/ſione actiua. alia vero datur de diuiſione formali.

Attende ſcdo circa primã diffinitionē dr̄e ꝙ abundare ab aliq̄ eſt pl⁹ actu ⁊ intellectu icludere. illud autē ab alio actu ⁊ itellectu includit̄ qḋ eſt de rōne forma/li ⁊ ꝯceptu q̄dditatiuo ei⁹ in q̄ includit̄. cu ȝ g̃ dr̄ drã eſt q̄ abūdat ſpēs a genere. dicī videt̄ ꝙ drã eſt q̄ ſpēs actu ⁊ intellectu pl⁹ includit ꝙ̄ gen⁹. vñ gen⁹ non cōtinet drãs diuiſiuas niſi poteſtatiue Si eñ ꝯtineret actu eas ſeq̄retur ꝙ tota drñtiaꝝ multitudo in eadē q̄dditate includeret̄. nō eñ maior rō eſt q̄re cōtineret vnã ꝙ̄ aliam. ⁊ ſic in eadē q̄dditate oppoſitã eēnt ſi/mul incluſa. Et licet genus ꝯtineat drãm conſtitutiuã. tñ illam eandē ꝯtinet ſpēs. Et iō ſp ſpēs abundat drã vltra genus ¶ Attende 3° circa ſcdãm diffinitionē drñtie. ꝙ drã eſt q̄ predicat̄ ⁊c. ꝙ q̄le nō capitur ꝓut dr̄ denoīatiue a q̄litate q̄ eſt quartū predicamētū. ſȝ q̄le capitur ꝓ eo qḋ eſt determinatiū potētie gener̄ ad certã ſpēm. ⁊ illud eſt q̄le gener̄. qḋ dicit̄ quale eſſen/tiale. Licet eñ drã dicat ꝑtem ſpēi. nō tñ dicit ꝑtem potentialē. ſed ꝑtem actualē ⁊ determinatiuã ad eſſe ſpecificū. ¶ Et ſi q̄ras. vtrū ꝑ iſtam diffinitionē drã diſtinguat̄ ab alijs p̄dicabilib₃. Dico ꝙ nō eo ꝙ iſta diffinitio nō ꝯuenit niſi drñtie ꝯſtitutiue ſpēi ſubalt̄/ne. Et illi⁹ aliq̄ reddunt cãm. q̄ drñtie ſpecieꝝ ſpe/cialiſſimaꝝ cōiter ſunt nobis ignote. ⁊ ꝓpter h̄ ſolum diffiniuit drãm nobis notã. Vñ loco drñtiaꝝ ſpecialiſſimaꝝ cōiter ſumim⁹ drãs ſubalternas. q̄bus cir/cumloq̄mur drãs ſpecialiſſimas. Hoc tñ non videt̄ verū. q̄ niſi vltime drñtie eēnt nobis note in eis nulla fundaret̄ ſcdã intētio. nec alicui⁹ rei poſſem⁹ habere ſciam ꝑ demrātionē. cui⁹ mediū debet eſſe diffinitio ꝯpoſita ex genere ⁊ vltima drã ¶ Attende q̄rto ꝙ tercia diffinitio drñtie q̄ dicit̄. ꝙ drã eſt apta nata diui/dere. i. facere differre ea q̄ ſub genere poſita ſunt. deb₃ intelligi de drã eſſentiali. nō eñ datur pñs diffinitio de drã accñtali. vtputa de ꝓprio ⁊ accñte. eo ꝙ ſolū faciunt differre accñtaliter. Licet eñ nos interdū cir/cūloquamur drãm innominatã ꝑ ꝓprium vel accñs. non tñ ꝓpter h̄ ꝓprium vl̄ accñs facit differre eſſentialiter. ¶ Quarta aūt diffinitio ſic dȝ intelligi. drã eſt q̄ differūt a ſe ſingula. i. ſingule ſpēs ſub eodē genere cōtente. ⁊ h̄ loq̄ndo de genere īmediato. Licet eñ rōna/le nō faciat differre hoīem ab angelis. eo ꝙ vterq₃ eſt rōnalis. Senſibile eñ qḋ eſt drã gener̄ facit vnū differre a reliq̄. Vel dicas ꝙ licet rōnale vt dr̄ aptitudinē ꝯueniat homi ⁊ angelo. nō tñ vt dicit ꝑtem ſpēi hoīs. ſiue vt capit̄ drñtialiter. Naȝ drã debet dicere ꝑtem formalē. gen⁹ aūt ꝑtem materialē. ¶ Et ſi di/cas. oēs ꝑtes diffinitionis forme ſt̄ ſm ꝑhm vij. me/taph. g̃ gen⁹ nō eſt ꝑs material̄. Rñdeo ꝙ licet gen⁹ nō ſit ꝟa materia. hab₃ tñ modū materie ¶ Et q̄nta diffini° cōiter aſſignat̄ ꝑs iſti⁹ q̄rte diffinitiōis. ⁊ ē declaratio quedã diffinitionū p̄dictaꝝ. drã eñ deb₃ eē vl̄e quod cōducit ad eſſe. i. ꝯtrahit gen⁹ ad q̄dditatē ſpecificã. ⁊ eſt ꝑs ei⁹ qḋ eſt eē rei. i. ꝑs q̄dditatiua ſpēi Et ſi q̄ras vtrū gen⁹ ſit ꝟa materia ſicut videt̄ dice/re porph. Dico ꝙ nō ſicut patuit ex autoritate ſuperi⁹ allegata. Vñ licet gen⁹ ſit in potētia reſpectu drãꝝ. ⁊ per h̄ habeat modū materie. h̄ tñ nō ſufficit ad rōem materie. ſȝ req̄ritur ꝙ ip̄a ſit receptiua forme. gen⁹ āt nō recipit drãm tanq̄ ſubiectū ei⁹. ſicut maxime pȝ in formis ſimplicib₃. vtputa albū nigrū. ⁊c. Ex q̄ pȝ ꝙ omnis res q̄ eſt in aliq̄ p̄dicamēto eſt ꝯpoſita ex ge/nere ⁊ drã. ita ꝙ drã ⁊ gen⁹ ſunt ꝑtes ei⁹ q̄dditatiue.

Dic pmo. ꝙ q̄nq₃ diffinitiões drñtie ſunt cōuenienter aſſignate. Patȝ ſic. q̄a ꝯueniūt om ꝯtento ſub diffinito. ⁊ nihil ꝯtinent ſuperfluū neq₃ diminutū. ¶ Dic ſcdo ꝙ q̄nq₃ diffinitiões nō ꝯueniūt drñtie ſpēi ſpecialiſſime. ſȝ ſpēi ſubalt̄ne: pȝ ſic. q̄ ſpēs ſpecialiſſima nō p̄dicat̄ de plurib₃ ſpe drñtibus. ¶ Dic 3° ꝙ vltima diffinitio q̄ eſt. drã eſt qḋ p̄dicat̄ de plurib₃ in q̄le eſſentiale. ꝯuenit cuilibet drñtie maxime ꝓprie. ⁊ facit eã differre a q̄libet alio p̄dicabili. pȝ ſic q̄ tam drã ſpēi ſpecialiſſime ꝙ̄ ſpeciei ſubalterne p̄dicat̄ in q̄le eſſentiale. ⁊ nullū aliud p̄dicabile p̄dicatur in quale eēntiale

Queſtio

Quarta. vtrū mortale ſit drã diuiſiua aīalis. ⁊ rōnale cōſtitutiua hoīs ſicut dr̄. Porph. Pro cui⁹ ſolutiōe attende ſm dñm Albertū. ꝙ mortale dr̄ dupl̄r. vno° vt dr̄ actū in materia. q̄ h₃ potentiã ad recipiendū priuationē illi⁹ act⁹. ⁊ illo mō nihil ꝓhibet ip̄m eſſe drãm viuētis. Alio° accipit̄ mortale vt dr̄ aptitudinē ad nō eſſe ſiue ad carentiã vite. ⁊ illo mō nō eſt drã. ⁊ h̄ intētebat dicere Auicēna cū dicit ꝙ mortale nō eſt drã. et ꝙ ea que h̄ a porphi. ꝓ differētijs aſſignant̄ grã exēpli ponunt̄. neq₃ eſt vis de nomine dūmodo ꝑ noīa res q̄cunq₃ mō deſignant̄. Similit̄ poſſet dici de rōnali. de ſenſibili ⁊ inſenſibili. ꝙ q̄n importāt aptitudinē nō ſunt drñtie eēntiales. nã g̃ tales aptitudines porphiri⁹ ſolum circūloquitur veras ⁊ eſſentiales differētias

Dic primo

Ad queſtionē. ꝙ aīal rōnale nō eſt gen⁹. patȝ ſic. q̄ omne gen⁹ p̄dicat̄ in q̄d de plurib₃ drñtib₃ ſpē. ſed aīal rōnale nō eſt hmōi igit̄. Minor pȝ q̄ aīal rōnale ſolū predicat̄ de hoīe. eo ꝙ ſub̄e ſepate nō ſunt corporee aīate ſſibiles. g̃ non ſunt aīalia. nec aīal rōnale h₃ drãs diuiſiuas. q̄ licet rōnale vt idē eſt qḋ intellectuale vniuoce repiat̄ in nobis ⁊ in ſubſtātijs ſepatis. tñ ſi capiat̄ rōnale vt ſumit̄ ab aīa rōnali tūc nō repitur vniuoce in hoībus ⁊ ſubſtātijs ſepatis ¶ Dic 2° ꝙ mortale nō eſt drã ꝯſtitutiua hoīs. Probat̄ ſic. q̄ oīs drã ſumit̄ a forma. drñtia eñ ineſt ſpēi rōe forme. mortale āt ineſt ſpēi rōne materie. nã materia ē p̄ⁱ quo res p̄t eē ⁊ nō eē. vij. metha. ¶ Dic 3° ꝙ oīs drã p̄mo ineſt ſpēi. ſȝ mortale p° ineſt indiuiduis. eo ꝙ act⁹ ⁊ opationes ſt̄ circa ſingularia p° metha. Et ſil̄r drã ē natural̄r prior ſpē. mortale aūt nō eſt p̄us ſpē. ſȝ ꝯſequit̄ eſſe ſpēi. Et ad porph. dō₃ ē. ꝙ ip̄e lo⁹ ſm opinionē ſtoycoꝝ q̄ poſuerūt intelligētias eſſe ſub̄as itelligibiles ⁊ imortales. corporeas tñ vt refert Aug⁹. in ſcdo de ciuitate dei

Queſtio

Quīta. vtrū hec ꝓpō ſit ꝟa. drã ē ſpēs ¶ Pro ſolutiōe attēde p°. ꝙ drã p̄t accipi dupl̄r. v°° p̄° intētional̄r ꝑ natura cōi. q̄ diuidit gen⁹ ⁊ ꝯſtituit ſpēm. q̄ quidē natura nata ē p̄dicari de genere nō p̄dicatōe ꝑ ſe. ſȝ p̄dicatiōe ꝑ accñs. eo ꝙ ip̄ſa ē extra rōeȝ g̃. ⁊ ꝓ gen⁹ extra rōem ei⁹. eo ꝙ al's in diffiōib₃ eēt nuga°. q̄ vni⁹ ⁊ eiuſdē inutil̄ repetitio. A°° acci° 2° intētional̄r ꝑ relatiōe rōis fūdata ī tali naᵃ. q̄ p̄t tiari ſiue ꝯpari ad duo. videl₃ ad īdiuidua illi⁹ 2° intētionis. vel ad gen⁹ eiuſdē. ⁊ ſic ē ſpēs p̄dicabil̄ ⁊ ſubiicibil̄. Vel pōt ꝯpari ad p̄mã intentōȝ drē. ⁊ ſic nō ē ſpēs. Sil̄r p̄ma intētio drē p̄t ꝯpari ad duo. ſ. ad ſpēȝ quã ꝯſtituit. et ad ſua iferiora. de q̄b₃ p̄ⁱ. ſic rōnale ad h̄ rōale ⁊ ad i°

¶ Dic primo

Q̄ʒ drā pro ſcd̄a intētione eſt accn̄s ſuperius ad drām p̄me intētionalit̄ captam. eo ꝙ p̄dicat̄ de ipſa denoīatiue. ſed reſpectu ſuoꝝ inferioꝝ vel generꝫ ſcd̄e intētionaliter capti eſt ſpēs. nam iſta p̄dicatio. hec drā eſt drā. eſt p̄dicatio ſpēi de indiuiduo. et iſta p̄dicatio drā eſt vl'e. eſt p̄dicatio generꝫ de ſpecie ¶ Dic ſcd̄o ꝙ ſi drā cōparet̄ ad ſpēm quā ꝯſtituit. vel ad gen⁹ qd̄ diuidit ipſa facit p̄dicabile diſtinctū ab aliȷ̄s p̄dicabilibꝫ. eo ꝙ de illis p̄dicatur in q̄le eſſentiale. ¶ Et ſi queras vtrū drā ſit ſpēs reſpectu ſuoꝝ inferioꝝ. vtputa rōnale hui⁹ rōnalis ⁊ iſti⁹. Aliqui dicūt ꝙ ſic. non tn̄ eſt ſpēs ſubiȷ̄cibilis. ſed ſolū predicabilis. ſicut etiā materia p̄ma ⁊ aīa rōnalis ⁊ alia hmōi. Licʒ eī illa nō ſunt ꝯpoſita ex genere ⁊ drā. predicant̄ tn̄ ſm eos de pluribꝫ drn̄tibꝫ numero in q̄d. hoc tn̄ nō videt̄ mihi ꝓbabile eo ꝙ ſm porphiriū ⁊ Boetiū ⁊ alios logicos q̄libet ſpēs eſt ꝯpoſita ex genere ⁊ drā. omnis āt drā eſt ſimpl'r ſimplex. Et pari rōe deus poſſet poni ſpēs p̄dicabilis. licet nō ſubiȷ̄cibilis. qd̄ videt̄ incōueniēs. de q̄ poſtea videbit̄.

¶ Ad rōnes

An̄ oppoſitas Ad primā dr̄ ꝙ p̄dicta diuiſio ē vocis mltiplicis in ſuas ſignificationes. q̄ non p̄t diffiniri ſi accipiat̄ in ſua equocatione. ſi tn̄ capiat̄ in vno ſenſu bene p̄t diffiniri ⁊ eſſe principiū cōmune pluribꝫ ¶ Ad ꝯfirmationē dicit̄. ꝙ licet illa diuiſio nō ſit bimēbris. nec detur ꝑ oppoſita formal'r datur tn̄ ꝑ cōpoſita virtual'r. ⁊ reducit̄ ſic ad bimembrē. Differentiaꝝ q̄dam ē magis ꝓpria ⁊ q̄dam non magꝫ ꝓpria diuidit̄. q̄ꝛ q̄dam eſt ꝓpria ⁊ q̄dam cōiter dicta. et vl'r quelibet diuiſio nō bimēbris pariformit̄ poſſet reduci ad bimembrē Mēbra tamē iſti⁹ diuiſionis ſumēda ſunt cum p̄ciſione. eo ꝙ al's nec formalit̄ nec virtual'r opponerent̄ ¶ Ad ſcd̄aʒ dr̄. ꝙ licʒ cōgregatī̄ et diſgregatī̄ ſint accn̄tales drē ſi ꝯparent̄ ad ſuū ſubiectū. ſunt tn̄ eſſentiales in ſuo genere Et licet nō faciāt aliud illud cui aduenīūt tanq̄ p̄ſuppoſito. tn̄ faciunt aliud illud cui aduenīūt ſicut ꝯſtituto. queadmodū eſt ſpēs ¶ Ad terciā dicit̄. ꝙ licet drn̄tie p̄me intētional'r capte nō ſit alia drā. nec ipſa poſſit diffiniri illo mō. tn̄ differētie ſcd̄e intētionaliter capte bene p̄t eſſe diffinitio Et cum dr̄. drā eſt qua abūdat ſpēs a genere. ſenſus eſt ꝙ drā ponit̄ in diffinitiōe ſpēi et eſt de intellectu formali ſpēi. nō aūt generꝫ eo ꝙ ſola ſpēs diffinit̄ ſm Boetiū. Sic g̊ drā eſt ſpēs eo modo quo dcm̄ eſt ſupius. nec eſt incōueniēs drn̄tie eſſe differentiā ¶ Ad q̄rtam dr̄. ꝙ eē in plus p̄t intelligi dupl'r. vno° ſm ꝯtinentiā actualē. alio° ſm ꝯtinentiā potentialē. Vn̄ genus ē in plus ſcd̄o°. ſed ſpēs eſt in pl⁹ p̄mo mō. eo ꝙ actu ⁊ intellectu plus includit q̄ gen⁹ ¶ Et ad ꝯfirmationē dd̄m ꝙ ſpēs habet drām a genere. ⁊ ita gen⁹ habet illā tm̄ in potētia. ſpēs aūt in actu. Oppoſita aūt in eodē eſſe potential'r nō eſt incōueniens. Vn̄ ſicut ꝯpoſitū materiale hʒ formā in potentia a materia. inquantū materia eſt in potētia ꝑ ſe ad formā. ſic ſpēs in potētia habet drām in potētia a genere. quod ē ꝓporcionabile materie. ¶ Ad quintū dr̄ ꝙ hic nō diffinitur drā vltima. nec iſta diffinitio datur de drā vt ē p̄dicabile diſtinctū ſicut patuit ¶ Ad ꝯfirmationē dd̄m ꝙ drā p̄ōt eſſe no^n^ p̄me intētionis. vel ſcd̄e. p̄mo° eſt abſtractū ⁊ ſpēs multitudīs. ſcd̄o° eſt ꝯcretū et ſ'r intentionē applicabile ei qd̄ eſt p̄n^m^ formale ſpēi Et licet relatio abſtractiue deſignata nō referatur. refertur tn̄ ſi ſignificet̄ cōcretiue. nec illo mō eſt relatio. ſed magis relatiuū

¶ Ad argumēta

Cōtra alias diffinitiōes. ¶ Ad primū dr̄ ꝙ diuidere capitur duobꝫ modis. vno° vt idē eſt qd̄ in plura ꝑtiri. ⁊ illo mō drā non eſt apta nata diuidere ea q̄ ſub eodē genere poſita ſunt. Alio° capitur vt idē eſt qd̄ diſtinguere. ⁊ hoc mō accipit̄ in diffinitione ¶ Ad ꝯfirmationē dr̄ ab aliquibꝫ. ꝙ vltima diffinitio nō ē diffinitio. ſed ſolū correctio p̄cedentiū Vel poſſet dici ꝙ licet drā diuiſiua ſequat̄ eſſe generꝫ. ⁊ nō ſit de cōceptu generꝫ. ſed tn̄ de ꝯceptu ſpēi ꝯſtitute ꝑ drām. Nec differētia ꝓprie accidit generi. cum nō ſequat̄ eē ꝯpletum. licet nō ſit de ꝯceptu generꝫ. ¶ Et ad aliā ꝯfirmationē dd̄m ꝙ genus nō facit differre ea q̄ ſub eo poſita ſunt īmmediate. licet ipſa in genere ꝯueniāt poteſt tn̄ facere differre rōne ſue drn̄tie ea q̄ ponūtur ſub genere remoto. ſicut per aīal diſtinguit̄ hō ab angelo rōne ſenſibilitatꝫ.

Propriū autē eſt

Premiſſis tribꝫ p̄dicabilibꝫ q̄ predicant̄ eēntialiter. in h̄ quarto capl'o determīat porphiri⁹ de ꝓprio quod p̄dicat̄ accn̄talit̄. diſtinguēdo q̄ttuor modos ꝓpriȷ̄ dicens. Propriū dr̄ quadrifarie. i. q̄drupl'r. P̄mo mō dr̄ ꝓprium qd̄ accidit alicui ſoli ſpēi. licʒ nō omni ſub ſpecie ꝯtento. vt eſſe medicū vl' geometricū ē ꝓprium hoī. Scd̄o° dr̄ ꝓprium qd̄ accidit omni cōtento ſub ſpē. ſed nō ſoli. ſicut eſſe bipedē ineſt homī ⁊ quibuſdā aliȷ̄s. Tercio° dr̄ ꝓprium qd̄ ineſt alicui ſoli ſpēi ⁊ omnī ꝯtēto ſub ſpecie. ſʒ nō ſꝑ. ſicut caneſcere ineſt homī in ſenectute. q̄ꝛ ꝯuenit omī homī ⁊ ſoli. ſed nō ſemꝑ. Quarto° dr̄ ꝓpriū qd̄ accidit omni ſoli et ſꝑ. vt riſibile homī. ⁊ hinnibile eq̊ ¶ (Nā etiā ſi nō) Circa h̄ remouet du^m^. q̄ꝛ cum hō non ſꝑ rideat. nō ſꝑ videtur eſſe riſibil'. Et dt̄ ꝙ riſibile dt̄ aptitudinē ad ridendū. et hec aptitudo ſꝑ ineſt natural'r homī. licet nō ſꝑ rideat actu. actus g̊ ridēdi ꝯuenit homī ꝑ accidens ⁊ ꝯtingēter. ſed riſibile. i. aptitudo ad ridendū ꝯuenit homī neccāriо ⁊ ꝑ ſe. non ī p̄mo° ſed ſcd̄o° dicēdi ꝑ ſe ¶ (Hec autē) Porphiri⁹ eligit modū de quo ē ad ꝓpoſitū. dicēs ꝙ ꝓprium q̄rto° noīatur ꝓprie ꝓpriuʒ et ꝯuertit̄ cum ſpecie. q̄cquid eīm eſt hinnibile ē equ⁹ et ecōuerſo. Et illd̄ ꝓpriū eſt vnū de q̄nq̄ vl'ibus.

¶ Querit̄

Octauo. vtrū diffinitio ꝓpriȷ̄ q̄rto mō ſumpti ſit ꝯuenient̄ aſſignata ¶ Ar̄ p̄mo ꝙ nō. q̄ꝛ ꝓprium nō eſt vl'e. g̊ nō eſt diffinibile. Probat̄ ꝯn̄a. q̄ꝛ tm̄ vl'is eſt diffinitio. vt habet̄ viȷ̄. metaph̄. An̄s ꝑ̄ q̄ꝛ oppo^m^ nō predicat̄ de oppoſito. ſʒ ꝓpriū ⁊ cōe opponunt̄. vl'e aūt ⁊ cōe ſunt idē. g̊ ꝓpriū nō eſt vl'e. Tum ſcd̄o. q̄ꝛ nl'la intētio p̄dicat̄ de re p̄me intētionis in abſtracto. ſʒ hec ē vera. riſibile ē ꝓpetas. g̊ ꝓpriū nō eſt intētio nec ꝑ ꝯn̄s vl'e ¶ Scd̄o ſic. ꝓpriū nō eſt diſtinctū vl'e ab accidēte. g̊ non hʒ diſtinctā diffinitionē. ſʒ iſta nō ē diffinitio accn̄tis. g̊. Prima ꝯn̄a ꝑ̄. q̄ꝛ ꝓpriū vel ē ſuba vel accn̄s. nō ſuba q̄ꝛ aliter poneret̄ in diffinitiōe ſpēi. g̊ eſt accn̄s Tum q̄ꝛ ſumpto aliq̄ accn̄te. quero de illo aut īeſt oī ſubiecto ꝑ ſe. ⁊ ſic ē ꝓpriū. aut nō ſʒ ꝑ accn̄s. et ꝑ hoc qd̄ ſic īeſt aliȷ̄s. aut g̊ illi alteri īeſt ꝑ ſe. ⁊ ſic ha

betur intentū. aut p accñs ⁊ ſic procederet in infinitū. ¶ Tercio ſic. ꝓpꝛium nō neccãrio ineſt ergo nō ſp ineſt Añs patet. qꝛ riſibile nō ſemp ineſt hoi. homo eñ ꝯ nō ſemp ridet. Cū ſcđo. quia ſuba p̄cedit omne accidēs natura ⁊ tpe. vt habet vij. metaphiſice. g̃ ē pꝛiꝰ tpe qñ nullū accñs ineſt ſibi. Cum g̃ ꝓpꝛiū ſit accñs ſeq̄tur ꝙ ſuba poſſit eſſe ſine ꝓpꝛio. Patet etiā quia oīs potētia paſſiua ē ꝯtradictionis. ex nono metaph. ſed ſubiectum ē potētia paſſiua ad ꝓpꝛiū cū ſit materia eiꝰ g̃ pōt ſtare ſub ꝓpꝛio ⁊ ſub oppoſito eiꝰ. ¶ Quarto ſic in iſta diffinitōe non ponit̄ genꝰ ꝓpꝛij qđ eſt vl'e. nec aliquid loco generꝭ. g̃ nō eſt ſufficiēter aſſignata. Et etꝭ iſta diffinitio ꝯuenit dr̄e vltime ⁊ ꝯpletiue ſpēi. quia illa ꝯuertitur cū ſpecie. g̃ iſta diffinitio male ē aſſigta ¶ Quinto ſic. diffinitū cū ſit intentio p̄t eſſe vniuocū in omni genere. ſed accñs nō eſt vniuocū. quia tūc tm̄ duo eēnt genera generaliſſima. g̃ male ponitur in diffinitione ꝓpꝛij qđ accidit. Cum etiā qꝛ accñs eſt diſtincta ſpēs a ꝓpꝛio. g̃ ꝓpꝛium nō accidit. ¶ In oppoſitū eſt porphiriꝰ. ¶ Pro ſolutiōe iſtiꝰ q̄ſtionis mouent̄ dn ꝙ pncipales queſtiones

Queſtio

Prima. vtrū modi ꝓpꝛij cū diffinitionibꝫ eorundē ſint ſufficiēter aſſignati. ¶ Pro cuiꝰ ſolutione attende pmo. ꝙ ꝓpꝛium p̄t capi dupl'r. vnoº pꝛime intentional'r. ⁊ h̄ dupl'r. Vnoº general'r put videlicet oppoꝰ cōi. ⁊ ſic dr̄ a ꝓpꝛietate denoīatiue Alio mō capitur p eo qđ ineſt ſoli ⁊ ꝯuerſim p̄dicat̄ de re. Secūdo mō accipit̄ ſcđe intentional'r. p intētione videlicet fundata in in re. ⁊ illo mō eſt ſpēs vl'is. ⁊ vl'e deſcēdit in ipm p dr̄as p ſe diuiſiuas ipſiꝰ vl'is. ⁊ cōſtitutiuas ꝓpꝛij. p hoc ſcꝫ qđ eſt p̄dicari ꝯuertibil'r in quale accñtale. ¶ Attende ſcđo. ꝙ phs in pmo thopicoꝝ aſſignādo tres modos ꝓpꝛij ſub ꝓpꝛio ad aliqđ cōpꝛehēdit duos pmos modos a porphirio poſitos. ꝓpꝛiū eñ vtroꝗ illoꝝ modoꝝ nō eſt ꝓpꝛium ſimpl'r. ſed per reſpcm̄ ad ad aliqđ. ⁊ ſic noīat iſtos modos ad aliqđ Sed terciū modū ⁊ q̄rtum noīat ꝓpꝛium ſimpl'r Vñ in pmo mō eē medicū vel geometrū dicit actū ⁊ nō aptitudinē. eo ꝙ aptitudo ad eſſendū medicū omni hoi ꝯuenit. Sed eſſe bipedē debet dicere aptitudinē ⁊ nō actum. qꝛ actu hr̄e duos pedes nō ꝯuenit omni hoi. caneſcere ꝟo in ſenectute debet dicere actū et nō aptitudinē. eo ꝙ aptitudo ſemp ꝯuenit hoi. ¶ Attēde tercio. ꝙ ſufficiētia iſtoꝝ modoꝝ facil'r poteſt haberi. dicendo ꝙ oīe ꝓpꝛium ē adeq̄tum ſpēi in ſuppoſitꝭ aut non Si ſit adeq̄tum h̄ eſt dupl'r. vel ꝯuenit ſibi ſemp et ſic ē ꝓpꝛium q̄rtoº. vel nō ⁊ ſic eſt ꝓpꝛiū tercioº. Si nō ſit adeq̄tum h̄ eſt dupl'r. vel ꝓpꝛium excedit ſpēm. ⁊ ſic ē ꝓpꝛium ſcđoº. vel ſpēs excedit ꝓpꝛium. ⁊ ſic ē ꝓpꝛiū pmo mō. Sed de hac ſufficientia ⁊ pluribꝫ alijs dcm̄ fuit in ſummulis ¶ Attende q̄rto. ꝙ ꝓpꝛium cōmuniter ſic diffinit̄. Propꝛiū eſt qđ ineſt vni ſoli. ⁊ cōuerſim p̄dicat̄ de re. ⁊ nō indicat qđ eſt eē rei. ſicut pꝫ in tercio capl'o pmi thopicoꝝ. Vñ ad ꝓpꝛium h̄ mō tria requirunt̄. pmo req̄ritur adeq̄tio ipſiꝰ ꝓpꝛij cum ſuo ſubiecto. ⁊ h̄ tangit̄ per h̄ quod dr̄ (ꝙ ineſt vni ſoli) Scđo req̄ritur vniuerſalitas ſuppoſitoꝝ. ⁊ h̄ tāgit porphiriꝰ cum dr̄ (omni) Tercio requirit̄ vniuerſalitas tpm. ⁊ h̄ tangit̄ cum dr̄ (⁊ ꝯuerſim p̄dicat̄ de re et ineſt ſp) Eſt autē duplex ꝓpꝛiū. ſcꝫ ꝓpꝛium īdiuidui et ꝓpꝛium ſpēi. De ꝓpꝛio indiuidui nō eſt ad ppoꝛꝰ. nā illud fluit a pncipijs indiuidui. Sed ꝓpꝛiū ſpeciei ē quod fluit ⁊ cauſat̄ a ꝓpꝛijs pncipijs ſpēi in eſſe ꝯſtitute. et illud adhuc ē duplex. nā quoddā ꝯſequitur pncipia ſpēi rōne materie. vt habere carnes molles ⁊ ambulare erecte ē ꝓpꝛiū hoīs. Aliud aūt cōſequitur grā forme. vt eſſe ſuſceptibile diſcipline. riſibile vel flebile. et tale adhuc ē duplex. quia quoddā eſt generꝭ qđ ꝯuertit̄ cū ſpecie ſubalterna. vt mortale reſpectu aīalis. aliud vero ſpēi quod ꝯuertitur cū ſpēcie ſpecialiſſima. vt riſibile reſpectu hominis.

Dic primo

Q̄ꝫ modi ꝓpꝛij ſufficienter ſūt aſſignati a porphirio. Pꝫ ſic. nam ipſi ꝯplectunt̄ oēs mōdos ꝓpꝛij q̄s aſſignat Areſto. in pmo thopicoꝝ. ¶ Dic ſcđo. ꝙ ꝓpꝛiū eſt vl'e. pꝫ ſic quia oīe illud eſt vl'e qđ p̄dicat̄ de pluribꝫ. ſed ꝓpꝛiū eſt hmōi. igit̄ Minoꝛ pꝫ quia ꝓpꝛiū eſt p̄dicatum ꝯuertibile cū eo cuiꝰ eſt ꝓpꝛiū. ſicut habet̄ pꝛio thopicoꝝ. ſed illud eſt vl'e cum poſſit eſſe ſubiectū demrationis. de q̄ demrātur ꝓpꝛiū. vniuerſaliū aūt ē demratio vt habet̄ pꝛio poſterioꝝ. Si g̃ ipm ſubiectum p̄dicat̄ de pluribꝫ. etiā ſuū ꝯuertibile qđ eſt ꝓpꝛiū. ¶ Dic tercio. ꝙ ꝓpꝛiū neccãrio ineſt. pꝫ ſic q̄a poſita cā neccãria ⁊ immediata neccãrio poꝰ eius effectꝰ. ſed forma ſpecifica ē hmōi cā reſpectu ꝓpꝛij. eo ꝙ ꝓpꝛiū egredit̄ ex ꝓpꝛijs pncipijs ſubiecti. ⁊ maxime a forma. cum g̃ ſubiecto neccãrio ineſt forma. neccãrio ſibi ſp inerit ꝓpꝛiū. ¶ Dic q̄rto ꝙ diffinitio ꝓpꝛij ē a porphirio ꝯueniēter aſſignata. pꝫ ſic quia illa diffinitio q̄ ꝯſtat ex genere ⁊ dr̄a eſt ſufficiēter aſſignata. ſꝫ iſta eſt hmōi. vt patꝫ p pꝛimā pticulā. ſcꝫ accidit. Et habet̄ rō p̄dicati ⁊ modi p̄dicandi in q̄le accñtale cōuertibiliter pro omni ſoli ⁊ ſemp

Queſtio

Scđa. vtrum ꝓpꝛiū ſit accñs ¶ Pro cuiꝰ ſolutiōe attende ꝙ accñs eſt equiuocū. eo ꝙ p̄t eſſe nomē pꝛime intētionis. ⁊ illo mō ḃr naturā extra aīmā. ſm ꝙ phs q̄nto metaphiſice diuidit ens in ſubaꝫ et accñs. Et hoc mō ſumitur q̄nꝗ modis. nā quedā accidētia ſunt ab intrinſeco. ⁊ h̄ vel rōe materie vt q̄titas. vel rōne qualitatū actiuaꝝ ⁊ paſſiuaꝝ. ſicut ſūt q̄litates ſenſibiles poſterioꝛes. vtputa albū nigrū dulce amarū. Quedā inſunt ab extrinſeco. ⁊ h̄ vel manēt amoto illo extrinſeco. vt nigredo ab eſtu. vel non manent in ſubiecto. vt caloꝛ in aqua. nā aqua ſibi derelicta redit ad ꝓpꝛiā naturā. Nullum āt iſtoꝝ eſt ꝓpꝛiū. qꝛ nullū iſtoꝝ ꝯuertit̄ cū ſpecie. ſed p̄ter h̄ eſt accidens qđ ineſt ſpēi rōne forme. ita videlicet ꝙ forma ſpēi eſt cā per ſe preſciſa neccãria ⁊ adeq̄ta. Poſita aūt cā neccãria ⁊ adeq̄ta poꝰ effectus. ⁊ amota amouet̄. iō omni hn̄ti talē formā ſpēi ineſt tale accñs et ſp. ⁊ non hn̄ti nō ineſt ¶ Scđo mō capitur accñs vt ē noⁿ ſcđe intētionis. ⁊ tūc adhuc ē equiuocū. nā vnoº idem ē qđ p̄dicatū nō eēntiale ſiue extraneū. ⁊ ſic eē in diſtinguit̄ ꝯ dici de Eſt eñ in ſubiecto ſic qđ nō p̄dicat̄ eēntial'r de eo. Sꝫ alioº caꝰ vt ē intētio fundata in re. q̄ poteſt adeſſe ⁊ abeē ſubiecto. ⁊ ſic ꝯſtituit p̄dicabile diſtinctum ab alijs p̄dicabilibꝫ hoc ſuppoſito

Dic primo

Ad queſtionē ꝙ ꝓpꝛiū nõ eſt accidēs capiendo accñs vltimo modo. Patet ſic. qꝛ illud qđ eſt ꝓpꝛium p ſe ineſt ſuo ſubiecto

accidẽs vero nõ per ſe ineſt ſuo ſubiecto. ergo ꝓprium nõ eſt accidẽs. Probatur ꝯña. quia impoſſibile eſt idem per ſe ineſſe ſubiecto et nõ per ſe. ¶ Dic ſecũdo ꝙ ꝓprium ẽ vere diſtinctũ ab accidẽte. Patet ſic. quia ille intẽtiones ſunt diſtincte quarum ſubiecta ſunt diſtincta. ſed ſic eſt de ꝓprio et accidẽte. igitur. Minor patet. quia ꝓprium vt hic ſumitur eſt intẽtio que non applicatur niſi his que cõuerſim pdicantur et pmo inſunt ſpeciei. et nõ indicant quid eſt eſſe rei. Accidẽs autẽ eſt intentio que applicatur illis que poſſunt ineſſe et nõ ineſſe ſubiecto ſiue ſint ꝯuertibilia ſiue nõ. ¶ Et ſi arguatur. nam q̃litates q̃ttuor elementorum ꝯſequuntur ꝓpriam formã elementorum. ſicut caliditas formã ignis. frigiditas formã aque. ſic patet ſcd̃o de generatione. et ſunt ꝓprie elemẽtis et etiã accidentia in mixtis. ergo eadẽ res poteſt eſſe accidẽs et ꝓpriũ. Et ſiliter de luce poſſet argui que ꝯſequitur immediate formã corporis luminoſi. et eſt ꝓpriũ corporis luminoſi. et tñ ẽ accidens in medio. idẽ ergo erit ꝓprium et accidens. Dico breuiter ꝙ nec lux nec q̃litates prime ſint ꝓprium alicui. licet ſint accidẽtia inſepabilia. Vñ cõtra rõem ꝓprij eſt ineſſe alteri ab eo cuiꝰ eſt ꝓprium. ſed q̃litates vniꝰ elementi corrũpendi poſſunt non ineſſe elemẽto. nam elementũ corrũpendũ ſtat ſub ꝯtrario q̃litatis que ponitur ſibi ꝓpria. Siliter lux a qua corpus dr̃ luminoſum et lucens nõ habet eundẽ modũ eſſendi in corpe luminoſo et in medio illuiato. Corpꝰ eñ luminoſum non dr̃ illuminatũ ſed lucens. mediũ vero non dr̃ lucens ſed illuminatũ.

Queſtio

Tercia. vtrũ idem poſſit eſſe ꝓprium et genus ſiue ꝓpriũ et ſpẽs. Reſpondẽt aliqui ꝙ ſic. et hoc per ꝯparationẽ ad diuerſa. Nam mobilitas ẽ ꝓpria paſſio corporis. et tamẽ mobile ꝯparatũ ad ſua inferiora eſt genus. Siliter riſibile ꝯparatũ ad ſuũ ſubiectũ eſt ꝓpriũ. et tamẽ ſi cõparetur ad ſua inferiora ẽ ſpecies. nam pdicatur de hoc riſibili et de illo. ſicut ſpẽs de ſuis indiuiduis. Sed hoc non pt̃ ſtare in veritate. patꝫ ſic. quia ſi ꝓpriũ vt puta riſibile eſſet ſpẽs ſeq̃retur ꝙ haberet aliud ꝓprium. et tunc ſiliter peteretur de iſto ꝓprio an eſſet ſpẽs. et ſic eſſet ꝓceſſus in infinitũ in ꝓprijs. Si autẽ nõ eſſet ſpẽs. eadẽ rõne nec riſibile erit ſpẽs. Probatur tñ ꝯñs. quia q̃libet ſpẽs eſt cõpoſita ex genere et differẽtia ſcḋm Porphiriũ. a quibꝰ fluit ꝓpria paſſio. Seq̃retur ſecũdo ꝙ ꝓprij eſſet ꝓprium. Seq̃retur tercio. ꝙ ꝓprium per ſe et directe poneretur in pdicamẽto ſubſtantie. quod eñ eſt falſum. Nõ eñ ponitur in pdicamento niſi reductiue. Seq̃retur q̃rto ꝙ ex principijs vniꝰ ſpeciei poſſet fluere alia ſpẽs eiuſdẽ generis. et ſic due ſpẽs ſub eodẽ genere immediate cõtente ꝯuerterẽtur. quod eſt falſum. niſi diceres ꝓprium reponitur in pdicamento accñtis. ſed hoc poſtea improbabitur. Dõm eſt ergo aliter. ꝙ ꝓprium ſecũde intentionaliter captum nõ poteſt eſſe genus. pt̃ tamẽ eſſe ſpẽs vl̃is hñs ꝓpriũ modum pdicandi diſtinctũ ab alijs vl̃ibus: que eſt pdicari in quale accñtale ꝯuertibile. hoc patet ex prius dictis. Propriũ vero pme intentionaliter captum. nec poteſt eſſe genꝰ. nec ſpẽs cuicũ cõparetur. hoc ptꝫ ex rõnibꝰ iã adductis. Patet etiã ſic. nam q̃libet ſpẽs pdicabilis diſtincta ab alia ſpecie pdicabili habꝫ ꝓpria ſubijcibilia ſiliter diſtincta a ſubijcibilibꝰ alterius ſpẽi. Sed ſic eſt ꝙ ꝓprium nõ eſt hmõi. quia ſubijcibilia ꝓprij ſunt ſubijcibilia ſpẽi. eo ꝙ ꝓpriũ nõ ineſt primo aliquibꝰ ſingularibꝰ. ſed ineſt primo ſpẽi. per cuiꝰ rõeꝫ ineſt ſingularibꝰ ſpẽi. Sed iſta diuerſitas dependet ex alia diuerſitate. que eſt de diffinitione ꝓpria ſubiecto.

Queſtio

Quarta. vtrũ ꝓprium diſtinguitur realiter a ſubiecto ¶ Pro cuiꝰ declaratiõe attẽde. ꝙ duplex eſt ꝓprium. ſcꝫ ꝓprium intrinſecũ et ꝓprium extrinſecum. Propriũ extrinſecũ eſt accñs inſeparabile. quod ꝯuerſim pdicatur de eo cuiꝰ eſt ꝓprium. ſicut caliditas eſt ꝓprium igni. et q̃ntitas eſt ꝓprium corporis. Et iſtud non ẽ ꝓprium. de quo hic loq̄mur. ſepetñ a philoſophis vocatur ꝓprium. Aliud ẽ ꝓprium intrinſecum quod fluit et manat a pncipijs ſpẽi. ſi ſit ꝓprium ſpẽi. vel ab eſſentia illiꝰ cuiꝰ eſt ꝓprium. ſicut eſt ꝓpriũ trãſcẽdens. Sed hoc nõ eſt in genere cauſa efficientis. ſed q̃ſi per ſuppoſitiue. ſicut riſibile eſt ꝓpriũ hoĩs. et ſenſibile aĩalis. et illud nõ eſt accidẽs quod pt̃ adeſſe et abeſſe ſubiecto. ſed eſt accñs hoc eſt extraneũ ſubiecto. quia nõ ẽ de cõceptu q̃dditatiuo eius ¶ Ad hanc queſtionẽ reſpõdent aliq̄ ꝙ quodlibet ꝓpriũ eſt diſtinctũ realiter a ſuo ſubiecto. Probãt ſic pmo. quia oẽ accñs diſtinguitur realiter a ſuo ſubiecto. ſed ꝓpriũ ẽ accñs. igitur ¶ Scd̃o ſic. cauſa diſtinguitur realiter a ſuo effectu. eo ꝙ ſcḋm Areſto. et ſcḋm Augꝰ. nihil idẽ ſeipm generat. ſed ſubiectũ eſt cã ꝓprie paſſionis. igitur ¶ Tercio ſic. omne prius realiter diſtinguitur a ſuo poſteriori. ſed ſubiectũ eſt prius ſua ꝓpria paſſiõe. ergo ſubiectum diſtinguitur ab ea. et nõ ſolũ rõe eo ꝙ ẽ prius realiter. ſeq̄tur ergo ꝙ realiter diſtĩguitur a ſubiecto ¶ Quarto ſic. quia ſi ꝓprium nõ diſtingueretur a ſuo ſubiecto. ſeq̃retur ꝙ in demſtratione potiſſima idẽ demõſtraretur de ſeipſo. et eſſet petitio pncipij. ſed hoc eſt falſum. igitur. Sꝫ iſta opinio nõ ꝯtinet veritatẽ ſaltẽ loq̄ndo de ꝓprio intrinſeco. ¶ Et iõ ꝯ eã ponitur talis ꝯcluſio. ꝓprium intrinſecũ nõ diſtinguitur realiter a ſuo ſubiecto. Probatur que dupliciter. pmo ſic quecunq eadẽ generatiõe generantur et eadẽ corruptiõe corrũpuntur ſunt etiã eadẽ realiter. ſꝫ ſubiectuꝫ et eiꝰ ꝓpria paſſio ſunt hmõi. igitur ¶ Scd̃o ſic. quãcunq aliq̄ duo ſunt diſtincta realiter. et vnũ nõ includit aliud. illa pñt ſeparari et ſepatim ꝯſeruari. Sed ſubiectum et ſua ꝓpria paſſio nõ pñt ſeparari nec ſepatim ꝯſeruari. eo ꝙ tũc ꝯcluſio demrãtionis poſſit eẽ falſa. ergo etc. ¶ Tercio ſic. ſi ꝓpriũ eſſet accñs realiter diſtinctũ a ſuo ſubiecto ſeq̃retur ꝙ ipm hr̃et aliud ꝓpriũ. et eſſet ꝓceſſus in infinitũ in ꝓprijs ¶ Quarto ſic. ois cã efficiens pt̃ ſeparari a ſuo effectu. cũ ſit cã extrinſeca. Si ergo ꝓpriũ eſſet accñs effectiue cauſatũ a ſuo ſubiecto. ipm poſſꝫ ſeparari ab eo. ſed hoc eſt falſum. igitur ¶ Sꝫ poſſes forte dicere. ꝙ hoc hꝫ veritatẽ niſi inter ea ſit naturalis cõnexio ſiue depẽdẽtia. et ſic euadere terciũ et q̃rtum argumẽtũ. Sed hoc nõ ſatis facit eo ꝙ eadẽ de cã poſſem q̃rere et ꝓbare ꝙ illa depẽdentia poris a poſteriori pot ſeparari a priori ſicut prius

Ad argumẽta

Alteriꝰ opiniõis Ad pm dõm ẽ ꝙ accñs capitur dupliciter. vno° ꝓ forma inherẽte ſubiecto. et illo° ꝓprium non ẽ accñs. Alio° accipitur accñs ꝓ oi illo quod eſt extra rõeꝫ alicuiꝰ. et illo° ꝓpriũ eſt accñs. quia nõ eſt de q̃dditate ſubiecti ¶ Ad 2m dr̃. ꝙ duplex eſt cã. quedã eſt cã in cognoſcẽdo. et ſic cã accipit pro hꝭ cum dr̃. cãm et mediũ idẽ dico. Alia eſt cã ꝓducens. et ſic ſubiectũ nõ eſt cauſa paſſionis. eo ꝙ non producit paſſionem in eſſe reali.

cum inter pducens et pductum ſp ſit diſtinctio realis ¶ Ad ſecundũ dico q non omne prius eſt realiter diſtinctum a ſuo poſteriori. ſed bene eſt diſtinctũ ex natura rei vel formalr. nam prius nõ includit poſterius in ſua rõne formali. ¶ Ad quartũ dicit. q ad impediendũ petitionẽ principij ſufficit diſtinctio ex natura rei. non eñ reqritur diſtinctio realis.

Queſtio

Quinta. vtrũ quodlibet accidens poſſet dici pprium reſpectu ſui ſubiecti ¶ Ad hãc queſtionẽ dicunt quidã q non eſt aliqd accidẽs qn ſit reducibile ad aliqd primũ ſubiectũ cõe cui ſoli conuenit. et omni cõtento ſub illo. ſicut corpus eſt immediatũ ſubiectũ coloris. nam color ꝯuenit ſoli corpori et oĩ Silr eſt aliqd corpus qd eſt aliter ꝯplexionatũ ex p̃mis qualitatibꝫ qd eſt immediatũ ſubiectũ albedis. ita q albedo tali corpori ꝯuenit et omni ꝯtento ſub illo. et ſic de oĩbus alijs accñtibus. Sed iſta opinio eſt ſimplr falſa. Tum p̃mo qr accñs pprium fluit a pricipijs ſpẽi et nõ indiuidui. ſed manifeſtũ eſt q nullum accidẽs de p̃dicamentꝫ accñtium fluit a p̃ncipijs ſpeciei. Sed omnia fluunt a p̃ncipijs. ita q ꝯſequuntur eſſe ꝯpletũ et pfectum Tum ſcdo. qr ſeqretur q nõ poſſet deſtrui accñs quin deſtrueret ſubſtãtia aliqua. ſꝫ hoc videt abſurdũ. ergo. Probat ꝯña. qr quocunqꝫ accidẽte deſtructo q̃ritur an ſubiectũ eius ſit ſubſtãtia vel accidẽs Si ſit ſubſtãtia habet intentũ. eo q deſtructo accñte deſtruit ſubiectũ pprium eiꝰ. Si ſit accidens tunc quero ſicut pus. Si eñ ſubiectũ illiꝰ accidentis ſit ſubſtãtia habet intentũ. Si vo ſit accñs. erit pceſſus in infinitũ. Et ſic habet q nõ cuiuſlibꝫ accidentis eſt aliqd ſubiectũ pprium. vel q ad deſtructionẽ accñtis ſeqtur deſtructio ſubſtãtie. vel q nõ erit dabile primũ ſubiectum alicuius accidẽtis. quod eſt incõueniens

Ad argumẽta

In oppoᵐ. Ad p̃mũ dr negãdo añs et pbationẽ pt dici. q pprũ oppoꝰ cõmuni vt res p̃me intẽtionis. nõ vt vtrũqꝫ eſt ſecũda intentio. Vel aliter dicat q pprium et cõe ſunt relatiua. et vnũ relatiuoꝝ pt dici de alio. non tñ oppoſitũ de oppoſito. qr relatiua nõ ſunt oppoſita niſi reſpectu eiuſdẽ. pprium aũt dr reſpectu ſpẽi. cõe vero indiuiduoꝝ. qr de iſtis p̃dicat ſicut de ꝯtentis ſub ſpecie. Ad aliam pbationẽ dr q ppꝛietas nõ eſt abſtractũ huiꝰ intẽtionis pprium. Nã abſtractum eius nõ ſignificat vno noĩe. ſicut nec in alijs q̃ttuor p̃dicabilibꝫ. Et ad aliam pbationẽ poſſet dici q ſi genus ẽ ad aliud ſpẽs eſt ad aliud. non tñ p̃mo. ſed ſm genus ¶ Ad 2ᵐ dr negãdo añs et ad pbationẽ dicendũ q ipſa pcedit de accñte p̃me intentionalr captũ pprium eñ illo mõ nec ẽ ſubſtãtia nec accñs. eſt tñ accñs ſi capiat ſcdꝫ intentionalr. ſꝫ tunc nihil ſequit cõtra nos. Ad aliã pbationẽ dcm q licet quodlibet accñs inſit alicui p ſe. hoc ẽ ſine medio et ſolitarie. non tñ quodlibet ineſt p ſe. ita q fluat ex p̃ncipijs eſſentialibꝫ ſpẽi. eo mõ quo capitur p ſe in p̃mo poſterioꝝ

¶ Ad 3ᵐ dicit negãdo añs. et ad primã pbationẽ patꝫ ſolutio. Ad ſcdam vo dcm q licet ſubſtãtia ſit prior q̃libet accñte ſic intelligẽdo q ſubſtãtia quantũ eſt ex ſua rõne pt p̃cedere quodlibet accñs. ita q ſibi nõ repugnat. tñ de facto ſubſtãtie ſp ineſt aliqd accñs. ſꝫ h accidit ſibi Vel dicas q illa pro nõ habet veritatẽ loqñdo de accñte cõmuni et nõ pprio. Sed ad aliã pbationẽ dico q licet ſubiectũ ſit in potẽtia ꝯdictionis reſpectu accñtis cõis. non tñ reſpectu accñtis pprij. Vñ reſpectu accñtis pprij ſe habet q̃ſi effectiue ¶ Et ſi diceres q materia et efficiẽs non coincidũt. ſcdo phiſicoꝝ. Dico q hoc hꝫ veritatẽ loq̃ndo de materia ex q̃ et efficiente ſine tranſmutiõe ¶ Ad q̃rtum dr q licet in diffinitione pprij expreſſe nõ ponat genus. ponit tñ implicite. nec illa diffinitio ꝯuenit drẽ vltime. eo q ipſa nõ p̃dicat in quale accñtale ¶ Ad quintũ dr q in diffinitione nõ capit accidit vt idẽ eſt qd accñtaliter ineſt. ſed capit put idem ẽ qd p̃dicat vel dr de pluribꝫ cõtentis ſub ſpecie Et p alias pbationes intelligit pprioꝰ modꝰ p̃dicãdi pprij. Et licet pprium ſecũde intẽtionaliter captũ ſit accidẽs intẽtionale. non tñ pprium p̃me intentionalr acceptũ. Vtrũ aũte accidẽs dicatur vniuoce vel equiuoce de nouẽ p̃dicamẽtis nõ eſt preſentis ſpeculationis.

Accidens ẽ quod

In iſto q̃nto caplo determiat Porphiriꝰ de quinto p̃dicabili qd eſt accidens ponẽdo tres diffinitiones eius. quaꝝ p̃ma dr fuiſſe Platonis. alie vero due ponũtur ab Areſto. in p̃mo thopicoꝝ Prima diffinitio accñtis eſt iſta. Accidẽs eſt qd adeſt et abeſt p̃ter ſubiecti corruptionẽ. Qualit aũt hec diffinitio ſit intelligẽda in q̃ſtione patebit ¶ (Diuidit autẽ) auctor diuidit accidẽs in accñs ſepabile et inſepabile. nã dormire eſt accidẽs ſepabile. ſed nigrũ eſſe accidit coruo inſepabiliter et ethiopi. Et poſtea remouet dubiũ dicens. q qr dixit pus q accidẽs eſt qd adeſt et abeſt nunc dicit q nigrũ eſſe ineſt coruo et ethiopi inſepabiliter. ideo videt ſibi cõtradicere. Ad qd reſpõdet porphiriꝰ. q coruus pt intelligi albus. et ethiops nitẽs colore p̃ter ſubiecti corruptionẽ. et p̃ter repugnantiã in ꝯceptu ſubiecti. licet eñ coruus ſemp ſit niger. cõcipere eñ coruũ album nõ implicat cõtradictionẽ. cuius oppoſitũ eſt de pprijs. Et rõ vtriuſqꝫ eſt. qr pprium neceſſario ſeqtur formã ſpeciei. Et ideo intelligere ſubiectum ſub oppoſito pprij. eſt ipſum intelligere ex ꝯñti ſub oppoſita forma. non autẽ ſic eſt de accñte. quia nõ ꝯſequitur formã ſpecificã. ſed formaꝫ indiuidui. qd in queſtione declarabit. ¶ (Diffinit autẽ) ponit porphirius ſcdam diffinitionẽ que ſumitur penes cauſaꝫ inherẽtie. que eſt Accñs eſt qd ꝯtingit eidẽ ineſſe et nõ ineſſe. Cuius rõ eſt. quia illud contingit ineſſe qd nõ habet ſue inherentie cauſam eſſentialẽ. et neceſſariã repugnantẽ que impediat q nõ ſit. Cõtingit etiã eideꝫ non ineſſe. eo q non habet cauſam neceſſariã in ſubiecto. pꝛter quã ſibi repugnat nõ inherere. et hec diffinitio conuenit omni accidẽti etiã inſepabili. Preter iſtã diffinitionẽ induxerũt philoſophi terciã dicẽtes q accidens eſt quod nec eſt genꝰ nec ſpẽs nec differẽtia nec pprium. ſemp autẽ eſt in ſubiecto ſubſiſtẽs ¶ (Omnibus igit) recapitulat omnia dicta dicens. q determinatꝫ omnibꝫ que dicta ſunt. ſcꝫ de genere de ſpecie de differẽtia de pprio de accidẽte. dicendũ eſt de his que ſunt eis cõmunia et propria. hoc eſt de cõmunitatibꝫ et ppꝛietatibꝫ ipſoꝝ. ¶ Ad declarandũ hunc textũ ſine notabilibꝫ mouet talis queſtio

Querit Nono. vtrũ diffinitiones accñtis ſint a Porphirio ꝯuenient' aſſignate. ¶Arguit̃ pmo φ nõ. q2 accidens nõ eſt vl'e. ergo nõ eſt diffinibile. Tenet ꝯña q2 tm̃ vl'e diffinit̃. Añs pt3 pmo ſic. q2 qđ eſt in ſingulari eſt ſingulare. Nam oĩe receptũ eſt in recipiẽte p modũ recipiẽtis. ſed accñs cõmune eſt in ſingulari. ſicut pt3 qnto metaphiſice. g̃ accidẽs cõmune eſt ſingulare. Et illud eſt accidẽs de quo hic agit̃. Tũ ſecũdo. q2 ens diuidit̃ in ſubam 7 accidẽs qnto metaphiſice. Si g̃ diuiſio iſta valeat ipſa p oppoſita debet dari. ſed res pme intẽtionis non opponit̃ rei ſecũde intẽtionis. ſi g̃ ſubſtãtia q̄ eſt alterũ mẽbrũ diuiſionis ſit res pme intẽtionis. accñs ꝓ'o eſt res ſecũde intentionis. 7 p ꝯñs nõ eſt ſpẽs vl'is ¶Secũdo ſic. adeſſe 7 abeſſe eſt rei extra animã. quia eius ẽ adeſſe cui' eſt eſſe. ſed hic diffinit̃ ſecũda intentio. g̃ male ponitur h̃ adeſſe 7 abeſſe ¶Tercio ſic. aliquod accidens cõmune neceſſariũ eſt. vt quãtitas 7 nigredo coruo. 7 albedo cigno. g̃ non p̃t nõ ineſſe ſubiecto p̃ter ſubiecti corruptionẽ. Preterea cõbuſtio mors generatio 7 corruptio non p̃nt adeſſe 7 abeſſe p̃ter ſubiecti corruptionẽ. eo φ ſt3 oppoſita ſubiecto. igit̃. Preterea ſi accñs abeſt. g̃ nõ eſt: q2 nõ manet ſepatũ a ſubiecto. Et ſi nõ ẽ accidens. ergo ſubiectũ non eſt. ſunt eñ correlatiua inter ſe. Nã ſubiectũ ponitur in diffinitiõe accñtis vt correlatiuũ. ¶Quarto ſic cõtra ſcđam diffinitionẽ. videtur eñ φ nõ ſit alia a pma. eo φ idẽ eſt ineſſe 7 non ineſſe. ſicut adeſſe 7 abeſſe. Sil'r cum accñtis eſſe ſit ineſſe videtur φ nõ poſſit nõ ineſſe. et iõ neccario inerit. et per ꝯñs non p̃t ꝯtingenter ineſſe. eo φ dr̃ Areſto. φ impoſſibile eſt ipm eſſe ſine eo in q̄ eſt. Sil'r ſeqtur ex hac diffinitione φ p nullam potentiã accidẽs p̃t eſſe ſine ſubiecto. eo φ diffinitũ non p̃t eſſe ſine ſua diffinitione ¶Quinto ſic ꝯtra terciã diffinitionẽ. nulla diffinitio debet dari p negationẽ. eo φ diffinitio dat̃ ad notificandũ diffinitũ ſicut habet̃ ex ſexto thopicoꝝ. Sed p negationẽ nihil p̃t notificari. p̃ns autẽ diffinitio datur per negationẽ. g̃ non eſt bona. Preterea. vltima pticula videt̃ repugnare pme diffinitioni. qa quod ſemp eſt in ſubiecto ſubſiſtẽs non adeſt 7 abeſt. qđ tamẽ dicit pma diffinitio. ¶Sed in oppoſitũ eſt Porphiri' 7 Areſto. in pmo thopicoꝝ ¶Pro ſolutione iſti' q̃ſtionis ſoluẽde ſunt qnqꝫ ptiales q̃ſtiones

Queſtio Prima. vtrũ accidẽs ſit p̃dicabile diſtinctũ ab alijs p̃dicabilibus. ¶Pro ſolutione attẽde pmo φ accidẽs capitur vno mõ vt eſt nomẽ prime intentionis. 7 ſic adhuc eſt equiuocũ. Vno° dicit̃ accidens qđ ꝯtingit vt in paucioribꝰ. Alio° vt idem ẽ qđ adueniẽs enti in actu poſt eius cõpletum eſſe. 7 h̃ mõ loqtur metaphiſic' diuidẽs ens in ſubſtãtiã 7 accñs et illud ſic ſumptũ eſt eq̃uocũ ad nouẽ genera Alio° vt eſt nomẽ ſecũde ĩpoſitionis. 7 ſic vno mõ idem ſignificat qđ extraneũ ad eſſe rei nõ neceſſariũ. 7 illo mõ ſumitur in fallacia accñtis. Sed alio mõ eſt ſecunda intentio q̄ cauſat̃ ex ſola ꝯſideratione intellectus. et h̃ modo omnia vl'ia ſunt accidẽtia. Alio mõ ſignificat idem qđ predicatũ nõ eſſentiale. 7 ſic diſtinguit̃ cõtra p̃dicatũ eſſentiale. et ẽ cõmune duobꝰ vltimis vl'ibus Et ponitur in diffinitiõe ꝓprij ſicut ſup dcm̃ eſt. Alio mõ ſignificat idem qđ predicatũ nõ eſſentiale nec cõuertibile. 7 ſic eſt quintũ vl'e ¶Ex hoc attende ſcđo. φ nõ quodlibet accñs facit p̃dicabile accñtis. ſed ſolum accñs cõmune quod p̃t inherere alicui ſubiecto: in actu ſm quintũ modũ eſſendi in. 7 nõ inherere eidẽ

Dic primo φ neqꝫ accidẽtia particularia nec in abſtracto deſignata faciunt p̃dicabile diſtinctũ. Patet ſic. q2 accidens pticulare non predicat̃ de pluribꝰ. Accidẽs vero in abſtracto deſignatũ non p̃t p̃dicari de ſuo ſubiecto. licet poſſit predicari de ſuis inferioribꝰ ¶Dic ſcđo φ accñs eſt p̃dicabile diſtinctũ ab alijs p̃dicabilibꝰ. Patet. q2 h3 modũ p̃dicandi diſtinctũ a modis p̃dicandi alioꝝ p̃dicabiliũ. nam predicat̃ in quale accñtale p accidẽs ſiue nõ ꝯuertibil'r. Q3 p̃dicetur in q̃le patet. q2 habet ſe p modum forme q̃lificantis 7 determinãtis. Q3 predicetur accñtaliter patet. q2 non eſt de eſſentia ſuoꝝ ſubiicibiliũ. ſed ſeqtur eſſe ꝯpletum ipſoꝝ. Sed φ p̃dicetur p accidens pt3. q2 nõ ineſt ſuis ſubiicibilibꝰ ex eoꝝ natura. nec ex natura poſterioꝝ neqꝫ pncipioꝝ eſſentialiũ ipſoꝝ. Et ꝓpter hoc nõ ineſt ſm aliquẽ modu3 pſeitatis. Sed φ ſit p̃dicabile patet. q2 p̃dicat̃ vniuoce de pluribꝰ. et hoc capiẽdo p̃dicationẽ vniuocã general'r. vt diſtinguit̃ ſolu3 ꝯtra p̃dicationẽ equiuocã. et non cõtra p̃dicationẽ denoĩatiuã. eius autẽ propria ſubiicibilia ſunt indiuidua ſubſtantie. 7 ex ꝯñti ſpẽs. Diffinit̃ autẽ accidẽs ſic in rõne p̃dicabilis. Accidens eſt qđ p̃dicatur de pluribꝰ in quale accñtale p accidens ſiue nõ ꝯuertibile

Queſtio Secunda. vtrũ prima diffinitõ accidẽtis ſit a Porphirio ſufficienter aſſignata. ¶Pro cui' ſolutione attende pmo φ adeẽ 7 abeſſe ſiue ineſſe 7 nõ ineſſe q̄ ponit Areſto. in ſua diffinitiõe ſunt equoce nomina ſcđe intẽtionis 7 pme. Ut autẽ ſunt noĩa pme intẽtionis dr̃ vij. metaphiſice φ accñtis eẽ eſt ineẽ. i. eẽ in alio. et h̃ intelligit̃ de accidẽte reali de q̄ loquit̃ ibi Et ſic etiã ſumitur adeſſe 7 abeſſe octauo phiſicoꝝ. vbi dr̃ φ ĩpoſſibile eſt idẽ ſimul adeſſe 7 abeſſe eidem. Alio° ineſſe vel abeẽ eſt no" ſecũde intẽtionis. 7 ſic ſignificat ꝓpriam predicationẽ eoꝝ q̄ ſunt extra eſſentiã ſubiecti vel alteri' generis a ſubiecto. Sicut p̃dicari vel dici de dicit ꝓpriam p̃dicationẽ eſſentialẽ eoꝝ q̄ ſunt in eodẽ genere cũ ſubiecto. Et ineſſe ſumptũ illo mõ adhuc ſumitur tripl'r. ſc3 ꝓprie. et ſic nõ ineſt niſi accñtibus cõibus. Uel cõiter. 7 ſic ineſt ſingulis accñtibus ſiue cõibus ſiue ꝓprijs. Tercio° cõiſſime. ſicut in omni p̃dicatione p̃dicatum ineſt ſubiecto vel non ineſt. q̃liſcunqꝫ fuerit p̃dicatio. Sil'r p̃dicari vel dici de ſumitur tripl'r. ſc3 ꝓprie p his q̄ ſunt ſupiora in eodẽ genere. Cõiter p omni illo qđ eſt cõmune. etiã ſi ſit tranſcendẽs. Cõiſſime p omni eo qđ ſpecificat rẽ hui' verbi eſt in ꝓpõne. Primo mõ ſumit̃ in pncipio libri p̃dicamentoꝝ. ſcđo mõ ſumit̃ in diffinitiõe vl'is pmo pihermenias. tercio mõ ſumitur a Porphirio in diffinitiõe indiuidui ¶Attende ſcđo. φ illa pticula (ꝯtingit eidẽ ineſſe 7 non ineſſe) Sil'r (quod adeſt et abeſt. 7c̃.) p̃t intelligi dupl'r Uno° ſic. ꝯtingit eidẽ ineſſe 7 nõ ineſſe. i. ꝯtingenter 7 accñtaliter p̃dicat̃ de ſubiecto. Uel ſic 7 breuius. φ accñs ineſt nõ per ſe nec ꝯuertibil'r. Alio mõ exponit̃ realiter. ſic videlicet φ accñs eſt forma nata inherere ſubiecto vl' nõ inherere

ita tñ q hec determiatõ ꝑter nõ determiat hoc totum adeē ⁊ abeſt.ſ3 ſolū illud ꝓbū abē.q2 al's mori ⁊ corrūpi ⁊ ꝯburi nõ eēnt accñtia. ¶ Attēde 3° q cū dr̄.accñs ſep eſt in ſubiecto ſubſiſtēs.hoc nõ debet intelligi q accñs ſp actualr̄ inhereat ſubiecto.ſ3 aptitudinalr̄ vel q̄diu accñs eſt in ſua naturali diſpōe ipm eſt in ſubiecto

Dic primo q pma diffinitõ accñtis ē ꝯuenieter aſſignata ꝓbat̄.q2 ois orõ ſeu ratõ ꝯſtās ex genere ꝓprio ⁊ drñtijs eſt diffinitõ ꝯueniēs. ſed iſta eſt hmōi.igit̄. Minor oñdit̄.q2 ſumēdo abeē ⁊ adeē vt ſūt noia ſcđe intētōis ꝑ illa intelligit̄ gen⁹ accñtis cū vera drña.ſ.pdicatū nõ eēntiale qđ ē gen⁹ intmediū inter vl'e ⁊ accñs.reſiduū ꝓo.ſ.abeē ponit̄ loco drñtie.

¶ Dic 2° q diffinitõ accñtꝫ poſita ab Areſto.eſt bñ aſſignata in qua dr̄.q accñs ē qđ ꝯtingit ei dē ⁊c.p3 eodē mō.q2 dat̄ ꝑ gen⁹ ⁊ drñas. ¶ S3 ꝯ̄ iſtas diffinitōes arguit̄ quadrupl'r. Primo ſic.accñs inſepabile nõ pt adeē ⁊ abeē. ⁊ tñ eſt accñs.ğ diffinitõ ē male aſſignata.

Scđo ſic.de deo pdicāt̄ aliqua accñtalr̄ ⁊ nõ ꝯuertibilit̄.vtputa creatõ vl' iuſtificatõ.⁊ nõ ſūt accñtia.ğ diffinitõ ē male aſſignata. ¶ Tercio ſic.illđ qđ adiacet circa corpus vt veſtimētū adē ⁊ abeſt ꝑter ſubiecti corruptōem.⁊ nõ eſt accñs.ğ ¶ Quarto ſic.forma ſubſtantialis adē ⁊ abē materie q eſt ſubiectū ꝑter ipius materie corruptōem cū ipa materia ſit incorruptibil'.vt p3 ꝑ phm pmo phiſico⁊.ğ ¶ Ad argumēta in oppoſitū

Ad pmū dr̄.q l3 accñs inſepabile naturalr̄ loquendo nõ poſſit ſepari a ſuo ſubiecto ꝑter ei⁹ corruptōe3.pt tñ ſepari intellect⁹ ſiue rõ formal' ſubiecti ab ipo accñte inſepabili.ita videl3 q ſubiectū põt intelligi ſub oppoſito illius accñtis.nõ āt ſic ē de ꝓprio.q2 ꝓpriū ē pdicatū nõ eēntiale ſubiecto.⁊ tñ ſub eius oppoſito nõ pt ſubiectū itilligi ꝯplete ſine repugnātia itellectuū. ¶ Ad ſcđ3 dr̄ q l3 de deo poſſint pdicari aliqua pdicata ꝯtingēter ⁊ accñtalr̄.hoc tamē nõ eſt ꝑ denoiatōem intriſecā.ſed ꝑ denoiatōem extrinſecā q ſe tenet ex ꝑte re⁊ creatarū.

Ad terciū dr̄ q corpus nõ eſt veſtimēti ſubiectū.⁊ iō nõ eſt accñs eius.q2 iſtud adeē ⁊ abeē ꝑter ſubiecti corruptōem intelligit̄ ꝑ modū ſubiecti. ¶ Ad quartū dr̄ q h' accipit̄ adeē ⁊ abeē ꝑ ꝯtingent̄ ⁊ nõ ꝯuertibilr̄ pdicari ⁊ iō non accipit eē ꝑ modū ſubſtātis ſeu ſubſtātificātꝫ.ſ3 ꝑ modū depēdētis ⁊ iherētis qđ nõ ꝯuenit forme ſubſtātiali reſpectu materie.

Queſtio tercia

Utrū aliqđ accidēs ſit iſepabile.⁊ ſi ſic vtrū poſſit ſepari pret̄ ſubiecti corruptōem. Ad iſtā q̄ſtionē dicūt aliq̄ q accñs pt dici iſepabile dupl'r. vno° negatiue. vt ſc3 in dt̄ negatōem cuiuſcūq3 ſepabilitatꝫ.ſiue facil' ſiue difficil'.⁊ ſic nullū accñs eſt iſepabile. Alio mō accñs pt dici iſepabile nõ negatiue.ſ3 q̄dāmō ꝓuatiue vt ſc3 in ꝓuat facilitatē ſepatōis.⁊ ſic aliqđ accñs ē iſepabile. Un̄ q̄uis tale accñs nõ poſſit ſepari a ſubiecto manētib⁹ pncipijs ꝯplexionātib⁹ q ſūt pncipia illi⁹ accidētꝫ.pt tñ ſepari ſi illa pncipia in tali ſubiecto traſmutēt̄. Et illi⁹ dat Albt⁹ exē⁹.q2 ſi oua corui ponāt̄ cū viuo argēto ⁊ vnguāt̄ hūore frigido ⁊ viſcoſo.ſic ē pigue do catti vl' anſeris.⁊ ponāt̄ ſub gallina in loco frigidiſſimo naſcēt̄ corui albi.q2 pncipia ꝯplexionantia co⁊ q ſūt calidiſſima traſmutāt̄. Et ſilr̄ poſſ3 dici de ethiope manēte in rgionib⁹ frigidis q ex nigro efficiet̄ alb⁹. Alij tñ aliter dicūt q ē aliqđ accñs ſimpl'r inſepabile ꝑ naturā a ſuo ſubiecto.nec ꝓpt̄ hoc ſeqt̄ q diffinitõ accñtꝫ nõ ſit bona.l3 eīn aliqđ accñs ſicut calor in igne ſit ꝑ naturā inſepabile.aliqđ tñ accñs ſibi ſile in ſpē ē ſepabile a ſuo ſubiecto.⁊ hoc ſufficit ad ſaluādū diffinitōe3 accñtꝫ. Videt̄ tñ dicere Por. q l3 accñs inſepabile nõ poſſit ſepari a ſuo ſubiecto.tñ ſubiectū ei⁹ pt intelligi ſine ſuo accñte. cū ſubiectū ſit pus accñte. Alit̄ tñ videt̄ eē dō⁊ q iſepabile capit̄ dupl'r. Uno° vt iportat potētiā. ⁊ ſic idē ē q nõ potens ſepari.⁊ illo° ſtꝫ mlta accñtia q naturalr̄ nõ pñt ſepari a ſuis ſubiectis r̄manētib⁹ ſubiectis in eē.⁊ etiā ipis accñtib⁹.l3 oē accñs ſupnaturalr̄ ſit ſepabile a ſuo ſubiecto.⁊ hoc loquēdo de accñtib⁹ abſolutis.q2 dubiū eſt de reſpectis. Alio° accipit̄ inſepabile vt dt̄ aptitudinē.⁊ ſic nullū accñs ē inſepabile.q2 nullū ē accñs nõ natū ſepari a ſuo ſubiecto.ſ3 oē accñs ē ſepabile. vñ ſepabilitas illo° eſt ꝓpria paſſio accñtꝫ ꝯueniēs pmo ſpēi q̄ īdiuiduis. ¶ Dic ergo breuit̄ q q̄dlibet accñs ē ſepabile a ſuo ſubiecto.l3 eīn mlta ſint accñtia que nõ pñt ſepari a ſuis ſubiectis. cuiuſlib3 tñ ſpēi aliqđ accñs pt ſepari a ſuo ſubiecto.⁊ ꝓpt̄ hoc etiā adeē ⁊ abeē in diffinitōibus accñtis dñt dicere aptitudinē ⁊ nõ actū. S3 ex hoc orit̄

Queſtio Quarta

vtrū dictū Por. ſit verū in q dt̄.pt eīn itelligi coruus albus.q2 ꝑ eūdē modū diceret̄ q poſſ3 itelligi hõ q nõ eēt aial.eo q neutrū ē in rerū natura. ¶ Dic breuiter q nõ eſt ſile.q2 aial eſt de pmo ꝯceptu ⁊ formali itellcū hois.⁊ iō nõ pt hõ q̄dditatiue ⁊ diſticte concipi ſine aiali. Nõ āt ſic ē de nigredine reſpcū corui.q2 nigredo nõ eſt de q̄dditate nec de ꝯceptu cōi. ¶ S3 diceres forte q ſilr̄ riſibile nõ ē đ itellcū q̄dditatiuo hois.ğ põt itelligi hõ nõ riſibil' ſic coru⁹ non niger.⁊ tūc ꝓpriū eo mō q accñs iſepabile aderit ⁊ aberit pret̄ ſubiecti corruptōem. Rñdet̄ q nõ eſt ſile.q2 l3 riſibile nõ ſit de q̄dditate hois.nec de formali itellcū eius cū ꝑ ſe ⁊ nccārio ꝯſeqt̄ q̄dditatē ei⁹. Et iō l3 hõ poſſ3 itelligi ſine riſibili vera itellectōe.eo q abſtrahētiū nõ ē mēdatiū.vt habet̄ 2° phiſico⁊.tñ nõ põt itelligi ſub oppoſito ſic ſubiectū põt itelligi ſub oppoſito accñtis iſepabil'.q2 coru⁹ nõ ſolū poteſt itelligi ſine nigredine. ſed etiā ſub oppoſito nigredinis.

Queſtio Quīta

vtrū iherētia ſit de eēntia accñtꝫ. ¶ Pro cui⁹ ſolutōe attēde q duplex ē iherētia.quedā ē actual'.⁊ ē actual' vnio accñtis ad ſubām q accñs actu ieſt ſubiecto. Alia ē iherētia aptitudinal' q ē aptitudinal' vnio accñtꝫ ad ſubiectū.q ſc3 accñs aptū natū ē iherere ſubiecto. ¶ Dic breuit̄ ad dubiū q l3 accñs nõ poſſit eē ſine iherētia actuali vl' aptitudinali.nulla tñ eſt de eēntia ei⁹. P3 de iherētia actuali.q2 ipſa ꝑ aliquā potētiā ē ſepabil' ab accñte.de aptitudinali.q2 null⁹ reſpcūs ē de eēntia ſui fūdamēti. S3 iherētia aptitudinal' eſt reſpcūs in accñte.ğ. Q2 aūt aptitudinal' iherētia nõ poſſit ſepari ab accñte.p3 q2 eſt paſſio ipſi⁹ accidentꝫ. ¶ Dic ſecundo.q accñs ꝑ denoiato. vtputa ꝑ forma accidentali nõ diffinit̄ ꝑ inherētiam. accidens tñ ꝑ ſignificato. vtputa ꝑ relatōe rōis q eſt fundata in forma accidentali bñ diffinitur ꝑ inherentiā ſicut pat3 ex dictis. ¶ Ad argumenta.

In oppoſitū Ad pmū dr̄ q anteceđes eſt falſū. Et ad pmā ꝓbatōem dicendū q hec itentio. accñs eſt in ſubiecto communi. vt in albo vl' in ali/

quo ꝯſimili cui applicat̃.ſicut ſpẽs illi ſubiecto hõ. Areſto.aũt ꝯ ſito metaphiſice loquit̃ de illo cui applicat̃ hec intẽtõ accñs.ſic ẽ albũ vl' nigrũ. ⁊ tale ſm ſuuꝫ eẽ materia eſt in ſubiecto ſingulari ꝑmo.ſꝫ ſic nõ ẽ ſubiectũ ĩtentõis cui extraneũ eſt eẽ in ſingulari. Ad ſecũdã ꝓbatõem dõm ꝙ ꝓcedit de accñte.put accñs ẽ res ꝑme intẽtõis. ❡ Ad ſcõm dꝛ ſicut ꝑus.nã adeẽ ⁊ abeẽ in hac diffinitõe debẽt capi ſecũdẽ intẽtõnaliter ❡ Ad terciũ dꝛ.ꝙ licꝫ aliqua accidẽtia nõ poſſũt abeẽ ſubiecto realiter ſepando ea.poſſũt tamẽ abeẽ ſm intellectuꝫ ita ꝙ ſubiectũ pt intelligi ſub oppoſito eius ſicut dcm ẽ. ❡ Ad aliud de ꝯbuſtione dicẽdum eſt ꝙ dato ꝙ eẽnt accñtia.qđ tamẽ non eſt verũ.cũ ſint ꝑuatões ſubales tamen adhuc ſaluaret̃ diffinitõ.quia adhuc aſſũt preter ſubiecti corruptõem.eo ꝙ materia manet in tranſmutatõe ⁊ nõ corrũpitur.illa tamen eſt ſubiectũ ꝓpriũ generatõis ⁊ corruptõis. Sꝫ contra.accidẽs denominat ſubiectũ in quo eſt.ḡ ſi corruptõ ſit in eo vl' in ſubiecto tũc erit corruptõ eiuſdem ſubiecti.⁊ ſic nõ abẽ pter ſubiecti corruptõeꝫ. Jõ dꝛ aliter ꝙ adẽ vl' abẽ preter ſubiecti corruptõeꝫ.hoc ẽ ſubiectũ põt intelligi ſine eo vl' cum eius oppoſito. Ad vltimã ꝓbatõm dicit̃.ꝙ licꝫ accñs ſimpl'r nõ poſſit abeẽ ⁊ eẽ ſine ſubiecto .põt tamẽ ſubiectũ intelligi ſine eo ❡ Ad quartum dꝛ ꝙ diffinitõ Areſto.implicite eſt eadẽ cũ diffinitõe Platonis.ſꝫ nõ explicite. Vñ in diffinitõe platonis ponit̃ ꝑter ſubiecti corruptõem.qđ ſufficiẽter intelligit̃ ꝑ h̃ ꝙ dꝛ eidẽ. vbi eñi ſubiectũ eſt idẽ nõ eſt corruptũ. Ad aliud dõm ꝙ ĩ dñtia nõ tꝫ ſe ex pte accidentis. ſꝫ ex parte ſubiecti cui põt tale accñs ineẽ ⁊ nõ ineẽ Sil'r ad aliam ꝓbatõnem ⁊ ađ vltimã dꝛ.ꝙ lꝫ accñs ſꝑ inhereat aptitudinal'r nõ tñ actual'r. ſicut fide credim⁹. Vl' dicat̃ ꝙ nulla inherẽtia eſt de eẽntia accñtis.ſic dcm eſt ❡ Ad quintũ dꝛ ꝙ illa diffinitõ nõ datur ꝑ purã negatõem.ſꝫ dat̃ ꝑ negatõem fundatam in affirmatõe. Et ad aliã ꝓbatõem dꝛ.ꝙ diſtributõ incluſa in hoc aduerbio ſꝑ debꝫ cadere ſup accñs ꝙdiu ẽ ⁊ nõ vl'r

Commune qui.

Jn hoc ſcõo tractatu libri predicabilium Por. determiat de qnq3 ꝑdicabilib⁹ ꝯpando ea ad inuicẽ penes ꝯueniẽtiã ⁊ dñam. Et ille tractatus diuidit̃ in qnq3 capitula. Jn ꝑmo ponit vnã cõueniẽtiã generalẽ oim ꝑdicapiliũ ad iuicẽ dicẽs.ꝙ omnia ꝑdicabilia ꝯueniũt in h̃ qđ eſt ꝑdicari de pluribꝫ. ſꝫ ſit aliq̃ dña inter ea.qꝛ gen⁹ mag' ꝑdicat̃ de pluribꝫ ꝙ aliqđ alioꝝ.eo ꝙ ꝑdicat̃ de ſpẽbꝫ ⁊ idiuiduis. ⁊ ſil'r dña.ſꝫ ſpẽs ꝑdicat̃ ſolũ de idiuiduis q̃ ſub eo ꝯtinent̃ ꝓpriũ ãt de ſpẽ ⁊ indiuiduis ꝯtentis ſub illa ſpẽ. ſꝫ accidẽs predicat̃ de ſpẽbꝫ ⁊ idiuiduis.⁊ hoc declarat ꝑ exẽpla cũ dꝛ (Nãq3 al⁹) ⁊ ex iſto textu elicit̃ ꝙ accña cõia ꝑus predicat̃ de idiuiduis.ſcđario ꝟo de ſpẽbꝫ q̃ cõtinẽt idiuidua. Exẽpla facil'r patent in textu (Cõmune ãt eſt) Jn hoc ſcõo capitulo ponit Por.ꝯueniẽtias ⁊ dñas generꝭ ⁊ alioꝝ ꝑdicabiliũ. Et diuidit̃ in nouẽ ꝑtes.in ꝑma ponit tres ꝯueniẽtias generis ⁊ dñe.qrũ ꝑma eſt ꝙ tã gen⁹ ꝙ dña ꝯtinẽt plures ſpẽs ꝙuis dña ꝯtineat tot ſic gen⁹.ſꝫ eñi rõnale nõ ꝯtineat irrõnalia q̃ ꝯtinet h̃ gen⁹ aĩal.cum ꝯtinet hoiem ⁊ deũ q̃ ſũt ſpẽs. (Et quecũq3) ponit ſcđam ꝯueniẽtiã.q̃ ẽ ꝙ quecunq3 ꝑdicat̃ de genere vt gen⁹.ꝑdicat̃ etiã de oĩbus ꝯtentis ſub illo.⁊ quecũq3 predicat̃ de dña vt dña ꝑdicat̃ etiam de ſpẽ ꝯtenta ſub ea. Nã ſubſtãtia ⁊ aĩatum nõ ſolũ predicat̃ de aĩali ſm ꝙ eſt genus.ſꝫ etiã de ſpẽbus.q̃ ſũt ſub ipſo vſq3 ad indiuidua. Sil'r vti rõe nõ ſolum predicat̃ de rõnali qđ eſt dña.ſꝫ etiã de ſpẽbꝫ ſub rõnali ꝯtentis (Cõmune ãt) ponit terciã cõitatẽ.q̃ eſt ꝙ cõe eſt ꝙ ꝑempto genere ⁊ dña ſiue deſtructo deſtruãt̃ ⁊ perimãt̃ eius ſpẽs q̃ ſub ipſo ſũt. Sil'r deſtructa dña deſtruũt̃ oĩa iferiora eius. Queadmodũ eñi ſi nõ ſit aĩa- neq3 equ⁹ eſt neq3 hõ.ita ſi nõ ſit rõnale nullũ erit aĩal qđ vtat̃ rõe ❡ Circa ſcđaꝫ ꝯueniẽtiã attende ꝙ ꝑ predicari de genere inq̃tũ genus eſt.⁊ de dña inquãtum dña intelligãt̃ predicata eẽntialia ⁊ ꝑ ſe. alit̃ nõ haberet ꝟitatem illud q̃d dꝛ por. Nõ eñi ſequit̃ ꝙ ſi aĩal eſt gen⁹ ꝙ hõ ſit gen⁹.eo ꝙ genus nõ predicat̃ eẽntial'r.ſed accñtal'r.⁊ ſic ḡ ꝑma ꝯueniẽtia ſumit̃ penes ꝯtinentiaꝫ ꝟtualem.ſcđa penes predicatõeꝫ generalẽ.tcia ꝟo penes deſtructõem realem (Propũ aũt) in hac ſcđa pte huius capituli ponit por.ſex ꝓprietates ſiue dñas int̃ genus ⁊ dñam. Prima ẽ ꝙ gen⁹ ꝑdicatur de plibus ꝙ dña etiã ꝙ ſpẽs ꝓpriũ ⁊ accñs. declarat ꝑ exempla. q̃a aĩal predicat̃ de equo cane ſerpente ⁊ hoie.q̃drupes ꝟo q̃d eſt dña ſolũ de hñtibus q̃ttuoꝛ pedes. ⁊ hõ ſolũ de pticularibꝫ hoibꝫ.⁊ hinibile ſolũ đ eq̃ꝛ pticularibꝫ eq̃s Et ſil'r accñs de paucioribꝫ (Oportꝫ aũt) dꝛ Por.ꝙ h̃ debꝫ intelligi de dñtijs quibus diuidit̃ gen⁹.⁊ non de dñtijs que ꝯſtituũt ſiue ꝯplent ſubãm generꝭ.h̃ eſt de dñtijs ꝯſtitutiuis (Amplius gen⁹) Por.ponit ſcđam dñam.q̃ eſt gen⁹ ꝯtinet dñas ptãte.⁊ non cõtinet̃ ab ip̃s.nã aĩal ꝯtinet rõnale ⁊ irrõnale (Ampli⁹ genera) Por.ponit terciã dñam.q̃ eſt ꝙ genera ſt' ꝑora dñtijs q̃ ſub eis ſũt.⁊ iõ deſtructo genere deſtruũt̃ oĩes dñe eius ⁊ nõ ecõtra.qꝛ ſi oĩes dñe aĩalis deſtruerent̃ adhuc põt ſubitelligi aĩal.ſublato eñi aĩali aufert̃ irrõnale ⁊ rõnale. Dñe aũt nõ auferũt genus.nã ſi oĩes iterimãt̃.ſubſtãtia tñ aĩata ſenſibil' itelligi põt q̃ eſt aĩal. (Amplius ãt) ponit quartã dñam.q̃ eſt ꝙ gen⁹ predicat̃ in q̃d. dña ꝟo in q̃le (Ampli⁹ ãt) ponit q̃ntã dñaꝫ q̃ eſt ꝙ genus eſt vnũ ſm vnãquãq3 ſpẽm. dñe ꝟo plures eiuſdem ſpẽi.vt homĩes ſm hee ſũt iſte dñtie ratõnale mortale ⁊ diſcipline ꝑceptibile (Et genus) ponit ſextã dñam.q̃ eſt ꝙ genus hꝫ mo'' matie.⁊ dña habꝫ mo'' forme. Et lꝫ poſſint aſſignari alie ꝓꝑetã ⁊ cõitãtes gñis ⁊ dñe.iſta tñ ſufficient (Gen⁹ ãt) hec eſt 3ª ps huius capituli.in q̃ por.ponit tres cõitates gñis ⁊ ſpẽi Prima eſt.ꝙ gen⁹ ⁊ ſpẽs predicat̃ de plibꝫ. Et dꝫ ſumi ſpecies ſm ꝙ eſt ſpecies ⁊ nõ ſm ꝙ eſt gen⁹.ſi ſit ſpecies ſubalt̃na. Scđa cõitas eſt ꝙ gen⁹ ⁊ ſpẽs ſũt ꝑora his q̃ ſũt gen⁹ ⁊ ſpẽs. Tercia ꝙ vtrq3 eſt vnũ totũ reſpcũ ſuorũ iferioꝝ (Dñt ãt) hec eſt q̃rta ps in q̃ ponit ſex ꝓꝑetates gñis ⁊ ſpeciei. Prima ꝙ gen⁹ cõtinet ſpecieꝫ ⁊ ſpẽs ꝯtinet̃ a gñe.ſꝫ nõ eꝯ.ꝓbat ꝑmo.qꝛ in pluribꝫ eſt genus ꝙ ſpecies. Scđo qꝛ gñã ꝑiacere dñt ⁊ formata ſpecificis dñtijs ꝑficere.i.cõſtituere ſpecies. Scđa ꝓprietas qꝛ genus eſt natural'r ꝑus ſpecie.⁊ interẽpto gñe iterimũt̃ ſpẽs.ſꝫ nõ ecõtra. Tercia.poſita ſpecie nccãrio ponit̃ gen⁹.⁊ nõ eꝯ. Quarta.genera predicãt vniuoce de ſpeciebꝫ.⁊ nõ eꝯ. Quita.gñã abũdãt ſpecie in cõtinentia ſpecieꝝ q̃ ſũt ſub ip̃s.ſꝫ ſpecies abũdãt a gñe ꝓꝑijs dñtijs. Sexta.gen⁹ põt eſſe gñaliſſimũ.nõ ãt ſpecies. ⁊ ſpẽs põt eſſe ſpecialiſſimũ.nõ ãt genus (Generꝭ aũt ⁊ ꝓꝑij) Jn hac q̃nta pte ponit por.tres cõuenientias generis ⁊ ꝓꝑij. Prima eſt.genus ⁊ ꝓꝑiũ ſꝑ ſequũt̃ ea quorũ ſũt.qꝛ ſi homo eſt aĩmal eſt.⁊ ſi homo eſt riſibile eſt. Scđa.genus ⁊ ꝓꝑiũ equal'r predicãt de ſuis ſubijcibilibus.homo eñi ⁊ bos equaliter ſũt aĩalia.⁊ catho

⁊ cicero riſibile. Tercia. genus ⁊ ꝓpriū p̄dicat̄ vniuoce de ſuis ſubiicibilibꝫ (Differūt autē) Hec ē ſexta ps. in qua ponit por. q̄nqꝫ dr̄ñas gn̄is ⁊ ꝓprij. Prima. genus ē pri⸗us ꝓprio. oꝑtz eñ p̄us eē aial de hic diuidi dr̄ñtijs ⁊ ꝓp̄is. Scd̄a. genus p̄dicat̄ de pluribꝫ ſp̄ebꝫ. ꝓpriū ꝟo de vna tm̄. Tercia. ꝓpriū p̄dicat̄ ↄuerſim de eo cuius eſt ꝓpriū. genus ꝟo de nullo p̄dicatur ↄuerſim. qꝛ nō ſi animal ē homo ē. nec ſi aīmal eſt riſibile eſt. ſꝫ ſi homo ē riſibile ē ⁊ econuerſo. Quarta. ꝓpriū ineē omi ſoli ⁊ ſꝑ. ge⸗nus ꝟo q̄uis inſit omni ⁊ ſemꝑ. non tamē ſoli. Quinta. ꝓprium deſtruitur ad deſtructōem ſp̄ei ⁊ ecōtra. genus nō deſtruitur ad deſtructōem ſp̄ei (Generis ꝟo ⁊ accidētis) Hec ē ſeptima pars. in q̄ ponit vnā ↄuenienti⸗am generis ⁊ accn̄tis. ⁊ ē qꝫ vtrūqꝫ p̄dicatur d̄ pluribꝫ accn̄s eñ ſiue ſit ſeꝑabile ſiue inſeꝑabile de pluribꝫ predicatur moueri eñ de pluribꝫ p̄dicat̄. Nigrū etiā p̄dicat̄ de coruis ⁊ de omībꝫ ethiopibus ⁊ aliq̄bꝫ inaiatis. (Differt aūt genus ab accn̄te) Octaua ps. in qua porphi. ponit q̄ttuor ꝓprietates generꝭ ⁊ accn̄tis. Prima ē. genus ē p̄us accn̄te. ſꝫ accidēs eſt poſterius. eo qꝫ accidēs eſt poſterius ſp̄ē. q̄ eſt poſterior genere. Scd̄a: gen⁹ ꝑticipatur equal'r. nō aūt accidēs. Intētōnem eñ ⁊ remiſſionē ſuſcipit accn̄tium ꝑticipatō. generum ꝟo minime. Tercia. accn̄tia ſubſiſtunt p̄ncipal'r in indiuiduis. ſꝫ genera ⁊ ſp̄ēs natural'r ſūt priora indiuiduis ſubſtantie. Quarta. genera p̄dicantur in eo qd̄ quid ſit. accidētia ꝟo in eo qꝫ quale aliquid ē vl' q̄uo ſe habꝫ vnū⸗quodqꝫ. Quia ſi q̄rat̄. qual' ē ethios. dicis qꝫ ē niger. ⁊ ſi querat̄. q̄uo ſe habꝫ ſocrates. dicis qꝫ ſedet aut ābulat (Genus aūt) In hac vltima ꝑte iſti⁹ capituli remouet por. quedam errorē ſiue quādam obiectōeꝫ dicēs qꝫ dictū ē q̄uo genus differt ab alijs. Et cuꝫ ipſe fecerit q̄ttuor ↄꝑatōes ad alia q̄ttuor p̄dicabilia videt̄ qꝫ q̄dlibet alioꝝ debeat habere quattuor ↄꝑatōes. ⁊ cū quīqꝫ ſint p̄dicabilia erūt decē ↄꝑatōes eoꝝ. Soluit dicēs qꝫ genus habꝫ q̄ttuor ↄꝑatōes. ⁊ dr̄ña tres. ſp̄ēs duas ⁊ ꝓpriū vnā. ⁊ ſic ſūt decē tm̄. ⁊ hoc declarat de genere. eo qꝫ gen⁹ differt a dr̄ña. ſp̄ē. ꝓprio. ⁊ accn̄te. iō hꝫ quattuor dr̄ñas ad alia. ſꝫ dr̄ña habꝫ tres ad poſteriora. ſcꝫ ſp̄ēm. ꝓprium ⁊ accn̄s. illa vero quā habꝫ ad gen⁹ enumerata eſt q̄n ↄꝑabatur gen⁹ ad ipaꝫ. ſp̄ēs āt habꝫ duas dr̄ñas q̄bus differt a ꝓprio ⁊ accn̄te. Alie ꝟo due ſtꝭ enumerate quādo genus ⁊ differentia ad ipſum comparabant̄. ꝓprium autem habet adhuc vnam differentiā. ſcꝫ ad accn̄s. ⁊ alie tres enumerāt̄. cū alia cōꝑant̄ ad ipm̄. ex quibꝫ cōcludit. qꝫ ſuppoſitis q̄ttuor dr̄ñtijs generis ad alia ⁊ tribꝫ dr̄ñe. vna ꝟo ſp̄ei. ⁊ vna ꝓprij erūt tm̄ decē dr̄ñe ipoꝝ. quarū quattuor q̄ ſūt generis ad alia iā enūerate ſūt (Cōmune ē ergo) Iſtud ē terciū capitulū. in quo por. ponit ↄueniētias ⁊ dr̄ñs alioꝝ p̄dicabiliū poſterioꝝ. ⁊ diuidit̄ in ſex ꝑtes. in p̄ma ponit duas ↄueniētias dr̄ñtie ⁊ ſp̄ei. Prima ē qꝫ dr̄ñtia ⁊ ſp̄ēs eq̄lit̄ ꝑticipant̄. nā homies ꝑticulares eq̄liter ꝑticipāt homine ⁊ ratōnali dr̄ñtia. Scd̄a. ſp̄ēs ⁊ dr̄ña aſſūt his que ea ꝑticipāt. ſꝑ eñ ſocrates rōnalis ē. ⁊ ſꝑ ſocrates homo (Propriū aūt dr̄ñe) in hac ſcd̄a ꝑte ponit q̄ttuor dr̄ñas int̄ dr̄ñam ⁊ ſp̄ēm. p̄ma dr̄ña p̄dicat̄ in q̄le. ſp̄ēs ꝟo in quid (Nā ſi) remouet por. vnā obiectōeꝫ q̄ poſſꝫ fieri dicens. qꝫ ſi hō velut q̄litas accipiat̄. nō tm̄ ſimpl'r erit q̄litas ſ[illegible] id qꝫ gn̄i aduenientes dr̄ñe ↄſtituerūt. Secūda dr̄ā. qꝛ dr̄ña ſepe repitur in pl'ibꝫ ſp̄ebꝫ. vt q̄drupes in pl'ibꝫ aialibꝫ ſp̄ē dr̄ñtibꝫ. ſꝫ ſp̄ēs ſolū repit̄ in plu⸗ribꝫ indiuiduis q̄ ſūt ſub vna ſp̄ē. Tercia. qꝛ dr̄ña ē prior ſua ſp̄ē. ⁊ nō eꝯ. Rōnale eñ ablatū interimit hoīem hō ꝟo intereptus nō auferꝫ rōnale cū ſit deus. Quarta vna dr̄ña ↄponit̄ cū alia ad ↄſtitutōem vnius ſp̄ei. ſic rōnale ⁊ mortale ad ↄſtitutōem hoīs. Sꝫ vna ſp̄ēs nō ↄponit̄ alt'i. vt gignāt alterā ſp̄ēm (Quedā eñ) remouet obiectōeꝫ dicēs qꝫ q̄uis eq̄ quedā. i. ꝑticularis cui dā aſino ꝑmiſceat̄ ad muli generatōem. tñ eq̄ ſimplicit̄ nūqꝫ adueniēs aſino ꝑficit mulū (Dr̄ña ⁊ ꝓpriū) i hac t'cia ꝑte ponit por. duas ↄueniētias dr̄ñe ⁊ ꝓprij. Prima dr̄ña ⁊ ꝓpriū eq̄liter ꝑticipāt̄. qꝛ rōnalia eq̄liter ſtꝭ rōnalia. ⁊ riſibilia eq̄l'r ſūt riſibilia. Scd̄a. qꝛ ſꝑ aſſūt ill' de quibꝫ p̄dicat̄. Remouet tñ obiectōeꝫ cū d̄r (⁊ ſꝑ) dicēs qꝫ q̄uis curtet̄ bipes. nō tamē ꝑimitur ſubſtātia. ſꝫ ſꝑ habꝫ aptitudinē ad h̄ qꝫ ſit bipes. ſicut riſibile d̄r. non eo qꝫ ſꝑ rideat. ſꝫ eo qꝫ natū eſt ridere (Propriū aūt) in hac q̄rta ꝑte ponit por. duas dr̄ñas dr̄ñe ⁊ ꝓprij. Prima. dr̄ña d̄r de pluribꝫ ſpeciebꝫ ſic rōnale de hoīe ⁊ deo. ſꝫ ꝓpriū d̄r de vna ſola ſp̄ē cui⁹ ē ꝓpriū. Scd̄a dr̄ña ſeq̄tur ad ſp̄ēm. ſꝫ nō ↄuertit̄. ꝓpriū ꝟo ↄuerſim p̄dicat̄ d̄ his q̄ꝝ ſūt ꝓpria (Dr̄ñe q̄dē ⁊ accn̄ti) i hac q̄nta ꝑte ponit por. duas cōitates dr̄ñe ⁊ accn̄tis. p̄ma qꝛ p̄dicat̄ d̄ pluribꝫ. ſcd̄a. qꝛ accn̄s inſeꝑabile ſꝑ adeſt illi cuius eſt accn̄s. ſic dr̄ña illi cui⁹ eſt dr̄ña. Bipes eñ ſꝑ adē omibus hoībꝫ ⁊ nigrū eſſe coruis (Differt āt) In hac ſexta ⁊ vltima ꝑte huius capituli ponit por. tres ꝓprietates dr̄ñe ⁊ accn̄tis. Prima ꝓprietas. qꝛ dr̄ā ↄtinet ſp̄ēs ⁊ nō ↄtinet̄. ſicut rōnabilitas ↄtinet hoīem. accn̄a ꝟo q̄dāmō cōtinent. eo qꝫ ſūt in pluribꝫ ⁊ quodāmō cōtinet̄ eo qꝫ ſūt ſubiecta nō ſtꝭ ſuſceptibilia vni⁹ accn̄tꝭ tm̄. ſꝫ pluriū. Scd̄a dr̄ña eſt. qꝛ dr̄ā nō eſt itenſibil' ⁊ remiſſibil'. accn̄a ꝟo ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. Tercia. dr̄ñe ↄrie ſtꝭ immixte. accn̄tia ꝟo ↄria bñ poſſūt ꝑmiſceri (Et q̄dem) epilogat por. dicens. qꝫ iſte ſūt cōitates ⁊ ꝓprietates dr̄ñe ⁊ ceteroꝝ. deīn facit trāſitū ad ſcd̄aꝫ ꝑtē dicens. qꝫ dictū eſt qꝫ ſp̄e⁹ differt a dr̄ña ⁊ genere cū dicebat gen⁹ q̄mō differt ab alijs. ⁊ q̄uo dr̄ñtia differt ab alijs (Spēi ꝟo) in hoc q̄rto capitulo ponit por. cōitates et dr̄ñas ſp̄ei ⁊ ꝓprij. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. in p̄ma ponit duas cōitates eoꝝ. Prima. ꝓpriū ⁊ ſp̄e⁹ predicatur de ſeinuiceꝫ ↄuertibil'r. hō eñ eſt riſibile. ⁊ riſibile ē hō. Scd̄a. ſp̄e⁹ ⁊ ꝓpriū eq̄lit̄ ꝑticipāt̄ a q̄bꝫ ꝑticipāt̄ (Differt aūt) ſcd̄a ps. in qua por. ponit q̄ttuor dr̄ñas int̄ ſpeciem ⁊ ꝓpriū. p̄ma. qꝛ ſp̄e⁹ pōt eſſe gen⁹ aliaꝝ ſpecieꝝ. ſꝫ ꝓpriū nō pōt eſſe gen⁹ aliarū ſpecieꝝ. Scd̄a. qꝛ ſp̄e⁹ eſt p̄or ꝓprio. ſp̄e⁹ eñ añ ſubſiſtit̄ qꝫ ꝓpriū. ꝓpriū ꝟo poſtea in ſpecie. Oportꝫ eñ hoīem eſſe vt riſibile ſit. Tercia ſp̄e⁹ ſꝑ actu eſt in ſuis ſubiicibilibꝫ. ſꝫ ꝓpriū nō ſꝑ adeſt actu ſꝫ ꝑtāte ſꝑ. qꝛ ſocrates ſꝑ eſt actu hō. nō tñ ſꝑ actu ridet q̄uis ſit natura ſꝑ riſibil'. Quarta. qꝛ diffinitōes ꝓprij ⁊ ſpeciei dr̄ñt. g̊ ꝓpriū ⁊ ſp̄e⁹ dr̄ñt. Probat ↄñam. qꝛ q̄ꝝ termini. i. diffinitōes ſūt dr̄ñtes. ⁊ ipſa ſūt dr̄ña. Antecedens ꝓbat̄. qꝛ diffinitō ſpeciei eſt eſſe ſꝑ ſub gn̄e. ⁊ de pluribꝫ ⁊ dr̄ñtibꝫ numero in eo qꝫ q̄d ſit predicari. ſꝫ diffinitō ꝓprij eſt oī ſoli ⁊ ſꝑ adeſſe (Speciei ꝟo ⁊ accn̄tis) In hac tercia ꝑte ponit vnā cōuenientiā ſpeciei ⁊ accn̄tis. q̄ eſt. cōe eſt ſpeciei ⁊ accn̄ti de pluribꝫ p̄dicari. ⁊ d̄r qꝫ pauce ſint alie cōitates eoruꝫ. eo qꝫ plurimū diſtant a ſe accn̄s ⁊ illud cui accidit (Propria ꝟo vtriuſqꝫ ſūt) In hac q̄rta ꝑte ponit por. q̄ttuor dr̄ñas ſpeciei ⁊ accidentis. Prima eſt. ſpecies predicatur in quid. accidēs ꝟo in quale. vl' quomodo ſe habēs. Secūda vni⁹ indi⸗

uidui eſt vnica ſpēs. ſ3 vnius īdiuidui ſūt plura accñtia tā ſepabilia q̄ inſepabilia. Tercia ſpēs ē por accñte accñtia ꝓo ſūt poſteriora. optet eī ee ſubiectum vt illi aliquid accidat. accñtia ꝓo ſunt poſteriora generis ꝛ aducticie nature. Quarta ſpēs ꝑticipatˀ eq̄liter. ſ3 accidēs tā ſepabile q̄ inſepabile ſuſcipit magˀ ꝛ minˀ. Et hi ops eī cū alio ethiope habebit colorē vl' inteſū āpliˀ vl' remiſſū ſm nigredinē (Reſtat igitur) por. facit trāſitū ad capitulū ſequēs. ꝛ dicit ꝙ reſtat ſolū dicere de ꝓprio ꝛ accñte. qꝛ iā dictū ē quo drā ꝛ ꝓpriū differt a ſpē ꝛ ꝓpū a drā ꝛ genere in ipoꝝ differētijs ad ipm ꝓpriū (¶ Cōe autē ꝓprij) quintum capitulū. in quo por. ponit cōitates et drn̄as ꝓprij ꝛ accidētis. Et diuiditˀ in duas ptes. in prima ponit duas ꝯueniētias ꝓprij ꝛ accñtis īſeparabilis. Prima ē. qꝛ ſubiectū ꝓprij ꝛ accñtis inſepabilˀ nūq̄ ſubſiſtit ſine illˀ. Queadmodū eī ꝑter riſibile non ſubſiſtit homo. ita pretˀ nigredinē nō ſubſiſtit ethiops. Scḋa qꝛ vtrūq̄ ipſoꝝ ieſt ſp etenī cōtinetˀ in ſubiecto (Drn̄t āt)

¶ In hac ſecūda pte por. ponit tres drn̄as ꝓprij ꝛ accñtis Prima. qꝛ ꝓpriū ieſt ſoli ſpēi. queadmoduꝫ riſibile homini. ſ3 nō accñs inſepabile. nigrū eī non ineſt ſolum ethiopi. ſ3 etiā coruo ꝛ carboni ꝛ ebeno ꝛ q̄buſcūq̄ alijs Scḋa que ſeqtur ex pcedēti ē ꝙ ꝓpriū p̄dicatˀ ꝯuerſim nō aūt accñs iſepabile. Tercia ꝓpriū p̄dicatˀ equalˀr. accidēs ꝓo nō. ſ3 ſm magis ꝛ minus. ꝛ in fine dt ꝙ ſtˀ etiam alie cōitates vl' ꝓprietaᵗ ipoꝝ vltū. ſ3 iſte ſufficiunt ad diſcretōnem ipoꝝum. ¶ Ex hoc textu ſequitˀ pmo. ꝙ ſicut accñtia ꝓpa pmo inſūt ſpēi ꝛ ſcḋo īdiuiduis. eo ꝙ cauſantˀ a ꝓprijs pncipijs ſpēi. ſic accña cōia pmo inſūt īdiuiduis. ꝛ ſecundario ſpēi ſub qua continentˀ indiuidua. ¶ Circa hoc tñ eſt aduertēdū ꝙ duplex ē p̄mitas. vt ad ꝓpoſitū ſufficit. ſ. pmitas cauſalitatˀ. ꝛ primitas adequatōis. Loquēdo aūt de pmitate cauſalitatis accñtia cōia ſiue p accñs pmo inſunt idiuiduis ꝛ ſecūdario generibꝫ ꝛ ſpēbus. Vñ qꝛ ſortes eſt albus. g̃ homo eſt albus. ꝛ animal eſt albū ꝛ nō ecōuerſo. ſ3 ecōuerſo ē de accñtibus ꝓprijs. quia talia accña pmo īſunt ſpēbus. ſecūdario ꝓo idiuiduis oīm aliarū ſpērū Loquēdo ꝓo de pmitate adequatōnis accñtia cōmunia nō inſūt pmo indiuiduis. qꝛ hmōi accña nō habēt ſubiecta adequata. Sꝫ accñtia ꝓpa īſunt illa pmitate ſuis ſpeciebus. qꝛ adequate ipˀ inſūt. ꝛ etiā pmo pmitate cauſalitatˀ. eo ꝙ a ſuis ſubiectis cauſantˀ ſicut dictū eſt. Scḋo ſeqtur ex tercia drn̄a generˀ ꝛ drn̄tie ꝙ genus ē pus natura drn̄tijs. ita ꝙ nō ſolū p opus noſtri itellectus. ꝛ ꝙ deſtructo pori neceſſariū eſt deſtrui poſteriˀ. et poſterius poteſt deſtrui nō deſtructo pori. nā ablato genere aufertur drn̄a. ꝛ tamē ablatˀ drn̄tijs nō auferˀ genus. Dicūt tamē aliq ꝙ hoc ſit itelligendum ſeorſum in drn̄tijs ſimplˀr acceptis. nō autem de oībus ſimul. eo ꝙ deſtructˀ omnibus differentijs ꝛ ſpeciebus demū deſtruitur genus. ¶ Sed contra hoc inſtatur. quia p̄us nullo mō dependet a poſteriori. ꝛ iō generi vt ſic nō repugnat p ſe ee ſine poſteriori. Et hoc videtur innuere Areſtoteles qui dt in quinto metaphiſice. ꝙ pus poteſt eſſe ſine alio. ꝛ aliud non ſine eo. ¶ Et ſi arguatˀ cōtra hoc. quia in creaturis pater eſt prior filio. ꝛ tamen pater non poteſt eſſe ſine filio ¶ Secūdo. quia omnis cauſa eſt por ſuo effectu. ꝛ tamen deſtructa cauſa poteſt effectus remanere. ſicut calor in aqua igne conſumpto. ¶ Tercio. quia paſſio ponitur eſſe poſterior ſubiecto ſm naturam. ꝛ tamen ablata paſſione neceſſarium eſt auferri ſubiectum. quia conuertuntˀ ¶ Quarto. qꝛ cum iſta regula applicetur ad genus ꝛ differentiā ꝯſtat ꝙ ſublato rōnali ꝛ irrōnali nō remanet alˀ in reruꝫ natura. Silˀr ſublatis congregatiuo ꝛ diſgregatiuo nō remanet color. ¶ Ad iſta reſpōdet Frāciſcus. Ad pmuꝫ ꝙ hic nō eſt intentō de poritate tpis ſm ꝙ pater puenit filium. ſ3 de poritate nature qualˀ eſt inter genus ꝛ drn̄tiam. pater autem ꝛ filius ſunt ſimul natura. ſicut quelibet alia relatiua ¶ Ad ſcḋm. ꝙ iſta regula deꝫ itelligi in eētialiter ordinatis ſicut genus ꝛ drn̄tia. Effectus aūt ꝛ cā vniuoca nnn ſunt ſic ordinata. qa accidit ꝙ talis effectus ſit a tali cā. ¶ Ad terciū ꝙ nō r̄pugnat ſubiecto ex ſua rōe formali exiſtere ſine paſſione. cū ſm naturam preexiſtat ei ꝛ ſine illa ſit cum tota ſua ratione diffinitiua ¶ Ad q̄rtū ꝙ eodeꝫ mō generi nō repugnat ex ſua quidditate fore ſine differentia cū pexiſtat. ꝛ in illo pore ſit quidditatiue ſine ea. tamē ꝑpter idēptitatem realem in non nullis etiam deſtruitur ¶ Et ſi di ſi dicas. nōne in aliquibus ſūt realˀr diſtincta. ꝛ genus nō eſt de quidditate drn̄tie. ſicut nec ecōuerſo. cū vnū ſit extra eēntiam alterius. ergo vnum poteſt non ſoluꝫ itelligi ſine alio. ſed etiā ee poterit drn̄a ſine genere. Reſponde ꝙ licet abſolute poſſet concipi ratōnale ſine aīmali. ꝛ etiam ee in aliq̄bus pro eo qḋ nō eſt intra q̄dditatem eius incluſum. Tamē deſcendēdo a ſūmis ad īfima p lineā p̄dicamentalē pintelligitˀ ſp diuiſum ſuis diuidentibus. et ſic videtur hic loqui Por. ¶ Et ſimilitˀ genus ꝛ drn̄a in aliquibꝫ ſūt diſtincta realˀr abſolute vt tam ſint actu compoſita. videlicꝫ vt componūt hominem vl' aſinum ſunt idem realˀr. eo ꝙ vnum non poteſt eſſe ſine alio. Tercō ſequitur ex vna alia ꝓprietate ꝙ genera equalˀr dicuntur de omnibus ſuis ptibꝫ ſubiectiuis. Dicit em ꝙ equalˀr participantur in ſuis inferioribus. ꝛ ꝙ ſpecies equalˀr participantˀ in ſuis indiuiduis ſm eūdem modum. quia in hac conuenit ſpecies cum differrntia. Et ꝙ drn̄tia reſpectu ſuorum īferiorum habet talem equalitatem. ꝛ ꝙ ꝓprium dicitˀ equaliter de omnibus ſibi ſubiectis. qꝛ ponit ꝙ equalˀr pticipatur ꝓprium. ſicut ſpēs ab indiuiduis. ¶ Et ſi arguatur. qꝛ homo dr pfectiſſimum aīal. ꝛ ſic nobiliori ꝛ pfectiori modo deꝫ pticipare aīalitatē q̄ bruta ¶ Scḋo quia lux ſolis ꝛ lumen ſunt eiuſdem ſpeciei. ꝛ tamen natura lucis perfectius eſt in ſole q̄ in luna. Tercio. qa vna albedo magis eſt diſgregatiua q̄ alia. aut nigredo congregatiua. ꝛ ſic differentia inequaliter participatur ¶ Quarto quia vnus homo videtur riſibilior altero. aut vnum corpus altero mobilius ¶ Ad pmū dicitur ꝙ vnus homo eſt perfectior brutis per ratōnalitatem. non autem p animalitatem. ꝛ ideo homo eſt nobiliſſimum animalium. Non tamen inquantum animal eſt. ¶ Ad ſecundum dicitur ꝙ licet lux ſolis ſit pfectior luce lune. hoc tamen non eſt ſm rationem ſpecificam. ſed ſm gradus indiuiduales. Similiter dicatˀ de congregatiuo ꝛ diſgregatiuo ¶ Ad quartum dicitˀ ꝙ licet vnum corpus ſit nobilius alio. ſimiliter vnˀ homo riſibilior. vt mobile ꝛ riſibile dicunt potentiam. nō tamen vt dicunt aptitudinem. ¶ Quarto ſequitur ex differentia ſpeciei et accidentis. ꝙ ſubſtantia eſt prior accidente ordine cognitionis. eo ꝙ dicit ꝙ ſpecies poteſt intelligi prius q̄ accidentia. Sequitur ſecundo

ꝙ ſubſtātia eſt prior accñte. nō ſolū cognitōe. ſed etiā ſm ordinē nature. q2 dr ꝙ oʒ ec̄ prius ſubiectuʒ vt illi aliqd accidat. eo ꝙ ec̄ prius eſt ꝙ̄ recipe. ſicut pati ꝑſuppoit exiſtere. Tercō ſequitur ex eodē. ꝙ totū genus accñtis ē poſteri⁹ toto gñe ſube. q2 dr ꝙ ſpēs poſteriores ſūt generib⁹ Nō inquā ꝙ ponat̄ vnū genus oim accñtiū. cuʒ ſint eorum nouem genera pma. ſʒ q2 cuiuſlibet dati accidētis entitate prior eſt aliqua ſuba. Quarto ſequit̄ ꝙ oīa accñtia ſūt ab extriſeco. q2 dr ꝙ ſint nature aduētiĉie. i. aduenīetes. ꝛ iſte aduentus deſignat extraneitatem. Circa hūc textum.

Querit̄ decimo.

Utrū ꝯueniētie ꝛ differētie p̄dicabiliū ſint a por. ꝯuenīeter aſſignate. Arguitur pmo ꝙ nō. q2 p̄dicabilia coincidūt in idē. g nō differūt ab inuicē. q2 coloratū eſt gen⁹ albi accñs corꝑis. ꝛ ſpēs q̄lis. ꝛ rōnale eſt ſpēs reſpectu huius rōnalis ꝛ illius. ꝛ differētia reſpcu hominis. ſilr riſibile eſt ſpēs qual' ꝛ ꝓpriū hominis. Scdo ſic. oīa vlia ſūt ſpēs ꝛ etiā accñtia. g ſequit̄ ꝙ coincidūt in idē. añs pꝫ. q2 ſūt ſpēs vlīs ꝛ accñtia pmarū intentōnum. Tercō ſic. genus differt ab oīb⁹ alijs in hoc qd eſt p̄dicari d plurib⁹. g nō oīa ꝯueniūt in hoc q̄d eſt p̄dicari de plurib⁹. Cōfirmatur q2 multa ſūt p̄dicabilia que p̄dicātur de vno ſolo. igit̄ Quarto ſic. ꝓpriū p̄dicatur denoīatiue. g male dr ꝙ genus ꝛ ꝓpriuʒ ꝯueniūt in hoc qd eſt vniuoce p̄dicari. Quīto ſic. albū ꝛ nigrū pñt ꝑmiſceri ad ꝯſtitutōem coloꝝ mediorꝫ g male dicit̄ ꝙ due ſpēs nō poſſūt ꝑmiſceri ad ꝯſtituēdū vnā terciā ſpēm.

In oppoſitū

Arguit̄ autoritate Por. in textu. Pro ſolutōe illius q̄ſtionis ſoluende ſūt quīqꝫ ꝑtiales queſtiones.

Prima

Queſtio. vtrū dr̄ñe p̄dicabilium ſint ꝯueniēter aſſignate. Pro cuius ſolutōe querit̄ pmo. vtrū q̄nqꝫ intētōes vliū poſſint coincidere in idē. Ad quam dic breuiter ꝙ q̄nqꝫ intētōes vliū coincidere in idē pt intelligi duplr. vno mō q̄dditatiue Et ſic nec q̄nqꝫ nec alique coincidūt in idē. eo ꝙ vna ſcd̄a intētō nō p̄dicat̄ de alia ab ea ſpecifice diſtincta q̄dditatiue ꝛ eēntialit̄. Alio° fūdamētalr ꝛ denoīatiue. ꝛ ſic alique pñt coincidere. ita videlꝫ ꝙ de vno fūdamēto ſub diuerſis rōib⁹ formalib⁹ ꝛ ad diuerſa ꝯpato poſſūt p̄dicari diuerſe intentōes. ſicut de albedine ꝯpata ad ſuū ſubiectū predicat̄ accñs. ꝛ ꝯpata ad ſua inferiora p̄dicatur ſpēs. ꝛ ſic bñ ē poſſibile ꝙ aliq̄ intentōes coincidāt in ideꝫ. oēs tñ nō poſſūt coīcidere in idē aliq̄ mō ꝙ̄uis ſit poſſibile genus ꝛ ſpēm ꝛ accñs fūdari in colore.

Querit̄

Scdo. vtrū ꝓpriū p̄dicet̄ vniuoce Ad quā dic breuit̄. ꝙ vniuoce p̄dicari iterdū capit̄ vt idē ē ꝙ q̄dditatiue p̄dicari ſicut accipit phs in p̄dicamēto ſubſtātie cū dr ꝓpriū eſt ſcd̄is ſubſtātijs ꝛ dr̄ñtijs earū vniuoce p̄dicari de pmis. ꝛ ſic ꝓpriū nō p̄dicat̄ vniuoce Alio mō capit̄ vt diſtinguit̄ ꝯ equoce p̄dicari. ꝛ ſic ꝓpriū p̄dicat̄ vniuoce. eo ꝙ p̄dicat̄ ſm vnū no^n ꝛ eādē rōem

Tercio

Querit̄. Utrū gen⁹ ſit vniuocū ſuis ſpēb⁹. Dic breuit̄ ꝙ gen⁹ ē p̄dicatū vniuocū oībus ſuis ſpēb⁹. pꝫ q2 illd q̄d p̄dicat̄ ſm idē no^n ꝛ eādē rōe de aliq̄b⁹ ē vniuocū p̄dicatū illis. ſʒ genus ē hmōi. g. Minor pꝫ. q2 ſm phm ſexto thopicoꝝ nullū equocū ponit̄ in diffinitōne ſʒ genus ponit̄ in diffinitōe ſpēi. g. Et ſi queras. q̄d eſt illud vnū in re a quo ſumit̄ vnitas generis. Dico ꝙ oīa vni⁹ generꝫ habēt īter ſe ꝯueniētiā in ſuba ꝛ q̄ddita te quā nō habēt cū alijs alioꝝ generum q̄d cognoſcit̄ ex idēptitate ꝯpatōis. vt ex paſſionib⁹ exītibus in ſpēbus ꝛ illud ē aliq̄d imꝑfectū ꝛ q̄ſi potētiale. q2 diuerſe ſpēs habēt diuerſas formalitates ꝑfectias q̄bus ſpecifice diſtinguūt̄. Aliq̄d g inuenit̄ in qualibet ſpē qd ē materiale ꝛ potētiale. ꝛ aliq̄d aliud q̄d eſt actuale. ꝛ ab illo potētiali in re ſumit̄ gen⁹. ꝛ ab illo actuali ſumit̄ drā. Et quāto genus eſt cōius tāto vnitas illi⁹ realitatꝫ a q̄ ſumit̄ genus eſt minor. ꝛ ita nomē generꝫ de ſuo pmo itellectu iportat aliq̄d qd eſt materiale in ſpēbus. ꝛ hoc ꝑ modum totius

Querit̄

Quarto. vtrū drñe ꝯrie ſint imꝑmixte. accñtia ꝓo ꝯria ꝑmixta. Dic breuit̄ ſm por. ꝙ ſic. Sʒ cōtra hoc arguit̄ q̄druplr. Primo ſic. q2 ꝯgregatiuū ꝛ diſgregatiuū ſtꝫ drñe coloris cōtrarie. ꝛ tñ ꝑmiſcēt̄ in medijs coloribus. nā blauedo minus diſgregat ꝙ̄ albedo Scdo ſic. q2 calor ꝛ frigus ꝑmiſcētur in tepido. nō ē at poſſibile ſpēs ꝑmiſceri q̄n earꝫ drñe ꝑmiſceāt̄. g Tercō ſic. drñe accñtiū ſtꝫ accña. ſʒ accña pñt ꝑmiſceri et ſīt ſint ſpē diſticta. g drē eorū dē. Quarto ſic. accña ꝯria drñt ſpē. ſʒ plures ſpēs nō ꝯueniūt ad vnius ꝯſtitutōꝫ g ſilr ꝯria nō ꝑmiſcēt̄ ad inuicē. Ad pmū dr ꝙ ꝑmixtio in accñtibus negari nō pōt. io videt̄ ꝙ nō fuerit intētō por. loq̄ niſi de drñtijs ſube que diſtiguunt̄ cōtra accñtia. Ad ſcd̄m ꝯcedit̄ ꝙ ibi ꝑmiſcēt̄ drñe ſpecifice. ſicut ꝛ ipe nature ſpecifice. ſʒ nō eſt ſic in ſubalibus de q̄bus eſt ſermo in ꝓpoſito. Silr ad terciū dr ꝙ nō ꝯcludit ꝯ intētōem por. Ad quartū dr ꝙ iſta ꝯria ꝑmiſcent̄. nō vt faciūt aliā ſpēm ſicut caliditas ꝛ frigiditas in tepido nō faciūt nouā ſpēm. ſʒ ſūt ibi inec remiſſo. Et ſi dicas. ꝙ hoc nō ſolū habꝫ veritatē in accñtibus. ſʒ etiā in ſubſtātijs in q̄bus corporeū ꝛ incorporeū ꝑmiſcēt̄ ad hoīs ꝯſtitutōꝫ q̄ ē rōnal'. Dico ꝙ corpeū ꝛ rōnale nō ſūt drñe oppoſite. ſʒ ſubaltnati poſite. Et ꝓpter hoc etiā rōnale nō cadit ſub incorporeo. ſed ſub corpeo.

Queſtio

Secūda. Utrū ſpēs ſit aliq̄d diſtinctū ꝑter opatōeʒ itellect⁹ a genere ꝛ drña ꝯpoſitū ex ipis tāꝙ̄ ex ꝑtib⁹ diſtinctis. Pro cui⁹ ſolutōne attēde ꝙ aliquoꝝ opinio eſt. genus ꝛ ſpēm nō dicere diſtictas realitates. ſʒ ſolū diſtinctas impreſſiones q̄s eadē res nata eſt facere in eodē itellectu. quarū vna eſt magꝫ ꝑfcā ꝙ̄ alia. ita ꝙ ex hoc ꝙ recipit ipfectā iꝑeſſionē oritur ꝯceptus generis Ex hoc ꝓo ꝙ recipit ꝑfectā orit̄ ꝯceptus drñtie. Alijs aūt videt̄ ꝙ ꝯceptus generis ꝛ drñe ſoluʒ ſumāt̄ a diuerſis opatōibus ſiue appaetijs q̄ in eadeꝫ re fūdāt̄. ita ꝙ ab opatōe q̄ ē ſentire ſumit̄ aial. ſʒ ab illa que eſt rōcinari ſumit̄ rōnale. Sʒ alijs appaꝫ ꝙ cōceptus generis nō ſit alius a cōceptu drñe neqꝫ genus ꝛ drña differāt a ſpē niſi ſm rōes ſiue modos cōcipiēdi eūdē cōceptū. ſicut ſūt rōes determiabil' determinātis ꝛ determinati. ita ꝙ genus hꝫ rōeʒ determinabil'. drña determinātis. ꝛ ſpecies determinati

Dic primo

ꝙ cōceptus generꝫ eſt vn⁹ ꝛ diſtinct⁹ a cōceptibus drñe ꝛ ſpēi. patꝫ ſic. quia impoſſibile eſt vnum ꝛ eundem conceptū eidem

intellectus ſimul ēē certū ⁊ dubiū. ſ; cū certitudine de ↄceptu generis. ſtat dubitatō de ↄceptu ſpēi ⁊ dr̄ītie. ꝗ Minor patꝫ. qꝛ aliqs vidēs corpus a remotis certꝰ eſt ꝙ eſt coloratum. ⁊ tamē dubitat an ſit albū vl' nigrum Silr aliquis vidēs aīal a remotis. certus ē ꝙ eſt aīal. ⁊ tamē dubitat vtrū ſit equus vl' aſinꝰ. Cōfirmat̄. qa ↄceptus mere potētial' ⁊ ↄfuſus eſt diſtinctus a ↄceptu actuali ⁊ determiato. S; ↄceptus generis eſt potētial' ⁊ indeterminatus. ↄceptꝰ ꝟo dr̄ē ē actualis ⁊ dermina-tus. ꝗ ¶ Dic ſcd̄o. ꝙ ↄceptus generis ⁊ dr̄ē ſumūtur a diuerſis realitatibꝫ. Probat̄ ſic. qꝛ ↄcipiendo genus vl' ↄcipit̄ aliqd vl' nihil. nō nihil. qꝛ tunc genꝰ nō eēt ali qd ſpēi.. Si aliqd vl' ergo illud eſt idē ei qd̄ ↄcipitur ↄcipiēdo differētiam vl' aliud. ſi idē. ergo ↄceptus ge-neris ⁊ dr̄ē erūt idem. ſi aliud habet̄ intentū. Et ſi di catur. ꝙ idē in re ↄcipitur. nec tam̄ ex hoc ſeqtur ꝙ con ceptus ſint idē. eo ꝙ eadē res nata eſt facere diuerſos ↄ ceptus Cōtra vnaqꝫ res nata eſt facere in itellectu ali quē conceptū ſibi ꝓpriū ⁊ adequatū. vl' ꝗ ille ↄceptus ē ↄceptus generis tm̄ vl' dr̄ītie. ſ; neutrū eſt dōm. ꝗ op-tet eē aliquē aliū ↄceptū. Cōfirmat̄. quia aut ↄceptus generis eēt idē ↄceptui vnius dr̄ē tm̄. ⁊ ſic nō p̄dicabi tur niſi de vna ſpē. aut ↄceptui aliarū. ⁊ ſic erūt tot ↄce ptus generū quot dr̄arū. aut ſi cōceptus generis ē tm̄ vnus. erit etiā tm̄ vnus cōceptꝰ dr̄arum ¶ Dic tercō ꝙ in qbuſdam genꝰ ⁊ dr̄a ſm doctorē ſubtilē ſumunt̄ ab alia ⁊ ab alia re. vt in habētibꝰ plures formas. ſicut ab aīa ſenſitiua ſumitur genus qd̄ eſt aīal. ⁊ ab aīa in-tellectiua ſumit̄ dr̄a que eſt rōnale. ⁊ in talibꝫ genus ⁊ dr̄a nō ſolū differūt formal'r. ⁊ ex natura rei. ſ; etiā rea lit̄. in qbuſdam ꝟo nō ſumūtur ab alia ⁊ alia re. ſ; ab alia ⁊ alia formalitate eiuſdem rei. ſicut in ſpēbꝫ q̄ ſunt forme ſimplices. vt albedo ⁊ nigredo. ⁊ c̄tīs. in qbus ſūt quidā gradus itrinſeci. quoꝝ vnus ē actual' a quo ſu-mit̄ dr̄a. Alius ꝟo potētialis a quo ſumitur genꝰ. et in illis genus ⁊ dr̄a non dr̄ūt real'r. ſed tm̄ formaliter ⁊ ex natura rei. ¶ Dic quarto. ꝙ genus ⁊ dr̄a dicunt realitates diſtinctas ex natura rei ⁊ formal'r. Patꝫ ſic ꝑ mo qꝛ impoſſibile ē idē ex natura rei reſpectu eoꝝdē; eē ꝑciſam ratōem ↄueniētie ⁊ dr̄ītie realis. S; rōnali-tas eſt rō dr̄ē ⁊ diſtinctōis realis duarū ſpecierū a ſei uicē. ꝗ animal quod eſt principiū ↄueniētie eſt diſtin-cta realitas ¶ Scd̄o ſic. qcūqꝫ ſūt penitus idē real'r qc quid repugnat vni ⁊ alteri. ſed multa repugnant gene-ri que non repugnāt differentie. ⁊ econuerſo. ꝗ ¶ Tercō ſic. quādo aliq̄ ſūt penitus eadē cuiuſcūqꝫ vnū eſt cau ſa illiꝰ etiā alid̄ eſt cauſa. ſed rōnale eſt cauſa quare ho mo eſt ſuſceptibilis diſcipline. ⁊ nō animal. ꝗ ¶ Quar to ſic. differētia eſt extra ratōnem generis ⁊ econuerſo. vt habetur tercō metaphiſice. ergo non ſunt penitꝰ idē real'r. Et eodē modo dicendum eſt de diſtinctōne ſpe ciei a genere ⁊ differentia

Queſtio tercia

Utrū genus de dr̄a diui ſiua ⁊ dr̄a ſu perior de dr̄ītia inferiori ꝑ ſe p̄dicet̄. ¶ Ad quā dicūt aliq ꝙ ſic. ꝓbāt dupl'r. ꝑmo ſic. qꝛ genus ⁊ differentia ꝑ ſe p̄dicātur de ſpē. ꝗ ꝑ ſe p̄dicantur de ſeinuicem. Naꝫ bene ſequitur. omnis homo eſt ꝑ ſe ratōnalis. ergo ra-tōnale eſt ꝑ ſe aīal. ꝑmiſſe ſunt vere. ergo ⁊ concluſio. ¶ Scd̄o ſic. quia niſi ſic ſequeretur ꝙ dr̄ē eſſent vltima predicata. ⁊ tunc eēnt genera generaliſſima. et ꝓprie ne-gās vnam dr̄ītiam ab alia eſſ; immediata. ¶ Tercio ſic. ſm Areſtotelem ſeptimo metaphiſice oꝫ in diuiſio ne generis ꝓcedere ꝑ dr̄as ꝑ ſe. ⁊ tūc ſcd̄a diuidit ꝑorē ꝑ ſe. fiſſio pedis eſt pedalitas. ſ; quecūqꝫ p̄dicat̄ in ab-ſtracto p̄dicātur ꝑ ſe ꝑmo mo do. pedalitas aūt ē diffe rētia. ⁊ predicatur in abſtracto de fiſſione pedis qd̄ eſt alia dr̄a. ꝗ ꝑ ſe ¶ Quarto ſic. vltia dr̄a ē ſuba rei. ſed hoc nō eēt niſi includeret p̄cedētes ꝑ ſe. ꝗ.

Dic ad queſtionē ꝑmo. ꝙ nullū genꝰ ē ꝑ ſe p̄di-cabile de differentia. nec differētia ſuperior d̄ iferiori dr̄a. pꝫ q̄drupl'r Prīo ſic. autorita te philoſophi tercō metaphiſice dicentis. impoſſibile eſt genus de differētijs p̄dicari. ⁊ hoc intelligitur per ſe Secūdo autoritate Auicenne quinto metaphiſice di-centis. q̄uis genus ⁊ dr̄a p̄dicentur de toto. hoc ē de ſpecie ꝑ ſe. nullū tamen eorum ſignificat totum ꝑ ſe. ſ; genꝰ ſignificat materiale ⁊ differētia formale. ⁊ ſic vtrū qꝫ ſignificat partē ſpēi ꝑ modum totius. ⁊ ſicut materi ale eſt extra rōem formalis. ſic ↄceptus generis ē extra rationem differentie ¶ Tercō. quia ſi ſic ſequeretur ꝙ in qualibꝫ diffinitione eſſet nugatō. ↄſequens eſt falſū patet tamen conſeqntia. qꝛ in diffinitōe hominis ſenſi bile includitur in animali. ⁊ etiā in rationali. ⁊ ſil'r ra-tōnale in animali ¶ Quarto ſic. ſequeretur ꝙ differen tie eēt differentia. ⁊ ꝑ conſequens ipſa eēt ſpēs ⁊ diffini bilis. ſed hoc eſt falſum. antecedens tamen patꝫ. quia ſi inferior differētia includeret ſupiorem. tunc due diffe rentie differrent. ⁊ ꝑ conſequens ꝑ aliquas differentias differr ēt. ⁊ in dr̄a ſupiori ↄuenirēt. Et ſil'r ꝓbaret̄ ꝓ-ceſſus in infinitū in differentijs.

Ad rationes

Alterius opinionis ¶ Ad ꝑmā negatur ↄña. eo ꝙ ex ꝑmiſſis ꝑ ſe nō ſequit̄ ↄcluſio ꝑ ſe. ſ; ſimpl'r ¶ Ad ſcd̄am dr̄ cō cedendo ꝙ differētia eſt primū predicatum. ſic intelli-gendo ꝙ nihil eſt ꝑus ea qd̄ quidditatiue in ipa inclu datur. nō tamen ꝓpter hoc eſt genus generaliſſimuꝫ. eo ꝙ poteſtatiue continetur in genere ¶ Ad terciam dicē dum ꝙ philoſophus nō vult niſi ꝙ differentia ſuperi-or diuidatur per differentias inferiores per ſe. quia fiſ-ſio pedis ſolum diuidit habens pedes. non autem qd̄ pedalitas predicetur ꝑ ſe i ꝑmo modo d̄ fiſſione pedis ¶ Ad quartā dicendum ē ꝙ differētia ē ſubſtātia rei completiue ⁊ perfectiue. ita ꝙ eſſe ſpēi complet̄ ⁊ pfici-tur ꝑ differentiam Nō aūt intelligere debes ꝙ ſolū dif ferētie eſſet ſubſtātia rei. eo ꝙ tūc in diffinitōne nō opte ret ponere genus. S; ex hoc orit̄

Queſtio

Quarta. vtrum cum idēptita te reali poſſit ſtare diſtinctō ex natura rei aut formal'. ſicut vi detur dicere por. Dicunt cōiter Thomiſte ꝙ non. ⁊ ꝓ-bant q̄druplicitēr. Primo qꝛ quecūqꝫ diſtinguunt̄ vel diſtinguūtur ſolum per operatōem intellectus. ⁊ ſic di-ſtinguūtur ratōe. vl' preter operatōem intellectus. ⁊ ſic diſtinguūtur realiter. Scd̄o ſic. ſi alique eſſent diuerſe formalitates. vl' eſſent diuerſe res vl' nihil. ſi ſint diuer-ſe res diſtinguūtur realiter. Et ſi ſint nulle res erūt ni-hil. Nam dicit Auꝰ in libro de docťna xp̄iana. qd̄ oīno nulla res eſt nihil. illa autē; que ſunt nihil non diſtin-guuntur ¶ Tercio ſic. quecunqꝫ diſtinguūtur forma liter diſtinguuntur realiter. ergo diſtinctio formalis

non ſtat cum ydemtitate reali Antecedens patet primo. quia que habent formas diſtinctas diſtinguuntur realiter ſed habentia diuerſas formalitates habent formas diſtinctas. eo quod formalitas ſumitur a forma. Secundo quia que quidditatiue diſtinguuntur realiter diſtinguuntur. eo quod quidditas rei et forma idem ſunt ſed que diſtinguuntur formaliter diſtinguuntur quidditatiue. ergo etc. Tertio quia formalitates ſunt vere res. ergo diſtinguuntur realiter Antecedens patet. quia quod vere eſt ſubſtantia eſt vera res ſed quidditas ſiue formalitas ſubſtantie eſt vere ſubſtantia. igitur pro ſolutione queſtionis

Attende primo. quod diſtinctio non eſt aliquid abſolutum ſed reſpectiuum Patet ſic quia diſtinctio ſecundum ſuam rationem formalem dicitur ad aliud. eo quod omne diſtinctum eſt ab aliquo diſtinctum Secundo quia idem et diuerſum poſſunt ineſſe eidem reſpectu diuerſorum. ſed quecunque oppoſita poſſunt ineſſe eidem reſpectu diuerſorum ſunt relatiua. vt patet per philoſophum in predicamentis Non eſt autem relatio predicamentalis ſed transcendens. eo quod nullum predicamentum reperitur in deo in quo tamen eſt diſtinctio Et ſic diſtinctio conuenit enti antequam deſcendat in decem genera. eo quod inter ens et ſuas paſſiones eſt diſtinctio que conueniunt enti antequam deſcendat in decem genera Ex hoc patet quod cuiuslibet aliqua diſtinctio ſit accidens non tamen omnis Patet ſecundo quod diſtinctio eſt relatio diſquiparantie intrinſecus adueniens que ponitur ad poſitionem fundamenti et termini Et ſi arguas quod ante diſtinctionem erit diſtinctio. et ſic erit proceſſus in infinitum. eo quod omnis relatio preſupponit diſtinctionem ſuorum fundamentorum Dico breuiter. quod licet ante diſtinctionem formalem ſit diſtinctio fundamentalis. tamen ante fundamentalem non eſt alia diſtinctio

Attende ſecundo. quod duplex eſt diſtinctio quedam eſt rationis que eſt fabricata ab anima et non eſt in re ſecluſa omni operatione intellectus Alia eſt ex natura rei que habet eſſe in re ſecluſa operatione intellectus Et talis eſt quadruplex ſcilicet eſſentialis realis. formalis et quidditatis et non quidditatis ſiue modi intrinſeci Pro quorum intellectione

Attende ſecundo quod res poteſt dupliciter capi. vno modo per modum abſtracti ſiue ſubiecti. et ſic eſt quedam modus intrinſecus a quo omnia que ſunt in eodem ſingulari rei intelliguntur eodem modo ſicut omnia que ſunt in ſorte dicuntur ens vnica entitate et ſimiliter quanta vnica quantitate. Sic omnia dicuntur res ab vna realitate eis correſpondente per modum ſubiecti ad quam trahuntur omnes quidditates et differentie et paſſiones earum exiſtentes in ſorte virtute agentis et producentis ſortem. et illo modo res non conuertitur cum ente Secundo accipitur res per modum predicati. et ſic omne predicatum poſitiuum dictum de aliquo dicitur res et hoc modo res et poſitiuum conuertuntur et illo modo res eſt nomen equiuocum. Unde ſi ſic accipiatur res tunc quecunque habent diſtinctionem preter actum intellectus in natura rei diſtinguuntur realiter Tertio accipitur res per modum conſtituti reſultans. ſicut enim perſona et ſuppoſitum accipiuntur per modum totius per ſe entis et exiſtentis Alia autem et corpus non dicuntur ſuppoſitum aut perſona. ſed dicuntur aliquid ſuppoſiti aut perſone Totum autem reſultans ex anima et corpore dicitur ſuppoſitum. ſic nec differentia nec quidditas generis dicuntur res in recto ſed dicuntur aliquid rei ſiue realitatis Compoſitum autem ex genere et differentia dicitur ſpecies. et indiuiduum includens omnia iſta dicitur res

Sed quidditas ſiue formalitas eſt quod additum alicui variat rationem formalem eius vel quod ipſe eſt incluſum in ratione formali alicuius. ſicut differentie diuidentes genus ſunt formalitates. quia ipſe addite quidditati contrahibili variant rationem formalem Corporeum enim et incorporeum variant rationem formalem conſtitutorum per ipſa Similiter omne contrahibile per aliquam differentiam cum qua facit per ſe vnum eſt quidditas vel formalitas

Sed modus intrinſecus eſt qui additus quidditati contrahibili non variat rationem formalem conſtituti ex eo et tali quidditati. ſicut ſunt differentie indiuiduales vel exiſtentia Sed eſſentia dicit quidditatem cum modo intrinſeco qui eſt exiſtentia

Attende quarto. quod diſtinctio eſſentialis eſt que habet pro fundamento et termino eſſentiam et eſſentiam Sed diſtinctio realis eſt que habet pro fundamento et termino rem et rem et non ſolum aliquid rei Et ſi queras quando ſciam aliqua ſe habere ſicut res et res Dico primo quod quecunque duo ſingularia quorum quodlibet poteſt per ſe ſubſiſtere ſunt res et res et non ſolum aliquid rei Secundo quecunque ſingularia quorum vnum poteſt per ſe ſubſiſtere ſine alio. licet non econtra ſunt res et res vt fundamentum et ſua relatio. ſi autem neutrum illorum poteſt exiſtere ſine alio tunc non ſunt res et res ſed quodlibet eſt realitas ſiue aliquid rei Sed diſtinctio formalis aut quidditatiua eſt illa que eſt inter duas quidditates ſiue formalitates. quarum vna non includit aliam in primo modo dicendi per ſe Sed diſtinctio quidditatis et non quidditatis eſt diſtinctio quidditatis et modi intrinſeci ſicut eſt diſtinctio inter hominem et eius exiſtentiam et inter albedinem et gradus intentionales Iſti autem quatuor modi diſtinctionum ſunt ſubordinati. quia diſtinctio eſſentialis eſt prima et maxima diſtinctio. ita quod quecunque diſtinguuntur eſſentialiter etiam diſtinguuntur aliis diſtinctionibus Secunda eſt realis. tertia formalis Minima autem eſt diſtinctio quidditatis et modi intrinſeci Et ex iſtis patet quod aliqua diſtinguuntur realiter et formaliter ſicut homo exiſtens et azinus exiſtens diſtinguuntur enim per ſuas diffinitiones et per diuerſas realitates et exiſtentias Aliqua vero diſtinguuntur formaliter et non realiter vt homo et azinus in potentia abiectiua Alia vero diſtinguuntur realiter et non formaliter ſicut duo indiuidua eiuſdem ſpeciei habent eandem rationem formalem. non tamen eandem exiſtentiam Alia vero diſtinguuntur ex natura rei que nec diſtinguuntur realiter neque formaliter ſicut quidditas et modus intrinſecus Et ſi queratur quomodo tales diſtinctiones debeant inueſtigari Dic primo quod quandocunque aliqua duo ſunt diuerſorum generum vel ſpecierum non ſubalternatim poſitorum. vel quando vnum eſſentialiter dependet ab alio illa diſtinguuntur eſſentialiter. eo quod eſſentialis dependentia non poteſt eſſe infra eandem eſſentiam

Dic ſecundo. quod diſtinctio realis inueſtigatur tribus documentis primum vbicunque reperitur generans et genitum originans et originatum ibi eſt realis diſtinctio. eo quod idem non poteſt ſeipſum generare Secundum quandocunque aliquid poteſt generari alio non genito vel corrumpi alio non corrupto. tunc illud diſtinguitur ab eo realiter Tertium quecunque poſſunt ſeparatim exiſtere illa diſtinguuntur realiter Dic tertio quod formalis diſtinctio eſt quandocunque aliquid ponitur in diffinitione quidditatiua vnius quod non ponitur in diffinitione quidditatiua alterius Et quandocunque aliquid diuiditur per differentias oppoſitas tunc illud et ſue differentie diſtinguuntur formaliter et quicquid cadit ſub vno diuidente diſtinguitur. formaliter a quolibet cadente ſub alio

Dic quarto. quod diſtinctio quidditatis et modi cognoſcitur ex hoc quod ſi aliqua ſe habeant ſicut quidditas et modus eius vt ſunt humitas et eius limitatio tali diſtinctione diſtinguuntur Sed diſtinctio ex natura rei que abſtrahit ab illis quatuor cognoſcitur ex hoc quod quecunque de aliquibus duabus verificantur predicata contradictoria. quorum alterum eſt reale illa

diſtinguuntur ex natura rei eo q̄ nō eſt poſſibile de eo/dem omnino p̄ter operationem intellectus verificari p̄di/cata ↄtradictoria. quorū alterū ſit reale alterius opinionis

¶Ad rōes

¶Ad p̄mam negat̄ añs. ⁊ ad p̄batōez dicit̄ ↄ/cedēdo q̄ oīs diſtīctio ē realis aut rōis. Si capiat̄ real' diſtinctio p̄ omni diſtinctōne q̄ eſt p̄ter opatōnē intellectus nō tamē capiēdo diſtinctionem realem p̄prie p̄ ea q̄ eſt inter rem ⁊ rem. ¶Ad ſecundā dicendū q̄ ille formalitates bene ſunt res capiendo rem p̄ omni p̄dicato poſitiuo ⁊ illo mō accipit rē Auguſtinus. Sed tamē nō ſunt res capiēdo rem p̄prie ¶Ad terciā negat̄ añs Nam in eadem forma poſſunt repiri multe formalitates ⁊ ideo non oportet q̄ illa q̄ diſtinguunt̄ formal'r diſtinguant̄ diuerſis formis. ¶Ad q̄rtam patet ſolutio ex his q̄ dicta ſunt in q̄rto notabili

¶Queſtio Quinta. vtrum iſte p̄pōes ſortes eſt homo. ſortes ē rationalis ſint neceſſarie ⁊ ſemp̄ vere ſicut dicit Porphirius. Reſpondent aliq̄ q̄ non ſunt ſimpliciter neceſſarie neq̄ vere. Niſi ſubiectum ſupponat p̄ aliquo exiſtenter ¶Et hoc p̄bant q̄drupl'r. primo ſic. q: ſtante ſignificatione terminorū ipſe poſſunt eſſe falſe igitur nō ſunt necc̄arie neq̄ ſemper vere. Añs patet. q: ſorte non exiſtente ſubiectum p̄ nullo ſupponit ⁊ tamē eſt p̄pō cathegorica affirmatiua de ineſſe ⁊ p̄nti in qua non ponitur terminus ampliatiuus. ergo eſt falſa conſequentia tenet per regulam logicorum. Scđo ſic. bene ſequit̄ ſortes eſt homo. ergo ſortes eſt. tenet cōſequentia. a parte in mō ad ſuum totum affirmatiue. conſequens eſt falſum ⁊ etiā contingens ergo ⁊ añs. Tercio ſic. bene ſequit̄ ſortes ē homo ergo aliquis homo eſt ſortes. conſequēs eſt falſū poſito q̄ ſortes non ſit q: ſuū cōtradictoriū eſt verū. ſcʒ nullus homo eſt ſortes eo q̄ bene ſequit̄ iſte homo non ē ſortes. ⁊ iſte hō nō ē ſortes. ⁊ ſic d' alijs. g̃ null' hō ē ſortes. Quarto ſic. bene ſeq̄r oīs hō currit ⁊ ſortes eſt hō g̃ ſortes currit. ↄñs eſt falſum. g̃ ⁊ añs. nō. mior g̃ maior ¶Ad iſtam queſtionem dicendum eſt p̄mo q̄ illa p̄poſitio ſortes eſt hō eſt vera ⁊ necc̄aria. ſiue ſortes exiſtat ſiue non. p̄batur q̄drupl'r. Primo ſic. q: oīs p̄pō in qua p̄dicatū eſt de eēntia ſubiecti eſt necc̄aria. ſed p̄dictarū p̄poſitionū p̄dicatū ē de eēntia ſubiecti. ergo ipe ſunt neceſſarie Scđo ſic. iſte p̄pōes nec ſunt ↄtīgētes eo q̄ ſunt in materia naturali. nec impoſſibiles vt notū eſt g̃ ſunt neceſſarie. p̄batur ↄña. a ſufficiēti diuiſione. Tercō ſic hec conſequētia eſt necc̄aria hō currit ergo aīal currit g̃ tenet v̄tute alicuius p̄pōis necc̄arie q̄ non eſt alia niſi iſta homo eſt aīal. Quarto ſic. p̄pō p̄ ſe vera ſemp̄ ⁊ necc̄aria eſt v̄a p̄mo poſteriorum. ſed ſic eſt de illis igit̄ ¶Dic ſcđo. q̄ ad v̄itatē p̄pōnū q̄ ſunt in materia ↄtingēti req̄rit̄ actualis exiſtētia extremorū niſi in eis ponat̄ termi' ampliatiu' vl' aliquid hmōi. patet ſic. q: v̄itas talium p̄pōnum cōſequit̄ actualem vnionē extremorū ⁊ nō rōes formales terminorū. et p̄pter hoc in illis a p̄poſitione de eſt tercio adiacente ad p̄pōem in qua eſt p̄dicat ſecūdū adiacēs eſt bona ↄña ⁊ lʒ nō req̄rat̄ i p̄pōib' necc̄arijs ¶Dic tercio. q̄ ad v̄itatem p̄pōnum negatiuarū nō req̄ritur actualis exiſtētia termiorū. patet ſic. q: illa ē v̄a hō non eſt chimera ⁊ tamē chimera nō eſt. ¶Dic q̄rto. q̄ ad v̄itatem p̄pōnum in quibus idem p̄dicat̄ de ſe ipſo non req̄rit̄ exiſtētia termiorū. patet ſic. q: iſta eſt v̄a chimera eſt chimera eo q̄ eſt cōtradictoria cōcluſionis ſyllogiſmi ex oppoſitis q̄ ſemp̄ eſt falſa ergo. Et ſi queras quale eſſe requirat̄ ad veritatem huius p̄pōnis. ſortes eſt hō. dico q̄ ſufficit eſſe q̄dditatiuū cū neceſſaria habitudine p̄dicati ad ſubiectū. Et p̄ hoc dr̄ ad p̄mū argumentum p̄me opinionis negando añs. ⁊ ad p̄bationem dicit̄ q̄ p̄dicta regula eſt falſa. neq̄ eſt regula logicorum eo q̄ nullum habet fundamentum in dictis Ariſtotilis nec alicui' p̄bati logici. Ad ſecundum negatur conſequentia eo q̄ cōmittit̄ fallatia a dicto ſm̄ q̄d ad ſimpliciter. Ad terciū dr̄ cōcedendo q̄ aliq̄s homo eſt ſortes dato tñ null' q̄ homo exiſtat ⁊ q̄ ſortes eſt aliquid capiendo alquid vt conuertit̄ cū ente ¶Ad q̄rtū negat̄ ↄſequentia eo q̄ medium variatur in maiore et minore ſicut dictum fuit in quarto tractatu. ¶Ad argumenta p̄ncipalia. Ad p̄mum dicitur q̄ vniuerſalia bene coincidant in idem fundamentaliter non tamen formaliter ſicut dictum fuit in p̄ma queſtione ¶Ad ſecundum dicit̄ concedendo q̄ ſecunde intentiones vniuerſalium ſunt ſpecies denominatiue nō tamē q̄dditatiue. ¶Ad terciū dicit̄ q̄ ſi (pluribꝫ) accipiat̄ poſitiue vt tātū valet ſicut m̄ltis ſic omnia p̄dicabilia conueniunt in hoc quod eſt de pluribꝫ p̄dicari. Nō autem ſi capiat̄ cōparatiue ſed tunc eſt p̄prium generi ¶Ad alia patet ſolutio ex dictis ⁊c̄.

¶Finis optimarum queſtionum ſuper predicabilia Porphirij.

Circa initiū predica

mentorum. Querit vtrū de decē p̄dicamentis ſit ſcien
tia logicalis ab alijs ptibus logice diſtincta ¶ Argui
tur pmo q̄ non. q2 decē p̄dicamēta ſunt decē voces de/
cem rerū genera ſignificātes ſʒ Boetiū .ſed nulla ps lo
gice eſt de vocib9. ergo de decē p̄dicamētis nō habet ſci
entia logicalis ¶ Scdo ſic. omē illō de quo ē ſcīa habʒ
aliquā cām .ſʒ p̄dicamēta nō hñt cām. ḡ de eis nō ē ſci
entia. Maior patʒ ſm phm pmo poſterioꝝ q2 ſcire eſt
rē p cām cognoſcere. Minor ꝓbo patʒ p porphiriū capitu
lo de ſpē dicētem. q̄ decē p̄dicamēta ſunt decē pma pn
cipia. ¶ Tercio ſic. oīs ſcīa habet p diffinitōem aut p
demōſtratōem. ſed nullo iſtoꝝ modoꝝ pt haberi ſcīa de
p̄dicamētis. ḡ. Minor pʒ q̄ ad pmā ptē. q2 p̄dicamen
ta ſunt generaliſſima ꝛ iō nō hñt gen9 neqʒ drāʒ qb9 poſ
ſint diffiniri. Quo ad ſcdaʒ ptē ptʒ. q2 diffinitō ſubiec
ti debet eē mediū demōſtratōis. ḡ ſi p̄dicamēta nō poſ
ſint diffiniri. nec etiā de ipis poterūt formari demōſtra
tōes. ¶ Quarto ſic. ſi de decē p̄dicamētis eēt logicalis
ſcīa vl' hec eēt de ipis pme itētōnaliter captis vl' ſcde in
tentionalr. nō pme intentionalr' q2 ſic eorum determina
tio ſpectat ad metaphiſicū. nō ſcde intentōnalr q2 nullū
p̄dicamētū intentōnale eſt cōe iſtis decē intentōib9 ergo
Añs pʒ pº. q2 ſi ſic tūc aliqd eēt pus ꝛ cōi9 iſtis. ꝛ ita
nō eſſēt gñaliſſima neqʒ pma pncipia ſm Boetiū. Tū
ſcdo. q2 intentio cātur a re. ḡ vnitas intentōis ab vnita
te rei ſed nulla res vniuoce cōuenit iſtis ergo nec aliq̄
intentio. Tū tercio q2 nihil vniuocū eſt denoiatiū. ſed
qōlibet p̄dicamētum intētionale p̄dicat denoīatiue
de rebus ergo.

In oppoſitum eſt Areſtotiles q̄ hic de/
terminat ſcialr de iſtis. x. p̄dica
mentis. Pro ſolutōe iſtius q̄ſti
onis ſoluende ſunt q̄ttuor q̄ſtiones min9 pncipales.

Queſtio prima. vtrū ſcīētia de decem p̄/
dicamētis ſit pncipalr de voci/
bus aut de reb9 aut ſcdis inten
tionibus. Pro cuius ſolutione attēde pmo. q̄ aliquoꝝ
opinio eſt q̄ ſcientia p̄dicamētoꝝ ē pncipalr de rebus
p̄dicamentalib9. nō tamē abſolute ſed ſm q̄ eis inſunt
ſcde intentōes q̄ ſunt gñaliſſimū p̄dicamētū ꝛc. Unde
notā q̄ p̄dicamēta dupl'r cōſiderari pñt. pmo inq̄tū
ſunt entia realia. Scdo inq̄tū cōſiderant a rōe q̄ eis at
tribuit aliq̄s intentōes. ꝛ illo mō cōſiderant h̄. Nā rō
attribuit ſubſtātie h̄ qō ē eē gñaliſſimū vl' p̄dicamētū
vl' vniuoce p̄dicari. Et licet de iſtis demonſtrent aliq̄
paſſiones reales in hoc libro h̄ tñ nō eſt p ſe intentū. ſʒ
ad maiorem ſcdaꝝ intentōnum manifeſtatōnem. No/
ta vltra q̄ in iſto libro nō agit de iſtis p̄dicamētis niſi
inq̄tum vniuntur in aliquo intentionali ita q̄ maior
vnitas eſt illoꝝ in aliq̄ intentionali q̄ eſt vnitas analo
gie ꝛ illud vnū dicit dñs Albert9 eſſe ens dicibile incō/
plexū ordinabile in genere ſm ſub ꝛ ſupra ſm q̄ ſtat ſb
voce talē ordinē ſignificāte ¶ Attende ſecundo. q̄ aliq̄
poſteriores dicūt logicā ſciam pncipalr eē de vocib9 eo
q̄ ſic logica ſermocionalr' ſcīa vocat. ꝛ etiā in pncipijs
libroꝝ Areſto. ꝛ Boeti9 ſp determiant de voce ſicut in
pncipio p̄dicametoꝝ de equocis ꝛ vniuocis q̄ voci cō/
ueniūt ꝛ in libro piarmenias Areſto. ꝛ Boetij determi
nat de ipſa voce. Et iō Boeti9 in pncipio huius libri
dicit q̄ intentio in hoc libro eſt de pmis reꝝ noibus et
de vocib9 res ſignificantib9 diſputare. Et ꝓpter hoc in
pma diuiſione dicit (eoꝝ q̄ dicūt) et ſtatim poſt ſingu/
lū coꝝ aut ſignificāt ſubſtātiā aut q̄litatē ꝛc Dici aūt
et ſignificari ſoli voci cōueit) Et ſubdit iſta opinio q̄ a
liter grāmatici determināt de voce ſignificatiua ꝛ alit
logici. Nam grāmatici determināt de ea q̄tū ad ꝓprie
tates cōntes ꝯgruitatē ꝛ incōgruitatē oſtēdendo q̄ vox
ſit verbū q̄ nomē ꝛ q̄ ꝓportio moꝝ ſignificādi nois ad ꝟ
bum ꝛ ſic de alijs. Logicus autē determinat de ipſis
ſm q̄ ſunt reꝝ ſignificatiue ꝛ ꝟitatis ꝛ falſitatis expſ/
ſiue. ꝛ ita logic9 pncipalr determiat de vocib9. ſcdario
vero de reb9 ſignificatis p tales voces. ¶ Attēde tercō
q̄ licet logic9 determinet de reb9 de vocib9 ꝛ de ſcdis in
tētōib9 adiūctis pmis h̄ tamē eſt diuerſimode. q2 pri
mo ꝛ pncipalr determiat de ſcdis intentōibus adiūc/
tis pmis. Et ad declaratōem eaꝝ determiat de pmis
intētōib9 eo q̄ ſcde intētōes ſunt mīme entitat9. ꝛ pꝯñs
mīme cognoſcibilitatis. Sed determiat de vocib9 ꝓpt
necitatē eo q̄ ſm Auicēnā in pma pte logice ſue ad cō/
ſideratione dcōnū ducit nos necitas. Uñ logic9 inq̄tū
logic9 nō hʒ accipe noīa neqʒ ꝟba niſi ad dōm vl' loquē
dū. Si eñ poſſibile eēt ꝟitatē mēte cōceptā ſolo intelle
ctu dicere nō indigerem9 vocib9

Dic primo q̄ ſi logic9 ꝯſideret de vo/
cib9 h̄ nō ē pncipali intētō
ne. ſʒ q2 nō pt alio mō do/
cere vl' doceri. patet ſic. q2 poſſibile eſt habere logicā ſi/
ne vocib9. ḡ logica nō ē principalr' de vocib9. Añs patʒ
primo q2 ſi aliq̄s ſurd9 a natiuitate haberet logicā nō ha/
beret eā de vocib9. Patet ſcdo. q2 oēs paſſiones ſillogiſ
mi ſibi cōueniūt ſecluſa omni voce. ḡ de eo pōt haberi
ſcientia oīm voce ſecluſa. ¶ Dic ſcdo. q̄ nec logica nec
aliq̄ ps logice eſt principalr' de termis vocalib9 mētali
bus vl' ſcriptis. patet. q2 ſi eēt de vocalib9 tūc ſurd9 nō
poſſet habere logicā. Si de ſcriptis tunc cecus eam ha
bere non poſſet. Si de mentalibus tunc neqʒ dormiens
eam haberet quod eſt falſum. et contra experientiam.
¶ Dic tercio. q̄ logica eſt principaliter de ſecundis inten
tionibus cōcretiue deſignatis. patet autoritate Auicē/
ne ſepe allegata ¶ Dic quarto q̄ cum Boetius dicit
logicam eſſe de decem vocibus accipit actiuum pro
paſſiuo. ita q̄ ſit ſenſus logica eſt de decem rebus ſigni
ficatis per decem voces. Et ſimiliter Areſtotiles cum
dicit q̄ ſingulum eorum aut ſignificat. id eſt. ſignifica
tur. Et q̄ vniuocum equiuocum incomplexum et dici
et ſic de alijs. ſunt ſecunde intentiones concretiue de/
ſignate etiā aliquando fundantur in vocibus. et ideo
non ſequitur q̄ logica principaliter ſit de vocibus poſ
ſet tamen concedi q̄ ſit de vocibus minus principalit'

Queſtio Secūda. vtrum de decem rerū generibꝫ que ſunt decē p̄dicamē ta poſſit eē logical' ſcia. Dicunt aliq̄ ꝙ p̄dicamēta poſſunt cōſiderari ſm ſuū eſſe reale vt videlicet ſunt p̄ncipales ptes entis ſic de ipis non eſt logica ſed metaphica. Alio mō pn̄t cōſiderari ſm ꝙ cō ueniūt in aliq̄ cōi intentōe de q̄ nccario ſubiectū huius ſcie p̄dicef ⁊ ſic de ipis eſt ſcia logica. Et ex h̄ inferūt ꝙ q̄uis ſubiectū hui⁹ſcie p̄dicef ꝯtingēter de decē p̄dica mētis nccario tn̄ de ſcd̄a itētōe rōis ad decē p̄dicamē ta p̄dicaf ad quā reducunf Sed tu dic breuiter ꝙ p̄di camēta pn̄t dupl'r accipi. vno mō p̄me intētional'r ⁊ ſic de eis nō eſt logica niſi p accn̄s. Alio mō ſcd̄e intentio nal'r. ⁊ ſic ipa eſt p ſe de ipis ¶ Sed cōtra h̄ arguo qua drupl'r. p̄ma ſic in h̄ libro aſſignanf paſſiones q̄ ꝯueni unt decē p̄dicamētis p̄me intētional'r ⁊ ſm eē reale acce ptis g̃ illo mō hic determiaf de ipis. Scd̄o ſic in hoc li bro non diffinif predicamentum nec aliqua paſſio ſibi oſtenditur ineē g̃ nō ē p̄dicamētū de quo hic cōſiderat Tercio ſic dicit Boetius ꝙ in hoc libro nec determia tur de rebꝫ nec de reꝝ gn̄ibus ſed de vocibꝫ ſignificāti bus reꝝ genera. g̃ male dicif ꝙ hic determiaf de p̄dica mētis p̄me vl' ſcd̄e intētōnalr captis. Quarto ſic. nulle paſſiones oſtēdunf ineē ſcd̄is intētōibꝫ. g̃ h̄ nō determi natur de ipſis.

Ad ratões in oppoſitū. Ad p̄mā dicif vno mō ꝙ ille paſſiones oſ tendunf ineē ſcd̄is intentōi bus nō p̄ncipal'r ⁊ p ſe ſꝫ h̄ aſſignāf de ipis ſed ſolū mi⁹ p̄ncipal'r vt ſcꝫ p ꝯgnitōeꝫ p̄ntoꝝ hꝫ eē reale ſumptoꝝ poſſum⁹ ꝯueirē i ꝯgnitōeꝫ ſcd̄aꝝ itētōnū Vl' dicaf ꝙ q̄ uis hmōi paſſiones nō ꝯueniūt ſcd̄is intētōibꝫ in abſtra cto tn̄ cōueniūt eis in ꝯcreto. ſicut q̄uis generitas ſiue i tentio gn̄is nō p̄dicef de plibꝫ ſpē dr̄ntibꝫ tn̄ gen⁹ſcd̄e in tētōnal'r captū p̄dicaf de plibꝫ ſpē dr̄ntib⁹. Sil'r dr̄ ad ſcd̄aꝫ ⁊ ad ꝫaꝫ ꝙ lꝫ de p̄nto i cōi ⁊ etiā de iſtis intētōibꝫ nō demōſtrenf aliq̄ paſſiōes neq̄ diffinitō inueſtigetur tn̄ ipe ſupponūf de illo cōi eo ꝙ de ſubiecto oꝫ ſuppone re q̄d ē. ille aūt paſſiōes q̄ ſunt p dicari vniuoce diuidi i ſpēs ⁊ ſic de alijs oñdunf ineē ſube q̄litati ⁊ iō ſupponūf ineſſe pori ¶ Ad q̄rtā patꝫ ſolutio ex dictis

Queſtio Tercia. vtꝝ p̄dicamētū ſit ſub iectū iſti⁹libri ad quā rn̄dēt ali q̄ ꝙ nō. ſed ꝙ ens dicibile incō plexū ordiabile ⁊c. Et h̄ ꝑſuadēt ꝑſuaſione Boetij q̄ꝛ ad ſciam ignoti p noticiā noti nō deuenif niſi p inq̄ſitō nē. inq̄ſitio aūt nō fit niſi p ſermonē diſpoſitū ad ſignifi candū q̄ꝛ ſiue hō infert apd̄ ſeipm vl' apd̄ aliū h̄ ſit p ſ monē extius platū q̄re ſeq̄f de nccitate ꝙ ordo p̄dicabi liū nō pt̄ determiari niſi ſm ꝙ p̄dicabile ſub voce hꝫ d̄ ſignari. Rebꝫ em̄ inq̄ſitōi ignote vti nō poſſum⁹ eo q̄ꝛ finite ſunt nec nobꝫ pn̄tes. ⁊ iō ſignis p rebꝫ vti optꝫ Et ex h̄ inferebat Boeti⁹ hec ſcia libri p̄dicamētoꝝ ē de decē p̄mis vocibꝫ decē p̄ma reꝝ gn̄a ſignificātibꝫ. iſte aūt ordo nō ē in rebꝫ ipſ actual'r ſꝫ oꝫ ꝙ rō ponat ordi nē ſicut ⁊ facit pōem ⁊ collectōeꝫ mltoꝝ cōpoſitoꝝ. Et ex h̄ dicūt ꝙ planū eſt. ꝙ ſubiectū h⁹libri ē ordiabile in rōe p̄dicabil' ⁊ ſubijcibil' ¶ Sed cōtra h̄ arguif ſic. Si ens dicibile incōplexū ē ſubiectū q̄ro. vl' accipif ens cōe enti in aīa ⁊ extra aīam. aut ſolū ens extra aīam. aut ſo lū ens in aīa. nō p̄mo mō. q̄ꝛ enti in aīa ⁊ extra aīam ni hil ē cōe vniuocū. Et ſi aliq̄d eēt cōe eēt metaphice cōſi deratōis. nec ſolum accipif ens p ente extra aīam quia tale ē metaphice ꝯſideratōis. nec ſolū p ente rōis q̄ꝛ ſic eēt nugatio dicēdo ens incōplexū eo ꝙ ſequētia ſpicl'u dunt ens. Preterea q̄ꝛ vl' dicibile valꝫ tm̄ ſicut ſignifi cabile p vocē ⁊ hoc accidit ſubiecto iſti⁹ ſcie vl' valꝫ tm̄ ſicut p̄dicabile ⁊ tūc addēdo ſibi incōplexū ⁊ ordiabi le in genere erit nugatio eo ꝙ ſingulum incōplexoꝝ ſm Areſto. eſt ordiabile in gn̄e. Et ſic relinq̄f opio iſta eſſe falſa. ideo dicūt alij ⁊ meli⁹ ꝙ vl'e eſt ſubiectum matia le h⁹ſcie. ⁊ rō formal' ei⁹ ē ordiabilitas vl' ſaltē ꝓpa pa ſſio circūloquēs nobis formalē rōem innoiatā. vn̄ dicit ꝙ vl'e ſub rōe vl'itatis ē ſubiectū libri Porphirij. ſed v niuerſale ſb rōe ordiabilitatꝭ ē ſubiec⁹ libri p̄dicamēto rum. ſed hec opio nō videf habere ꝟitatem. Tū p̄mo. q̄ꝛ vl'e ordiabile eſt aggregatū p accn̄s ex ſubiecto ⁊ ꝓ pria paſſione. Tū ſcd̄o q̄ꝛ tūc illa ſcia eēt ſubalterna ſci entie libri p̄dicabēliū q̄d eſt fl'm igit'. p ſolutōe q̄ſtionis Attende ꝙ p̄dicametū capif dupl'r. vno mō p tota co ordinatōe p̄dicamētali ⁊ ſic oē q̄d ē in p̄dicamēto ē or dinabile in gn̄e. Alio mō p p̄ncipio ipi⁹coordiatōis ⁊ ſic ſolū gen⁹ gn̄aliſſimum vocaf p̄dicamentum. Et q̄ cūq̄ʒ⁹ accipiaf tūc pt̄ capi p re vl' ſcd̄e intētōnal'r p rela tōe rōis fundata in talibꝫ rebꝫ ¶ Dic breuiter. ꝙ ſub iectū iſti⁹ſcie eſt p̄dicamētum ſcd̄e intentōnal'r acce ptum. patet. quia ſibi conuenit diffinitio ſubiecti reſpe ctu huius ſcientie. ⁊ ſimiliter omnes cōditōes ſubiecti attributōis in añdcis p̄narrate ergo

Queſtio Quarta. vtrum liber p̄dicamen torum conuenientem habeat or dinem ad librum p̄dicabiliū et periarmenias ¶ Dic breuiter. ꝙ licet liber p̄dicabi liū ⁊ p̄dicamētoꝝ cōſideret de his q̄ p p̄mā opatōeꝫ in tellect⁹cānf q̄ꝛ tamē liber predicabiliū nccāri⁹ eſt ad li bꝛū predicametoꝝ iō ꝯuenienf preordiaf. ¶ Dic ſcd̄o. ꝙ q̄ꝛ libri logice ordināf ſm actꝰ rōis a q̄bꝫ cauſanf ſua ſubiecta. Et ſubiectū libri predicamētoꝝ cauſanf p p̄ mā opatōeꝫ. ſbiectū ꝟo libri piarmenias. p ſcd̄aꝫ opa nem. ideo iſte liber cōuenienter precedit librꝫ piarmeni as. ſic opatio p̄ma ⁊ ſcd̄a p̄cedit opatōnē itellect⁹. Et poſſent hic aſſignari pl'es rōes q̄ ſufficienter ſunt habi te ex precedentibus

Ad ratioēs p̄ncipales. Ad p̄maꝫ patet ſolutio ex dcis. vn̄ de Areſto. in textu ſepe dicit dicūf. vl' ſignificanf ad denotādum ꝙ ipſe nō in tendit dare veras diffinitōes equocoꝝ ⁊ vniuocoꝝ ſed tm̄ rōes exp̄mētes q̄d nois. Et cum dicif ꝙ ſignificare p̄mo conuenit voci hoc videf negandum ſalua tamen reuerentia Boetij. qui videf hoc dicere in cōmento ſi cut patet diligenter inſpicienti. et ſi nominales eum ve lint allegare p ſe reſpiciant textum ⁊ commentum Bo etij quia multum eſt contra eos ¶ Ad ſcd̄aꝫ dicif. ꝙ li cet predicamēta nō habēt p̄ncipia aut aliquid p̄ ſe quo adeē. bene tamē quo ad cognoſci ⁊ h̄ ſufficit ad h̄ ꝙ de ipſis ſit ſcia. Et ſi dicas ꝙ eadē ſunt p̄ncipia eſſendi ⁊ ꝯgnoſcēdi Dico ꝙ ꝟꝫ ē ꝙ q̄cūq̄ʒ ſunt p̄ncipia eēndi ſūt etiā p̄ncipia ꝯgnoſcēdi nō tamē ecōtra. Vl' dic melius ꝙ licet predicamenta ſm ſuum eſſe reale non habeant cauſas bene tamen ſm ꝙ eis attribuuntur ſecunde in tentiones. ¶ Ad tercium dicunt aliqui ꝙ licet de predicamentis non poſſit eſſe ſcientia a priori p demon ſtratōem, ꝓpter q̄d aut p diffinitionem. tn̄ adhuc poſſet

eſſe per diuiſionem eo ꝙ diuiſio eſt vnus modus ſciēdi
Dicēdū eſt tamē ꝙ licet de p̄dicamētis ꝑme intentōna
liter captis nō poſſit eē ſcia a ꝑori tn̄ de p̄ntis ſcđe inten
tionalr̄ captis bn̄ p̄t eē ſcia ¶Ad q̄rtū dico ſicut dictū
eſt ꝙ de p̄dicamēto ſcđe intētonalr̄ capto qđ eſt cōe per
denominationē decē p̄dicametis ē ſciētia iſtius libri
Nec ꝑ oꝑtet ꝙ tāta vnitas ſit in rebꝫ q̄ta ē in intētōibꝰ
eo ꝙ res nō eſt tota cā intētōis ſed etiā intellectus. Et
cū dicit̄ ꝙ nihil vniuocū eſt denoīatīm hoc vtiqꝫ falſuꝫ
eſt. nā albū bn̄ p̄dicat̄ denominatiue de homine ⁊ eq̄ ⁊
tamē eſt in ſe qđdam vniuocū

Equiuoca di

Iſte liber p̄dicametoꝝ Areſtotilis
prima ſui diuiſione diuidit̄ in tres
tractatꝰ ꝑtiales. in ꝑmo determiat
de anp̄dicamētis. Et diuiditur in
tria capitula. in ꝑmo determiat de ꝑmo anp̄dicamēto
ſcꝫ de diffinitōe ponēdo tres diffinitōes. Prima ē equo
coꝝ quā ponit dicēs. Equoca dicunt̄ quoꝝ nomē ſo/
lū ē cōe ſꝫ illđ ꝓo nomē rō ſubſtātie diuerſa. vt aīal hō
et aīal qđ depingit̄ (Hoꝝ em̄). Declarat diffinitōeꝫ
dicēs ꝙ hoꝝ ſolū nomē eſt cōe ſcꝫ hoc nomē aīal. ⁊ ſm̄ il
lud rō ſubſtātie eſt diuerſa. qꝛ ſi quis aſſignet q̇d ſit v/
trūqꝫ aſſignabit vtriuſqꝫ ꝓpriā rōem ſm̄ hoc nomē aīal
(Uniuoca vero). Areſto. ponit ſcđam diffinitōem q̄
eſt vniuocoꝝ dicens. vniuoca dicūt̄ quoꝝ nomē cōe eſt
et ſꝫ nomē illđ eadē ſubſtātie ratio. Poīt exēplū. vt aī
mal homo ⁊ bos vtrūqꝫ em̄ nominat̄ aīal ⁊ eſt eadē rō
eoꝝ ſm̄ illđ nomē qꝛ ſi q̇s aſſignet q̇d ſit vtrūqꝫ ſm̄ hoc
nomē aīal aſſignabit rōem vtriuſqꝫ (Denoīatiua ve/
ro) Poīt terciā diffinitōem dicēs denoīatiua dicūt̄ q̄/
cūqꝫ ab aliquo ſolo caſu dr̄ña ſunt ⁊ ſm̄ illđ nomē hn̄t
appellatōem vt grāmaticꝰ a grāmatica. ⁊ fortis a forti/
tudine (Eoꝝ q̄ dicūt̄) In ſcđo capitulo determiat de
ſcđo anp̄dicamēto ponēdo duas diuiſiones. ꝑma ē eo
rum q̄ dicunt̄ q̄dā dicunt̄ ſm̄ ꝯplexionē et q̄dā ſine cō/
plexione. Exēplū de his q̄ dicunt̄ ſm̄ ꝯplexioneꝫ. vt hō
currit. hō vincit. De his ꝓo q̄ ſine ꝯplexōne dicunt̄ vt
hō ꝑ ſe. (Eorū q̄ ſunt.) Hic ponit ſcđam diuiſionē q̄ ē
eoꝝ q̄ ſunt. alia dicūt̄ de ſubiecto in ſubiecto ꝓo nullo
ſunt. vt hō dr̄ de ſubiecto ſcꝫ de aliq̄ hoīe ⁊ in nullo ſub/
iecto ē. Alia ſunt in ſubiecto ⁊ de ſubiecto nullo dicūt̄.
(In ſubiecto āt) Poīt exēm̄ ſuppōnēdo ꝙ eē in ſubiec/
tn eſt eē in aliq̄ nō ſicut q̄dā ꝑs ⁊ ipoſſibile eſt eē ſine eo.
in q̄ ē ſicut q̄dā grāmatica ē in ſubiecto. ſcꝫ in aīa ⁊ non
dr̄ de aliq̄ ſubiecto. ſilr̄ q̄dā albū ē in ſubiecto ſcꝫ ī cor
ꝑe. oīs em̄ color ē in corꝑe. Alia ꝓo de ſbiecto dn̄r ⁊ ſt̄ in
ſubiecto vt ſcīa ē ī ſubiecto ſcꝫ in aīa. ⁊ dicit̄ de ſbiecto
vt de grāmatica. Alia neqꝫ ſt̄ in ſubiecto neqꝫ dn̄r de
ſubiecto. vt aliq̇s hō aliq̇s equꝰ Nullū em̄ hoꝝ ē ī ſub
iecto aut de ſubiecto dr̄. ⁊ cū dt̄ (Simplr āt) dat docu
mētū ad ꝯgnoſcēm̄ ea q̄ nō dn̄r de ſubiecto. dicēs qꝫ indi
uidua ⁊ nūero ſinglaria ſimplr̄ de nullo ſubiecto dicūt̄
In ſbiecto ꝓo nihil ꝓhibꝫ ea eē. q̄dā em̄ grāmatica bn̄
ē in ſubiecto (Qn̄ alteꝝ) In h̄ tercō capitl̄o detmiat de
tercio anp̄dicamēto ponēdo duas maxias ſiue regulas
ꝑma eſt qn̄ alteꝝ de altero p̄dicat̄ vt de ſubiecto q̄cūqꝫ
de eo q̇d p̄dicat̄ dicūt̄ oīa etiā de ſubiecto. dicunt̄ ſicut
hō dicit̄ de quodā hoīe ⁊ aīal dicit̄ de hoīe iō aīal de q̄
dam hoīe p̄dicat̄. q̇dam em̄ hō ē hō ⁊ hō eſt ⁊ aīal (Di/
uerſoꝝ generꝝ) ponit ſcđam regulam q̄ ē ꝙ diuerſorum
generū ⁊ non ſubalternati poſitorū diuerſe ſunt ſpēs et
differētie vt aīalis ⁊ ſciētie qꝛ differētie aīalis ſunt greſſi
bile volatile ⁊ bipes. Sciētie ꝓo nulla illaꝝ eſt qꝛ vna
ſciētia nō differt ab alia in eo ꝙ bipes eſt (Subalterno
rum vero) Remouet dubiū. nā poſſet aliq̇s credere ꝙ
vlr̄ diuerſoꝝ generꝝ eēnt diuerſe drn̄e dicēs. ꝙ ſubaltno
rū generꝝ nihil ꝓhibet eaſdē eē drn̄as. ⁊ rō huiꝰ eſt qꝛ ſu
ꝑiora p̄dicant̄ de inferioribꝫ. et iđo q̄cūqꝫ fuerit drn̄e p̄/
dicati eadē erūt etiā ſubiecti ¶Circa hūc textū. atten
de ꝑmo. ꝙ q̇dā ph̄i dixerūt hūc libꝝ p̄dicametoꝝ non
fuiſſe ꝑmo ꝯpoſitū ab Areſto. ſed a platone ſiue vt Iā/
bilico placet a quodaꝫ ꝑ h̄o platoni ꝯtēꝑaneo q̇ voca/
bat̄ architas. vn̄ Boetiꝰ in ꝯmēto architas āt duos ꝯ
poſuit libros in quoꝝ ꝑmo hec decē p̄dicamēta diſpo
ſuit. vnde poſteriores q̇dā nō eē Areſtc. hꝰ diuiſionis i/
uentorē ſuſpicati ſunt ꝙ pictagoricꝰ vir eadē ꝯſcripſiſſꝫ
in qua ſentētia Iābilicꝰ ph̄s nō ignobil̄ cui nō ꝯſentit
temixtiꝰ neqꝫ cōcedit eū fuiſſe architā q̇ pictagoricꝰ ta/
rētinꝰ qꝫ eēt Quiqꝫ cū plone aliq̄ tū vixiſſet. Sed ꝑipa
etic̄m̄ aliquē architā q̇ nouo oꝑi autoritatē vetuſtate no
mis ꝯcederꝫ. ⁊ ſic ḡ patꝫ. neqꝫ plonē neqꝫ architā q̇ ſm̄
aliq̇s tn̄ diſcipulꝰ fuit Areſto. ſꝫ ipm̄ Areſto. huiꝰ libri
eē autorē ¶Attēde ſcđo. ꝙ vt dt̄ dn̄s Albertꝰ Areſto. ī
h̄ libro intēdit determiare de ordīe p̄dicabiliū ⁊ ſubijcī
biliū ⁊ de reductōe eoꝝ ad aliqđ cōe Et ꝑma reductō
oīm ē ad ens qđ eſt equocū. iō ꝑus ph̄s poīt diffinitōeꝫ
equocoꝝ ⁊ ſic ſine ꝯgnitōe eoꝝ tal̄ reductō ꝯgnoſci non
p̄t. Alia ꝓo ē reductio oīꝫ q̄ ſunt vniꝰ gn̄is ad vnū ꝑmū
ꝑncipiū illiꝰ gn̄is qđ vniuoce dr̄ de oībꝰ ordīatis in eo.
ideo ſcđo loco poſuit diffinitōeꝫ vniuocoꝝ. Et tercia r̄
ductio ē oīm accn̄tiū ad ſubam tāqꝫ ad ſubiectū de q̄
denoīatiue dicūt̄ iō tercio loco ph̄s poſuit noticiaꝫ de/
noīatiuoꝝ. ſed ens vt p̄dictū ē nō eſt equocū ſꝫ vniuo/
cum ¶Attēde tercio. ꝙ Areſto. p̄miſſit diffinitōeꝫ eq̇/
uocoꝝ eo ꝙ ſola vniuoca ordīabilia ſunt in gn̄e. q̄ꝝ rō
nem cognoſcere non poſſumus non cognoſcendo que
ſint equiuoca eo ꝙ equiuoca ⁊ vniuoca oppoſita ſunt
oppoſitorum autem eadem eſt diſciplina ⁊ etiam q̇a
ſm̄ Boetium malum non vitatur niſi cognitum. Et
ſi nō cognoſcamus que ſint equiuoca non poterimus
diſcernere nec extirpare ea que non ponuntur in predi
camento ab his que ponuntur in predicamento ¶At/
tende quarto. ꝙ de equiuocis ſm̄ logicos dantur quat
tuor conſiderationes. prima eſt ꝙ ipſa non ponuntur in
predicamento neqꝫ ſunt ſcibilia neqꝫ demonſtrabilia
patet ſic. eo ꝙ ipſis non correſpondet vnus conceptus
formalis nec vnum medium ſiue diffinitio nec vna paſ
ſio. quodlibet autem ſcibile debet habere vnam ratio/
nem formalem ſiue vnum ſignificatum ¶Et ſimiliter
quodlibet diffinibile ⁊ ſimiliter quodlibet reponibile
in predicamento ideo etiam conuenienter philoſophꝰ
incipit ab equiuocis ea reijciendo a ſua ꝯſideratione
Secunda conſideratio in equiuocis non eſt contradic
tio. hec patet primo elenchorum et primo periarmeni/
as. cum dicit Areſtotiles. ꝙ contradictio eſt affirmatō
et negatio oppoſite Dico āt oppoſitionē eiuſdeꝫ đ eodē
non autem equiuoce. ⁊ iđo equiuocum reijci debet a li
bro periarmenias ¶Tercia conſideratio. ꝙ ſignum di/
ſtributiuum additum termino equiuoco non facit ip/
ſum ſupponere pro omnibus ſuis ſignificatis quia al̄s
ſibi correſponderet vnum ſcatuꝫ in q̄ oīa equoca ꝯuenirent

Et ꝓpter hoc etiā nō poteſt pluraliter ſignificari ſicut etiā patet in ſcđo de celo ⁊ ꝓpter h̄ reici debet a libris ꝓ oꝛum ⁊ poſterioꝝ in qb⁹ termī debēt eſſe vniuoci. Quarta cōſideratio ꝙ in equiuocis nō eſt cōſeqntia ꝓpter candē cām ⁊ iō in nulla pte logice vtendū eſt equiuocis q̄re ɔuenienter in ꝑncipio a totius logice cōſideratōe tāq̄ infructuoſū ⁊ inutile extirpant.

Queſtio ſcđa. vtꝝ noticia an̄ pdicamētoꝝ ſufficiēter ſit tradita a pho. Arguit̄ pᵒ ꝙ nō. q2 ſi diffinitōes vniuocoꝝ ⁊ equiuocoꝝ eēnt ſufficiēt̄ aſſignate ſeqret̄. pͥo ꝙ oīa equiuoca ⁊ vniuoca eēnt voces eo ꝙ ſole voces ſ3 Boetiū dicit̄. Scđo ſeqret̄ ꝙ nec in accn̄tib⁹ nec in ꝯbis eēt equiuocatō vł vniuocatio. eo ꝙ in accn̄tib⁹ nō eſt ratio ſubſtātie nec in ꝯbis noⁿ eſt cōe. Seqret̄ tercio. ꝙ neq̄ ens neq̄ decē pdicamēta eſſent vniuoca cū nō habeāt diffinitōem. ⁊ ſilr̄ diffinitio nō eſſet vniuocum cu3 eius nō ſit diffinitio. Quarto ſeqt̄ ꝙ termini ſinglares nō eēnt equiuoci cū tales nō ſint noīa noīa. Seqret̄ qnto ꝙ qđlibet nomē eēt equiuocū ⁊ ꝑ ɔn̄s omnis ꝓpoſitio eſſ3 diſtinguenda patet cōſequētia. q2 ſi aīal ſit equiuocū reſpectu aīal' veri ⁊ picti eadē rōe qđlibet nomē erit equiuocu3 reſpcū rei ꝟe ⁊ ficte. Et etiā ſeqret̄ ꝙ aīal nō eēt vniuocū ad hoīem ⁊ ad bouē eo ꝙ rō aīalis ſm vnūqđq̄ ē altera ⁊ altera. Seqret̄ etiā ꝙ equus ⁊ hō eēnt vniuoca in h̄ noīe album cū nomē ſit eis cōe ⁊ rō ſubſtātie nō ſit eadē. ¶ Scđo ſic. Equiuoca ⁊ vniuoca nō p̄nt diffiniri ergo an̄s pat3. nā omne diffinibile ē vniuocū. ⁊ ſic equiuoca eēnt vniuoca: ⁊ ꝑ ɔn̄s idem eēt diſtinguendū. ⁊ nō diſtinguēdum. multiplr̄. ⁊ nō multiplr̄. ⁊ habēs eande3 rōem ⁊ nō habēs eandē rōem. Scđo ꝓbat̄ an̄s. q2 vł diffinitio equiuocoꝝ daret̄ de reb⁹ vł intētōibus. nō de reb⁹ Tum pmo. q2 logicus nō hab3 ꝑ ſe cōſiderare de ipis Tum ſcđo. q2 res equiuocate nō habēt diffinitōem vna3 nō etiā intelligit̄ de intētōibus q2 illaꝝ nō eſt ratio diuerſa ſed eadem. Tercio ꝓbat̄ an̄s. q2 omne diffinibile eſt aliquod vnum. ſed equiuoca ⁊ vniuoca nō ſunt aliqđ vnū ꝗ. Quarto q2 ſm pſcianū plurale nihil aliud ē q̄ geiatū ſingulare. ſ3 ſingulare geiatum nō p̄t diffiniri eo ꝙ eſt totu3 copulatū. ¶ Tercio ſic. Si diffinitio denominatiuoꝝ eēt bene aſſignata ſeqret̄ pmo ꝙ homo ⁊ animal eēnt denoīatiua cū differrent ſolo caſu ab humanitate ⁊ aīalitate. Seqret̄ ſcđo. ꝙ iſte nō eēnt pdicatōnes denominatiue mulier ē grāmatica. hō ē ſtudioſus ſed cōſequēs eſt falſum cū ille ſint pdicatōes oꝛdinate ⁊ vere ⁊ nō eēntiales. Seqret̄ tercio. ꝙ cōcretū deriuaret̄ ab abſtracto qđ eſt falſum ſicut patet ꝑ grammaticos Seqret̄ quarto. ꝙ cōcreta nō ſignificarēt ſubiectū ſ3 ſolam foꝛmā eo ꝙ denoīatiua ſolo caſu differūt ab abſtractis ſed h̄ ē falſum. Probat̄ pmo autoꝛitate phi dicentis in dectis ſm accn̄s ſicut ſunt album ⁊ muſicum nō ē ide3 ꝙ qđ ē cū eo cui⁹ ē ꝓpter duplr̄ ſignificare. ⁊ autoꝛitate cōmētatoꝛis pmo phicoꝛum dicētis. illud qđ ſignificat h̄ nomē album nō ē vnum ſm diffinitōem q2 ſignificat albedinem ⁊ recipiēs illā ⁊ duodecimo metaphiſice. dicit ꝙ cōcretum ſignificat ambo ſc3 ſubiectū ⁊ foꝛmam. Scđo ꝓbat̄ an̄s. q2 ſm phm pmo piarmenias Significare eſt intellectum cōſtituere. ſed nomē accidētale cōcretū cōſtituit intellectū ſui ſubiecti ꝗ. Maioꝛ patet pmo. q2 impoſſibile eſt accn̄s eē ſine ſubiecto. vnū qđq̄ aūt ſic ſe habet ad intelligi ſicut ad eē. Scđo quia ſubiectum ē pus cognitione q̄ ſuum accn̄s ꝗ. plata voce prius intelligit̄ ſubiectum q̄ accidēs. ¶ Tercio ꝓbat̄ an̄s. q2 illud ſignificat nomē ꝓ quo ſupponit eo ꝙ ſuppō pſupponit ſignificatōem. ⁊ ſuppō eſt acceptio termī ꝓ re ſignificata ꝑ ipm ſed nomē cōcretū ſuppoīt ꝓ ſubiecto ꝗ. Quarto. q2 ſepto metaphīce dicit phs ꝙ idem ſignificat nomē ⁊ diffinitio. ſed diffinitio accn̄tis cōcreti ſignificat ſubiectū eo ꝙ in eius diffinitōe ponit̄ ſubiectū loco gn̄is. ¶ Quarto ſic. Si ſcđa regula an̄ pdicamētal' eēt bn̄ aſſignata ſeqret̄ ꝙ idem nō poſſit eē differētia diuerſoꝛum generum nec idem poſſit eē in diuerſis pdicamētis. ſed cōſeqns eſt falſum ꝗ. falſitas cōſequētis pat3 pmo q2 rōnale eſt dn̄a coꝛpee ſubſtātie ⁊ incoꝛpee ⁊ etiā aīalis ⁊ ſcie. pat3 ſcđo. q2 coꝛp⁹ eſt in gn̄e ſubſtātie ⁊ in pdicamento q̄titatis. ⁊ figura ē in pdicamēto q̄litatis et etiā in pdicamēto q̄titatis eo ꝙ geometra q̄ ꝑ ſe cōſiderat q̄titatem etiam conſiderat figuram. Pat3. tercio q2 ſcia ē in pma ſpē q̄litatis ⁊ etiā in pdicamēto relatōnis ſicut pat3 ꝑ phm in capitulo de relatōe. Patet quarto. q2 mot⁹ eſt in pdicamēto q̄titatis q̄litatis actionis paſſionis ⁊ vbi ergo.

In oppoſitum arguit̄ autoꝛitate phi in textu. Pro ſolutōe iſti⁹ queſtionis ſoluēde ſunt qttuoꝛ pncipales queſtiones. pma ē vtꝝ diffinitōes equiuocoꝝ ⁊ vniuocoꝝ ſint cōuenienter aſſignate ꝓ cuius ſolutōe. attēde pmo. circa ea q̄ ſunt dicta in ſummulis de vniuocis ⁊ equiuocis. ¶ Attēde ſcđo. ꝙ iſtis diffinitōibus nō diffiniunt̄ equiuoca equiuocātia vł vniuoca vniuocātia. Sed equiuoca equiuocata ⁊ vniuoca vniuocata eo ꝙ niſi diffiniuiſſet ea potuiſſet aliqs dubitare vtru3 eēnt aliq̄ talia. Diffinit aūt illa in plurali nūero ꝓpter duas cās. pma q2 ipa ſp ſunt plura reſpectu eiuſdem vocis. Nulla eīn vox dr̄ equiuoca niſi plura ſignificet ⁊ etia3 null⁹ termin⁹ ꝓprie dicit̄ vniuoc⁹ niſi ſignificat q̄titatem cōem mltis Et ideo q̄uis in terminis ſingularib⁹ repiat̄ equiuocatio tamē in ipis nō eſt ꝓprie vniuocatio. Scđa cauſa eſt q2 equiuocatio eſt q̄dam relatio rōis q̄ actiue dicta importat habitudinem vocis in rōe ſigni ad mlta in rōne ſignificatoꝝ paſſiue ꝟo ecōuerſo. Et iō equiuocū equiuocatū importat duplicē relatōem. vnā ad equiuocās q̄ eſt ſuppoſitōis. ⁊ aliā ad equiuocatū q̄ eſt eqꝑantie ꝓpter ergo relatōem eqꝑantie meli⁹ diffiniunt̄ in plī q̄ in ſingulari. Et ꝓpter relatōem ſuppōis diffiniunt̄ in habitudie ad terminū illi⁹ relatōis. dicēdo quoꝝ nomē eſt cōe. Et q2 q̄libet ſcđa intētio cōcreta debet diffiniri ꝑ ſuū ſubiectū poſitū loco generis ſi genus nō ſit manifeſtū. iđo etiā ponit̄ ibi quoꝝ qđ ſupponit ꝓ reb⁹ ſubiectis ⁊ nō ꝓ ſcđa intentōe. poſſet tn̄ dici ꝙ refert relatōem rōnis ſicut alr̄ dictū fuit. ¶ Attēde tercio. ꝙ aliq̄ declarātes pdictas diffinitōes. dicūt ꝙ equiuocū equiuocās eſt termin⁹ ſignificans ſua ſignificata diuiſim diuerſis cōceptib⁹ nō ſynonimis. Sed vniuocū vniuocās eſt termin⁹ ſignificās ſuū ſignificatū vł ſua ſignificata vnico cōceptu. ita videlicet ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄ vox ſit vniuoca pluribꝰ ſufficit ꝙ ſignificet ea vnico cōceptu ſiue ꝙ ſignificando ea ſuboꝛdinetur vni ɔceptui. nec reqrit̄ ꝙ ſignificet aliq̄d cōe illis. Ad hoc ꝟo ꝙ vox ſit equiuoca ſufficit ꝙ ſignificet plura mediantib⁹ diuerſ ɔceptib⁹. vnde illi ponūt vniuocatōem ita ꝓprie repiri in termis ſingularib⁹ ſicut i terminis ɔmuibus. dicūt tamē ꝙ in ɔceptib⁹ vltiatis ⁊ ꝓpriis non eſt ꝓpe equiuocatio ſed in ſolis vocib⁹ ⁊ ſcriptis. ¶ Sed cōtra hāc opinionē Arguit̄ q̄druplr̄. pͥo

quia ex ea ſequitur ꝙ poſſet eſſe aliquod nomē vniuo/
cū omni poſitiuo. ſed pñs eſt falſū ġ. falſitas pñtis ptꝫ
qꝛ ſi eſſet aliquod vniuocū omi poſitiuo vel illud ꝯtra/
heret ad ſua inferiora ꝑ aliquid poſitiū vel ꝑ nihil. non
ꝑ nihil vt notū eſt. nō ꝑ aliquid poſitiuū. qꝛ ꝯtrahens
debet eē extra rōnem ꝯtrahibilis. vniuocū aūt non pōt
eſſe extra rōem vniuocantis Patet tñ pma pña. qꝛ ali
cui nomini pōt correſpondere vnus ꝯceptus in mente
quo oia poſitiua ꝯcipiunt ¶ Sequeretur ſcd̄o ꝙ oia
vniuocarent in vnitate ſpecifica. imo in vnitate nume/
rali Patet qꝛ oia pñt vnico ꝯceptu ꝯcipi ſub ꝓpriis et
diſtinctis rōnibꝫ. deus eñ vnico ꝯceptu ſe ꞇ alia ꝯcipit
diſtincte ꞇ ſub ꝓpriis rōibus ¶ Tertio ſequeret ꝙ ſicut
oēs roſe dicunt eſſe eedem ſpecie ꝓpter idemptitatē con
ceptus in mente. eadē rōne deberent dici vna roſa nu/
mero ꝓpter vnitatē nūeralem ꞇ rōem conceptus in men
te. ꞇ ſic oia eſſent vnum numero ¶ Quarto ſequeretur
ꝙ hoc nomen canis eſſet vniuocū eo ꝙ vnico actu ꝯci/
piendi ſub ꝓpriis rōnibꝫ pñt ꝯcipi piſcis marinus aīal
latrabile ꞇ ſidus celeſte Et poſſent mlta alia argumē/
ta ꝯtra dicta iſtius opinionis fieri que cauſa breuitatꝭ
relinquuntur ¶ Attende quarto. ꝙ ad vniuocatoēm
ꝓprie dictam non ſufficit ſola vnitas conceptus anime
noſtre. ſed cū hoc requirit vnitas ex natura rei quiddi
tatis ſiue rōnis obiectiue ſignificate ꝑ terminum. non
tñ vnitas nūeralis. ſed vnitas minor vnitate numerali
¶ Ad hoc eñ ꝙ aliqđ nomē ſit vniuocū requirit ꝙ ſcet
aliquā quidditatē cōicabilem multis vnaꝫ vnitate ſi/
bi ꝓpria que ſibi ꝑ ſe ſcd̄o modo ineſt Qñ aūt talis qd
ditas ꝯtrahit in inferiora nō cōicatur vna pars illius
quidditatis vni inferiori et alia alteri ſꝫ ipa tota cum
ꝓpria ſua vnitate que ſibi ꝑ ſe neccārio ꞇ inſepabiliter in
eſt recipitur in quolibet ſuorꝫ indiuiduoꝝ. alˀs eñ
natura ſpecifica non ſaluaretur in vno indiuiduo. nec
generica in vna ſpecie Ex iſtis ptꝫ breuiter reſpōſio ad
queſtionē quomodo videlicet pdicte diffinitōnes ſunt
intelligende ¶ Scd̄a queſtio. vtꝝ equiuocū ſit vniuo/
cum. Ad quā dr̄ ꝙ iſta ꝓpoſitio poteſt habere quatuor
ſenſus quoꝝ quilibet eſt quadruplex. Primus ſenſus
eſt accipiendo tam vniuocū ꝙ̄ equiuocū ꝑ pmis inten
tionibus ꞇ hoc quadrupliciter Primo vt ſit ſenſus.
res equiuocata eſt res vniuocata ꞇ ſic eſt fa vniuerſa/
liter. Scd̄o vt ſit ſenſus vox equocans eſt vox vniuo
cans ꞇ ſic iteꝝ eſt vera Nā iſta vox canis que eſt equi/
uoca reſpectu triuꝫ ſcatoꝝ ē vniuoca reſpectu vnius.
Dicūt aūt aliqui ꝙ ſic accipiendo oē equiuocū eſt
vniuocū. qꝛ qđlibet equiuocans eſt vniuocans reſpe/
ctu vnius ſuoꝝ ſignificatoꝝ. h̄ tñ non videt eē veꝝ. qꝛ
terminus ſingularis. vt ſortes eſt equiuocans ad hūc
ſortem. ꞇ tñ non eſt ꝓprie vniuocans ad aliqđ illoꝝ cuꝫ
oē vniuocans ſcat diuerſa vno noie ꞇ vna ratione
¶ Tertio vt ſit ſenſus res equiuocata eſt vniuocans. ꞇ ſic
eſt vera non tñ vlr. nam iſta res ſortes ē equiuoca. ꞇ tñ
non eſt vniuocans cū nō ſit vox aut ſcriptura ¶ Quar
to vt ſit ſenſus vox equocans eſt res vniuoca ¶ Scd̄s
ſenſus pncipalis eſt capiendo tā vniuocū ꝙ̄ equocum
pro ſcd̄is intentoībꝫ ꞇ hoc dupliciter Primo videlicet
vt accipiant vt ſunt ſcd̄e intentiones eſt formaliter ſiue
vt modus Scd̄o vt vna ſe habeat vt qđ. ꞇ alia vt mo
dus Primo adhuc eſt quadruplex ꞇ in quolibet ſen/
ſu eſt falſa. qꝛ ſunt intentōnes deſpate que in abſtracto
nō poſſunt de ſe inuicem predicari Scd̄o modo etiam

eſt quadruplex Nam ſubiectum poteſt teneri vt quid
ſiue vt pma intentio ꞇ pdicatum vt modus ſiue ſcd̄a
intentio fundata in illa prima intentione ꞇ ſic eſt vera.
eo ꝙ oēs ſcd̄e intentiōes vniuocant in hac voce intentio
Scd̄o. ſcd̄a intentio equiuocantis eſt fundamentū ſcd̄e
intentionis vniuocantis. Tertio ſcd̄a intentio equiuo
cati eſt fundamentū ſcd̄e intentiōis vniuocantis. ꞇ in
iſtis duobꝫ ſenſibus eſt falſa. Quarto ſcd̄a intentio eq̄
uocantis eſt fundamentum ſcd̄e intentōis vniuocate
ꞇ ſic eſt vlr fa ¶ Tercius ſenſus pncipalis ē accipien
do equiuocū in ſubiecto ꝑ ſcd̄a intentōe ꞇ vniuocū pro
prima ꞇ fit quadrupliciter Primo pōt eſſe ſenſus ſcd̄a
intentio equiuocātis eſt ſignum vniuocās ꞇ ſic ē falſa.
Scd̄o. ſcd̄a intentio equiuocati eſt res vniuocata ꞇ ſic
eſt vniuerſalr vera Tercio ſcd̄a intentio equocantꝭ eſt
res vniuocata. ꞇ ſic adhuc eſt vera. Quarto ſcd̄a intē
tio equiuocati eſt ſignum vniuocans ꞇ ſic eſt falſa.
¶ Quartus ſenſus pncipalis eſt accipiendo equiuocum
ꝑ prima intentione ꞇ vniuocū ꝑ ſcd̄a. et hoc quadru/
pliciter Primo pōt eſſe ſenſus. ſignum equiuocans eſt
vniuocū vniuocans ꞇ ſic eſt vera. qꝛ idem ſignū pōt eē
fundamentum vtriuſqꝫ illaꝝ intentionū Scd̄o res eq̄
uocata eſt vniuocū vniuocatū. ꞇ ſic adhuc eſt vera.
Tercio ſignū equiuocans eſt vniuocū vniuocatum. ꞇ
ſic adhuc eſt vera Quarta res equiuocata eſt vniuocū
vniuocans ꞇ ſic eſt falſa ¶ Si queras aūt vtꝝ oē vni
uocum ſit equiuocū. dicūt aliqui ꝙ q̄uis nō oē vni/
uocū ſit equiuocū a caſu. tñ oē nomē vniuocū eſt eq̄
uocū a ꝯſilio eo ꝙ oē nomen ſignificans aliquā rem
poteſt tranſſumi ad ſignificandū fictiōem ꞇ ſilitudinē
illius rei ꞇ ſic erit equiuocū ad rem verā ꞇ ad reꝫ fictā
ſicut aīal ad aīal viuū ꞇ ad aīal pictum nec ꝓpter hoc
ſequitur ꝙ omnis ꝓpoſitio ſit diſtinguenda. qꝛ nō oīs ꝓ
poſitio in qua ponitur terminus equocus eſt diſtinguē
da. ſed ſolum ea in qua ponitur terminus equiuocus
a caſu. ſed dicendum eſt aliter ꝙ nō oē nomen eſt eq̄/
uocū a ꝯſilio Probat quadrupliciter. Primo qꝛ hoc
nomen chimera nō pōt hoc modo eſſe equiuocū. eo ꝙ
nulla ē chimera niſi ficta Scd̄o. qꝛ aliter eſſet ꝓceſſus
in infinitū in trāſumptiōibus. nam ſi aīal ſcet equiuo
ce aīal viuū ꞇ aīal pictū. queritur vtrum aīal pictū ſit
equiuocū a ꝯſilio ꞇ ſi non habet intentum. ſi ſic querit
que ſunt eius equocata a ꝯſilio ꞇ ſic non pñt eſſe niſi a
nimal pictū qđ eſt ſimilitudo aīalis viui ꞇ aīal pictuꝫ
fictum. ſcꝫ ſilitudo aīalis picti. ꞇ tunc queritur vtrum
ſimilitudo ſit equiuocū a ꝯſilo ſi non habet intentum
ſi ſic querit que ſunt equocata eius. ꞇ non pñt dari niſi
ſilitudo vera ꞇ ſilitudo ficta. ꞇ tūc iterum queritur de
ficta ꞇ ſic in infinitum. Tercio ſic. ſi oē nomē eēt eq̄/
uocū a ꝯſilio ſequeret ꝙ nullū nomen eſſet vniuocū eo
ꝙ vniuocū ꞇ equiuocū ex oppoſito diſtinguūt Quarto
qꝛ ex hoc ſequeret ꝙ de nullo poſſet eē ſcia neqꝫ diffini/
tio. patet ex pus dictis. nam equiuoci nec eſt diffinitio
nec demonſtratio. Et ſi queras vtꝝ inequalitas par/
ticipatōis eiuſdem rōnis cauſet equiuocatiōem Reſ/
pondeo ꝙ non. ptꝫ ſic. qꝛ ad equiuocatoēm requiritur
diuerſitas rōnis. ſicut ptꝫ ꝑ diffinitionem equiuocorū
Sed ſi aliqua rō inequalit pticipet non ꝓpterea eſt di
uerſa. ġ nō cauſet equiuocationi. Et ex hoc ptꝫ. ꝙ du/
plex eſt analogū. ſ. equiuocū ꞇ vniuocū Vñ analogum
equiuocū hꝫ diuerſas rōes. quarū vna hꝫ attributoēꝫ
ad aliam. ſicut aīal hꝫ diuerſitas rōes ſm ꝙ ſcat aīal

pictum ⁊ aïal viuum Et ratio animalis picti hʒ attri-
butionem ad rõnem aïalis viui Sed analogum vni-
uocum habet vnam rationem inequaliter ꝑticipatam
ſicut ratio entis inequaliter ꝑticipatur a ſubſtantia ⁊ ac-
cidente Et ſi petas vtrum fuerit intentio Ar. ponere
aïal eſſe equiuocum vel analogum Dico breuiter ꝙ nõ
eo ꝙ aïal non eſt impoſitum ad ſignificandum aïal pi
ctũ. ſed ꝑ quandam tranſſumptionem ⁊ ſimilitudinẽ
cũ animali viuo animal pictum appellamus animal
Et ex hoc patet ꝙ ad veram equiuocationem requiritur
diuerſa nõis impoſitio ad ſignificãdum ad placitum
ſcḋm diuerſas rõnes (Et ex hoc ſequitur vlterius) ꝙ in
ↄceptibus aïe non eſt ꝓprie equiuocatio eo ꝙ in eis nõ
eſt ad placitum ſignificatio Dico ſcḋo ꝙ areſtotiles
ponat exᵐ de animali viuo ⁊ quod depingitur. nõ tamẽ
ex hoc voluit dicere. ꝙ aïal eſſet equiuocũ. ſed ſi aïal
ſignificaret ex impoſitione aïal viuum ⁊ animal pictũ
tunc eſſet equiuocũ Unde areſt. nõ multum curauit
vtrum exempla ſua ſint vera vel non dũmodo decla-
rent ꝓpoſitum. ita videlicet ꝙ ars ſua verificetur in eis
et declaretur Et ideo dicit in pͥmo priorum ꝙ nos pone
mus exempla non vt ita ſit ſicut ꝑ ea ſignificatur. ſʒ vt
ſentiat .i. facilius intelligat mentẽ doctoris ille qui ad
diſcit.

Queſtio tercia.

Utrum diffinitio denoïatiuorum ſit ↄuenienter aſ-
ſignata Pro cuiꝰ ſolutione Attende pͥmo. ꝙ duplex
eſt denominatio. quedam eſt denoïatio ꝓprie dicta ſcḋm
ꝙ phi vſi ſunt ea: ⁊ ad denominationem hoc mõ ſum-
ptam duo requiruntur videlicet ↄuenientia vocaboli
in pͥncipio dictõis ⁊ realis ꝑticipatio in ſignificato. ſi
cut iuſtus ⁊ iuſticia. fortis fortitudo in pͥncipio ↄueni-
unt ⁊ differunt in fine. ꝑticipant aũt eandẽ qualitatem
Nam iuſtus realiter ꝑticipat iuſticiam a qua denoïa
tur. ⁊ fortis fortitudinem Studioſus aũt non ſic de
noïatur a virtute. licet eñ aliquis dicatur denoïati-
ue ſtudioſus qui habet virtutem. hoc tñ eſt minus pro
prie. Alia aũt eſt denoïatio impropria qua aliquid di
citur de alio. ita ꝙ illud denoïatur ab eo qualicũq de
nominatione. ⁊ ita ſtudioſus denoïatur a virtute ⁊ de
illa non loquimur hic Attende ſcḋo. ea que dicta
ſunt in ſummulis Attende tercio. ꝙ licet accñs ꝑ
naturã non ſit ſine ſubiecto. eſt tñ in ſe quedam eſſentia
diſtincta ab eſſe ſui ſubiecti. licet nõ gḋo perfecta ſicut
eſſentia ſui ſubiecti Unde niſi accñs eẽt eſſentia diſtincta
a ſuo ſubiecto nõ eſſet perſe in aliquo genere alio a ſuo
ſubiecto quamlibet aũt eſſentiam ↄtingit intelligere
ſub ꝓpria ratione ⁊ ſic ſignificare. ⁊ tali modo correſpõ
det ꝓprius modus ſignificandi Cũ ergo iſta eſſentia intelli
gitur ſcḋm ſe ⁊ preciſe tunc ſignificatur ꝑ nomen abſtra-
ctum cũ vero intelligitur ſub ↄcretione ad ſubiectum
tũc ſignificatur ꝑ ↄcretum Unde dicit auicenna ſexto
naturalium. ꝙ intellectus accñtis eſt abſolutus. quãuis
eſſe eius ſit dependens quaſi diceret ꝙ non obſtante ꝙ
natura accidentis ſit dependens ad ſubiectum. ipa tñ
ſcḋm ſe poteſt intelligi ⁊ concretiue deſignari Attende
quarto. ꝙ ex hoc orta eſt difficultas inter phos vtrũ
nomen denominatiũ denominatione ꝓprie dicta ſignificet
formam vel ſubiectum vel aggregatũ ex vtroq. Unde
dicũt aliqui ſupponendo cũ grecis ꝙ abſtractum deri-
uatur a ↄcreto Abſtractum ⁊ ↄcretum differre in pͥn-
cipali ſignificato. ita videlicet ꝙ ↄcretum ſignificat ſubiectũ
pͥncipaliter ⁊ ↄnotat formã ſiue diſpoſitiõem Abſtra-
ctum vero pͥncipaliter ſignificat formam ⁊ ↄnotat ſubiectũ
ſiue habitudinem ad ipſum Nec phs voluit aliud di
cere niſi ꝙ ex ꝑte vocis non differunt niſi ſolo caſu. i. fina
li terminatione ⁊ modo ſignificandi Et hec dicitur fu
iſſe opinio Auicenne Alij vero dicũt ꝙ ſignificat aggregatũ
ex ſubiecto ⁊ forma ⁊ hoc ꝓbant autoritatibus ⁊ rõnibꝰ
ante oppoſitum adductis ⁊ inter iſtos quidã dicunt ꝙ
ſignificat pͥmo ſubiectum. alij vero. ꝙ ſignificat pͥmo formam.
Sed dicendum eſt aliter ſupponendo tamen ꝙ ſignifi
care capitur dupl'r. pͥmo capitur generaliter vt idem eſt
ꝙ dare intelligere Alio modo capitur ſpecialiter vt idẽ
eſt ꝙ dare intelligere ad quod pͥmo eſt impoſitum ad
ſignificandum.

Dic primo. ꝙ nomen ↄcretum ſig
nificat ſubiectum capien-
do ſignificare generaliter.
Patet. quia dat intelligere ſubiectũ Dic ſcḋo. ꝙ no-
men ↄcretum non ſignificat ſubiectum capiẽdo ſignificare
ꝓprie. Patet hoc primo auctoritate phi in textu dicen-
tis ꝙ denoïatiua ſolo caſu drñt ab abſtractis. ergo non dif-
ferunt in principali ſignificato Et hoc declarat boetius in
ↄmento dicens ſi quid vero ſit ꝙ re nõ participat neq
nomine ꝑticipare poteſt quare quecũq re non partici-
pant. denominatiua eſſe non poſſunt Scḋo ꝓbatur au-
toritate Areſtotelis in capitulo de ſubſtantia dicentis
ꝙ album nihil aliud quam qualitatẽ ſignificat. Tercio ꝓbatur
autoritate ↄmentatoris ſcḋo metaphiſice dicẽtis phm
velle ꝙ ↄcretum tñ ſignificat formã Quarto ꝓbatur rõibꝰ
quatuor Prima quia aliter eſſet nugatio addendo accñs
ſubiecto eo ꝙ idem bis diceretur. Scḋa rõ quia aliter opor
teret ꝙ hoc nomen album fuiſſet impoſitũ ad ſignificandũ
hoiem ⁊ equum ⁊ vl'r oïa corpa mundi cum omnia il-
la ꝑ aliquã potentiam poſſunt eſſe alba. ⁊ tñ hoc eſt fal
ſum Nam ille qui impoſuit hanc vocẽ albũ ad ſigni
ficandũ nõ crediddiſſet ꝙ album potuiſſet verificari de
oïbus corporibus. Tercia ratio. quia tunc ſequeretur ꝙ vo
ces quotidie caderent a ſua ſignificatõe. nec poſſet ali-
quis mouere digitum quin aliqua vox ſignificaret aliquid
pͥncipaliter qḋ prius non ſignificabat. aut oportet cõcedere
ꝙ quodlibet nomen ↄcretum iam actu ſignificat pͥncipali-
ter oïa illa que poſſunt eſſe ſubiectum forme importate
ꝑ ipſum. ⁊ ſic album ⁊ coloratum preciſe idem ſignificant ⁊
vnum erit ita cõe ſicut aliud cũ non ſit aliquod corpus
qḋ poſſit eẽ ſubiectum coloris quin poſſit eſſe ſubiectũ
albedinis Immo ſequeretur ꝙ oïa noïa ↄcreta impor-
tantia formas corpales preciſe eadẽ ſignificarent ⁊ eſſent im
poſita ad ſignificandũ idẽ de pͥncipali ſignificatione. ⁊ ſic
album ⁊ nigrum calidũ ⁊ frigidum omnino idẽ ſignifi
carent qḋ eſt abſurdũ. Quarto ſic. ſi ↄcretum ſignificaret
ſubiectum tunc non diffiniretur ꝑ additamentum qḋ eſt
ↄtra phm ſeptimo metaphiſice. ↄña patet quia quicqd
poneretur in eius diffinitione eſſet de eſſentia eius Dic
tercio. ꝙ nomen ↄcretum a ꝑte ſubiecti poſitum ſuppo
nit ꝓ ſubiecto. ⁊ licet nõ ſignificat ipſum Nã dicendo albũ
eſt coloratũ album ſupponit pro ſubiecto. ⁊ ideo quãuis
ſuppoſitio pͥſupponat ſignificatõem. non tñ oportet ꝙ idem
ſignificet terminꝰ ꝓprie. ꝑ quo ſupponit Dic quarto
ꝙ ↄcretum ⁊ abſtractum nõ differunt niſi in modo ſig
nificandi Patet ſic. quia cõcretum ⁊ abſtractum ſignificant

eandem formam. ſed abſtractū dicit illam pciſe Con-
cretū ꝓ° ſub habitudine ⁊ ptinētia ad ſubiectū. ꝫ iſta
dr̄ña non eſt niſi in modo pndi g̃. Minor patet autori
tate Areſtotelis dicentis ꝙ denomiatiua dr̄nt ſolo ca
ſu. id eſt ſola finali cadentia vocis a voce que eſt ſignū
diuerſitatis in modo concipiendi. vel vt dr̄ Boetius
ſola nominū transfiguratione. caſus eīn vocabant no-
minum aliquas traſfigurationes Et ſi queras vtrum
denominatiua diſtinguant̃ ɔtra vniuoca ⁊ equiuoca.
Dico breuiter ꝙ ſi denoiatiue predicari ſil'r vniuoce ⁊
equiuoce capiantur ꝓprie ſicut ea capit phus. tūc diſti
gūnt̃ ab inuicē. nam illo modo albū pdicatur de hoīe
denoiatiue ⁊ nec vniuoce nec equiuoce Si aūt vniuo
ce pdicari ⁊ equiuoce capiant̃ generaliter. tūc oē quod
predicatur pdicatur vniuoce vel equiuoce vnde albū
predicat̃ de hoīe ⁊ azino vniuoce. ſed de hoīe ⁊ voce eq̄
uoce pdicatur Et ſi queras tercio vtrum pdicatio de
noiatiua ⁊ quidditatiua ex oppoſito diſtinguāt̃ Reſ-
pondet dn̄s Albertus ꝙ ſic. q2 in pdicatis eſſentialib9
et quidditatiuis nō repitur denoiatio. vnde iſte pdica
tiones ſt; quidditatiue hō eſt aīal. aīal eſt ſubſtantia ⁊
ꝓpter hoc nullus dicet eas denoiatiuas eſſe. Scd̄o ſic
q2 in ꝯpoſitionib9 denoiatiuis ꝓpter ɔpoſitōem denota
tur tranſitio ſiue diuerſitas que eſt inter eſſentiam de-
nominātē ⁊ denomiatiuā. Et ex hoc infert ꝙ quecūq3
ſunt eiuſdē nature denominationis nō recipiunt pdica
tionem. et ideo etiam ꝓprium non predicatur de ſpecie
denominatiue ſed vniuoce. eſt eīn pdicatum eſſentiale
Sil'r in accn̄tib9 ſupi9 nō pdicat̃ de inferiori denoiati
ue. nō eīn dicimus ꝙ albedo ſit colorata Vn̄ phus in
ſcd̄o topicoꝝ dicit ꝙ nullū genus pdicat̃ de ſuis ſpēb9
denoiatiue Vn̄ tūc eſt denoiatiua pdicatio qn̄ eſt alie
ne nature ad aliquod ſubiectum pſuppoſitum pulſio
ſiue tranſitio Et hoc vult innuere Areſt̄. cū dicit (et
ꝺm illud non hn̄t appellationem) .i. alie nature ad ſub-
iectum pulſionē. ſicut dicēdo homo eſt albus. Sed tu
dic ꝙ denoiatiua pdicatio pōt repiri ⁊ in predicationi
bus eſſentialibus ⁊ accn̄talibus ¶Vn̄ nota ꝙ duplex ē
denoiatio quedā eſt que fit ab accn̄te informante ſub-
iectum ⁊ illa non ſtat cū pdicatōne eſſentiali Alia aūt
eſt denoiatio que ſumit̃ a pte eſſentiali. ⁊ iſta bene ſtat
cū pdicatōe qdditatiua Eſt tn̄ duplex pdicatio qddi
tatiua. quedā eſt in vltimate abſtractis vt equinitas
eſt tm̄ equinitas ⁊ iſta tenet primum gradum predica-
torum quidditatiue ⁊ diſtinguit̃ contra denoiatiuam
pdicationem Alia eſt qdditatiua que fit ꝺm aliquaꝫ
ɔcretionem. vt cū dr̄ homo eſt aīal. rōne cuius ɔcretio
nis iſta eſt vera. ⁊ illa falſa humanitas eſt aīalitas Et
illa qdditatiua pdicatio diſtinguit̃ ɔtra denoiatiuam
adiectiue dictam. non aūt ɔtra denoiatiuā ſubſtanti-
ue factā ¶Et ſi queras quarto quare in predicatis eſſē
tialibus fit talis denoiatio. videt̃ eīn ꝙ idem eſſentiali
ter ⁊ quidditatiue ſeipſum denoiare non poſſit Reſ-
pondeo ꝙ hoc eſt ideo q2 vt in pluribus talibus pdica-
tis ſupius eſt ps eſſentialis ſui inferioris. pars aūt de
toto non pōt predicari niſi ꝺm aliquam denoiationem
Vn̄ nullum totum eſt pars ſua q̄uis ſit hn̄s partem.
ideo aīal non eſt aīa ſed aīatum ⁊ homo non eſt caput
ſed capitatus Et ſil'r albedo nō eſt coloreitas ſed color
Et generaliter nullū vltimate abſtractū eſt denoiatiuū
ſed qōlibet non vltimate abſtractū eſt aliqualiter con-
cretum ⁊ per ɔn̄s denominatm̄ ſaltem denoiatōe ſub-
ſtantiua.

¶Queſtio quarta vtꝝ

diuiſiones ⁊ regule antepdicamentales ſint a pho ɔue
nienter aſſignate Pro cuius ſolutione ¶Attende pmo
ꝙ pma diuiſio antepdicamentalis valet ad cognoſcē
dum ea que ſunt in pdicamento ſicut ſunt incōplexa
ab his que nō ſunt in pdicamento ſicut ſunt ɔplexa.
vnde illa que dicunt̃ vel ɔcipiunt̃ ſimplici intellectōe
ſunt incōplexa Illa ꝓ° que ɔcipiunt̃ ɔponēdo vel di
uidendo ſunt ɔplexa. ⁊ illa ɔplexio p voceꝫ pcatur. vn̄
ɔplexio nō eſt aliud q̄ ſignatio vnius in altero vel nō
in altero. vt cū dr̄ homo currit. homo vincit. determina
tur curſus ineſſe homini ⁊ etiā victoria. ⁊ illa cōplexio
fit p intellectum ¶Attende ſcd̄o. ꝙ ſcd̄a diuiſio docet
nos habere modū pdicādi eorum q̄ ſunt in vno pdica
mento ſiue ɔpentur ad inuicem ea que ſunt in eodē pre
dicamento ſiue in diuerſis. vnde per eſſe in ſcd̄e intenti
onaliter acceptum denoiatur pdicatio eoꝝ que ſunt ex
tra eſſentiā ſubiecti ⁊ alterius generis a ſubiecto. ſed p
dici de denoiatur pdicatio eoꝝ que ſunt in eodeꝫ gene-
re cū ſubiecto ſicut ſupiora pdicant̃ de ſuis inferiorib9
Et ex hoc patet ꝙ dici de ⁊ non eſſe in eſt conditio ſub-
ſtantiaꝝ vniuerſalium. ſed dici de. ⁊ eſſe in accidentiū
vniuerſaliū Nā dici de ⁊ non eſſe in ſubſtantiaꝝ pticu
larium eſt. non dici de ⁊ eſſe in accidentiū pticulariū
¶Et ſi arguas. ſi accidentia ſingularia ſunt in ſubiecto
etiā pdicant̃ de ſubiecto. ⁊ ſi ſubſtantie pticulares dicū
tur de ſubiecto etiam erūt in ſubiecto eo ꝙ dici de pſup
ponit eſſe in ſicut cōiter dicit̃ Rn̄deo ꝙ hic equiuoce
capitur ſubiectum cū dicimus accidentia eſſe in ſubie
cto ⁊ ſubſtantias dici de ſubiecto. vn̄ accidentia dicūt̃
de ſubiecto tanq̄ de eſſentialiter inferiori ⁊ cui dāt eſſe
Sꝫ accn̄s dr̄ eē in ſubiecto tāq̄ in fundamēto ſiue in
eo a quo ſuſtentat̃ ⁊ recipit eſſe Et cū dr̄ ꝙ dici de ſup-
ponit eſſe in accipitur ⁊ dici de ⁊ eſſe in in ſua generalī
ratione quomodo hic nō accipit phus ¶Attende ter
cio ꝙ ſicut dictum eſt in ſummulis aliqui diuerſimo-
de exponunt pmam regulam antepncipalem Unde
dicunt quidam ꝙ ipſa ɔtinet veritatem tribus ɔditio
nib9 obſeruatis Prima eſt qn̄ aliqua extrema ſūt eſſen
tialit̃ ordinata. tūc qcq̄d pdicat̃ de pdicato ⁊ ſubiecto
pdicat̃. Scd̄a qn̄ medium non variat̃ in ɔpatiōe ad
ſubiectum de quo predicatur. ⁊ pdicatum qd̄ pdicat̃
de ipſo Tercia ꝙ regula debet intelligi de pdicari ꝺ°
in ſcd̄is intentionibus ⁊ exercito in pmis ¶Sed ɔtra
iſtum modum exponendi arguit̃ ſic. ſtantibus iſtis cō
ditionibus ꝺm hāc regulā valeret hec ɔn̄a aīal eſt ſub-
ſtantia g̃ homo eſt ſubſtantia eo ꝙ hic ſunt tria eſſentī
aliter ordinata ⁊ medium non variatur Et arguit̃ in
pmis intentionibus in actu exercito. ⁊ tn̄ nō valet eo ꝙ
arguit̃ a poſitione ɔn̄tis ad poſitionem antecedentis
Ideo dicūt alij ꝙ oportet obſeruare duas conditiones
videlicet ꝙ ſit pdicatio ordinata ⁊ ꝙ ſit eſſentialis an-
teq̄ regula obtineat veritatem. ita ꝙ in prima propoſi-
tione ſit predicatio ordinata ⁊ in ſcd̄a eſſentialis. Sed
ɔtra non ſequitur homo eſt albus. album eſt qualitas
ergo homo eſt qualitas Reſpondent aliqui. ꝙ licet in
hoc argumento ſcd̄a ꝯpoſitio ſit vocaliter eſſentialis.
tamen ex natura rei ipſa eſt accidentalis eo ꝙ reducen
do argumentū ad primam figuram pma propoſitio eſt

ficitur ſcda . vt ſic arguendo omne album eſt qualitas omnis homo ē albus . ǧ ꝛc. Sʒ hoc non valet ꝑm Auicennam ꝛ Algazelē q2 predicta regula extenditur etiaꝫ ad ꝓpoſitiones negatiuas dūmodo negantur ea de predicato que ſibi non inſunt ꝑm formam generꝭ ꝛ ſpeciei id eſt quidditatiue ꝛ eſſentialiter . vt bene ſequitur homo eſt rationalis rōnale non eſt inſenſibile. ǧ homo nō eſt inſenſibilis. Siľr homo eſt riſibilis . riſibile aūt nō eſt inaīatum ergo homo non eſt inaīatum ❡ Attende quarto. ꝙ licet idem numero quod eſt idem accn̄re vel ꝓportione poſſit poni in diuerſis generib⁹ . tn̄ idem ſpecie vel genere vel diffinitione . non poteſt poni in diuerſis generibus Patet ſic. q2 quecūꝗ differunt in priore differunt in poſteriore. ǧ quecūꝗ differunt in quolibet priore differunt in quolibet poſteriore . nihil aūt idem eſt in diuerſis generibus generaliſſimis ǧ. Unde nota ꝙ ſicut vnū dicitur de vno numero vno ſpecie vno genere ꝛ vno proportione. ita etiam idem dr̄ de eodem genere ſpecie numero ꝛ ꝓportione. ſicut patet quinto metaphiſice Et ſi dicas vnum numero infert vnuꝫ ſpecie ergo. ſi idem numero poteſt eſſe in diuerſis predicamētis. etiam idem ſpecie ꝛ genere erit in diuerſis predicamentis Dico ꝙ duplex eſt vnum numero ſcʒ vnum numero per ſe ꝛ vnum numero per accidens. vnde vnum numero ꝑ ſe bene infert vnum ſpecie ſed non vnum numero per accn̄s Et ſi dicas iteꝝ ꝙ irrationale eſt dr̄ia aīalis . ꝛ tamen non eſt differentia alicuius ſpeciei animalis Dico ꝙ hec regula debet intelligi de differentijs ꝯſtitutiuis ꝛ nō diuiſiuis. irrationale aūt non eſt differētia conſtitutiua alicuius ſpeciei.

❡ Dic ꝑmo ꝙ prima diuiſio ante predicamentalis ſufficienter ē aſſignata. patʒ ſic. quia ipa datur ꝑ oppoſita formaliter. Nā illa que concipiuntur ab intellectu. vľ concipiunť ſimplici intelligentia. ꝛ ſic dicūť ſine ꝯplexione. vľ ꝯcipiunť ab intellectu ꝯponente ꝛ diuidente. ꝛ ſic dicūť cū ꝯplexione Un̄ ꝑmū membrum correſpondet ꝑmo actui intellectus. ſcd̄m ſcd̄o ſecundo actui ❡ Dic ſcd̄o ꝙ ſecūda diuiſio anpredicamentalis ꝯuenienter eſt aſſignata. Patʒ ſic ꝑ ſufficientiam. q2 oīe incoplexum vľ ſignificat ſubſtantiam vľ accn̄s. Si ſubſtantiam hoc eſt dupľr. vel ſubſtantiam vniuerſalem. ꝛ ſic eſt ꝑmū mēbrum. vel ꝑticularem. et ſic eſt quartū. Si vero ſignificet accn̄s hoc eſt dupliciter. vľ ꝑcet accn̄s vľe. ꝛ ſic eſt terciū mēbrum. vľ ꝑticulare. ꝛ ſic eſt ſcd̄m ❡ Dic tercio. ꝙ ꝑma regula an̄ꝑdicamentalis vľr eſt vera ꝛ eius veritas eſt ꝑ ſe nota. ſi intelligatur ad intentōem Areſto. Unde ꝑ eam nihil aliud ſignificať niſi ꝙ ꝗcquid eſt prius. eſt prius poſteriore. vel ꝗcꝗd eſt ſupius ſupiore eſt ſupius inferiore Unde ſi quis velit arguere ꝑm illā regulā debet arguere ſic. homo ꝑdicať de quodā hoīe. ꝛ aīal ꝑdicať de hoīe. ergo aīal ꝑdicať de ꝗdā hoīe Et illa ꝑdicatō exerceri dʒ ꝑ hoc ꝟbū eſt. addendo tn̄ modificatōem ꝑ quā denotať ꝑdicatū eēntiaľr ꝑdicari de ſubiecto. eo ꝙ abſolute ꝯn̄a nō valeret. ſʒ ꝯmitteręť fallacia ꝯn̄tis ❡ Dic q̄rto ꝙ ſcd̄a regula an̄predicamētalis eſt ſufficiēter aſſignata. Pʒ autoritate Theomiſtij dicētis. ꝙ eēntie ꝑdicamentoꝝ ſťc impmixte Idē ergo in diuerſis ꝑdicamentis reponi nō pt. ꝛ ꝑ conſequens neꝗ in diuerſis ſpēb9 vľ generibus ſubalternis.

❡ Ad argumēta an̄ oppoſitū Ad p^m pʒ ſolu° ex dictꝭ. vn̄ equoca ſcd̄e intētōnaľr accepta ſťc vniuoca vnīuocata. ſicut ꝑus dictū eſt. ꝛ iō pn̄t diffiniri. nec ſequiť ex hoc ꝙ idē eēt diſtinguēdū ꝛ nō diſtīguēdū. mlťiplex et nō multiplex. ꝛ hn̄s eaſdē rōes ꝛ diuerſas ꝑm idē nomē. niſi diuerſimode accipiať. nec ħ eſt inconueniens Diciť vltra9 ꝙ mēbra diuiſionis nō debēt coincidere ī idē formaľr ꝛ reſpectu eiuſdē. pn̄t tn̄ in idem coincidere materiaľr ſiue fūdamentaľr ❡ Ad ſcd̄m dr̄ ꝙ nō oꝫ diffinibile eē aliquid vnū ꝑm ſuppōem. ſʒ ſufficit ꝙ ſit aliꝗd vnū ꝑm ꝑcatōem. ꝗuis em̄ equoca equocata ſcd̄e ītētōnaľr capta nō ſint aliꝗd vnū ꝑm ſuppōꝫ. tn̄ bn̄ ꝑm ſignificatōeꝫ. Et ad dictū priſciani dr̄. ꝙ dꝫ intelligi ꝗ ad naturā ꝯſtructōis. ꝛ nō ꝗ ad naturā rei ꝑcate. Dicitur vlteri9 ꝙ illa diffinitō dať de intētōnibus ꝯcretꝭ et attribuiť rebus ſicut in alijs intētōib9 dictū fuit ❡ Ad tciā rōem pʒ ſolutō ex his que dicta ſūt in ſīmuľ Et ad ꝯfirmatōem ꝯceditur ꝙ concreta ꝑcant ſubiectū. non tn̄ ꝑncipaľr Et ad autoritates dr̄ ꝙ ibi accipiť ſignificatō cōiter. Et ad ꝑmā rōem dr̄ ꝙ nomē accn̄tale ꝯcretū nō ꝯſtituit ꝑncipaľr intellectū d̄ ſuo ſubiecto ſʒ ſolū ꝯcomitanter Ad ſcd̄am rōnem negať an̄cedens ſi accipiatur ſignificare proprie. nam ſolum in ſuppoſitōne ſimplici terminus ſupponit ꝓ ſuo ſignificato. Ad terciā ratōnem dicendum eſt ꝙ maior habet veritatem de diuiſione nō data ꝑ additamentum. Ad quartam patʒ ſolutō ❡ Ad quartam ratōnem principalem dicendum eſt ꝙ licet ratōnale equiuoce acceptum ſit differentia animalis ꝛ ſcientie. Et ſimiliter corpus equiuoce ſit in genere ſubſtantie ꝛ quantitatis. ꝛ ſimiliť figura. non tamen vniuoce. Et licet ſcientia connotet reſpectum ad ſcibile. gratia cuius eſt in predicamēto relationis. ꝑ ſe tamen ſignificat qualitatem abſolutam gratia cuius eſt in predicamento qualitatis Ad alia patebit ſolutō in ſequentibus.

Singulū eorū.

Iſte eſt ſecūdus tractatus ꝑdicamentorum. qui diuiditur in ſex capitula. In primo determinat de predicamentis in generali. ponendo numerum ꝛ ſufficientiam ipſorum. ꝛ ꝑmo ponit talem diuiſionem dicens. Singulū eorum que ꝑm nullam complexionem dicunť hoc ē. ſingulum incomplexorum. aut ſignificat ſubſtantiā. aut quantitatem. aut qualitatem. aut ad aliquid. aut vbi aut quando. aut ſitum eſſe. aut habere. aut facere aut pati. et cum dicit (Eſt aūt ſubſtantia) ponit exempluꝫ dicens ꝙ ſubſtantia vt figuraliter dicatur. i. exemplariter. ſuba vt hō equus. quātitas. vt bicubitum tricubitum. qualitas vt album nigrum . ad aliquid vt duplū dimidiū. vbi vt in loco eē. quando autē. vt heri. ſitum vero. vt ſtare iacere. habere vt calciatum eſſe armatum eſſe. facere. vt ſecare vrere. pati vt ſecari vri (Singula igitur) Infert vnum correlarium dicens. ꝙ ſingula eorum que dicta ſunt ꝑm ſe in nulla affirmatōne vľ negatione dicuntur. hoc eſt nullum decem predicamentorum ꝑm ſe eſt affirmatō vel negatō. ſed complexione ipſorum ad ſeinuicem fit affirmatō. id eſt oratio affir-

matiua. Et hoc probat. quia omnis affirmatō vł negatio. hoc eſt oratō affirmatiua vł negatiua ſm ſe eſt vera aut falſa. ſed nullum decem predicamentorum ſm ſe ſcat verum aut falſum. vt albū. hō. currit. nec ſunt vera neqꝫ falſa (Subſtantia autem que) In hoc ſecundo capitulo determinat in ſpeciali de primo predicamento. ſcꝫ de ſubſtantia. ⁊ diuiditur in duas partes. in prima determinat de ſubſtantia quantum ad eius eſſentiam. diuidendo ⁊ diffiniendo membra diuiſionis. Et diuiditur in quattuor partes. in prima parte ſupponendo diuiſionem ſubſtantie in primam ⁊ ſecundaꝫ deſcribit membra diuiſionis. ⁊ p̄mo p̄mam ſubſtantiam dicens Subā p̄ma ē que proprie ⁊ pr̄icipalr̄ ⁊ maxime ſubſtare dicit̄. hoc eſt prima ſubſtantia ē que neqꝫ dr̄ de ſubiecto neqꝫ eſt in ſubiecto. vt aliquis homo vł aliquis equus. Et cū dicit (ſcdē aūt ſubſtātie) deſcribit ſecūdas ſubſtātias dicēs ꝙ ſecūde ſubſtātie dicūt̄ ſp̄es. in quibus ille que principalr̄ ſubſtātie dicūt̄ id ē p̄me ſube inſūt tāꝙ̄ inferius in ſuo ſuperiori ⁊ haruꝫ ſpecierū genera. vt aliqͦs hō eſt in ſp̄e. ſ. in hoīe. ⁊ aīal eſt genꝰ huius ſp̄ei. iō ſcdē ſubſtātie dicūt̄. vt aīal homo. (Manifeſtum eſt autem) In hac ſecūda parte declarat ⁊ ꝓbat diffinitōem p̄me ſubſtantie. ponēdo tamen hoc notabile. ſ. maīfeſtū eſt ex his que dicta ſūt in diffinitōe vniuocoꝝ ꝙ neccāriū ē ea que dicūt̄ de ſubiecto p̄dicari noīe ⁊ rōe. ſicut nomē ⁊ rō hoīs p̄dicat̄ de aliq̄ homine. eo ꝙ quidā homo eſt hō ⁊ aīal rōnale. ⁊ ea que ſūt in ſubiecto. aliqñ nomē. ſꝫ nō rōe p̄dicant̄ de ſubiecto. quedā vero neqꝫ noīe neqꝫ rōe p̄dicant̄ de ſubiecto ſicut albū cū ſit in ſubiecto p̄dicat̄ d̄ ſubiecto. eo ꝙ corpus dr̄ albū. ſꝫ ratō albi nūꝙ̄ p̄dicatur de corpe (Alia vero) Deinde ꝓbat diffinitōem p̄me ſubſtātie ſic. illa de quibus oīa alia dicuntur. aut in eis ſūt neqꝫ dicūtur de ſubiecto neqꝫ ſūt in ſubiecto. ſed de primis ſubſtātijs oīa alia dicūt̄ aut in eis ſunt. ꝰ prime ſubſtātie neqꝫ dicunt̄ de ſubiecto neqꝫ ſunt in ſubiecto. Minorē ꝓbat quo ad vtranqꝫ ꝑtem. ⁊ p̄mo quo ad primā ſic. quia aīal p̄dicat̄ de hoīe. ꝰ de aliquo hoīe. Probat ꝯñam ex oppoſito ꝯſequentis. qꝛ ſi de nullo hoīe p̄dicetur nec oīno de hoīe p̄dicabitur. Scdām partem probat. quia color eſt in corpore. ergo ⁊ in aliquo corpe. ꝓbat ꝯñam ex oppoſito ꝯſequētis Nā ſi nō eſt in aliquo corpe. nec omino eſt in corpe. ⁊ iō oīa alia aut dicūt̄ de p̄mis ſubſtātijs aut ſūt in ipſis (Nō ergo) Infert ex p̄cedentibus ꝙ non exiſtētibus primis ſubſtantijs impoſſibile eſt eſſe aliquod aliorum. ⁊ hoc probat. qꝛ omnia alia. aut dicunt̄ de p̄mis ſubſtantijs. aut ſunt in ipſis. ſed non exiſtentibus primis ſubſtantijs nihil eſt ipſorum que de ipſis dicunt̄. aut in ipſis ſt̄. ergo ⁊c̄ (Eorum vero) Phs in hac tercia ꝑte comparat p̄mas ſubſtantias ad ſcdās. ponēdo tres ꝯcluſiones. in p̄ma cōꝑat ſpecies ad genera. ⁊ eſt hec. inter ſecundas ſubſtantias illa ſubſtantia que eſt ſpecies eſt magis ſubſtātia ꝙ̄ illa ſuba que eſt genus. ⁊ hoc probat duabus ratōnibus. Prima eſt. illud eſt magis ſubſtantia quod eſt ꝓpinquius prime ſubſtantie. ſꝫ ſubſtātia que eſt ſpecies eſt ꝓpinquior prime ſubſtātie ꝙ̄ ſubſtātia que eſt genus. ꝰ. Minorē declarat. quia illud eſt ꝓpinquiꝰ p̄me ſubſtātie ꝑ qḋ ꝯueniētius rñdet̄ ad interrogatōnem factam ꝑ quid de prima ſubſtātia. Sꝫ ad interrogationem factam per quid de prima ſubſtantia conuenientius reſpondetur ꝑ ſpeciem ꝙ̄ ꝑ genꝰ. ergo ſpecies eſt ꝓpinquior p̄me ſubſtantie ꝙ̄ genus. Maiorem declarat ꝑ exempla. quia ſi aliquis aſſignet quid eſt aliquis homo. manifeſtius aſſignabit aſſignando quid eſt homo ꝙ̄ quod eſt animal. eo ꝙ homo eſt magis ꝓpriuꝫ alicuius hominis. ⁊ animal eſt commune. Similiter ſi aliquis aſſignet que eſt aliqua arbor manifeſtius aſſignabit aſſignando arborem ꝙ̄ plantam (Amplius principales) Probat ꝯcluſionem ſcdā ratōe que eſt iſta. qꝛ ſicut ſe habēt p̄me ſubſtātie ad omnia alia. ſic ſpecies ſe habet ad genus. ſed prime ſubſtantie ſunt magis ſubſtantie omibus alijs. eo ꝙ omnibus alijs ſubſtāt. ⁊ omnia alia de ipſis predicantur. aut in eis ſunt. ergo cum ſpecies ſubſtet generi ⁊ non econuerſo ſpecies erit magis ſubſtantia ꝙ̄ genus. cū ſpecies ſubſtet generi ⁊ non econuerſo. ⁊ hoc declarat. quia genera de ſpeciebus p̄dicantur. ſpecies aūt d̄ generibꝫ non predicatur (Ipſarum vero ſpecierum (Ponit ſecundam ꝯcluſionem. q̄ eſt ꝙ inter ſpecies quaꝝ nulla eſt genus vna nō eſt magis ſubſtantia ꝙ̄ alia. Probat qꝛ vna nō ꝯuenientius reſpondet̄ ad interrogatōem factā ꝑ quid de p̄ma ſubſtantia ꝙ̄ alia. quia aliquis homo nō ꝯuenientius reſpondetur ꝑ hominem cū interrogat̄ de aliquo homine ꝙ̄ ꝑ equū. cū interrogat̄ de aliquo equo (Silr̄ aūt) Ponit terciā concluſionem que eſt. ꝙ inter p̄mas ſubſtantias vna non eſt magis ſubſtantia ꝙ̄ alia. quia aliquis homo nō eſt magis ſubſtātia ꝙ̄ aliqͦs bos (Merito autem) In hac quarta parte declarat diffinitōeꝫ ſecundarum ſubſtantiarum ponendo hanc concluſionem ſolū ſpecies ⁊ genera de genere ſubſtantie dicunt̄ ſecunde ſubſtantie. ꝓbat duabus ratōibus. Prima ē. illa que predicantur in quid de prima ſubſtantia ſiue indicant quidditatem p̄me ſubſtātie. ſolum illa dicūtur ſecunde ſubſtantie. ſed ſoluꝫ genera ⁊ ſpecies de genere ſubſtantie p̄dicātur in quid de prima ſubſtantia et indicant quidditatem p̄me ſubſtantie. ꝰ. Minor ꝓbatur. qꝛ ſi quis aſſignauerit de aliquo homine quid ſit manifeſtius aſſignabit aſſignando hoīem ꝙ̄ animal Sꝫ ſi aſſignauerit aliquid aliorum. vt albū aut currit aut quodcūqꝫ aliud extraneū aſſignabit. eo ꝙ nullum accidens indicat quidditateꝫ alicuius ſubſtantie prime. nec p̄dicatur de ipā in quid (Amplius p̄ncipales ſubſtantie (Ponit ſecūdam ratōem. que eſt ſicut ſe habent prime ſubſtātie ad omnia alia. ita genera ⁊ ſpecies p̄marum ſubſtātiarum ad reliq̄ omnia. ſ. ad accidētia. ſed prime ſubſtātie dicunt̄ ꝓprie ⁊ maxime ſubſtantie. qꝛ ſubſtāt omnibus alijs. ergo genera ⁊ ſpecies que ſunt poſt primas ſubſtantias ſubſtant oībus alijs accidentibus. Et ſolum ille dicūtur vere ſubſtātie Maiorem probat. quia de ſecūdis ſubſtantijs oīa alia p̄dicantur. quia ſicut dicimus aliquem hominē eē grāmaticū. ſic etiam hoīem ⁊ animal dicimus eē grāmaticū. ⁊ ſimiliter in alijs. Circa hunc textum Attende primo ꝙ ſicut dicit dn̄s Albertus. iſte numerus p̄dicamentorum nō eſt niſi p̄dicabilium. que ſicut vniuerſalia de ſubiectꝭ predicantur. ꝓpter quod ſi aliquid eſt quod de nullo predicatur. vt vniuerſale nec de ipſo p̄t aliquid predicari vt de ſubiecto ſiue particulari contēto ſub aliquo iſtorum. illud non eſt in aliquo iſtorū generum. ſed eſt ante hec genera ⁊ cauſa omnium iſtoruꝫ ſicut eſt p̄ma cauſa. que nec eſt vniuerſale nec particulare nec ſpecies nec genus nec differentia nec propriuꝫ nec accidens alicuius. ⁊ ideo non eſt in genere. ſed eſt

omnium generum effectiuū ꝛ cāle pncipium omnia ge
nera pueniens. ¶ Attende ſecundo. ꝙ numerus decē
pdicamentoꝛum ab Areſtotele ſupponitur tanꝙ̄ ꝑ ſe
manifeſtius. Unde nulla ratōne ꝓbat Areſto. iſtū nu-
merum eſſe predicamentoꝛum. ſicut dicit Auicēna. ꝛ
ideo etiam videtur Fraciſco ꝙ non ſit demonſtrabile
decem eē pdicamenta. mirū eīn eſſet ꝙ Areſtote. ad h̄
non inſudaſſet. cū magna ps iſtius ſcientie auferretur
ſi iſta diuiſio negaret. Nuſꝙ̄ aūt inuenit ab Areſtote.
aliquid eſſe ſuppoſitum. niſi ꝑ ſe notum vl' demonſtra
tione pꝛobatum. Debet autem dicta dicibilium diui
ſio intelligi de dicibilibus incōplexis res veras ꝛ com-
pletas ſignificantibus que ſūt entia limitata Licꝫ eīn
ſecūde intentōes ſint dicibiles. non tamen res veras ſi
gnificant. ſed materia ꝛ foꝛma non ſūt entia completa
et deus non ē ens limitatū. iō non reponūt in aliq̄ pdi
camēto. Priuatōes āt ꝛ negationes ſimilr non ſūt res
vere. ideo etiā non oꝛdināt in aliq̄ pdicamento ¶ At-
tende tercō. ꝙ in pdicta diuiſione nō diuidit pmo vox
vel terminꝰ vel aliud ſignū incōplexū. ſed diuidit ens
dicibile incōplexū. ſiue ens ſignificatū vel ſignificabile
ꝑ ſignum incomplexum. ita videlicꝫ ꝙ philoſophꝰ ac-
cipit actiuū ꝓ paſſiuo. vl' actum ſignificatuꝫ pꝛo actu
exercito. ſicut ꝛ ſm aliquos ſepe accipit actū exercituꝫ
ꝓ actu ſignificato. Et ē ſenſus diuiſionis. q̄libet res ſig
nificata ꝑ ſignū incomplexū. aut eſt ſuba. aut q̄titas.
ꝛc̄ ¶ Et ſi foꝛte dicas ꝙ Boetiꝰ hic dt philoſophū di-
uidere ea q̄ ſignificant. Dicendū eſt ꝙ hoc ē verū. non
tamen ex pꝛimaria intentōne. ſꝫ ſolū ſecūdaria Ex hoc
eīn ꝙ diuidit rem ſignificatā ꝑ ſignū incomplexū etiaꝫ
diuidit ex conſequēti ſignū incomplexū. Dicit eīn Bo
etiꝰ ꝙ quicq̄d in res venit. hoc idem in rerū vocabulo
inuenit ¶ Attēde quarto circa hoc ꝙ dicit. Singuluꝫ
eoꝝ q̄ dicta ſūt ſm ſe in nulla affirmatōne ꝛ negatione
dicūt. Nota ꝙ verū capitur tripl'r vt ad ꝓpoſitū ſuffi-
cit. vno mō idē eſt ꝙ aliene nature impmixtū. ꝛ iſto mō
opponit impuro. ꝛ ſic dicimꝰ. ecce ꝓm aurū. purū auꝝ
¶ Alio modo capitur verū ſiue veritas pꝛo adequatiōe
rei ad intellectū. ꝛ hoc dupl'r. nam quedam ē intellec-
tio ſimplex ſiue ſimplicium circa quam eſt veritas in-
cōplexa. ſm ꝙ dt Areſto. in tercio de anima ꝙ intellec-
tus circa pꝛopꝛium qd quid ē. id ē obiectū ſemꝑ ē verꝰ
et illi veritati opponit ignoꝛantia. ꝛ ipa repetit in dici-
bilibꝫ incōplexis. Sꝫ alia eſt veritas intellectōis com
plexe. que videlicet eſt circa ꝯpoſitōem ꝛ diuiſionem
et illa opponit falſitati. ꝛ de ea loquit hic Areſto. Cir
ca hūc textū mouet queſtio pncipal'

¶ Tercia queſtio.

Utrū ſubſtātie que ē genꝰ generaliſſimū ad ſubſtanti
as materiales ꝛ immateriales diuiſio in pmā ꝛ ſecun-
dam ſubſtātiam ſit conuenienter aſſignata ¶ Arguit
pmo ſic cōtra ſuppoſitū. q2 ſubſtātie materiales ꝛ ima
teriales nō ſūt in eodem genere. g̃ ſubſtantia non ē ge-
nus generaliſſimum ad ipſas. Añs pꝛobat pmo. quia
ſm Areſto. decimo metaphiſice. coꝛruptibile ꝛ incoꝛ-
ruptibile plus q̄ꝫ genere differūt. ſꝫ ſube immateriales
ſūt incoꝛruptibiles ꝛ materiales coꝛruptibiles. g̃ diffe-
rūt plus q̄ꝫ genere. ꝛ ꝑ conſeq̄ns non ſūt in eodē genere
¶ Secūdo ſic. q2 illa q̄ non conueniūt in vno mō eēn-
di non ꝯueniūt in vno genere. eo ꝙ ratō generis ſumit
ab vno mō eēndi communi oībꝫ ſuis ſpeciebꝫ. ſꝫ ſub
ſtātie materiales ꝛ immateriales nō cōueniunt in vno
mō eēndi. g̃ Minoꝛ ꝓbatur ſm ꝯmentatoꝛem in libꝛo
de ſubſtantia oꝛbis dicētem. ꝙ oīs ꝓꝛietas que ineſt
inferioꝛibus ꝛ ſuperioꝛibus ineſt eis equiuoce. Tercō
ꝓbatur. q2 omnes ſpēs eiuſdem generis ſūt ſimul natu
ra ꝛ coequeue ſub ſuo genere. ſicut ptꝫ ꝑ Boetium in
libꝛo diuiſionum. ꝛ ꝑ phm in poſtpꝛedicamētis. ſꝫ ſub
ſtantie materiales ꝛ imateriales nō poſſūt eē ſub aliq̄
coequeue. g̃. Minoꝛ pꝫ. q2 q̄cquid ineſt cauſe ꝛ cāto per
pus ꝛ ꝑfectiꝰ inē cauſe q̄ꝫ cāto. ſꝫ ſubſtātie immateria-
les ſūt cauſe materialiū. g̃ q̄cquid ineſt ambabus pri-
us perfectius ineſt immaterialibus q̄ꝫ materialibus.
Quarto ſic. quia ſubſtantie immateriales non ſunt in
genere ſubſtantie. eo ꝙ non ſūt ſuſceptibiles contrario
rum ſm ſui mutatōnem. eo ꝙ ille nunꝙ̄ poſſunt altera
ri aut ſuſcipe contraria. Et pꝛopter hoc dicit Boetiꝰ
ꝙ ꝑ his relictis extremis. ſ. materia ꝛ foꝛma egit d̄ me
dio. ſcꝫ de ſubſtantia compoſita. Manifeſtum auteꝫ
eſt ꝙ immateriales ſubſtantie non ſunt compoſite. er-
go. ꝛc̄ ¶ Secundo ſic. q2 aut genus ſubſtantie eſt ſub
ſtātia ſimplex vl' compoſita. non ſimplex. quia tunc nō
pdicaretur de ſubſtantia compoſita. quod ē manife-
ſte falſum. nec compoſita. quia tunc non pdicaretur d̄
ſubſtantijs immaterialibus. Et etiam genus ſumitur
a materia ꝛ differētia a foꝛma. ergo ſi ſubſtantie imma
teriales eēnt in genere. ipſe haberet materiam Et vltra
ſequitur ꝙ ſubſtantia que ē genus generaliſſimum ſu-
mitur a materia. que non ē compoſita ſed ſimplex
¶ Tercio ſic. ꝙ diuiſio non ſit ſufficiēs. quia aut ꝑ illaꝫ
diuiſionem diuiditur ſubſtantia que ē genus genera-
liſſimum. aut aliqua ſubſtantia ſub ea cōtēta. aut ali
qua communis vtriuſq̄. non tercium. quia nulla eſt ſub
ſtantia illis communis. non ſecūdum. quia nullū con
tentū ſub ſubſtātia poteſt dari qd ꝑ hāc diuiſioneꝫ di
uidatur. Non pmuꝫ. qd patꝫ quadrupliciter. Pꝛimo
quia omnis diuiſio generis fit ꝑ differētias in ſpecies.
ſed iſta non eſt huiuſmodi. quia pꝛima ꝛ ſecunda ſub-
ſtantia non ſunt ſpecies ſubſtantie. g̃. Secundo. quia
diuiſum non debꝫ contineri ſub aliquo membꝛoꝝ di-
uidentium. ſed ſubſtātia que eſt genus generaliſſimū
ꝯtinetur ſub ſecunda ſubſtantia. ergo ipa non diuidit
ꝑ hanc diuiſionem. Tercio quia de aliquo pdicatur
ſubſtantia. vtputa de deo. quod tamē nec eſt pma ſub
ſtantia nec ſecunda. Quarto. quia materia ꝛ foꝛma et
differētie ſubſtantiales ſūt ſubſtātie. cū nō ſint accidē-
tia. ꝛ tamē non ſūt pme nec ſecunde ſubſtātie ¶ Quar
to ſic. nulla ſecunda ſubſtātia eſt ſubſtātia. ergo mala
ē diuiſio ſubſtātie in pꝛimā ꝛ ſecundam. Añcedēs pa
tet. quia nullꝰ homo eſt ſcda ſubſtātia. nullus bos eſt
ſecunda ſubſtātia. ꝛc̄ijs. ergo nulla ſubſtātia eſt ſecun
da ſubſtātia. Tenet ꝯſequētia pmo a ſufficiēti induc
tione. Scdo ꝑ vnam conſiderationem poſitam a pho
ſecūdo thopicoꝝ. que eſt. ſi aliquid negatur a qualibꝫ
ſpecie vniuerſaliter ſumpta. illud etiam negatur a ge-
nere vniuerſaliter ſumpto. Tercio quia a ſimili bene
ſequitur. nullus homo currit. nullus bos currit. ꝛc̄ijs.
g̃ nullum animal currit. Quarto. q2 nullus terminus
eſt ſubſtantia. ſꝫ oīs ſecunda ſubſtantia ē terminꝰ. er
go nulla ſecūda ſubſtātia eſt ſubſtātia. Maioꝛ pꝫ. q2

nihil ſignificat niſi terminus. nec etiā aliquid predicatur vniuoce niſi termin⁹. nā pdicari ē terminoꝝ.

In oppoſitū arguitur autoritate philoſophi i textu pro ſolutione iſtius queſtionis ſoluende ſunt quattuor queſtiones minus principales

Queſtio prima

Utrū de⁹ vl' aliqd formaliter dictū de deo ſit poſſibile in pdicamento ſubſtantie. Pro cuius ſolutione ¶ Attende primo. ꝙ de ipſa queſtione eſt contrauerſia non ſolum inter theologos ſed etiam inter logicos. Unde dicunt quidam deum eſſe in predicamento ⁊ etiam aliqua formaliter dicta de deo eſſe in predicamento actionis vl' relationis. ⁊ iſti ſunt diuerſificati nam illi qui dicunt predicamenta non eſſe niſi quoſdam conceptus vl' terminos vocales vl' ſcriptos dicunt illum terminū deus ⁊ pater ⁊ creans contineri ſub iſtis terminis ſubſtantia relatio actio quēadmodum inferius continet ſub ſuo ſupiori. ſed iſta opio deuiat ī pricipijs ꝑitat⁹ iō eam relinquo. Alij vero ſubtiliores hoc idē intelligūt de rebus. ⁊ illorum opinio poteſt aliquibus rationib⁹ et autoritatibus fulciri. Prima autoritas eſt damaſceni in elementario capitulo quinquageſimo dicentis ꝙ eſſentia diuina eſt ſpecies reſpectu diuinarum perſonarum. Cū ergo omnis ſpecies habeat genus ſequitur ꝙ eſſentia diuina erit in genere ¶ Secunda autoritas eſt eiuſdem in eodem libro ⁊ eodem capitulo dicentis deum eſſe in predicamento ſubſtantie. dicit em̄ ſic. ſubſtātia eſt genus generaliſſimum quia non habet ſupra ſe aliud genus. ⁊ ſubdit ꝙ illa diuidit in corpoream ⁊ in incorpoream. continet autem incorporea deum angelū animam demones. Tercia autoritas eſt Auguſtini in quinto de trinitate dicentis ꝙ in deo eſt ꝓpriſſime actō Quarta autoritas eſt eiuſdem in eodem dicentis quedam dici de deo ſm ſubſtantiam. quedam vero ſm relationem. ⁊ ſm ad aliquid. Qz autem talia ꝓprie predicentur de deo patet. quia ipſe dicit in eodem loco alia quedam predicamenta dici de deo ſed non ꝓprie videlicet. ſitum hitum tempus ⁊ vbi. Unde ait ſitus vero et hitus ⁊ loca ⁊ tempora non ꝓprie ſed tranſlatiue dicuntur de deo. ⁊ poſtea remouet ab eo omnino predicamentum paſſionis. Probatur etiam quattuor autoritatibus philoſophorum. Prima autoritas eſt Areſtotelis in primo ethicorum. vbi exemplificando de predicamentis exemplicant de predicamento ſubſtantie. vt deus. Secundo autoritate eiuſdem in duodecimo metaphiſice diuidentis ſubſtantiam in ſenſibilē ⁊ in inſenſibilem generabilem ⁊ corruptibilem ⁊ eternam. ⁊ poſt conſiderationem de ſubſtantia ſenſibili probat eſſe ſubſtantiam inſenſibilem abſtractam ⁊ immobilem ¶ Et deinde inquit. an hec ſit vna tantum vel plures inter quas vna eſt prima que eſt nobiliſſima ⁊ finis ⁊ perfectio totius vniuerſi ſcʒ deus. Philoſophus autem ibi diuidit ſubſtantiam vt eſt predicamentum diſtinctū ab alijs ſicut patere poteſt diſcurrēdo per precedentia et expoſitiones commentatoris. ergo. Tercia autoritas eſt commentatoris ī quarto metaphiſice vbi dicit ꝙ in vnoquoqꝫ genere eſt vna menſura que eſt primū illius generis ⁊ dicitur ꝙ eſt eiuſdem generis cum menſurato. Dicit em̄ ibi commentator commento viceſimoſeptimo. ꝙ prim⁹ motor qui eſt deus eſt menſura in genere ſubſtantie Quarta autoritas eſt Boetij dicētis in libro de trinitate ꝙ in deo tantum manent duo genera ſcʒ ſubſtantia ⁊ relatio. Probatur etiam quattuor rationibus. Prima ratio eſt pater ⁊ filius ⁊ creator ſunt in pdicamento et tamen illa ꝓprie dicuntur de deo. ergo ⁊c. ¶ Secunda ratio eſt illud ponitur in predicamento ſubſtantie vel relationis cui conueīt modus predicandi talis predicamenti. ſed deo patri ⁊c. ꝯueniunt modi predicandi ſubſtantie vel relationis ergo. Tercia ratio eſt intellectus noſter certus eſt ꝙ de⁹ eſt ſubſtantia. dubitando vtrum ſit ſubſtantia creata vel increata corporea vel incorporea ergo ſubſtantia pdicatur vniuoce de deo ⁊ de creaturis. igitur ſubſtantia eſt genus reſpectu ſubſtantie create ⁊ increate. Antecedens patet. quia multi philoſophi dicebant deum eſſe ſubſtantiam corpoream. ſed fides catholica dicit deum eſſe ſubſtantiam incorpoream. Quarta ratio eſt omne quod predicatur vere ⁊ in quid de pronomine dmōſtrante aliam rem ſpecie diſtinctam ab illa nec tamen ſic predicatur de quolibet eſt genus illius rei ⁊ ipſa res continetur in illo genere ſed aliquid eſt huiuſmodi reſpectu dei ergo. Maior patet per diffinitionē generis etiam accipiendo genus ꝓpriſſime. Patet etiā inductiue nec videtur poſſe reperiri inſtantia niſi in ꝓpoſito. Minor patet. quia hoc nomen ſpecies predicatur in quid de deo ⁊ de angelis ⁊ non de boue vel de lapide. Et ſic recolligendo dicta illius opinionis dicit quattuor. Primum ꝙ ad hoc ꝙ aliquid ponatur in pdicamento non oportet ipʒ eſſe cōpoſitū ex diuerſis rebus. videlicet potentiali ⁊ actuali. nec etiam ex diuerſis realitatibus a quarum vna ſumatur genus ⁊ ab alia differētia. Secundo dicūt ꝙ ad hoc ꝙ aliquid ſit in predicamento non oportet ipſum eſſe compoſitum ex eſſe ⁊ eſſentia tanꝙ ex partibus diſtinctis Probant quia accidentia ſunt per ſe in predicamento ⁊ tamen n̄ habent diſtinctum eſſe ab eſſe ſubſtantie. ⁊ ſic accidens ⁊ eſſe ſubſtantie eſſent in predicamento accidentis quod eſt inconueniens Tercio dicit ꝙ non eſt incōueniens rem ſimplicem poni in predicamento ſicut patet de materia ⁊ forma. materia em̄ predicatur de hac materia ⁊ de iſts ſicut ſpecies de indiuiduis. Quarto dicit ꝙ deus eſt in predicamento ſubſtantie. ⁊ hoc ſic probant quattuor autoritatibus theologorū. ⁊ quattuor philoſophorum ⁊ pluribus alijs rationibus.

¶ Attende ſecundo. ꝙ reales doctores dicunt deum non eſſe in predicamento reponibilem. Et huius cauſam aſſignat doctor ſanctus. eo ꝙ nihil dicitur vniuoce de deo ⁊ creatura. Sed iſta ratio non valet ex eo ꝙ ſicut dictum eſt prius non eſt inconueniens aliquid dici vniuoce de deo ⁊ creatura. Sed doctor ſubtilis alias adducit autoritates ⁊ ratōes ¶ Prima autoritas ē Auguſtini in ſeptimo de trinitate capitulo quinto dicentis. Manifeſtum eſt deum abuſiue dici ſubſtantiam reddit rōem talē Omnis ſubſtantia ſubſtat accidentibus quod deo conuenire non poteſt ¶ Confirmat qz omnis ſubſtantia aut eſt prima aut ſcda. Si pma. ſic primo ſubſtat accñtib⁹. ſi ſcda ſubſtat ſcdario

Probant etiam q2 eſſe ſuſceptibile contrarioꝝ eſt ꝓprie
ꝓprium ſubſtantie. ſed illud deo cōuenire nō poteſt. Se
cunda autoritas eſt Anſelmi in libro monologiū qua
expreſſe ꝓbat. deū nō eſſe in pdicamēto ſubſtantie. Vñ
dicit cū omis ſubſtātia tractet' aut ē vlis q̄ pluribꝫ ſub-
ſtātijs eſſentialiter cōis ē. vt hominē eſſe cōmune ē om
nibus hominibus aut eſt indiuidua q̄ vliū eſſentiam
cōem habet cū alijs queadmodum ſinguli hoies com
mune habēt cū ſingulis hominibꝫ. vt hoies ſint. ſicut q̄-
modo q̄s ſummā naturā in aliaꝝ ſubſtātiaꝝ tractatu
cōtineri intelligit q̄ nec in plures ſubſtātias ſe diuidit
nec cū aliqua alia p eēntialem cōmunicatōem ſe colli-
git. Vñ in hoc conſiſtit ratio eius. omis ſubſtātia que
eſt in gñe ē vniuerſal' vl' indiuidua. ſed ſumma natura
nec ē vl'is. q2 nō multiplicat' in pl'ibus nec indiuidua.
q2 cū nullo eēntialiter cōuenit. Tercia autoritas ē Au
guſtini ſeptimo de trinitate capitulo vltio dicētis. di-
uinā eſſentiā nō eſſe genus neqꝫ ſpēꝫ. ꝛ tamē ſi eēt in ali
quo pdicamēto eſſet gen⁹ vl' ſpēs. Quarta autoritas ē
magiſtri ſentētiarum qui allegat Auguſtinuꝫ q̄nto de
trinitate capitulo pmo dicentē. intelligam⁹ deū q̄tuꝫ
poſſum⁹ ſine q̄titate magnū. ſine q̄litate bonuꝫ. ſine in
digētia creatorē. ſine ſitu p̄ſidentē. ſine habitu oīa cōti-
nentē. ſine loco vbiqꝫ. ſine tempore ſempiternū. ſine vlla
mutatione mutabilia facietē. nihilqꝫ patientē. Quib⁹
ſubdit magiſter ſentētiaꝝ. Ecce ſi ſubtiliter attēdas ex
his atqꝫ pdictis repit'. illa pdicamēta artis dyalectice
dei nature minime ꝯuenire. q̄ nullis ſubiecta ē accn̄ti-
bus. vñ nec ꝓprie ſubſtātia dicit'. Probat' h' idē autori-
tate Auicēne octauo metaphice q̄rto capitulo dicētis
Deus nō ē in genere q2 genus eſt ps ſpēi. ſed in deo nl'
la ē pars q2 ē quid ſimplex. Et ꝓbat tali ratione. ſi ne-
ceſſario eē hꝫ gen⁹. igit' intētioneꝫ generis vl' erit ex ſe ne
ceſſe eſſe vl' nō. Si dicat' ſcōm tūc necc̄rio eſſe erit cōſti
tutum ex eo qđ nō ē necc̄rio eſſe. Si pmū tūc non ceſſa
bit quouſqꝫ ſit ibi dr̄ña. hoc ē dictū q2 tūc gen⁹ includit
differētiaꝫ q2 ſine illa nō eſt in actu vltimo. ꝛ necc̄rio eē
eſt ex ſe in actu vltimo. Si aūt ē in actu vltio tūc gen⁹
includit differētiā. ꝛ p ꝯſequēs nō eſt genus. Prima ra
tio quā adducit ē illa. omis res diffinibil' ē intrinſece ꝯ
poſita ex diſtinctis ptibꝫ. q̄libet aūt ſpēs cōtenta in aliq̄
genere ē diffinibilis g̃ omis talis ē cōpoſita ex ptibꝫ di-
ſtinctis deus aūt nullo mō ē cōpoſit⁹ intrinſece g̃ non
eſt ſpecies. Minor ꝓbat' p phm ſeptio metaphice dicē
tem q2 ad diffinitōem ſufficit gen⁹ ꝛ differētia. Cū ergo
omnis ſpecies habeat genus ꝛ differētiam ſeqtur q2 q̄
libꝫ ſpēs ē diffinibil'. Maior ꝓbat' p⁰ autoritate philo
ſophi ſeptimo metaphiſice dicētis. q̄m omnis diffinitō
ratio ē. ꝛ omnis ratio ptes habet. vt aūt ratio ad reꝫ ꝛ
ps rōnis ad partem rei ſimil'r ſe habet. Ex quo patꝫ q2
phūs vult q2 ſicut tota diffinitio ſignificat totam rē ſic
pars diffinitōnis ſignificat partem rei. ꝛ per ꝯſequens
omne diffinibile habet ptem ꝛ partem. Patet etiā au-
toritate cōmentatoris dicentis ibidem cōmento triceſi
motercio. queadmodum diffinitio declarat q̄dditatē
rei ita pars diffinitōis declarat partem q̄dditatis rei.
Patet tercio autoritate phi in eodem dicentis q2 ſi ne-
qꝫ vna ſubſtantia ē ex ſubſtantijs incōpoſita vtiqꝫ erit
ſubſtantia omnis quere vtiqꝫ ratio erit neqꝫ vnius ſub
ſtantie. Ecce vbi phūs infert q2 ſi omnis ſubſtantia eſ
ſet ſimplex nullius ſubſtantie eſſet diffinitio que conſe-
quentia ſup hoc fundat' q2 omne diffinibile ē cōpoſitū

Unde commentator ꝯmēto quinquageſimo. aut om
nes exiſtimant q2 ſubſtantie ſint compoſite ex eo q2 con
cedunt q2 diffinitiones ſignificant compoſitum. Secū
da ratio nihil quod ē in genere eſt purus actus immo
quodlibet ē compoſitum ex actu ꝛ potentia. ſiue ex ac
tuali ꝛ potētiali. Sed de⁹ eſt pur⁹ ꝛ ſimplex act⁹ g̃ ꝛc̄
Maior patet primo autoritate commentatoris ſecun
do metaphiſice commento triceſimo tercio dicentis. ge
nus vero dicit formam mediam inter potentiam ꝛ ac-
tum. Secundo autoritate eiuſdem duodecimo meta-
phiſice commento decimo dicentis. omnia que tranſ-
mutantur habent materiam ſed nature materiarum
diuerſarum ſumuntur ſm modos tranſmutatōis Cū
ergo ſint diuerſi modi tranſmutationis diuerſorum ge
nerum. ſequitur q2 ꝛ ſunt materie diuerſorum generuꝫ
ꝓprie illis. Conſtat autem q2 etiam diuerſi ſunt actus
et forme diuerſorum generum. ergo ſequitur q2 quodli
bet ens in genere compoſitum eſt ex ꝓprio actu ꝛ ꝓpria
potentia illius generis ¶ Tercio autoritate Auicenne
dicentis. ſecundo. ff. capitulo primo. nulla cathegoria
eſt que non habet exitum de potentia ſua ad ſuum ac-
tum. Quarto autoritate philoſophi decimo metaphi
ſice dicentis. genus eſt materia ꝛ ſtatim oſtēdit de quo
genere loquatur dicens q2 dicitur genus non vt erculo
rum vel eraclitorum. ſed vt in natura. quod commen
tator viceſimoquarto commento ſic exponit. genus eſt
materia id eſt ſignificat materiā. ſcꝫ genus quod dici
tur genus in rei veritate. non genus quod dicitur de ho
minibus attributis eidem patri. Sed genus quod p̄-
dicatur de rebus exiſtentibus ſm naturam quod ita
diffinitur ſcꝫ qđ eſt predicabile de pluribus in quid
Tercia ratio ſi deus haberet aliquod genus illud eēt
ens. ſed hoc ē falſum. ergo Patet conſequentia. quia
quodcunqꝫ eſſet genus dei eſſet etiam genus ad quā-
cunqꝫ creaturam ſed nullum poſſet eſſe tale niſi ens.
Maior patet. quia plus conueniunt ꝛ minus differūt
quecunqꝫ creature ab inuicem q̄ deus ꝛ quecunqꝫ cre
atura ergo ſequit' q2 ſi deus ꝛ aliqua creatura conueni
unt genere etiam omnes creature conueniant genere
Quarta ratio omnia que ſunt in genere conueniūt ad
inuicem ſm aliquā certam ꝓportionem perfectionis. ſꝫ
deus nullam ꝓportionem perfectionis habet cum alio
cum quodlibet aliđ excedat in infinitum. Et confir-
matur. quia nullum infinitum habꝫ rationeꝫ generis
ſed deus eſt infinitus. ergo Maior patet. quia entitas
generis eſt diſtincta ab entitate differentie ꝛ eſt potenti
alis reſpectu eius. Sed hoc repugnat infinito eo q2 in
ipſo non eſt pars ꝛ pars nec etiam potentia. quia tunc
ſibi deeſſet aliqua perfectio ergo. Iſtis rationibus et
autoritatibus manifeſte concluditur deum non cōtine
ri in aliquo predicamento. neqꝫ aliquid dictum de deo
formaliter. Concluditur etiam nihil reponi in aliquo
pdicamento per ſe ꝛ directe niſi ſit compoſituꝫ ex gene
re ꝛ differentia ꝛ hoc cōpoſitione metaphiſica q̄ non ē
ex re ꝛ re. ſed vt cōmuniter ex realitate ꝛ realitate quē-
admodum ſuperius dictum fuit. Et ꝓpter hoc etiam
nec materia nec forma ponuntur per ſe in predicamen
to ſed ſolum reductiue. ꝛ ita dicam de anima. Et licet
autem angelus non ſit compoſitus ex materia et for-
ma eſt tamen compoſitus ex genere ꝛ differētia. Et ita
dicat' de celo ſm opinionem commētatoris. iō dicēduꝫ
eſt ad rationes alterius opinionis. ¶ Ad primam

autoritatem que eſt damaſceni. Reſpondet magiſter ſententiarum diſtinctione decimanona primi. ꝙ ponit naturam diuinam eſſe ſpeciem reſpectu ſuppoſitorum ex aliqua ſimilitudine ſpeciei. ita ꝙ accipit ſpeciem pro aliqua ſimilitudine ſpeciei. tamen ſecundum Auguſtinum eſt maior diſſimilitudo quam ſimilitudo. et ideo Auguſtinus. ſimiliter negat eſſentiam diuinam eſſe ſpeciem. ❡Ad ſecundam autoritatem dicitur ꝙ illa et etiam omnes alie que videntur hoc ſonare ſoluuntur per vnum dictum. quod eſt in eodem elementario vbi dicitur (ſubanſtia inquit que pertinet ſupſuſtantialiter increatam diuinitatem cognoſcibiliter et potentiue omnem creaturam generaliſſimum eſt genus ex ſe) Vbi dicit Damaſcenus que ſubſtantia que eſt genus generaliſſimum non pertinet eodem modo diuinitatem ſicut creaturas Sed ſupſubſtantialiter accipiendo illud quod eſt perfectionis et relinquendo illud quod eſt imperfectionis Et ſic etiam Auicenna nono methaphiſice dicit deum eſſe ens per ſe et hoc non eſt ens in genere ſed continet generis perfectionem ❡Ad terciam autoritatem dicitur ꝙ Auguſtinus dicit indiuidui proprie eſſe actionem contra quoſdam qui negabant productionem realem indiuiduorum Sed non dicit ꝙ illa ſit in genere vel ꝙ ſit genus. actio enim in pluribus eſt quam predicamentum actionis. Quamuis etiam proprie reperiatur in deo ſapientia ſcientia relatio paternitas et filiatio. non tamen ſunt in genere ſed ſunt tranſcendentia ❡Ex hoc patet ſolutio quarte autoritatis ❡Sed ad primam autoritatem. que eſt Areſto. in primo ethicorum dicentis. ꝙ ens et bonum reperitur in quolibet predicamento et exemplificat de deo.

❡Dicendum eſt ꝙ hoc non eſt ſecundum opinionem Areſto. ſed phiſicorum. qui dixerunt deum eſſe optimum animalium ❡Ad ſecundam autoritatem dicitur ꝙ philoſophus non accipit ibi ſubſtantiam preciſe pro ſubſtantia predicamentali. quamuis enim accipiat eam vt eſt communis ad ſubſtantias predicamentales non tamen ſolum ſed etiam vt eſt communis ad ſubſtantiam infinitam Si autem concedentur ꝙ accipiat ſubſtantiam vt eſt predicamentum poſſet dici ſicut dictum eſt ad autoritatem damaſceni ❡Ad terciam autoritatem dicunt aliqui. ꝙ commentator ibi non ſequitur textum philoſophi et ideo negant ipſum. Alii vero dicunt ꝙ in quolibet genere eſt dare menſuram omnium exiſtentium in illo genere Et cum hoc etiam philoſophus concedit ꝙ genus ſubſtantie reducitur ad vnam ſubſtantiam que eſt ſimpliciſſima que tamen non eſt in genere ſubſtantie. et quamuis infra genus ſubſtantie poſſit dari aliquid quod ſit menſura omnium aliorum illius generis. tamen illa eſſet adhuc reducibilis ad illam ſubſtantiam ſimpliciſſimam que eſt extra predicamentum ſubſtantie. Et hoc videtur intelligere commentator cum dicit ꝙ ratio menſure et menſurati magis recipiunt analogiam quam vniuocationem. et per conſequens non eſt neceſſarium ꝙ menſura et menſuratum ſemper ſint vnius generis proprie dicti. et ſic deus poteſt eſſe menſura totius generis ſubſtantie dato ꝙ non ſit proprie in illo genere. et hoc eſt ꝙ alii breuiter dicunt ꝙ licet deus ſit menſura extrinſeca. ſubſtantia tamen eſt menſura intrinſeca omnium que ſub ea continentur ❡Ad quartam autoritatem dicitur ꝙ Boetius non dicit illa verba immo dicit in primo capitulo. ꝙ ſi quis predicamenta in diuinam predicationem conuerterit. omnia mutantur que mutari poſſunt ad aliquid vero omnino non mutatur. et infra dicit eſſentia continet vnitatem et relatio multiplicat trinitatem. Ideo dicendum eſt ꝙ ibi non manent duo genera quamuis ibi maneant duo modi predicandi ſcilicet reſpectiuus et abſolutus ſicut exprimit Auguſtinus quinto de trinitate dicens ꝙ ibi manet ad ſe et ad aliud. Secundo patet per boetium dicentem vbi plus cum dicimus deum ſubſtantiam ſignificare videmur. ſed non eſt ſic. eam enim que eſt ſupra ſubſtantiam ſic ſignificamus ❡Et ex his patet ſolutio ad primam rationem ❡Ad alias dicitur ꝙ antequam aliquid ſit genus requiritur ꝙ ſit finitum et limitatum. et etiam pars alicuius ſpeciei. Deus autem non eſt huiuſmodi nec etiam aliquid dictum de deo Vnde licet ens predicetur vniuoce de deo et creatura non tamen ex hoc ſequitur ꝙ ſit genus ſicut prius dictum eſt.

Queſtio

ſecunda. vtrum genera et ſpecies que dicuntur ſecunde ſubſtantie ſint res ſubſtantie extra animam. Ad hanc queſtionem reſpondet nominales ꝙ non immo omnes ſecunde ſubſtantie ſunt termini communes ordinabiles in linea predicamenti ſubſtantie. quorum quedam ſunt magis communes eo ꝙ plures ſubſtantias ſingulares ſignificant. et alii minus communes quia pauciores ſignificant et ſic ſicut ponitur quedam prima ſubſtantia et quedam ſecunda ita poſſet poni quedam prima qualitas et quedam ſecunda. Sed philoſophus de his non fecit mentionem quia habita diſtinctione de ſubſtantia poteſt etiam faciliter haberi de qualitate. Vnde ſecundum eos prima ſubſtantia eſt terminus immediate ſignificans rem ſingularem conceptu proprio. ſed ſecunda ſubſtantia ſignificat eam conceptu communi. Sed de hac queſtione dictum fuit in predicabilibus Ideo nunc breuiter dicendum eſt ꝙ nulli termini ſunt ſecunde ſubſtantie. hoc probatur quadrupliciter ex dictis philoſophi in hoc textu. Vnde ſubſtantia diuiditur in primam et ſecundam ſed in omni bona diuiſione diuiſum debet predicari de membris diuidentibus igitur ſubſtantia predicatur de ſecunda ſubſtantia et prima non autem predicatur de aliquo termino vocali mentali vel ſcripto igitur Vnde philoſophus dicit primo ꝙ ſecunda ſubſtantia eſt minus ſubſtantia quam prima ſed inter ſecundas ſubſtantias ſpecies eſt magis ſubſtantia quam genus ſed comparatiuus preſuppoit poſitiuum igitur. Secundo dicit ꝙ ſecunde ſubſtantie ſecundario ſubſtant accidentibus. ſed nullus terminus ſubſtat accidentibus. igitur. Tercio dicit philoſophus quia ſecunda ſubſtantia dicitur de ſubiecto et non eſt in ſubiecto. ſed omnis terminus eſt in ſubiecto igitur. Quarto dicit philoſophus ꝙ deſtructis primis ſubſtantiis impoſſibile eſt aliquid aliorum remanere ſicut deſtructis omnibus indiuiduis alicuius ſpeciei aut generis non remanet illa ſpecies et illud genus. Sed deſtructis omnibus lapidibus aut azinis adhuc poteſt manere iſte terminus azinus vel lapis. igitur relinquitur ꝙ nec iſte terminus aſinus nec ille terminus lapis eſt ſecunda ſubſtantia et per conſequens ſecunde ſubſtantie erunt res extra animam ſicut et prime. Sequeretur enim aliter ꝙ genera et ſpecies eſſent ſubſtantie ſeparate a ſuis ſingularibus. quod negat Areſto. Quilibet enim conceptus vniuerſalis vel terminus vocalis communis eſt ſeparatus a terminis ſingularibus.

Queſtio

tercia. vtrum diffinitio prime ſubſtantie cum ſuis exemplis ſit conuenienter aſſignata. pro cuius ſolutione ❡Attende primo. ꝙ prima ſubſtantia et ſecunda poſſunt capi dupliciter. vno modo pro per ſe ſignificato et ſic ſunt intentiones ex oppoſito diſtincte. in quas diuiditur ſubſtantia diuiſione que eſt ſubiecti in accidentia. Alio modo capiuntur pro denominato vtputa pro rebus in quibus fundantur tales intentiones et illo modo non diſtinguuntur ex oppoſito. immo vna includit aliam et ſic de ipſis hic determinatur niſi per accidens.

❡Attende ſecundo ꝙ diffinitio prime ſubſtantie dupliciter ſolet exponi. primo vt hoc totum (ſubſtantia prima que proprie principaliter et maxime ſubſtare dicitur) ſe teneat ex parte diffiniti et tunc per hoc totum circumloquitur Areſto. primam ſubſtantiam et ſic abiiciendum eſt primum verbum ita videlicet ꝙ non dicatur ſubſtantia eſt que proprie principaliter etc. Sed ſubſtantia que proprie principaliter

et maxime ſubſtare dicitur eſt que neq; de ſubiecto dicitur neq; eſt in ſubiecto. ꝛ ſic erit vna diffinitio Alio exponitur vt ſola ſubſtantia ſit diffinitū dicēdo ꝙ ꝓprie ꝑncipal'r ꝛc̄ijs. ꝛ ſic eēnt due diffinitões Et ſic iſta expoſitō ē ꝯueniēs cū expōe Boetij. vñ ꝑma ſubſtātia dr̄ ꝓpe ſubſtantia ab actu ſubſtandi alijs ꝛ per hoc differt ab accñtibus que ꝓprie non ſubſtant Et dr̄ principaliter ad differentiam ſcdaꝝ ſubſtantiaꝝ que ſcdario et minus ꝑncipaliter ſubſtant. ꝛ dicit̄ (maxime) ad differentiam vtriuſq; ¶ Attende tercio. ꝙ diuerſitas eſt inter logicos vtrum aliquis homo ſit prima ſubſtantia vel non. dicūt em̄ aliqui ꝙ ſic ꝛ probant ꝑmo autoritate phi qui de ꝑma ſubſtantia ſic exemplificat vt aliqs homo. aliquis equus ¶ Scdo qꝛ ꝑ hus ꝓbat om̄e aliud a ꝑmis ſubſtantijs dici de illis aut eſſe in ipſis: ſic arguendo aīal ꝑdicatur de hoīe. ḡ ꝛ de aliquo homine per aliquē hoīem intelligens primam ſubſtantiam Tertio ſic. oīs ſubſtantia aut eſt ꝑma aut ſcda ſed aliquis homo eſt ſubſtantia cū non ſit accidens ꝛ non eſt ſubſtantia ſcda ḡ eſt ꝑma Mī aūt non ſit ſcda. ptȝ qꝛ ſi eſſet ſcda ſubſtantia eſſet ſpecies ſed hoc eſt falſum eo ꝙ nullus homo eſt ſpecies Quarto ſic illud qđ nō eſt in ſubiecto nec hȝ aliquid eſſentialiter inferius eſt ꝑma ſubſtantia ſed aliquis homo eſt hmōi igit̄ Minor ptȝ qꝛ ſi aliquis homo haberet aliqua inferiora predicaret̄ eſſentialiter de illis ſed hoc eſt falſum. licet em̄ aliquis homo ꝑdicetur de pluribus. hoc tn̄ nō eſt niſi equoce ꝛ ideo etiam illa ꝓpoſitio eſt falſa. oīs homo eſt aliquis homo ꝛ eius ꝯtradictoria eſt vera. ſcȝ aliquis hō non eſt aliquis homo ¶ Sed ꝯtra hoc arguit̄ quadrupliciter Primo mō ſic. ſubiectū iſtius ꝓpoſitionis oīs homo currit non eſt ꝑma ſubſtantia. ḡ etiam nec ſubiectū iſtiꝰ aliquis homo non currit Patet ꝯña. qꝛ ille ꝓpoſitiōes ſunt ꝯtradictorie in quibus debet eſſe ideȝ ſubiectum ¶ Scdo ſic. ſubiectum iſtius ꝓpoſitionis ſupponit pro pluribus. ḡ non eſt ꝑma ſubſtantia Añs patet qꝛ in ꝓpoſitionibus ꝯtradictorijs termini debēt ꝑciſe ꝓ eiſdeȝ ſupponere ꝛ de eiſdem predicari eo ꝙ al's ꝯtradictio nō eſſet affirmatio ꝛ negatio eiuſdem de eodem ¶ Tercio ſic arguitur. qꝛ ſi aliquis homo nō ſupponeret ꝓ pluribus nec predicaret̄ de pluribus niſi equiuoce ſequerent̄ quatuor incōuenientia Primū ꝙ ad ſingularē nō ſequeretur ꝑticularis niſi facta diſtinctōe. Scdm ꝙ ꝑticularis non haberet contradictoriam vel ſi haberet eſſet ſingularis Terciū ꝙ ꝑticularis ꝛ indefinita non ꝯuerterētur cū indefinita haberet plures ſingulares ꝓ cauſis veritatis. ſed ꝑticularis haberet eas ꝓ ſingularibus multitudinis Quartū ꝙ hec ꝓpoſitio aliquis hō currit eſſet diſtinguenda. ſicut iſta canis currit hoc aūt eſt falſum. nam dato ꝙ ſic eſſe diſtinguēda non videretur ſꝫm quē modum equocatōis diſtingueret̄ ¶ Quarto arguit̄. qꝛ cū dr̄ aliquis homo eſt prima ſubſtantia. aut intelligitur ꝙ tantum homo eſt ꝑma ſubſtantia. ꝛ hoc non. ſicut nec homo eſt ꝑma ſubſtātia cū dr̄ omnis aut intelligitur ꝙ hoc totuȝ aliquis homo eſt ꝑma ſubſtantia. ꝛ hoc nō qꝛ eadē rōne diceret̄ ꝙ omnis hō eſſet prima ſubſtantia ¶ Attende quarto. ꝙ ꝑ primam ſubſtantiam intelligendum eſt indiuiduum de genere ſubſtantie ſicut ꝑ ꝑmam qualitatem indiuiduū de genere qualitatis Tale aūt duplex eſt. ſ. vagū ꝛ determinatū Vagū dr̄ quod ſꝫcat ſingulare determinatū indeterte tn̄ vel ſꝫcet ſingulare determinatum ſub diſiunctione tn̄ ad aliud vt aliquis homo ſortem vel platonem vel ciceroneȝ Hoc tn̄ non eſt ex impoſitione eo ꝙ ille terminus homo vel equus indifferenter ſe habet ad hoc ꝙ accipiat̄ ꝓ natura ꝓ ſingularibus pro voce vel ꝯceptu ſed hoc habet virtute ſigni ꝑticularis ſibi additi ¶ Et ſi querat̄. primo quare areſtoteles exemplificauit de ſingulari vago ꝛ non determinato. cū tn̄ non ſit ꝑma ſubſtantia Rñt albertiſte ꝙ hoc eſt ideo. qꝛ ſingulare vagum magis accedit ad incorruptibilitatem ꝛ ꝑ ꝯñs ad ſcientificam doctrinam ꝙ̄ ſingulare determinatū Nā ſingulare vagū dt̄ naturā cū ſigno ſignificante eā debere accipi ꝓ aliquo ſingulari. Sed tu dic ꝙ Ariſ. exemplificauit ꝑ ſingulare vagum. qđ tn̄ nō eſt ꝑma ſubſtantia. ſic intelligendo ꝙ ſꝫcet tm̄ vnū ſingulare ſicut facit iſte homo vel ſocrates. voluit em̄ exprimere primam ſubſtantiā vt diſtinguit̄ ꝯtra ſcdam ꝛ hoc denotat̄ per iſtđ ſignū aliqs ¶ Si querat̄ ſcđo qđ facit ad ꝓpoſitū iſta prime ſubſtantie diffinitio cū tn̄ de ipſa non intendat determinare Dicitur breuiter ꝙ licet ꝑma ſubſtātia accñtibus inuoluta nō ponat̄ in aliquo ꝑdicamento reponitur ¶ Si querat̄ tercio. quare ſcda ſubſtātia non vocat̄ potius ꝑma cū ſit prior ineſſendo ꝙ̄ indiuiduū ꝛ per ꝯñs in ſubſiſtendo eo ꝙ talem ordinem habēt aliqua in ſubſiſtendo qualem habent ineſſendo. Dicit franciſcus ꝙ cū eſſe ſuppoſitale ſit incōicabile qualem ordinem habent aliqua in eſſendo in communicabilia. talem habent in ſubſiſtendo Indiuidua aūt primo ſunt icōmunicabilia. ꝛ ꝑ ea illa que repiuntur in eis. ¶ Et ſi querat̄ quarto vtrū deſtructis primis ſtantijs poſſibile ſit aliquod aliorū remanere Dic breuiter ꝙ ſicut prima ſubſtantia poteſt accipi prime intētionaliter ꝛ ſcđe intentionaliter. ſic etiam deſtructis poteſt capi realiter ꝛ logice. vnde deſtructis primis ſubſtantijs quo ad eaꝝ eſſe exiſtente impoſſibile eſt ſcdas ſubſtantias in eſſe exiſtēte remanere. licet poſſint manere in eſſe eſſentie Similiter ſi logicaliter deſtruātur. id eſt negentur oīa ſingularia alicuius ſubſtantie deſtruerēt̄ ꝛ ipa ſcda ſubſtātia. ſunt em̄ due relatiue intentiones oppoſite que poſite ſe ponunt ꝛ ꝑempte ſe ꝑimunt. Unde bene ſequit̄ ſortes non eſt. plato. non eſt ꝛ ſic de alijs. ḡ nullus homo eſt Un̄ ſꝫm aliquos ad rationem ſubſtantie tria requiruntur Primū eſt ꝙ habeat eſſe perfectum ſꝫm naturam ꝛ actu ꝛ non eſſe intentionale tm̄ et illud eſſe non ꝯuenit ſpeciei ſꝫm ſuam naturā. Scdo ꝙ ſubſtet accidentibus ꝛ ſuſtentet oīa eiuſdē coordinatiōes Tercio ꝙ alijs ſubſtandi ꝛ fundandi virtutē tribuat. ita videlicet ꝙ ſcde ſubſtātie non ſubſiſtant communiter accñtibus niſi ratione primarum ¶ Et ſi forte arguas ꝙ porphi. dt̄ ꝙ ablato poſteriore non opȝ auferri prius ſicut ablatis differentijs ꝛ ſpeciebus adhuc poteſt ſubintelligi ſubſtantia animata ſenſibilis. Dico ſicut prius ꝙ manet ſubſtantia animata ſenſibilis quo ad rōnem ſuā ꝓpriam ꝛ q̄dditatiuā. nō tn̄ quo ad eſſe exiſtentie. Et ſi dicas iterum ꝙ locus ab inferiori ad ſuperius non tenet negatiue ſic̄ nec a ſupiore ad inferius affirmatiue. ſicut patet ſcdo topicorum Concedo. ibi tn̄ non arguitur ab inferiori ad ſupius negatiue ſed a ꝑtibus totius in quantite ſufficienter enūeratis Nec arguit̄ a ſupiori ad iferius affirmatiue eo ꝙ aliqs homo de tot ꝑdicat̄ ſicut homo Unde ſi argueret̄ a ſuperiori ad ſingulare deťmīatū argueret̄ ad inferiꝰ Sȝ qñ argueret̄ ad indeťminatū virtualiter arguit̄ ad ꝑ

poſitiōem diſiunctiuā ꝯpoſitam ex oībus terminis poſiti/
onis a qua arguit̃ Et ſic ergo patet quō tenet iſta ꝯña
aīal predicatur de hoīe. ḡ de quodā hoīe. ⁊ color eſt in
corpore. ḡ in quodā corpe Uñ illa ꝯña nō tenet forma
liter eo ꝙ non ſequit̃ genus p̄dicatur de animali. ḡ de
quodam aīali. ſed ſolum grā materie Ex iſtis ptꝫ que
ſit natura p̄me ſubſtantie ⁊ ꝙ aliquis homo non eſt p̄/
ma ſubſtantia nec etiā eſt ſcda ſubſtātia eo ꝙ non p̄di/
catur in quid de primis ſubſtantijs ſed denoīatiue. ⁊
hoc ꝓpter iſtud ſignū aliquis qd̄ habet ſimilitudinem
cum intentione. opꝫ aūt quamlibet ſcdam ſubſtantiā
nomine ⁊ rōne p̄dicari Et ſi dicas forte album predi/
cat̃ de hoīe nomine ⁊ rōne. dicimus eñ ꝙ homo eſt al/
bus ⁊ homo eſt coloratus colore diſgregatiuo viſus.
Reſpondeo ꝙ aliud eſt ratione p̄dicari ⁊ rōem p̄dica/
ri. Uñ ratione p̄dicari eſt quidditatiue p̄dicari. ratio
nem aūt p̄dicari eſt diffinitiōem eſſe p̄dicatū Concedo
ḡ. ꝙ ratio albi p̄dicatur de homine ſed nō p̄dicat̃ ratio
ne id eſt quidditatiue Sic ḡ aliquis homo nō p̄dica/
tur q̄dditatiue de pticularibꝫ hoībus Et ad autorita
tē phī dicendū eſt ꝙ ad exēplor̄ poſitiōeꝫ non requirit̃
veritas Uel ꝙ p hoc ꝯplexum aliquis homo ipſe intel
ligit aliqd̄ ſingulare determinatū. Silr̄ p hoc ꝯplexū
aliquis bos circumloquitur vnū determinatum ſingu
lare bouis.

Queſtio quarta vtꝝ

inter ſcdas ſubſtantias ſpecies ſit magis ſubſtantia q̄
genus Pro cuiꝰ ſolutione ¶Attende p̄mo. ꝙ licet ſub
ſtantia ſm ſuam eſſentiam non ſuſcipiat magis ⁊ mi/
nus. tñ bñ q̄ ad actum ſubſtandi. illa eñ ubſtantia q̄
pluribꝫ mōis ſubſtat magꝰ ſubſtantia dr̄ q̄ illa q̄ pau
cioribus ſubſtat ¶Attende ſcdo. ꝙ aliq̄ pñt ꝯpari ſm
magis ⁊ minus in vno ⁊ non in alio Nam ſpecies quo
ad actum ſubſtandi ſunt equaliter ſubſtātie. ⁊ tñ vna
excedit aliam in entitate Unde homo eſt pfectior ſub/
ſtantia q̄ azinus vel muſca ⁊ ideo eſt magis ens. ſꝫ nō
eſt magis ſubſtantia q̄ntum ad modum ſubſtandi. nā
tot modis ſubſtat muſca quot modis ſubſtat hō. muſ
ca autē eſt magis ſuſtantia q̄ aīal. licet aīal pluribus
ſubſtet. muſca tñ pluribus modis ſubſtat Et ideo cō
uenientius reſpondet̃ ad interrogatōem qua queritur
de aliquo hoīe qd̄ eſt homo q̄ qd̄ eſt aīal ¶Arguit tñ
ꝯtra hoc Albertus in ꝯmento. qꝛ genus generaliſſimū
qd̄ eſt ſubſtantia eſt p̄ncipiū oīm p̄dicamentoꝝ q̄dditi
ue. ⁊ ita p ſeipm̄ eſt cauſa formalis ſeu p̄dicatum q̄d/
ditatiuū inferioꝝ. alia aūt inferiora p ipm̄ genus gene/
raliſſimū in quid p̄dicātur. ideo videtur ꝙ ꝯueniētius
reſpondeat̃ ꝓ ſupius q̄ inferius Rñdet ꝙ qꝛ inferius
actu ⁊ intellectu includit ſupius. ideo qꝛ ſignificat in/
ferius. aſſignat etiam ſupius ⁊ ita pfectiꝰ aſſignat cau
ſam q̄ qui aſſignat ſupius eo ꝙ ſupius non ꝯtinet infe
rius niſi potentialiter.

Hic primo Qꝛ inter ſcdas ſubſtan/
tias ſpēs eſt magꝰ ſubſtā
tia q̄ genus Patet p ra/
tiones quas ponit phs in textu ¶Dic ſcdo. ꝙ inter
ſpecies ſpecialiſſimas vna non eſt magis ſubſtantia q̄
alia Ptꝫ qꝛ ad q̄ſtionē factā p quid de p̄ma ſubſtantia
non reſpondet̃ ꝯuenientius vnā q̄ alia ¶Dic tercio
ꝙ vna p̄ma ſubſtantia non eſt magꝰ ſubſtantia q̄ alia
Patet qꝛ vna non magꝰ ſubiacet ſcde ſubſtātie q̄ alia
eo ꝙ vtraq̄ eſt infimū ſubiectum in genere ſubſtantie
¶Dic quarto. ꝙ inter omnia alia a primis ſubſtātijs
ſole ſpecies ⁊ genera dicūt̃ ſubſtantie. ⁊ hoc ſufficient̃
patet in textu Ad argumenta in oppoſitum ¶Ad pri/
mum dr̄ negando añs loquendo de genere logico Ad
p̄mā ꝓbationem dr̄. ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile plꝰ
differūt q̄ genere phiſico. ⁊ tñ ſunt in eodē genere logi
co Ad ſcdāꝫ ꝓbationē negat̃ minor. qꝛ cōicat in hoc mō
cōi eſſendi que eſt eſſe p ſe Et ad ꝓbatōem dr̄. ꝙ ꝯmen
tator hoc dicit. qꝛ quicquid ineſt ſupioribus ⁊ inferio
ribus prius ⁊ pfectius pticipatur a ſupioribꝫ q̄ infe/
rioribus. Uñ aliquid dr̄ equiuocum dupliciter vno
modo ꝓprie. ſ. qꝛ conuenit alicui ſm diuerſas rationes.
Alio modo cōiter ⁊ improprie ſcꝫ qꝛ non equaliter pti/
cipat̃ nec ꝯuenit eque pfecte q̄uis ſm eandē rōeꝫ ꝯue
niat pluribꝫ ¶Ad terciā ꝓpoſitōeꝫ dicūt ꝙ ſi ꝯpant̃ ſub
ſtantia corporea ⁊ incorpea ad ipſam ſubſtantiam ſtꝰ
coequeue ſub ea ⁊ vna nō eſt pfectior alia. ſed ſi ꝯpant̃
inter ſe ſic vna eſt pfectior q̄ alia Alij reſpondent negā
do minorem ⁊ ad ꝓbationem dicūt ꝙ illa ꝓpoſitio ha/
bet veritatē de illo qd̄ ꝯuenit effectui p illud qd̄ eſt aſ/
ſignatū cauſa ⁊ in eodē genere. modo ſubſtātia in cor
porea nō eſt cā in genere cauſe formalis p quā formali
ter ⁊ intrinſece ſubſtātia corporea eſt ſubſtātia ſꝫ ſolū
extrinſece ⁊ effectiue. Ad quartam ꝓbatiōem negatur
añs. nā angelus pōt tranſire de bono in malum Et
ad dictū boetij dr̄ ꝙ per extrema intelligit p̄mam ma/
teriam ⁊ primā formā. que non reponuntur in genere.
Unde inter p̄maꝫ formā que eſt deus ⁊ p̄mā materiā
mediat ſubſtantia ¶Ad ſcdm̄ dr̄ ꝙ ſubſtantia que ē
genus generaliſſimū nō eſt poſitiue ſimplex nec cōpoſi/
ta ſed pmiſſiue eſt vtrūq̄ Ipſa eñ ſic eſt ſimplex ꝙ per
mittit̃ ſtare cū ꝯpoſita. ⁊ ſic eſt ꝯpoſita ꝙ pmittit̃ ſtare
cū ſubſtātia ſimplici Et cū dr̄ ꝙ genꝰ ſumit̃ a materia
ꝯcedendū ē ꝙ ſumit̃ a materia hoc eſt ab aliq̄ hñte mo
dū materie nō aūt a materia de qua phiſici loquunt̃.
¶Ad terciā rōnem ptꝫ ſolutio ex dictis. ⁊ ad p̄mā ꝓpo/
ſitiōem ſilr̄ Poteſt eñ dici ꝙ illa diuiſio ſit ſubiecti in
accidentia vel vnius ſcde intentionis in alias ſcdas in
tentiones Et ſilr̄ dicat̃ ad terciā ꝙ ſubſtantia q̄ eſt ge
nus generaliſſimū ꝯtinet̃ ſub illa intentione q̄ eſt ſcda
ſubſtantia nō quidditatiue ſꝫ denominatiue Utrum
aūt ſubſtantia p̄dicet̃ de deo dictū eſt ¶Ad quartam
ꝓbatiōem dicit̃ ꝙ materia ⁊ forma ⁊ dr̄ñe ſubſtātiales
non ſtꝰ ſubſtantie de ſe ⁊ p ſe reponibiles in p̄dicamēto
ſubſtantie quō accipit̃ hic ſubſtantia ¶Ad quartum
ptꝫ ſolutio ex dictis. licet eñ nulla ſubſtantia ſit ſcda
ſubſtātia in ſuppoſitōe pſonali. ſubſtantia tñ ſimplicit̃
et hō ⁊ aīal ſtꝰ ſcde ſubſtantie Silr̄ dicat̃ ad ꝯſiderati/
onem phī. ꝙ ipſe dꝫ intelligi qñ fit diſtributio p ſingu/
lis generū Et etiā reſpectū p̄dicatorum ſcde intentionis
et non p̄me Et ſic ptꝫ. ꝙ nō eſt ſilr̄ de iſta inductione q̄
arguit̃ ſortes nō currit. plato nō currit ⁊c. ḡ nullus hō
currit. ſicut de iſta in qua arguit̃ reſpectu p̄dicati ſcde
intentōis. Et p hoc patet ſolutio ad terciam ꝓbatōem
Et ad quartam ptꝫ ſolutio ex dictis ſequitur cōe.

Cōmune eſt omni

¶In iſta ſecunda parte principali determinat phs
de ſubſtantia quantū ad ſuas ꝓprietates. ⁊ diuiditur

in ſex partes ſm ꝙ aſſignat ſex proprietates eius In pri
ma parte ponit primam proprietatē dicēs Cōe eſt om
ni ſubſtantie in ſubiecto non eſſe Probat inductiue. qꝛ
prima ſubſtantia non eſt in ſubiecto . ſicut patet ꝑ diſ/
finitionem eius Prima, namqꝫ ſubſtantia eſt que neqꝫ
de ſubiecto dicit̃ neqꝫ in ſubiecto eſt Silr̃ nulla ſcḋa
ſubſtantia eſt in ſubiecto Probat hoc primo inducti/
ue ſic hō nō eſt in ſubiecto ꝙuis dicat̃ de aliq̊ hoīe tā/
ꝙ̃ de ſubiecto. non tamen ē in ſubiecto aliquo homine
Et ſimiliter ꝙuis aīal dicat̃ de aliquo hoīe tanꝙ̃ de
ſubiecto . tñ nō eſt in aliquo hoīe Scḋo ꝓbat hoc ſillo
giſmo cū d̓r (Amplius aūt) dicens nihil eoꝝ que ſunt
in ſubiecto p̄dicant̃ rōne ꝙuis nihil ꝓhibeat nomen p̄
dicari Sed ſcḋe ſubſtātie p̄dicāt̃ noīe ⁊ ratione qꝛ ⁊ no
men ⁊ ratio hoīs ⁊ etiam aīalis p̄dicat̃ de aliquo hoīe .
g̊ ſcḋe ſubſtātie nō ſunt in ſubiecto (Nō eſt āt) Oſtē/
dit phūs ꝙ hoc eſt ꝓprium ſubſtantie ſic ꝙ cōueniat
ſibi ſoli. qꝛ nō eſſe in ſubiecto ꝯuenit etiā dr̄ñe. ⁊ hoc ꝓ/
bat ſic. qꝛ greſſibile ⁊ bipes predicant̃ de aliq̊ hoīe vt de
ſubiecto . ⁊ tñ non ſunt in aliquo ſubiecto. qꝛ rō dr̄ñe p̄
dicatur de quocūqꝫ ipſa dr̄ñā p̄dicat̃. ⁊ ſicut greſſibile
de hoīe p̄dicat̃. ſic etiā ratio greſſibilis (Non vos ꝗ cō
turbent) Remouet dubiū. aliquis eñ poſſet dubita/
re vtꝝ ꝑtes ſubſtantie ſint in toto ſicut in ſubiecto . cū
tñ videant̃ eſſe ſubſtantie . ⁊ d̓r non vos ꝯturbent ſub
ſtātiuaꝝ ꝑtes. que ita ſunt in toto quaſi ī ſubiecto ſint
Ne forte cogamur nō eas ſubſtantias eſſe ꝯfiteri Non
eñ in ſubiecto dicūt̃ ec. que tāqꝫ ꝑtes ſūt in aliquo eſt
eñ aliud eſſe in aliquo tanꝙ̃ in ſubiecto ⁊ eſſe in aliq̊
tanꝙ̃ in ſuo toto (Ineſt aūt ſubſtantijs) In iſta ſcḋa
parte ponit areſtotiles ſcḋam ꝓprietatem ſubſtantie di
cens ineſt autē ſcḋis ſubſtantijs ⁊ dr̄ñtijs eaꝝ vniuoce
p̄dicari ſpē de p̄mis Probat. qꝛ q̄cūqꝫ p̄dicant̃ de indi
uiduis aut ſpeciebꝫ p̄dicant̃ vniuoce Sed oēs ſubſtā
tie que p̄dicant̃ ⁊ ſilr̃ dr̄ñe eaꝝ p̄dicantur de indiuidu
is aut ſpeciebus. g̊ p̄dicantur vniuoce Minor ꝓbat̃
inductiue. qꝛ non ſunt plures ſubſtātie que p̄dicant̃ ꝙ̃
ſubſtātia que eſt ſpēs ⁊ ſubſtantia que eſt genus Naꝫ
a p̄ncipali ſubſtantia nulla eſt p̄dicatio. ipa eñ de nul
lo ſubiecto d̓r. ſed ſpecies p̄dicat̃ de indiuiduis ⁊ ſub/
ſtantia q̄ eſt genꝰ p̄dicat̃ ⁊ de ſpē ⁊ de indiuiduis ⁊ ſilr̃i
ter dr̄ñe. Maioꝛ ꝓbat̃ qꝛ omne qḋ p̄dicatur ſm nomē
et rōeꝫ p̄dicat̃ vniuoce eo ꝙ vniuoca ſunt. quoꝝ nomē
eſt cōe ⁊ rō ſubſtantie eadem Sed ſpēs genus ⁊ dr̄ña p̄
dicantur de p̄mis ſubſtātijs ſm nomē ⁊ ſm rationem
qꝛ certū eſt ꝙ ſpēs p̄dicatur de indiuiduis ſm nomen
et rōem. genus aūt de ſpeciebus ⁊ iḋo genus p̄dicatur
de indiuiduijs ſm nomē ⁊ rōnem. qꝛ quecūqꝫ de p̄dica
to dicūt̃ eadē ⁊ de ſubiecto dr̄ Et ſimilit̃ dr̄ñe p̄dicā
tur ſm nomē ⁊ rōem. ⁊ ideo oēs ſubſtantie que predicā
tur ⁊ etiā dr̄ñe eaꝝ p̄dicant̃ vniuoce (Oīs aūt ſubſtā
tia) In iſta tertia parte ponit areſtotiles terciā ꝓprie
tatem dicens Oīs aūt ſubſtantia videtur hoc aliquid
ſignificare. ſed in p̄mis ſubſtātijs eſt verū ⁊ indubita/
le ꝙ ſcant hoc aliquid eo ꝙ illḋ qḋ ꝑ eas ſcat̃ eſt indi/
uiduū ⁊ vnū numero In ſcḋis ſubſtantijs etiam vide
tur hoc eſſe ſub appellatōis figura eo ꝙ indiuiduum
vocat̃ homo vel aīal. nō tñ ſcant ſcḋe ſubſtātie hoc ali
quid ſed magꝭ quale quid eo ꝙ illud qḋ per eas ſcat̃
non eſt aliqḋ vnū quēadmodū p̄ma ſubſtantia. ſed d̓r
de pluribꝫ (Sed quēadmodū) remouet areſto. dubi
um quo aliquis poſſet credere ꝙ ſcḋe ſubſtātie ſcarent
ſimplr̃ quale ſiue quante ſicut album . dicens ꝙ ſcḋa
ſubſtantia non ſcat ſimplr̃ quale aliquid ſicut album
nihil eñ aliud ſcat albū ꝙ̃ qualitatem Sed ſcḋe ſub/
ſtantie circa primam ſubſtantiā qualitatē determināt
eo ꝙ ſcḋe ſubſtantie ſcant qualis ē p̄ma ſubſtantia Et
addit ꝙ determinatio plus eſt in genere ꝙ̃ in ſpecie id
eſt genus poteſt per plura determinari ⁊ qualificari ꝙ̃
ſpēs. eo ꝙ dicens aīal plus ꝯplectitur ꝙ̃ dicens homi
nem (Ineſt aūt ſubſtantijs) In hac q̄rta parte ponit
Areſtotiles quartam proprietatē ſubſtantie Dicēs ꝙ
ſubſtantie nihil eſt ꝯtrarium . ꝓbat inductiue. qꝛ p̄me
ſubſtantie nihil eſt ꝯtrarium nec etiam ſcḋe. ergo nulli
ſubſtantie eſt aliquid ꝯtrarium Probat antecedēs ex
emplariter qꝛ alicui hoī nihil eſt ꝯtrarium. Similiter
nec hoī nec aīali (Non autē) Dicit areſtotiles ꝙ hoc
non eſt ꝓprium ſubſtantie . non eñ ꝯuenit ſoli ſubſtan/
tie ſed etiā multis alijs vt quātitati. qꝛ bicubito nihil
eſt contrarium nec etiam recta ⁊ ſic de alijs quantita/
tibus (Niſi quis) Ponit inſtantiam dicens. niſi quis
dicat multa paucis eſſe ꝯtraria vel magnū paruo. que
tñ videntur eſſe quātitates ſoluit ꝙ determinatoꝝ. i.
p̄dictoꝝ nullum eſt contrarium alteri (Videtur aūt
ſubſtantia) In hac quinta ꝑte ponit quintam ꝓprieta
tem ſubſtantie dicens ꝙ ſubſtantia non ſuſcipit magis
⁊ minus . ⁊ qꝛ dictum eſt prius vna ſubſtantia eſt ma/
gis ſubſtantia ꝙ̃ alia ideo remouet inſtantiam que poſ
ſet fieri dicens ꝙ non vult dicere ꝙ vna ſubſtantia quā
tum ad actum ſubſtandi non ſit magis ſubſtantia ꝙ̃
alia ſed ꝙ vna queqꝫ ſubſtantia ſm illud quod eſt nō
ſuſcipit magꝭ ⁊ minꝰ Probat inductiue. qꝛ nulla ſub/
ſtantia prima ſm id qḋ eſt ſuſcipit magis ⁊ minus Si
militer nulla ſcḋa. g̊ Añs ꝓbat exēplariter. qꝛ vnꝰ hō
non eſt magis ⁊ minus homo ꝙ̃ alius nec vnꝰ a ſe nec
vnus in vno tp̄e ꝙ̃ in alio ſicut albū eſt altero albo ma
gis albū . ⁊ bonū altero bono magis bonum ⁊ ipſum
etiā a ſe magꝭ vel minus album vel bonum dicitur. vt
corpus cū ſit album dicit̃ eſſe magis albū ꝙ̃ prius ⁊ cū
ſit calidū magis ⁊ minus dicitur calidum Subſtātia
aūt non dicit̃ hoc modo. qꝛ nihil magꝭ dicit̃ nūc hō ꝙ̃
prius nec etiam aliquid aliorum que ſunt ſubſtantie.
(Maxime ꝟo ſubſtātie) In iſta ſexta ꝑte ponit ſextā
ꝓprietatem ſubſtantie . dicens ꝙ maxime ꝓprium ē ſub/
ſtantie cū ſit vna ⁊ eaḋ nūero manēs ſm ſui mutationē
eſſe ſuſceptibilē ꝯtrarioꝝ Et ꝙ hoc ꝯueniat ſoli ſubſtā
tie probat . qꝛ nihil aliud a ſubſtantia manēs vnum ⁊
idem numero eſt ſuſceptibile ꝯtrarioꝝ. g̊ Añs probat
inductiue. qꝛ coloꝛ cū ſit vnus ⁊ idem nūero non eſt ali
quādo albus ⁊ aliquando niger nec eadeꝫ actio in nu
mero eſt praua ⁊ ſtudioſa ⁊ ſic de alijs. que nō ſunt ſub
ſtantie. ꝙ aut illa proprietas conueniūt ſubſtantie de/
clarat exemplariter . quia idem homo numero eſt ali/
quando albus ⁊ aliquando niger aliquando calidus
et aliquando frigidus aliquando prauus ⁊ aliquā do
ſtudioſus (In alijs āt) Remouet inde vnū dubium
in quo tangit duas inſtantias Dubium eſt tale. vide
tur eñ ꝙ aliquid aliud a ſubſtantia manes vnum ⁊
idem numero ſit ſuſceptibile contrariorum . ſicut pa/
tet de oratione ⁊ opinione . Nam oratio manens vna
et eadem numero eſt ſuſceptibilis contrariorum eo ꝙ
illa oratio ſortes ſedet manens vna et eadem numero.
ſorte ſedente eſt vera ſorte ſurgente eſt falſa Similiter
opinio qua aliquis opinatur aliquem ſedere eo ſeden

te eſt vera. ⁊ eo ſurgente eſt falſa. ſed verum ⁊ falſum ſūt ꝯ̄ria. ſ; nec oratō nec opinio ſūt ſubē. ¶ Sed ⁊ ſi. Soluit hanc dubitatōem. ⁊ p̄mo ſoluit eam ꝑ diſtinctōem nā aliquid pt recipe ꝯ̄ria dupl'r. vno mō ƀm ſui mutatōem. alio mō ƀm mutatōem alterius. Primo ſuſcipe ꝯ̄ria ꝯuenit ſubſtātie. nā cum aliqua ſubſtātia mutat̄ de calido in frigidū. aut ex albo in nigrū. aut ex prauo in ſtudioſū. ipa mutat̄. Sȝ ſi opinio ⁊ orō ſuſcipiāt cōtraria. hoc eſt ſcdo mō. ſ. ƀm mutatōem alterius ⁊ non ƀm ſui mutatōem. Et ꝙ orō dicat̄ aliqñ vera ⁊ aliquā do falſa. ħ nō eſt. q: ipa mutata eſt. ſ; q: facta eſt mutatō in re ⁊ ſilr̄ ē de opinione. ¶ Si quis āt ħ. Soluit dcm̄ ꝑ interemptōnem dicēs ꝙ orō ⁊ opinio nō ſuſcipiūt cōtraria. ⁊ hoc ꝓbat ſic. q: cū aliqd ſuſcipit ꝯ̄ria ipm̄ eſt ſubiectū illoꝝ. ⁊ patitur ab eis. ſ; orō ⁊ opinio nō ē ſubiectū ꝯ̄riorum. nec aliquid patit̄ ab eis. ſ; fit paſſio circa rem ſubiectā ipis. quia ab eo ꝙ res eſt vl' non ē oratō dicat̄ ṽa vel falſa. ⁊ nō ex eo ꝙ ſit ſuſceptibil' ꝯtrariorū et iō res eſt que ē capax ꝯ̄rioꝝ. ⁊ nō orō vl' opinio. Subſtātia aūt ſuſcipit ꝯ̄ria ƀm ſui mutatōem. ſicut languorē ⁊ ſanitatē ⁊ nigredinē ⁊ candorē. ⁊cˀ. ⁊ iō ꝓpriū ē ſubſtātie cū ſit vna ⁊ eadē nūero manēs ƀm ſui mutatōȝ cē ſuſceptibilē ꝯ̄rioꝝ. Circa hūc textū. ¶ Attende p̄mo ꝙ in p̄ma ꝓprietate nō accipit Areſt. ſubiectū ꝑ eo qđ dicitur quaſi ſubtus iactū. hoc eſt ꝑ q̄libet ſubſtātia. ſ; accipitur ꝑ eo qđ eſt ens in ſe ꝯpletū. ⁊ ē occaſio vl' cā alteri exiſtendi in eo. ⁊ illo mō nihil niſi accn̄s eſt in ſubiecto. Nō capit aūt Areſto. ratōnē ꝑ diffinitōe quidditatiua. ſed magis ꝑ ꝯceptu formali ⁊ quidditatiuo. vn̄ dr̄ña nō habȝ diffinitōnē. ſ; bn̄ habet conceptū formalē. ¶ Attēde ſcdo ꝙ dr̄ñtia ē inter hoc aliquid ⁊ quale quid. vnde hoc aliquid ꝓprie acceptū ē ſuppoſitū. Ad ratōem autem ſuppoſiti requirit̄ ꝙ alteri nō innitatur nec habeat aptitudinē ad innitēdum alteri. Vn̄ accn̄tia nō ſūt ſuppoſita. licȝ ſint indiuidua. eo ꝙ alteri inherēt. Aīa rōnalis nō ē ſuppoſitū. eo ꝙ hȝ aptitudinē ad innitēdum alteri. vtputa corpori qđ informat vl' aptū natū eſt informare. Unde vnū numero indiuiduū ſuppoſitū ⁊ ꝑſona ordinē habēt inter ſe. nā indiuiduum vltra vnū nūero addit indiuiſibilē rōȝ in plura eēntialit̄ diſtīcta. Suppoſitū vero vltra indiuiduū addit negatōem duplicis innitētie. ſ. actualis ⁊ aptitudinal'. Perſona vero vltra ſuppoſitū addit nature intellectualitatē. Eſt eñ̄ ꝑſona ƀm Richardū intellectualis nature indiuidua ſubſtantia. ſed quale quid eſt aliquid cōmūe pluribus de quibꝫ p̄dicatur eēntial'r vl' accn̄talit̄. Nomē ḡ p̄me ſubſtātie ƀcat hoc aliquid. ſ; nomē ſcde ſubſtātie ſub appellatōis figura. i. ſub ſilitudine vocꝭ videtur ƀcare hoc aliqd: ƀcat tamē q̄le aliquid. eo ꝙ ſignificat naturā cū ꝯcretōe ad ſuppoſitū. Et ex ħ manifeſte pȝ error noīalium. qui dicūt ſcdas ſubſtātias ſignificare hoc aliquid. Dicūt eñ̄ termios cōes nō ƀcare vnā naturam cōem. ſed ipa ſingularia. que ſūt hoc aliquid. ¶ Attende tercio ꝙ ad verā ꝯ̄rietatē plures cōditōes requirūtur. Prima eſt ꝙ ꝯ̄rietas eſt oppoſitō diſtinctoꝝ ſpē. ⁊ eorūdem genere. dicuntur eñ̄ ꝯ̄ria que ſub eodem genere poſita ſunt. Scda conditō eſt ꝙ ꝯ̄rietas eſt dr̄ñtia extremoꝝ p̄dicantiū naturā poſitiuam et ꝑ hoc differt ab oppōne ꝓuatiua. in qua alterum extremū eſt nō ens formaliter. Tercia ꝯditio ꝙ ꝯ̄rietas eſt inter extrema maxime diſtātia. ⁊ hec habet̄ ex ſeptimo metaphiſice vbi Areſto. dicat ꝙ ꝯ̄rietas eſt differētia ꝑfecta. quia ſi maxima. ergo ꝑfecta. Quarta ꝯditō que ſequit̄ ex tercia eſt ꝙ tm̄ vnū vni contrariat̄. Quīta ē. ꝙ eſt oppoſitō eoꝝ q̄ ei dē ſuſceptibili viciſſim inſūt ⁊ ab eodē ſe expellūt mutuo. niſi alterū iſit a nafa. Sexta ꝙ in ꝯtrarijs hn̄tibus mediū nō deuenit̄ de extremo ad extremū. niſi ꝑtrāſeūdo omnia media. Et iſta habetur ex decimo metaphiſice. Vn̄ ꝯtrarietas cui ꝯueniunt tales ꝯditōnes vocatur ꝯtrarietas ꝓprie. vbi autē vna illarū deficit. erit ꝯtrarietas cōiter accepta. ¶ Attē de quarto. ꝙ vltima ꝓprietas pt dupl'r exponi ƀm ꝙ ħ nomē (maxime) pt exponi aduerbial'r. ⁊ tūc notat ꝯpatōem illius ꝓprietatis ad p̄cedentes ꝓprietates q̄ſi ipa ſit potior ⁊ ꝯuertibil' cū ſubſtātia. Alio mō pt accipi nominal'r ⁊ genitiue. ⁊ tūc noīat compatōem p̄me ſubſtātie ad ſcdam ⁊ ſic legitur. ꝓpriū eſt maxime ſubſtantie id ē p̄me ſubſtātie. p̄ma eñ̄ ſubſtātia eſt maxima ſuba. Vn̄ dicit Albertus ꝙ p̄ma expoſitō eſt melior. ſ; ex dictis Areſt. videt̄ ꝙ ſcda ſit melior. eo ꝙ dicit. cū ſit vna et eadē nūero. ⁊cˀ. eē āt vnū ⁊ idē numero p̄ncipal'r p̄me ſubſtātie ꝯuenit. ƀm hoc etiā diceturiſta ꝓprietas cōuenire ſubſtantie ƀm quartum modum proprij vl' ƀm alios modos.

Queſtio quarta

Utrū ꝓprietates ſubſtātie ſint a Ph̄. biſ. ſufficiēter aſſignate. ¶ Et arguit̄ p̄mo ꝙ nō. q: nō eē in ſubiecto non ꝯuenit oīm ſubſtātie. quia nō ꝯuenit forme ſubſtātiali. Nec etiam ſoli ſubſtantie. quia cōuenit deo ⁊ chimere q̄ nō ſūt ſubſtātie. ḡ p̄ma ꝓprietas ē inſufficiēter aſſignata. Silr̄ poſſet argui de ſcda. q̄ nō conuenit oī ſube eo ꝙ p̄me nō ꝯuenit. Silr̄ etiam nō ꝯuenit dr̄ñtijs nec etiā ſoli ſubſtātie cōuenit: quia ꝯuenit ꝓprio. ¶ Scdo ſic. nulla ſubſtātia ē vox. ḡ nulla ſubſtātia ƀcat quale quid. nec hoc aliquid. Pȝ ꝯñ̄a. quia ſignificare ē vocꝭ ꝯceptus vl' ſcripture. Etiā hec ꝓprietas ꝯuenit indiuiduis accn̄tiū. ḡ nō ꝯuenit ſoli. ¶ Tercio ſic. in quolibȝ genere eſt vna p̄ma ꝯtrarietas. ḡ ſubſtātie eſt aliquid ꝯtrarū. Cō firmatur. quia aliqua ſubſtātia corrūpit̄ ḡ corrūpitur a ſuo ꝯtrario. Scdo ꝯfirmat̄. q: elemēta ſūt ꝯtraria. ḡ. Tercio q: ꝯtrarietas in effectibꝫ arguit ꝯ̄rietatē in cauſ. ſ; in effectibꝫ ſube reꝑitur ꝯ̄rietas. ergo ⁊ in cauſ. Quarto ꝯfirmat̄. q: dr̄ñe de genere ſube ſūt ꝯ̄rie. Et vltra ſi in genere ſube ē ꝯ̄rietas ſuba ſuſcipiet magis ⁊ minus. eo ꝙ ille ꝓprietates ſꝑ ſe ꝯcomitātur. ¶ Quarto ſic. oē ſuſceptibile ꝯ̄rioꝝ ē corruptibile et mutabile. ſed aliq̄ ſube ſūt imutabiles ⁊ incorruptibiles. ḡ aliq̄ ſubſtātie nō ſūt ſuſceptibiles ꝯ̄rioꝝ. Minor pȝ de celo ⁊ de ſubſtātijs incorporeis. Et ꝯfirmat̄ q: hec ꝓprietas nō ꝯuenit ſecūdis ſubſtātijs. eo ꝙ ſcda ſubſtātia nō ē vna ⁊ eadē numero.

In oppoſitū eſt ph̄s in textu. Pro ſolutōe iſtius q̄ſtionis ſoluēde ſunt quattuor queſtiones minus p̄ncipales.

Prima queſtio. Utrū p̄ma ꝓprietas ſube ſit a ph̄o ꝯueniēter aſſignata. Pro cuiꝰ ſolutōe. ¶ Attēde p̄mo ꝙ areſto. ꝑ nō eē in ſubiecto intelligit ꝓprietatē affirmatiuāȝ que eſt hec. Cōe eſt oīm ſubſtātie reponibili in p̄dicamēto eē eē ꝑ ſe ſic ꝙ nō ſit i altero tāq̄ in ſubiecto. Deꝰ eñ̄ ⁊ chimera nec ſūt entia per ſe nec in p̄dicamēto re-

ponũtur. ¶ Attēde ſecũdo ꝙ ſcīa capitur dupl'r. vno mō general'r. ꝓ eo ſcꝫ qḋ eſt ens ꝑ ſe. ⁊ illo mō qḋlibꝫ reponibile in p̄dicamēto ſubſtātie. ſiue directe ſiue indirecte. ſiue ꝑ ſe. ſiue reductiue poſſet dici ſubſtātia. Alio mō ſpēalit' capit' ꝓ eo qḋ ē ꝑ ſe reponibile in p̄dicamēto ſubſtātie. ſiue de quo ſubſtātia in abſtracto p̄dicat'. Vñ ſubſtātia equiuoce dr̄ de ēte ꝑ ſe ⁊ de pncipijs ētis ꝑ ſe. vñ hec ꝓprietas ē ꝓpria q̄rto mō ſi capiat' ſuba gñalit'. nō aũt ſi capiat' ſpēalit'. ſicut hic accipit eā Areſto. ¶ Attēde tercō. ꝙ ptes ſubſtātie ſũt triplices. quedaꝫ ſũt eēntiales. ſicut materia ⁊ forma. Alie ſũt quidditatiue. ſicut genꝰ ⁊ dr̄ña. q̄ conſtituũt q̄dditatē ſpēi. Alie ꝟo ſũt quātitatiue. ⁊ ſũt ptes dimēſionũ includētes. q̄ ꝯſtituũt ſubſtātiā extrīſece. ¶ Attēde quarto. ꝙ al'r ps ē in toto ⁊ accñs in ſubiecto. Nā ps exñs in toto accipit actũ ⁊ rōem a toto. quī q̄dē actus ē a forma. Et ſimil'r opatō eius quā hꝫ ſm̄ formā. ſicut oculi eſt videre radicis alimētũ trahere. ⁊ folij fructũ a caumate defēdere. ⁊ manus opꝰ practici intellcũs pficere. Hec āt. ptes facere nō poſſũt. q̄n a toto abſciſe ſũt. ⁊ iō non nominātur talibꝫ noibus. niſi equoce. Sic aũt accñs nō ē in ſubiecto. ſicut ps. ſꝫ ſubiectũ accentis eſt ēs in ſe cōpletũ ⁊ totũ. ⁊ accñs pt ita bñ inherere alteri ſubiecto manēte noīe ⁊ rōe. ſicut illi cui inheret. Eſt ḡ aliꝰ modus eēntial'r in quo accñs eſt in ſubiecto. ⁊ quo ps ē in toto. ſicut pꝫ in q̄rto phiſicoꝝ.

Dic primo

ꝙ p̄ma ꝓprietas ſubſtātie eſt ꝓpria q̄rto mō ſubſtātie. ſi ſubſtātia capiatur general'r. eo ꝙ cōuenit oīni ⁊ ſoli ſubſtātie ⁊ ita. ḡ ē ꝓpria ſubſtātie accepte in ſuppōe ſimplici. ⁊ cōis ſi capiatur in ſuppōe pſonali. ¶ Dic ſecũdo ꝙ dr̄ña ſubſtātialis ē ſubſtātial' general'r accipiendo ſubſtātiā. Ptꝫ q̄a ex nō ſubſtātijs nō fit ſubſtātia p̄mo phiſicoꝝ. ex genere āt ⁊ dr̄ña ꝯſtituitur ſpēs in genere ſubſtātie. ¶ Dic tercio ꝙ ptes eēntiales ſũt ſubſtātie. capiēdo ſubſtātiā p̄mo mō. Pꝫ primo ſic. q̄ nō ſubſtātia nō eſt poꝛ ſubſtātia. eo ꝙ ſubſtātia eſt p̄mũ ēs ſeptimo metaphiſice. ſed oīs pars eēntialis poꝛ eſt eo cuiꝰ eſt ps. eo ꝙ pncipiũ et cā ē pꝰs naturalit' cāto. ḡ ⁊c̄. Scḋo ſic. nihil ꝑtinet ad q̄dditatem ſubſtātie niſi ſubſtātia. ſed ptes eēntiales ꝑtinēt ad eēntiam ſubſtātie. igitur. Tercio ſic. diuiſum debet p̄dicari de mēbꝛis diuidētibꝫ. ſubſtātia aũt diuidit' in materiā formā. ⁊ iḋ qḋ ē ex his. 2° de aīa. Quarto pꝫ ex autoritate Areſto. in textu dicētis (Nō vos cōturbet ⁊c̄. ¶ Dic quarto ꝙ ptes q̄titatiue nō ſũt ſubſtātie niſi general'r capiat' ſubſtātia. ⁊ hoc loquēdo de ipſis. vt ſũt in toto ſiue vt ptes ſtˀ. pñt tñ dici aliquid ſubſtātie. pꝫ ex dictis. Nā ipe vt dicit nō ſubſiſtũt actual'r. ſed potētial'r exiſtunt

Queſtio ſecunda

Vtrũ in ſubſtātia ſit ꝯrietas. Pro cꝰ ſolutōe nota ꝙ ꝯrietas capit' tripl'r. vno° ꝓ ꝓuatiue oppoſitis. ſicut capit' in p̄mo phiſicoꝝ. Alio° capit' ꝓ repugnātia duarũ formaꝝ poſitiuaꝝ in quocũqꝫ genere. Tercio° capit' ꝓ repugnātia duaꝝ formaꝝ actiuaꝝ ⁊ paſſiuaruꝫ ſub eodem genere poſitaꝝ. q̄ maxime a ſeinuicē diſtāt ⁊ eidē ſuſceptibili viciſſim inſtˀ ab eo deqꝫ ſe expellũt. ⁊ illi ꝯrietati ꝯueniũt ꝯditōes ēca texˀ aſſigte

Dic

Breuiter ꝙ in ſubſtātia repit' ꝯrietas p̄io ⁊ 2°° accepta. eo ꝙ ibi eſt repugnātia habitꝰ ⁊ ꝓuatōis. ⁊ ſil'r dr̄ñarũ oppoſitaꝝ. Sꝫ nō tercio°. eo ꝙ ſubſtātie nō ſũt forme actiue ⁊ paſſiue adinuicē. licꝫ aũt Auicēna videat' dicere ꝙ ignis ⁊ aq̄ ꝯriat' ſm̄ ſubſtātiā. ex h̄ tñ nō ſequit' ꝙ in ſubſtātia ſit ꝯrietas ꝓprie dicta. ¶ Et ſi dicat' ꝙ om̄e qḋ corrũpit' a ſuo ꝯtrario corrũpit'. ſicut habet' ex p̄mo celi. ſubſtātia aũt corrũpit' hꝫ ḡ cōtrariũ. Dic ꝙ ſubſtātia ꝑ accñs corrũpit'. videlꝫ rōe p̄marũ q̄litatũ. vl' ꝯcede ꝙ in ſubſtātia eſt ꝯrietas general'r accepta.

Tercia queſtio

Vtruꝫ ſubſtātia hoc ē forma ſubſtātial' ſuſcipiat magis ⁊ minꝰ. Pro cuiꝰ ſolutōe ¶ Attēde p̄mo ꝙ ad illā queſtionē rñdent aliqui ꝙ nō. eo ꝙ oīs dr̄ña adueniēs rei ꝯſtitute īncē eēntiali eiꝰ eſt accñs. Si aũt forma ſubſtātialis ſuſcipet magis ⁊ minꝰ. hoc eēt ꝑ tales dr̄ñtias ſiue gradus. ḡ illi eēnt accñs. ⁊ ꝑ ꝯñs forma ſm̄ ſuũ eē nō ſuſcipet magis ⁊ minꝰ. ¶ Scḋo ſic. q̄ oīs dr̄ña q̄ ē īncē rei eſt ſpecifica. Si āt forma ſuſcipet magˀ ⁊ minꝰ ꝑ gradꝰ ſiue dr̄ñas. tūc forma intēſioꝛ ſpē differret a forma remiſſioꝛi qḋ ē falſũ. Tercō ꝓbatur autoritate phī dicētis in octauo metha. ꝙ ſpēs rerꝝ ſe hñt ſicut nũeri ita ꝙ ſicut ad numerꝝ nō pt addi vnitas q̄n variet' ſpecies. ita ad ſpēꝫ nō pt addi dr̄ā q̄n ipa variaret'. Quarto ſic. q̄ ſi ſubſtātia ſuſcipet magˀ ⁊ minꝰ ſeq̄ret' ꝙ ad ipm̄ poſſꝫ eē ꝑ ſe motꝰ. qḋ ē ꝯ Arˀ. q̄nto phiſicoꝝ. Et h̄ dr̄ Arˀ. ꝙ ſubſtātia nō ſuſcipit magˀ neqꝫ minꝰ. igit' ⁊c̄. Pro ſolutōe iſtaꝝ rōnũ ⁊ veritatis manifeſtatōe Attēderꝰ. ꝙ gradꝰ nō ē aliud niſi quedā portō pfectōnal' ipius forme extra q̄dditatē exñs. ipam tñ includēs coīcidēs cũ ea in idē eēntial'r ⁊ real'r incluſa in cōceptu individui vagi vage. ⁊ determīati deīmiate. Vñ in iſta deſcriptōe tāgũt' aliq̄ cōditōes req̄ſite ad gradũ. Pria cōditō ē ꝙ gradꝰ ē q̄dā portō pfectional'. q̄ forma ſpecifica de ſe ē illimitata hñs quā dā totalitatē ſiue intēſiuā q̄titatē. cuiꝰ q̄titatis iſte gradꝰ portio ē. Scḋa cōditō ꝙ ſit extra cōceptũ q̄dditatiũ ⁊ ſpecificũ forme. quia ſi eēt de cōceptu q̄dditatio. tũc vbicũqꝫ repiretur forma. ibi ⁊ oēs gradus forme repirent'. qḋ ē falſũ. Tercia cōditio ē. ꝙ gradꝰ includat formā. pꝫ q̄ in quolibet gradu ſaluaret' rō forme. qḋ nō eſſꝫ niſi eā includeret. Quarta cōditō ē. ꝙ gradus eſt idē eēntial'r ⁊ real'r ipi forme. ſi em̄ nō. tũc poſſꝫ repiri forma ſine oīni gradu. qḋ ē falſũ. ¶ Et ſi arguat'. gradꝰ pt ſeparari a forma et etiā aduenit forme poſt eē eiꝰ cōpletũ. ḡ real'r diſtinguit' a forma. ⁊ ē accñs eius. Negāda ē ꝯña. gradꝰ em̄ nō ſũt res. ⁊ iō nō diſtinguũt' ab aliq̄ real'r. ſꝫ ſũt magˀ quidē mōi ſiue portōes reruꝫ. Poſſꝫ tñ dici ꝙ oēs gradus in forma ſtˀ vna res int' ſe q̄uis rōe diſtīcti. ſꝫ dr̄ h̄ poſtea dicet'. ¶ Attēde 3° ꝙ duplices ſtˀ gradꝰ. q̄dē ſũt forme ſpecifice eēntial'r ⁊ ſpecifice diſtiguētes. ⁊ illi vocāt' gradꝰ q̄dditatiui de q̄bꝫ nō loq̄mur in ꝓpoſito. Alij ꝟo ſũt gradus īdiuiduales cōtenti in latitudine forme ſpecifice de q̄bus data ē diffinitō. ¶ Attēde q̄rto ꝙ ſm̄ aliq̄s ſubſtātie tres ſũt mōi. q̄ꝝ p̄mus ē eē ꝑ ſe. ⁊ non in alio. q̄ ē formal'r negatiuꝰ. Scḋa ē ſubſtare accñtibꝫ q̄ ē poſitiuꝰ. Tercius āt ē ſubſiſtere ꝑ ſe q̄ nō d̄real'. ſꝫ ſolũ ratōnis. eo ꝙ eiuſdem ad ſeipm̄ nō ē real' relatō. Et ex h̄ inferũt tale diſtictōem. ꝙ ſubſtātiā ſuſcipe magˀ ⁊ minus pt itelligi dupl'r. vno° q̄tũ ad eiꝰ ꝓpriũ modũ eēndi. q̄ ē eē ꝑ ſe. ⁊ nō in alio. ⁊ ſic ſubſtātia nō ſuſcipit

magis neq̧ min⁹. nec infra eādē ſpēm. nec in diuerſ hʒ latitudinē graduū. ⁊ ſic itelligiꝛ dictū Areſto. in textu et multa alia dicta p hoꝝ. q̄ hoc ſonare videnꝛ. Alio° q̄tū ad ſubſtratū huic mō eēndi. ⁊ ſic ſubā bñ pt ſuſcipere magis ⁊ min⁹

Dic pmo Q ſubſtātia q̄tū ad gradus ſpecificos nō ſuſcipit magis neq̧ min⁹. h pbāt qttuor rōes ſupius adducte ¶ Dic ſcdo. q ſubā q̄tū ad ꝓpriū modū eēndi p ſe nō ſuſcipit magis neq̧ min⁹. eo q q̄libet ſubſtātia eq̄lr eſt ens p ſe. ita q nō ē in alio ſub iectiue ¶ Dic tercio q ſubſtantia quo ad grad⁹ idiuiduales ſuſcipit mag ⁊ min⁹. Pʒ q̄druplr. pmo p articulū piſieſem. xxiij. q̄ dicit q error ē dicere aīam xpi nō eſſe pfectiorē in eēntialib⁹ aīa iude. ḡ ſequiꝛ q aīma xpi hʒ aliq̄s gradus eēntiales q̄s nō hʒ aīma iude. ⁊ ſi tales gradus poſſent dari aīe iude. p q̄s ipa intendereꝛ Probaꝛ ſcdo ratōne Fr̄acīſci de mar. ſuꝑponēdo q ſic duo corꝑa naturalia eiuſdē ſpēi ⁊ eiuſdē dīſpōis q̄tum ad oīa excepta ſola raritate ⁊ denſitate. q̄ꝝ vnū ſit duorū pedum. ⁊ aliud ſit vni⁹ pedis. ⁊ corp⁹ duoꝝ pedū cōdenſeꝛ quātū ad dimēſiōes eius q̄uſq̧ veniat ad q̄ntitatem vni⁹ pedis. h totū ē poſſibile Quo ſuꝑpoſito arguiꝛ ſic. oīe corp⁹ ſm ſubſtātiā excedens aliō manēte eius tota ſubſtātia ſp excedet ſm corp⁹ illud. ſʒ corpus duoꝝ pedū ſm ſubām excedit corp⁹ vnius pedis. ⁊ ipſo ꝯdenſato remanet tota ſubſtātia ei⁹. ḡ poſtq̄ erit cōdenſatū ⁊ redactū ad q̄titatē vnius pedis. adhuc excedit aliud corp⁹ vnius pedis. ⁊ erit mai⁹ eo. ſed nō mai⁹ extēſiue. ḡ neccāario eſt maius intēſiue. ⁊ p ꝯñs vna ſubſtātia erit mag ſubſtātia intēſiue q̄ alia eiuſdē ſpēi. ⁊ ſic ſubſtātia ſuſcipit mag ⁊ min⁹. Tercio ſic. calidū et frigidū intendūꝛ ⁊ remittūtur. ḡ ignis ⁊ aq̄. ꝯña probatur. q̄ cā naturali ſilr ſe hñte. cātū ſilr ſe hʒ. eo q cā naturalis agit ſm vltimū ſue potētie. ⁊ ſic q̄nto cā naturalꝰ ē pfectior vl ipfectior tāto. effect⁹ erit mag ⁊ min⁹ pfect⁹. ḡ. Quarto ſic. id qd formalr ⁊ entitatiue ptim ē in termino a quo. ⁊ ptim ē in termino ad quē. hʒ grad⁹ ſm q̄s ſuſcipit magis ⁊ minus. ſʒ ſic eſt de ſuba. ḡ Maior pʒ. q̄ gradus nō ſūt niſi q̄dā ptes pfectōnales Minor pbaꝛ p phm ſexto phiſicoꝝ dicētem. oē qd trāſmutatur ptim eſt in termino a q̄ ⁊ ptim in termio ad quē Et dicit ꝯmentator h hre veritatē in q̄ttuor generib⁹ de q̄ꝝ nūero eſt ſubā. ¶ Dic q̄rto. q nō ē incōueniens ad ſubām eē motū generalr captū. pʒ ex autoritate iā allegata ⁊ p diffinitōē mot⁹ in 3° phiſicoꝝ.

Ad rōes alterius opinionis ¶ Ad pmā dōm ē q licet iſti grad⁹ ſint accñtia. capiēdo accñs pro eo qd ē extraneū. ſic capit phs in libro elenchorū. nō tñ ſt accñtia ſi capiꝛ accñs p eo qd adeſt ⁊ abeſt ſic capit por. ⁊ phs in p° thopicoꝝ ¶ Ad ſcdā dōʒ q licʒ gradus q̄ ſūt ſpecifici ſiue q̄ddītatiui variēt ſpēm. nō tñ grad⁹ indiuiduales. Et p h pʒ ſolutō ad terciā. Ad quartam pʒ ſolutō ex dictis

Queſtio quarta

Utr̄ maxīe ꝓpriū ſit ſubſtātie cū ipa ſit vna ⁊ eadem nūero manēs eē ſuſceptibilē ꝯrioꝝ. p c⁹ ſolutōe Attēde pmo q actu alr ſuſcipe ꝯria ⁊ mutari de ꝯrio in ꝯrium ꝯuenit pmo ſubſtātie pme ⁊ ex ꝯñti ſcdē. eo q act⁹ et opatōes ſūt ſingulariū. aptitudo tñ ad ſuſcipiēdum ꝯria pmo ꝯuenit ſcdē ſubſtātie. ⁊ ſcdario pme. ⁊ ſm h etiā iſta ꝓprietas pt eē ꝓpriū q̄rto° ſi ſuſceptibile dicat aptitudinē. vl pmo° ſi dicat actū. ¶ Attēde ſcdo q ſub ſtātie ad accñs triplex eſt habitudo. ſ. potētie ad actū cauſe ad cātum. ⁊ habitudo pbētis eis ſtabilimentū ⁊ occaſionē eēndi. Vñ lʒ aliquod accñs quodāmō poſſit hre cātum. nō tñ vnū accñs pbet alteri ſtabilimentū ſiue occaſionē exiſtendi. Licet eñ ſupficies ſit in potentia ad colores. ⁊ ſilr q̄litates pme ſint cāe aliaꝝ q̄litatū. nō tñ ſubſtāt. ſʒ bñ ſūt illa mediantib⁹ quib⁹ ſubiectū ſubſtat. Vñ q̄ntitas nō eſt ſuſceptiua alioꝝ accñtiū ſenſibiliū. niſi ex eo q alia accñtia pſuꝑponūt q̄ntitatē iherere ſubiecto an̄q̧ ipa inhereāt. Et p hoc pʒ ſolutō argumenti. quo etiā vult pbare q̄ntitatē eſſe ſubſtātiā ex eo q accñs ſuſcipit accñtia ꝯria. h eñ falſū eſt ¶ Attende 3° q circa inſtātias q̄s facit phs q aliter veritas et falſitas ſt in re voce vl ſcriptura ⁊ intellectu. nō eñ ſūt in voce. niſi ſicut in ſigno ⁊ in re ſicut in cā ſiue fundamento. In intellectu vero ſicut in termio. Vñ nō loquiꝛ hic de veritate fūdamētali. q̄ eſt ꝟitas in re. ſʒ formali. que eſt ꝯformitas rei ad intellectū. que quidē cōformitas eſt in intellectu obiectiue. q̄ reflectit ſe ſup ſuum actum. ꝯpando illū ad obiectū. ⁊ illa reflectō conſiſtit in hoc q itellect⁹ ꝯgnoſcit ſuū actū eē ſilem vl diſſimilē ipi obiecto. ⁊ iſta ꝯformitas nō eſt aliq̄ q̄litas abſoluta. nec etiā reſpectiua realis. ſʒ ſolū rōis. eo q non ꝯſurgit circūſcripto ope intellect⁹ ¶ Attēde q̄rto q cū dicit phs orōem nō ſuſcipe ꝯria p ſui mutatōem intelligit q ipa nō ſuſcipit ꝯria niſi aliq̄d aliud pus muteꝛ et aliq̄d aliud pus ſuſcipiat ꝯria. nō aūt ſic eſt in ſubſtātia. q̄ ſuſcipiēdo ꝯria nō prequirit mutatōem alicuius pcedentis. Vñ phs nō negat oīmodam mutatōē ab ipa orōe que nūc eſt vera nūc falſa. ſicut nec ab altitudine. q̄ nūc eſt ſilis. nūc diſſilis. ſʒ vult q illa mutatio nō eſt pmo nec originalr in ipa orōe. ſʒ in re. Vñ nō videꝛ poſſibile tranſire de ꝯdictorio in ꝯtradictoriū ſine mutatione.

Dic pmo Q eē ſubiectū accñtiū eſt maxīe ꝓpriū ſubſtātie. pʒ q̄ ſm Auicennā ſubiectū ē ens in ſe cōpletū qd alteri pbet occaſiōē exiſtēdi. nihil aūt h facit niſi ſubā ¶ Dic ſcdo q hec ꝓprietas maxīe coueniit pme ſubſtātie. ⁊ ſcdario ſcdē. eo q ſuſcipe ꝯria generari ⁊ corrūpi ⁊c. ſūt act⁹ q̄ pncipalr couenīūt ſuppoſitis ¶ Et ſi arguas cōtra h. q̄ de⁹ ⁊ angeli ⁊ corꝑa celeſtia nō ſuſcipiūt ꝯria. ḡ ⁊c. Dico ꝯcedēdo q de⁹ nō ſuſcipit cōtraria. nec ipe eſt ſubſtātia. ſʒ ſup ſubſtātiam. Lʒ aūt angeli nō ſuſcipiūt cōtraria aliq̄ d facto. ſunt tñ ſuſceptibiles cōtrarioꝝ. eo q aliq̄ angeli boni fcī ſt mali. Licʒ āt corꝑa celeſtia ſm cōmētatorē in de ſubā orbis nō ſuſcipiūt cōtraria corruptiua. pñt tñ ſuſcipe cōtraria pfectiua. aliq̄ eñ ps celi eſt rara ⁊ alia denſa. Nā ſm eū ſtella eſt dēſior ps ſui orbis. ¶ Dic tcio. q orō ⁊ opinio pñt ſuſcipe cōtraria reſpectiua. ſic ſt ꝑm ⁊ ſīm eadē de cā q̄ albedo ſuſcipit cōtraria. vtputa ſilitudinem vel diſſilitudinē. nec h eēſt cōtra phʒ ¶ Dic q̄rto q licet ꝟitas fūdamentalꝰ ſit entitas realꝰ. nō tñ ꝟitas formalꝰ. pʒ q̄ illa eſt in compōē ⁊ diuiſione nr̄i intellect⁹ cōpantis ſuū actū ad obiectū. ⁊ illa ꝟitas nō eſt ſubiectiue in itellectu. ſʒ ſolū obiectiue. ſʒ eſt ſubiectīe in re hñte eſſe cognitū ¶ Sʒ cōtra pdicta arguiꝛ q̄druplr pmo ſic. potentia itellectiua ⁊ voliīa ſm phos ſt accñā

et tñ pñt ſuſcipe ꝯria. ḡ nõ ſola ſubſtantia eſt ſubiectū ꝯtrarioꝝ. Scḋa ps añtis pȝ. qꝛ poſſūt recipe iuſticiaȝ et iniuſticiā. ſciam ꝛ errorē ¶ Scḋo ſic. ignis ꝛ aq̄ ſunt ſube. ꝛ tñ nõ pñt ſuſcipe ꝯtraria. ḡ ꝛc Scḋa ps añtꝰ pȝ qꝛ ignis nõ pt̄ trāſire de caliditate in frigiditatem. nec aq̄ de humiditate in ſiccitatē. Rñdet Boetius in cõmēto. ꝙ caliditas ē de ſubſtātia ignis. ꝛ humiditas ꝺ ſubā aque Nec dicūꝛ ꝯrie q̄litates ſimplr̄. ſed q̄litates ſubſtātiales. Et hoc idem videꝛ dicere Pe. h. ſic in ſūmulis patuit ¶ Sȝ ꝯ. qḋ vni eſt accñs nulli eſt ſubſtātia. ꝑmo phiſicoꝝ. caliditas āt ē accñs aque calefacte. ḡ nõ eſt ꝺ ſubſtātia ignis ¶ Terº ſic. nulla ꝓpõ vocalꝭ eſt ꝟa. ḡ male dꝛ ꝙ ꝟitas ē in oꝛõe tanq̄ in ſigno. Añs pȝ Tū pmo. qꝛ oꝛõ vocalꝭ nõ eſt eo. ꝙ nulle eiꝰ ptes ſtꝫ q̄n eīn ſubiectū eſt. ꝑdicatū nõ eſt nec copula. ḡ. Tū 2º. qa ſi eēt ꝟa vl̄ h̄ eēt q̄n ſubiectū ꝓferꝛ. ł q̄n ꝑdicatū ł copula ſȝ neutꝝ hoꝝ eſt ꝺõm. ſicut de ſe pȝ. igiꝛ. Tū tcio. qꝛ ſeq̄reꝛ ꝙ poſtq̄ aliq̄s dixit veꝝ. poſſet nūq̄ dixiſſe veꝝ et poſtq̄ aliq̄s dixit mendatiū poſſet nūq̄ dixiſſe mendaciū. ſed h̄ eſt ipoſſibile. ḡ Cõſeq̄ntia pȝ. qꝛ poſtq̄ aliq̄s ꝓtulit iſtaȝ verā. hõ ē in ſua libertate. ꝛ ſtati ad dat aſinus. ex quo ꝟitas ꝓpõis dependet ex ꝯpleta ꝟcatõe ꝓpõis pt̄ nūq̄ dixiſſe ꝟm. pꝰq̄ eīn q̄s ꝓtulit. ſtati ad dat aſinus erit vera. ꝛ ſic poſtq̄ dixit mēdaciū. pt̄ nūq̄ dixiſſe mendaciū Tū q̄rto ꝓpões vocales ꝟcāt ad placitū et aliud ꝟcant in vna ydeomate q̄ in alia. ḡ q̄cunq̄ ꝓpõ ē ꝟa in vno ydeomate poterit eſſe falſa ꝛ ipoſſibilis in alio. ꝛ ſic tota biblia ſcripta vl̄ ꝓlata poſſet eſſe falſa ¶ Quarto ſic. veritas ꝓpõis nihil ē. ḡ nulla ꝓpõ dꝛ ꝟa vl̄ falſa. Añs pȝ. qꝛ ſi eſſet aliq̄d q̄uocūq̄ i intellectu vl̄ ꝓpõe exñs. ſeq̄reꝛ pmo ꝙ ꝑ motū digiti mei poſſe mutare oēs angelos. Pȝ ꝯña. qꝛ. qꝛ iſta eſt ꝟa digitꝰ meꝰ q̄eſcit. ꝛ ꝑ motū digiti mei huiꝰ ꝓpõis veritas corrūpitur et cauſaꝛ in ea falſitas. talꝭ āt ꝓpõ eſt in mente āgeli Seq̄reꝛ 2º ꝙ muſca volās poſſet alterare oēs āgelos ꝛ aīmā xp̄i. ſȝ h̄ ē abſurdū. ḡ. ꝯña pȝ ſicut pus. Seq̄reꝛ tercio ꝙ eſſet aliq̄ res alia a deo quā deꝰ nõ poſſet facere. Pȝ ꝯña. nā iſta ꝓpõ aliq̄d creaꝛ a deo de nouo pt̄ eē falſa. iſta falſitas ē aliq̄d diſtinctū a ꝓpõe qḋ deꝰ nõ pt̄ creare. ſi eīn căret eam. iā ꝓpõ eſſet ꝟa. eo ꝙ aliq̄d de nouo creaꝛ. Sequereꝛ q̄rto ꝙ duo ꝯdictoria eſſent ſilꝛ ꝟa Pȝ ꝯña. nā iſta ꝓpõ nihil cāꝛ a dõ põt eſſe ꝟa. ponaꝛ ḡ ꝙ ſit ꝟa. ſua veritas erit aliq̄d diſtinctū ab ea. vel ḡ illḋ cāꝛ a deo vl̄ nõ. ſi nõ ſeq̄uiꝛ incõueniens qḋ pus. ſi ſic. ḡ aliquid cāꝛ a deo ſic ille due erūt ꝟe. nihil cauſaꝛ a dõ. aliq̄d cāꝛ a deo

¶ Ad argumēta ¶ Ad pᵐ dico ꝙ potētia itellectiua ꝛ volitia nõ ſtꝫ accñā ipius aīe. ſȝ ſūt realiꝛ eedē ipī aīe. de q̄ patebit in libro de aīa ¶ Ad ſcḋȝ ꝺõm ē ꝙ ignis ꝛ aq̄ ſtꝫ ſuſceptibiles ꝯrioꝝ. lȝ ignis nūq̄ poſſit naturalr̄ eſſe frigidꝰ. neq̄ aq̄ ſicca. videꝛ tñ ꝙ ex rõibꝫ formalibꝫ ipoꝝ h̄ eis nõ repugnet. Et ſic lȝ nõ poſſūt ſuſcipe ꝯria humiditatis ꝛ caliditatis ſūt tñ apti nati ſuſcipe illa vl̄ alia. Et cū dꝛ ꝙ caliditas ē de ſubſtātia ignis. h̄ videꝛ ſalua reuerētia Boetij nõ eē verū ſicut ex argumēto patuit ¶ Ad 3ᵐ negaꝛ añs. Ad pmā ꝓbatõem ꝺõm ꝙ lȝ vocalꝭ ꝓpõ nõ ſit ens ꝑmanēs neq̄ ꝑmanētes ptes habeat. ē tñ ēs ſucceſſiuū. ꝛ ſuas ptes hȝ in ſucceſſione ¶ Ad ſcḋam ꝓbatõem ꝺõm ꝙ ꝓpõ ē vera nõ ꝑ tpe ꝓlatõis vniꝰ ꝑtis; ſȝ ꝑ tpe ꝯpleto ꝓlatõnis. Et ꝑ h̄ pȝ ſolutõ ad terciū. veritas eīn iſtiꝰ ꝓpõis. hõ ē in ſua libertate ꝺijudicanda ex tpe ꝯpleto ꝛ totali ꝟcatõ ꝓpõis. Silꝛ iſtius. hõ in ſua libertate eſt aſinus. vnde iſte ꝓpões ſūt oīno diſtīcte. eo ꝙ hñt totalia ꝟcata diſtincta ¶ Ad quartū ꝺõm eſt. ꝙ ſicut ꝓpõ vocalis ad placitū ꝟcat ꝟm. ita pt̄ ꝟcare falſū. ſi termini alr̄ impõnereꝛ ad ꝟcandū ¶ Ad q̄rtā rõem pȝ ſolutõ ex dictis. Nā veritas formalꝭ nõ eſt entitas realꝭ. ſȝ ſolū ētitas rõnis. que nõ ē ſubiectiue in intellectu. ſȝ ſolū obiectie. et iõ nõ pt̄ alterare intellectū neq̄ mutare. neq̄ ſibi ꝯuēit ꝓprie creatõ. Eſt eīn creatõ entis realr̄ exñtis. quale ēē nõ eſt veritas formalis.

¶ Ad argumēta pncipalia ¶ Ad pmū dꝛ negando añs. Ad ꝓbatõem aūt dꝛ ꝙ forma ſubalꝭ non eſt in ſubiecto vt h̄ capiꝛ ſubiectū. capiꝛ eīm hic ſubiectū nõ ꝑ quolibet potētiali reſpcū alteriꝰ. ſȝ ꝑ ēte ꝯpleto in vltio actu nature ¶ Ad ſcḋam dꝛ ꝙ phs capit actiuū ꝑ paſſiuo Nā h̄ aliq̄d ꝟcatur ꝑ nomē pme ſube. poſſȝ tñ hoc exponi logicalr̄ ꝺḋo ꝙ termini pmarū ſubāꝝ ꝟcant hoc aliq̄d. Ad ꝯfirmatõeȝ āt pȝ ſolutõ ex dcis. ꝛ ſilr̄ ad terciā ¶ Ad q̄rtā dꝛ ꝙ oēs ſube ſūt ſuſceptibiles ꝯrioꝝ. ꝛ aliq̄ ſūt imutabiles ꝛ incorruptibiles ſubſtātialr̄. oēs tñ ſūt corruptibiles accñtalr̄ Et ad ꝯfirmatõem ꝺõm ꝙ lȝ ſcḋe ſube ex ſuis rõibus. nec habeāt vritatē nūeralem. nec ſuſcipiāt ꝯria. hoc tñ habēt a ſuis ſingularibꝫ. Ad alia pȝ ſolutõ ex dictis

Quātitatis ali.

In hoc tercio capitulo determīat Areſtoteles de ſcḋo ꝑdicamēto. ſ. de q̄titate. ꝛ diuidiꝛ in duas ptes pncipales. in pma determīat de q̄titate diuiſiue Et diuidiꝛ illa ps in q̄ttuoꝛ ptes minꝰ pncipales. in pma ponit duas diuiſiones q̄titatis ꝛ duas ſubdiuiſiones Pria diuiſio q̄ tangiꝛ in pncipio ē. Quātitatꝭ aliud cõtinuū aliud diſcretū. Scḋa diuiſio q̄ tangiꝛ ibi. et aliud q̄dē eſt Quātitatis aliud ꝯſtat ex ptibꝫ poſitõnē ad ſeinuicē hñtibꝫ. aliud aūt ex nõ hñtibꝫ poſitõem (Eſt aūt) ponit pmā ſubdiuiſiõem. videlȝ diuiſiõem q̄titatis diſcrete. q̄ eſt ꝙ q̄titas diſcreta eſt vt numerꝰ vl̄ oꝛõ (Cõtinuū vero) Ponit ſcḋam diuiſiõem q̄titatis ꝯtinue dicēs. ꝙ q̄titas cõtinua ē vt linea ſupficies corpus. ꝛ pteꝛ hec locꝰ ꝛ tēpus (Partiū etenī) In iſta ſcḋa pte declararat iſtas duas diuiſiões. ꝛ pmo ꝓbat ꝙ nūerꝰ ſit q̄titas diſcreta ex eo ꝙ ptes numeri nõ copulāꝛ ad aliquē ꝟminū cõem. ſicut q̄nq̄ ꝛ q̄nq̄ ad decē ſilr̄ tria ꝛ ſeptē. Sūt eīn ſp̄ diſcreta ꝛ ſepata ab inuiceȝ Probat āt de oꝛõe. ex eo ꝙ ꝑ oꝛõem mēſuraꝛ ſillaba breuis ꝛ longa Et ne aliq̄s credat ꝙ Areſt. h̄ intelligat ꝺ oꝛõe mētali vel ſcripta ſubdit (Dico āt cū voce oꝛõem ꝓlatā) Vñ legon in greco idē eſt ꝙ oꝛõ in latino. ꝛ conuenit cū oꝛõe q̄ eſt in mēte ꝛ que eſt in voce. lȝ apud latinos oꝛõ ſolū in voce repiaꝛ. vt inq̄t Boetius. iõ ꝯueniēꝛ dicit. dico āt cū voce oꝛõem ꝓlatā. excludēdo mētis cogitatõem Qꝫ āt ſit q̄titas diſcreta ꝓbat. qꝛ ptes eius q̄ ſūt ſillabe nõ copulāꝛ ad vnū terminū cõem. ſed vnaq̄q̄ eſt diuiſa ab alia. ſed ꝙ linea ſupficies ꝛ corpꝰ ſint q̄ntitates ꝯtinue. pȝ. qꝛ ptes eaꝝ copulātur ad aliquē terminū cõem vt ptes linee ad pūctū ꝛ ptes ſupficiei ad lineā. ꝛ ptes corpis ad ſupficiem Qꝫ āt tps ſit q̄titas ꝯtinua. ꝓbat. qꝛ ptes eius. vt pteritū ꝛ futuꝝ ad pſens copulāꝛ. De loco ꝟo ꝓbat. qꝛ ptes loci cõtinent

ſingulas ptes corpís.ꝙ ptes locí copulāť ad cũ dẽ tmĩ/nũ cõem ad quẽ copulāť ptes corpís(Ampli⁹ āt) In tercia pte reſumit ſcđam diuiſionẽ ꝙtitatis. dicens ꝙ ꝙntitatis alia ꝯſtat ex ptibus poſitõem ad ſeinuicẽ hñtibus.ꝛ alia ex nõ hñtib⁹ poſitõꝫ. Declarat aũt hāc diuiſiõem dicẽs.ꝙ linea ſupficies corp⁹ ꝛ locus ꝯſtāt ex ptibus hñtib⁹ poſitõem.nũerus ꝟo tps ꝛ orõ ex ptibus nõ hñtib⁹ poſitõem Primā ptẽ añtis ꝓbat.q2 oẽ illđ cõſtat ex ptib⁹ hñtib⁹ poſitõem.cui⁹ ſingule ptes ſite ſunt alicubi.ꝛ cui⁹ ptes ſtꝫ pmanẽtes ꝛ ꝯtinue.ſꝫ linea ſupficies corp⁹ꝛ locus ſtꝫ hmõi.ꝛ nõ numer⁹ nec orõ nec tẽpus.ꝗ́ Minorẽ declarat p̃mo de linea.q2 ſingule ptes linee ſite ſtꝫ alicubi.ita ꝙ poſſum⁹ aſſignare đ q̃lib3 pte vbi ſita ſit. Etiã ptes linee hñt poſitõꝫ.ꝛ oſtẽdiť vbi vnaqueqꝫ ps iacet.ꝛ ſil'e eſt de ſoliditate.i.corpe.ꝛ etiã de loco. De numero tpe ꝛ orõe ꝓbat.q2 ꝙuis ptes tpis ꝛ numeri habeãt ad inuicẽ ordinatõeꝫ quãdã.eo ꝙ aliq̃d tpis eſt p̃us ꝛ aliquid poſterius? Et ſil'r p̃us vnum numerať ꝙ̃ duo.ꝛ duo ꝙ̃ tres.tñ iſte ptes nõ hñt poſi/tõem.eo ꝙ nõ copulāť ad inuicẽ.ptes ꝟo tpis nõ ſũt pmanẽtes. Et ſil'r ptes orõis nõ ſtꝫ ꝯtinue.nec pmanen/tes.q2 qđ dictũ eſt nõ pt ampli⁹ ſumi.ħ eſt dictũ qđ ſemel dictũ eſt ãplius reſumi nõ pt(Proprie ãt quãtitates)In iſta q̃rta pte deťminat de q̃ntitate ꝑ̃ ſe accidẽs et ponit talẽ ꝯcluſionẽ.he ſolũ q̃ntitates q̃ dicte ſtꝫ di/cũť ꝓprie ꝙtites.i.q̃ntitates p ſe.ꝛ oĩa alia a p̃dictꝫ di/cũť q̃ntitates p accñs. Q3 aũt dicãť ꝙtitates ꝓbãt.q2 illa que dicũť quãta ſolũ p ꝯpatõem vel habitudinem ad q̃ntitates p̃dictas ſũt ꝙtitates p accñs. ſꝫ oĩa q̃nta alia a predictꝫ dicũť ſolũ q̃nta p ꝯpatõem ꝛ habitudi/nẽ ad quãtitates p̃dictas.ꝗ. Minorẽ declarat inductiue.q2 albũ qđ eſt quãtũ p accñs diciť multũ.eo ꝙ ſup/ficies multa ſit.ꝛ actõ diciť longa.eo ꝙ tps in quo fit ẽ longũ. Et ſil'r motus đ2 lõgus.q2 tẽpus mẽſurãs ipſũ eſt multũ.eo ꝙ nullũ iſtoꝝ đ2 p p ſe quãtũ.q2 ſi q̃s aſſignet quãta ſit actõ tpe diffiniet.ꝛ aſſignabit eã quãtaꝫ vel hmõi. Et ſi quis aſſignet q̃ntũ ſit albũ diffiniet ſu/pficie.quãta eĩ fuerit ſupficies tãtũ albũ eẽ dico.quare ſolũ ꝓprie ꝛ ꝑm ſe ipẽ q̃ntitates dicũť q̃ p̃us dicte ſũt Alie ꝟo nõ ſtꝫ q̃ntitates niſi p accñs(Ampli⁹ q̃ntita/ti)In ſcđa pte iſti⁹ capituli determĩat ph̃s de ꝙtitate ꝙtum ad eius ꝓprietates. Et diuidiť in tres ptes ꝑm tres ꝓprietates ei⁹.p̃maꝫ ponit dicẽs. Quãtitati nihil eſt ꝯ̃rium.ꝛ hoc ẽ manifeſtũ in q̃ntitatib⁹ diffinitis.i. deťminatis de quib⁹ iã dictũ eſt. Nã bicubito vel ſup/ficiei vl'alicui taliũ nihil eſt ꝯ̃rium(Niſi multa) Ponit duas inſtantias ꝯ̃ hãc ꝓprietatẽ.p̃ma eſt.multuꝫ ꝛ paucũ ſtꝫ ꝯ̃ria.ꝛ etiã magnũ ꝛ pũ.ꝛ tñ ſtꝫ q̃ntitates.ꝗ ꝛc(Nihil eſt aũt) Soluit hãc inſtãtiã dupl'r.ſ.tã inte/rimẽdo maiorẽ ꝙ̃ minorẽ. Primo ꝗ ſoluit interimen/do minorẽ dicẽs.ꝙ nullũ eoꝝ eſt q̃ntitas.ſꝫ qđlib3 eoꝝ eſt ad aliq̃d. Probat.q2 illa que ſtꝫ ad aliq̃d nõ ſtꝫ q̃ntitates.ſꝫ multũ ꝛ paucũ.magnũ ꝛ pũ ſtꝫ ad aliq̃d. ꝗ ꝛc. Minorẽ declarat.q2 illa q̃ ſolũ diciť in ꝯpatõne ad aliud ſtꝫ ad aliq̃d. ſꝫ magnũ ꝛ pũ.multũ ꝛ paucũ ſtꝫ hmõi.igiť. Minorẽ ꝓbat p̃mo de magno ꝛ puo.q2 aliq̃s mons đ2 puus.ꝛ miliũ đ2 magnũ.eo ꝙ miliũ ſit ma/ius in ſuo genere ꝛ mons ſit min⁹ ſui generis.ſꝫ ſi magnũ ꝛ pũ dicerenť p ſe ꝛ nõ in ꝯpatõne ad aliud.nunꝙ̃ mons diceret pu⁹ ꝛ miliũ magnũ(Rurſus in vico)declarat ħ ideꝫ de multo ꝛ pauco.q2 nos dicim⁹ plures hoĩes eẽ in vico ꝛ paucos in ciuitate.cuꝫ tñ in ciuitate ſint multo plures Et ſil'r dicimus eẽ multos in domo et paucos in theatro.ſꝫ ħ nunꝙ̃ diceremꝰ ſi ml'tũ ꝛ pau/cũ dicerenť ꝑm ſe.ꝛ nõ in cõpatõe ad aliud.ꝗ ꝛc. Et ſic p3 ꝙ ꝙuis bicubitũ tricubitũ ꝛ vnũqđqꝫ taliũ ꝑcet q̃ntitatẽ.tñ magnũ ꝛ pũ nõ ꝑcãt ꝙtitatẽ.ſꝫ magꝫ ad ali/quid.eo ꝙ dicũť ſolũ in ꝯpatõe ad alia(Ampli⁹ ſiue aliq̃s) Ph̃s ſoluit p̃dictã obiectõem p interemptõeꝫ maiorꝫ.dicẽs ꝙ ſiue aliq̃s ꝯcedat eas eẽ ꝙtites ſiue nõ.tñ nihil eſt eis ꝯ̃rium.ꝛ ħ ꝓbat duplici rõe. Prima rõ eſt oſtẽſiua qua ſic arguit.in ill' q̃ ſtꝫ ad aliq̃d nõ eſt ꝯ̃/rietas.ſꝫ magnũ ꝛ pũ multũ ꝛ paucũ ſtꝫ hmõi.ꝗ. Secũda rõ eſt rõ ducens ad impoſſibile. Nã ſi magnuꝫ ꝛ pũ multũ ꝛ paucũ eẽnt ꝯ̃ria.ſequereť p̃mo ꝙ ꝯ̃ria ſil' eẽnt in eo dẽ. Sequereť ſcđo.ꝙ idẽ eẽt ſibiꝑ̃i ꝯ̃riũ Prima ꝯña p3.q2 aliq̃d đ2 magnũ reſpectu vni⁹.ꝛ pũ reſpectu alterius.ergo ſi magnũ ꝛ pũ ſũt ꝯ̃ria in eodẽ ſil' et eodeꝫ tpe ꝯtraria erũt. Q3 ãt hoc ſit ĩpoſſibile ꝓbat q2 ſi duo ꝯtraria poſſent ſil' eidẽ ineẽ maxĩe videtur ꝙ poſſent ineſſe p̃me ſubſtãtie.q2 ipſa eſt maxime ſuſcep/tiua ꝯtrarioꝝ.ſꝫ hoc nõ.q2 ꝙuis oĩs hõ ſit ſuſceptiu⁹ ꝯ̃rioꝝ.nullus tñ pt ſil' ꝛ ſemel eẽ alb⁹ ꝛ niger. aut ſanus ꝛ eger. Q3 aũt ſcđm incõueniẽs ſequiť p3.q2 ſi p̃dicta ſũt ꝯtraria.tũc idẽ ſtꝫ magnũ ꝛ pũ.ꝛ idẽ erit ſi/biꝑ̃i ꝯtrariũ(Maxime aũ videť) Ponit ſcđam iſtã/tiã.q̃ eſt.locus eſt ꝙtitas.ſicut dictũ eſt.ꝛ tñ loc⁹ ſurſũ et locus deorſũ ꝯtrarianť.ſicut p3 p diffinitõem ꝯtra/rioꝝ. Cõtraria eĩ ſtꝫ que ſub eodẽ genere poſita ſũt ꝛ maxĩe a ſeiuicẽ diſtãt.hãc ãt inſtãtiã nõ ſoluit Videť tñ eã ſoluere Boetius ꝛ Simplici⁹ dicẽdo ꝙ ſurſuꝫ ꝛ deorſũ nõ ſtꝫ abſoluta ſꝫ reſpectiua.neqꝫ ſtꝫ loc⁹.ſꝫ aliq̃d loci.ſicut ꝛ ipm q̃n non eſt tps ſed reſpect⁹ a tpe in re tpali derelict⁹(Sed nõ videť) Ponit ſcđam ꝓprietatẽ.q̃ talis eſt ꝙ q̃ntitas nõ ſuſcipit magis nec min⁹. ꝓbat inductiue.q2 bicubitũ nõ diciť magꝫ ꝛ min⁹ bicu/bitũ.nec etꝫ tricubitũ.nec numer⁹ đ2 ꝑm magꝫ ꝛ min⁹ nec triãgulus nec q̃drãgulus.vt aliq̃ nõ dicũť eẽ magꝫ tria ꝙ̃ alia.ꝛ magis q̃nqꝫ ꝙ̃ alia.nec vnũ tps magis ꝛ minus tps ꝙ̃ aliđ.ꝛ ſil'r de orõe ꝛ aliꝭ q̃ntitatib⁹(Propriũ ãt maxime)Ponit ťciam ꝓprietatẽ q̃ntitatis. q̃ eſt ꝙ maxime ꝓpriuꝫ.id eſt proprie ꝓprium ſit quantitati ꝑm eam equale vel inequale dici. Q3 autem hec ꝓprie/tas conueniat cuilibet quãtitati ꝓbat inductiue. quia corpus dicitur equale vl' inequale.et numerus dicitur equalis vel inequalis.et ſic de aliꝭ quãtitatib⁹. Q3 ãt conueniat ſoli quantitati ꝓbat.quia aliqua alia q̃ non ſtꝫ quantitates non dicanť equalia vel inequalia.q2 affectõ ꝛ diſpõ non diciť equalis ꝛ inequalis.ſed magis ſimilis. Similiter album non diciť equale ꝛ inequale ſed ſimile.ꝛ ideo proprium eſt quãtitati equale vl' in/equale dici. Circa hunc textum Attende primo.ꝙ ſicut refert Simplicius ꝙ architas poſt predicamen/tum ſubſtantie ordinauit predicamentum qualitatis eo ꝙ p ſenſibiles qualitates deuenimus in noticiã ſubſtantiarum corporalium ꝛ incorporalium.ꝛ etiaꝫ in q̃/libet ſubſtantia qualitas reperitur.quantitas vero in ſubſtantiis ſpiritualibus reperiri non poteſt. Areſto/teles quideꝫ poſt predicamentum ſubſtantie immediate ordinauit predicamentum quãtitatis. Cui⁹ cau/ſas aſſignat Boetius in cõmento ſic dicens.poſt ſubſtantie tractatum.cur de quantitate potius ꝙ̃ de q̃li/

tate ꝓpoſuerit hanc cauſam eſt ꝙ oĩa quecunqȝ ſtꝫ ſimul in numerum cadūt. oĩs em̄ res aut vna aut plures vnum vero ꝛ plures quantitates ſimul colliguntur ſed non omnis res aliquam ſuſcipit qualitatem. ipſa em̄ materia ſub quātitatis quidē principio cadit qđ eſt vnum. ſub qualitate vero minime. Alia cā: oĩe em̄ corpus vt ſic tribus dimēſionibus conſtat. longitudine. latitudine. ꝛ altitudine. i. ꝓfunditate. vt vero ſit cū qualitate erit albū aut nigrum. ſed prius eſt eē corp⁹. poſt vero album aut nigrū. Alia cā. quia q̄ntitas plura habȝ ſubſtātie ſiſa ꝙ̄ qualitates. nā quātitati ꝯuenit nihil eē ꝯtrarium. nec ſuſcipe magis ꝛ minus qđ q̄litati nō conuenit. ¶ Attende ſecūdo ꝙ areſto. dicit in neutro genere ꝙ quātitatis aliud ꝯtinuum aliud diſcretū ad denotandū eētialem dr̄iam mēbroꝝ iſti⁹ diuiſionis. qual' nō reperitur inter ſpēs ipſius q̄litatis. Nā aliud in neutro genere denotat eētialē dr̄iam. Vnđ ſubintelligendū eſt in ꝑdicta diuiſione genus ſubalternū vt ita dicaꝛ. aliud genus ſubalternū q̄ntitatis ē continuū ꝛ aliud diſcretum. Vl' ſic. aliud mēbrū diuiſionis eſt cōtinuū ꝛ aliud diſcretū. Utrū aūt illa mēbra ſint dr̄ie eētiales vel ſolū circūloquanꝛ eētiales dr̄itias non eſt curandam. vtrunqȝ em̄ probabiliter dici poteſt. eo ꝙ paucas habemus eſſentiales differentias que ſunt nominate proprijs nominib⁹. ſicut in libro diuiſionum Boetius videtur innuere. ¶ Attende tercio ꝙ in predicta diuiſione quantitatis. diuiſum ponitur in ſingulari numero ꝛ non in plurali ad denotandum ꝙ quantitas eſt vnum genus generaliſſimum vniuocū ad oĩa ſua inferiora ſub eo contenta. Si em̄ poſuiſſet in plurali numero dicēdo quantitatū. tūc aliquis poſſet credere quātitatē nō eſſe vnū genus. ſȝ duo genera. quoꝝ vnū correſpōderet diſcrete quātitati. ꝛ aliud ꝯtinue. Vn̄ lȝ cōiter grāmatici diuiſū ponant in pl'ali numero ꝓpter mēbrorum diuerſitatem. logici tamē attendentes diuiſi vnitatem ipm̄ ponūt in ſingulari numero. ¶ Attende quarto ꝙ Areſto. nō declarat membra ſcđe diuiſionis anteq̄ ſubdiuidet mēbra p̄me diuiſionis. eo ꝙ habere poſitōem in ptibus accidit quātitati continue quo ad aliq̄s ſuas ſpēs. ꝛ quo ad aliq̄s nō habere poſitōnem ſolum conuenit quantitati diſcrete. ꝛ non conuenit ei habere poſitōnem. ideo cōueniēter anteq̄ membra diuiſionis declarat quātitatem continuam ꝛ diſcretam ſubdiuidit. Et ſi forte petas quare hic non determinat de puncto ꝛ vno. Dico ꝙ hec non ſtꝫ q̄ntitates. ſȝ bn̄ termini vl' p̄ncipia ꝙ̄titatū

Queſtio quinta eſt

Utrum diuiſiones. ſpēs. ꝛ ꝓprietates ſecundi generis quod eſt quātitas ſint a pho conuenienter aſſignate

Arguiꝛ p̄mo ꝯ̄ ſuppoſitū. nā ꝙ̄titas nō eſt gen⁹ generaliſſimū. ǵ ꝛc. Añs pȝ. Tū p̄mo. qꝛ ꝑdicaꝛ denoĩatiē de ſuis ſpēb⁹. nullū āt gen⁹ denoĩatiue de ſuis ſpēb⁹ ꝑdicatur. Tū ſcđo. qꝛ hȝ aliq̄d añ ſe. ſ. ſubam. Tū 3°. qꝛ ſpecies debēt eē coeque ſub genere. numer⁹ āt ſm̄ Boetiū in p̄mo ariſme. prior eſt ipo ꝯtinuo. ǵ. Tū q̄rto. qꝛ q̄ntitas nō diſtinguiꝛ realr̄ a ſuba. ǵ nō eſt ſcđm gen⁹ generaliſſimū. añs ꝓbabiꝛ in q̄rta q̄ſtione. ¶ Scđo ſic. q̄ntitas nō ē vnū ḡnaliſſimū. ǵ nō eſt generaliſſimū. Añs pȝ. Tū p̄mo. qꝛ in q̄libet genere vno ē vnū p̄mū ꝛ minimū qđ eſt metꝝ ꝛ menſura oĩm alioꝝ de illo genere. ſed in genere quātitatis ſūt duo p̄ma ꝛ minima. ſcȝ punctus in continuis ꝛ vnitas in diſcretis. Tū ſecundo. qꝛ qđlibet genus debet hr̄e tm̄ vnū denoĩatiuū ꝛ vnū modū ꝑdicādi de p̄ma ſubſtātia. ſȝ ꝙ̄titas nō hȝ vnū denoĩatiuū ſed duo. ſ. quantū ꝛ quotū. ǵ. Tū tercio. qꝛ omne gen⁹ vnū dȝ habere vnā rōem p̄mam. q̄ equalr̄ ꝯpetit oĩbus ſub illo genere exn̄tib⁹. q̄ntitas aut talē rōȝ nō habet. quia ſi eēt aliqua talis. vl' eēt ratō mēſure vl' rō diuiſibilitatis. nullū aūt illorū eſt dicendum. Nō em̄ rō menſure quia ipa ꝑus competit quantitati diſcrete ꝙ̄ continue. ſicut pȝ ꝑ cōmētatorem decimo metha. Nec rō diuiſibilitatis. quia ipa prius conuenit quātitati continue ꝙ̄ diſcrete. eo ꝙ nūerus cāꝛ ex diuiſiōe cōtinui. tercio phiſicoꝝ. Tū q̄rto. qꝛ vni⁹ generꝫ dȝ eē vna diuiſio. quātitatꝫ āt ſūt pl'es diuiſiōes. ǵ ꝛc. Maior pȝ ꝑ Boetiū in libro diuiſionū dicēte ꝙ oĩs diuiſio generꝫ fit ꝑ dr̄ias oppoſitas. ¶ Tercio ſic. nūer⁹ ꝛ orō nō ſūt ſpēs q̄ntitatis diſcrete ab inuicē diſtincte. ǵ male enūeranꝛ. Añs pȝ. Tū p̄mo. qꝛ nulla ē orō niſi vocalis mētalis vl' ſcripta. nulla āt tal' eſt q̄ntitas. ǵ. De orōe in mēte ꝛ ſcripto de ſe notū eſt. De vocali ꝓo pȝ ex hoc ꝙ ipa eſt q̄litas ſenſibil'. Tū ſcđo. qꝛ breue ꝛ lōgū ſūt dr̄ie q̄ntitatis ꝯtinue. ſȝ ſm̄ illas mēſuraꝛ orō ſicut in textu pȝ ǵ orō eſt ꝙ̄titas ꝯtinua. Et dato ꝙ eēt ꝙ̄titas diſcreta nō videꝛ ꝙ in aliquo differat a nūero. Tū tercio. qꝛ numer⁹ nō eſt ꝙ̄titas ex eo ꝙ ꝯponiꝛ ex nō pūctis ex quib⁹ nō fit quātū. ǵ. Añs ꝓbaꝛ. qꝛ ſicē ex nō ſubſtātijs non fit ſuba. ita nec ex nō q̄ntis fit q̄ntitas. nūerus āt ꝯponiꝛ ex vnitatib⁹. q̄ nec ſūt quāte nec quātitates. Tū q̄rto. qꝛ nullū trāſcendēs eſt ſpēs q̄ntitatis diſcrete. nūer⁹ āt eſt trāſcēdēs. eo ꝙ repiꝛ in deo ꝛ intelligētijs. Quarto ſic. linea ſupficies corp⁹ tēpus ꝛ loc⁹ nō ſtꝫ ſpēs q̄ntitatis ꝯtinue ab inuicē diſtincte. ǵ male aſſignāꝛ ſpēs diſtincte. Añs pȝ. Tū p° de linea ꝛ ſupficie. qa oē accn̄s hȝ aliqđ ſubiectū ſibi adequatū. ſȝ nec linea nec ſupficies ſtꝫ hmōi. ǵ nō ſtꝫ accn̄tia. ꝛ ꝑ ꝯ̄ns nec ſpēs ꝙ̄titatꝫ. Minor pȝ. qꝛ nō eſt dabile aliqđ ſubiectū qđ nō habeat lōgitudinē. latitudinē ꝛ ꝓfūditatē. Tū ſcđo. qꝛ corp⁹ eſt ſpēs ſube. ǵ nō ꝙ̄titatis. Tū tercio. qꝛ loc⁹ ē ſupficies ſm̄ phm̄ q̄rto phiſicoꝝ. ǵ nō diſtinguiꝛ a ſupficie et ꝓpter hoc etiā phs q̄nto metha. nō enūerat locū inter ſpēs ꝙ̄titatis. Tū q̄rto. qꝛ ſm̄ phm̄ q̄nto metha. tps eſt ꝙ̄titas ꝑ accn̄s. ǵ nō eſt ſpēs ꝙ̄titatis. ꝓbaꝛ ꝯ̄ña. qa de nulla ſpē ꝑdicaꝛ gen⁹ ꝑ accn̄s

In oppoſitū arguitur autoritate phi in textu. Pro ſolutōne iſti⁹ queſtionis ſoluēde ſunt q̄ttuor queſtiones.

Prima q̄ſtio. vtꝝ q̄ntitas ſit gen⁹ ḡnaliſſimū ab alijs diſtictū. Pro c⁹ ſolutōe. ¶ Attēde p°. ꝙ ſicut dictū ē originale diſtictiuū vni⁹ ꝑdicamēti ab a°. nō eſt mod⁹ ꝑdicandi de p̄ma ſubſtātiā neqȝ mod⁹ denoĩandi p̄mā ſubaȝ. ſȝ eſt q̄dā mod⁹ ſiue rō intrīſeca q̄ in ꝑdicamēto ſube eſt ens ꝑ ſe. in ꝑdicamēto vero ꝙ̄titatꝫ ſm̄ aliq̄s eſt hr̄e ptes integrales eo ꝙ ille mod⁹ ꝯuenit cuilibet q̄ntitati ꝛ nulli alteri niſi ꝑ quātitatem. ſm̄ alios vero eſt rō menſure. Nam phs dt̄ orōem eē q̄ntitatē. eo ꝙ eſt mēſura. Et ſimiliter ſm̄ diuerſas rōnes menſurandi diſtinguit ſpēs ipſius quantitatis. Nam locus ꝛ ſuperficies ſunt ſpecies di

dicitur ꝙ locꝰ ē menſura extrīſeca ſupficies ꝓo īnſeca Alij aūt dicūt ꝑ pdicari in q̄tū ē ꝓpriū diſtictiuū q̄titatis ab alijs generaliſſimis. Vñ licet quantitas ſm rem habeat vnum modum predicandi. tamē ſm vſum loquēdi habet duos ſcʒ predicari in q̄tū ⁊ in quot. Sed ſm regulā q̄ vtit Areſto. in ſcdo topicoꝝ. qñ aliqb duobꝰ eſt vnū nomē cōe ⁊ vni illoꝝ eſt nomē impoſitū alij ꝓo nō. tūc ꝑ reſtrictōem vſualē illd nomē cōe reſtringit ad ſtandū preciſe ꝑ illo ſpeāli cui nō eſt nomē impoſitum Et ſic ergo q̄tuis q̄tū ſignificat adequatū denoīatiuū q̄titatis qꝛ tamē ipſum eſt cōe ad denoīatm̄ q̄titatis diſcrete cui eſt nomē impoſitū ſcʒ quotū ⁊ denoīatiuū q̄titatis cōtinue cui nō eſt nomē impoſitū ipſum ſtat pciſe ꝑ denoīatio q̄titatis cōtinue. Et licet iſte modꝰ dicēdi doceat diſtictōem predicamētoꝝ a poſteriori ⁊ ſcde intētionalr captoꝝ. preſuppoṅit tamē aliā diſtinctōem a priori. Vꝰ aūt illa diſtinctio nō ſit ꝑ rōes mēſurā di pmā ſubam. pbat qdruplr. Primo ſic. qꝛ rō mēſure nō cōuenit cōtinuis niſi inq̄tū pticipāt rōem diſcreti ⁊ ideo ipſa nō cōuenit equaliter cōtinuis ⁊ diſcretis igit Secūdo ſic. qꝛ ſi ſic tūc illd qd maxie habet rōem menſure maxime eēt q̄tias ⁊ ſpēs q̄titatis. ſed vnitas maxime hʒ rōem mēſure vt dicit qrto metaphice. g ipſa erit maxie q̄titas ⁊ ſpēs q̄titatis qd eſt falſum qꝛ ipſa nō eſt in genere q̄titatis niſi reductiue. Tercio ſic. qꝛ rō mēſure ꝯueit oīni gñaliſſimo eo ꝙ in omī gñe eſt vnū pmū qd eſt mēſura omniū illiꝰ gñis. Quarto ſic. qꝛ nullus reſpectꝰ eēntialr diſtiguit predicamēta abſoluta ſʒ rō mēſure ē reſpectiua g. Attende ſcdo. ꝙ q̄titatis q̄ttuor ſunt paſſioēs a pho aſſignate. Pria paſſio ē diſibilitas in ptes eiuſdē rōis. q̄tū eīn ē qd eſt diſibile ī ea q̄ inſunt qꝛ ſingulū natū ē eē hoc aliqd ⁊ vnū aliqd. id eſt natū eſt diuidi in ptes eiuſdē rōis ſicut habet qnto metaphice capitlo de q̄to. Scda eſt finitas vl infinitas de q̄ habet pmo phicoꝝ. cū dr ꝙ finitū ⁊ īfinitū ſoli quantitati conueniunt. iſta autem paſſio preſuppoṅit pmā. Tercia eſt equale vl inequale de qua ſuperiꝰ dictum eſt. Quarta vero eſt ratio menſure de qua habetur quinto metaphiſice. ⁊ hec etiam preſuppoṅit terciam. Nam omnis menſura preintelligitur eſſe equalis vel inequalis menſurato. Ex hoc em̄ ꝙ eſt equalis vel inequalis ipſa dicitur menſurare ⁊ non ecōuerſo

Attende tercio. ꝙ cum dicitur in vnoquoq predicamento eſſe vnum primum quod eſt metrum ⁊ menſura omnium aliorum illius predicamenti hoc non debet intelligi niſi de generaliſſimo totius coordinationis quod eſt primum predicatum ⁊ ſimpliciſſimum ⁊ eſt menſura omnium que ſunt in illo predicamento. quia de omnibus predicatur in quid tamq̄ genus ea continens. Non autem debet hoc intelligi de vno minimo vel perfectiſſimo ſicut eſt vnitas punctus. vel deus eo ꝙ tunc oporteret in predicamento quātitatis aſſignare duo. quorum vnum eſſet minimum ſicut ⁊ aliud. Dicunt tamen aliqui ꝙ q̄uis in predicamento q̄titatis ſint duo minima ſcilicet punctus ⁊ vnitas tamen ibi eſt tantum vnum primum principium ⁊ minimum quod eſt menſura omnium aliorum. Punctus enim non eſt menſura continui eo ꝙ tunc aliquotiens ſumptus redderet continuum. et per conſequens continuum eſſet compoſitum ex indiuiſibilibus. Sed vnitas ſiue vnum eſt menſura omnium eo ꝙ vnum applicatum alicui parti continui eſt menſura continui vt dicitur quarto metaphiſice. Dicunt tamen alij ꝙ hoc debet intelligi ſic ꝙ in vnoquoq genere eſt vna pma ⁊ ſimpliciſſima ⁊ pfectiſſima ſpēs q̄ eſt menſura omniū alioꝝ de illo genere ⁊ tal eſt vna in gñe q̄titatis. q̄ forte nō eſt nobis noīata. Vñ inter ſpēs eiuſdē gñis eſt eēntialis ordo pfectōis ⁊ ideo necāriū eſt repiri vnā q̄ ē pfectiſſima inter alias ſpēs. Sed doctor ſubtilis dicit ꝙ h̄ debet intelligi de gñe phiſico ſicut in gñe coloris albedo. ⁊ in gñe ſaporis dulcedo ⁊ illa vocat mēſura nō ꝑ replicatōem ſʒ ſm pfectōem. vl vocat mēſura ꝯgnitōnis eo ꝙ ducit in noticiā oīm alioꝝ q̄ ſunt in illo gñe.

Attēde q̄rto. ꝙ in iſtis ꝓpōibus linea eſt q̄nta. nūerꝰ eſt q̄ttus nō pdicat genus denoīatiue de ſuis ſpēb denominatōe extrinſeca ſed bñ denoīatōe intrinſeca. non em̄ ē incōueniens ſicut in plib patuit genꝰ denoīatiue pdicari de ſuis ſpēb denoīatōe intriſeca. Vñ pdicte ꝓpoſitōes nō tm̄ valent ſicut linea eſt hñs q̄titatē3 eo ꝙ tūc eēnt falſe. ſed valēt tm̄ ſicut linea eſt hñs ptes q̄titatiuas. ſiue numerꝰ eſt diuiſibil. Dicūt tamē aliq ꝙ q̄ntū nō pdicat abſolute de linea ſicut nec coloratū de albedie pdicat. tn̄ de ea pdicat vt ē in matia vt ſſus illarū ꝓpoſitionū ſit linea eſt q̄ta id ē res lineata eſt q̄nta ſiue res numerate ſunt quote. Sed hoc minus bene dcm̄ eſt ex eo ꝙ linea abſtrahit a ſubiecto. pro quo de rigore ſermonis ſupponere non poteſt

Dic primo. ꝙ pmū diſtictiuū q̄titatis ab alijs pdicamētis nō eſt modꝰ pdicādi. pbat q̄druplr. Primo ſic. qꝛ tūc ſeqret ꝙ abſtractū ⁊ cōcretū facerēt duo pdicamēta vtputa q̄tū ⁊ q̄titas hñt em̄ aliū ⁊ aliū modū pdicādi ꝓpter quē cauſat falſitas in ꝓpoſitione. Secūdo ſic. qꝛ ille diuerſus modus pdicādi in diuerſis gñaliſſimis ē ꝑ ꝯpatōnem ad ſubam qꝛ cōpando ea ad ꝓprias ſpēs ē pdicatō in q̄d. ⁊ ſic ſolū illa q̄ pdicant de pma ſuba erīt pdicamēta diſticta ⁊ talia nō ſunt abſtracta ſed ſolū cōcreta ⁊ ſic q̄lē eēt pdicamētū ⁊ nō q̄litas. Tercio ſic. ſi diuerſi mōi pdicādi diſtinguerēt pdicamēta. aut h̄ ſufficeret. aut eīt hoc reqret diuerſitas coꝝ q̄ pdicant Si ſcōm dicat tūc mōi pndi nō diſtiguūt realiter pdicamēta. nā illd qd pdicat pus ē mō pdicādi ⁊ ꝑ ꝯñs erit aliqd pꝰ diſtiguēs Quarto ſic. qꝛ ſi ſolū modꝰ pdicādi diſtiguerʒ pdicamēta ⁊ nō illd qd pdicat ſeqret ꝙ ꝓpō negatia in q̄ vnū predicamētū negat de alio nō eēt imediata qd ē ꝯ Ar. pro poſterioꝝ. Pʒ ꝯña. qꝛ ꝟitas negatie ē ex diuerſitate extremoꝝ ſicut ꝟitas affirmatie ex ydēptitate. vbi g eſt maior diuerſitas ibi verior negatō ſed vbi ē diuerſitas in re maior ē q̄ vbi ſolū eſt in mō pdicādi. igit.

Dic ſcdo. ꝙ rō mēſure nō eſt ꝓpria rō q̄titatis. pʒ ex q̄ttuor rōnibus pus adductis. Dic tercio. ꝙ diuiſibilitas in ptes eiuſdē rōnis nō eſt eſſentialis ratio ipſius q̄titatis per quam diſtinguitur ab alijs pdicamentis Patet. quia ē paſſio q̄titatis ꝓpria ipſi q̄titati. ſicut pus patuit. Dic quarto. ꝙ quantitas eſt vnum genꝰ generaliſſimum habens vnum modum predicandi ⁊ vnā ꝓpriam rōnem diſtincta m ab alijs modis predicādi alioꝝ predicamētoꝝ. ſʒ pmo ꝙ ſit genꝰ qꝛ predicatur de plib ſpē drñtib ſcʒ de q̄titate diſcreta ⁊ ꝯtinua eo ꝙ q̄d. Si em̄ querat quid eſt quantitas diſcreta vel continua conuenienter rñdet ꝙ eſt q̄titas Sed ꝙ ſit generaliſſimum patet. qꝛ nō habet aliud ſupueniens genꝰ ſed ꝙ ſit vnū patʒ. quia habet vnaʒ rationeʒ ſm quā dicitur de omnibus ſuis ſpeciebus equaliter illa

autem ratio ponit ab Areſto. quinto metaphiſice. ſcȝ quãtũ eſt quod eſt diuiſibile in ea que inſunt. quorum ſingulum natũ eſt eſſe hoc aliquid id eſt natum eſt diuidi in partes euiſdem rationis. ꝙ aũt habeat vnũ modum pdicandi patet ex dictis. Nam prius modus pdicandi eius eſt pdicari in quantum

Secunda queſtio ẽ

Utrum ſpẽs q̃titatis ſint a pho cõuenienter aſſignate. pro cuius ſolutõe ¶ Attẽde pmo. ꝙ orõ a dño Alberto ſic deſcribit̃ eſt forma nũeri adherens ptibꝫ vocis in ↄtinua plactõe ſibiuice ſuccedẽtibꝫ. nõ capiẽdo eã pro voce ſcripta vel cõcepta. ſed pro mẽſura intriſeca ipius orõis plate. Unde ſicut numerus nõ eſt res nũerata ſed ẽ forma ſubiectie exiſtẽs in rebꝫ nũeratis. p quã habemus ↄgnitõem de rebus q̃ ſunt. ita orõ in oppoſito nõ ẽ ipa vox plata ſed mẽſura p quã ↄgnoſcit̃ vtrum ſillaba ſit breuis vel lõga. Dicũt tñ aliq̃ nolẽtes ponere ſupfluitatẽ ſine neccitate ꝙ orõ plata nõ videt̃ habere pro mẽſura niſi tps ⁊ nũerum ita ꝙ tẽpus mẽſurat eã q̃tũ ad duratõem ⁊ nũerus q̃tũ ad multitudinẽ ſillabarum. Ad phm aũt dicũt ꝙ ipe vt cõiter in hoc libro nõ loq̇t̃ ſm ppriã opionẽ ſed ſm opionẽ famoſam ſicut videt̃ dicere Auicẽna de loco in q̃rto phicorum. Seq̃ndo tñ opionẽ Boetij. dicȝ ẽ ꝙ orõ diſtiguit̃ a nũero ⁊ tpe. A nũero quidẽ eo ꝙ ipe mẽſurat abſolute multitudinẽ ſillabarum. Orõ aũt mẽſurat voces q̃tũ ad extenſionẽ ⁊ duratõem ſillabarum. A tpe vero differt eo ꝙ tẽpus mẽſurat motũ. orõ aũt voces ¶ Attẽde ſcdo. ꝙ locus ſm ꝙ ab Areſto. in q̃rto phicorum deſcribit̃ nõ ẽ ſpecies q̃titatis diſticta a ſupficie. ſed ẽ vltia ſuperficies corporis ↄtinẽtis immobil' pmũ. Si tñ capiat̃ pro ipa circũſcriptõe corpis locati a loci circũſcriptõe pcedente tũc ẽ in pdicamẽto vbi eo ꝙ ẽ reſpictus extrinſecus adueniẽs pcedẽs a locãte ⁊ terminatus ad locatũ. Licet autem Areſto. poſuerit locum inter ſpẽs q̃titatis hoc tñ non fecit ſm ppriã opinionẽ ſed more ſuo ſecutus eſt opiõnem famoſam ãtiquorum q̇ dixerũt locũ eſſe ſpaciũ ſepatũ qd terminaret̃ eiſdẽ t̃mis q̇bus terminat̃ corpus. Sed hãc opionẽ in q̃rto phiſicorum iꝓbat. Neq̃ ipm inter ſpẽs q̃titatis in q̇nto metaphiſice enũerat. nõ valet aũt rõ aliorum qui dicunt ꝙ q̇a locus eſt mẽſura extrinſeca ſupficies vero intrinſeca idõ ſpecifice diſtinguunt̃. q̇a dictum eſt prius ꝙ mẽſura nõ eſt diſtictiua pdicamẽti ſubſtantie ⁊ q̃titatis ¶ Attende tercio. ꝙ licet nulla q̃titas pmanẽs poſſet cõponi ex ptibꝫ q̄ nõ ſunt q̃titas tñ ſucceſſiua cuiuſmõi eſt tps bñ põt cõponi ex ptibꝫ q̃rum vna ẽ pterita ⁊ alia futura ¶ Unde ſm pſcianũ pñs tps eſt cuius ps preterijt ps q̃ futura eſt. Et ex h̄ ſequit̃ ꝙ in ſucceſſiuis nõ eſt incõueniens nõ ens ↄtinuari nõ enti. Seq̇tur ſcdo ꝙ nõ eſt incõueniẽs aliqd totũ ẽẽ cuius tñ nulla ps pmanet. Nã totus ãnus eſt ⁊ tñ nullus eſt dies ſaltẽ in pmanẽtia licet ſit in ſucceſſione. Eſt ãt tps mẽſura ipſius motus ſm prius ⁊ poſterius q̇a motus habet aliq̃ã duratõnẽ ⁊ ↄtinuitatẽ. idõ neccẽ ẽ ꝙ habeat aliq̃ mẽſurã q̄ menſuret̃ ⁊ certificet̃ cõtinuitas ⁊ duratio eius. Eſt eñ menſurare q̃titatẽ minus notã p aliã q̃titatẽ magis notã certificare ¶ Attẽde q̃rto. ꝙ poſitõ capit̃ tripl'r ſm Albertum. vno mõ accipit̃ vt refert̃ ad illd cuius ẽ poſitio ⁊ ſic ſeſſio ſtatio põnes q̇dã dicunt̃. Alio mõ accipit̃ poſitõ vt dicit ordinẽ ptium in loco ⁊ ſic ẽ vnuȝ pdicamẽtum ab alijs pdicamentis diſtinctũ Tercio mõ capit̃ poſitõ vt dicit ordinẽ partiũ in toto abſolute. ⁊ ſic ẽ dña q̃titatis de qua loquit̃ phus in pñti diuiſione. Unde ad talem poſitõem tres cõditões req̇runt̃. Prima cõditõ eſt ꝙ partes ſint permanẽtes. Secũda ꝙ tales partes ſint ſituate in loco totius ſm ordinem prioris ⁊ poſterioris. Tercia ꝙ ipe ſint cõtinue ſic ꝙ copulet̃ ad aliquẽ terminum cõem qui ſint pncipiuȝ vnius ⁊ finis alterius ⁊ ppter defectum illarum cõditionum numerus ⁊ oratõ nõ habent poſitionem in ſuis partibꝫ nec etiã tempus

Dic primo

q̇a ſi locus ſit ſpẽs q̃titatis nõ ẽ tñ diſticta a ſuperficie. patȝ q̇a vna ſpẽs non poteſt vere pdicari de alia ſpecie in abſtracto. ſupficies aũt vere pdicat̃ de loco dicẽdo ꝙ locus eſt ſupficies g̃ nõ ſunt ſpẽs diſtincte ¶ Sed cõtra hoc arguit̃ q̃druplicit̃. pmo ſic Areſto. pbat ꝙ ptícule loci copulant̃ ad eũdem terminũ ſcȝ ad centrum ad quẽ copulant̃ ptícule corpis. Sed manifeſtũ eſt ꝙ ptícule ſupficiei ad illum terminũ nõ copulant̃ g̃ locus eſt diſtinctus a ſupficie. Secũdo ſic. oĩe p ſe diuiſibile ẽ q̃titas. locus aũt eſt p ſe diuiſibilis g̃. Tercio ſic. de quocũq̃ pdicat̃ ppria paſſio de illo pdicat̃ ſuũ ſubiectũ. de loco aũt pdicat̃ eq̄le vel inequale. g̃ etiã de loco pdicat̃ q̃titas Minor patȝ q̇a locus eſt eq̄lis locato. Quarto ſic. q̇a loco ↄuenit rõ menſure g̃ locus ẽ q̃titas. Ad pmũ dicit̃ ꝙ Areſto. nõ loq̇tur ſm ppriã opionẽ ſicut dcm eſt. Ad ſcdm ꝙ diuiſibilitas ⁊ ſilr eq̄litas nõ cõueniũt loco niſi p accñs vtputa gratia ſui fundamẽti qd eſt ſupficies. ⁊ p hoc pȝ ſolo ad terciũ. Ad q̃rtũ dicm eſt ꝙ ratio mẽſure no variat ſpẽs q̃titatis eo ꝙ ipa eſt extrinſeca q̃titati ſicut dictuȝ eſt ¶ Dic ſcdo. ꝙ orõ ẽ ſpẽs q̃titatis diſtincta a numero patet ex dictis ¶ Dic tercio. ꝙ ipa eſt q̃titas p ſe ⁊ q̄lbet alia ſpẽ q̃titatis diſticta. patet autoritate Areſtotiles ¶ Sed cõtra h̄ arguit̃ q̇drupl'r. pmo ſic. tẽpus eſt numerus g̃ nõ eſt ſpẽs a nũero diſtincta. Scdo ſic. tps ẽ q̃titas p accñs ſm phm q̇nto metaphiſice. ſed de nulla ſpẽ pdicat̃ genus p accñs igit̃. Tercio ſic. tps eſt q̃ntum per motum. ergo motus eſt magis quantus. patȝ conſequentia. quia ppter quod vnumquodq̃ tale ⁊ illud magis ergo motus eſt magis q̃ũtitas q̃ tempus Quarto ſic. quinto metaphiſice enumerat̃ motus inter ſpecies quantitatis. ergo ſpecies erunt inſufficiẽter hic enumerate. vel tempus nõ erit ſpecies quantitatis Ad primũ dicit̃ ꝙ in diffinitione tpis nõ capit̃ numerus pprie ſed generaliter vt idem eſt ꝙ menſura quia tamẽ tempus menſurat per modum diſcreti ideo non inconuenienter dicit̃ ꝙ eſt numerus motus igit̃ ⁊c. Ad ſecũdum dicit̃ ꝙ aliquid eſſe quantum per accidens dupliciter intelligitur. vno modo formaliter. alio modo effectiue. Unde tempus non eſt quãtitas per accidẽs formaliter eo ꝙ per nihil aliud recipit predicationem quantitatis immo quantitas de eo predicatur per ſe pmo. Sed tempus dicit̃ quantum per aliud effectiue q̇a habet ſuam quantitatem effectiue a motu. Ad terciuȝ dicendum ꝙ propoſitio areſtotilis eſt vera vbi predicatur aliquod vniuocum de cauſa ⁊ effectu quod natum eſt recipere magis ⁊ minus ⁊ quando cauſa eſt p ſe ⁊ eſſentialis. Unde tempus eſt quantitas. ⁊ motus non eſt quantitas. ſimiliter tempus ⁊ motus non recipiunt magis ⁊ minus. Ad quartum poſſet dici concedendo ꝙ Areſtotiles hic inſufficienter aſſignauit ſpecies quantitatis. ſicut etiaȝ patuit de loco Uel dicatur

ꝙ motibꝰ vt eſt quantitas non eſt aliquid diſtinctū a tēpore. ſed de hoc alibi dicet̄. ¶ Dic quarto. ꝙ linea ſug̃ficies corpꝰ, et locꝰ hn̄t pōem ī ꝯtinuo patꝫ in textu.

Queſtio tercia.

Utrū pma ꝓprietas q̄ntitatis ſit a pho ꝯuenienter aſſignata. ꝑ cꝰſolutōe ¶ Attēde de primo ea que dicta ſunt de contrarietate in p̄cedentibus ¶ Attende ſecūdo. ꝙ magnū ⁊ puum multū ⁊ paucū poſſunt accipi dupl'r. vno mō abſolute ⁊ ſic ſunt in p̄dicamēto q̄ntitatis. Alio mō ꝑ reſpectū ad aliud. ⁊ ſic ſūt in p̄dicamēto relatōis. Nā numerꝰ eſt multitudo aggregata ex vnitatibꝫ. ſi aūt multitudo nō eēt q̄ntitas n̄ poſſet in abſtracto p̄dicari de nūero. ſil'r q̄nto metaphiſice diuidit̄ q̄ntitas in magnitudinē ⁊ multitudinēꝫ q̄ diuiſio nō valeret niſi m'ltitudo ⁊ magnitudo eēnt q̄ntitates Alio mō poſſunt accipi ꝑ cōpatoēm ad aliō ⁊ ſic ſunt relatōes. Et hoc idē dicūt alij ſub alijs verbis ꝙ magnitudo ⁊ multitudo pn̄t capi dupl'r. vno mō ꝑ fūdamētis exceſſus ⁊ ſic ſunt q̄ntitates. Alio mō ꝑ ipſis exceſſibꝫ ⁊ ſic ſunt relatōes. Et ſil'r magnū ⁊ puū multum ⁊ paucū poſſunt vno mō accipi vt ſunt denoīatia magnitudīs ⁊ multitudīs captarūꝫ. pmo mō ⁊ ſic non ſunt ad aliq̄d q̄ꝛ magnū idem ē ꝙ q̄ntitas magna ⁊ m'ltum ꝙ multa q̄ntitas. Alio mō vt ſunt denomiatiua magnitudinis ⁊ multitudinis captaꝝ ſecūdo mō ⁊ ſic ſunt relatiua ¶ Attende tercio. ꝙ locus pōt capi q̄ttuoꝛ modis. vno mō ꝑ corpe locāte ⁊ ſic ignis dicit̄ eē locus aeris ⁊ aer locus aque ⁊ ſic locus ē ſubſtantia. Secūdoº ſic accipit̄ ꝑ vltio corꝑis ꝯtinēt̄ꝭ. Tercio accipitur ꝑ reſpcū locātis ad locatū ⁊ ſic eſt vbi actiū. Quarto ꝑ ꝟtute cōſeruatiua locati et ſic ē q̄litas. Sed circa ꝯn̄as q̄s facit Areſto ¶ Attēde q̄rto. ꝙ in iſta ꝯn̄a q̄ Areſto. ſic arguit hoc ē magnū ad h̄ et puū ad h̄ ergo ē magnū et puū nō. ꝯmittit̄ ignorātia elenchi. Nā p̄dicamēta affirmatiā ſil'r ſumpta ſequunt̄ ex ipꝭ ſumptis cū detēminatōe nō diminuēte vt bn̄ ſeq̄t̄ h̄ eſt duplū ad a g̃ eſt duplūꝫ et h̄ eſt dimidiū ad b. g̃ eſt dimidiū ꝑ locuꝫ a pte in mō ad ſuū totū. Et ſequit̄ vltra g̃ eſt duplū et dimidiū ſed nō ſequit̄ g̃ eſt duplū et nō duplū. imo eſt ignorātia elenchi Sic ſil'r bn̄ ſequit̄. h̄ ē magnū ad a, ⁊ puūꝫ ad b. g̃ eſt magnūꝫ et puum. Sed nō ſequit̄ g̃ eſt magnū et nō magnum et ita eſt in oībꝫ alijs. in q̄bꝰ p̄dicamēta ꝯtrahunt̄ ꝑ additōem nō diminuētē. oēs em̄ tales inferūt affirmatiās ſꝫ n̄ infert negatiās ſine fallacia

Dic ergo breuiter ad queſtionē ꝙ m'ltū et paucum magnum et puūꝫ abſolute ſumpta nō ſunt ꝯ̄ria nec etiā relatiue ſumpta eo ꝙ ꝑ cōparatōem ad diuerſa pn̄t eidē ineē ſicut pꝫ ī textu. Locus āt ſurſuꝫ et deorſuꝫ q̄rto mō accepti ſunt ꝯ̄rij ſꝫ nō ſunt q̄ntitates ſꝫ q̄litates. Si āt accipiant̄ tribꝫ primis mōis n̄ ſt̄ ꝯ̄rij eo ꝙ ꝯditōes ꝯ̄rioꝝ eis deficiunt

Queſtio q̄rta.

vtꝝ oīs q̄ntitas a ſb̄a et q̄litate real'r diſtiguat̄. ꝑ cꝰſolutōe ¶ Attēde pmo. ꝙ d hac q̄ſtione ſunt atiq̄ diſcordia phoꝝ. Un̄ q̄dā dicunt pmo ꝙ vnitas nō ē aliq̄ foꝛa ſiue aliq̄ res real'r diſtincta a re vna q̄ð ꝓbāt ſic q̄ꝛ ſi vnitas q̄ ſortes d̄r vnꝰ ē aliq̄ foꝛa diſticta a ſorte v'l ipa ſic ē ī ſorte ꝙ ē tota ī toº ſorte et ps in pte. Nō pmoº q̄ꝛ tūc ſeq̄ret̄ pmo ꝙ q̄libꝫ ps ſortis eſſet vnꝰ hō cū illa vnitas denoīaret quālibꝫ ptem. Seq̄ret̄ ſcdo ꝙ aliq̄ foꝛa coꝛpea eēt idiſibil' et eēt ꝟm ſe totā in plibꝫ ſubiectis aut in plibꝫ ptibꝫ eiuſdem ſubiecti q̄ð ē ipoſſibile. Nō ſcdoº q̄ꝛ ſi eēt diſibil' aut eēt diſibil' in ptes eiuſdē rōis v'l diuerſaꝝ. Si pmū g̃ ſeq̄t̄ ꝙ ſi ipſa diderēt̄ tūc fierēt m'lti hoīes ⁊ ſic ſocrates poſſꝫ didi in m'ltos hoīes. Nō ſcdm q̄ꝛ tūc nō poſſent dari q̄lia entia eēnt ptes ille. Scdo dicūt ꝙ nūerꝰ n̄ ē aliq̄ res diſtincta real'r a rebꝫ nūeratis ſic ꝙ ſit vna foꝛa ꝑ ſe v'l vnū accidēs real'r diſtictū ab ill'. Probant pmo ſic. q̄ꝛ poſitis tribus q̄ntitatibus cōtinuis ſiue tribus ſubſtātijs coꝛporalibꝫ ⁊ oīni alio circūſcripto vere ponit̄ nūerꝰ reruꝫ g̃ ille nūerꝰ nō realit̄ diſtiguit̄ ab ipis. Probat̄ aūt añcedēs. pmo ſic, q̄ꝛ v'l ille tres res ſūt diſticte nūero v'l nō. ſi ſint tres res diſticte numero ibi erit nūerus ternarius ſi nō ſint diſtincte numero h̄ eſt ꝯtra ſenſum ⁊ expientiam. Nā tūc opteret ꝙ eſſet vna res nūero q̄ð eſt manifeſte falſum. Scdo ſic. nūq̄ ex aliq̄bꝫ reſultat aliq̄ forma abſoluta alt'iꝰ rōis niſi vnū illoꝝ ſit actꝰ ⁊ reliquū potētia. ſed vna vnitas nō ē poña reſpectu alt'iꝰ eo ꝙ oēs ſūt eiuſdē rōis g̃ ex ill' vnitatibꝫ nō reſultat forma abſoluta altius rōis ab ipis. ⁊ tn̄ ſi nūerꝰ ſit res diſtincta a rebꝫ nūeratis tūc ē alteriꝰ rōis ab vnitatibꝫ. q̄ꝛ al's vna vnitas eēt q̄ntitas diſcreta ſicut vnꝰ nūerus g̃. Tercio ſic. nō videt̄ eē maior rō q̄re aliq̄ duo eiuſdē rōis loco ⁊ ſitu diſtātia poſſint facere ꝑ ſe vnū q̄ alia duo eiuſdē rōnis. Sed duo hoīes deſtincti loco ⁊ ſitu ſunt eiuſdē rōnis ⁊ nō pn̄t facere vnū. g̃ nec due vnitates. Cōfirmat̄ q̄ꝛ q̄ñ aliq̄ vnitates ita eēntial'r diſtigūūt̄ ſic alie tūc ſi aliq̄ nō faciant aliquā vnā rem nec etiā alie ſed vnitates duoruꝫ continuoꝛum ita diſtinguuntur inter ſe ſicut vnitates duoꝛum angeloꝛum. vnitates autem duoꝛum angeloꝛum non faciunt vnā rem ab eis realiter diſtinctā g̃ nec vnitates duoꝛum continuoꝛum. Quarto ſic. ſi numerus eſſet vna res diſtincta a rebus numeratis ſequeretur ꝙ numerus ternarius eſſet numerus quaternarius ⁊ in quolibet numero eſſent īfiniti numeri. Tercio ꝙ poſitis duobus entibus neceſſario ponerētur mille milia. Quarto ꝙ deus non poſſit producere vnā entitatem quin produceret infinitas realiter diſtictas ſed iſta ſunt falſa ⁊ impoſſibilia ergo ¶ Iſte tamen conſequētie probantur ſic. quia ſi producatur numerus ternarius ibi erunt tres res realiter diſtincte ⁊ entitas numeri erit quarta ⁊ per conſequens erit numerus quaternarius. Et ſi ponatur vna res cuius vnitas ſit diſticta ab illa re tunc erunt due res realiter diſtincte ⁊ non poſſunt eſſe due quin ſit numerus binarius. Et ſi numerus binarius ſit res diſtincta a rebus numeratis. tunc ſunt tres res realiter diſticte. ⁊ per conſequens eſt numerus ternarius ⁊ ſic in infinitum. Tercio dicunt ꝙ in continuis non ſunt ponenda puncta. que ſint res indiuiſibiles diſtincte a linea nec linee idiuiſibiles diſtincte a ſuperficie. Nec ſuperficies indiuiſibiles diſtincte a coꝛpoꝛe immo puncta ⁊ linee et ſupficies nullo modo ſunt indiuiſibiles. Probant primo ſic. quia ſi puncta in linea eſſent res indiuiſibiles ſequerentur duo contradictoꝛia. ſcꝫ ꝙ puncta eſſent ſibijnuicem proxima et non eſſent ſibijnuicem proxima. Prima pars conſequētie patet. quia vbiq̄ in linea eſſet punctus. ſed vna linea eſt alteri propiqua et puncto extremo alicuiꝰ linee eſt alia linea propinqua. ergo punctum erit propinquū puncto. Secunda pars patet. quia ſi puncta eſſent ſibijnuicē ꝓxīa v'l eēnt extra ſe inuicē. v'l intra ſe. non pōt dici ſcdm. q̄ꝛ tunc eſſent indiſtincta ꝟm ſubſtantiam ⁊ fruſtra ponerentur. quia mille ſic exiſtentia non plus.

faceret ꝙ vnū ſolū. Nō etiā ſcđm q: tūc vnū punctum
tangeret alteꝝ. vel ꝙ ps vnius tāgeret ptem alteri⁹. vel
ps vni⁹ tāgeret totū alteri⁹. ⁊ ſic pūctum eſſet res diuiſi-
bilis vl' totū tāgeret totū ⁊ ſic ipſa eēnt indiſticta ſm ſi
tū. ⁊ eodē mō poſſet argui de linea ⁊ ſupficie. Secūdo
ſic q: vel eēt ſubſtātia ⁊ ſic nō q: nulla ſubſtātia ē indiſi
bilis niſi ſubſtātia intellectual'. vl' eēt accñs. et ſic nō q:
om̄e accñs habet aliqđ ſubiectū pmū et adeq̄tū ſibi vl'
ergo ſubiectū pūcti eēt accñs et tūc q̄reret ſicut pus et
eſſet pceſſus in īfinitū. vl' eēt ſubā et ſic eēt indiſibil' et ꝑ
ꝯñs incorpea et ſic ſicut ponūt īfinita pūcta ī linea ſic o
porteret ponere īfinitas lineas et ſic īfinitas ſubſtātias
indiſibiles et icorpeas. Tercio ſic ſi linea eēt res indiſibi
lis cōtinēs duas ſupficies tūc diuidat ſupficies q̄ diſa
q̄rit vtꝝ ibi ſit linea noua aut ſit ibi ſola pori linea. ſi eſt
linea noua tūc in diſione cuiuſcūꝙ corpis gñabunt in
finite linee noue q: diuidūt infinite ſupficies Si linea
pori maneat tūc cū illa nō magis maneat cū vna ſupfi-
cie ꝙ cū alia ſeq̄t ꝙ nec remanet vl' remanebit ꝑ ſe ſub-
ſiſtēs vl' remanebit ī diſtictis locis et ſubiectis qđ ē im
poſſibile. ¶ Cōfirmat q: ſi diuidat aliqua linea vl' ali
quod ꝯtinuū q̄ro vtꝝ pūcta que termiabunt illas ptes
pfuerint aut nō. ſi nō ergo ꝑ ſolā diſionem cāte ſunt no
ue entitates. ſi ſic ſeq̄t ꝙ cū illa pus non diſtaret ſitu et
ſubiecto pūctus erit immediat⁹ pūcto. Eodē mō poſſꝫ
argui ex pte vnionis q: ꝑ ſolā vnionem ptiū alicui⁹ cō-
tinui vtputa aq̄ nō generat aliq̄ noua res abſoluta nec
etiā corrūpit. ſed ſi pūctus eēt entitas poſitiua idiſibi-
lis tūc ꝑ ſolā vnionē generant et īfinite res et īfinite cor
rūperent ſcꝫ infinita pūcta. ꝙ. Quarto ſic oēm rem ab-
ſolutā diſtinctā ſm ſe totā ab alia poteſt de⁹ pducere ſi
ne alia. ꝙ ſi puncta ſint res īdiuiſibiles real'r a ſe iuicem
diſtincte et a corpibus ſeq̄t pmo ꝙ de⁹ poſſet facere oīa
pūcta q̄ ſunt in linea eſſe actu ſepata Scđo ſeq̄ret ꝙ de
us poſſꝫ pducere lineā ſine pūctis ipaꝫ tminātib⁹ Et nc̄
q̄rit vtꝝ ſit finita vl' īfinita. nō īfinita q: ipa nō ē maior
ꝙ ſi haberet pūcta tminātia. nec finita q: tūc eēt termi
nata ſine pūctis. et ꝑ ꝯñs nō oporteret ponere pūcta ad t-
minādum eā. Seq̄ret tercio ꝙ de⁹ poſſet facere lineā
eē nō ꝯtinuā q: ſe deſtruat oīa pūcta terminātia lineā
vl' ꝙ ipa erit adhuc ꝯtinua vl' nō. ſi nō habet intentū. ſi
ſic. ꝙ ad ꝯtinuandū eā nō oꝫ ponere pūctū. Seq̄ret q̄r-
to ꝙ deus poſſet facere lineā diuiſam in oēs ſuas ptes
eadem de cā. ¶ Quarta ꝓpō eſt. ꝙ corpeitas tps loc⁹
et oratio nō ſunt res diſtincte a ſubſtātia et q̄litate Prꝫ
pmo ſic. q: q̄titas corpea nihil aliđ ē ꝙ res hñs pteꝫ ex
tra ptem q̄libet aūt ſubſtātia de ſe habet ptem extra p-
tē. Et ſil'r aliq̄ qualitates ſine aliquo habito habēt ꝑ
tem extra ptē ꝙ nō opꝫ eis ſupaddere q̄titatē realiter
ab ipis diſtictā. Scđo ſic qñ aliq̄ ſubſtātia corpea cō-
denſat. vl' amittit aliq̄ ps vl' nulla. ſi nulla ps q̄titatꝫ
amittat ꝙ in cōdenſatione q̄ ē mot⁹ ad q̄titatē nō opꝫ
ponere aliquā rem diſtictā a ſubſtātia. et ꝑ ꝯñs cor-
poreitas nō diſtinguit ab ea Si aūt aliq̄ pars q̄titatis
amittat vl' ergo pars ſubſtātie que pdit illam q̄titateꝫ
manet ſine omni q̄titate. ⁊ h̄ eſt ꝯtra expientiā. vel ad
huc habet ptem q̄titatis ⁊ tūc q̄rit de illa vtꝝ ſit no-
ua vl' vtꝝ fuit pexñs. Nō poteſt dici ꝙ ſit noua q: cum
nō ſit maior rō q̄re acq̄rat noua q̄titas in vna pte ꝙ in
alia. ſequit ꝙ oēs ptes habebūt nouā q̄titatē ⁊ ſic nul
la q̄titas q̄ ibi erat remanebit Nec poteſt dici ꝙ periſte
bat q: tūc accñs migraret de ſubiecto in ſubiectū. Ter-
cio ſic. omnem rem abſolutā poſteriorē alia ⁊ ab ea rea
liter diſtinctā pōt deus deſtruere remanēte priori ⁊ ipſa
nō mutata local'r ꝙ ſequit ꝙ de⁹ poterit deſtruere q̄tita
tem ſubſtantie corpee. ipa remanēte ⁊ nō mutata local'r
Et tūc q̄rit vtꝝ ſit in loco vl' nō. ſi nō ergo ē mutata lo
cal'r. ſi ſic ergo ipa eſt corpea eo ꝙ omne qđ eſt in loco ē
corporeū. Quarto quia ſeq̄ret ꝙ ſubſtātie corpee poſ-
ſent fieri īdiuiſibiles ſicut angeli ⁊ ꝑ ꝯñs eſſent vere ſb-
ſtantie ſpirituales ipis oīno ſm ſuā ſubſtantiam rema
nentib⁹ ſed hoc eſt falſum. ꝙ. Patꝫ ꝯña. ſi auferat q̄nti
tas a ſubā corporea. ſed de tpe ⁊ loco pbabit in q̄rto phi
ſicoꝝ. Ex iſtis patet ꝙ nō ſunt ponēda pūcta indiuiſi
bilia aut linee aut ſupficies q̄ ſunt entia realia diſtinc-
ta ſed ſolū ſunt ponēda ſm imaginatōem. Patet etiāꝫ
ꝙ ſi aliq̄d eſt pūctum ipm eſt linea ⁊ ſi eſt aliq̄ linea ip
ſa eſt ſupficies. ⁊ ſi ē aliq̄ ſupficies ipa eſt corp⁹. ⁊ ſic ſi ē
aliqđ pūctū ipm ē corp⁹. Ab ill' aūt diſcordat Buri-
dan⁹ in h̄ ꝙ ponit q̄titates ꝯtinuas real'r a ſubā ⁊ q̄li-
tate diſtigui. nulla tñ ponēdo īdiſibilia ſicut ē pūctus
immo qđlibꝫ illoꝝ ē diſibile queadmodū corp⁹. Sed
nūer⁹ ſm eū nō diſtiguit a reb⁹ nūeratis immo ē real'r ipe
res nūerate ¶ Attēde ſcđo. ꝙ mod⁹ dicēdi alioꝝ phi-
loſophoꝝ ſil'r ſtat in q̄ttuor ꝓpōnib⁹. Pria eſt in reb⁹ ꝯ
tinuis ē aliq̄d hñs latitudinē indiſibile ſm pfūditatē
ſcꝫ ſupficies. ⁊ aliq̄d hñs lōgitudinē indiſibilē ſm lati
tudinē ſcꝫ linea ⁊ aliq̄d oīno indiſibile ſcꝫ pūct⁹ Hec ꝓ
poſitio pbat q̄ttuor autoritatib⁹ ⁊ q̄ttuor rōib⁹. prima
autoritas ē euclidis ſic diffinietis pūctū. Pūct⁹ ē cui⁹
ps nō ē ꝙ pūct⁹ ē oīno indiſibil'. Scđa autoritas ē phi
q̄nto meta. dicētis qđ oīno indiſibile ſm q̄titatē hñs
poſitōeꝫ dr̄ pūctū Sil'r ī pmo celi dicit ꝙ corp⁹ ē tripli
cit' diſibile. ſupficies āt dupl'r ſolū ⁊ linea tm̄ vno. ſil'r
q̄rto phicoꝝ negat locū eē corp⁹ ⁊ ꝯcedit ipꝫ eē ſupficiē
ſupficies ꝙ n̄ ē corp⁹. Tercia autoritas ē mathēaticoꝝ
q̄ deſcribūt lineā dicēdo ꝙ ē lōgitudo ſine latitudīe et
pfūditate ⁊ ſupficiē q̄ ē latitudo cū lōgitudīe ⁊ ſine p-
fūditate Quarta ē auto. Boetij dicētis in ꝯmēto pūc
tū eē q̄ddā puiſſimū qđ ī ptes diuidi ſecari ꝙ nō poſſit ⁊
ſtatī poſt ill'aꝙ res ſuis tmīs ꝯſtat ꝙ circa pūctū linee
nō erit ps ſꝫ cōis tmin⁹ ptiū. Et h̄ pꝫ maīfeſte ꝓpoſitū
ſcꝫ ꝙ pūct⁹ nō ē diſibil' ſicut corp⁹. neꝙ ē ps corpis qđ
tñ aliꝗ pterue ſuſtinēt. Pria rō. oīs tmin⁹ vltim⁹ ē īdiſi
bil' ea pte q̄ tmīat. ſꝫ pfūditas ſiue corpeitas hꝫ tminū
vltimū alit' eēt īfinita. Et certū ē ꝙ tmin⁹ pfūditatis
hꝫ latitudinē ꝙ in reb⁹ ē aliq̄d hñs latitudinē ſine pfun
ditate. Maior patꝫ. q: ſi vltius tmin⁹ ex ea pte q̄ tmīat
eē diſibil' cū om̄e diſibile hēat tminū ſeq̄ret ꝙ vltimus
tmin⁹ hret tminū vlteriorē ⁊ ſic nō eēt vltim⁹. Et ſi dica
tur ꝙ nihil īdiſibile ē vltim⁹ tmin⁹. ſed q̄libꝫ ps vltra
quā n̄ pcedit corp⁹ ē vlti⁹ tmin⁹ corpis Cōtra poſito ca
ſu ꝙ mobile moueat ſup aliꝙ magnitudīeꝫ corpeaꝫ q̄
diuidat ī duas ptes īeq̄les ⁊ q̄libꝫ illaꝝ ptiū ē vlti⁹ tmi⁹
⁊ extremū magnitudis date. ⁊ tūc ſeq̄t ꝙ mobile p⁹ pue
niret ad extre⁹ magnitudis ꝙ ad mediū qđ ē abſurdū
Tꝫ ꝯña. q: mobile ptrāſita miori pte iā pueīt ad ſecū
dā ptē ⁊ nō puenit ad me⁹ magnitudis date. Scđo ſic
ill' ſm qđ ſpera tāgit planū ē aliq̄d ī re. ſꝫ ſpera tāgit
planū ſꝫ pūctū oīno īdiſibile. ꝙ Maior ē demrāta ī geo
metria ⁊ facil'r poſſꝫ pbari. q: illa ſꝫ q̄ aliq̄ ſe tāgūt ſtāt
ſimul adeq̄te ⁊ ꝑ ꝯñs ſunt eiuſdem figure. ꝙ ſi ſpera
tāgeret planum ſm aliquid diuiſibile. tunc diuiſibi-
lia ſpere et plani que ſe tangunt eſſent eiuſdem figure

et per ꝯſequens aliquid eſſet ſimul figure plane ⁊ cir/ cularis. ¶ Tercio ſic. illud qđ eſt centrū circuli eſt ali/ quid in re ſed punctꝰ omnino indiuiſibilꝭ eſt centrū cir/ culi ergo. ¶ Minor patet. qꝛ vel punctꝰ indiſibilꝭ eſt cētrum circuli vel aliꝰ puus circulꝰ. ſi pmū habeꝭ intentū. ſi ſecū dū querit de centro illiꝰ pui circuli. aut eīm eſt ſimplici ter indiſibile. ⁊ ſic habeꝭ ꝓpoſitū. aut ē diuiſibile ſic ſcȝ ꝙ eſt alius circulꝰ adhuc minor ⁊ tūc iterū qrit de ſuo centro ⁊ ꝓcedit in infinitum. ſed hoc eſt impoſſibile. qa tūc nūq̄ poſſȝ ſciri đ aliq̄ pūcto ꝙ eēt cētꝝ circuli ⁊ ꝑ cō ſequēs nō poſſumꝰ certificari ꝙ in aliq̄ figura linee duc te a cētro ad circūferentiā ſunt eq̄les. ⁊ ita nunq̄ ſcire mus certitudialiter ꝙ aliqđ ſit circulus vel circularis figure. ¶ Quarto ſic ſm phm ſexto phicorum continua ſunt quorū vltima ſunt vnū ſed nō ſunt vnū diuiſibile qꝛ tūc nō eſſent ꝯtinua eo inter ea mediaret aliqđ diui ſibile ergo ſunt vnū indiuiſibile ⁊ nō aliud q̄ pūctum li/ nea aūt ſupficies ergo. ¶ Confirmatur. qꝛ aliqua corpa pn̄t ſe tangere eo ꝙ al's infra q̄cūq; corpora eſſet vacuū ſȝ nō poſſunt ſe tangere ſm ꝓfunditatē eo ꝙ al's eſſet pe/ netratio dimēſionū ergo illđ ſm quod ſe tāgunt carȝ ꝓ funditate. ¶ Ad rōes aūt ꝓbantes ptem oppoſitam. dicendū eſt. ad pmā dicit negando cōſequētiā ⁊ cōcedi tur ꝙ ſi puncta ſint ſibiīuicē ꝓxima tūc ſunt ſimul ſitua liter nec ex hoc ſeqtur ꝙ nō diſtinguanꝭ ſm ſubſtātiā q̄uis nō diſtinguanꝭ ſm ſitū. ¶ Cōcedit etiā ꝙ mille ſic exiſtentia nō eſſent aliqđ maius q̄ vnū qꝛ nō facerēt ali quod ꝯtinuum tamē eēnt plura entitatiue ⁊ eſſent plēs entitates realiter diſtincte. Nec ex hoc ſeqtur ꝙ ſint fru ſtra qꝛ nō ponunꝭ vt ex eis reſultet aliqđ maius ſiue ali qđ cōtinuū. Sicut ſi ponerenꝭ plures āgeli in eodē lo/ co illi nō eſſent loco diſtincti nec facerēt aliquod maiꝰ q̄ vnus. nō tamē ex hoc ſequit aliqd eſſe fruſtra aut ꝙ nō diſtinguerenꝭ ſm ſubſtantiā. ¶ Ad ſcđam dicit ꝙ illa ꝓpoſitio eſt falſa om̄e accñs habet ſubiectū ſibi ad/ equatū. Nā accñs quod eſt terminus alteriꝰ corporis non habet ſubiectū adequatū eſt eīm in eodē in quo eſt accidens cuius eſt terminus ⁊ ideo cū non ſit adequa/ tum accidēti nec etiam ſubiecto. ¶ Ad terciam dicit ꝙ q̄uis ſit īpoſſibile ꝙ ſint diſtincte res actu ſeparate et ſeorſum exiſtens res tamē nō eſt ipoſſibile ꝙ ſint in finite actualitate preſentie non tamē actu ſepate ſed in exiſtentes alteri cuiuſmodi ſunt pūcta terminantia vel continuantia lineam. Unde ſi illud argumentum ali quid concluderet maxime concluderet contra aduer/ ſarios iſtius opinionis ꝙ partes continui non ſunt ali que res qꝛ ſm eos in quolibet cōtinuo ſunt infinite par tes. ¶ Ad confirmatōem dicendum ꝙ per diuiſionē continui generanꝭ noui termini ⁊ per vnionem corrum punꝭ. nec eſt incōueniēs ꝑ vnionem ⁊ diuiſionem gene/ rari ⁊ corrumpi infinita puncta ⁊ infinitas lineas ī po tentia. immo eſt neceſſarium. ¶ Ad quartam dicit cō cedendo ꝙ quantitas eſt finita vel infinita per ſe hoc eſt ſine omni extrinſeco alterius generis. non tamen ſic ꝙ non per aliquod intrinſecum eiuſdem generis. Et dicit vltra ꝙ deus non poteſt facere lineam ſine punc/ to eo ꝙ hoc videꝭ implicare ꝯdictionem. Nam diffi/ nitum non poteſt eſſe ſine eo quod eſt de diffinitione eꝰ. Puncta aūt ſunt de diffinitione linee ſicut habeꝭ pmo poſteriorum. ⁊ ideo deus nō poteſt facere punctum ſi ne continuo. neq; continuum ſine puncto. ⁊ per conſe/ quens omnia puncta non poſſunt eſſe ſeparata. Unde

ſi hec ratio concluderet eodem modo concluderet ꝙ deus poſſet facere continuum eſſe diuiſuȝ in omnes ſu as partes. cū oēs ille ptes realiter diſtinguanꝭ quod tamē nō conceditꝭ ab aduerſarijs. Aliter tamen dicit q̄ dam ꝙ illud pncipium eſt falſum ⁊ implicans contra dictionem ſcȝ ꝙ deus poteſt omnē rem abſolutam ab alia realiter diſtinctam facere ſine illa re abſoluta ſic ꝙ faciat eam ſine omni tali. Non eīm poteſt deus facere ſubſtantiam corpoream ſine omī q̄titate. ⁊ nec q̄titatē ſine omni figura. nec albedinem ſine omni gradu albe dinis. ⁊ ſic deus non poteſt facere lineam ſine puncto nec punctum ſine puncto q̄uis poſſit facere ꝙ linea ſit ſine hoc puncto ⁊ illo diuiſim. ¶ Et ſi arguaꝭ. omne illud poteſt deꝰ facere coniunctim ⁊ ſimul. quod natu/ ra pt facere ſucceſſiue ſed natura pt facere lineā ſine hoc puncto ⁊ illo diuiſim ergo deꝰ hꝰ poteſt facere ꝯiunctiȝ. Reſpondeꝭ ꝙ aſſumptum eſt falſum. qꝛ natura poteſt facere ꝙ alterū cōtradictoriorū ſit verū abſq; ꝟitate illius cōtradictorij ⁊ iſtius diuiſim ⁊ tamē deus nō po teſt hoc facere cōiunctim. Uel dicaꝭ ꝙ deus pt facere lineā ſine pūctis ipam terminātibꝫ. ⁊ tūc iſta linea non eſt terminata nec finita neq; infinita poſitiue ſiue extēſi/ ue eſt tn̄ in infinitū extēſa. ſed ē infinita negatiue ⁊ pua tiue qꝛ nō eſt finita ſed apta nata finiri. Secunda ꝓpō quelibet magnitudo ſiue q̄titas corporea eſt res diſtīc ta realiter a ſubſtātia ⁊ q̄litate ita ſcȝ ꝙ ſubſtantia q̄n/ ta non eſt ſua q̄titas nec qualitas quanta eſt ſua quan titas nec ſunt plures q̄titates corporee realꝛ'er diſtinc te in eodem ſubiecto quarum vna ſit ſubſtantia ⁊ alia albedo. ⁊ alia qualitas. ⁊ ſic de alijs. immo in vnaqua/ q; ſubſtantia corporea eſt tm̄ vna corpeitas que eſt re/ aliter diſtincta a ſubſtantia ⁊ albedinē ⁊ alijs accn̄tibꝫ ꝑ quā materia ⁊ forma ⁊ totū cōpoſitū ⁊ etiā omnia ac cidentia eius dicunꝭ q̄nta. Probaꝭ quadruplici auto ritate ⁊ q̄ttuor rōibus. Prima eſt phi pmo phorum di centis. Si ſubſtātia ⁊ q̄ntitas ſunt. duo ſunt (Et pau lo poſt) Si ſola ſubſtātia eēt nō eēt magnitudo. ⁊ ibi dem ratio finiti ⁊ infiniti q̄titati cōgruit. Secđa autori tas .ē eiuſdem In q̄nto metaphiſice dicentis. ꝙ vnū ī q̄ titate facit eq̄le ⁊ vnū in q̄litate facit ſilē. vnū āt in ſub/ ſtantia facit idem. Et decimo metaphiſice. ꝙ menſu/ ra pmo debeꝭ q̄titati ⁊ alijs ſcȝ ſubſtātie ⁊ q̄litati rōne ipiꝰ q̄titatꝭ. et ſeptio eiuſdē q̄tū eſt ꝑ ſe diuiſibile alia vero ꝑ accñs. Tercio ꝓbaꝭ autoritate cōmētatoris qui dicit in de ſubſtātia orbis ꝙ dimēſiones interminate ꝓ cedunt formam in materia ſed terminate ſequūtur. Et q̄rto phiſicoꝝ. ꝙ q̄titas nō ē de ꝟtutibꝫ actiuꝭ. et pⁱo eiuſdē oīa pdicamēta dicunꝭ eēin ſuba. ſicut ī ſubiecto et ibidē indiuidua alioꝝ pdicamētoꝝ exiſtūt in īdiui/ duis ſubſtātie. et octauo eiuſdē inter oīa accn̄tia q̄nti/ tas immediatius inheret ſubſtātie. Quarta autoritas eſt auguſtini in libro de trinitate dicentis ꝙ in vnaq̄q; ſubſtātia corpea aliud eſt ſuba aliud eſt q̄titas aliud relatio et aliud qualitas. Prima ratio ſm philoſophū primo poſteriorum: omnis ꝓpoſitio eſt immediata in q̄ negatur vnum generaliſſimuȝ ab alio ſicut ſunt nulla ſubſtantia eſt q̄titas. nulla q̄titas eſt q̄litas ſed oīs ꝓ/ pō immediata aut ē in toto vera aut in toto fā ſed ille non ſunt in toto falſe ergo ſunt in toto vere. Secūdo ſic qꝛ ſequeretur ꝙ in aliquo caſu aliquid moueretur ⁊ tamē nō haberet ſe aliter nunc q̄ prius ſed ꝯſequens ē manifeſte falſum. ergo. ꝯña patet quia poſito ꝙ omnes

creature pter vnū bipedale ſint annihilate ſi illud rare
fiat ipm mouet᷑ ⁊ tñ nõ ſe habet aliter nūc ꝙ̄ prius .eo
ꝙ nõ ſe habet aliter extrinſece q2 qdlibet extrinſecū eſt
annihilatum .nec intrinſece dicat᷑ ipm ſe habere aliter
ſm magnitudinē pꝰ habēdo minorē ⁊ poſtea maiorē. ġ.
Tercio ſic. ꝙ tunc omnis motꝰ ad ꝗ̄titatē eēt motꝰ ad
ſubſtātiā. ſed ꝑñs eſt fl3 .ġ. ꝑña p3. q2 in motu ad ꝗ̄
titatē aut acqrit᷑ aliqd aut ꝺpdit᷑ aut nihil acquirit᷑
nec ꝺpdit᷑ Nõ nihil q2 oīs motꝰ aut ē ꝺpditiuꝰ aut ac
qſitiuꝰ. Si aliqd vl' ġ illd ē ſubā ⁊ ſic erit motꝰ ad ſub
ſtantiā vl' nõ ⁊ ſic ꝗ̄titas nõ eſt ſubſtantia .Quarto ſic
in ſacramento altaris eſt ꝗ̄titas ſine ſubſtantia ġ ꝗ̄ti
tas realiter diſtinguit᷑ a ſubſtantia. Et ſi dicas ꝙ licet
illa ꝗ̄titas ſit diſtincta a ſubſtātia nõ eſt tñ diſtincta a
qualitatē. Cõtra q2 tūc ſeq̄ret᷑ ꝙ in eodē corpe eēnt plu
res ꝗ̄titates ⁊ p ꝑñs penetratio dimēſionū que apud
phos eſt impoſſibil'. ¶ Sed cõtra h̄ arguit᷑ pmo ſic. nõ
eſt ponēda pluralitas ſine neceſſitate. Sed oīa pñt eque
bñ ſaluare nõ ponendo ꝗ̄titatē diſtingui a re q̄nta. ſi
cut ponēdo eā diſtingui ġ. Secūdo ſic. aut tal' ꝗ̄titas
circūſcripta ſuba eſt intrinſece extēſa vl' nõ Si nõ ergo
nõ facit ſubam extēſam. ſi ſic vl' ipa ē extēſa ſe ipa vel p
aliqd aliđ Si ſe ipa ġ eodē mõ potuit dici ꝺ ſubſtātia
ſi p aliud erit pceſſus in ifinitū. Tercio ſic. q2 ſi ſic q̄rit᷑
vtꝝ deus poſſit ſepare albedinē exiſtentē in ſorte ipſa
habēte ptem extra ptem ſicut quando erit in ſubiecto
et etiā ipo ſorte habēte ptem extra ptē ſicut prius habe
bat. Si dicat᷑ ꝙ ſic tūc ſeqtur vnū manifeſtū impoſſibi
le ſc3 ꝙ eadē ꝗ̄titas ē in diuerſis locis. Si dicat᷑ ꝙ nõ
imo ad hoc ꝙ ſic eſſet oporteret eē aliā ꝗ̄titatē albedis
ſepatē ⁊ aliā ſubiecti. tūc ſeqtur ꝙ deus nõ poteſt ſepa
re albedinē a ſuo ſubiecto niſi faceret eā aut ſuū ſbiectū
indiuiſibile. Quarto ſic. q2 ſeq̄ret᷑ ꝙ p ſepatōem cuiuſ
cūq3 albedis a ſua ꝗ̄titate ipa efficeret᷑ infinita intēſi
ue ſed ꝑñs eſt falſum. ġ. pat3 ꝑña. q2 albedo pus in ſub
iecto extēſa habebat infinitas ptes. querit᷑ ergo vtꝝ p
ſepatōem eius a ꝗ̄titate oēs fluant in vnū indiuiſibile
ſine differētia ſitꝰ. ⁊ ſic ex ipis cõſtituet᷑ albedo infini
ta intēſiue. aut vna ps manebit extra aliā ſicut priꝰ ⁊ ſic
ipa albedo ſeipa ⁊ nõ p aliqd aliud eſt ꝗ̄ta ⁊ habēs p
tem extra ptem. ¶ Ad pmā dicendū. ꝙ ꝗ̄titas diſting
uit᷑ a re quāta ad ſaluandū augmētatōem diſtinguit᷑
a generatōe ⁊ ad ſaluandū multas ꝯtradictōes ꝙ ſc3
idem inheret ⁊ nõ inheret ſubſtātie ⁊ idem eēt accñs ⁊
nõ eēt accñs ⁊ multa alia. ¶ Ad ſcdā3 dicit᷑ ꝙ ꝗ̄titas
ſeipa eſt extenſa ⁊ nõ p aliqd aliđ. nec eſt ſile de ea ⁊ de
alijs. q2 ꝗ̄titas de ſe ē diuiſibil' ⁊ habēs ptem extra ptē3
alia ꝓo ſolū p accñs ⁊ extriſece ſt' diſibilia. ¶ Ad tciā dr
ꝙ deus nõ poteſt ſepare albedinē a ſubiecto vtroq3 pꝰ
ſepatōnem habēte ſ ptem extra ptem ꝗ̄titatiue. niſi in v
no illoꝝ pduceret nouā ꝗ̄titatē. Nec tñ ex hoc ſequit᷑
ꝙ deꝰ ñ poſſet illas ſepare niſi facer3 vꝫ illoꝝ indiſibile
q2 ⁊ ſi nõ heberet ptem extra ptem tamē haberent ptem.
Ad q̄rtā dicit᷑ vno mõ ꝙ ad intēſionē requirit᷑ duplex
vnio. ſc3 vnio graduū inter ſe ⁊ vnio coꝝ in ſbiecto. Et
hec ſcđa vnio nõ eſſet in illo caſu. Vl' dicat᷑ aliter ꝙ om
nium a naťa cõſtantiū poſitꝰ eſt certus terminꝰ. ⁊ ideo
ille albedines vnirent᷑ inter ſe vſq3 ad certū terminū ⁊
nõ vltra. Vl' dicat᷑ aliter ⁊ melius ꝙ ille ptes nec mane
rent extra ſe nec intra ſe inuicē nec fluerent in vnū. q2 ñ
mutarent᷑ localiter ſed manēt ibi pñtialiter vbi priꝰ di
mēſionalr' ⁊ occupatiē fuerūt ¶ Tercia ꝓpo vnitas ē v
nū ens poſitiuū preter aīam diſtinguit᷑ realr' a ſubſtantia
et q̄litate. Probat᷑ pmo. q2 vnitas eſt mēſura nūeri ſicut
patet p diffinitōem eius datā a pho .in qua dicit᷑ ꝙ nu
merus eſt mltitudo mēſurata vnitate. ſuba āt vl' q̄litas
nõ eſt hmōi ġ. Scđo patet q2 ſm Areſto. in ſcđo de aī
ma vnitas eſt ſenſibile p ſe diſtinctū ab alijs ſenſibilib
p ſe ergo nõ eſt ſubſtātia vl' q̄litas. Ad ſoluendū rōnem
q̄ eſt cõtra iſtam ꝓpōem. notandū3 eſt ꝙ dupl'r eſt vni
tas q̄dā eīn eſt q̄ ſequtur ad indiuiſionem cõtinui ⁊ tal'
dicit᷑ vnitas pdicamental' ⁊ eſt pncipiū numeri de pdi
camēto ꝗ̄titatis ⁊ realiter diſtinguit᷑ a re vna. Alia eſt
q̄ ſequit᷑ indiuiſionem eētie ⁊ tal' dicit᷑ vnitas trāſcen
dens ⁊ cõuertit᷑ cū ente ⁊ p eā om̄e ens eſt vnū nec diſtig
uit᷑ realiter ab eo cuius eſt. Et ideo dicit phs q̄rto me
taphiſice. ꝙ nõ differt ens ⁊ vnū niſi ſm ꝺcōem repeti
tam ⁊ tal' vnitas nõ eſt ſm nūerū ꝺ e pdicamēto ꝗ̄tita
tis ſed eſt pncipiū numeri trāſcēdentis q̄ nõ realr' di
ſtinguit᷑ a reb numeratis. ⁊ hanc diſtinctōem de vno
ſiue vnitate ponit expſſe cõmentator q̄rto metaphiſice
Dicens ꝙ Auicenna fuit in hoc deceptꝰ ꝙ non diſtig
uebat inter vnū qđ cõuertit᷑ cū ente ⁊ vnū qđ eſt in gñe
ꝗ̄titatis ¶ Ad rōem ergo factā ꝯtra iſtā ꝓpōem in pri
mo dicto alterius opīonis. Dōm eſt ꝙ vnitas eſt acci
dens indiuiſibile ⁊ recipit᷑ in ſubiecto diuiſibili q2 cu3
in illo recipit᷑ indiuiſibiliter ⁊ non diuiſibiliter. ideo ñ
eſt diuiſibil' ad diffinitōem eius ⁊ eſt tota in toto acci
piēdo toꝰ kathegreumatice ñ ē tñ toꝰ in q̄lib3 pte. nec e
tiā ps in pte. Poſſet tamē aliter dici ꝙ aliqd ē indiuiſi
bile dupl'r. vno mõ q2 nõ habet ptem ſicut deus ⁊ ſic v
nitas nõ eſt indiuiſibil'. Alio mõ aliqd dicit᷑ idiuiſibi
le q2 nõ poteſt diuidi partib remanētib ⁊ ſic aīa ſenſi
tiua eſt idiuiſibil' q2 p diuiſionē eiꝰ ptes corrūpunt᷑. ⁊ ſi
militer vnitas eſt indiuiſibilis q2 diuiſione facta nõ ē
amplius vnitas ſed dualitas ¶ Quarta ꝓpō. Nume
rus eſt forma accidētaliter diſtincta a reb numerat
pbat᷑ q̄drupl'r pmo autoritate phi q̄nto metaphīce. dicē
tis. bis tria nõ ſunt ſex. ſed ſi numerus eēt vnitates vel
res numerate bis tria eſſent ſex ġ. Secūdo. q2 ſm phm
in ſcđo de aīa numerus eſt ſenſibile p ſe. ſed ſubſtantie
numerate nõ ſunt ſenſibiles niſi p accidens ġ ſube nūe
rate nõ ſunt numerus. Tercio q2 niſi ſic tūc numerꝰ nõ
eſſet res diſticta a magnitudine qđ eſt cõtra phm in ſe
cūdo de aīa vbi dicit ꝙ magnitudo ⁊ numerus ſunt di
uerſa ſenſibilia p ſe. Quarto q2 illa ſunt realiter diſtic
ta. quoꝝ vnū corrūpit᷑ altero manēte eo ꝙ impoſſibile ē
idem corrūpi ⁊ manere. Sed vnitis duab magnitu
dinib ille adhuc manēt ⁊ nõ numerꝰ eaꝝ q2 amplius
nõ ſunt due ſed vna. ġ. ¶ Sed cõtra hoc arguit᷑ q̄dru
plicit᷑. pmo autoritate cõmentatoris q̄rto phiſicoꝝ di
centis ꝙ mens facit numerū in ſubiecto pparato ġ nu
merus eſt forma accidental' pter aīam diſtincta a rebꝰ
numeratis. Secūdo q2 ſm phm q̄rto metaphiſice mē
ſura vocū eſt vox. magnitudinis magnitudo . vnitatū
vnitas. ſed nõ numeroꝝ numerꝰ. ⁊ tamē ſi nūerus eſſet
res diſtincta a reb numeratis. ſicut magnitudo a re
magna non videt᷑ cauſa q̄re numerus nõ eſſet mēſura
numeroꝝ ſicut magnitudo eſt menſura magnitudīs ġ
Tercio ſic. q2 forma diſtinguit᷑ ad diſtinctōem marie
ergo eſt tanta diuerſitas in materia ſicut in vnitatib
vel reb numerat. ⁊ p ꝑñs ſicut res nūerate nõ ſunt ali
quid vnū ſic etiā nec numerus ipaꝝ. Quarto ſic. ſeq
ret᷑ ꝙ agens in om̄i actōe ſua facit tot entia. quot prius

erant. ſed ꝯñs eſt falſum. ergo ⁊c. Cõſequētia patꝫ. qꝛ vno ꝓducto ꝓducit̃ binari⁹ ei⁹. ergo a quolibet ente producuntur tot binarij quot prius erant entia Sequeret̃ etiã ꝙ agens naturale poſſet producere formã abſolutã in quacũqꝫ diſtãtia. Nã ſi agens naturale ꝓduceret aliquã vnitatẽ. tũc cũ quocũqꝫ alio vno etiã in q̃cũqꝫ loco ꝓduceret binariũ ¶ Ad primã inſtantiam dicit̃ ꝙ numer⁹ accipit̃ duplicit̃. Vno° p q̄titate diſcreta q̃ cauſat̃ ex diuiſione ꝯtinui. ⁊ dicit̃ numer⁹ cõtinuo ꝑ. ⁊ talẽ numerꝝ nõ facit aĩa. Alio mõ ꝓ numero trãſcendente q̃ dicit̃ numerus eẽntiarꝫ. ⁊ tali numero numerant̃ ptes exiſtẽtes in ꝯtinuo. ſic ſunt ptes linee Nã inter ptes linee nõ eſt aliq̃ diuiſio ꝯtinuitatis ſiue numer⁹ p̃dicamentalis. ſed ſolũ eſt diuiſio eſſentie ſiue entitatis ⁊ numer⁹ trãſcendẽs. ⁊ aĩa facit ibi diſcretõem q̄ntitatiuã. ita ꝙ ꝯmẽtator vult dicere. ꝙ ibi p̄ter aĩam nõ eſt numer⁹ q̄titatiu⁹. ſꝫ aĩa facit ibi diſcretionẽ q̄titatis ¶ Ad ſcđm dicit̃ ꝙ q̄ntuplex ẽ menſura. Quedã em̃ eſt mẽſura pfectõis. ⁊ ſic p̄ma cã eſt menſura oĩm. qꝛ p acceſſum ⁊ receſſum ab ipſa mẽſurat̃ pfectio cuiuſlibet entis. Scđa eſt mẽſura durationis. vt tp̃s. Tercia eſt mẽſura p̃ciſionis. ⁊ ſic oĩs cã eſt menſura ꝓprij cãti. Et ſic dicit̃ q̄nto methaphi. ꝙ ſenſibile eſt mẽſura ſenſus. Quarta eſt mẽſura q̄titatis. de q̃ eſt ad ꝓpoſitũ. Et illa eſt duplex. Quedã em̃ eſt mẽſura adeq̄tõis q̃ adeq̄te notificat q̄titatem aliquã. vt vna vlna pãni aliaꝫ vlnã. Alia eſt mẽſura replicatõis q̃ multoties accepta reddit q̄titatẽ alteri⁹ vt vlna decies replicata mẽſurat pãnũ decẽ vlnarꝫ. Et de hac mẽſura dicit phs ꝙ debꝫ eẽ minima. ⁊ hoc intelligendũ eſt in ꝯparatõe ad mẽſuratũ. vnitas ergo eſt mẽſura vl'is numerorꝝ p replicatiõem. qꝛ ipa aliq̄ties replicata reddit oẽm numerꝝ. nulli⁹ tñ numeri ẽ menſura p adeq̄tõem. binari⁹ aũt bñ eſt mẽſura q̄ternarij vel ſenarij p replicatõem. et vn⁹ binari⁹ bñ eſt mẽſura alteri⁹ p adeq̄tõem. tñ numer⁹ non eſt vl'r mẽſura oĩm nũerorꝝ. et h̃ vult dicere phs. binari⁹ em̃ nõ menſurat̃ alio numero. ſed ſolũ vnitate. Rõ aũt diſſilitudinis in magnitudine et numero eſt. qꝛ oi magnitudine data eſt dare minorẽ. ſcꝫ ei⁹ medietatẽ. ſed nõ omi numero ¶ Ad terciũ dicit̃. ꝙ eſt tanta diuerſitas loci et ſit⁹ in binario ſicut in duabꝫ vnitatibꝫ. ſed nõ diuerſitas numeralis. due em̃ vnitates ſunt due numero. qꝛ diuidunt̃ in plura ꝯſiĩa. ſed binari⁹ eſt vn⁹ numero qꝛ nõ pt diuidi in plura ꝯſiĩa Forma aũt diſtinctõe extrinſeca diſtinguit̃ ad diſtinctõem materie. ſed non diſtinctõe intrinſeca. qꝛ ſi forma nũqꝫ eſſet in materia. nõ tñ eſſet min⁹ intrinſece diſtincta ab alia q̄ q̄n materie ꝯiũgit̃ ¶ Ad q̄rtum dicit̃ ꝙ nõ eſt incõueniẽs ꝙ agens in oĩ actõe q̃ ꝓducit aliqđ cõtinuũ ꝓducat tot binarios q̄t prius erant entia ꝯtinua. non tñ ꝓducit tot entia q̄t prius erant. qꝛ numer⁹ aliorꝝ entiũ nõ eſt res diſtincta ab illis ¶ Et ſi arguat̃ ꝙ illi numeri ſũt ꝯparabiles ad inuicẽ. eo ꝙ q̄ternari⁹ intelligentiarꝝ ẽ maior q̄ ternari⁹ ꝯtinuorꝝ. ergo illi numeri ſunt eiuſdẽ ſpẽi et numer⁹ dicit̃ vniuoce de illis. Dicit̃ ꝙ nõ oꝫ cõparata eẽ eadẽ ſpẽ. ſed ſufficit ꝙ illud in q̃ fit ꝯparatio ſit vni⁹ ſpẽi. Dicit̃ vltra ꝙ q̄uis in hñtibꝫ ꝯtrariũ impoſſibile eſt actõem naturalẽ ꝓcedere ad q̄ntamcũqꝫ diſtãtiã. ꝓpter cõtrariũ impediens. tñ in illis in q̃bꝫ nulla ẽ ꝯtrarietas pt fieri actio ad totã diſtantiã mũdi. ſicut pꝫ de lumine. ſic etiã eſt de numero. cui nihil eſt ꝯtrariũ ¶ Sed ad rõnes ſcđi dicti alteri⁹ opinionis. ad primã negat̃ añs. nam ſi ponantur tria ꝯtinua et ſecludant̃ oẽs alie res ab illis. nõ ponit̃ numer⁹ p̃dicamentalis ſolũ. q̄uis ponat̃ numer⁹ tranſcendens. et ſic in tali caſu ſunt tres res realiter diſticte. ſed tñ numer⁹ ternari⁹ ipſarꝝ non eſt realit̃ diſtinct⁹ ab ipſis ¶ Ad ſcđam dicit̃ cõiter ꝙ vna vnitas eſt in potẽtia ad aliam. poſſet tñ dici ꝙ illud non hꝫ veritatẽ in diſcretis. ¶ Ad terciã dicit̃ negãdo añs. niſi oĩa illa ſint eiuſdem rõnis. q̄uis aũt duo ſint eiuſdeꝫ rõnis et etiã due vnitates. tñ duo hoĩes et duo vnitates ſimul nõ ſunt eiuſdẽ rõnis ¶ Ad q̄rtuꝫ dicit̃ negãdo illas ꝯñas. qꝛ numer⁹ nõ dicit̃ vn⁹. aut etiã vnitas vna vnitate predicamentali. ſed tñ trãſcẽdẽti. Et ideo vnitates ⁊ numeri nõ numerant̃ numero p̃dicamẽtali. ſed ſolũ trãſcendenti. qui nõ eſt diſtinct⁹ realit̃ a rebꝫ numeratis. et ideo ibi eſt ſtat⁹. ¶ Et ſi queras q̃ eſt forma numeri. Cõiter rñdet̃ ꝙ eſt vltima vnitas. ſed hoc non ẽ verũ. ſicut alibi probabit̃. Et dicẽdũ ꝙ illa q̄ſtio nulla eſt. ſicut illa q̃ quereret̃ q̃ eſt forma albedinis. Unde numer⁹ eſt forma. ſꝫ forme nõ eſt forma. Sed ſi q̄ras p quid numer⁹ dicit̃ vn⁹. Dico primo ꝙ numer⁹ dici pt vn⁹ indiuidualit̃. ſicut homo vel albedo. Dico ſecũdo ꝙ numer⁹ effectiue dicit̃ vn⁹ ab eo a quo effectiue hꝫ ſuã entitatẽ. eo ꝙ vnitas tranſcendẽs ⁊ entitas ꝯuertunt̃. ⁊ ſunt idẽ realit̃. Dico tercio ꝙ numer⁹ non dicit̃ formalit̃ vn⁹ p vnitatem p̃dicamentalẽ. ſed per vnitatẽ trãſcendenteꝫ. Dico q̄rto ꝙ numerus pt dici vn⁹. qꝛ eſt indiuiſus. indiuiſio tñ nõ eſt cã vl'is vnitatis numeralis. Nã vnitas numeralis inuenit̃ in aliquibꝫ q̃ ſunt indiuiſibilia. ſicut in intelligẽtijs etiaꝫ inuenit̃ in ptibꝫ ꝯtinuatis. ſicut hõ vel lignũ dicit̃ vnũ Similit̃ in cõtiguatis. ſicut dom⁹ vel archa dicitur vna. et ergo ad hoc ꝙ aliqđ ſit vnũ nõ oportꝫ ꝙ oĩno ſit indiuiſum Ulis em̃ cauſa vnitatis numeralis eſt eẽ indiuiſum in plura ꝯſiĩa. et ſic ſortes dicit̃ vn⁹ hõ. qꝛ nõ eſt duo hoĩes. et dom⁹ dicit̃ vna. qꝛ non eſt due domus. ſic etiã binari⁹ dr̃ vn⁹. qꝛ nõ ẽ duo binarij.

¶ Ad rõnes

In oppoſitũ. Ad p̄maꝫ pꝫ ſolutio. q̄titas em̃ p̄dicat̃ denoĩatiue denoĩatõe itrinſeca ⁊ nõ extrinſeca d̃ ſuis iferioribꝫ Ad ꝓbatõnẽ ſcđaꝫ dicit̃ ꝙ q̄uis habeat aliqđ ante ſe in genere cauſe materialis vel efficientis. tñ nõ hꝫ aliquid ſupra ſe in genere cauſe formalis qđ ad ipam ꝯtrahat̃. Ad terciaꝫ dicit̃ ꝙ ſpẽs q̄titatis pñt ꝯſiderari q̄druplicit̃. Uno mõ in ordine ad ſuũ gen⁹: et ſic ſunt coeque ſub ſuo genere. Alio mõ in rõne mẽſure. et ſic q̄titas diſcreta p/or eſt q̄ntitate ꝯtinua. Tercio° mõ pñt ꝯparari quo ad nos. et ſic q̄titas ꝯtinua por eſt diſcreta. Quarto° vt ſunt ſpẽs q̃dam que ſunt de pfectiõe vniuerſi. et ſic vna eſt eſſentialit̃ por alia. Ad q̄rtã ꝓbationẽ pꝫ ſo° ex dc̃is ¶ Ad ſcđam dr̃ negãdo añs Et ad ꝓbatõeꝫ pꝫ ſolutio. ſil'iter ad ſcđam ⁊ ad terciã. Ad q̄rtã dicit̃ ꝯcedendo ꝙ vni⁹ generis eſt vna prima diuiſio et eſſẽtialis. pñt tñ eſſe plures. quarꝝ vna eſt p drñas eſſentiales. et alia p drñas accñtales. Uñ p̄ma diuiſio q̄titatis eſt p drñas formales. ſcđa vero nõ. ſed magis per drñas materiales ſiue accñtales ¶ Ad terciũ dicit̃ negando añs. Et ad p̄mã ꝓbationẽ dicit̃ ꝙ ex nõ q̄tis nõ reſultat q̄ntitas continua. ſed bñ q̄ntitas diſcreta. Ad ſecũdam ꝓbatõem pꝫ ſolutio. et ſil'r ad terciã. Ad q̄rtam aũt dicit̃ ꝙ licet in intelligẽtijs reperiã

tur quãtitas tranſcendens. tñ in eis nõ reperitur quã
titas de genere quãtitatis ¶ Ad quartã dicit̃ negan/
do añs. Et ad p̄mã probatõem negat̃ maioꝛ. nõ enim
oꝫ omne accñs habere ſubiectũ adequatũ. ſicut ex dic
tis patuit ¶ Ad ſcðam ꝓbatõem dicendũ eſt ꝙ corp⁹
equiuoce accipit̃ qñ eſt ſpẽs q̃ntitatis et ſubſtãtie. cũ
em̃ accipit̃ pro ſubſtantia nata menſurari trib⁹ dimẽ/
ſionibus. tũc eſt ſpẽs ſubſtantie. ſed qñ accipit̃ ꝓ ipſa
trina dimẽſione. tũc eſt ſpẽs q̃titatis ¶ Ad terciã pꝫ
ſolutio et ad quartam ex dictis

Ad aliquid vero

In hoc quarto cap̄lo determinat p̄hs de re/
latione ſiue de adaliq̄d qð eſt terciũ p̄dicamentum.
Et diuidit̃ prima ſui diuiſione in duas ꝑtes p̄ncipa
les. In prima determinat de relatõe ſm opinionẽ an
tiquoꝝ. et ponit cõitates et ꝓprietates relatiuoꝛuꝫ. Et
diuidit̃ in duas partes. In p̄ma ponit deſcriptiones
adaliquid dicẽs Adaliquid talia dicũtur q̄cũq3 hoc
ipſum qð ſunt alioꝝ dicuntur vel quõlibet aliter ad
aliud. id eſt talia dicũtur relatiua quecũq3 hoc ipſuꝫ
qð ſunt dicũtur alioꝝ. id eſt referũtur ad alia ſm ha
bitudineꝫ genitiui caſus vel quomodolibet aliter ad
aliud. i. ſub quacũq3 alia habitudine alicui⁹ alterius
caſus. vt datiui. accuſatiui. vel ablatiui ¶ Et cũ dicit
(Vt maius) exemplificat de eis q̄ dicũtur ſub habi/
tudine genitiui caſus. vt maius dicit̃ alicui⁹ maius.
et duplũ dr̃ alicui⁹ duplũ. vtputa dimidij. ⁊ ſic de ali/
is. Sꝫ cũ dicit (Atuero) exemplificat de illis q̄ dicũ
tur ſub habitudine alicui⁹ alteri⁹ caſus. vt habitus
et affectus diſciplina poſitio. dicuntur em̃ illa ſub ha/
bitudine alicui⁹ caſus. ſilr̃ mons dicit̃ magn⁹ ad
aliũ montem. et ſimile dicit̃ alicui ſimile. Et qꝛ exem
plificauit de poſitione. ideo enumerat quaſdã poſiti/
ones. et dicit ꝙ accubitus et ſtatio et ſeſſio ſunt poſiti
ones. ſed ſedere et ſtare vel iacere nõ ſunt poſitiões. ſꝫ
denoĩatiue dicũtur a poſitionib⁹ ¶ (In eſt aũt ꝯtra/
rietas) In hac ſecũda parte ponit p̄hus duas cõita/
tes et duas ꝓprietates adaliquid. Prima ē habere cõ
trariũ. ꝙ aũt ꝯtrarietas inſit relationi declarat exem
plarit̃. qꝛ virt⁹ ꝯtrariat̃ vitio. et ſcia ignorãtie. et iſta
ſunt adaliq̄d. hoc tñ nõ ꝯuenit omib⁹ relatiuis. qꝛ du
plici et ſimplici nihil eſt ꝯtrariũ. nec ſilib⁹ ¶ (Viden
tur aũt) Ponit ſcðam cõitatẽ q̄ eſt ſuſcipe magis ⁊ mi
nus. Qꝫ aũt aliq̄ relatiua ſuſcipiũt magis et min⁹ de
clarat exẽplarit̃. qꝛ ſil'e dr̄ magis et min⁹ ſil'e. et ineq̄le
dr̄ magis et min⁹ ineq̄le. nõ tñ oĩa relatiua ſuſcipiunt
magis et min⁹. qꝛ duplex nõ dicit̃ magis et minus du
plex nec aliquid taliũ ¶ (Oĩa autem relatiua) Ponit
p̄mã ꝓprietatẽ. q̄ eſt. Oĩa relatiua dicũtur ad ꝯuertẽ
tiã. Probat inductiue. qꝛ ſeru⁹ dicit̃ dñi ſeru⁹. et do/
min⁹ ſerui dñs. et duplũ dimidij duplũ. et dimidium
dupli dimidiũ. et mai⁹ minoꝛe mai⁹. et min⁹ maioꝛe
min⁹. et ſilr̃ in alijs ¶ (Sed caſu aliquotiẽs) Dicit
areſto. ꝙ nõ ſp fit ſm eũdẽ caſum. qꝛ diſciplina dicit̃
diſciplinati diſciplina. ſed diſciplinatũ dicit̃ diſcipli
na diſciplinatũ. et ſilr̃ ſenſus dicit̃ ſenſati ſẽſus. et ſen
ſatũ ſenſu ſenſatũ ¶ Sed cũ dicit (Atuero aliq̄tiens)
Ponit vnũ impedimentũ qð poſſet fieri ꝯtra p̄dictã
ꝓprietatẽ. Et dicit̃ ꝙ relatiua dicũtur ad ꝯuertentiã
ſi fiat ꝯueniens aſſignatio relatiui. ſi aũt non fiat ꝯue
niens aſſignatio tũc nõ dicũtur ad ꝯuertentiaꝫ. ſicut
ſi ala aſſignet̃ aui tanq̃ ſuo correlatiuo. aſſignatio eſt
incõueniens. Nec dicunt̃ ad ꝯuertentiã. qꝛ nõ oĩs ala
eſt auis ala. imo multe ſunt ale q̄ nõ ſunt auium. Et
hoc impedimẽtum pt ꝯuenire duob⁹ modis. primo
quando correlatiuo nõ eſt nomẽ impoſitũ. et ideo ad
hoc euitãdum ipſe dat tale documentũ. ꝙ qñcunq3
correlatiuo alicui⁹ relatiui nõ eſt nomẽ impoſitũ tũc
neceſſe eſt fingere nomẽ correlatiui a noĩe relatiui. vt ſi
remus aſſignet̃ relatiuũ nauis nõ eſt cõueniens aſſig/
natio. qꝛ rem⁹ non refert̃ ad nauẽ in eo ꝙ nauis. quia
multe ſunt naues quaꝝ remi nõ ſunt. ſed ſi correlati/
uũ remi aſſignet̃ fingendo nomen a remo tũc ꝯueniẽs
erit aſſignatio. et dicent̃ ad cõuertentiã. qꝛ rem⁹ dicit̃
rei remite remus. et remitũ remo remitũ. Similit̃ ē i
alijs. vt ſi caput aſſignet̃ ad aĩal tanq̃ ad correlatiuũ
nõ eſt conueniens aſſignatio. qꝛ caput nõ refertur ad
aĩal in eo ꝙ aĩal. multa em̃ ſunt animalia capita non
habẽtia. ſicut oſtree ⁊c. ſed ſi capitatũ aſſignet̃ ꝓ corre
latiuo eius ꝯueniens erit aſſignatio. Et qꝛ dixit ꝙ oꝫ
fingere noĩa. ideo dat modũ ſm quẽ oportet ea finge/
re ibi (Sic aũt facilius) dicens q̃tienſcũq3 correlati
uo non eſt nomen impoſitũ tũc fingat̃ nomẽ correlati/
ui a primo. id eſt a noĩe relatiui cui eſt nomen impo
ſitũ. vt ab ala alatũ. et a remo remitũ. Secũdo pt ꝯ/
uenire illud impedimẽtum ex hoc ꝙ q̃uis relatiuo et
correlatiuo ſint nomina impoſita. tamen relatiuũ nõ
aſſignatur ad ſuũ propriũ correlatiuũ. ſicut ſi ſeru⁹
non aſſignetur domini ſeruus. ſed hominis aut bipe
dis aut alicuius alterius. tũc non erit ꝯueniens aſſig
natio nec dicent̃ ad ꝯuertentiam ¶ Deinde cũ dicit
(Amplius ſi ꝯuenienter) dat duo documenta quib⁹
poſſim⁹ cognoſcere qñ eſt cõueniens aſſignatio et qñ
non. Primũ documentum eſt. ſi aliqð relatiuũ aſſig/
net̃ alicui oportꝫ videre an circũſcriptis omnib⁹ acci/
dentib⁹ relatiui et relicto ſolo correlatiuo adhuc tale
relatiuũ referat̃ ad ipſum. et ſi ſic tunc ꝯueniens ē aſ/
ſignatio. ſicut circunſcriptis oĩbus que ſunt accñtia
dñõ. vt eſſe bipedem ſcĩe ſuſceptibilẽ vel hominem. et
hoc ſolo relicto ꝙ eſt dñs adhuc ſeru⁹ refert̃ ad dñm
ſemꝑ em̃ ſeru⁹ dicitur domini ſeruus. et ideo ſeruus
ꝯuenienter aſſignat̃ ad dominũ. Scðm documentuꝫ
dat areſtoteles cũ dicit (Si vero ſeru⁹) et eſt tale. ſi re
latiuũ aſſignet̃ alicui et circũſcriptis omnib⁹ alijs illo
ſolo relicto nõ plus referat̃ ad illud. tũc nõ eſt ꝯueni/
ens aſſignatio. ſicut ſi ſeruus aſſignet̃ ad hominem et
ab homine circũſcribat̃ eſſe dominũ. tunc ſeruus non
plus refert̃ ad hominẽ. et ideo non eſt ꝯueniens aſſig/
natio. Similit̃ ſi ala aſſignet̃ ad aueꝫ. et ab aue circũ
ſcribatur eſſe alatum. tunc ala non plus refertur ad
uem. ideo non eſt conueniens aſſignatio. Et ex hoc cõ
cludit ꝙ omnia relatiua dicuntur ad conuertentiam
ſi fiat conueniens aſſignatio ad correlatiuum. et ſi cor
relatiuo ſit nomen impoſitum facile erit conuenienter
aſſignare. ſi vero non ſit nomen impoſitum neceſſe erit
fingere nomen correlatiui a relatiuo ¶ Tunc ibi (Di
uiditur autẽ adaliquid) Hic philoſophus ponit ſe/
cũdam proprietatem adaliquid que eſt. ꝙ omnia rela
tiua ſunt ſimul natura. Probat qꝛ duplũ et dimidiũ
ſunt ſimul natura. et dominus et ſeruus. qꝛ ſi dupluꝫ
eſt dimidiũ eſt. et ẽcontra ſi dñs eſt ſeru⁹ eſt. ⁊ ẽcõtra.
ſic aũt eſt in alijs. ipa em̃ perempta ſe perimunt. quia

ſi non eſt duplū nō eſt dimidiū.et ſi nō eſt dimidium
nō eſt duplū.et ſilr eſt in alijs.Sed cū dicit (Nō aūt
in oīb9) Ponit duas inſtātias ꝯtra hanc ꝓprietatem.
Prima eſt de ſcibili et ſcia.q̄ pt ſic formari.Scibile ⁊
ſcia ſunt relatiua.et tn̄ nō ſunt ſimul natura.g̃ nō oīa
relatiua ſunt ſimul natura.Minorē ꝓbat trib9 rōni/
bus.Prima eſt q2 in pluribus res ꝑexiſtūt anteq̄ de ip
ſis accipiam9 ſciam.nā in paucis aut nullis videm9
ſciam ſimul eſſe cū ſcibili.g̃ ⁊c.Sed ſcdaȝ rōnem tā/
git ibi (Ampli9 ſcibile) dicens q ſcibili diſtincto di/
ſtinguit ſcia.ſed diſtincta ſcia nō diſtinguit ſcibile.g̃
ſcibile ꝑus eſt ſcia.Añs ꝑ vtraq3 pte probat.q2 ſi nō ē
ſcibile ſcia nō eſt.ſi em̄ nō eſt ſcia nō o3 ſcibile nō eſſe.
vt ſi q̄dratura circuli ſit ſcibilis.tn̄ nondū eſt ſcia de
ipa.Et cū dicit (Ampli9 aūt) tangit terciā rōnē.que
eſt q ſublato aīali nō eſt ſcia.⁊ tn̄ ſublato aīali.pñt eē
plura ſcibilia.g̃ ⁊c. ¶ (Siliter aūt his) ponit ſecūdā
inſtāciā q̄ eſt de ſenſu ⁊ ſenſibili.et pt ſic formari.Sen
ſenſus et ſenſibile nō ſunt ſimul natura.et tn̄ ſunt rela
tiua.g̃.Maiorē probat.q2 ſenſibile ꝑus eſt q̄ ſenſus.
Et hoc ꝓbat duab9 rōib9 Prima ē q2 deſtructo ſenſi
bili deſtruit ſenſus.ſed deſtructo ſenſu nō deſtruit ſēſi
bile.g̃ ſenſibile ꝑus eſt ſenſu.Añs ꝓbat ꝑ prima pte.
q2 deſtructo ſenſibili deſtruit corp9.eo q omne corp9 ē
ſenſibile.ſed ſenſus eſt circa corp9 et in corpore.g̃ de/
ſtructo ſenſibili deſtruit ſenſus.eo q omne corp9 ē ſen
ſibile.Añs ꝑ ſcda pte ꝓbat.q2 deſtructo aīali deſtru
itur ſenſus.ſed deſtructo aīali non deſtruit ſenſibile.
eo q deſtructo aīali adhuc remanet corp9 calidū dul/
ce et amaꝝ.g̃ deſtructo ſenſu nō deſtruit ſenſibile.

¶ Sed cū dicit (Ampli9 ſenſus) ponit ſcdam rōnē.que
eſt ſenſus ſimul fit cū ſenſato.ſed ſenſibile ꝑus ē q̄ ſen
ſatū.ergo ſenſibile ꝑus eſt q̄ ſenſus.Maiorē probat.
q2 ſimul fit aīal et ſenſus.Minorem ꝓbat.q2 ignis aq̄
et alia hmōi ex q̄bus ꝯſtat aīal ꝑus ſunt q̄ aīal.Et il
las inſtantias nō ſoluit. ¶ (Hab3 aūt q̄ſtionē) Iſta
eſt ſcda pars ꝑncipalis hui9 capl'i.in qua mouet ⁊ ſol
uit areſtoteles vnā q̄ſtionē que eſt.vtru3 aliq̄ ſuba di/
cat adaliq̄d vel nō.Et ꝑmo probat q ꝑme ſubſtātie
nec ſm ſe totas nec ſm ſuas ptes dicūtur adaliq̄d.q2
aliq̄s hō nō dicit alicui9 aliq̄s hō.nec aliq̄s bos dici
tur alicui9 aliq̄s bos.ſiliter q̄dā man9 nō dicit alicu
ius q̄dā man9.ſed alicui9 man9.nec q̄dā caput dici
tur alicui9 q̄ddā caput.ſed alicui9 caput ¶ Deinde
cū dicit (Siliter aūt) ꝓbat q ſcdē ſubſtātie ſm ſe to/
tas non dicūtur adaliquid.q2 hō nō dicit alicui9 hō.
nec bos alicui9 bos.nec lignū alicui9 lignū.ſed alicu
ius poſſeſſio ¶ Tercio vero cū dicit (In hmōi ergo)
arguit dubitatiue ꝓbando q ptes ſcdaꝝ ſubſtātiarū
ſunt adaliq̄d.q2 caput eſt alicui9 caput.et man9 alicu
ius manus.et alia hmōi.Et ideo ptes ſecūdaꝝ ſub/
ſtantiarū videtur eſſe adaliquid. ¶ (Si igitur) Hic
ꝑhus ſoluit ꝑdictam queſtionem.primo cōditiōalit
dicens q ſi diffinitō ſuperi9 data de adaliquid ſit ſuf
ficiens.aut nimis difficile.aut impoſſibile eſt ſoluere
q nulla ſubſtantia ſit adaliq̄d.Si aūt illa nō ſit ſuffi
ciens.hec pt dari.Adaliquid ſunt quib9 hoc ipm eſſe
eſt ad aliud q̄dāmodo ſe habere.Et ponit drñam in
ter iſtā diffinitōem adaliquid et diffinitōem ſupi9 da
tam.q2 prima diffinitio ꝯuenit omnib9 relatiuis.hec
aūt ꝯuenit ſolū relatiuis quoꝝ totū eſſe eſt ad aliud.
Et cū dicit (Ex his g̃ manifeſtū) Infert ex hac diffi/
nitione vnū correlatiū.in quo cōiter ponit vna ꝓprie
tas relatiuoꝝ.et eſt Si aliquis diffinite nouerit vnū
relatiuoꝝ diffinite noſcet et reliquum Pobat.q2 ſi q̄s
nouerit diffinite quid eſt duplu3.mox diffinite noſcet
cui9 eſt duplū.et ſi nō nouerit diffinite ipm cuius eſt
duplū nec etiā noſcet ſi eſt duplū.Similit ſi quis no/
uit diffinite q̄d melius eſt.neceſſariū eſt ipm cognoſ/
cere quo melius eſt.et ideo ſi q̄s diffinite nouerit vnū
relatiuoꝝ.diffinite noſcet et reliquu3.Et ex hoc ſoluit
ꝑdictā q̄ſtionē cathegorice.cū dicit (Caput vero) ꝓ
bando q ptes ſubſtātiaꝝ nō ſunt adaliq̄d.q2 aliquis
pt diffinite noſcere partes ſecūdaꝝ ſubſtātiaꝝ.et nō
noſcere ea quoꝝ ſūt ptes.q2 q̄uis aliquis diffinite no
uerit quid ſit caput vel man9.nō tn̄ oport3 cognoſce
re cui9 eſt man9 vel caput.ergo ptes ſcdaꝝ ſubſtātia/
rū nō ſunt adaliq̄d.ſiliter ptes ꝑmaꝝ ſubaꝝ non ſunt
adaliq̄d.et ꝑ ꝯſequens verū eſt dicere q nulla ſubſtā
tia eſt adaliq̄d ¶ Sed cū dicit (Fortaſſe aūt) Fina/
liter excuſat ſe de dictis in hoc capl'o.aſſignādo cauſā
quare dubitatatiue proceſſit plus q̄ in alijs.dicens
q fortaſſe eſt difficile declarare aliq̄d confidenter de
iſtis.niſi ſepe pertractata ſint.ideo dubitare de ſingulis
ſupple dubitabilib9 nō erit inutile ¶ Circa hūc textū
attende primo.q ille tractat9 de relatiuis ꝯuenienter
ordinat poſt q̄ntitatē et ante qualitatē ſm dominum
Albertū tanq̄ inter ſua fundamenta Nā actio et paſ
ſio q̄bus annectit qualitas et etia3 q̄ntitas ſunt cauſe
relationū.et etiā relatio inter oīa accñtia eſt maioris
accñtalitatis.ideo ꝯuenienter poſt tractatū de q̄nti/
tate de ipſa relatōe determinat.Vñ boetius in ꝯmē/
to alias reddit cauſas ſic dicens.Cur aūt de his que
ſunt adaliq̄d determinat amiſſo interim tractatu de q̄n
titate hec cā eſt.q poſita quātite.maius minus q eſſe
neceſſe eſt.quare cū quātitatē ꝯtinuo ad aliquid ſeq̄/
tur.recte poſt quātitatē relatiuoꝝ ſeries ordinata eſt.
Illud quoq eſt in cā q cū ſuperius de quātitate tra/
ctaret relatiuoꝝ mentio facta eſt q̄n de magno paruo
q diceret.Et ideo ꝯuenienter tractat9 relatiuoꝝ poſt
tractatū de quātitate ordinatus eſt ¶ Attende ſecun
do.q iſtud predicamentū ſolet appellari adaliquid
relatiuū et relatio Vñ ſm albertū ꝯuenientiſſime vo
catur adaliquid.eo q ad aliquid ſignificat natura3
hui9 predicamenti.vt exercitam ſeu vt in actu.relatō
ſignificat eā vt abſtractā.Et ita ſolū in aptitudine
ſeu habitualiter acceptā.Relatiuū vero noīat mate/
rialiter illud quod refert.Vnde hoc ꝯpoſitu3 adali/
quid q̄d eſt prepoſitio cu3 ſuo caſuali duo importat q̄
ſunt in relatiuis.Vnū eſt tranſitio q̄ eſt ad aliud di/
uerſum.Aliud eſt terminatio hui9 habitudinis que
importat ꝑ hūc accuſatiuū aliquid.ſicut paternitas
eſt in patre et terminat ad ad filiū.ſilr filiatio eſt in fi
lio et terminat ad patrē.Hinc eſt q hoc predicamen
tū h3 aliquid ꝯmune cū omnib9 accñtib9.q2 inheret.⁊
aliquid ſpēale.q2 nō ſolū eſt in ſubiecto.ſed etiam ad
aliquid aliud terminat.Vnde dicit allegando por/
phiriū et allexādrum q plato inuenit hoc nomē.na3
ꝑdicamentū illud ab antiquis relatiuu3 dicebat.q̄d
plato emendauit ꝯſiderans q relatiuū hic non ꝯſide
rat niſi materialiter.ſiliter non ſignificat ꝯparatōem
ſiue relatōem niſi in potentia.ex eo q ſignificat poten
tiam actiuā ad referendū.adaliquid aūt ſignificat ac
tuale exercitiū.et ex hoc infert q illud predicamentum

aptiſſime ſignificatur p hoc nomen adaliquid. minꝰ apte per relatiuum. minime vero p hoc nomē relatio. qđ ſignificat naturā adaliqđ vt abſtractā et quaſi p modū abſoluti. Dicit aūt boetiꝰ ꝙ ſiue relatiua diꝉcimꝰ ſiue adaliqđ relatū nihil intereſt ¶ Adaliquid eīm dicit ꝙ ipm qđem cū p ſe nihil ſit relatū tm̄ ad aliud conſtat. Relatiua quoqꝫ dicunt idcirco ꝙ eorum nūcupatio ſemp ad aliud referat quo circa nihil interꝉeſt quomōlibet dicat. Veriꝰ aūt videt hoc p̄dicamētū p hoc nomē relatio nūcupari in abſtracto et non in ꝯcreto. ſicut cetera p̄dicamenta nūcupant. ex eo ꝙ cōcreta ſm phum q̄nto thopicoꝝ p ſe non ſunt in genere. Vñ adaliqđ nō iportat habitudinē ſiue rōnem refeꝉrendi. ſed terminos habitudinis ſiue ea q̄ in iſta relaꝉtione referunt. talia aūt nō reponunt in iſto p̄dicamēꝉto. nec etiā adaliqđ dicit qđ vnū. quale debꝫ eſſe geꝉnus. ſicut de ſe pꝫ. quare ꝯuenientiſſime hoc predicaꝉmentū relatio vocat. Si aūt q̄ras quare ab areſto. adaliqđ noīetur. Dico ꝙ hoc eſt ex eo ꝙ res iſtiꝰ p̄dicaꝉmēti ſunt minime entitatis. et p ꝯñs minime cognoſcibilitatis. ideo areſto. tanqꝫ bonꝰ doctor p t'minos habitudinis q̄s iportat h̄ nomē adaliqđ ipam habituꝉdinē demōſtrat ¶ Attende tercio. ꝙ ſm boetiū qui diꝉcit. huius aūt diffinitio platonis eē credit q̄ paulo poſt ab areſto. emēdat totus tractatꝰ de relatiuis vſqꝫ ibi (Sed ſūt adaliqđ) eſt ſcriptꝰ a platone. et illud qđ ſequit eſt ſcriptū ab areſto. Unde ſimpliciꝰ ſup p̄dicamēta dicit. boetiꝰ vero totū libꝝ ſcribens de adaliqđ et de aliqualit ſe habēre puta tm̄ a platone eſſe aſſignatū vſqꝫ (ad hoc ꝙ ſunt alioꝝ eē dicunt. qđ autē ſequit ab areſto. ponit correctōis gratia ¶ Attēde q̄rto ꝙ areſto. dicit ī diffinitōe (dicunt) ī pl'i. ⁊ nō dicitur in ſingulari numero. Cuiꝰ cām̄ aſſignat boetius dicēs. quicqđ eīm ī natura relatōis cognoſcit cū alio neccē eſt ꝙ ꝯſideret. Atqꝫ ideo nō dixit areſto. adaliquid vero tale dicit. ſed in plurali numero. talia dicūtur inquit demōſtrans relatiuoꝝ intelligentiā non in ſingularitate. ſed in pluralitate ꝯſiſtere.

Queſtio ſexta Vtꝝ

diuiſiones et ꝓprietates tercij generis ſcꝫ adaliqđ ſint ſufficient aſſignate ¶ Arguit primo ꝯtra ſuppoſitum qꝛ adaliqđ nō eſt genꝰ. p̄dicamētale. ꝰ. Añs pꝫ. ꝓmo qꝛ qđ eſt cōe enti et nō enti nō eſt genꝰ p̄dicamētale. ſꝫ adaliqđ eſt hmōi. ꝰ. Minor pꝫ qꝛ int ꝯtradictoria q̄ ſunt ens ⁊ nō ens eſt ꝯtradictio media. q̄ eſt relatio. ſꝫ illa nō eſt ens. eo ꝙ nullū ens mediat int ꝯtradictoria. Patꝫ ſcđo. qꝛ qđ eſt cōe enti reali et enti rōnis nō ē geꝉnus p̄dicamētale. ſed relatio eſt hmōi. qꝛ cōtinet ſub ſe ſcđas intētōes et multas alias relatōes rōnis. ergo Tercio ꝓbat añs. qꝛ qđ ꝯtinet ſub ſe trāſcēdēs nō eſt genꝰ p̄dicamētale. ſed adaliqđ ſiue relatio ē hmōi. qꝛ ꝯtinet ſub ſe idē et diuerſum. ꝰ. Quarto pꝫ qꝛ omē genus p̄dicamētale dꝫ habere vnū ꝓmū q̄ſitiuū reſpecꝉtu p̄me ſubſtātie. ſed ſic nō eſt de adaliqđ. qꝛ illđ maꝉxime eſſet q̄liter ſe hꝫ hoc ad illud. ſed hoc ē falſū. qꝛ p hoc q̄ſitiuū bñ q̄rit de alijs ab his que ſunt de h̄ p̄diꝉcamēto. ꝰ ¶ Secūdo ſic. Adaliqđ nō eſt vnū genꝰ. ꝰ nō eſt genꝰ p̄dicamētale. Añs pꝫ p̄mo. qꝛ adaliqđ fūꝉdat in oībꝫ generibꝫ. ꝰ nō eſt vnū genꝰ. Scđo pꝫ. qꝛ relatiuū in cōi hꝫ correlatiuū ad qđ refert. et nō ſeipſuꝫ. nec aliqđ ſupius nec inferiꝰ. ꝰ eq̄le. Et nō eſt maior ratio quare vnū ſit magis genꝰ qꝫ aliud. ꝰ erūt duo genera. Maior pꝫ qꝛ habere correlatiuū ꝯuenit oībꝫ relaꝉtiuis. ꝰ ꝯuenit eis p aliqđ cōe cui p̄mo ꝯuenit. et illđ nō eſt niſi relatiuū in cōi. ꝰ. Minor ꝓbat. qꝛ relatiua ſunt ſimul natura. et dicunt ad ꝯuertentiaꝫ. ſed h̄ nō pt eē ſi adaliqđ referret ad ſeipm aut ad ſuperiꝰ aut ad inferiꝰ tanqꝫ ad correlatiuū. ꝰ. Tercio patꝫ. qꝛ cuiuſlibet generis vniꝰ ſunt tm̄ due ſpēs. ſed relatōis in cōi nō ſunt tm̄ due ſpēs p̄me. ꝰ. Minor ꝓbat. qꝛ ſi ſic tūc ſint. a. et. b. et opꝫbit ꝙ referant adaliqđ. ⁊ tūc q̄ꝉrit vtrū. a. referat ad. b. et. b. ad. c. et ſic erunt relatiua eq̄parantie. et p ꝯñs oīa relatiua eis inferiora erunt etiā relatiua eq̄parātie. et ſi ſint relatiua ſuppōnis alia erūt relatiua ſuppoſitōis. et p ꝯñs oīa relatiua erunt diſquiparātie et nulla erūt eq̄parātie vel ſaltē erūt alteriꝰ generis. et etiā erūt q̄tuor ſpēs p̄me relatōis. Patꝉtet q̄rto. qꝛ ſpēs huiꝰ p̄dicamenti nō ſunt diſtincte a ſpēbꝫ alioꝝ p̄dicamentoꝝ. ꝰ nō eſt vnū genꝰ diſtinctū ab alijs. Añs pꝫ p phm. qꝛ ſepe enumerat eadē in preꝉdicamento adaliqđ et in p̄dicamēto q̄litatis ¶ Terꝉcio arguit ꝯtra q̄ſitum. qꝛ ſi diffinitōes relatiuoꝝ eſꝉſent bñ aſſignate. ſeq̄ret ꝙ oīa eſſent adaliqđ ſiue relaꝉtiua. ſed hoc eſt falſum. qꝛ multa ſunt q̄ nō pñt referri ſub habitudine alicuiꝰ caſus. et ſil'r nulla ſunt q̄ꝝ eſſe nō ſe habeat q̄dāmō ad aliud. Cōfirmat. qꝛ ſi eſſe relatōis eſſet ad aliud hoc nō eſſet niſi p aliā relatōeꝫ et tūc illiꝰ eſſe etiā eſſꝫ ad aliud. et p ꝯñs eſſꝫ ꝓceſſus ī infinitū in relatōibꝫ ¶ Quarto arguit ꝯtra ꝓprietates primo ꝯtra p̄mā. qꝛ relatiua opponunt relatiue. ꝰ nō ꝯtrarie. Tenet ꝯña. qꝛ ſunt diuerſe ſpēs oppoſitiōis. Cōtra ſcđam. qꝛ ſi ſuſceptio magis ⁊ minꝰ cōueniret relatōi vel. hoc ꝯueniret ei ſm ſe. vel gratia ſui fundamenti. Nō p̄mū. qꝛ nō cōuenit oībꝫ. Nō ſcđm. qꝛ tunc nō intenderet reſpectꝰ niſi ex intentōe ſui fundamenti tūc fundamēto eq̄li ꝑmanente nunqꝫ fieret intentio ipꝉſius relatōis. ſed hoc eſt falſum. qꝛ videmꝰ ꝙ fundaꝉmēto eodem modo ſe hñte ſolo t'mino ſuſcipiente maioratōem vel minoratōem ipm dicit equale vel ineq̄le Et ſil'r dicit de coloribꝫ qui dicūtur ſil'es vel diſſil'es. Cōtra terciā arguit: relatio terminat ad abſolutuꝫ. ꝰ nō refert ad ſuū correlatiuū. et p ꝯñs relatiua non dicuntur ad ꝯuertētiaꝫ. Añs pꝫ. qꝛ relatio refert ad ilꝉlud q̄ poſito et circūſcripto omī alio adhuc referūtur ad ipm. tale eſt abſolutū ¶ Contra q̄rtā ſic arguitur. vnū relatiuoꝝ prius eſt altero. ſicut pat prior eſt filio ergo nō ſunt ſimul natura. Et ꝯfirmat. qꝛ vnū diffinitur p reliquū. ꝰ vnū eſt p̄us alio. ex eo ꝙ diffinitō debꝫ eſſe prior ſuo diffinito

In oppoſitū

Eſt phs in textu. ¶ Pro ſolutōe iſtius q̄ſtionis ſoluende ſunt quatuor queſtiones partiales

Queſtio prima

Vtꝝ relatio ſit vnū genꝰ cōe oībꝫ relatōibus ab alijs generibꝫ diſtinctū ¶ Pro cuiꝰ ſolutione attende p̄mo ꝙ octo ſunt modi relationū aſſignati a franciſco viceꝉſimanona diſtinctōe p̄mi ſententiaꝝ. Primꝰ eſt. relationū alie ſunt ſm dici. et alie ſm eſſe. Illa aūt dicuntur relatiua ſm dici q̄ ſm id qđ ſunt alioꝝ p̄dicamētorū ſunt. ſm aūt ſe ſunt abſoluta. ita ꝙ ſolū intelligunt cū habitudine ad aliud. ſicut aīa intelligit cū habitudi

ne ad hominē et ſcia ad ſcibile. Sed relatiua ſm eſſe
ſunt q̄ ſm totā ſuā naturā et totū id qđ ſunt. ſunt in p̄
dicamento relatiōis. ſicut paternitas. Secūda diuiſio
relatiuorū eſt ꝙ alia eſt relatio rōnis q̄ eſt ab aīa fabri/
cata et in aīa obiectiue. Alia vero realis que nō eſt ab
aīa fabricata. ſed eſt in rerū natura circūſcripto omni
ope intellect⁹. Et ad talē tria requirunt̄. Primū eſt ꝙ
hēat extrēa realia Scđm ē ꝙ extrēa ſint realit̄ diſtinc
ta. Et terciū ē ꝙ talis relatio inueſtigat̄ ex natura ex
tremorū circūſcripto oī ope intellect⁹. Tercia diuiſio
relationū eſt in relatōes diſq̄parātie q̄ necō ſunt alicu
ius alteri⁹ ſpēi in vtroq̄ extremo. vt pat̄ et fili⁹. et in
relatōes eq̄parantie q̄ ſīt eiuſdē rōis in vtroq̄ extremorū
Quarta diuiſio relationū diſquiparātie eſt in relati
ones ſuppoſitōis q̄ ſīt ſupiores et p̄ncipaliores. et ſup/
poſitionis q̄ ſunt min⁹ p̄ncipales. Quinta diuiſio eſt
relationū in trāſcēdentes et nō trāſcēdentes. Unde il
le ſunt trāſcēdētes q̄ nō ſunt alicui⁹ p̄dicamēti. vt idē
et diuerſum. Ille vero nō trāſcendētes q̄ ſunt alicui⁹
determinati generis. vt dn̄s ⁊ ſeru⁹. Sexta diuiſio re
lationū eſt in relationes intrinſec⁹ aduenientes q̄ neceſ/
ſario inaſcunt̄ poſitis extremis. et extrinſecus aduenī/
ētes q̄ nō necāriō innaſcunt̄ poſitis extremis. ſed acq̄
rūt aliquā approximatōem. ſicut reſpectus q̄ eſt inter
agens et patiēs. ſed illa diſtinctio relationū q̄ intrinſe
cus adueniunt aliȷ̄s ſimpliciter necāriō ponunt̄ poſitis
fundamēto et termino. ſicut reſpect⁹ creature ad deū
aliȷ̄ vero nō. ſicut poſitis duob⁹ albis ſm eū poſſet nō
poni ſilitudo. de quo tn̄ eſt dubiū. Siliter ſi de⁹ creaſ
ſet me et patrē meū inter nos nō fuiſſet paternitas nec fi/
liatio. illa em̄ nō ɔſurgūt niſi poſito actu generandi
Septima diuiſio relationū eſt in fundamētales ⁊ for
males. Un̄ relatio fundamentalis eſt illa q̄ eſt in ſuo
fundamēto p ſe ſcđo mō expectās in eo relatōem for/
malē ſiue actualē. ſicut riſibilitas expectat actū riden/
di. Sed relatio formalis eſt in ſuo fundamēto p acci/
dens. ſicut paternitas et filiatio. Attende ſcđo ꝙ rela
tio ſiue ad aliq̄d vt eſt generaliſſimū eſt rō referēdi ad
aliud. et ſm illā rōnem p̄dicat̄ de oīb⁹ ſuis inferiorib⁹
p ſe p̄mo mō. qđ p₃. q2 ſm areſtotelis diffinitōem illa
ſunt ad aliq̄d quorū eſſe eſt ad aliud ſe habere. h̄ ineſt
oīb⁹ q̄ ſunt ad aliq̄d p ſe p̄mo°. ğ ineſt eis p rōnē alicu/
iuis cōis. qđ nō eſt aliud niſi rō referēdi ad aliud. igit̄
Et ſi forte arguas. q2 ſi relatio ſit p̄ncipiū referēdi
ad aliud relatiuū. hoc erit ſm eā dē formā cōem oīb⁹
relatiuis. ğ erit relatio eq̄parātie. Scđo idē nō re/
fert̄ ad ſeipm relatōe reali. ſi ğ relatio ſit ad aliq̄d ſiue
relatiuū. tūc haberet aliqđ correlatiuū. et cū relatiua
ſint ſimul natura ſequit̄ ꝙ in ad aliq̄d erūt duo gene/
raliſſima genera. Ad primum reſpondeo. ꝙ rela
tiuū eq̄parātie p̄t capi ꝓprie et trāſſumptiue. Proprie
acceptū eſt aliqđ relatiuū qđ dicit̄ ad aliud ſm eādē
formā ſpecie a q̄ relatōe imponit̄ nomē vnū qđ dicit̄
de vtroq̄ relatiuo talis relatōis. ſicut ſunt ſīle et eq̄le
Trāſſumptiue aūt ſumptū dicit̄ relatiuū eq̄parātie
om̄e illud qđ eodē mō denoīat vtrūq̄ extremū. licet
illud nomē non imponat̄ ab vna forma in ſpecie. et h̄
ſcđo mō ɔcedo relatōem q̄ eſt generaliſſimū eſſe rela/
tionē eq̄parātie. et ab ea dicit̄ relatiū eq̄parātie. dicit̄
em̄ relatiū relatiue relatim. Un̄ relatim p̄mo° accep
tū eſt ſpēs hui⁹ p̄dicamēti. nec eſt incōueniēs ꝙ relati
ua diſquiparātie ſint illo mō equiparātie. Ad ſecū/
dum dicendū ꝙ relatio in cōi nō h₃ aliā relatiōem ſi
bi oppoſitā. ſicut nec relatiuū in cōi h₃ aliud correla/
tiuū ſibi oppoſitū. Eſt em̄ p̄ncipiū referendi idē ad
ſeipm. nō idē numero nec ſpē. ſed idē genere. Ex q̄ p₃
ꝙ nō eſt incōueniens idē referri ad ſeipm relatōe reali
poſſet tn̄ dici ꝙ relatio in cōi h₃ t̄minū in cōi. ille aūtē
termin⁹ dicit̄ de oīb⁹ terminis termināt̄ib⁹ relatiōes.
Utrū aūt relatio poſſit fundari in relatōe poſtea pate
bit. Attende tercio. ꝙ iſta tria relatio reſpect⁹. et ha
bitudo vident̄ habere aliqualē ordinē. Nā reſpectus
repit̄ in ſeptē generib⁹. relatio aūt ꝓprie ſumpta p̄ciſe ē
in vno genere. nā ſeptem ſunt reſpect⁹. ſed tm̄ vnū eſt
p̄dicamētū relatiuū Habitudo vero cōior eſt reſpec
tu et relatiuo. eo ꝙ in multis repitur habitudo in q̄/
bus nō repitur reſpect⁹ neq̄ relatiuū. ſicut inter diffi/
nitōem et diffinitū. ſubiectū et ꝓpriā paſſionē repit̄ ha
bitudo. vbi tn̄ null⁹ eſt reſpect⁹. Attende q̄rto. ꝙ ad
hoc ꝙ aliq̄ relatio ſit in hoc p̄dicamento q̄tuor requi/
runt̄. Primo ꝙ ſit relatio realis. eo ꝙ ens reale diuidi
tur in decē p̄dicamēta. et ideo om̄e qđ eſt in p̄dicamē
to eſt ens reale. Scđo requirit̄ ꝙ ſit relatio finita et li
mitata et nō trāſcendens. et ideo nulle relatiōes dicte
de deo ſi ſumātur ſm ſuū cōceptū ɔmunē ſunt in hoc
p̄dicamento. imo ſi in hoc p̄dicamēto reponātur hoc
eſt ſm ſuū ɔceptū finitū et limitatū. Un̄ dictū eſt ſu/
peri⁹ ꝙ ad hoc ꝙ aliquid ſit in p̄dicamento req̄rit̄ ꝙ
habeat ɔceptū finitū et limitatū. nihil aūt formaliter
dictū de deo eſt hmōi. ğ. Tercio requirit̄ ꝙ ſit relatio
formalis et actualis. nā q2 relatōes aptitudinales nō
diſtinguātur realit̄ a ſuis fundamētis. ideo ſunt i eo/
dē predicamēto reductiue in quo ſunt ſua fundamēta
Quarto requirit̄ ꝙ ſit relatio intrinſec⁹ adueniēs. et
ideo q̄uis oīa reponibilia in ſex vltimis p̄dicamētis
ſunt relatōes ſm eē. tn̄ nullū eorū eſt de hoc p̄dicamē/
to. q2 nulla talis relatio necāriō ɔſurgit poſitis fūda/
mento et termino.

Dic primo Q₃ relatio ſiue ad aliq̄d
in ſuo ɔceptu cōi accep/
ta nō eſt vnū gen⁹ gene/
raliſſimū. Pat₃ ſic. q2 nihil cōe ſeptē generib⁹ eſt vnū
gen⁹ generaliſſimū. ſed relatio eſt cōis ſeptē generib⁹
generaliſſimis. ğ ⁊c̄. Dic ſcđo. ꝙ relatio realis actua
lis intrinſecus adueniens eſt vnum genus ſaltem cir/
cumlocutiue. Pat₃ ſic. q2 illud eſt gen⁹ qđ predicatur
de pluribus differentibus ſpecie. ſed relatio eſt huiuſ
modi. ğ ⁊c̄. Minor probatur. quia predicatur de re/
latione equiparantie et diſquiparantie que differunt
ſpecie. igitur ⁊c̄ Dic tercio ꝙ proprius modus per
quē p̄dicamentū iſtud diſtinguit̄ ab aliȷ̄s predicamē
tis eſt eſſe ad aliud. Pt₃ ex diffinitōe areſtotelis quā
ipſe attribuit huic predicamento. ſunt enim talia ad/
aliquid quibus totum eſſe eſt ad aliud quodāmodo
ſe habere. Dic quinto ꝙ hoc genus generaliſſimum
eſt vnū. qđ patet ſic. quia omne illud genus eſt vnum
quod ſm vnam rationem dicitur de omnib⁹ ſuis ſpe
ciebus. ſed relatio eſt huiuſmodi. quod ſic patet. ens
diuiditur in ens ad ſe. et in ens ad aliud. et nulla rela
tio eſt ens ad ſe. ergo omnis relatio eſt ens ad aliud. ⁊
per conſequens habitudo vnius ad alterum ſiue ratō
referendi ad aliud erit propria ratio ipſius relatiōis
ſm quam p̄dicatur de omnibus ſuis inferioribus.

Sequitur ſecunda queſtio

Queſtio ſecũda vtꝝ

Cõmũitates et ꝓprietates relationũ ſint a pħo ɔuenienter aſſignate ¶ Pro cui⁹ ſolutõe attende pͥmo ꝙ beatus auguſtin⁹ in ſuis cathegorijs illi pdicamẽto aſſignat q̃tuoꝛ ꝓprietates. Prima eſt ꝙ ꝓpriũ eſt relationi q̃dãmõ cointelligi cuꝫ ſuo termino. omne eñ qḋ ē ad ſe generalit᷑ loquẽdo pt itelligi in ſuo alio coitellecto. ſed ſi relatio dꝫ intelligi neceſſario requirit ſuũ terminũ cointelligi. Scḋa ꝓprietas eſt ꝙ oĩa relatiua dicuntur ad ɔuertentiã. Tercia ꝓprietas eſt ꝙ relatiue oppoſita pñt eſſe in eo dē ſuſceptibili p ɔparatõem ad diuerſa. q2 idē pt eſſe pat᷑ et fili⁹ reſpectu diuerſoꝝ. licet nõ reſpectu eiuſdē. Quarta ꝓprietas eſt ſpēalis mod⁹ pdicatõis. recipit eñ pdicatõnem in obliq̃ q2 relatio hoc ipm qḋ eſt alioꝝ eſt. et ſi aliqḋ abſolutũ hmõi pdicatõem ſuſcipiat. hoc tñ eſſe nõ pt ſine ɔcomitantia reſpect⁹ ¶ Attende ſcḋo. ꝙ ſuſceptio ɔtrarioꝝ. ſil'r magis et min⁹ nõ inſunt relatiuis niſi gratia ſuoꝛum fundamentoꝝ. Vñ illa relatiua q̃ fundant᷑ in formis ſuſcipientibꝫ magis et min⁹. et hñtibus ɔtrarietatem etiã hñt ɔtrariũ. illa autē q̃ fundant᷑ in illis formis q̃ nõ hñt ɔtrarietatē nec magis nec min⁹. etiã nõ ſuſcipiunt ɔtraria. et ꝓpter hoc relatiões fundate in quarta ſpē q̃litatis nec ſuſcipiũt ɔtrariũ nec magis et minus Unde generalit᷑ ſi relatiua ɔparent᷑ ad ſua correlatiua cũ qbꝫ dicũtur ad ɔuertentiã nõ ɔtrariant᷑. ſed relatiue opponunt᷑. nã poſita ſe ponũt et pempta ſe perimũt. Si autẽ ɔparent᷑ ad alia q̃ ad ſua correlatiua. tũc in illis q̃ hñt fundamenta ɔtraria repitur ɔtrarietas. in alijs vero nõ. Vñ ſi virt⁹ ɔpat᷑ ad virtuoſum et ſcia ad ſcitũ. nõ ei ɔtrariat᷑. Si aũt virtus cõpetur ad vitiũ. et ſcia ad ignoꝛãtiã ipſis cõtrariatur ¶ Et ſi forte arguas ꝙ eq̃le et inequale ſuſcipit magis et minus. et tñ q̃titas q̃ eſt eius fundamentum nõ ſuſcipit magis et min⁹ Dicendũ eſt ꝙ ſufficit ad hoc ꝙ relatiuũ ſuſcipiat magis vel min⁹ ꝙ ei⁹ fundamentũ ſuſcipiat magis vel min⁹ vel maius et min⁹. Videt᷑ tñ dicere boeti⁹ aliter in ɔmẽto. vnde dicit ſed forte qs dicat cur. (cũ q̃litatis ſit dici eq̃le et ineq̃le. ⁊ q̃titas magis atq3 min⁹ nõ ſuſcipiat) eq̃le et ieq̃le intẽtõe creſcat et remiſſione minuat᷑. Dicẽdũ igit᷑ q̃m queadmodũ ſubſtãtie ipſi in eo ꝙ ſubſtãtia eſt nõ eſt ꝓpriũ. ipſi tñ ꝓpriũ eſt ɔtraria poſſe ſuſcipe. ita et in q̃ntitate ɔſiderat᷑. ꝓpriũ eñ eſt nõ hoc ipm cui⁹ eſt ꝓpriũ. ſed q̃dam alia extrinſeca q̃litas. paſſio eñ quãtitatis eſt et q̃dã qualitas eq̃le et inequale dici poſſe. qḋ q̃m non eſt idē ꝓpriũ qḋ eſt illud cui⁹ eſt ꝓpriũ eq̃le vel inequale dici nõ eſt q̃titas cui⁹ eſt ꝓpriũ. ſed q̃dam q̃litas ſeu paſſio q̃litatis) Ex hoc videt᷑ haberi ꝙ equalitas vel nõ eſt q̃titas. vel nõ eſt immediate fundata in q̃titate. ſed q̃dam extrinſeca qualitas. Dicit᷑ tñ cõiter ꝙ eq̃le nõ ſuſcipit magis. eo ꝙ fundat᷑ in indiuiſibili. Jneq̃le aũt ſuſcipit magis et min⁹. eo ꝙ receſſus ab eq̃litate pt fieri ẜm magis et min⁹ ¶ Attẽde tercio ꝙ relatiua dici ad ɔuertẽtiã nõ eſt aliud q̃ ea referre ad ſeinuicẽ ẜm mutuã depẽdẽtiã. ſic ſcꝫ ꝙ relatiuũ pdicet᷑ de ſeipſo cũ obliq̃ ſui correlatiui ⁊ econtra. vt dñs ſerui dñs. et ſeruu⁹ dñi ſeru⁹. Vñ boeti⁹. Cõuerti aũt eſt. vt ſi pma res dicat᷑ ad ſecũdã. ſecunda rurſus dicat᷑ ad primã. Hec aũt ꝓprietas ɔuenit ſolis relatiuis. ſicut pꝫ in textu. Et ſi inſtes ꝙ ipſa reperiat᷑ in alijs. vt dicẽdo ſi ſol oꝛit᷑ dies ē. et ſi dies eſt ſol oꝛit᷑. Rñdet iamblic⁹ ꝙ areſtoteles nõ dicit hãc ꝓprietatē eſſe ꝓpe ꝓpriã3 Sed boetius dicit ꝙ cũ dicit᷑ cũ ſol oꝛit᷑ dies eſt. nulla habitudo demõſtrat᷑. ſed ſolũmõ ɔña oſtẽdit᷑. cum vero aliqs dicit fili⁹ patris fili⁹. habitudinē ⁊ ɔpationē ⁊ q̃dãmõ ɔtinẽtiã vtroꝛũq3 declarat. ſed de hoc patuit in ſummulis ¶ Attende q̃rto. ꝙ relatiua eſſe ſimul natura a diuerſis diuerſimode intelligit᷑. Unde q̃dã dicũt ea eē ſimul natura. i. naturali intelligentia. ita ꝙ q̃ñcũq3 vnũ intelligit᷑. intelligit᷑ et reliquũ3. q̃ꝫ expoſitio franciſco nõ placet. q2 areſtoteles nõ loquit᷑ hic de ſimultate relata ad intellectũ. ſed de ea q̃ eſt in rerũ natura. q2 poſito vno. ponit᷑ et reliquũ ineſſe. Alij vero hoc idē intelligũt q̃tum ad depẽdentiã. ita ꝙ ſicut vnũ relatiuũ dependet ab alio. ita aliud depẽdet ab ipſo. et ſilr̃ illi nõ intelligũt hoc q̃tuꝫ ad exiſtentiam. Sed boeti⁹ alit᷑ intelligit hoc dicens. Dicim⁹ eñ illa ſimul eſſe natura q̃cũq3 altero ɔſtituto vel altero interẽpto. ſimul vtraq3 ɔſtituerent᷑ vl' etiã perimerent᷑. Et hoc eſt qḋ vult dicere auguſtin⁹ in ſuis cathegorijs cũ dicit ꝙ relatiua ſunt ſimul q̃ ad oꝛtũ et occaſum. hoc eſt. ꝓ quocũq3 inſtãti nature eſt vnuꝫ relatiuũ. ꝓ eodē inſtãti eſt reliquũ. et ꝓ quocũq3 inſtanti occidit. i. deſtruit᷑ vnũ relatiuoꝝ. deſtruit᷑ et reliquũ. hoc eñ eſt relatiua eſſe ſimul quo ad oꝛtũ ⁊ occaſũ ¶ Dic q̃ breuiter ꝙ ꝓprietates relatiuoꝝ ɔuenienter ſunt aſſignate a pħo. vt pꝫ in textu. et hoc intelligendo q̃rtã ꝓprietatē de relatiuis p ſe ⁊ nõ p accñs. ſicut ſũt ſcia et ſcibile. nõ eñ oꝫ talia eſſe ſil' natura ¶ Sꝫ ɔ̃ h̄ arguit᷑ q̃drupl'r. Primo ſic. ꝟtus ⁊ vitiũ nõ maxime diſtant q̃ nõ ſũt ɔtraria ¶ Scḋo ſic. ſcia et ſcibile. ſenſus ⁊ ſeſibile ſũt relatiua. et tñ nõ ſũt ſil' natura ¶ Tercio ſic pͥus tpe ⁊ poſteri⁹ tpe ſũt relatiua. ⁊ tñ nõ ſũt ſil' natura ¶ Quarto ſic deſtructa ſcia nõ ē neccãriũ deſtrui ſcibile. ⁊ ſilr̃ deſtructo ſcibili nõ ē neccãriũ deſtrui ſciam eo ꝙ nulla roſa exñte adhuc põt haberi ſcia de roſa. ḡ male dꝛ ꝙ deſtructo ſcibili neccãriũ ē deſtrui ſciam.

¶ Ad pͥmũ dꝛ. ꝙ licet ꝟtus nõ ɔ̃riet᷑ vitio ĩ gñe nature. tñ ſibi ɔ̃riat᷑ in genere moris. in q̃ maxime diſtãt virt⁹ ⁊ vitiũ. vñ bonũ ⁊ malũ ſũt in genere moris. et ſub bono ɔtinet᷑ virt⁹. ſub malo vero vitiũ ¶ Ad ſcḋm dꝛ ꝙ ſcia nõ ɔuenient᷑ aſſignat᷑ ad ſcibile tanq̃ ad ſuũ coꝛrelatiuũ. ſed magis ad actualit᷑ ſcitũ. ſcia aũt ⁊ ſcituꝫ ſunt ſimul natura. q2 q̃ñcunq3 ſcia eſt ſcitũ eſt. ⁊ q̃ñcũq3 ſcitũ eſt ſcia eſt. Silr̃ ſenſus non ɔuenient᷑ aſſignat᷑ ad ſenſibile. ſed ad ſenſatũ. q̃uis eñ ſcia referatur ad ſcibile. ⁊ ſenſus ad ſenſibile. tñ ſcibile nõ refert᷑ ad ſcientiã. nec ſenſibile ad ſenſum. et ideo dicit areſto. ꝙ in pluribꝫ ɔſiſtẽtibꝫ rebꝫ accipiam⁹ ſcias. in paucis eñ vel nullis repiet aliqs ſil' ſciam cũ ſcibili. ſed q̃ ſũt illa pauca in qbꝫ ſcia repitur cuꝫ ſcibili dicit boetius ꝙ anim⁹ q̃ſdã res ſibiipſi ɔfingit. vt chimerã vel cẽtaurũ. vel alia hmõi q̃ tũc ſciunt᷑ cũ ea ſibi animus finxerit. tũc aũt ⁊ incipiũt cũ pͥus in opinione ꝓſant᷑. et hec ſimul hñt eſſe et ſciri. nã q̃ q̃ñ in opiniõe naſcunt᷑ mox hñt ſciri. ſed cũ in rõne ſunt moꝛ coꝛꝛuꝫ ſcia capit᷑. ſed q̃m nihil qḋ in ſubſtãtia non ꝑmanet neq3 in veritate ɔſiſtit ſciri pt. ſcia eñ eſt reꝝ q̃ ſunt ɔpꝛehenſio veritatis. ideo bene ſuperaddit (vel nullis) ¶ Ad tercium dicũt aliqui ꝙ prius et poſterius ſunt termini ampliatiui. proprietas aũt illa dꝫ intelligi de nõ ampliatis.

Sed iſta reſpõſio voluntaria ē. nec illoꝝ terminoꝝ vis ampl latiua a pbatis logicis regitur. Ideo dōm eſt. qꝛ ꝑpus ꝛ poſteriꝰ natura pũt accipi ꝑ ſe ſignificato. ſiue in ſuppõe ſimplici. ꝛ ſic ſunt ſil' natura. Sed ſi accipiant ꝑ denoiato ꝛ ſm ſuppõem pſonalē. ſic nõ ſunt ſimul natura. neqꝫ tūc ſunt relatiua. vtputa iohānes eſt poꝛ platone ſolū denoiatiue. Unū pdicto ꝓprietas intelligi dꝫ in rebꝫ pmanētibꝫ ꝛ nō ſucceſſiuis. Nam quocunqꝫ capiant ꝑus ꝛ poſteriꝰ tpe. ipſa non ſunt ſil' natura q̄ ad exiſtentiā. qꝛuis forte ſint ſil' natura quo ad depēdentiā. Nā qñcunqꝫ dꝛ de vno qḋ ē ꝑus tpe tūc dꝛ de alio qḋ eſt poſteriꝰ tpe. Ad quartā dicūt aliq̄ qꝛ deſtructo ſcibili quantū ad eē exñtie nō opoꝛtet ſciam deſtrui. Si āt ſcibile deſtrueret quantū ad oīa ſua eſſe. tunc necārio deſtrueret ſcia. Et hec ſolutio videt eſſe vera ꝛ ꝯcordās cum dictis Areſto. niſi q̇s diceret qꝛ Areſto. h loq̇tur de deſtructiōe ſcibilis quantū ad eſſe exñtie. ꝛ tunc dōm eēt. qꝛ ſi vl'r nullū ſcibile ſit nulla erit ſcia. ita qꝛ Areſto. nō velit dicere qꝛ deſtructo aliq̄ ſcibili deſtruat ſcientia illiꝰ ſcibilis

Queſtio tercia

Utꝝ relatio in ſuo ꝯcceptu q̇dditatiuo includat terminū vel coꝛrelatm̄. ſicut videt dicere Arſ. in lrā. Pro cuiꝰ ſolutōe attende pᵒ. qꝛ ſicut omne accñs aliud a relatiōe (pter diffinitōꝫ q̄ datur p addimētū) hꝫ diffinitōꝫ q̄ datur p aliq̄d ſui generꝫ ſcꝫ p ſua itrinſeca ꝛ eēntialia. ita relatio pter diffinitiōnē q̄ datur p additamētū. vtputa pter diffinitōeꝫ q̄ eſt p extrinſeca pt diffiniri p intrīſeca ꝛ eēntialia ſui generꝫ. Attēde ſcḋo qꝛ qꝛuis cōiter dicat qꝛ relatiuū nō poſſit diffiniri ſine ſuo t'mino. h tamē nō dꝫ intelligi de diffinitiōe mere q̇dditatiua. ſed potiꝰ de diffinitione data p additamentū. ꝓpꝛie em̄ dr̄e relatiōis cōiter ſunt nobꝫ ignote. Et iō eas circūloq̇mur p aliq̄. nā relatiōes foꝛmal'r ꝛ itrinſece nō diſtinguunt p fundamentū ꝛ t'minū. ſicut nec alia accidētia. diſtinguunt tñ extrinſece ꝛ q̄ ad nos p fundamentū ꝛ terminū. Et iō cōiter diffinimꝰ relatiua p ea q̄ nobis notioꝛa ſunt. Attende 3ᵒ. qꝛ licet pbus in textu videat dicere. qꝛ vnū relatiuoꝝ diffiniat p reliquū. multis tñ videt qꝛ relatiuū nō debeāt diffiniri p coꝛrelatm̄. ſed p t'minū ſiue fundamētū coꝛrelatiui. ꝛ h maxime ad euitādū circulatōꝫ ꝛ petitionē pncipij. Hoc tñ nō obſtāte poſſet dici qꝛ relatm̄ diffiniat p coꝛrelatm̄. ſicut dt Arſ. Nā relatiuū ꝛ fundamentū coꝛrelatiui nō ſunt ſil' natura. nec dicunt ad ꝯuertētiā. Unū nō eſt incōueniēs qꝛ idē diuerſimode ꝯſideratū ſit notiꝰ ꝛ ignotiꝰ. nec in relatiuis incōueniēs ē circulatio. Attēde q̄rto. qꝛ ſm aliq̄s in ſubſtātia non pt īmediate fundari relatio. ꝛ h ꝓpter impfectionē relatiōis. nec etiā relatio pt fundari in alia relatiōe. ex eo qꝛ ſicut materie nō ē materia. ſic etiā foꝛme nō eſt foꝛma. Et ſil'r eēt ꝓceſſus in infinitū in relationibꝫ. Et dicunt vltra qꝛ relatiuū ſicut eſt pꝛ. ꝑ adeq̄to termīo nō habet hūc filiū vel illū ſed filiū in cōmuni. Et iō deſtructo h filio nō deſtruitur terminꝰ paternitatꝫ niſi ſm q̄d. Et p ꝯñs nec etiā paternitas deſtruit ſimpl'r. ſed ſolū ſᵐ q̄d ꝛ in oꝛdine ad filiū deſtructū. Et ex hoc ptꝫ qꝛ a diſtinctōe numerali ſubiectoꝝ ꝛ nō fundamētoꝝ ſumit diſtinctio numeralis relationū. Jñ eſt qꝛ quidā pꝛ eadē generatōe actiā pducēs pl'es filios. eadē relatōe refert ad ipſos

Dic primo qꝛ relatiuū in ſuo conceptu q̇dditiuo non includit terminū. Ptꝫ ſic. pmo. qꝛ nihil alteriꝰ generꝫ a genere relationis includitur q̇dditatiue in ipſa relatione. ſed terminꝰ vt cōlter eſt alteriꝰ generꝫ. g̃ non includit in ipſa relatione Et ex hoc ſufficiēter ptꝫ. qꝛ relatiuū q̇dditatiue non pt diffiniri per terminū. neqꝫ p coꝛrelatiuū. Dic ſecundo qꝛ relatio nō terminat pꝛimo ad ſuū coꝛrelatiuū. Probat quadrupl'r. pmo ſic. omne diffiniens eſt ꝑus diffinito. ſꝫ relatio diffinit per terminū. g̃ terminus ē pꝛioꝛ ea. relatio autē oppoſita eſt ſil' natura cūꝫ alia. Maioꝛ ē manifeſta ſiue diffinitio fiat p intrinſeca poꝛa ſiue p additamentū. Scḋo ſic. in eſſential'r oꝛdinatꝫ non pt eſſe circulatio. omne autē diffiniens ē pꝛius diffinitō. eo qꝛ diffinitū notificat per diffiniēs Si g̃ relatio eſſet terminꝰ tunc eſſet poꝛ ꝛ notioꝛ. ꝛ eadem rōne alia oppoſita. Tercio ſic. oīs relatio depēdet a termino ꝛ fundamēto. ꝛ per ꝯñs relatio eſt poſterioꝛ. ſed relatio oppoſita nō poteſt eſſe poꝛ hac relatione. cum ſit ſil' natura cum ea. g̃ non pt eſſe terminꝰ qꝛ non pt ab ea depēdere eo qꝛ tunc eēt circulꝰ Quarto ſic. oīs hītudo inter extrema ſupponit extrema illius hītudinis. ſed oīs relatio eſt hītudo iter fundamentū ꝛ terminū. igit ꝑſupponit terminū. Et cum relatio nō ꝑſupponit relationē ſibi oppoſitā. igit nō terminat ad eam. Dic tercio qꝛ relatio pt fundari in ſubſtātia ꝛ relatiōe imediate. Probat quadrupl'r. pᵒ ſic. qꝛ ſubſtātia eſt cā omniū accidentiū. ſil'r eſt pꝛioꝛ accidēte. Et etiā vna ſubſtātia ſm oꝛdinē eminētie eſt pꝛioꝛ ꝛ ſupioꝛ alia. ꝛ alteri impfectioꝛ ꝛ ineq̄lis. g̃. Scḋo ſic. qꝛ irrōnale videtur qꝛ due albedines habeant ꝯfoꝛmitatē inter ſe. ꝛ tñ due ſubſtātie vtputa duo hoīes nō habēt talem ꝯfoꝛmitatē. Tercio ſic. due albedines hñt relationē inter ſe vtputa ydēptitatē ſpecificā. ergo due ſilitudines ſil'r hñt ydemptitatē ſpecificā. ꝛ illa eſt relatio. g̃ relatio pt fundari in relatione Quarto ſic. relatio actualis real'r diſtincta a fundamento ē accidēs ꝛ vere inheret fundamēto. ſed illa inherētia eſt realis relatio. g̃ relatio pt fundari in relatione Dic q̄rto qꝛ impoſſibile eſt idē referri ad multa eadē relatione numero. Probat pꝛimo. qꝛ oīs relatio hꝫ aliquā coꝛrelationē ſibi oppoſitā. ergo ſequit qꝛ hec filiatio hꝫ aliquā coꝛrelationē ſibi oppoſitā. Sed deſtructionē cuiuſcūqꝫ relatōis ſeq̄tur deſtructio coꝛrelationis. eo qꝛ relatio ꝛ coꝛrelatio ſunt ſiml' natura g̃ ſi deſtruat filiatio deſtruit aliqua coꝛrelatio. ꝛ non alia q̄ꝫ paternitas. g̃ deſtruit paternitas. ſꝫ implicat ꝯdictionē idē numero ſil' eſſe ꝛ nō eſſe. g̃ illa patnitas q̄ remanet deſtructa vna filiatiōe nō eſt eadē numero paternitati deſtructe. ꝛ p ꝯñs erunt pl'es paternitates. Scḋo pbatur. qꝛ implicat ꝯdictionē qꝛ idem ſil' intendat ꝛ remittat. ꝛ qꝛ aliq̄d ſit magꝫ vel minus ſil'e q̄ꝫ ꝑus. ꝛ tñ ſilitudo nō ſit magis aut minꝰ intēſa et tñ vtrūqꝫ iſtoꝝ ſeq̄ret ſi ſil'e per eandē ſilitudinē referreret ad pl'a ſilia. g̃. Minoꝛ ptꝫ q̄ ad pꝛimā partē qꝛ ſi ſit vnū albū decē graduū. ꝛ alia duo q̄ꝝ vnū ē ſex graduū. ꝛ aᵒ duodeci. tūc ſi intēdat albū ſex graduū et etiā albū duodeci graduū. tūc ſilitudo albi decē graduū ſil' intēderet ꝛ remitteret. Quod ad ſcḋam ptem ptꝫ. qꝛ addat vnꝰ gradꝰ albedinis. ꝛ remittat vnus nō erit ſilitudo magis ꝛ minꝰ intenſa q̄ꝫ pꝛius.

et nō erit magis ſimile vni. ⁊ minus ſimile alteri

Queſtio quarta.

Utrū relatio ſit entitas reſpectiua ꝑter aīam a ſuba et q̄litate realr̄ diſtincta. Pro ſolutōe attende ꝑmo ꝙ relatio eſt quoddā cōe trāſcendēs ad p̄dicamentū relatiōis ⁊ ad ſex vltima p̄dicamēta. ⁊ etiā ad multa alia. q̄ nō ſunt in iſto p̄dicamēto Uñ inq̄rendo naturam relationis dicemꝰ ꝑmo in generali. q̄ ſit natura relationis. ⁊ quō ab alijs p̄dicamentis diſtinguat̄ relatio. Sunt aūt duo modi dicēdi famati de ipſa relatione. Primꝰ modus dicēdi ſtat in q̄nq̄ dictis

Primū dictum eſt. q̄uis ꝑter opatiōnē aīe aliq̄d ſit ſile. vt pater ⁊ cā. ⁊ cēt̄s. nulla tñ res q̄ nō eſt ſigniū ſiue terminꝰ ē ad aliq̄d vel relatio. ſed ſoli termī ſunt ad aliq̄d vel relatiui vel relatio. ita ꝙ hec tria noīa nō ſunt noīa ꝑme intētionis. ſed ſcđe itn̄. q̄z nō verificant̄ niſi de termīs. Probat̄ quadruplr̄. Primo autoritate phī in caplo de relatiōe dicētis. ꝙ ea ſunt relatiua q̄ dicunt̄ alioꝝ aut quolibet aliter ad aliud. qđ exponit̄ cōiter ſub aliqua hītudine caſuali. Secūdo q̄z dicit ph̄s ꝙ oīa relatiua dicunt̄ ad ꝯuertentiā ſed caſu aliq̄tiens differūt ſm̄ loquutiōnē Tercio dicit ph̄s ꝙ aliq̄tiens noīa fingere neceē eſt. ſi non fuerit noīn ipoſitū ad qđ ꝯueniēter aſſignet̄. ꝯſtat āt ꝙ dici nō ꝯuenit rebus. nec ſilr̄ caſualꝫ hītudo. ſꝫ ſolū terminis. nec etiā poſſumꝰ fingere ipſas res. ſed ſolū nomina reꝝ. Et ad illa q̄ fingimꝰ dr̄ p hus alia dici. dicit em̄ ſi nō fuerit nomē impoſitū. ad qđ ſcꝫ ꝯueniēter relatiuū aſſignet̄. Quarto ſic. abſolutū ⁊ reſpectiuū nō ſunt dr̄e rerū. ſed ſolū terminoꝝ. ḡ nō ꝯueniunt rebꝰ. ſed ſolū termīs Et ex h̄ inferūt ꝙ nō eſt aliq̄ res exñs ſubiectiue in illo q̄ eſt pater q̄ ſit ad aliq̄d. ⁊ nō res abſoluta. q̄z ꝑm intentionē phī in illo qui eſt pr̄ nō eſt hymaginā da aliq̄ res que nō ſit vera ſubſtātia aut ꝗ qualitas. tñ hoc nomē pr̄ eſt vere ad aliq̄d. eo ꝙ impoſſibile eſt ipm verificari de aliq̄ niſi reſpectu alterius. Nam ſi aliq̄s eſt pater neceſſario ē pater alicuiꝰ. non autē ſic ē de hoc nomine hō. quia nō oportet ꝙ ſi ſortes ſit hō ꝙ ſit alicuiꝰ homo

Secundū dictum ē

Oīs res ē abſoluta ⁊ oīs res eſt reſpectiua. ⁊ oīs ſubſtātia ē relatio. ⁊ oīs q̄litas ſilr̄. ⁊ oīs relatio eſt ſuba vel q̄litas. nec oportet hymagīari ꝙ aliq̄ relatio ſit ab oībus rebus abſolutꝭ realr̄ diſtincta. ⁊ inherens alicui rei abſolute. ſicut accidēs ſubiecto Probat̄ ꝑmo q̄z niſi ſic ſeq̄retur ꝙ q̄ñcunq̄ aliq̄d incipit eſſe vl̄ deſinit eē relatm̄. tūc ipm vel aliq̄d eiꝰ eēt in ſe mutatū ꝑ acq̄ſitionē alteriꝰ entitatꝭ. quā priꝰ immediate nō habuit. vel ꝑ deꝑditionē alicuiꝰ entitatꝭ. quā priꝰ immediate habuit. ſꝫ ꝯñs ē falſum. igit̄. Tenet ꝯña. q̄z nō videt̄ ꝙ aliq̄d acquirat in ſe aliquā nouā entitatē. vel deꝑdat aliquā quā habuit. ipo nullo mō mutato Falſitas ꝯñtis patꝫ ꝑmo autoritate Auguſti quīto de trīitate caº pº dicētis. Nunꝰ cū dr̄ p̄cium relatiue dr̄. nec tñ mutatū ē cū eē cepit p̄cium. neq̄ cū pignꝰ incipit eē. et ſi q̄ ſunt ſilia. Si ḡ munꝰ ꝑt nulla ſui mutatione multotiēs relatiue dici. vt nec cū incipit dici nec cū deſinit ꝑt aliq̄d i neꝫ materie ł forme q̄ munꝰ per mutatōeꝫ fiat. quāto facilꝰ de illa incōmutabili dei ſubſtātia debemꝰ accipe. vt ita dicatur relatiue ad creaturā. ⁊ q̄uis tꝑaliter incipiat. nō tñ ipſi ſubſtātie dei aliq̄d accidiſſe intelligat̄. ſed illi creature ad quā dicit̄. Scđo ꝓbatur autoritate Anſelmi. xxvº monogium dicētis. Conſtat ꝙ homī poſt annū p̄ſentē naſcituro nec minor nec maior nec eq̄lis ſum. oēs autē has relatiōes vtriq̄ cum natꝰ fuerit ſine oī mutatiōe ad ipm habere potero ⁊ amittere. ſm̄ ꝙ creſcet. vel ꝑ q̄ntitates diuerſas mutabit̄. Tercio autoritate phī q̄nto phiſicoꝝ dicētis. ꝙ in aliq̄d nō eſt motus. dicit em̄ ꝙ ꝯtingit altero mutāte. i. mutato verū eſſe alteꝝ nihil mutatū. Et ſcđo metaph̄. ē em̄ altero ꝯmutāte verificari altero nihil ꝯmutato. Quarto pꝛ rōne. q̄z tūc ſeq̄retur ꝙ ad generatōꝫ cuiuſcūq̄ mīme entitatis in q̄libet re mundi. ⁊ in q̄libet eiꝰ ꝑte noua entitas generaret̄. ⁊ ꝑ ꝯñs ad ſubitā cogitatōꝫ aut hymaginatiōnē meā aut ꝑ motū digiti totus mūdus ⁊ q̄libet ꝑs eius mutaret̄. ſed h̄ videt̄ eſſe multū mirabile ſcꝫ ꝙ mea hymaginatio totū mundū realr̄ mutet. et res ꝓpas cauſet in q̄libet ꝑte eiꝰ. ꝯña tñ pꝫ. q̄z a q̄libet entitate nouiter genita. ſ. ab actu hymaginatiōis diſtinguit̄ q̄libet alia entitas mūdi. Et in q̄libet generat̄ noua diſtictio. Scđo ſeq̄ret̄ ꝙ q̄dlibet agens quātuncūq̄ debile q̄ñcunq̄ ageret. in q̄ſlibet res mundi ageret. ⁊ in q̄ſcūq̄ ꝑtes eiꝰ. ⁊ ſm̄ quācunq̄ diſtātiā etiā ſi īfinita eſſet diſtātia. qđ videt̄ abſurdū. ḡ. ⁊c

Scđo ſic arꝰ. q̄z ſi ſilitudo eēt talis entitas realr̄ diſtincta ab oī re abſoluta. ſeq̄ret̄ ꝙ īpoſſibile eēt ſortē albū eē ſimilē alicui albo ſine tali entitate. ſicut ē impoſſibile ſortē eſſe album ſine albedine. ſed ꝯñs ē falſum. igit̄. Falſitas ꝯñtis pꝫ. q̄z poſſibile ē ſorte exñte albo piſiꝰ aliud albū generari nulla entitate genita ī ſorte Probat̄ q̄z ſi a ḡnatione albi rome neceāio generaret̄ aliq̄ entitas ī ſorte piſiꝰ. vel generaret̄ a deo ł ab aliq̄ creatura nō a deo. q̄z nihil agit ad extra neceāio ſꝫ mere ꝯtingēter ⁊ volūtarie. ⁊ ſic quicq̄d agit ꝑt nō agere. Nō a creatura. q̄z dēs cuiuſlibet creature quācunq̄ actōꝫ ꝑt ſuſpēdere Tercio ſic. diſtinctio realꝭ nō eſt aliq̄ talis entitas. ḡ nō pꝫ ꝙ relatio ſit res diſtincta a re abſoluta. Añs pꝛ pº. q̄z ꝑ nullā rē inherentē alicui rei ipſa ē id qđ eſſentialr̄ ē. ⁊ ꝑ nullā ſibi inherentē ipſa nō eſt illa res q̄ ipſa nō eſt. Sicut ꝑ nullā rem ſorti inherentē ſortes ē ſor. ⁊ ſor. nō eſt plato. eo ꝙ deſtructa q̄libet re inherēte ſorti ſortes nō minꝰ eſſet ſor. ⁊ nō minus nō eēt plato. ḡ ꝑ nullā rem ſibi inherentē aliq̄ res eſt realr̄ diſtincta ab alia. Tꝫ ꝯña. q̄z ad h̄ ꝙ hec res ſit diſticta ab alia ſufficit ꝙ tā hec q̄ illa ſit. ⁊ hec nō ſit illa. nec oꝫ ſupaddere aliquā entitatē. Scđo q̄a ſi ſortes ē diſtinctꝰ a platōe ꝑ aliquā aliā rem a ſe ſibi īherentē. q̄ ſit illa diſtictio. ꝯſtat ꝙ ipſe ē diſtinctꝰ ab illa diſtinctiōe. aut ḡ ſeipſo. ⁊ ſic eadē rōne erit diſtinctus a platōe. ⁊ a q̄libet alio. aut ē diſtinctꝰ ab illa diſtinctiōe ꝑ aliquā diſtinctōeꝫ. ⁊ ſic erit ꝓceſſus in infinitū. Tercio. q̄z ſi ſortes nō ſeipſo ſed diſtinctiōe ſuꝑaddita ē diſtinctꝰ a platōe. ḡ illa diſtictio diſtinguit̄ a diſtinctōe platōis a ſorte. ⁊ ſilr̄ ab ipſo ſorte per aliquā diſtinctōꝫ. ⁊ ſic erit ꝓceſſus ī infinitū. Et ſilr̄ poſſet argui de ydēptitate. ꝙ nō eēt talis res realr̄ inherens. Quarto ſic. dupleitas q̄ eſt q̄dam relatio nō eſt aliq̄ talis res realr̄ inherēs rei abſolute. ḡ. Añs pꝫ pº q̄z ſi numerꝰ q̄ternariꝰ q̄ttuor hoīm ſit duplus ad binarium duoꝝ hominū ex ipſis per aliquā entitatē illi inherētem que ſit dupleitas. aut illa entitas ē ſimplex ⁊ indiuiſibilis. ⁊ tunc oportebit ꝙ ipſa ſit tota in

quolibet illoꝝ. cum non ſit ratio ꝓpter quã poti⁹ ſit in vno ꝙ̃ in alio. Et ſic ſeqᷓtur primo ꝙ idem accidens numero ẜm ſe totũ eſt ſimul in diuerſis ſubiectis maxime diſtantibꝫ. qḋ eſt impoſſibile naturalr̃. Sequit̃ ſecũdo ꝙ quilibet illoꝝ erit duplus ad duos. ⁊ ſic q̄libet illoꝝ hoĩm erit q̃ttuor hoĩes. Uel illa entitas ẽ diuiſibilis ⁊ hñs ptes. ⁊ tunc vel ptes erunt eiuſdẽ rõnis cum ſuo toto. ſic ꝙ q̄libet ſit dupleitas. ⁊ tunc ſeqᷓtur vltimũ incõueniẽs. vel ſunt diuerſaꝝ rationũ cũ toto. ⁊ tunc oẽs ſil̓ erunt in q̄libet. ⁊ ſic ſeqᷓtur primũ incõueniens. vel vna erit in vna ⁊ alia in alia. Cõſtat aũt ꝙ ille ptes nõ ſunt entitatꝫ abſolute ẜm aduerſarios. ꝫ ſunt reſpect⁹. ⁊ nõ niſi ad eundẽ terminũ ad quẽ eſt dupleitas. aut ad eius ptes. Uni⁹ aũt ad duo eſt reſpect⁹ ſubdupleitatꝫ. ⁊ ꝑ ɔ̃ñs iſta dupleitas nõ eſt aliud ꝙ̃ ſubdupleitas. ⁊ ſic non eſt ẜm ſe aliq̃ dupleitas vel reſpcũs alteri⁹ rõnis a ſubdupleitate. immo cũ tales ſubdupleitates ſint iter ſe loco diſtãtes. nec ad inuicẽ ɔtinue aut contigue. ſeqᷓtur ꝙ ipſa dupleitas nõ eſt aliquo mõ entitas vna numero pluſq̃ꝫ illi q̃ttuor hoĩes. ¶ Adducũt aũt plures alias rõnes ad ꝓbandũ illã ꝓpõem quas cã breuitatꝫ relinq̃. Eſt tñ vna appares qua ſic arguũt. poſſibile ẽ aliquẽ de non dño fieri dñm. ⁊ de nõ ſeruo fieri ſeruũ nullo penitus agẽte in alterũ ipſoꝝ. ꝫ dñs ⁊ ẜuus nõ importãt tales entitates. eo ꝙ nulla entitas p̃t eſſe in aliquo de nouo niſi aliq̄d agat in ipſo illã entitatẽ. Añs ptꝫ. qꝛ poſſibile eſt aliquã legẽ fieri a deo vel ab aliq̃ alio. qꝛ q̄cunq̃ꝫ ꝑrimũ vulnerauerit ſponte. ⁊ infra decenniũ ei nõ ſatiſfecerit ꝓ illa offenſa. poſt illud decenniũ ille q̄ leſiſſet eſſet ẜuus ei⁹ q̄ fuiſſet leſus. qua lege facta ſi q̄s aliũ vulnerauerit ⁊ infra decenniũ nõ ſatiſfecerit. cõpleto decẽnio ⁊ nulla re agẽte aliq̄d in leſum vel ledẽtem. leſus eẽt dñs ⁊ ledens ẜuus. non eñ p̃t aſſignari quicq̃ꝫ qḋ ꝑ ſe vel ꝑ accñs aliquã entitatẽ cauſaret ĩ alterũ vel vtrũq̃ꝫ ipſoꝝ. nec ipſi etiã in ſeipſos. qꝛ vl̓ hoc eẽt naturalr̃. ⁊ tunc aũ totũ curſum decẽnij non min⁹ cauſaſſent. nec libere. qꝛ tũc poſſent nõ cauſare. et ſic caſu poſito ille poſſet nõ eſſe ẜuus ⁊ ille dñs. Arguũt iterũ alio argumẽto. qꝛ ḋs poſſet ſepare relationẽ a fundamẽto. Et ſilr̃. dependẽtia creature ad deum. ⁊ ꝙ in deo eẽnt aliq̃ accñtia realiter inherẽtia de quo poſterius dicetur.

Tercium dictum ẽ.

Q꞉ ad nõ ens p̃t eſſe relatio realis. ⁊ ſilr̃ nõ ens p̃t realiter referri ad ens. Ptꝫ ſic pmo. qꝛ hymago refertur ad hymaginatũ. ita ꝙ rep̄ſentat rem cui⁹ ẽ hymago. ea nõ exiſtẽte. igit̃. Añs ptꝫ. qꝛ hymago hercul̓ repreſentat ipm herculẽ. q̄ tñ nõ exiſtit. Silr̃ poſſet ꝓbari de memoria q̄ refert̃ ad illud cui⁹ eſt memoria. dato ꝙ nõ exiſtat. Scḋo ſic. ꝓductiuũ realr̃ refert̃ ad ſcibile. ⁊ factiuũ ad factibile. igit̃. Añs patꝫ. qꝛ illa ſunt relatiua ſecũdi modi. Tercio ſic. cã realiter refertur ad cauſatũ. cũ cauſatũ realr̃ depẽdat ab ipſa in eẽ. vl̓ fieri. ſꝫ aliqḋ nõ exiſtẽs eſt cã illi⁹ qḋ eſt. Minor ptꝫ qꝛ finis q̄ nondũ eſt ẽ cã. igit̃. Quarto ſic. ḋs eternaliter fuit ꝓductiu⁹ vl̓ cauſatiu⁹ reꝝ ab eo ꝓducibiliũ q̄ non fuerũt ab eterno. ꝫ deus ab eterno referebat̃ relatiõe reali ad ipſas creaturas. Q꞉ ãt illa relatio ſit realis ptꝫ. qꝛ fundat̃ ſup potentiã actiuã ⁊ paſſiuã. ⁊ etiã nõ eſt ex opatione nr̃i intellect⁹. eo ꝙ ḋs fuit creaturus ⁊ cauſatiu⁹ ante omnẽ animã ⁊ ɔſiderationẽ intellectus creati.

Quartum dictum.

Q꞉ relatio q̃dem refert̃ ad ſeipm ſi illud qḋ refert̃ ſit exiſtẽs ẽ realis. Ptꝫ ex eo ꝙ qḋlibet ẽ magis realr̃ idẽ ſibi ipſi ꝙ̃ alteri. Sed relatio q̄ res ponit̃ eadem ſpẽ cum alia re ẽ realis. ꝫ a fortiori relatio qua res eſt eadẽ ſibi ipſi eſt realis.

Dic primo.

Q꞉ q̃uis aliqua noĩa ſint abſoluta. ⁊ aliq̃ relatiua. nõ tñ ſola noĩa ſunt relatiua. ſed aliq̃ res ſunt relatiue. ſcꝫ ille q̄ ſignificant̃ ꝑ terminos relatiuos. Probat̃ pmo autoritate Auguſti in libro de trinitate. ca°. x. dicẽtis. Ille ſpũs ſcũs q̄ nõ eſt trinitas. ſed in trĩtate intelligit̃. in eo qḋ ꝓprie ḋr ſpũſſanctus cũ relatiue ḋr. ⁊ ad patrẽ ⁊ ad filium refert̃. vbi patꝫ ꝙ nõ de noĩe ſed de pſona q̄ per no^n^ intelligit̃ in trĩtate. ḋt ꝙ refert̃. Et in ſequẽti ca°. mouet dubiũ quõ dicat̃ relatiue ſpũs p̃ris. cum ecõuerſo pr̃ non dicat̃ pater ſpũſſancti. Rñdet ꝙ in multis relatiuis h̓ ɔtingit. q̄ ad ſe referunt̃. Et ſubdit ꝙ vt h̓ viciſſim rñdeat dicim⁹ donũ donatoris ⁊ donatorẽ doni. qꝛ h̓ potuit inueniri vſitatũ vocabulũ. ibi vero nõ. Ex h̓ clare ptꝫ ꝙ cũ vocabula imponant̃ relatiuis. ⁊ his q̄ referunt̃ nõ ſolũ vocabula. ſed res ipſe vocabul̓ ſignificate ſunt relatiue. Scḋo ꝓbat̃ autoritate ɔmẽtatoris dicẽtis in pn° capl̓i de adaliq̄d. ꝙ vnũq̄dq̃ꝫ relatm̃ redit ꝑ ɔuerſionẽ cũ accipiunt̃ ꝑ no^a^ ſua ſigna ſup ipſa ambo. ex eo ꝙ ſunt relatiua ſi ẽ eis nomẽ. aut ɔponit̃ eis no^n^. ſi nõ eis ambobꝫ no^n^. et infra ḋt cum nõ fuerit relationi recte no^n^ ẜns ſup eã. ex eo ꝙ ẽ recta. ⁊c̃. Finalr̃ ɔcludit ꝙ hec ẽ via diſcẽdi neceſſaria vt ambulet ꝑ ea. in eo ꝙ nõ hꝫ no^n^ ex relatiõe videlicꝫ vt imponat̃ ei no^n^ ẜns relatiue ex ea pte qua fuit relatio. Et ſic ptꝫ ꝙ ẜm intentionẽ ei⁹ eſt ḋdm. ꝙ relatiua ſunt res quibꝫ imponunt̃ noĩa. qꝛ noĩbus nõ imponunt̃ noĩa. ſed rebꝫ q̄ nõ ſunt noĩa. ꝫ ⁊c̃. ¶ Et ſi q̄s forte ꝓteruiẽdo vellet dicere. ꝙ noĩbꝫ noĩa imponunt̃. q̃re ab eo qḋ eſt illud no^n^ cui nõ eſt no^n^ impoſitũ. ad qḋ caput relatiue ḋr. cui ſcꝫ impo⁹ hoc no^n^ capitatũ. ⁊ nõ poteſt aliqḋ tale aſſignari ſicut maĩfeſtũ eſt. igit̃. Tercio Areſto. in toto capl̓o adaliq̄d refert ſuã intentionẽ ad res reſpectiuas. igit̃. cũ eñ dicit relatiua ſuſcipe magꝫ ⁊ min⁹ ⁊ hr̃e ɔtraria. ⁊ dici ad cõuertentiã. hoc nõ intelligit de noĩbus. Si eñ h̓ intelligeret̃ de noĩbus. ita ꝙ nõ de rebus. non magꝫ ɔueniret illis noĩbus ꝙ̃ alijs. Silr̃ manifeſtũ eſt ꝙ dñs nõ ḋr hui⁹ vocis. ſcꝫ ſerui dñs. Et ſic poſſet deduci per totũ capl̓m. Quarto ꝓbat̃. qꝛ illud qḋ ɔuenit noĩbꝫ nõ ex ſua natura. ɔuenit ſibi ex aliq̃ alio. ſed noĩ ɔuenit referri ad aliud. ⁊ nõ ex ſua natura. ꝫ ɔuenit ſibi ex alio. ⁊ nõ poteſt aliud aſſignari niſi impoſitio vel ſignificatũ eius. ergo ɔuenit ſibi ex parte rei ſignificate ꝙ ſit relatiuũ. ſed nõ ex parte rei abſolute. ꝫ relatiue. Confirmat̃. qꝛ hec ꝓpõ eſt vera pr̃ per ſe refert̃ ad aliud. vel ꝫ ſubiectũ ſupponit pſonaliter. ⁊ ſic habet̃ intentũ. ſcꝫ ꝙ aliqua res refertur aut ſupponit materialiter. ⁊ ſic ꝓpõ eſt falſa. Nam pater materialr̃ ſumptum eſt ꝑ ſe qualitas. nulla aũt qualitas eſt ad aliud. Et ex h̓ pꝫ ad autoritates ad pmũ dcm̃ alteri⁹ opionis adductas. q̃uis. n. nõ fingam⁹ res. tñ fingim⁹ no^a^.

relatiua. ⁊ imponim⁹. vt res ⁊ nomina dicunt̄ relati/
ua. res quidē q̄ ſunt ad aliq̄d. nomina vero q̄ ſigni
ficant illa. Et ſic q̄uis nō ꝯueniant reb⁹. tn̄ ꝯueniūt
ipſis noibus. q̄ ſignificāt res relatiuas. et ꝑ ꝯñs pñt
referri ſub hitudine diuerſoꝝ caſuū. Et cum dicit̄.
ꝙ dici nō ꝯuenit rebus ſ3 ſolū termis. negat̄ aſſump
tū. ꝯuenit eīn reb⁹ dici hoc vel illud. ſicut eis que ea
ſignificāt. vt pꝫ ꝑ Auguſtinū. viij. de trinitate. ca°
vij. dicentē. ꝙ pr̄ dicit̄ deus ad ſe ⁊ bon⁹ ⁊ magn⁹ Et
dicit̄ filius ⁊ ſpūſſanctus. qđ nō eēt verū. cum iſte ter
minus pr̄ nunq̄ p̄dicetur aut dicat̄ ad ſe. ¶ Dic ſe/
cundo ꝙ relatio ē vera res p̄ter actum aīe. ita ꝙ aliq̄
res talis q̄lis import̄ per termīos relatiuos ē in re
ſecluſa omni opatione intellect⁹. Probat̄ p̄mo. quia
ens reale extra aīam ſm pħm ⁊ ſuū ꝯmentatorē diui/
ditur in decē. cū relatio ſit p̄dicamentū ipſa ē vnum
ens reale extra aīam. Probat̄ ſcđo. q̄ de⁹ vere actua
liter eſt pater. ⁊ fuit ab eterno. nec ad hoc facit anima
ꝙ plus ſit deus. Et ſimilit̄ ſortes ē pater platōis quē
genuit. g̊ aliqua res actual̄r extra aīam eſt ad aliq̄d
Tenet ꝯña. q̄ eſſe patrē eſt ad aliud quodāmodo ſe
hr̄e. Probat̄ tercio. q̄ niſi ſic ſeq̄retur ꝙ nulle res eſ/
ſent realiter diſtincte p̄ter aīam. ⁊ ꝑ ꝯñs nulla reruꝫ
pluralitas eēt extra aīam. ſed oīa eſſent vnū indiſtin
ctū. eo ꝙ ſi aliq̄ ſunt plura ipſa ſunt diſtincta. vt pꝫ
per Boetiū in libro de trinitate dicentē. vbi nulla di
uerſitas. ibi nulla pluralitas. ſed vnitas tm̄. Quar/
to. q̄ ſeq̄retur ꝙ nulla eēnt ſimilia ⁊ nulla eēnt eq̄lia.
p̄ter aīam. ſed ꝯñs ē falſum. q̄ nullū eſſet tale q̄le eſt
aliud. ⁊ ſic nulla eēnt alba vel nigra. Sil̄r nullū eſſet
tantū quantū aliud. ⁊ ſic nulla eēnt bicubita aut tri/
cubita ¶ Et ſi diceres ꝙ aliq̄d eſt preter aīam pater
vel dñs. ſed nō relatiue. ſed ſolū fundamētaliter. Cō
tra q̄ ſi eſt actual̄r dñs erit alicui⁹ dñs. ⁊ ꝑ ꝯñs rela
tiue. Si āt non actual̄r. ſed ſolum in poña. tunc iſte
eēnt falſe. deus ab eterno fuit pr̄. ⁊ ab eterno fuit diſti
ctus a filio. ⁊ iſte eēnt vere đs potuit nō eē pr̄. ⁊ pr̄ po
tuit nō eſſe diſtinct⁹ a filio. qđ eſt hereticū. g̊. ¶ Sed
ꝯtra h̄ arguit̄ quadrupl̄r. p̄mo ſic ſm pħm ſexto me
taphiſice. quoddā eſt ens qđ cum alio copulat̄. ⁊ co/
gitatio diuidit illud. ⁊ h̄ exponit ꝯmētator cōmento
octauo dicēs. Et intendit p̄dicamenta q̄ cōiter hn̄t
ꝯpationē. extimat̄ eīn ꝙ illa nō eſſent ſi aīa nō eēt. Ex
hoc patꝫ ꝙ relatio nō habet eſſe p̄ter aīam ¶ Scđo
ſic. q̄ ſm ꝯmentatorē. xij. metaphiſice ꝯmento nono.
relatio inter oīa p̄dicamenta ē eſſe debilioris. ⁊ ſm eū
dem q̄rto phiſicoꝝ. ꝯmento. octuageſimooctauo. en/
tium quedā ſunt ꝯpleta. in quoꝝ eſſe nihil facit aīa
q̄dam ſunt quoꝝ actus ꝯpletur ꝑ aīam. et de talib⁹ ē
temp⁹ ſm eum. g̊ ⁊ relatio. cū ipſa habeat eſſe debiliſ
ſimū ¶ Tercio ſic ſm pħm q̄nto phiſicoꝝ. relatio ad
uenit alicui ſine mutatiōe illius. ſed nulla res extra
aīam aduenit alicui ſine mutatiōe eius. g̊. ¶ Quar
to ſic. quia formalis effect⁹ relationis nō eſt aliud q̄
vnā rem ad aliam referri. h̄ autē nō facit natura. ſed
intellectus. g̊. ⁊c̄. ¶ Ad primū dicit̄ ꝙ phs ⁊ ꝯmēta/
tor volunt expreſſe ꝙ relatio ſit ens reale extra aīam.
Patꝫ. quia excludēdo a ſua ꝯſideratione ens ꝑ acci/
dens ⁊ ens in aīa dicunt ſe velle ꝓſecutari de vero en
te qđ eſt extra animā. ꝑhus eīn ſm antiquā tranſla/
tionē ait. Ex rebus aūt que ſunt in rei veritate ē illud
quod ſignificat aut quid aut quantū aut quale. aut
quod copulatur cum alio Et dicit ꝯmentator ꝙ per
iſtud (quod copulat̄ cum alio) intelligit cetera p̄di/
camenta. volunt ergo ꝙ cetera p̄dicamenta ſignificēt
veras res extra animā. Et quia aliqui eſtimauerūt
oppoſitū vt ibidē dicit ꝯmentator. ideo ad excluden/
dū opinionē eoꝝ ſpecialiter de illis fecit mentionē ſi/
mul cum aliis dicens. ꝙ etiā illa ſignificāt ex rebus. q̄
ſunt in rei veritate. Dicendū eſt ergo ꝙ nec a philoſo
pho eſtimant̄ talia nō eſſe ſi anima nō eſſet. ſed a qui
buſdā aliis hoc falſe opinantib⁹ ¶ Ad ſcđm dicit̄.
ꝙ nō vult dicere ꝯmētator ꝙ temp⁹ dependat ab ani
ma. ſic ꝙ nō habeat eſſe reale p̄ter animā. ſed vult di
cere ꝙ temp⁹ quantū ad aliqđ eſſe eius dependet ab
anima eo mō quo ⁊ numerus. Numer⁹ eīn quo ad ac
tuale numerari dependet ab anima. ſic etiā tempus
quodāmodo quo ad apprehenſionē ⁊ diſcretōeꝫ vni
us ptis ab alia dependet ab anima. Dicunt tn̄ alij ꝙ
ꝯmētator nō vult dicere. ꝙ nō ſit aliq̄ rela° maxime
entitatis. cum aliq̄ relatio ſit ipſemet deus. ſed vult
dicere ꝙ eſſe ad aliq̄d nō eſt eſſe aliquid ſm ſe ⁊ ſimpli
citer. ſed ſolūmodo in ordine ad aliud. ¶ Ad terciū
dicūt aliqui ꝙ q̄uis nulla res abſoluta adueniat ali
cui ſine mutatione eius. nō eſt tamē incōueniens de
re relatiua. immo eſt ſibi ꝓpriū aduenire alicui ſine
ſui mutatione ¶ Et ſi arguat̄. ꝙ illud mutatū eſt qđ
ſe aliter habet q̄ p̄us ꝑ diffinitionē eius qđ eſt muta
ri poſitā a philoſopho. Sed ſi alicui aduenerit rela/
tio illud ſe habet aliter q̄ p̄us. ergo eſt mutatū. Di/
citur ꝙ mutari ē aliquid aliter ſe haberi q̄ p̄us ſm ſe
aut ſm formā abſolutā. non āt ſm formā reſpectiuā.
Ad hoc eīn ꝙ aliqua forma reſpectiua recipiat̄ in a/
liquo de nouo non oportet ꝙ illud in quo recipit̄ mu/
tetur. ſed ſufficit ꝙ in ipſo aut in aliq̄ alio fiat muta/
tio. Et per hoc ſoluitur aliud argumentū quo ſic ar
gueret̄. impoſſibile ē tranſire de ꝯtradictorio in ꝯtra
dictoriū ſine mutatione facta. ſicut patet ex articulo
pariſieſi. ergo relatio nō aduenit alicui ſine mutatio
ne. Poſſet tn̄ dici aliter ꝙ relatio non aduenit alicui
ſine mutatione illi⁹. Et ad pħm diceret̄ ꝙ ipſe loqui
tur de mutatione ꝑceptibili. mutatio aūt qua aliq̄d
ſuſcipit relationē eſt impceptibilis ¶ Et ſi arguat̄. q̄
ſm pħm ad relationē non eſt motus. g̊ ipſa acq̄ritur
ſine motu. Dicit̄ ꝙ ad relationē nō eſt motus p̄mo et
per ſe. bene tn̄ ex ꝯñti ⁊ per accidēs ¶ Ad quartū di
citur ꝙ effectus formalis relatiui eſt eſſe relatiuū. ⁊ ſi
militudinis ē eſſe ſimile. ⁊ illud ē in re extra animā. ſe
cluſa omni opatione intellectus. referri aūt ad aliud
ſaltē ſi dicat actū anime referētis. nō eſt effectus ipſi
us relationis niſi acciperet̄ relatio vt importat actio
nē. ⁊ ſic accipiēdo. relatio eſt in p̄dicamento actiōis.
¶ Dic tercio ꝙ non oīs entitas ē abſoluta. nec oīs
relatio ē ſubſtātia vel q̄litas. ſed relatio ē entitas re/
ſpectiua ab oī re abſoluta realiter diſtincta. Probat̄
q̄druplici autoritate. Prima autoritas eſt Hylarij
xij. de trinitate dicētis. Naſci qđ erat iam nō tm̄ na/
ſci eſt. ſed ſeipm demutare naſcēdo. Ex q̄ autoritate
pꝫ ꝙ ſi aliq̄d naſceret̄ poſtq̄ erat demutaret̄ naſcen
do. Ex ſic naſci đt aliquā entitatē ab oī entitate ab/
ſoluta diſtinctā. Scđa ē Ambroſij p̄mo de trinitate
ca°. v. dicētis. Si p̄us erat deus ⁊ poſtea pr̄ genera/
tionis ⁊ acceſſionis mutat⁹ eſt. auertat deus hanc de
mentiā. Ex qua autoritate ſeq̄tur ꝙ per ſolam acceſ

ſionē relationis fieret mutatio in pſona. quod nō eſſet niſi relatio eſſet res diſtincta a fundamēto. qua fun/damentū p̄exiſtat. ¶Tercia autoritas ē Auguſtini in libro de trinitate caº. v. dicētis. ¶In rebus creat℥ atq̄ mutabilib℥ qđ non ſm ſubſtantiā dicit̄ reſtat qđ ſm accidēs dicatur. Et infra caº. vij. qđ relatiue pnūciatur nō indicat ſubam. videt̄ ergo expreſſe velle ꝙ ſaltem ſecūda relatio q̄ amitti ꝑt manente fundamēto. nō ſit ſubſtātia ſed accidēs. ¶Quarta autoritas eſt cōmentatoris dicētis. ſcđo metaphiſice. ɔmento xviij. ꝙ relatio accidit quātitati ⁊ ceter℥ p̄dicamentis Et decimo eiuſdē. ꝙ relatio inter oīa p̄dicamenta hab℥ eſſe debilius. Et iſta nō eſſent vera niſi relatio eēt di/ſtincta a ſubſtātia ⁊ q̄litate. ḡ ⁊c. ¶Scđo ꝓbatur q̄tuor rōnib℥. Prima eſt. impoſſibile ē tranſire de ɔtradictorio in ɔtradictoriū ſine mutatione facta in aliq̄ ſed ſi relatio nō eſſet res diſtincta a re abſoluta. tunc poſſibile eſſet tranſire de ɔtradictorio in ɔtradictoriū ſine aliq̄ mutatione. ḡ. ⁊c. ¶Minor ꝓbatur. p̄mo quia poſſibile eſt ꝙ deus ɔſeruet aliqđ corpus. ⁊ ſuā albe/dinē in eodē loco ipſa albedine nō inherente. quo fac/to certū eſt ꝙ nō eſt facta aliqua mutatio ſm ſubam nec etiā ſm quantitatē aut q̄litatem. q᷑ nulla ē facta alteratio. nec ſm locū mutatio. q᷑ nullu℥ eoꝝ ē in alio loco ab eo in quo erat. q̄n albedo inherebat corpori ḡ oport℥ dicere ꝙ ibi ſit acq̄ſita aut deperdita aliqua entitas. q̄ nec ſit corpus nec albedo. Et illa ē actua/lis inherētia. ſiue vnio accidētis ad ſubiectū. que eſt realiter diſtincta ab albedine ⁊ corpe. aut oportet di/cere ꝙ ſit fact᷒ trāſitus de ɔtradictorio in ɔtradictoriū nulla mutatione facta. cum ſit verū dicere ꝙ illa albedo nō inheret ſubiecto. Et p̄us erat verū dice/re ꝙ inherebat. Scđo ꝓbatur minor. q᷑ poſſibile ē ꝙ deus ſe ſolo ꝓducat aliquē effectū quē ꝓducit mediāte cauſa ſecūda. ponat̄ ergo ꝙ radium ſolis quē nunc ꝓducit mediāte ſole ſtatim poſt ꝓducat ſe ſolo. tunc fact᷒ erit trāſitus de ɔtradictorio in ɔtradictoriū. cū ſol nō plus ꝓducat illū radiu℥ q̄ꝫ p̄us ꝓducebat. aut ergo nulla ē facta mutatio. ⁊ ſic habet̄ intentū. aut ē aliq̄ facta. ⁊ tunc vel illa eſt facta in deo. ⁊ hoc nō po/teſt dici. vel in ſole aut in radio. ⁊ certū eſt ꝙ illa non eſt ſm ſubam aut quantitatē aut q̄litatem aut vbi. cum nec ſit ibi augmētatio nec diminutio nec alteratio nec mutatio ſm locū. ergo oport℥ ꝙ ſit facta gene/ratio aut corruptio alicui᷒ noue entitat℥. ſed nō ſubſtantie aut q̄litatis vt notū eſt. ergo alicui᷒ entitat℥ reſpectiue. q̄ ſol dicebat̄ ꝓducens. ⁊ radius dicebat̄ ꝓ/duci a ſole. Secūdo ſic. ſi ſilr̄itudo nō eſſet res diſti/cta ab albedine cui᷒ eſt ſilr̄itudo ſeq̄retur p̄mo ꝙ poſſibile eſſet idē deſinere ⁊ nō deſinere eſſe. ⁊ poſſet ſimr̄ eſſe ⁊ nō eſſe. Patet ɔña. q᷑ ſilr̄itudo ſortis ad platonē poteſt deſinere eſſe trāſmutato platone ſm᷒ qualitatē ſm quā eſt ſibi ſilr̄is. ⁊ ipſo ſorte manēte ⁊ albedine ei᷒ Scđo ſeq̄retur. ꝙ idem ſimul intenderet̄ ⁊ remitteretur. patet ɔña. q᷑ poſitis albedinib℥ in ſorte ⁊ platone ſi albedo ſortis remittit̄ per q̄ttuor gradus. ⁊ erit intēſior albedine platonis. ⁊ albedo platonis nec intēda/tur nec remittat̄. tunc in ſorte remittet̄ albedo. ⁊ ſimr̄ intenditur ſilr̄itudo eius. Et per ſimilē argumētationē ꝓbaretur ꝙ relatio poſſet intendi dum nullū abſolutū ineē dicit̄. ⁊ ſic relatio nō eſt res abſoluta. Tercio ſeq̄retur ꝙ idem ſimul multiplicaret̄ ⁊ non multipli/caretur. patet ɔña. quia multiplicatur ſilr̄itudo ſort℥ non multiplicata albedine eius. ſicut patet ſi ſortes efficiatur ſimilis plurib℥ albis Nec valet ſi dicatur ꝙ ſit ſimile omnib℥ eadē ſimilitudine. quia tūc q̄ncunq̄ eēt ſimilis vni eſſentialr̄. etiā eēt ſimilis alteri. ¶Quarto ſeq̄retur ꝙ oppoſita eſſent eadē res. patet ɔña. q᷑a ꝑ eandē rōem qua ſortes albus eſt ſimilis ē platoni albo. ⁊ etiā diſſimilis ciceroni nigro. ergo ſi ſilr̄itudo n̄ eſt alia entitas ab albedine. eadē rōe nec diſſimilitudo. Sequit̄ ergo ꝙ ſimilitudo ⁊ diſſilr̄itudo ſunt vna entitas numero. ſc℥ vna albedo. ¶Quinto ſeq̄retur. ꝙ vbicunq̄ eſſet ꝑfectius fundamentū ibi eſſet ꝑfectior relatio. ſed ɔñs eſt falſum. non em̄ omne albius eſt ſi/milius. ¶Tercio ſic. ſi vnio vel ɔpoſitio nō eſſet ali/qua res diſtincta a rebus abſolutis que vniūtur. ſe/queret̄ primo ꝙ nō poſſent ſeparari accidētia in ſacramento altaris. Tenet ɔña. quia ſi inherētia q̄litatis panis non ſit aliud q̄ꝫ ipſa qualitas. ſequitur ꝙ ſicut qualitas manet poſt ɔſecrationē. ita ⁊ inherentia ac/tualis eius. ⁊ per ɔñs adhuc inheret ſicut p̄us. Se/cundo ſeq̄retur ꝙ ſicut ꝑtes ɔponentes aliquod totū ipſum ſeparate nō ɔponunt. ſic etiā nec cōiuncte. pa/tet ɔña. quia nulla alia realitate ab ipſis poſita non poſſunt cōponere aliquid quod p̄us non ɔpoſuerūt. Tercio ſeq̄retur ꝙ partes continui diſcrete a ſeinui/cem ⁊ diuiſe eſſent continue. tenet ɔña. quia poſſibile eſt ꝙ ita ſint ſibi ꝓxime diſcrete ſicut continue. vt patet in cōtiguis. Et ergo ſi aliquādo nō ſunt contigue et poſtea ſunt ſine mutatione locali. tunc aliqua entitas eſt in eis quādo ſunt cōtinue que nō eſt in eis q̄n non ſunt continue. ¶Quarto ſeq̄retur ꝙ ſi filius dei nūq̄ꝫ aſſumpſiſſet naturam humanā. et nō illam eandē quā aſſumpſit feciſſet. tunc ipſe ita realiter fuiſſet vnicus illi ſicut nunc ē. ⁊ ſi nunc dimitteret eam ipſa ma/nente adhuc ipſa eſſet realr̄ vnita ſibi ⁊ ab eo aſſumpta ¶Quarto ſic. ſi nulla relatio eēt diſtincta a rebus abſolutis. ſeq̄retur p̄mo ꝙ tolleret̄ omnis cauſalitas et armonia in cauſis ſecūdis. patet ɔſequētia. quia quicq̄d cauſatur a diuerſis cauſis ſecūdis. preexigit in eis debitam ꝓporcionē ⁊ approximationē ad hoc ꝙ ab eis cauſetur. ergo ſi iſta armonia ſiue ꝓporcio ⁊ approximatio nihil ſit preter abſolutū. tunc nō pl᷒ cauſant quādo ſunt approximata q̄ꝫ quādo nō ſunt. Secundo ſeq̄retur ꝙ ſicut aliqua fundamēta ſunt in genere ſubſtātie. ⁊ alia in genere q̄ntitatis. ⁊c̄ ijs etiam aliquę relationes eſſent in genere ſubſtātie. ⁊ aliquę ī genere quātitatis. et per ɔñs p̄dicamentū relationis non eſſet diſtinctū ab alijs. ¶Quarto ſeq̄retur ꝙ abſo/lutum ⁊ reſpectiuū non eſſent differētie oppoſite. ſed ɔñs eſt falſum. ergo. ⁊c. Falſitas ɔñtis pt℥. quia ſunt differētie immediate diuidētes ens. nam ens p̄us diuiditur in abſolutū ⁊ reſpectiuū. q̄ꝫ in ſubſtantiā quātitatē ⁊ qualitatē. ⁊c. ¶Quarto ſeq̄retur ꝙ ad idē eſſet per ſe motus. ⁊ nō eſſet ꝑ ſe mot᷒. pt℥ ɔña. q᷑ ad fun/damentū relationis eſt per ſe motus ſm᷒ philoſophū quinto phiſicoꝝ. ad relationē non eſt per ſe motus. ergo. ⁊c. ¶Sed ad rōnes alterius opinionis que ſt℥ contra iſtud dcm̄. Ad primā conceſſa ɔña negat̄ fal/ſitas ɔñtis. Sed ad autoritates que hoc videntur ꝓbare reſpondēt aliqui. ꝙ aliquid dicit̄ vno mō mu/tari in ſe ſiue ad ſe. ⁊ ſic fit mutatio in abſolut℥. Alio modo aliq̄d dicit̄ mutari ad alterū. ⁊ ſic fit in reſpectiuis. volunt ergo autoritates ꝙ relatio pt̄ aduenire alicui ſine mutatione in ſe et ad ſe. non tamen ſine

mutatione ad alterū. ſicut patꝫ in exēplo Auguſtini
de amico. cum em̄ aliqs efficitur amicus. i. amās mu
tatur ſm qualitatē que eſt amoꝛ. Dicit̄ alio mō ꝙ il/
le autoꝛitates intelligunt̄ de mutatione phiſica. nō tn̄
negant qn̄ qn̄ alicui aduenit relatio realis ipm̄ mute
tur ſaltē mutatiōe metaphoꝛica. Et p hec argumēta
ptꝫ ſolutio ad autoꝛitatē Auguſtini qnto de trinitate.
ꝙ relatiua incipiūt ⁊ deſinūt ſine mutatiōe phiſica. ſi
cut amicus mutat̄. nō tamē ſine mutatiōe metaphoꝛi
ca. Et ſil'r dōm eſt ad autoꝛitatē Anſelmi ⁊ p hi. Sꝫ
ad rōem ꝓbantē falſitatē ꝯñtis ꝯceditur vtraqꝫ ꝯña
nec debet h̄ videri mirabile. ꝙ vno moto oīa mouea
tur. vel ꝙ totū vniuerſum ſit in ꝯtinuo motu. immo
hoc ē neceſſariū. ⁊ h̄ quantū ad relationes ſiue reſpec
tus ſiue hītudines. in q̄libet em̄ inſtāti q̄libet res tpa
lis hꝫ aliam ⁊ aliā hitudinē ad tps. ⁊ hꝫ aliud qn̄
¶Et ſi foꝛte dicas. ꝙ p h̄s videt̄ hoc h̄re ꝑ incōuenīetī:
ꝙ oīa ſemꝑ moueant̄. dicit̄ ꝙ ipſe intelligit de motu
phiſico. ſicut ē motus localis. nō aūt de motu meta/
phoꝛico. q̄ eſt motus ad reſpectū. Secundū etiā ꝯñs
nō eſt incōueniens. q̄uis em̄ actione phiſica que req̄
rit determinatū ſignificatū inter agēs ⁊ patiens non
poſſet finitū agens agere ſm quācunqꝫ diſtantiā. tn̄
bene actiōe metaphoꝛica. q̄ abſtrahit a ſitu. agēs em̄
tali actione nō req̄rit determinatā approximationē.
et tali actiōe ꝓducitur relatio. Et ex hoc patꝫ ꝙ rela
tio p̄t cauſari. q2 ſi nō poſſet cauſari ipſa eſſet ens in/
cauſatū aliud a deo. Patet ſcdo. ꝙ p̄t cauſari p mu/
tationē ex eo. ꝙ qñcunqꝫ inducit̄ aliq̄ foꝛma in aliquo
ſubiecto. p cui⁹ introductionē ſubiectū habet ſe nunc
aliter ꝙ̄ pus. tale ſubiectū neccārio eſt mutatū. ſicut
ptꝫ p diffinitionē mutatiōis. ſed ſic ē de ſubiecto rela
tionis. igit̄. ¶Ad ſcdām rōem rn̄dent aliq̄ dicentes
ꝙ extrema relationis pñt eſſe ſine ipſa relatiōe p potē
tiam diuinā. q2 ſi generat̄ aliqd album rhome. tūc ne
ceſſario neccitate nature generat̄ ſil'itudo in albo exn̄/
te pariſi⁹. ſed nō neccitate ſimpl'r. q2 ſi deus vellet nō
generaret̄. Vn̄ dicunt ꝙ poſſibile ē eſſe duo alba. que
nō ſunt ſil'ia foꝛmal'r. licet pñt eſſe ſimilia fundamēta
liter. ⁊ ita ſoluunt oēs inſtātias ſil'es q̄ poſſunt fieri ꝯ
iſtā ꝯcluſionē. ¶Sed ꝯtra iſtos ſolet cōiter inſtari.
et pmo ſic. q2 ſi extrema pñt eſſe ſine relatiōe ſeq̄retur
ꝙ relatio intriſece adueniēs nō neccārio poneret̄ poſi
tis fundamēto ⁊ termino. qd eſt ꝯtra diffinitionē ei⁹
¶Scdo ſic. q2 idem ⁊ diuerſum ſunt paſſiōes entis
trāſcendētes ⁊ ipoꝛtantes relatiōes. ſed ſubiectū non
p̄t eſſe ſine ſua paſſiōe. g̃. ¶Tercio q2 ꝓpꝛium ē quā/
titati ſm eam quale ⁊ ineq̄le dici. et ſil'r ꝓpꝛium eſt q̄li
tati ſm eā ſimile vel diſſil'e dici. g̃ quātitas ⁊ q̄litas
non pñt eſſe ſine ſil'itudine ⁊ diſſil'itudine. ¶Quarto
q2 illud qd p̄t de aliq̄ demōſtrari non poteſt ab eo ſe
parari. ſed oꝛdo eminētie hoīs ad aſinū qui ē relatio
p̄t de hoīe demōſtrari. ſic omne aīal rōnale melius ē
irrōnali. ſꝫ oīs homo eſt aīal rōnale. g̃ omnis hō me/
lioꝛ eſt irrōnali. Et ꝯfirmat̄. q2 per ſe notū eſt. ꝙ om̄e
totū eſt maius ſua pte. g̃ nunqꝫ dꝫ nec p̄t negari. quin
oē totū ſit maius ſua pte. Sil'r nunqꝫ p̄t eē ꝙ ſi ab eq̄
libus eq̄lia demas. ꝙ ea q̄ remanēt non ſint eq̄lia.
¶Sed ad iſtas rōes faciliter rn̄dent p diſtinctionē de
relatione foꝛmali vl' fundamētali. Nam fundamēta
ta nō poſſunt eē ſine rōne fundamētali. licet pñt eſſe ſi
ne relatione foꝛmali. Vtrū aūt relatio poſſit eſſe ſine
fundamēto ⁊ tmīno ⁊ ecōuerſo poſtea declarabit̄. Di
cendū eſt aūt ꝑ nunc ꝙ relatio nō p̄t eſſe ſine fundamē
tis nec fundamēta ſine relatione. ꝓpter neccāriam de/
pendentiā ſiue ꝯnexionē vni⁹ ad alteꝝ. Sed q̄ reſpō
ſio ſit melioꝛ patebit vidēdo rōnes vtriuſqꝫ ¶Sed
p ſolutione aliaꝝ rationū notāde ſunt due regule. q̄/
rum pma ē. qñcunqꝫ aliqd eſt tale denoīatiue. ⁊ aliqd
eſt foꝛmal'r tale ⁊ denominās. tūc ſtandū eſt in eo qd
eſt foꝛmal'r tale. Scđa eſt qñcunqꝫ aliqd eſt mediuꝫ
in aliq̄ oꝛdine nō opoꝛtet tali medio aſſignare aliud
mediū. ſed ipm̄ ſeipſo in talib⁹ eſt mediū. ſicut vnus
hō eſt idem ſpē cum alio p ydemptitatē. ⁊ hoc deno
miatiue. ydēptitas autē eſt mediū ydēptificationis il
loꝝ. ⁊ eſt talis foꝛmal'r ⁊ q̄dditatiue. ⁊ ideo ſi ydēpti
tas ſit alicui eadē nō opoꝛtet ꝙ p aliā ydemptitatē.
ſed ipſa ē eadē ſeipſa. Ex iſtis ptꝫ ſolutio ad terciā ⁊
quartā rōnes. ¶Ad terciā g̃ negatur aīs. ⁊ ad pmā
ꝓbationē ꝯceditur aīs ⁊ negat̄ ꝯña. niſi intelligatur
de diuerſitate fundamētali. Et ad ꝓbationē ꝯñe dr̄
ꝙ illud ſufficit ad diuerſitatē fundamētalē. non aūt
ad foꝛmalē. ſed req̄ritur accidēs reſpectiū quo foꝛ/
maliter dicat̄ differre. Et ad alias ꝓbationes aītis
ptꝫ ꝙ nō eſt ꝓceſſus in infinitū. ſed ibi ē ſtatus ¶Ad
quartā negatur ꝯña Ad pmā ꝓbationē ꝯceditur ꝙ
illud eſt ſoꝛti idem fundamentalit̄ p qd eſt vnū. non
tn̄ foꝛmal'r. Et ſic ptꝫ ad autoꝛitates. ſicut ⁊ p idem
eſt aliqd ſimile fundamētaliter p qd eſt q̄le. Et ideo
dr̄ ꝙ illa ſunt ſimilia q̄ꝝ eſt eadē qualitas. nō tn̄ ſeq̄/
tur ex hoc ꝙ ſil'itudo nō ſit reſpect⁹ ſupadditus. Et
cum dr̄ ꝙ per nullū magis diuerſum a platone ꝙ̄ ſit
ſoꝛtes eſt ſibi idē fundamētaliter. tn̄ bene foꝛmal'r.
¶Ad rōnem de duplicitate dōm eſt ſicut de vnitate in
q̄ſtione de quātitate. Sed ad rōem de dn̄o ⁊ ſeruo q̄
dicebat̄ apparēs dōm eſt ꝙ ꝓpter lapſum tpis ꝓdu/
cunt̄ multe noue entitates q̄ pꝛius nō erant. ideo etiā
ꝓpter lapſum tpis pñt ꝓduci ſeruit⁹ ⁊ dominiū. Nec
ſeq̄tur ꝙ ſi poſt aliqd temp⁹ elapſum ꝓducant̄ neccā/
rio ⁊ natural'r. ꝙ etiā pus ꝓducerent̄ ¶Et ſi diceret̄
ꝙ deus poſſet ponere paternitatē ſoꝛt' in platone. cō/
ceſſo iſto de quo tn̄ dubiū eſt. non ſeq̄retur ꝓpter h̄ ꝙ
plato eēt pater ſoꝛt'. q2 illa paternitas nō terminaret̄
ad ſoꝛtem. ſicut nec pus terminabat̄

¶Quartum dictum.

Q2 ad relationē actu ſiue actualē req̄rit̄ ꝙ habeat ter
minū in actu diſtinctū a ſuo fundamēto. ita videlicet
ꝙ ad nō ens non p̄t eſſe relatio realis. nec etiā eiuſdeꝫ
ad ſeipm̄. Pꝛobat̄ quadrupl'r. pmo ſic. q2 de diffini
tione relatiui ē ꝙ ſit ad aliud. qd aūt nihil eſt nō ē ad
aliud. g̃. Pꝛobat̄ ſecūdo p ꝓpꝛietates relatiōis. vn̄ re/
latiua ſunt ſil' natura. ⁊ dicunt̄ ad ꝯuertentiā. nō aūt
eſſent ſil' natura nec dicerent̄ ad ꝯuertentiā ſi ſiml' ex
iſterēt. Tercio ſic. oīs hītudo neccāria p̄ſuppoſit fun
damentū illi⁹ hītudinis. g̃ relatio p̄ſuppōit funda/
mentū ⁊ terminū in actu. Quarto ꝙ locus a relatiue
oppoſit' tenet reſpectu h⁹ ꝑbi eē ſcdo a diacētis. et h̄
nō eſſet verū ſi relatio poſſet eē ad nihil. igit̄. ⁊c. poſito
em̄ vno coꝛrelatiuoꝝ non poneret̄ reliquū. Sed de
ydēptitate p̄t facilit̄ ꝓbari. nihil em̄ idē eſt ad aliud
a ſeipſo niſi ſm rōem. ⁊ ideo etiā p̄dicta relatio ſoluꝫ
eſt relatio rōnis. Ad argumēta aūt q̄ fiunt ꝯtra h̄ fa
cilis eſt ſolutio. memoꝛia em̄ ⁊ hymago nō referūtur
reali relatione q̄ꝝ ſunt niſi iſta exiſtāt. cauſatiuū aūt

et ꝑductm̄ nõ ſtꝫ relatões actuales.ſ3 ſolū fūdamētales
mēta in oppoſitū.

Ad argu

Ad pmū dr negādo añs. Et ad ꝓbatōꝫ pꝫ
ſolutõ.relatio eñ ꝑm ſuū ꝯcep/
tū cõem nõ eſt pdicamtū diſtictū ab alijs.ſ3 ē qõdam
trāſcēdēs.relatõ āt accepta ꝑ relatõe finita actuali rea
li ⁊ intriſec⁹ adueniēte diſticta a ſuo fūdamēto eſt p/
dicamtū diſtictū ab alijs.Et p h pꝫ ſolu⁹ ad alias du
as ꝓbatões Sꝫ qd ſit ꝓpriū qſitiuū rlatõis.pꝫ ex dictꝭ
Ad ſcõm negaṫ añs.Ad pmā ꝓbatõeꝫ dr poſito ꝙ
relatõ fūdeṫ in omībꝫ pdicamtꝭ.nõ tñ ſeqṫ ꝙ nõ ſit pdi
camtū ab eis diſtinctū.qꝛ nõ eſt eis cõe qdditatiue.ſed
ſolū denoīatie ⁊ ꝯtigēṫ.Ad aliā ꝓbatõꝫ pꝫ ſo° ex dictꝭ
Ad qrtā ꝓbatõeꝫ poſſet dici ꝙ phs enūerat ea q ſūt al
teri⁹ generꝭ nõ ꝑm ꝓpriā opinionē.ſ3 ꝑm opinionē aliorꝫ
Uel poſſꝫ dici ꝙ nihil ꝓhibet.vt vna res diuerſ gene/
ribꝫ ſupponaṫ alia ⁊ alia ꝑcatõne ſicut boetio placꝫ.ſo/
crates nācꝫ in eo ꝙ ſocrates ſuba eſt. in eo ꝓo ꝙ pr vl fi
lius adaliquid eſt.ita ad aliud atꝙ alid dicta pdica/
tõe eādē rē ſub diuerſo genere poni nihil ꝓhibet.Ad ter/
ciā rõem dr ꝙ oīa entia dici ad aliqd ſiue relatiua de/
noīatiue nõ ē incõueniēs.ſ3 incõueniēs ſit oīa dici rela
tiua qdditatiue ⁊ eēntialr. Uñ totū eē cuiuſlibꝫ entis
nõ eſt adaliud qdāmõ ſe hre. Et ad ꝯfirmatõem pꝫ
ſolutõ.relatõ eñ nõ referṫ.ſ3 eſt rõ referendi ad aliud
Ad qrtā rõem que eſt ꝯ ꝓprietates.Ad tres pmas pꝫ
ſolutõ.⁊ ſilr ad quartam.

Qualitas eſt.

In h qnto capitulo detmiat phus
de qrto pnto .ſ.de qlitate. ⁊ diuidi
tur in tres ptes pncipales in pma d
termiat de qlite ꝑm ſubam ei⁹.ſcilꝫ
diffiniēdo ⁊ diuidēdo ipſā. Et diuidiṫ in duas ptes.
in pma ponit ei⁹ diffinitõem dicēs ꝙ qlitas ē ꝑm quaꝫ
qles eē dicimur. In ſcda pte diuidit eā dicēs. qlitas ē
de nūero eorū q multiplr dicūṫ.h eſt qlitas ē de nūero
eorꝫ q hñt multos modos ſiue ſpēs ſub ſe.Sꝫ cū dr (et
vna qdē) enumerat ſpēs ipſius qlitatis.⁊ pmo pmā di
cēs ꝙ vna ſpēs qlitatis ē habit⁹ ⁊ diſpõ.Et cū dr (dif/
fert aūt) ponit drñas inṫ habitū ⁊ diſpõem Prima drñ
tia.qꝛ habit⁹ eſt pmanētior ⁊ diuturnior diſpõe. qđ ꝓ
bat duplr. Primo ꝓbat exēplo.qꝛ ſcīe ⁊ virtutes ſtꝫ de
difficili mobiles a ſubiecto.qꝛ ſcia dr eē pmanētior ⁊ de
difficili mobilis.Si qs eñ mediocriṫ ſciam ſumat de
difficili mutaṫ.niſi grādis pmutatõ fcā ſit. vl ab egri
tudine vl ab aliq hmōi.Silr ꝓtus iniuſticia caſtitas.
⁊cijs nõ videṫ poſſe moueri necꝫ facilr pmutari.affectõ
nes ꝓo.i.diſpões ſūt facilr mobiles ⁊ cito pmutabiles
vt calor frigiditas egritudo⁊ ſanitas⁊ alia hmōi.qꝛ hõ
afficiṫ qdāmõ circa eos ⁊ cito pmutaṫ.qꝛ cito ex calido
fit frigidū. ⁊ hõ ex ſanitate in egritudinē trāſit niſi for/
te ꝓpt lõgitudinē tpis trāſferaṫ in naturā ſubiecti. vt in
ſanabil ⁊ difficulṫ mobil fiat.⁊ tūc dr habit⁹. Et cū dr
(Manifeſtū eñ) ꝓbat dictā drñam ſigno. qꝛ in diſci/
plinis nõ mltū retinētes dicūṫ habitū nõ hre.qūis ſint
meli⁹ vl pei⁹ ad diſciplinā diſpoſiti.g ſignū eſt ꝙ ha/
bit⁹ de difficili mobil eſt.⁊ diſpõ de facili(Sūt āt ha
bitus) phs ponit ſcdam drñam inṫ habitū ⁊ diſpõem
qꝛ habitus ſūt diſpões.ſ3 diſpões nõ nccārie eſt eſſe ha
bit⁹.ꝓbat.qꝛ illi q retinēt habitū ſtꝫ quodāmõ diſpo/
ſiti ad ea que hñt vel melius vl peius.ſed qui diſpoſi
ti ſūt nõ oīno retinēt habitū(Alid ꝓo gen⁹) Phs po/
nit ſcdam ſpēm qlitatis dicēs ꝙ ꝑm gen⁹ qlitatis ē ꝑm
qđ nos dicim⁹ aliqs eē pugilatores vl ſalubres vl cur
ſores.⁊ ſilr quecūꝙ dicūṫ ꝑm naturalē potētiā vl impõ
nē. Et qꝛ aliqs poſſet credere ꝙ curſor ⁊ pugillator eſ/
ſent diſpões.iõ cū dr(nõ eñ) remouet dubiū dicēs. ꝙ
nõ capiūṫ curſor ⁊ pugillator ꝑm ꝙ diſpoſiti ſūt ad il/
los act⁹ ſ3 ꝑm ꝙ hñt naturalē potētiā ad h facilr faciē
dū vel ad reſiſtēdū ne aliqd patiaṫ a ſuis ꝯrijs. ⁊ h de/
clarat p exēpla qꝛ illi dicūṫ ſanatiui.qui hñt naturalēꝫ
potētiā.vt nihil a qbuſlibet accñtibꝫ patiaṫ.⁊ egrotati
ui dicūṫ q hñt naturalē impotētiā aliqd faciēdi Et du
rū dr qđ hꝫ naturalē potētiā ad nõ cito ſecari.molle ve
ro qđ hꝫ ad h naturalē ipotētiā(Tercia ꝓo qli) Po/
nit terciā ſpēm qlitatis que ē.paſſibiles qlitates ⁊ paſ/
ſiões.ſicut ſūt amaritudo dulcēdo ⁊ auſteritas.⁊ his
ſilia.Amplius calor frigiditas albedo⁊ nigredo. Q
āt hec ſint qlitates manifeſtū eſt.qꝛ ꝑm eas dicimur q/
les.vt mel dr dulce.eo ꝙ dulcedinem ſuſcipit. Et cor/
pus dr albū.qꝛ albedinē ſuſcipit.⁊ ſilr in alijs.Uñ iſtē
qlitates nõ dicūṫ paſſibiles.qꝛ ſubiectū ipaꝝ ab ipſis
aliqd patiaṫ. Uel eñ nõ dr dulce.eo ꝙ ſit aliqd paſ/
ſū a dulcedine.ſ3 dicūṫ paſſibiles qlitates.qꝛ inferunt
paſſionē vel infetūṫ a paſſiõe. Et ſilr dulcedo infert paſ
ſionē guſtui.⁊ calor tactui.ſed albedo ⁊ nigredo ⁊ alij
colores nõ dicūṫ paſſibiles qlitates.qꝛ inferūt paſſiõeꝫ
ſenſui.ſ3 qꝛ naſcūṫ ⁊ inferūṫ ab aliqbꝫ paſſionibꝫ.ꝙ aūt
inferāṫ ab aliquibꝫ paſſionibꝫ pꝫ.qꝛ ꝓpter paſſiões fiūt
multe mutatões colorꝫ.aliqs eñ erubeſcēs rube⁹ fac/
tus eſt ⁊ timid⁹ pallidus⁊ nõ ſolūmõ inferūṫ ab aduē
ticijs.ſ3 etiā ex paſſionibꝫ naturalibꝫ.qꝛ ſi qs a natura
hꝫ aliquā taliū paſſionū oꝫ eū ſilem colorē hre.qꝛ affe/
ctõ q nūc ad verecūdiā circa corpus fcā eſt p paſſioneꝫ
naturalē eſt ſilis colori naturali(Quecūꝙ igiṫ) Poīt
drñam inter paſſionē ⁊ paſſibilē qlitatē.qꝛ paſſibilis q
litas capiṫ a paſſionibꝫ de difficili mobilibꝫ a ſubiecto
et iõ etiā paſſibiles qlitates nõ ſtꝫ facilr mobiles a ſub
iecto Scda drña ē.qꝛ paſſibiles qlitates denoīant nos
ſimplr qles.paſſiones ꝓo nõ. Et iſtas drñas declarat
pmo in qlitatibꝫ corpalibꝫ.qꝛ pallor ſiue nigredo ſiue
ꝓueniat ex naturali paſſiõe ſiue ex aduēticia.vt ex egri
tudine lõga vel ex eſtu ſūt de difficili mobiles a ſubie/
cto.⁊ ꝑm eas dicimur qles Sꝫ paſſiões cauſāṫ a paſſi
onibꝫ cito trāſeūtibꝫ.iõ ſūt facilr mobiles. ⁊ non dici/
mur qles ꝑm ipas.qꝛ ille q ꝓpter ꝓecūdiā fact⁹ ē rube⁹
nõ dr rube⁹.nec ille cui ineſt pallor ꝓpter timorē dr pal
lidus. Et h idē declarat in qlitatibꝫ aīe.qꝛ qlitates aī
me q ſūt d difficili mobiles ſūt paſſibiles qlitates.⁊ ꝑm
eas dicim⁹ qles. vt ꝑm iracūdiā dicimur iracūdi ⁊ ꝑm
demētiā dicimur demētes.ſ3 ille q ſūt d facili mobiles
ſūt paſſiones.nec ꝑm eas dicimur quales.quia ille qui
iraſcitur ꝓpter triſticiam nõ dicitur iracūdus.ſed ma
gis aliquid paſſus.⁊ iõ tales dicūṫ paſſiones .qualita
tes vero minime(Quartum vero genus) Ponit quar
tam ſpēm qualitatis .que eſt forma ⁊ circa hoc aliqd
cõſtās figura.ſicut rectitudo ⁊ curuitas.⁊ his ſimilia
Q autem ſtꝫ qualitates probat.quia ꝑm eas dicimur
quales. vt ꝑm triāgulum aliquid dicitur eē triangula
tum.⁊ ꝑm rectitudinem ⁊ curuitatem aliquid dicitur
rectum ⁊ curuū. Et quia aliquis poſſet dubitare vtrū
illa quattuor.rarum. ſpiſſum.aſperum.⁊ lene eſſent q

litates. iō cū dicit (rarum vero) remouet aliud dubi/
um dicens. ꝙ nō ſunt q̄litates. ſed ſunt poſitōnes Pro
bat. quia importāt poſitōnem ꝑtium. vt patꝫ ꝑ diffini
tōem ipoꝝum. Spiſſum em̄ eſt cuius ꝑtes ſibiq̄ inuicem
ꝓpinque ſūt. Rarum vero eſt cuiꝰ ꝑtes a ſemuicem di/
ſtant. Et aſperū cuius vna ꝑs eſt ſupioꝛ ⁊ alia inferioꝛ
Lene aūt cuius ꝑtes in rectū iacent. Et cū dicit (et foꝛ
taſſe) excuſat ſe ſup aſſignatōe ꝓdictoꝛum modoꝝ di
cēs ꝙ foꝛte ſūt multi alij mōi q̄ntitatis. ſꝫ illi qui dicti
ſūt ſūt magis vſitati (Qualia vero) In hac ſecūda ꝑ/
te ꝑncipali iſtiꝰ capituli determīat de dnoīatiō ſeu ꝯcreto
ipius q̄litatis. ſ. de quali Et p̄mo ponit diffinitōem q̄
lis dicens Qualia dicunt̄ q̄ ſm hec denoīatiue dicunt̄
vel q̄uolibꝫ aliter ab his. ⁊ hoc declarat exemplarit̄ de
his que dicūt̄ denominatiue. vt cādidus dr̄ a cādoꝛe ⁊
grāmaticus a grāmatica. ⁊ iuſtus a iuſticia. Sed de
his q̄ nō dicunt̄ denoīatiue. hoc idē declarat oſtenden/
do quot mōis contingit aliquid dici a q̄libus nō dno
miatiue Cōtingit em̄ ꝙ q̄litatibꝰ a qbꝰ dicūt̄ nō ſūt no
mīa impoſita. ſicut curſoꝛ ⁊ pugillatoꝛ ſm ꝙ impoꝛtāt
naturales potētias a nulla q̄litate denoīatiue dicunt̄.
eo ꝙ illis naturalibꝰ potētijs nō ſūt nomina impoſita.
Q̄uis ſm ꝙ dicūt̄ a diſpoſitōibꝰ vel habitibꝰ dicat̄ de/
nomiatiue. ſi abſtractis coꝝ ſint nomina īpoſita qbꝰ di
cūt̄ denomiatiue ſic ab arte pugillatoꝛia dicūt̄ pugilla
toꝛes. ⁊ ab arte paleſtria dicūt̄ paleſtrici Scđo ꝯtigit
aliquid dici a qualitate nō denomīatiue quādo q̄lita/
ti eſt nomē impoſitum. tamē concretū nō eſt debite foꝛ
matum ab ipō abſtracto. ſicut ſtudioſus dicit̄ a virtu
te nō denomiatiue. hoc tamē nō eſt in multis. Deinde
cum dicit (Ineſt autem contrarietas) In hac tercia ꝑ
te ꝑncipali determinat de qualitate ſm ſuas ꝓprietates
Et aſſignat tres ꝓprietates eius. Prima ꝓprietas eſt. q̄
litati ineſt contrarietas. ⁊ hoc ꝓbat p̄mo in q̄litatibus
ſicut iniuſticia contrariat̄ iuſticie. ⁊ albedo nigredini.
Scđo ꝓbat in q̄libus. ſicut iniuſtum cōtrariat̄ iuſto.
et album nigro. hoc tamē nō eſt in om̄ibus qualibꝰ. ex
eo ꝙ rubeo ⁊ pallido ⁊ alijs medijs coloꝛibꝰ nihil ē cō
trarium. Sed cū dicit (Amplius ſi) Ponit vnū docu
mētū quod eſt. Si vnū cōtrarioꝝ fuerit quale. ⁊ reli/
quū erit quale. Probat. q2 ſi iuſticia cōtrariet̄ iiuſticie
q̄le āt eſt iuſticia. q̄le ḡ ⁊ iniuſticia. eo ꝙ iuſticia nō erit
quātitas. nec adaliquid. nec vbi. nec omnino aliquid
aliud quod nō ſit quale (Suſcipit āt) Ponit ſecūdā
ꝓprietatatem que eſt. qualitas ſuſcipit magis ⁊ minꝰ
Probat. quia album eſt magis ⁊ minus album altero
et iuſtum magis ⁊ minus iuſtum dicitur altero. ⁊ ſimi
liter candidum magis ⁊ minus cādidū dicit̄. Sed cū
dicit (Nō autem om̄ia) oſtēdit ꝙ nō conueniat omni/
bus q̄litatibus. ⁊ p̄mo dubitatiē dicit ꝙ q̄libet poteſt
dubitare ſi iuſticia dicat̄ magis ⁊ minus iuſticia. qui/
dam em̄ de talibus dubitāt dicētes ꝙ vna iuſticia nō
eſt magis iuſticia. nec etiam minus. Similr̄ vna ſani
tas ⁊ vna grāmatica ⁊c̄. Dicunt tamē vnum magis ha
bere ſanitatem altero. ⁊ minus habere iuſticiam altero
et ſilr̄ vnum magis grammaticam altero. grāmatici/
oꝛ em̄ alter altero dicitur. ⁊ hoc indubitanter verum ē
Sed cum dr̄ (triangulus vero) oſtendit ꝙ ſint quali/
tates que nō ſuſcipiūt magis ⁊ minus. Unde triāgu
lus ⁊ quadrangulus non videntur magis ⁊ minus ſuſ
cipere. neq̄ aliqua aliarum figurarum. pꝛobat. q2 qui
cunq̄ diffinitōnem trianguli ⁊ circuli recipiūt equalr̄
ſunt triāguli ⁊ circuli. Et inter illa que non recipiunt
diffinitōnem triāguli ⁊ circuli nihil magis alterū alte/
ro dr̄ triāgulū vel circulum. q2 q̄dratū altera ꝑte longi
us nō eſt magis circulus q̄̄ aliud q̄dratū. Ad hoc em̄
ꝙ aliquid dicat̄ magis habere q̄̄ aliud opꝫ ꝙ vtrū/
q̄ ſuſcipiat ꝓpoſiti ratōem. Ex his ꝯcludit̄ ꝙ nec ha/
bere cōtrariū nec ſuſcipere magis ⁊ minus eſt ꝓpriū q̄/
litatis. cum nullum eoꝝ conueniat om̄ibus q̄litatibus
(Similia vero) Ponit terciā ꝓprietatem q̄litatis que
eſt ꝓprie ꝓpria q̄litati dicens ꝙ ꝓpriūꝫ eſt q̄litati ſm eā
ſile vel diſſimile dici. Et hoc ꝓbat. quia ſm ſolas qua
litates ⁊ nō ſm aliud dr̄ aliquid ſile vel diſſile. quare
ꝓprium eſt qualitati ſm eā ſile vl' diſſile dici. Et cū dr̄
(Atuero nō decet) remouet vnū dubiū. qa aliq̄s poſ/
ſet dicere ꝙ ꝑhus inſufficiēter det̄minat de q̄litatibus
quia in determinādo de ipſ multa de relatiuis īſpo/
ſuit. Jdō dr̄ ꝙ nō opꝫ cōturbari ſi det̄minādo de qua
litate īſpo ſuit de relatiuis aliqua. ſcꝫ de habitu ⁊ diſ
poſitōne que in p̄cedēti capitulo dicta ſūt eſſe adaliq̄d
hoc em̄ factū eſt ꝓpter duas cās. Prima eſt. multotiēs
genera ſūt adaliquid. ⁊ tamē ſingularia coꝝ ſcꝫ ſpēs ⁊
indiuidua non ſūt adaliquid. vt diſciplina eſt adali/
quid. quia eſt alicuius diſciplina. ſed grāmatica non
eſt adaliquid. cū nō ſit alicuius grāmatica. nec etiam
muſica cū nō ſit alicuius muſica. ſed foꝛte ſm genꝰ. vt
grāmatica eſt alicuius diſciplina. ⁊ muſica alicuiꝰ diſ
ciplina. ideo in talibꝰ genera ſūt adaliquid. ⁊ tamē ſin
gularia ſūt qualitates. quia ſm ſingulas ſcientias di/
cimur ſcientes. Secūda cā eſt. quia non eſt incōueniēs
idem eſſe q̄le ⁊ relatiuū. ⁊ ergo non eſt incōueniēs ideꝫ
annumerari in vtriſq̄ generibus. Circa hūc textū.

¶ Attende p̄rimo. ꝙ ſm Boetium cōſueta in pꝛinci/
pio eſt queſtio. cur poſt relatōnis pꝛedicamentum diſ
putatōnem q̄litatis aggreſſus eſt. qđ minus curioſuꝫ
eſt. Mirabile em̄ fuerat cur poſt q̄ntitatis oꝛdineꝫ nō
ſtatim de q̄litate cepiſſꝫ. ſed q̄niam q̄ntitatis ratōnibꝰ
quedam relatōnes admiſcuit. ⁊ diſputatōem de relatō
ne cōtinuauit. idcirco nō eſt mirabile poſt expeditam
relatōnis interpoſitōem ad qualitatis oꝛdinem reuer
tiſſe. q̄̄q̄ etiam ex hoc quoq̄ recta ſit ſeries. Naꝫ poſt
magnum ꝑuūq̄ ſtatim ꝓportō ⁊ quedam ad aliud cō/
paratō ꝯſequit̄. poſt hec autem innaſciq̄ſdam nccāria
eſt paſſiones. que q̄litatis nature non diſcrepāt. Con
uenicter ergo poſt hec de qualitate determīat ¶ At/
tende ſecūdo ꝙ titulus huius pꝛedicamenti eſt de q̄li
et q̄litate ſicut Boetio placꝫ. Sed quare nō ſuffecerat
Areſto. det̄minare ſolum de quali vl' q̄litate Dicit bo
etius ꝙ hoc iō ē. q2 quale nō dicit̄ vno mō. ſꝫ qualitas
dr̄ ſimplr̄. quale em̄ dicimus ⁊ ipſā q̄litatem. ⁊ illā reꝫ
que qualitate illa participat. qualitas vero dicit̄ ſim/
plr̄. vt res ipā que poteſt participari qualitas nomina
tur. res vero que participat̄ qualitatis vocabulo nō te
netur. quocirca q̄̄q̄ quidam negāt hunc titulum Are
ſtotelis eē idemq̄ confirment poſteriori adiectōne eſſe
ſignatum. nos tamen dicimus ꝓpter quādam nominū
ſilitudinem demōſtrādam vtrūq̄ poſuiſſe vt nihil di
ſtare videatur. an quale an qualitas id quod appoſi/
tum eſt ꝑdicamentum dicatur. quare autem Areſto.
diffiniebat qualitateꝫ ꝑ hoc qđ eſt dici quale Solutō
ideo eſt. quia quale huius pꝛedicamenti abſolutum

eſt a compatōne ſeu cōnotatōne. que poſſ₃ ipſu₃ ad aliud genus determinare. qḋ nullum aliorū p̄dicamentorum facit. Attende tercio ꝙ ſpecies ſiue modos ſpeciales iſtius predicamenti circūloquit̄ Areſto. p nomina cōplexa. ex eo ꝙ nō habemus nomina ſimplicia p q̄ poſſemus pfecte ſignificare iſtas ſpēs. Vnd̄ antiqui p̄mā ſpēm vocabant applicatō₃. ex eo ꝙ ipa p modū acq̄ſitōis p ipas ſubiecti opatōes paulati₃ acquirit̄ ⁊ ſubiecto applicat̄. Scḋam vero vocabāt aptitudinē. ex eo ꝙ p eam efficimur prompti ⁊ apti ad aliquid agēdum. Sed tciā vocabāt caſum. eo ꝙ caſu agūt in ſenſus paſſiones vel agunt̄ ab ipis. Et q̄r tam vocabant compōnem. nā forma ⁊ figura nō eſt niſi quedam compō ſupficiei. Attende quarto. ꝙ lic₃ Areſto. aliq̄ in iſto p̄dicamento enūerauerit que etiam enumerauit in p̄dicamento relatōis. ⁊ ſil̄r idem in diuerſis ſpēbus enumerat. hoc tamē non eſt ḃm eandem rōem nec ḃm eande₃ ſignificatōem. nihil eñ prohibet aliquid reponi in iſto p̄dicamento quo ad ſignificatū. ⁊ in alio quo ad cōnotatum. Et ſil̄r in diuerſis ſpēbus ḃm aliā ⁊ aliam cām. Vñ Boeti⁹ inq̄t nihil impedit ḃm aliā ſc₃ ⁊ aliā cām vnam eandemq₃ rē gemino generi ſpecieiue ſupponere. Socrates enim in eo ꝙ pater eſt ad aliquid dicit̄. in eo vero ꝙ hō ſubſtātia eſt. ſic ⁊ in calore atq₃ frigore. in eo ꝙ quis ḃm ea videtur eſſe diſpoſitus in diſpoſitōe enumerata ſt̄. ḃm vero ꝙ ex aliquibus paſſionib⁹ naſcūt̄ paſſibiles qualitates dicte ſunt. ipe vero ab habitu diſtant. eo ꝙ in plurimis ad habit⁹ p artes atq₃ ſcientias perueniūtur. ita vt ipſe habitus ordine ⁊ quodam perficiatur. paſſibiles vero qualitates eo modo minime. Sequit̄ queſtio p̄ncipalis.

Queſtio ſeptima

Vtrū diffinitōes ſpēs ⁊ ꝓꝓrietates quarti generis. ſ. q̄litatis ſint a philoſopho bene aſſignate. Arguit̄ primo cōtra ſuppoſitum. quia nullum equiuocum eſt genus generaliſſimum. ſed qualitas eſt equocū. g̃ ⁊c. Minor p₃ p ph₃ in textu dicētē. q̄litas eſt d̄ nūero eoꝝ q̄ mltipl̄r dicūt̄. Et ꝯfirmat̄. q̄r nullū trāſcendēs eſt genus generaliſſimū. q̄litas aūt eſt trāſcēdens. g̃ nō eſt gen⁹ generaliſſimū. Minor p₃ p̄mo. q̄r dr̄ña ſubſtātialis que eſt in p̄dicamēto ſubſtātie eſt q̄litas. q̄r ḃm eā dicimur quales. ⁊ etiā ꝓpria paſſio. g̃ ⁊c. Scḋo arguit̄ ꝯtra q̄ſitū. Et p̄mo cōtra diffinitōem q̄litatis. q̄r q̄le diffinitur p qualitatem. ergo qualitas male diffinitur per quale. Tenet conſequentia. quia idem non poteſt eē noti⁹ ⁊ ignotius p̄us ⁊ poſterius reſpectu eiuſdem. Confirmat̄ q̄r ſemp loco diffinitōnis lic₃ ponere diffinitū. ſicut pt₃ p vnā maximā thopicam. g̃ ſi q̄litas bene diffinit̄ p q̄le. ⁊ q̄le p qualitatem idē poterit diffiniri p ſeipm̄ ⁊ poni in ſua diffinitōe. quod eſt manifeſte falſum. Tercio arguit̄ ꝯtra ſpēs qualitatis p̄mo ſic. cuiſlib₃ generis vni⁹ ſūt tm̄ due p̄me ſpēs. g̃ male hic aſſignāt̄ qttuor. Scḋo q̄r idē nō pt̄ eē in diuerſ ſpēb⁹. nec diuerſe ſpecies p̄nt in abſtracto de eodē verificari. ſ₃ ſic eſt de habitu ⁊ paſſibili qualitate. g̃ non ſūt ſpēs diſtincte. Tercio ſic. habitus naturalis potentia paſſio ⁊ forma nō ſūt ſpēs. g̃ non ſt̄ ſpecies qualitatis. Antecedens p₃ quia habitus ⁊ paſſio ſunt duo genera generaliſſima. g̃. ſed potentia ⁊ forma ſūt tranſcendentia. eo ꝙ potētia eſt differentia entis. ⁊ forma in omni genere reperitur

Quarto. quia aut illa duo que aſſignantur p vna ſpecie ſūt eadem aut diuerſa. Si eadē g̃ male coniūgūt̄ p ꝯiunctōem. eo ꝙ coniūctō nō d̄₃ poni niſi inter diuerſa. Si āt ſint diuerſa nō erūt vna ſpēs q̄litatis. aut ſi ſint ſpēs plures erūt q₃ qttuor. Quarto arguit̄ ꝯtra ꝓprietates. ⁊ p̄mo cōtra p̄mā. quia ſi alique qualitates cōtrariarent̄. aut a in b̄e eſſent vel neutra eſſ₃. vl̄ vna eſſet ⁊ nō alia. nō p̄mū. quia ille non mutuo ſe expellunt ab eodem. nec ſcḋm nec tercium. quia nec nō ens cōtrariatur nō enti nec ens nō enti. Scḋo arguit̄ cōtra ſecūdā quia ſi q̄litas ſuſcipere₃ magis ⁊ minus. vl̄ hoc eēt ḃm eſſe vel ḃm eēntiam. nō p̄rimū. quia tūc qualitas nō ſuſcipere₃ magis ⁊ minus. ſ₃ ſolum ḃm eſſe q̄litatis. Nec ſecūdū. quia eſſentia qualitatis conſiſtit in indiuiſibili. Sed cōtra terciā ꝓꝓrietatem arguit̄. q̄r accidit q̄litati ꝙ ſit ſimilis vl̄ diſſimilis. ergo nō eſt maxime ꝓpriu₃ q̄litati ḃm eā ſimile vel diſſimile dici.

In oppoſi

tū eſt ph̄s in textu. Pro ſolutōe illi⁹ q̄ſtionis ſoluende ſunt quattuor queſtiones ſpeciales

Queſtio

p̄ma. vtꝝ q̄le vl̄ q̄litas ſit vnū gen⁹ generaliſſimū ab aliȷs diſtinctū. Pro cuius ſolutōe Attēde p̄mo. ꝙ triplex ē q̄litas. quedā eſt pure eēntialis q̄ q̄lificat genus. ⁊ determinat ip₃ ad eē ſpēi. ⁊ tal̄ dicit̄ q̄litas generis. ⁊ in oī p̄dicamēto repiūtur tales q̄litates. Scḋa ꝟo eſt qualitas patim eēntialis ⁊ ptim accidētalis quodāmō ſicut ꝓpria paſſio q̄ ꝯſequit̄ p̄ncipia ſpeciei. et d̄r quodāmodo accn̄talis. ⁊ q̄r eſt eiuſdē ſpēi. iō d̄r eēntialis. Tercia qualitas pure accidētal̄ diuidēs in q̄litatē general̄r acceptā. que ſc₃ repitur in q̄lib₃ p̄dicamēto de generib⁹ accidētiū. ⁊ in qualitatē ſpecial̄r acceptā. que ꝯſequit̄ eē indiuidui. ⁊ nō p̄dicatur nec in quātū nec in qualit̄ ſe hab₃. ⁊ eȷs queſitiuis alioꝝ predicamentorum. ſic ē p̄dicamentū ab aliȷs diſtinctum. Attende ſecūdo ꝙ q̄le poteſt accipi pro forma ꝯcernente ſubiectum. ⁊ ſic nō diſtinguitur a q̄litate niſi ḃm modū ḃcandi. vel poteſt accipi pro ſubiecto qḋ illa formā pticipat. ⁊ ſic nō eſt generaliſſimum. Poteſt etiam accipi pro ſubiecto et forma. que eſt in ſubiecto. ⁊ ſic minus eſt genus generaliſſimū. eo ꝙ eſt aggregatu₃ p accidens. Attēde tercō. ea q̄ dcā ſt̄ in ſūmul̄ de itellcū p̄dicte diffinitōis

Dic

breuit̄ ad queſtionē ꝙ ſi q̄litas capiat̄ ꝓprie ⁊ q̄le p forma a q̄ aliq̄d denoiat̄ ſt̄ vnu₃ genus generaliſſimū. p₃ q̄r h̄nt vnū modū p̄dicādi ⁊ denoīandi ſubam diſtinctū ab aliȷs modis p̄dicādi. ⁊ ille eſt p̄dicari in q̄le ſimpl̄r. ſic ꝙ nō in quātu₃ nec in quotū. nec in q̄liter ſe hab₃. ⁊ illi mō p̄dicādi correſpōdit ꝓpri⁹ mod⁹ eēndi. ſiue ꝓprius mod⁹ intrinſecus ḃm quē diſtinguit̄ ab aliȷs p̄dicamentis.

Secunda

queſtio. vtꝝ illa q̄ttuor q̄ Areſto. aſſignat p ſpēb⁹ q̄litat̄ ſint ꝯuenièter ordinata ⁊ eēntial̄r diſtincta. Pro cui⁹ ſolutōe Attēde p̄mo ꝙ ordo iſtoꝝ moꝝ ſiue ſpēꝝ q̄litat̄ pt̄ ſumi penes h̄ qḋ eſt eē magis cōe ⁊ min⁹ cōe. vñ q̄r p̄ma ſpēs inē tā ſubſtātȷs corpalib⁹ q₃ ſpūalib⁹. Scḋa ꝟo ꝯſequit̄ naturā rei tāq₃ ſuā cām. iō poſt hāc ordinat̄. Tercia āt lic₃ in ſuo eē nō ſit cōis. q̄r tm̄ ſubiectū cōiter. vtputa tā in ſupficie q₃ in pfundo informat. ideo poſt ſecūdam ordi

natur. Quarta aũt ꝑ ꝓuatõem oĩm aliarum vltima ē nõ eim̃ eſt color in genere qualitatis ceteris ſpẽbꝰ.i. plures ſpẽs q̃litatis cõtinẽs. licȝ forte pluribꝰ ſubiectis inherens. nec eſt innata. q2 figura poteſt variari circa ſubiectũ nulla variatõe facta in natura. nec eſt diſpõ in ꝓfũdo. ergo rõnabil'r ponit' extrema ⁊ poſterior. ¶ Attende ſecũdo. ꝙ iſtoꝝ modoꝝ ſic poteſt haberi ſufficiẽtia nã oĩs q̃litas qualificat ſubſtãtiam. vl' ĝ hoc eſt inq̃tũ eſt mobilis vel inquãtum abſoluta a motu. Si primo mõ ſic eſt tercia ſpẽs ad quam eſt per ſe motus Si ſcđo modo. aut q̃lificat eam in ſe ⁊ abſolute. aut in cõpatõne ad aliquid. Si pmo mõ ſic pma ſpẽs. Illa eim̃ que ſũt in prima ſpẽ ꝑficiunt ⁊ diſponũt ſubſtantiam abſolute. ſicut forma materiam. Si ſecundo mõ ħ eſt dupl'r. aut diſponũt ſubſtantiam in habitudine ad ꝓprias actões. ⁊ ſic eſt ſecunda ſpecies. aut diſponũt eã vt eſt ſub quãtitate. ſic eſt quarta ſpecies. ¶ Attende tercĩo. ꝙ iſta quattuor que ponunt' ab Areſto. pro ſpeciebus qualitatis ab aliquibꝰ dicunt' eē eſſential'r diſticta. ab alijs vero non. Dicũt eim̃ ꝙ Areſto. aſſignat quatuor ſpẽs. id eſt quattuor mõs ſpeciales ipſius q̃litatis ita ꝙ illi modi non ſt' eſſential'r diſtincti. ſed tm̃ explicãt q̃ttuor diuerſas habitudines q̃litatis ad ſubiectũ que quidem habitudines vel plures poſſũt ineſſe eidẽ accidenti. ⁊ eidem ſubiecto. vt color compatus ad ſubiectum tanq̃ ꝑficiens ipm̃. dicit' eſſe in pma ſpecie qualitatis. ſed inquãtum eſt principium actõnis real' ē in ſcđa ſpecie qualitatis. ꝓut aũt eſt a principio operatõnis ſpiritual' ſiue immutatõnis ſenſus. tũc reꝑit' in tercia ſpẽ q̃litatis. Eſt aũt lata drña int' ſpeciem ⁊ modũ ſpecialem. Vnõ ſpẽs ſupra id cuius eſt ſpecies addit drñam eẽntialem. Sed modus ſpẽalis vltra id cuius eſt modus addit drñam accñtalem. ſicut hõ vltra aĩal addit drñaȝ eẽntialem Sȝ hõ albꝰ vltra hoĩem addit ſolam drñam accñtalem. Et hec videt' eē mẽs Boetij in cõmento. qui dt ꝙ calor ⁊ frigus ponũt in pria ſpẽ ꝑȝ ꝙ q̃s ꝑ ea videt' eē diſpoſitꝰ. ꝑȝ vo ꝙ ex aliq̃bꝰ ſt' ponũ² i 3ª ſpẽ Videt' tñ alijs ꝙ illa ſũt eẽntial'r diſticta. nõ tñ ꝑ illas drñtias que ſũt facil'r ⁊ difficult' mobile. eē pncipiũ opatõnũ. inferre paſſionẽ ſenſui. ⁊ exteriꝰ diſponere ſubam Sȝ ꝑ illas drñas accñtales circũloq̃mur differentias eẽntiales. nob tamẽ ignotas. que ſt' ſubſtrate ill' accñtalibꝰ drñtijs Videt' tñ aliquibꝰ ꝙ prima ſpẽs diſtinguat' ab alijs ꝑ negatõem aliaꝝ. ita ꝙ illa q̃litas que nec eſt facil'r nec difficult' mobil' a ſubiecto nec ē pncipiũ opatõnis natural'. nec eſt exterior rei diſpõ reponitur in pma ſpẽ ¶ Attende quarto. ea que dicta ſunt in ſummulis de qualitate.

Dic pmo. ꝙ ſpẽs qualitatis ſt' ſufficient aſſignate loquẽdo de ſpẽbꝰ q̃ ſt' famoſe. poſſet eim̃ aſſignari alie ſpẽs q̃litatis. ſȝ ille nõ ſũt ita famoſe. pȝ ꝑ ſufficientiã ſupius aſſignatã. ¶ Dic ſcđo ꝙ ſpẽs q̃litatis ſt' ꝯuenĩeter ordinate. pȝ ex dictis. ¶ Dic tercio ꝙ illa ꝑ que Areſt. diſtinguit ſpẽs q̃litatis nõ diſtĩguũt eas eẽntial'r. licȝ forte accñtal'r ⁊ a poſteriori. pȝ ſic. q2 idẽ numero nõ pt contineri ſub aliquibꝰ eẽntial'r diſtictis. ſȝ idẽ numero ꝯtinet' in pma ſpẽ q̃litatis. ⁊ in tcia igit' iſte ſpẽs nõ ſunt eẽntial'r diſtincte. Maior pȝ ꝑ phꝫ et Boetiũ vbi ſupra qui dicũt ꝙ calor pt poni in pma ſcđa ⁊ tercia ſpẽ q̃litatis. ¶ Dic quarto ꝙ nõ eſt incõueniens dicere illos modos ſpeciales. vl' ſaltem aliq̃s eſſentialiter diſtingui ꝑ differentias nobis tamẽ ignotas. neq̃ obſtat ꝙ idem ſub ipſis contineat'. pȝ per Boetiũ. qui dt ꝙ nihil impedit fm aliam ſcȝ ⁊ aliã cauſã vnam eãdemq̃ rem gemino generi ſpẽiue ſupponere Et hoc idem pȝ in fine capituli de q̃li ⁊ q̃litate. Quomo aũt intenſũ ⁊ remiſſũ conſtituãt q̃ntã ſpẽm q̃litatis. et differentia ſubſtantialis ſextam ſpeciem aliqual'r dictum eſt in ſummulis

Queſtio tercia.

vtꝝ ſtãtibus drñtijs habitꝰ ⁊ diſpõis. ⁊ ſil'r aliaꝝ ſpẽꝝ ꝑmaneat coꝝ vnitas ſpecifica ꝑ cuius ſolutõne ¶ Attende pmo ꝙ diſpõ pt capi gñaliter. vt eſt cõmunis ad qualitatẽ de difficili mobilem et de facili mobilem. et capit' ſpecial'r vt eſt cõis ad q̃litates de facili mobiles. diſpõ primo mõ dicta ⁊ habitus differũt ſicut ſupius ⁊ inferiꝰ. ſed ſcđo mõ dfferũt ſicut magis ꝑfectũ ⁊ minus ꝑfectum in eadẽ ſpecie. co mõ quo dicit Boetius. ꝙ habitꝰ ⁊ diſpõ differũt quēadmodũ ipſe ſocrates dñ eẽt puulus. poſt vo pubeſcẽs a ſeipſo diſtabat ¶ Et ſi q̃ras cãm q̃re aliq̃ diſpoſitio eſt de facili mobil'. Dico ꝙ ꝓpter imꝑfectõeȝ forme. vl' ꝓpter defectũ ꝯſeruantis eam in ſubiecto. cũ eim̃ forma nõdum eſt intenſa. ipa de facili deꝑditur. ſicut etiã de facili acquirit'. Sil'r aq̃ calefacta ſi nõ ſit approximata igni de facili frigeſcit. eo ꝙ nihil eſt ꝯſeruãs Sil'r poſſȝ diſtingui de habitu qui nõ accipit' vt eſt cõis ad quãlibȝ q̃litatem de difficili mobilem. nec accipit' vt ē trancendẽs. nec vt ſignificat habitudinẽ mediã inter habẽtem ⁊ rem habitam. nec vt opponit' enti ꝓuatiuo. ſed vt ſcat q̃litatem acq̃ſitam in ſubiecto de difficili mobilẽ a ſubiecto. ſiue ſit corpis ſiue anime ¶ Attẽde ſcđo. ꝙ potentia vl' impotentia nõ ſcant aliq̃d eẽntial'r reponibile in pdicamẽto q̃litatis. ſȝ magis ſcant modũ qualitatis abſolute fm ꝙ illa q̃litas eſt pncipiũ opatõnis. vtputa potẽtia dt modũ facil'r agendi. impotẽtia vo ē pncipium difficult' agẽdi. ille aũt q̃litates q̃ ſubſũt ſũt forme abſolute. ⁊ nõ nominãt' noĩbꝰ nominãtibꝰ eas abſolute. ſed ſolũ in compatõe ad opationes quaꝝ ſt' pncipia. Et ex hoc infert Albertꝰ ꝙ potentia materie nõ eſt in iſto pdicamẽto. q2 nõ eſt potẽtia ad opatõem. ſed ad eē. Et ex hoc infert' vlterius ꝙ quelibȝ natural' potẽtia ad aliquã opatõnẽ. ſicut ſt' potẽtie aĩe. ⁊ ſil'r ꝓprie paſſiões. ſt' eiꝰ dẽ ſpẽ Vñ dicũt illi ꝙ actꝰ potẽtiaꝝ aĩe ⁊ potẽc ſt' in pª ſpẽ q̃litatis. eo ꝙ actꝰ ⁊ potẽª ſt' eiuſdẽ generis. Nã aliq̃s actus aĩe eſt ſũma ꝑfectõ hoĩs q̃ nõ poteſt eſſe in pdicamẽto actõis. ſȝ q̃litatis. ſic alibi hȝ ꝓbari. ergo ⁊ potẽtia erit in genere q̃litatis ¶ Attẽde tcio ꝙ paſſio eſt equocũ ad multa. ſic pȝ quinto metaphiſice. ſȝ hic accipit' fm ꝙ ſcat q̃litatem ad quã eſt ꝑ ſe motus Et ſi ſumat' cum ꝑciſione tunc differt a paſſibili q̃litate ꝑ hoc qđ eſt facil'r mobile a ſubiecto. Si ãt accipiat' ſine ꝑciſione tũc eſt ꝯuertibil' vl' ſupior q̃ ſit paſſibilis qualitas. Vñ nõ eſt de eſſentia eiꝰ alicui inferre paſſionẽ vl' inferri a paſſione. ſicut nec viſibile de eẽntia coloris. ſed eſt potius eius paſſio. Vñ non oȝ ꝙ ad hoc ꝙ aliq̃d ſit q̃litas ꝙ ipm denominet ſubiectuȝ ſimpl'r q̃le ſed ſufficit ꝙ aliq̃d ſibi ſile in ſpẽ denoĩet ipm q̃le. vl' nõ oȝ ꝙ ipm denoiet ſubiectũ in ꝑmanẽtia ſȝ ſufficit qualiſcũq̃ denoiatõ. Vñ q̃n dt Areſt. ꝙ fm paſſiones nõ dicimur q̃les intelligit ħ ꝙ nõ dicimur q̃les in ꝑmanẽtia. ſȝ ſolum in tranſitu aliquid paſſi. Accipit' aũt paſſio diuerſimode in hoc textu. q2 fm ac/

cipit ꝑ actu appetitus ſenſitiui ꝯſequēte actū ſenſitiuū vt ꝑ timore aut verecūdia. ⁊ ꝑ delectatōe ⁊ triſticia cō ſeqnte actū ſenſitiuū. Aliqñ ꝟo accipit paſſionē ꝑ q̄li/tate ſenſibili ꝯ̄ñte hmōi actus appetit⁹ ſenſitiui. ¶ Attende q̄rto. ꝙ forma in ꝓpoſito nō accipit̄ trāſcēdent̄ ſicut videt̄ deſcribi ab autore ſex pñcipioꝝ. ſꝫ accipit̄ ꝑ diſpōe exteriori rei aīate que reſultat ex decenti lineatōne mēbroꝝ. ſm ꝙ dr̄ q̄rto ethicoꝝ ꝙ pueri pñt eſſe for/moſi. hoc eſt decēter lineati. Figura aūt eſt t̄minus vel clauſio rei quāte. Et illa repit̄ tam in aīatis q̄ȝ inaīa/tis. forma aūt in ſolis aīatis. Videt̄ tamē aliquib⁹ ꝙ idē intelligi debꝫ ꝑ formā ⁊ figurā. ita ꝙ hec cōiūctō et teneat̄ exꝓpoſitiue dicēdo. forma (⁊) ꝑ id eſt circa aliq̄d id ē quātitatē ꝯſtans figura. ¶ Et ſi forte q̄ras vtruꝫ figura diſtinguat̄ a re figurata. Reſpōdent aliq̄ ꝙ nō ymmo ē ea cē realr̄ ſic q̄ntitas i re q̄ta. q̄titas āt nihil aliud eſt q̄ȝ res quāta. ſilr̄ figura nihil aliud eſt q̄ȝ res fi/gurata. Et hoc ꝓbat ex eo ꝙ quelibꝫ res ſufficiēter pt̄ t̄minari ſuis terminis ꝓꝑijs Nō oꝫ ergo ſupaddere q̄litatem q̄ t̄minet ipam q̄ntitatē. Scdō qꝛ ꝑ ſolam ab/latōem ptium nō cauſat̄ aliq̄ entitas poſitiua; figura āt ſicut eſt ſtatua mercurij eſt ꝑ ſolā ablatōem ptiū. nō eſt ergo entitas poſitiua. Tercio ſic. ꝑ ſolū motū localē nō cauſat̄ aliq̄ q̄litas. rectum aūt ⁊ curuū angulū ⁊ circulare pñt cāri ꝑ ſolum motū localem; nō ſt̄ ergo qualitates. Et ꝯfirmat̄. quia ꝯſideratō mathematica eſt d̄ q̄ntitatibus figure. ḡ de quib⁹ ꝯſiderat mathematic⁹ ſūt quātitates. Quarto ſic. ſi figura eēt res diſtincta a re figurata. vel ḡ eſſꝫ ſimplex vl̄ diuiſibil̄. Nō diuiſibil̄. qꝛ oīs forma eſt ſimplex. ⁊ etiam ablata vna pte rei fi/gurate vel t̄cia pte adhuc alia figura poſſꝫ manere pt̄ rei figurate. nec etiā ſimplex. qꝛ tūc paſſer auferēs gra/nū de turri noſtri dñi totaꝫ turrim deſtruerꝫ. quod in phīa ridiculum eſt

Dic ꝙ figura eſt res diſticta a ſub̄a ⁊ ſupficie Pꝫ pmo autoritate Boetij in p̄ſenti capi/tulo dicētis. Supficies nāq̄ȝ q̄ñ in dilata/tōe quadā ⁊ ſpacio ꝯſtat. quātitas eſt. ſed ꝯpō ipi⁹ ſupficiei q̄litas nāq̄ȝ q̄ñ tres linee cōueniūt in ſe iūct̄ ter/minis vnū ſpaciū ꝯcluſerūt qd tribus angulis ⁊ trib⁹ lineis ꝯtinetur hoc ipm̄ ſpaciū qd ꝯcludūt ad quātitatē referri poteſt. qd ꝟo tribus lineis ꝯtinet̄ hec eſt q̄litas. figura eni eſt triangulū Pꝫ ſecūdo autoritate cōmentatoris ſcdō phiſicoꝝ dicētis. ꝙ forme rerum arti/ficialiū ſunt accn̄tia. nullū aūt accn̄s idē eſt ipi ſubſtantie. Pꝫ t̄cio. qꝛ artifices faciēdo figurā. aut faciūt aliq̄d aut nihil. ſi aliq̄d nō faciāt tūc ſeq̄t̄ ꝙ ars nō ē hit⁹ factiu⁹. qd eſt ꝯ̄ ꝑ hm ſexto ethicoꝝ Seq̄t̄ etiā ꝙ omnes domificatores ⁊ fabri. vl̄ alij artifices ⁊ ill̄ ſil̄es nihil faciūt. qd eſt abſurdū. Si faciūt aliq̄d; vl̄ ḡ faciunt aliq̄d nouū aut antiquū. ſꝫ nō faciūt aliq̄d antiquū. qꝛ tūc facerēt ꝑus facta. Si faciāt aliq̄d nouū. tūc aliq̄ artifices nihil facerēt niſi figurā. ⁊ nō faciāt aliquā nouā ſb̄aꝫ aut nouā q̄titatē. ⁊ ſeq̄t̄ ꝙ figura diſtiguit̄ a re fi/gurata. Probat̄ q̄rto autoritate ꝑ hi 2° phiſi. ponentis drn̄aꝫ int̄ res naturales ⁊ artificiales. ⁊ autoritate Por. dicēt̄ ſtatuā ꝯponi ex ere ⁊ figura. Si āt figura nō di/ſtigueret̄ a re figurata. ſeq̄ret̄ ꝙ ſtatua nō cōponeret̄ ex ere ⁊ figura. eo ꝙ idē non ꝯponit̄ ex ſeipo Neq̄ȝ videt̄ q̄mō magnitudo in q̄ depigit̄ circul⁹ poſſꝫ eē ſine tali figura ſi eēt vna eadēq̄ȝ res. Etiā nō videt̄ q̄uo poſſꝫ ſal/uari ꝟitas a mult̄ aſtroloḡ ꝓbata. q̄ dicūt corp⁹ cele/ſte hr̄e influētiā ⁊ ꝟtutē in q̄ſdaꝫ lapides ſic figuratos quā nō haberēt in eoſdē alio⁹ figuratos ¶ Ad pmā ꝓbatōem dōm ꝙ lꝫ oīs quātitas t̄minet̄ imediate t̄mio ꝓꝑij gener̄. ſcdario tñ t̄minat̄ t̄mio alteri⁹ gener̄. q̄ reſultat ex t̄minatōe ipſi⁹ q̄titat̄ ꝑ t̄mios ꝓꝑios ⁊ intnſecos. Ad ſcdām dōm ꝯcedēdo ꝙ ꝑ ſolā ablatōꝫ vl̄ motū localē nō cāt̄ aliq̄ qualitas. hñ tñ cāt̄ ex t̄minatōe lineaꝝ ⁊ ſupficieꝝ ſic iā dictū eſt. Et ad ꝯfirmatōꝫ dōꝫ ꝙ mathematic⁹ nō ꝯſiderat abſote de q̄titatib⁹. ſꝫ cōſiderat de q̄titatib⁹ lineis t̄minatis. ex q̄b⁹ reſultat figura. Ad t̄ciā pꝫ ſoo ex dcīs. Ad q̄rtā dōm ꝙ figura ē accn̄s diuiſibile ad diuiſiōem ſui ſubiecti imediati qd eſt q̄ntitas nō diuiſiōe q̄ eſt in ps eentiales. ſic ſt̄ mate/ria ⁊ forma. ſꝫ hñ diuiſiōe q̄ eſt in ps quodāmō integrāles. nec ex hoc ſeq̄t̄ aliq̄d incōueniēs ¶ Dic 2° ꝙ q̄libꝫ q̄tas denoīat ſubiectū quale vel ſimpl̄r vl̄ in trāſitu. pꝫ ex dict̄. ¶ Dic t̄cio ꝙ quelibꝫ quatas de quacūq̄ȝ ſpē q̄litatis eſt ſimplex ſimplicitate q̄ opponit̄ ꝯpōi ex materia ⁊ forma. Pꝫ autoritate Gil. por. in pñcipio ſex pricipioꝝ ¶ Dic q̄rto ꝙ nec potēe aīe nec ꝓꝑie paſſiones ſubeponūt̄ in iſto p̄nto. Pꝫ pmo ſic. qꝛ ſi iſte potētie ponerēt̄ in p̄nto qualitatis. ſequeret̄ ꝙ ad illas potēas eſ/ſent alie potenc. ⁊ eſſꝫ ꝓceſſus in infinituꝫ. Sequeret̄ 2° ꝙ aīa ex ſe nō poſſꝫ exercere ſuas opatōes. ſꝫ ſolū ꝑ ali/qua accn̄a. qd eſt falſum. quia q̄cq̄d eſt ꝑfectōis in iſe/riori nō dꝫ denegari a ſupiori. ſꝫ ſic eſt ꝙ calor q̄ eſt inferior aīa ⁊ rōnali ꝑ ſe ⁊ ſine aliqua q̄litate ſupaddita pt̄ exercere ſuas optōes. ḡ anima ſine aliq̄ potēa ſupaddita q̄ ſit res ab ea diſtincta pt̄ exercere ſuas opatōnes et ꝑ ꝯ̄ñs ſupflue poneret̄ iſta naturalis potēa. Seque/ret̄ t̄cio ꝙ ꝯcluſio demōſtratōis poſſꝫ eſſe falſa. Naꝫ ſi ꝓꝑia paſſio eſſꝫ res diſtincta a ſubiecto ⁊ poſterior ſubiecto de⁹ poſſꝫ eā a ſubiecto ſepare. Sequeret̄ q̄rto ꝙ i paſſionib⁹ eſſꝫ ꝓceſſus in infinitū. nā ſi ꝓꝑia paſſio eſſꝫ ſpēs in genere q̄litatis tūc illius ſpēi eſſꝫ alia paſſio de qua poſſꝫ ꝯſil̄r queri. ⁊ ſi illa diſtingueret̄ realr̄. tūc q̄/reret̄ in quo p̄dicamēto. ⁊ ſic ꝓcederetur in infinitū Si āt eſſꝫ eadem realit̄. tūc eādē rōne pma fuit eadē realr̄ Et ꝯfirmat̄ autorite phi in q̄rto metha. dicent̄ ꝙ ens ⁊ vnū dicūt eādē naturā. ⁊ tñ vnū eſt paſſio entis. igit̄.

Queſtio

quarta. vtꝝ ꝓꝑietee q̄litat̄ ſint a phō ſufficiēt̄ aſſignate. Pro cōo ſolutōe ¶ Attende pmo ꝙ iuſti/cia pt̄ capi dupl̄r. vno⁰ ꝑuatiue. ⁊ ſic dt̄ carentiā iuſti/cie in ſubiecto apto nato. ⁊ h̄ mō opponit̄ ꝑuatiue iuſticie ⁊ nō ꝯ̄rie. Alio⁰ capit̄ iniuſticia ꝯ̄rie. ⁊ ſic ponit ali/q̄d poſitiū. ſ. habitū vicioſū ꝯ̄rium habitui ꝟtuoſo. ⁊ h̄ mō ꝯ̄rie opponūt̄ iuſticia ⁊ iniuſticia ¶ Attēde 2° ꝙ de ſuſceptōe magis ⁊ min⁹ q̄tuor fuerūt ſnīe apud antiq̄s phos. q̄rū tres recitat Boeti⁹ in ꝯmēto ſic dicēs. in h̄ tres fuere ſnīe. q̄dā nāq̄ȝ dicebāt in oīb⁹ ꝑm materie habitudinē repiri poſſe magis ⁊ min⁹. ꝓꝑiū nāq̄ȝ eē materie corporiſq̄ȝ intenſione creſcere ⁊ minui relaxatōe q̄ q̄rūdā platonicoꝝ ſnīa fuit. Alij ꝟo ſm certiſſiās veriſſimaſq̄ȝ arteſq̄ȝ ꝟtutes nō dicerēt eē maḡ ⁊ min⁹. Scdōꝫ āt medias dici poſſe Tercia ē de q̄ Ar̄. loq̄t̄ ꝙ ipas q̄ de habitudines nulla intēſione creſcere. nec diminutōne decreſcere putāt. ſꝫ eoꝝ pticipatōes poſſe ſub examine ꝯpatōis venire ⁊ de his maḡ minuſue dicat̄ Sanitatē nāq̄ȝ ⁊ iuſticiā alt̄am alt̄a magis minuſue nō eſſe nūq̄ȝ eni quiſq̄ȝ dici maḡ eſſe ſanitatē alterā alt̄a. ſꝫ h̄

ſolum dicere poſſumꝰ magis hr̄e ſanitatē aliq̄ modo id eſt eē ſanioꝛē Sȝ q̄rta eſt ſnīa diui ſimplicij. q̄ allegā do architā dr̄. q2 cū infinitatē quādā ꝑticipāt paſſiones ꝓpter h̄ recipiūt quādā inteſiōȝ determinatā ſm magis ↄ minꝰ. ↄ ita ꝑ ſuā rōem q̄litas habeb̄ magꝭ ↄ minus. ↄ nō a ꝑticipātibꝫ. Nā in ꝑticipātibꝫ ꝯſiderata intenſio ↄ remiſſio. nō q̄dē me exn̄te albo ſic cōtingat. qn̄ aut aduſtꝰ fuero a ſole facto. nec minꝰ albo ſm ydoneitatē ſic ꝑticipātis. vl' ſm ꝯmixtionē eius qd nō ē tale ↄc hec ſimplicius ¶ Attende tcio ꝑ intellectōne iſtiꝰ vltime ſnīe ꝙ forme ſuſcipiūt magꝭ ↄ minꝰ. ſȝ nō ſm habitudinē quā hn̄t in ſubiecto. ſȝ q2 hn̄t īfinitatē. hoc eſt illimitatōem ſiue indeťmiatōem ad certos gradꝰ. q̄ ſtȝ ꝯtenti infra rōem ſiue naturā ſpecificā q̄litatis. lȝ nos ꝑ accn̄s ↄ a poſteriori ꝯgſcamꝰ formā eē inteſā qn̄ ſubiectū magꝭ vl' minꝰ ꝑticipat eā. ſȝ qn̄ ipa ē minꝰ ꝑmixta ſuo ꝯ°. tūc ē magꝭ iteſa ¶ Attēde q̄rto ꝙ duplices r̄piūť gradꝰ. in forma q̄dem ſūt ſpecifici. alij ꝟo indiuiduales. gradus ſpecificꝰ eſt vltima ꝑfectō eēntial' ꝯſtitutiua ipius ſpēi eēntial'r. Sȝ gradꝰ indiuidual' ē q̄dā ꝑfectio forme ꝯſtitute ineē īdiuidui. ↄ tal' eſt duplex. q̄dā eſt gradꝰ indiuidual' qui vocať hecceitas. ↄ ꝯſtituit ī diuiduū in eē indiuidui. ↄ ꝑ talē nec fit inteſio nec r̄ miſſio. Alij ſtȝ gradꝰ q̄ q̄dāmō ſtȝ exn̄s extra rōeȝ īdiuidui vnitiue tn̄ ꝯtenti in ipo īdiuiduo. ↄ ꝑ tales p̄t fieri inteſio ↄ remiſſio. ↄ in ꝯcreto ↄ in abſtracto. Nec haberi p̄t ex textu Arꝭ. in iſto capitulo ꝙ iuſticia vl' ſanitas non ſuſcipiāt magis neqꝫ minꝰ. ſic p3 intueti

¶ Dic p̄mo. ꝙ q̄litas necāriō hȝ gradꝰ eiuſdē rōis in eodē ſubiecto ꝑ q̄s ſuſcipiat magꝭ ↄ minꝰ. Probať. quia impoſſibile eſt aliquā formaȝ a pluribꝫ diuerſimode ꝑticipari niſi ſit diuiſibil' in p'tes ꝑtes. ſȝ ſic ē ꝙ albedo a pluribꝫ diuerſimode ꝑticipať. vt puta ab illo inteſiꝰ. ↄ ab alio remiſſius. g̃ necārie hȝ ꝑtes graduales. Sȝ ꝙ ille ſint eiuſdē rōis p3. q2 ꝑ h̄ diſtiguūť gradꝰ ſpecifici a gradibꝫ īdiuidualibꝫ. q2 ſpecifici nō ſūt eiuſdē rōis ſȝ ſe hn̄t ſic nūeri Qꝫ ſint ꝯpoſſibiles in eadē ꝑte ſubiecti. p3 quia eadē albedo numero q̄ p̄us ī eadē ꝑte ſubiecti erat remiſſa poſt erit inteſa. Dic ſcd̄o ꝙ forma in abſtracto poteſt ſuſcipe magis ↄ minꝰ. p3 ex intentōne ſimplicij ¶ Dic tercio ꝙ cā illiꝰ inteſionis vl' remiſſionis eſt illimitatō graduū ſub eadem ſpē. p3 ex dictis ¶ Dic q̄rto ꝙ forma manēs vna et eadē numero p̄t intendi ↄ remitti. P3. quia ſi nō ſeqreť ꝙ eſſȝ aliqua noua forma genita. cuiꝰ tn̄ nulla eſſet cā. p3. quia ſi ab aliquo frigido remittať vnus gradus tūc generareť forma noua cuiꝰ nulla poſſȝ aſſignari cā vt p3. quia forma ꝯ̄ria nō eēt cā illiꝰ ꝯ̄rij ꝑ ſe nec etiam cāť ab ipo frigido. q2 tūc idē eſſȝ cā ſuiipſius. nec ac aliq̄ circūſtātē. q2 poſſibile eſt ꝙ nihil aliud circūſtet. g̃ ↄc

¶ Pro maiori manifeſtatōe ꝟitatis p̄dictoꝝ ꝯ̄ p̄dicta

¶ Arguiť p̄mo ſic ꝑ phm̄ octauo metaphice dicētē. forme ſūt ſicut numeri. g̃ ſicut numero nō poteſt fieri additio niſi muteť in aliā ſpēm vl' diminutō. g̃ neqꝫ forma manēs vna ↄ eadē ſpē p̄t intēdi ↄ remitti. Confirmať q2 v'illi gradus inteſionales dn̄t ſolo numero. ↄ h̄ nō poteſt fieri. eo ꝙ duo accn̄tia ſolo numero dr̄ña nō poſſūt eſſe in eodē ſubiecto. aut differēt ſpē. ↄ ſic q̄litas inteſa eēt cauſata ex aliq̄bꝫ diuerſaꝝ rōnum. ↄ ꝑ ꝯn̄s nō eſſet forma ſimplex. ſȝ potius totum ꝯpoſitum. Confirmať. q2 ſi intenſio forme fieret ꝑ gradus. tūc tal' poſſȝ fieri in abſtracto. vt iuſticia vl' alia ꝟtꝰ poſſet ītēdi ↄ remitti. qd̄ eſt cōtra phm̄ in textu. ↄ cōtra Boetiū palliegatum in tercia ſnīa ꝓ opinione Areſto. ¶ Scd̄o ſic. ſuſceptō magis ↄ minꝰ fit ꝑ ſolā diſpōem factaȝ ſm ꝙ forma ſic vl' ſic in ſubiecto recipiť. g̃ nō fit ꝑ additōnem graduū. Añs ꝓbať ꝑ autorē ſex p̄ncipioꝝ dicētē. forma eſt ꝯpōni contingēs ſimplici ↄ inuariabili eēntia conſiſtens. q̄re nō ꝑ gradus. ſȝ ꝑ maiorē vl' miorē radicatōȝ in ſubiecto ītēdiť vl' r̄mittiť. ꝑ h̄. ſ. ꝙ ſubiectū ē magꝭ vl' minus diſpoſitū ad ſuſceptōem talis forme. ſicut lux ē vna ſimplex forma. ↄ nulla variatōne facta in lumie in aere intendiť vl' remittiť ſm ꝙ magis vl' minꝰ radicať in aere. aer diciť magis vl' minus lucidus ¶ Tercō ſic ſuſceptō magis ↄ minus in habentibꝫ ſaltem cōtrariū eſt ex ꝑmixtione vl' depuratōe ꝯ̄rij. g̃ nō ꝑ gradus Probať añs p̄mo autoritate phi tercio thopicoꝝ dicentis Illud eſt albius quod eſt nigro impmixtiꝰ. Scd̄o autoritate ꝯmētatoris q̄nto metha. dicētis. Albū non fit minꝰ album niſi ex ꝑmixtiōe ꝯ̄rij. Et in alio ꝯmēto dr̄ Diminutū in oīmi genere eſt diminutū ꝑ ꝑmixtionē cōtrarij. ↄ ſil'r in ſcd̄o de generatōne dr̄. ꝙ ſi calidū nō eſſȝ in cōpoſito nō eſſet in eo frigidum niſi in fine. i. in ſummo vbi vult ꝓbare quattuoꝛ elemēta eē in mixtis. Cōfirmať. nā coloꝛes medij intendūť ↄ remittūť ꝑ ꝑmixtionē. g̃ ¶ Ad p̄mū dd̄m ꝙ forme ſūt ſicut numeri. ſic intelligendo ꝙ ꝑ additōem alicuius gradus ſpecifici bene varianť de vna ſpē in aliam. nō tamen hȝ veritatē de additōe graduum indiuidualiū de qua eſt ad ꝓpoſitū. Ad ꝯfirmatōem dr̄ ꝙ illa autoritas phi nō habȝ veritatem in accn̄tibus reſpectiuis. nec etiā in accn̄tibꝫ ſp̄ualibꝫ abſolutis. ſic eſt lumē ↄ ſpēs intelligibil'. neqꝫ dr̄ accn̄tibus coꝛpalibꝫ. cuiuſmōi ſūt iſti gradus qui nō mereňť dici forme. ſȝ aliquid forme eiuſdē in nūero vt patebit. Ad ſcdam ꝯfirmatōem dr̄ cōcedēdo ꝯn̄aȝ et nego hoc eē ꝯ̄ phm̄. nā phus in textu relinq̄t ſubdubio. vt p3 intueuti ¶ Ad ſcd̄m dico negādo añs. ↄ ad ꝓbatōem p3 ſolutō. Vn̄ ſi hoc eſſȝ verū. tūc nō' poſſemus aſſignare cām intenſiōis ↄ remiſſiōis accn̄tiū ſacramēti altaris. eo ꝙ ibi nulla eſt radicatō in ſubiecto Vn̄ deus poſſet ſepare duas q̄litates actiuas a ſubiectis. puta caliditatē ↄ frigiditatē. quo facto vna adhuc alterabit aliā. cū ſint derelicte ꝓp̄ie nature. ↄ ſic vna remittereť. ↄ tn̄ nō ſunt in ſubiecto radicate. vn̄ nō ē poſſibile ꝙ deus ponat eandē albedinē numero in duobus ſubiectis. ſic ꝙ vnum ſit magis expoſitum q̄ aliud. iā illa albedo erit magis ↄ minus intenſa per quod vnuȝ ſubiectum dicitur albius alio ¶ Ad tercium dicitur negan do antecedens. Et ad autoꝛitates que videtur hoc pꝛobare dico. ꝙ ipſi per permixtionem contrarij intelligunt acceſſum ſeu appꝛoximationem ad contrariū et non ꝯpoſitionem ex contrarijs. ſic ergo q̄ ſūt impmixtioꝛa ꝯtrarijs ↄ minꝰ accedētia ad ipa ꝯ̄ria. illa ſtȝ magis talia. Ad autoꝛitatem commentatoꝛis de mixtiōe dicēdum. ꝙ nō vult dicere ꝙ hic ſit mixta caliditas cū frigiditate in mixto iam ꝯpleto ↄ ꝑfecto. elementis ſuis ſubſtantialiter coꝛruptis. ſȝ vult ꝙ in pꝛincipio mixtionis non concurrat ad mixtum ſolum elemētum frigidum. ſed etiam calidum. al's eſſet frigiduȝ in fine. i. in ſūmo Sl'r ad ꝯfirmatōȝ dr̄. nec medij coloꝛes dicūť medij ꝑ ꝑticipatōem ſic ꝙ eēnt cōpoſiti ex extremis. ſed potiꝰ dicunť medij ꝑ ꝯpatōȝ. eo ꝙ rubeū ꝯpatū albo nigꝝ videť. ↄ ſil'r ꝯpatū nigꝰ videť albū. vn̄ ſi hec opio

eēt ꝟa de ſuſceptōe magis ⁊ minꝰ ꝑ admixtōem ꝯrij nō videret̄ quo luu viſio ⁊ delectatō ſm aīaꝫ intēderent̄ quibus nihil ē ꝯriū ſicut pꝫ in to picis. ⁊ tn̄ maifeſtū ē ꝙ intēdunt̄ ⁊ remittūt̄ Et reꝓbat̄ ſil'r hec opīo autoritate Anſelmi in libro de ꝯcordia pſciētie pdeſtiatōis grē ⁊ liberi arbitrij caplo. xxxv. dicētis Sicut nāq̧ calor maius ē ſine oī frigore ⁊ tn̄ pt eē aliꝰ maior calor ⁊ queādmodū frigꝰ eſt ſine oīm calore cū tn̄ maiꝰ poſſet eē frigꝰ ita nihil ꝓhibꝫ adā btm̄ fuiſſe in ꝑadiſo ſine oīm indigētia ſꝫ maior eēt angelica btitudo ¶ Ex q̄ pꝫ ſm eū ꝙ nō oꝫ ꝙ ſi aliq̄s calor ſit remiſſus ꝙ ꝓpter hoc ſit ꝑmixtus ſuo ꝯrio Probat̄ tcio. nā ſi ſic ſeq̄ret̄ ꝑmo ꝙ nllꝰ accipet ꝟtutē qm̄ accipiet ſil' oppom eꝰ ſcꝫ viciū ⁊ ecōtra niſi ſic eēt ꝙ accipet ꝟtutē vl' viciū ī eē ꝑfectiſſimo ⁊ maxime īteſo qđ eſt maifeſte fl'm. pꝫ. tn̄ ꝯña de ſe nā ſi in eē remiſſo acq̄reret ꝟtutē nō acq̄reret ſine ꝑmixtōne vicij Seq̄ret̄ ſcđo ꝙ nullꝰ poſſet velle aliquā rē q̄m ſiml' vellet ⁊ nollet ⁊ ecōtra. niſi intēſiſſime vellet ⁊ quātuꝫ eſſet poſſibile nec etiam aliq̄d poſſet aliq̄s credere niſi illud diſcrederet ſil' vl' illđ crederet intēſiſſime ⁊ q̄tū ē ei poſſibile ſed hec ſunt fl'a. ḡ intēſio ⁊ remiſſio nō fit ꝑ ꝯrium

Dic ad q̄ſtionē. ꝙ cā illiꝰ intēſiōis vl' remiſſiōis ē illimitatō graduū q̄ ſūt eiuſdē rōis in eodē ſubiecto. ꝓbat̄ q̄r cū ꝓcedimꝰ ab imꝑfecto ad magis ꝑfectū. h̄ nō pt intelligi ſine gradibꝰ q̄r ſic eſt in natura ꝙ aſcēdimꝰ gradati ꝑ gradꝰ. Sꝫ ꝓ maiori declaratōe p̄dcōꝝ dices ꝑmo ſm q̄d forma ſuſcipit intēſionē. Rn̄r ſimpl'r gradꝰ intenſionales poſteriores gradui īdiuiduali puta hecceitati ⁊ h̄ indubitant̄ verū eſt vt patuit. Sed an etiā ſm eēntiā. rn̄r. ꝓbabilit̄ ab aliq̄bus ꝙ forma ſuſcipit intenſionē ⁊ q̄tū ad eē ⁊ eēntiā ſm q̄ſcūq̧ ptes eiꝰ in ea īcluſas ſiue materiales ſiue formales ſiue q̄dditatiās ſiue alias. Qđ pꝫ nā diffinitio adeq̄ta dꝫ indicare adeq̄te natāꝫ rei nec plꝰ nec minus ḡ ſi diffinitū eēt intēſū. tūc diffinitō explicat ipm ꝑ ptes intēſas ⁊ ſil'r eꝯ Cōfirmat̄. q̄r ſi aliq̄d ē magis albū ē etiā mag' coloratū. ⁊ ꝑ ꝯñs ē mag' diſgcgatm̄ viſꝰ. Probat̄ 2º ꝑ ſil'e q̄r gn̄ato forte gn̄at̄ ex ꝯn̄ti hō al' corpꝰ ⁊c̄ ḡ ſil' al' ⁊c̄ ḡ iteſo aliq̄ īdiduo itēdit ex ꝯn̄ti latitudiꝫ ī ſuo ordie ⁊ ſic forā ſpecia ⁊ ſil'r toa diffiniº ſpēi ex ꝯn̄ti itēdit ſaltē lꝫ n̄ p̄rio pn̄t itēdi ⁊ rmitti ꝑ gradꝰ Et cū argueretur illđ ſine q̄ res pt eē ⁊ nō eē nō ē đ rōe eꝰ q̄dditatia ſꝫ forā pt eē ſine gradu īteſo ḡ rō diffitia nō ſuſcipit mag' et miꝰ. Ad qđ dđꝫ ſuppono iſtđ ꝙ ī hīs q̄ ſuſcipiūt magis ⁊ minꝰ aliđ ē ī q̄ ſaluat̄ rō rī. ⁊ aliđ ſine q̄ nō pt eē rō rei. vn̄ in nō ſuſcipiētibꝰ itēſionē q̄ꝝ ſcꝫ eēntia ꝯſiſtet in q̄dā indiduitate illoꝝ diffinitō nō ſuſcipit mag' ⁊ miꝰ et in ill' idē ſunt illđ ī q̄ ſaluat̄ rō rī. ſ. aliđ ī q̄ nō pt eē rō rei. Ad argum dico ꝙ veꝝ ē ꝙ tal' gradꝰ itēſional' nō ſit de rōe rei ſic ītelligēdo ꝙ ſine ipo poſſꝫ eē rō rei. tn̄ bn̄ ē de rōe rei tāq̧ illđ in q̄ ſaluat̄ rō rei vl' qđ ſaluat̄ aut repit̄ in rōe rei ¶ Sꝫ diceres 2º an tal' gradꝰ intēſionales ſint de eēna forē. dđꝫ ꝙ nō lꝫ ſint eēnal'r idē cū ipa ſic ꝙ n̄ addūt aliqđ extraneū ipi natē Sꝫ tn̄ ꝓpt h̄ a gradibꝰ iſtis nec ē ſepabil' nec iſepabil'. qđ oñdit̄ ꝑ ſil'e. nā lꝫ iter ſupiꝰ ⁊ iferiꝰ ſit ydēptitas eēntial' pt tn̄ ſupiꝰ eē ſi iferiori et ſil'r poſſꝫ ſine toto. vn̄ ſic tom. n̄ ē idē eēnal'r cū ptibꝰ ſꝫ bn̄ ecouerſo ſic īdidua ſt' idē eēntial'r ſpēi ſꝫ n̄ ecōuerſo ſic gradꝰ ſt' idē eēntial'r natē nō tn̄ ſt' de eēntia natē. ſꝫ bn̄ ecōuerſo. accidūt. n. ſibi ſic īdidua ſpēi ¶ Sꝫ diceres tcio an q̄libꝫ gradꝰ q̄litat' iteſibil' ſit q̄litas. Dđꝫ ꝙ ſic q̄ꝓpt diſio q̄litat' ꝑ gradꝰ ꝓcedit ī īfinitū queadmodū dicet̄ de diſione ꝯtinui ⁊ ptibꝰ eiuſdē. ⁊ h̄ itellige de gradibꝰ eiuſdē ꝓporcōis q̄ ſt' ī forā real'r ⁊ actual'r ſic ꝙ vnꝰ poſſit ſeꝑari ab alio ꝑ itēſionē ⁊ remiſſionē. ⁊ lꝫ ſint oēs actu diſticti ſt' tn̄ īdiſi ⁊ abſtrahētes a diſione ⁊ nō ſt' pl'es niſi ꝑꝫ q̄d. ⁊ iō ponere ꝑꝫ q̄d īfinitū nō ē īpoſſibile nā ſūt idē. n̄ ei ſt' pl'es q̄litates ſimpl'r niſi ſint diſi ⁊ ſepati exn̄tes Cū ei maxie nō ſt' q̄litates ſꝫ aliq̄d vniꝰ q̄litat' nūero. ⁊ h̄ q̄druplici vnitate. ꝑmo vnitate diſionis q̄uis eīm ſint diſticti nō tn̄ diſi. Scđo vnitate ꝯpōnis Terꝰ vnitate ꝯtiuitatis. lꝫ nō exteſiue ſed inteſiue Quarto vnitate hōgeitat' ¶ Sꝫ diceres q̄rto. vn̄ ꝓueniūt iſti gradꝰ ē forā. Dđꝫ ꝙ ſt' eēntial'r ab ipa eēntia forme. Effectie āt ab aliq̄ efficiēte ipam formā itēdente Final'r āt ſt' ꝓpt h̄ ꝙ tota ꝑfcō natē ſpecifice nō poſſꝫ ꝯſuari in vº gradu ꝑfcē ⁊ ꝯplete ꝓpt qđ indiget pl'ibꝰ. ¶ Sꝫ diceres q̄nto. an ī oī itēſione forē gradꝰ ꝓcedēs corrūpat̄ ī aduētu ſeq̄nt'. Rn̄dēt aliq̄ ꝙ cū aliq̄d fit đ albo albiꝰ. vl' đ albo miꝰ albū tota ꝓcedēs forma corrūpit̄ ⁊ nouū īdiduū forme gn̄at̄. hec opīo ꝓbat̄ ꝑº. nā t'mi motꝰ ſt' īpoſſibiles ſꝫ ꝑexn̄s ⁊ ſeq̄ns gdꝰ ſt' t'mini motꝰ vl' ſaltē formales rōes t'minādi eo ꝙ ſt' t'mi poſiti motꝰ itēſiue. ḡ erūt icōpoſſibiles. Probat̄ 2º. q̄r ſi ī augmēto q̄titas ꝑexn̄s manerꝫ cū q̄titate ſeq̄nti tūc ſeq̄retur ꝙ due q̄titates nūero erunt in vna pte ſil' ⁊ ita duo corpa ī eodē loº ſil' qđ ē īpoſſibile. Ptꝫ 3º. q̄r ſi forma maneret tūc forma mutaret̄ de gradu in gradū. ⁊ ꝑ cōſeq̄ns eēt ſubiectū qđ eſt fl'm ¶ Cōfirmat̄ cū forma ītēſa ⁊ remiſſa nō dn̄t ſubiecto ḡ plura accn̄tia ſolo nūero dn̄a eēnt in eodē ſubiecto qđ ē īpoſſibile Sꝫ tu dic ꝙ in motu intēſiuo gradꝰ ꝑexn̄s nō corrūpit̄ in aduētu ſeq̄ntis. ſil'r in augmēto q̄titatis ꝑexn̄s nō corrūpit̄. qđ ſic ꝓbo. q̄r forma intenſa ⁊ remiſſa ſunt compoſſibiles in eēndo. ḡ ſe nō excludūt abſolute. Añs pꝫ. q̄r nō dn̄t niſi ſicut poſitiuꝰ ꝯpatiuꝰ ⁊ ſuplatiuꝰ ſed ſuplatiuꝰ nō excludit ꝯpatm̄. nec poſitiuū al's doctiſſimꝰ nō eēt doctꝰ igit̄ ⁊c̄. Probat̄ ſcđo. q̄r ſi q̄titas ꝓcedēs corrūpit̄ ſeq̄ret̄ corruptō ſubiecti ⁊ pluriū alioꝝ accn̄tiū eo ꝙ corrūptio accn̄tiū natāliū ē vltia necītas ad corruptōeꝫ ſubiecti cuius mōi eſt q̄titas. Cōfirmat̄. q̄r tūc ſeq̄ret̄ ꝙ mobile eēt tm̄ q̄ta ꝯ q̄titas aduenies qđ ē falſum.

Ad rōes alteriꝰ opīois Ad ꝑmā dꝫ. ꝙ verū ē de t'mīs q̄ ſt' habitꝰ ⁊ ꝓuatō q̄ ſunt īpoībiles. nō āt de t'mīs poſitiu' q̄ ſt' t'mi mediati ¶ Ad ſcđaꝫ dꝫ ꝙ t'miꝰ augmēti a q̄ ē aliđ poſitū ſꝫ nō ē h̄ ipē gradꝰ ſꝫ aliq̄ forma oppoīta Nec ſeq̄t̄ duo corpa eē ſil' eo ꝙ ſeq̄ns cū ꝑexn̄ti accipiat maiorē locū. ⁊ iō ſm Auguſtinū q̄titat' fit locꝰ maior Ad aliđ dꝫ ꝙ forā nō mutat̄. ſꝫ ſbiectū mutat̄ ꝑꝫ formā a gradu ī gradū ¶ Sꝫ diceres ſexº an iſti gradꝰ pn̄t veire ad ꝯſtitutōeꝫ vniꝰ rei Ad qđ rn̄dū ſuppono ꝙ vnū dꝫ mltipl'r q̄r qđdā ē vm vitat eēnal' idēptitat' ⁊ ſimplicitat' ſic eēntia diuia ⁊ relaº. aliđ ē vm vnitate ꝯpōis vt ꝯpoitū ex maſia ⁊ forā. 3m dꝫ vm vitate ꝯtinitat' vt ligm. q̄rtū ē vm vitate etrogeitat' vt corpꝰ hūanū quītū dꝫ vm vitate omozeitat' vt ign' aq̄ ¶ Ex hīs dico ad q̄ſitū ꝙ ex duabꝰ gradibꝰ fit vm h̄ vltioº ſolū ſcꝫ vitate hōgeietat'. ſꝫ n̄ aliīs Sꝫ ꝯ h̄ ar̄ ſic. ex duobꝰ ī actu n̄ fit vm 3m ſꝫ iſti gradꝰ ſt' hmōi eo ꝙ ſt' eiuſdē rōis Cōfirmat̄ ex diſtinct' ſpē n̄ fit vm ꝑ ſe ſꝫ iſti gdꝰ ſt' hmōi cū q̄libꝫ p̄dicet̄ đ pl'ibꝰ ſpē dn̄tibꝰ ⁊ nuº ⁊c̄. Ad pm dꝫ ꝙ forā ē ī poña ad gradꝰ ⁊ vnꝰ gradꝰ ē ī poña ad aliū puta por ē ī poña ad poſteriorē n̄ ī poña ſbiectīa ſꝫ ī poña ꝯiūctīa ⁊ illđ ſuffic ad h̄ ꝙ poſſꝫ facere vm. Vl' poſſꝫ alit' dici ꝙ argum ꝓcedit de vitate ꝯpōis vbi ꝯponēꝰ ſt' altꝰ rōis ¶ Ad ꝯfirmatōeꝫ dꝫ ꝙ diſtictō ſpecifica eſt dupl'x. ſ. ſimpl'r vt equꝰ ⁊ hō. ⁊ ꝑꝫ q̄d vt maſculꝰ ⁊ feīa q̄ diſtiguūt ſpecifice rōe ſexꝰ n̄ natē. ſic et' aliq̄s hō aliq̄s

grad⁹ forme ꝛ q̄libꝫ indiuiduū vagū diſtiguāt̄ ſpecifi/
ce ſm q̄d. ſꝫ ꝑ maiori determiatōe iā dictoꝝ. ¶ Diceres
ſeptio an tn̄ iſti grad⁹ ſint eiuſdē rōis Rn̄det q̄dā ꝙ nō
et ꝓbāt p° ſic. q2 inter ea q̄ ſunt eiuſdē rōis ita ꝙ nō alti
us ꝛ alti⁹. vnū nō ē pfecti⁹ alio ꝛ actuali⁹ ſꝫ grad⁹ inteſi/
or ē pfectior ꝛ actualior remiſſo. ḡ grad⁹ iteſus ꝛ remiſ/
ſus nō ſunt eiuſdē rōis. Scdo ſic nl̄la forã ē diſibil' in p
tes eiuſdē q̄titatis niſi mediāte q̄titate vt pꝫ ex diffinit
tōe q̄titatis. v. meta. vt ſupi⁹ patuit. ſꝫ tlēs forē nō di/
uidūt̄ ꝑ q̄titatē cū nl̄le ptes q̄titatis accipiāt̄ eo ꝙ n̄
extēdunt̄ ſꝫ intēdunt̄ ḡ ꝛc. Tercio ſic. ex duobꝫ gradi/
bus eq̄l pfcōis nō fit forã iteſior. ſicut pꝫ ex piū ctōe du
orū tepidoꝝ ex q̄bꝫ nō fit forã intenſior Sꝫ tu dic ꝙ gra
dus inteſionales in forma ſunt eiuſdē rōis. ꝓbat̄ p°. nā
accipiēdo vnā formā hn̄tē vnū gradū ꝛ acq̄rat vnum
gradū. iſte grad⁹ ſꝫ opionē ꝓbitā valet q̄tū ꝛ p̄cedēs ꝛ
cū h pl⁹. ꝛ ſic ſeq̄ret̄ ꝙ ſp augeret̄ pl⁹ q̄ ꝑ medietatē ſꝫ h ē
ꝯtra ſꝫum ꝛ ꝟitatē. Probat̄ 2°. mot⁹ inteſiu⁹ ꝛ remiſſiu⁹
eſt vni⁹ rōis q2 ē tm̄ ad v^m t̄mi^m ſpecificū ſeu eiuſdē ſpēi
Sꝫ ad grad⁹ alti⁹ rōnis eſt etiā mot⁹ alti⁹ rōis. ḡ gra/
dus inteſionales ſunt eiuſdē rōis Ter° ſic. grad⁹ alti⁹
pfectiōis ꝯſtituit diuerſā ſpēm ſicut pꝫ de gradu ſpecifi
co. ſꝫ cū grad⁹ indiuidual' ſeu inteſional' non conſtituant
ſpēs diuerſaꝝ rōnū. ipi debēt dici eiuſdē rōis grad⁹
¶ Ad p̄mū alti⁹ opionis dr̄ ꝙ ſi accipiat̄ grad⁹ ſeq̄ns p̄ci
ſe ſic nō ē pfectior ſꝫ ſi accipiat̄ inq̄tū ſumpt⁹ cū p̄cedē/
ti ſil'. ſic ē pfectior eo remiſſo ¶ Ad 2^m dr̄ ꝙ ptes eiuſdeꝫ
rōis ſt̄ in duplici drā. q2 q̄dā nō ſt̄ ꝯpoibiles ſil' in ea
dē pte ſubiecti. ꝛ de tl̄ibꝫ itelligit̄ argumētū. alie āt ſt̄ ꝯ
poibiles ꝛc. cuiuſmōi ſūt grad⁹ itetionales ¶ Ad t̄ciū
dr̄ ꝙ ſi tepiditas vni⁹ ſbiecti appōeret̄ alti tepidati ita
ꝙ eēnt ſil' i eodē ſubiecto ꝛ ꝑ eadē pte ſubiecti ſic forma
fieret inteſior. vt pꝫ q2 ex duobꝫ ignibꝫ fit ign̄ inteſior ꝛ
ex duobꝫ grauibꝫ fit v^m graui⁹. ſic et' ex duobꝫ albꝫ fit al
bi⁹. ꝛ h ſi ille albedies nō maneāt i diſtictis ſbiect' ſꝫ re
dūdāt i v^m Et ſi argueret̄ ꝙ ſi grad⁹ eēnt eiuſdē rōis it̄
ſe ꝛ cū forã ſic nō eēt determiatō ad certū nūerū graduū
niſi vn⁹ eēt actualior ꝛ pfectior alio. i q̄ eēt ſtādū ¶ Sit ei
in ſuplatio ſtat⁹ Et dr̄ ſil'r ꝙ oīꝫ naꝫa ꝯſtātiū determiat⁹
ē t̄mi⁹ magitudis ꝛ augmēti Ad q̄d dōꝫ ꝙ forã i itēdēo
pt duci in ifinitū ꝑ agēs ſupnaꝫale nō āt naꝫale q2 oīne
agēs naꝫale ē finite ꝟtutis q̄re ē ſtādū in ſuplatio ¶ Di
ceres octauo. an forã inteſa ꝛ remiſſā ſit eadē nūero
¶ Circa h ē v^a opio mgr̄i galtheri tenēs ꝙ n̄. q̄d ꝓbat ſic
p̄mo q2 oīs mot⁹ ē a ꝯrio in ꝯriū q̄nto phicoꝝ. ſꝫ a forã
inteſa ad formā remiſſā ꝛ eꝫ ē mot⁹ ḡ forã iteſa ꝛ remiſ
ſa ſt̄ ꝯria. Sꝫ ꝯria nō ſunt idē nūero. ꝛ ſpecie drā. Pro
bat̄ 2° ſuppoēdo tū ꝯmētatore 3° phicoꝝ ꝙ mot⁹ ē ge/
neratō pt' p⁹ ptē. tūc ſic ar̄ nō ē poſſibile ꝙ idē numero
bis gn̄et̄. ḡ forã inteſa ꝛ remiſſa nō ſt̄ eedē nūero Op/
poſitū em̄ ꝯn̄tis iſert oppoſitū an̄tis. ḡ. Ter° ſic. Acci/
pio vnā albedinē ꝛ remittat̄. tūc in tl̄i remiſſione veni/
tur ad mediū ſꝫ color medi⁹ diſtiguit̄ ſpecifice ab extre
mis iā. idē nūero ꝯtinet̄ ſub diuerſ ſpēbꝫ q̄d ē ſl̄m. ḡ
¶ Sꝫ tu dic ꝙ forã manēs vna et eadē nūero pt intēdi et
remitti. pꝫ. q2 ſi nō. ſeq̄ret̄ ꝙ eēt aliq̄ noua forã genita c⁹
tn̄ nl̄la eēt cã. nā ſi ſit aliq̄d frigidū. x. graduū et remit
tat̄ et fiat nouē graduū. ibi gn̄atet̄ forã noua. cui⁹ nl̄la
poſſet aſſignari cã vt pꝫ. q2 formā ꝯria nō eēt cã illi⁹ cō
trarie p ſe puta calor vl' calidū q2 agēs naꝫale vadit ſo
lū ad vnū oppo^m it. metaphice. nec et' cãt ab ipo frigi/
do. Tū q2 idē nō ē cã ſui ipi⁹. etiā nō a frigido p̄cedēti
vl' ſequēti. q2 nō ſunt. cū illō frigidū ē. nec aliq̄ frigidꝫ
circūſtante. q2 poſſibile eſt q̄d nihil aliō circūſtet

Ad rōes alti⁹ opionis ¶ Ad p̄mā dr̄ ꝙ
mot⁹ eſt de ꝯrio in ꝯriū vl' ſim/
pl'r vl' ſm q̄d q̄l' poſſit aſſignari
int̄ illos grad⁹. ¶ Ad ſcdāꝫ dr̄ ꝙ in motu inteſiuo bn̄
acq̄rit̄ nou⁹ grad⁹ puta albedis. nō āt noua forã vt puta
albedo. nec ē nccē in oī motu acq̄ri nouū t̄minū ſimpl'r
pſerti cū ſola res pficiet̄ ꝛ moueret̄. Et lꝫ mobile in mo
tu locali ſit ſp de vno vbi ad aliō vbi. h ē q2 in illo mo/
tu tot⁹ t̄min⁹ ſil' acq̄rit̄ ꝛ dep̄dit̄. q̄d nō ē ſic in motu ite
ſiuo aut altatōis ¶ Ad t̄ciā dr̄ ꝙ ſi remitteret̄ ad medi
am formā ſpecifice diſtictā ſic dico. ꝙ nō eēt eadē nūero
ſꝫ ſi remittet̄ ꝯpatie ſic dico ꝙ ē eadem nūero ¶ Sed
diceres nono an iſti grad⁹ ſint forē accn̄tales. Dōꝫ ꝙ lꝫ
q̄libꝫ grad⁹ ſignat⁹ ſit accn̄tal' ꝛ forē ſpecifice ꝛ nūerali
vage tn̄ accepti ſt̄ d eēntia forme idiual'. nō āt ſpecifi
ce niſi ex ꝯn̄ti. ita videlꝫ ꝙ forã poſſit eē ſine oī gradu
ſignato copl'atie h ē ſine iſto pt eē forã ꝛ ſine iſto pt eſſe
forã. ꝛc. nō tn̄ pt eē ſine aliq̄ gradu. Et ſi argueret̄ albe
do iteſior ē ꝯpōꝫ. ſꝫ forã q̄° ſimplicior ſi tāto pfectior q̄
re poſitō graduū nō poneret pfectōn̄ Dōꝫ ē ꝙ argu^m p
cedit d ꝯpōe ꝑpe drā cuiuſmōi nō ē iteſio forē ¶ Dice
res. x. an i forma ſint ifiniti grad⁹ iteſionales. Dōꝫ ꝙ
q̄dāmō in ꝯtiuo ſūt ptes eiuſdē ꝓporcōis poñales et ifi
nite. ꝛ etiā ptes actuales eiuſdē q̄titatis ꝛ finite. Sic
etiā dico d gradibꝫ i forma ꝙ q̄dā ſt̄ actuales ꝛ finiti.
alij āt ſt̄ poñales ꝛ i finiti. vn̄ vna forma nō ē inteſior a
lia ſm grad⁹ poñales lcꝫ bn̄ ſꝫ grad⁹ actuales. Et ſi ar
gueret̄ nō videt̄ q̄ poñalitate iſti grad⁹ dn̄r poñales ꝛ
iſti actuales imo q̄libꝫ ps in ſuo toto dr̄ eē i poña. cū ē i
p̄ciſa ꝛ iddiſa a to° Ad q̄d dōꝫ ꝙ nō dicunt̄ poñales a
poña p̄ciſiōis. ſꝫ ptes eiuſdē ꝓporcōis dn̄r poñales q2 ꝯ
tinet̄ a ptibꝫ actualibꝫ. ſm q̄s ptes nō creſcit neq maio
rat̄ ꝯtinuū aut forã iteſibil' ſicut iā dcm̄ ē. Sꝫ alie p/
tes dn̄r actuales puta ptes eiuſdē q̄titat' eo ꝙ ꝯtinet
ptes eiuſdē ꝓporcōis ſm ꝙ creſcit ꝛ maiorat̄ ꝯtinuuꝫ ꝛ
forma inteſibil' eo ꝙ maioritas videt̄ ē q̄dā actualitas
ꝛ hmōi ptes in forma inteſibili dicūt̄ grad⁹ Et ſcias ꝙ
vn⁹ grad⁹ forē nō ē in vna pte ſubiecti et ali⁹ i alia. ſed q̄
libꝫ i pte ſubiecti. et hec d formaꝝ iteſiōe dcā ſufficiūt.
Ad rōes an̄ oppo^m Ad p̄mā dr̄. negādo miorē ꝛ ad
e⁹ ꝓbatōes pꝫ ſo° ex dcīs Et ad 2^m ꝫ rōeꝫ dr̄ ꝙ
diffi° q̄litat' dat̄ p q̄le tāq ꝑ noti⁹. nob. ſꝫ q̄le
diffinit̄ p q̄litatē tāq ꝑ noti⁹ ſimpl'r ꝛ q̄ ad naturā. ꝛ ex
h nō ſeq̄t̄ ꝙ idē ſit noti⁹ ſeipo q2 h nō ē ſm eūdē modū
ꝯgnoſcēdi. ¶ Ad ꝯfirmatōeꝫ dr̄ ꝙ i diffinitoībꝫ ꝓprijs
loco diffiti lꝫ ponere diffitōeꝫ ꝛ n̄ in hiſ q̄ ſt̄ ſolū deſcp
tōes q̄l' ē p̄dcā q̄litat' deſcp̄tō. Et ad t̄ciā rōeꝫ cū ſuis
ꝓbatōibꝫ pꝫ ſo° ex dcīs ¶ Ad q̄rtā rōeꝫ dr̄ ꝙ ꝓpetates
q̄litat' ſt̄ ſufficiet̄ aſſignate Et ad iꝓbatōeꝫ dr̄ ꝙ lꝫ ꝯ
ria q̄ n̄ exiſtūt i eodē n̄ pn̄t actu ſe expellere ſt̄ tn̄ apta na
ta ſe expellere ab eodē ſbiecto. ꝛ lꝫ ēs n̄ ꝯriet̄ nō eēti ſim
pl'r bn̄ tn̄ ꝯriat̄ nō enti in actu exiſtēti i poña. Et cum
ar̄ ꝯ ſcdāꝫ ꝓpetatē ꝙ q̄litas nō ſuſcipit mag' ꝛ min⁹ ne
gādū ē ſicut pꝫ ex dcīs. Et cū ar̄ ꝯ t̄ciā dōꝫ ꝙ accidit
albo eē ſil' nō tn̄ ſibi accidit eſſe aſſimilabile

Recipit autem.

In h vltimo caplō h⁹ tractat⁹ q̄ breuiſſime
determinat phs de ſex vl'ris p̄nt' q̄ ſt̄ formalit̄
reſpect⁹ extrīſec⁹ aduenietes. Et diuidit̄ in du
as ptes. In p̄ma pte determinat de actione ꝛ paſſione
ponendo duas proprietates eius ¶ Dicens ꝙ agere et
pati recipiunt contraria ꝛ magis ꝛ minus. Probat̄

p2imam ꝓꝛietatem quia calefacere eſt contrariu3 ad frigidum facere ⁊ calefieri ad frigidu3 fieri ⁊ delectari ad cōtriſtari. Secūdā ꝓbat q2 calefieri ⁊ calefacere dicuntur magis ⁊ minus ⁊ ſimiliter cōtriſtari (Dictum ē autem) in hac ſecūda pte excuſat ſe de alijs q̄ttuoꝛ. ⁊ dicit ꝙ dictū eſt de ſitu in p2edicamento ad aliquid dictū enī eſt ꝙ ſituata. vt ſedere iacere ⁊ ſtare dicūtur denoīatiue a poſitionibus de alijs autē vt de quādo vbi ⁊ habere nihil dicet̃ niſi ea que dicta ſunt in ꝑncipio ſc3 huius tractus vt ꝙ habere ſignificat calciatū eſſe vl' armatu3 eſſe ⁊ vbi in loco eſſe. Et ideo que dicta ſunt ſufficiunt de ꝓ̄dictis generibus. ⁊ dicendū eſt cōſequenter q̄t ſunt modi oppōnis. Circa iſtū textū ꝑ nunc nihil dicet̃ ſed ea que dicenda ſunt vſq3 ad librum ſex principioꝝ qui eſt Gilberti poꝛritani reſeruabuntur. ¶ Sequunt̃ poſtp̄dicamenta.

Quoties aūt.

Iſte eſt tercius ⁊ vltimus tractatus p2edicamentoꝛum. in quo ph's determinat de poſtp2edicamentis et diuidit̃ in quinq3 capitula. in p2imo capitulo determinat de p2imo poſtp̄dicamento ſc3 de oppoſitōne Et diuidit̃ in duas ptes p2incipales. in p̄ma pte determinat de ſpeciebꝫ oppōnis ⁊ p̄mo enumerat eas. dicens ꝙ alterum poteſt alteri opponi quadrupl'r ſc3 aut ſicut relatiua aut ſicut cōtraria aut ſicut habitus ⁊ p2iuatio. id eſt ꝓuatiue oppoſita. aut ſicut affirmatio ⁊ negatio. id eſt cōtradictoꝛia. Exemplificat aūt de q̄libet oppoſitione cū dicit (opponit̃ aūt vnūq̄dq3 iſtoꝛū) vt ſic figuraliter .i. exēplariter pateat. exemplū de relatis vt duplū opponit̃ dimidio. de cōtrarijs vt malū bono. de ꝓ̄uatiuis vt cecitas viſui. de contradictoꝛijs vt ſedet nō ſedet (Quecūq3 igit̃ vt relatiua opponunt̃) Hic Areſtoteles diffinit ſpecies oppōnis. ⁊ p̄mo relatiue oppoſita dicēs Relatiue oppoſita ſunt que eā ip̄a q̄ ſunt oppoſitoꝛū dicunt̃ aut quomōlibet aliter ad aliud. ſicut duplū hoc ip̄m q̄d eſt eſt alteri⁹. eſt enī alicuius duplū et diſciplina dicit̃ alterius ſc3 diſciplinati ⁊ diſciplinatū ſimil'r dicit̃ ad diſciplinā. Sed cū dicit (illa vero) Remouet obiectōem qua aliquis poſſet cōtra dicta3 diuiſionē obijcere. nā cōtraria vident̃ dici ad aliud. ⁊ ēē relatiua. Unde dicit ꝙ cōtraria ꝑm id q̄d ſunt nullo mō dicunt̃ ad inuicem q2 malū nō dicit̃ boni malu3 ſed ei cōtrariū nec albū nigri album ſed ei cōtrariū (Quecunq3 vero) hic Areſto. ſupponēdo diuiſionē in contraria mediata ⁊ immediata diffinit mēbra diuiſionis. Dicens cōtraria immediata ſunt quoꝝ neceſſe eſt alteru3 ineſſe ſuo ꝓ2io ſuſceptibili. ¶ Contraria vero mediata ſunt quoꝝ nō neceſſe eſt alterum ineſſe ſuo ꝓ2io ſuſceptibili. Deinde cū dicit (vt languoꝛ) exemplificat de cōtrarijs. ⁊ p̄mo de cōtrarijs immediatis vt languoꝛ ⁊ ſanitas reſpectu aīalis. ⁊ neceſſariū eſt alterū ſemꝑ ineſſe ſimiliter par ⁊ impar ſiue abundans ⁊ ꝑfectū reſpectu numeri. Sed de cōtrarijs mediatis exemaliſicat cum dicit (quoꝛū vero vt nigru3 ⁊ albū reſpectu coꝛpoꝛis) quia non omne coꝛpus eſt album aut nigrum ſed ē aliquod medium inter album et nigrū. Similiter p2auū et ſtudioſum ſunt contraria mediata q2 nō omnia ſūt p2aua aut ſtudioſa ſed eſt aliquod mediū quod neq3 eſt p2auum nec ſtudioſum. ſimiliter eſt aliquod coꝛp⁹ quod neq3 eſt album neq3 nigrum ſed eſt fuſcū aut pallidum. Deinde cū dicit (in aliquibꝫ aūt) oſtendit duplicia cōtraria mediata. q2 quedā habēt media noīata ſicut albū ⁊ nigrum habēt fuſcū ⁊ pallidum. Alia vero nō habent media nominata ſed nominant̃ ꝑ negationem extremoꝛum ſicut medium inter bonū ⁊ malu3 eſt quod neq3 eſt bonum neq3 malum. ⁊ medium inter iuſtum ⁊ iniuſtum eſt quod neq3 eſt iuſtum neq3 iniuſtum (Priuatio vero) Areſtotiles diffinit ꝓuatiue oppoſita. Dicens ꝙ ꝓuatio ⁊ habitus ſunt que habēt fieri circa idē oꝛdine quodā ⁊ tp̄e determiāto. Unde in iſta diffinitōe tangit tres conditōes ꝓuatiue oppoſitoꝝ. Prima eſt ꝙ habēt fieri circa idem vt viſio ⁊ cecitas circa oculū. Secūda ꝙ habēt fieri oꝛdine quodam. Tercia eſt ꝙ habēt fieri tempe determiāto. ꝓbat. q2 tūc dicimus aliquid ꝓuari quādo nō habet id q̄d natum ē habere. Non enī dicim⁹ illū edētulū q̄ nō habet dentes nec cecum q̄ nō habet viſum ſed quādo cōgruit habere nō habet. quia ſunt quedā generatōes id eſt quedā3 res genite q̄ neq3 viſum neq3 dentis habēt. ſed nō dicuntur edentate aut cece. Sed cum dicit (ꝓuari vero) Ponit differentiam inter ꝓuari ⁊ p2iuationem. ⁊ inter habere habitū ⁊ ip̄m habitum. Nā ꝓuari nō eſt ꝓuatio neq3 habere habitum eſt habit⁹. Probat q2 viſus eſt habit⁹ et cecitas eſt ꝓuatio ⁊ tamē habitus nō eſt habere habitum. nec cecum eſſe eſt cecitas. q2 cecitas eſt ꝓuatio ⁊ cecum eſſe eſt ꝓuari ⁊ nō p2iuatio. patet q2 ſi cecū eſſe et cecitas eſſent idem de eadē p̄dicarent̃ ſed hoc eſt falſu3 quia homo dicit̃ cecus ⁊ tamē homo nullo mō dicit̃ cecitas. Et ex hoc patet manifeſte ꝙ ꝓuatio dicit aliqd diſtinctū ab habitu. patet etiā ꝙ abſtractū ⁊ concretū nullo mō ſunt termini ſinonimi q2 ſi ſic tūc de eodem p̄dicarent̃ quod eſt contra Areſtotilem. Sed cum dicit (oppoſita aūt) Ponit cōuenientiā inter ꝓuari ⁊ habere habitū cū ꝓuatōe ⁊ habitu. q2 ꝓuari ⁊ habere habitum eodē mō opponūt̃ ſicut habit⁹ ⁊ ꝓuatō. nā ſicut cecitas opponit̃ viſui ſic cecum eſſe opponit̃ ad viſum habere. (Non eſt aūt) Hic ꝯſequenter determiat Areſto. de ꝯtradictoꝛijs ponēdo ꝯuenientiā ⁊ differ ētiā inter affirmationē ⁊ negationē ⁊ res q̄ ſubiacent affirmatōi ⁊ negatōni. Et dicit ꝙ res q̄ ſubiacet affirmatōni ⁊ negatōni. nō ē affirmatio ⁊ negatio. ꝓbat q2 affirmatio ē oꝛō affirmatiā ⁊ nega° ē oꝛō negatiā ſ3 eoꝝ q̄ ſbiacēt affirmatōi ⁊ negatōi nullū eſt oꝛatio. Sed cōuenientia eſt talis q2 ſicut affirmatio ⁊ negatō opponunt̃ ꝯtradictorie. ita res que ſubiacent affirmationi ⁊ negationi. qa ſicut ſedet ⁊ nō ſedet opponuntur contradictorie ita res que ſub vtroq3 eſt ſcilicet ſedere ⁊ non ſedere (Quoniam autem p2iuatio ⁊c̃.) In hac ſecunda parte p2incipali huius capituli ponit differentia3 inter ſpecies oppoſitōnis. Et p2imo ponit duas differentias inter p2iuatiue ⁊ relatiue oppoſita. Prima differentia eſt. qa relatiue oppoſita opponuntur ad ſe inuicem ſub habitudine alicuius caſus. ſed p2iuatiue oppoſita non referuntur ad ſe inuicem. Non enim dicitur viſus cecitatis viſus. nec cecitas dicitur viſionis cecitas q̄uis bene dicitur viſionis p2iuatio. ¶ Secunda differentia eſt quia omnia relatiua ſunt recip2ocatiua. id eſt dicuntur ad conuertentiam. ſed nullo modo p2iuatiue oppoſita dicunt̃ ad ꝯuertentiā q2 q̄uis cecitas dr̄ viſionis

tū viſus nō dicit cecitatis viſus (Quoniam autem ne q̄) Ponit differentiam inter contrarie oppoſita ꝛ priuatiue oppoſita. ꝛ hoc duabus ratōibus. Prima eſt inductiua ꝛ eſt talis in contrarijs immediatis neceſſe ē alterum ſemꝑ ineſſe ſuo ꝓprio ſuſceptibili. ſicut patz de languore ꝛ ſanitate. abūdanti ꝛ ꝑfecto ſed in priuatiue oppoſitis hoc non eſt neceſſariū. In cōtrarijs aūt mediatis nūq̄ eſt neceſſe alteꝝ extremoꝝ ineſſe ſuo ꝓprio ſuſceptibili. nō em̄ neceſſe eſt omne corpus eſſe candidū vl' nigrū. calidū vl' frigidum ꝛ hoc niſi alterū inſit a natura vt igni calidū eſſe ꝛ niui candidū eſſe. In his aūt q̄ꝝ alterū ineſt a natura neceſſe eſt vnū de n̄citate ineē ꝛ impoſſibile ē et ineſſe reliquū. nō em̄ eſt poſſibile ignē eſſe frigidū. neq̄ niuē nigrā. In ꝑuatiue aūt oppoſitis nullum iſtoꝝ eſt neceſſariū. nō em̄ eſt neceſſariū alterū ineē ſuo ꝓprio ſuſceptibili q2 ille q̄ nōdum habet naturam ad videndū neq̄ cecus neq̄ videns dicit. Aliquādo tamē in ꝑuatiue oppoſitis neceſſario eſt alterū ineē ſuo ꝓprio ſuſceptibili quādo ſc3 tp̄s eſt determinatū a natura nūq̄ tamē eſt neceſſe alterū ineſſe determiate. Et cū dicit (Amplius hec) Ponit ſcd̄am rōnem que eſt ꝙ in om̄ibus cōtrarijs poteſt fieri mutatio de vno in alid ꝛ ecōtra niſi alterum inſit a natura vt igni ineſt eſſe calidum. Qd patet: quia ſanus poteſt fieri languidus ꝛ album poteſt fieri nigrū ꝛ calidū frigidū ꝛ ſtudioſum prauum ꝛ ecōtra. quod patet. q2 prius exercitatus in bonis opibus ꝛ bonis doctrinis modicū ꝑficiet vt melior fiet. ꝛ ſi aliquis ſit ſemꝑ exercitatus in bonis opibus ꝑfecte mutabit aut ſaltem magnū incrementū ſuſcipiet Et in ꝑuatiue oppoſitis q̄uis poſſit fieri mutatio ab habitu in ꝑuatōem. tamē impoſſibile eſt ꝙ fiat mutatio a ꝑuatione in habitū. q2 cecus nō ē iterū factus videns neq̄ caluus factus eſt ecōuerſo comatus neq̄ qui fuit ſine dentibus dentes ei orti ſunt (Quocūq̄ vero taq̄) Ponit differentiam inter cōtradictoria ꝛ alia oppoſita q2 in ſolis cōtradictorijs neceſſario eſt alterum eſſe veꝝ et alterū eſſe falſum. Probat q2 ſanitas ꝛ languor ſunt cōtraria. ꝛ duplū ꝛ dimidiū relatiua oppoſita. ꝛ viſio ꝛ cecitas ꝑuatiue oppoſita ꝛ nullū iſtorū eſt verū aut falſum eo ꝙ omnia iſta dicunt ſine cōplexione. ſed eorum que ꝑm nullam cōplexionem dicuntur nullū eſt veru3 aut falſum (Sed maxime videbitur) Remouet vnu3 dubiū q2 aliquis poſſet dicere ꝙ etiam in cōplexis reꝑitur cōtrarietas ꝛ etiā ꝑuatia oppō ꝛ in talib3 neceſſe ē vnum eſſe verum ꝛ alterum falſum. Ideo ꝓbat ꝙ nō q2 iſta ſunt contraria cōplexa. ſocrates eſt ſanus ꝛ ſocrates eſt languidus ꝛ nō eſt neceſſarium vnum iſtorum eſſe verum ꝛ alterum falſum. q2 ſi ſocrates ſit vnum eſt verum ꝛ alterum falſum. ſed ſi nō ſit ambo ſunt falſa. Similiter ſocratem eſſe cecum ꝛ ſocratem habere viſum opponuntur ꝑuatiue. ꝛ tamē non eſt neceſſario vnū eſſe verum ꝛ alterum falſum. quia ſi ſubiectum non ſit nullum eſt verum. ꝛ poſito ꝙ ſit adhuc non eſt neceſſario alterum eſſe verum. quia cum ſocrates nondū natus eſt habere viſum ambo ſunt falſa. Sed ꝙ in contradictorijs neceſſario ſit alterum eſſe verum ꝛ alteru3 falſum: ꝓbat. quia ſiue ſocrates ſit ſiue nō ſit neceſſe eſt ipſum languere vl' nō languere. Ex his concludit in ꝯtradictorijs ꝓprium eſt ſemper alterum eſſe verum et alterum falſum (Contrarium autem bono) Hic Areſtotelis ponit quinq̄ ꝓprietates contrariorum. Prima eſt bono ſemper contrariatur malum hoc ꝓbat inductiue. nam languor contrariat ſanitati ꝛ iniuſticia iuſticie ꝛ debilitas fortitudini ꝛ ſilr in alijs. ſed malo aliquando cōtrariat bonū ꝛ aliq̄n malū. ſupabundantia em̄ q̄ eſt malū contrariat egeſtati q̄ etiā mala eſt. ſed tamē h terciū i paucꝭ ꝯtigit q2 ſolū in his q̄ ſe hn̄t ꝑ3 ſupabundantiā ꝛ defectū (Amplius cōtrarioꝝ) Ponit ſecundā ꝓprietatē q̄ eſt ꝙ ſi vnū cōtrariorū ſit nō eſt neceſſario alterū ēſſe q2 omnib3 exiſtētib3 ſanis ſanitas eſt ꝛ nō eſt languor. ſimilr omnib3 exiſtentib3 albis albedo eſt et nō eſt nigredo. Sed cū dicit (amplius ſi) Ponit terciā ꝓprietatē q̄ eſt ꝙ impoſſibile eſt cōtraria eidem ſil' ineē vt ſi ſocrates ſit ſciamus ipē nō erit lāguidus. Quarta ꝓprietas q̄ tangit ibi (pāia vero) eſt oīa cōtraria habent fieri aut circa idē genere vt languor ꝛ ſanitas circa aial ꝛ albedo ꝛ nigredo circa corpus aut circa ide ſpē vt iuſticia ꝛ iniuſticia circa aiam. Quinta ꝓprietas tāgit ibi (Neceſſariū aūt) Et eſt ꝙ neceſſe eſt omnia contraria eſſe aut in eodem genere aut in cōtrarijs ꝛ diuerſis generibus aut eſſe diuerſa genera ſicut album ꝛ nigrum ſunt in genere coloris. ꝛ iuſticia ꝛ iniuſticia ſunt in cōtrarijs generibus q2 iuſticia eſt in genere virtutis ꝛ iniuſticia eſt in genere nequicie. aut ſunt diuerſa genera ſicut bonum ꝛ malum.

Prius autem.

In hoc ſecundo capitulo huius tractatus determinat phs de 2° poſtp̄dicamēto ſc3 de priori Et dicit ꝙ prius dicitur quadruplr Primo modo aliquid dicit prius ꝓprie et ꝑm tempus. ꝛ ſic illud dicit prius qd̄ eſt antiquius ꝛ ſenius. Secūdo aūt ponit ſcd̄m modum prioris q̄ eſt ꝙ prius dicit a quo nō conuertitur ſubſiſtendi. ꝯſequetia. ſicut vnū eſt prius duob3 q2 duob3 exn̄tib3 necē ē vnū eē ſed vno exn̄te nō eſt necāriū eē duo. Sed cū dicit (tercio vero) Ponit terciū modū q̄ eſt ꝑm ꝙ aliqd dicit prius ordīe. nō tn̄ quocūq̄ ordīe ſed ordīe cōpōis ꝛ nature ſicut in geometria elemēta ſunt priora his q̄ deſcribunt. et in grāmatica lr̄e ſunt priores ſillabis. ꝛ in orōe id ē in arte oratoria ſiue rethorica ꝓhemium eſt prius narratōne Quartū modū prioris poit' cū dt (Amplius ꝑo) Et eſt ꝙ aliqd dr prius qd eſt melius ꝛ honorabilius. ꝯſueuerunt em̄ plimi honorabiliores ꝛ magis dilectos dicere priores apd. ſe iſte tn̄ modus ē alieniſſimus modus prioris. Vn̄ iſti mōi iā enūerati poſiti ſunt ab ātiqs ſicut boetio placet pt iſtos tn̄ videt eē alius modus prioritatis natal' quē ponit Areſto. cū dicit (Videt aūt) Et ē q̄ncūq̄ aliq̄ duo cōuertunt ꝑm eēndi ꝯnam ꝛ vnū ē alti quolib3 cā vt ſit illud qd eſt cā dr prius naturā ꝛ h declarat ꝯmodoſo exēplo ſicut res ꝛ orō q̄ ꝯuertūt. Nā res ē cā veritatꝭ vl' flitatis orōis ꝛ nō ecōtra. nā ſi hō ē tūc vā ē orō in q̄ dr hō eſt ꝛ ſi hec orō hō ē ſit vā tūc ita ē in re ꝙ hō eſt. Orō āt vā nō ē cā rei ſed res videt eē q̄dāmō cā veritatis orōis. q̄a cū res eſt aut nō ē vera dr orō aut falſa necārio. Ex quibus cōcludit ꝙ prius dicit quinq̄ modis

Simul aūt dicunt

Iſto eſt terciū capitulū in q̄ phs determiat de poſtp̄nto 3° ſc3 de ſil'. ꝛ poit tres modos eius. Primus ē ſil' tpe ꝑm quē illa dicunt ſimul quorū generatio ē in eodem tempore (Naturaliter aut) Ponit ſcd̄m modū q̄ eſt eſſe ſimul natura ꝑm quē illa dicunt ſil' que ꝯuertunt ꝑm eſſendi

cōſequentiam ⁊ vnū nō ē cauſa alteri⁹ vt ſit ſicut ſunt duplū ⁊ dimidiū. Nā ſi duplū eſt dimidiū eſt: ⁊ ſi dimidiū eſt duplū eſt ⁊ neutꝝ eſt cauſa alteri⁹ vt ſit. Tercius modus qui tangiť ibi (dicunť autem eſt ſil' natura) ꝫ quē illa dicunť ſimul que ⁊ diuerſe diuidunť ab inuicē ex eodē genere vt greſſibile volatile ⁊ aq̄tile. al' enī diuidiť in iſta ⁊ nullū eſt ꝑus aut poſterius ſed oīa ſunt ſil' natura. Sed cū dicit (genera vero) remouꝫ dubiū q̄ aliquis poſſet credere ꝙ genera eēnt ſimul natura cū ſpēbꝫ. Dicēs ꝙ genus eſt ꝑus ſuis ſpēb⁹ quia ab ipo ad ſuas ſpecies nō cōuertiť ſconſequētia ſubſiſtēdi qꝛ licet ſi ſit aquatile etiā ſit aīal tamē nō eſt neceſſe. ſi aīal ſit ꝙ aq̄tile ſit. ⁊ finał̄r reſumit ecōuerſo ordie modos ſil'tatis

Motus aūt ſex

In hoc quarto capitulo determīat pħs de q̄rto poſtp̄dicamento ſcꝫ de motu. Et diuidiť in duas ptes. in prima pte enūerat ſpēs mot⁹. ⁊ dicit ꝙ ſunt ſex. ſcꝫ gñatio corruptio augmētatō diminutō alteratō ⁊ ꝭm locū mutatio. Sed cū dicit (in alteratōe vero). mouet dubiuꝫ videť enī ꝙ ipa nō diſtiguať ab alijs. qꝛ forte necc̄riū ē omē qḋ alterať ꝑ aliquā aliaꝝ mutatōnū mutari. Soluit āt hāc dubitatōem ꝓbā do duabꝫ rōibus ꝙ alteratio diſtiguiť ab alijs motibus. Prima rō quā tāgit ibi (Nā pene ē) qꝛ poſſibile ē aliq̄d alterari ⁊ tamē nō moueri ꝭm aliquā aliarū mutatōnū qꝛ qḋ alterať ꝑ paſſionē nec eſt necē augeri nec minui ⁊ ſic de alijs. ģ alteratō diſtinguiť ab alijs. ꝓbat cōſequētiā qꝛ ſi alteratio eſſet eadem cum eis oporterꝫ id qḋ alterať augeri vł minui vł mutari ꝭm aliquā aliaꝝ mutationū. Sed cū dicit (ſimiliter āt) ꝓbat ħ ideꝫ ſcđa rōne qꝛ ſi alteratio non diſtingueret ab alijs oporteret id quod augeť aut qḋ aliqua alia mutatōe mutať alterari. ſed hoc eſt falſum qꝛ ſunt q̄dā creſcētia q̄ nō alterant ſicut q̄drangul⁹ circūpoſito gnomone creuit ⁊ tamē nō eſt alterat⁹. (Eſt āt quidē) In hac ſcđa pte determīat de cōtrarietate motus ⁊ ponit vnā cōtrarietatē q̄ eſt ꝙ motui eſt aliquid cōtrarium. ⁊ dicit ꝙ motui in cōmuni ⁊ etiā omni motui cōtrariať quies. Sed generatōni cōtrariať corruptio ⁊ augmentatio diminutōni ⁊ mutatōni ꝭm locū qꝛ ꝭm locum ⁊ forte mutatio in locū cōtrarium vt mutatio que eſt ſuperius cōtrariatur mutationi que eſt inferius. Eſt autē difficile aſſignare cōtrarium alterationū nec videť eſſe aliquid ꝯtrarium niſi dicať ꝙ ſibi contrariet quies ꝭm q̄litatem aut mutatio ꝭm q̄litatem cōtrariam cū enī alteratio ſit mutatio ꝭm qualitatem ſibi opponiť quies ꝭm qualitatem aut mutatio in cōtrariam qualitatem ſicut album fieri ad id quod eſt nigꝝ fieri contrarium eſt.

Habere autem

In hoc vltimo capitulo huius tractatus determinat Areſto. de vltimo poſtp̄dicamēto qḋ diciť habere ponēdo eius modos. Et dicit ꝙ habere diciť multis modis. Primus modus eſt habere affectū id eſt diſpōem ad habitū aut aliquā aliā q̄litatē ſicut diſciplinaꝫ ⁊ ꝟtutem. Secundus eſt habere q̄ntitatem ſicut magnitudinem. vt bicubitum tricubitum. Tercius eſt habere ea q̄ circa corp⁹ ſunt vt veſtimētum vł tunicam. Quartus eſt habere aliq̄d in mēbro vt annulū in manu. Quintus eſt habere mēbrum vt manū vł pedem. Sext⁹ habere contētū vt modiū grana tritici. lagena vinū. Septimus eſt habere poſſeſſionem vt domū vł agrū. Octauus eſt habere vxorem aut virū ⁊ iſte modus videtur alieniſſimus qꝛ habere vxorē nihil aliud eſt niſi ſimul habitare cū ea. ⁊ cū dicit (forte tam̄) finaliter ſe excuſat ab enumeratōe alioꝝ modorū. ⁊ dicit ꝙ forte ſunt adhuc alij modi habere ſed qui magis vſitati ſunt enūerati ſunt. Circa hunc textū ¶ Attende pmo. ꝙ ſicut refert Boetius ⁊ ſimplicius erāt aliqui phi de quorum numero fuit andronicus qui dicebāt hūc vltimū tractatum ꝑter libri intētionē eſſe appoſituꝫ a quodam q̄ hunc librū p̄dicamentorum intitulauit ante topicam. Sed iſti nō intelligebāt quantā oportunitatē nō ſoluꝫ topico negocio ſed etiā de p̄dicamētis conferant dicta. Alijs aūt ſicut porphirio placet fuit appoſitus ad explanationē. Unde i nominibꝫ quorū memorari debuit in p̄dicamētis quecūꝗ nō erāt ꝭm conceptus ꝯmunes intellecta. hec in pncipio pacceptauit Areſto. ⁊ ſic determinauit de equiuocis ⁊ vniuocis quecūꝗ aūt erāt in cōibus ſcōceptibus paccepta. ampliori aūt diſcuſſione indigebāt horū cōfuſam pacceptōnē poſt cōplectionem dearticulauit vt non interrumperet libri continuitatem ſi deꝛticulationem horum in medio poſuiſſet. Unde dicit ſimplicius ꝙ omnes iſti dicūt aliq̄d ſed nō adiungunt totam cauſam que eſt in hoc ꝙ quia Areſto. in p̄dicamento quātitatis memoriam habuit de contrarijs ⁊ de relatiue oppoſitis cū de magno ⁊ puo diceret ideo conuenienter in pncipio. huius nominis ſignificationem explicauit. ⁊ in p̄dicamento adaliquid dixit relatiua eſſe ſimul natura ſimultati vero opponiť ꝑoritas ideo de ſimul ⁊ priori determinat quid ſint. ne falſis opinionibꝫ nō firmus aīmus traduct⁹ luderetur faciendi vero patiendiꝗ p̄dicamēta ſunt cum quibꝫ q̄ſi motus atꝗ agitatio cōſiderať. ideo naturā ipi⁹ motus explanat. habit⁹ aūt inter alia p̄dicamenta numeratus eſt. iō cōuenienter eius multiplicitatē in fine diſtiguit ¶ Attende ſcđo. ꝙ determinādo de mōis oppōis Primo determīat de relatiue ⁊ cōtrarie oppoſitis eo ꝙ vtrūꝗ extremū eorū eſt ens. ⁊ pmo de relatiue oppoſitis q̄ cōtrarie. ex eo ꝙ vł omis oppō eſt formał̄r relatio vł qꝛ relatiue oppoſita reſpectu eiuſdē nō pmittunt ſe in in eodem neꝗ in actu neꝗ in potētia cōtraria aūt ſucceſſiue habēt fieri in eodem. Et prius determinat de priuatie oppoſitis eo ꝙ puatio eſt minus nō ens q̄ negatio ex eo ꝙ relinquit aptitudinē in ſubiecto ¶ Attēde tcio ꝙ ex illo eodē textu maīfeſte patet. ꝙ puatio ē entitas diſticta ab habitu ⁊ ad excludendū oēs euaſiones q̄s aliq̄ adducūt legendū ē iſtud dcm̄ Boetij. Tres nāꝗ res ſunt in eo qḋ eſt habit⁹. is qui habet. ea res q̄ habeť et habere vt eſt is q̄ videt ⁊ ipe viſus ⁊ ħ ipm qḋ ex viſꝗ fit. diſtāt aūt ⁊ videre ab eo q̄ videt ⁊ ħ ipſuꝫ videre rurſus a viſu. Aliud eſt enī qḋ fit ⁊ is qui facit videre videns aūt opatur. ⁊ ſtatim poſt eodem quoꝗ modo etiam in priuatione. Illic quoꝗ tres ſunt res. is qui priuatur. hoc ipſum quod fit. id eſt priuari. ⁊ ipſum quo quis priuatur. id eſt ipſa priuatio. ꝙ ſi diſtat is qui habet ab eo ipſo quod eſt habitu habere diſtat neceſſario id quod eſt priuari ab eo qui priuatur. ⁊ id quod ē priuari ab ipſa ſcilicet priuatione qua quiſꝗ priuať. et ſtatim poſt non eſt dubium quin cecum eſſe ſit aliud q̄ cecitas. et priuari q̄ priuatio

¶ Attende quarto. ꝙ cū dicit Areſto. aliqua eſſe ſimꝉ natura q̄ cōuertunꝭ ſm cōſequētiam ⁊ vnū nō eſt cauſa alteri. vt ſit videꝭ ſequi ex hoc ꝙ pater nō eſſꝫ cauſa filij hoc debet intelligi ꝙ pater formaliter nō eſt cauſa filij formaliter. tñ id quod ē pater bñ poteſt eſſe cauſa illiꝰ qui eſt filius. Unde Boetiꝰ. Si eneas habuit aſtaneum filiū nō dicimus qm̄ nō fuit eneas cauſa vt aſtaneus eēt ſed nō fuit pater cauſa vt eſſet filius. ⁊c

Queſtio octaua

¶ Utꝝ diuiſiones poſtp̄dicamēti ſiue ſpēꝝ eius ſint conuenienter aſſignate ¶ Arguiꝭ p̄mo. cōtra ſuppoſitū ꝙ ſcꝫ oppō poſſit diuidi q2 omīs diuiſio datur p oppoſita ḡ oppō nō diuidiꝭ. Añs patꝫ p boetiū in libro diuiſionū q̄ dicit ꝙ omīs diuiſio debet fieri p oppoſita. Tenꝫ cōſeq̄ntia. tū p̄mo q2 nulla oppō opponiꝭ alteri. q̄libet aūt ſpēs oppōnis eſt oppō. ḡ vna nō opponiꝭ alteri. eſſet em̄ pceſſus in infinitū in oppōnib2 ⁊ p ꝯñs oppō nō p̄t diuidi Tū ſcd̄o q2 vnū oppoſitoꝝ nō ſeq̄ꝭ ad aliud. relatiue aūt oppoſita ſequūꝭ ad ſe inuicē ḡ nō opponunꝭ Tū tercio. q2 cōtradcōria ſequunꝭ ad oīa oppoſita. ḡ ñ opponunꝭ alijs. Añs patet q2 oīa ꝯtradcōria includūt oppoita Sꝫ ꝯña ꝓbaꝭ q2 vnū oppoſitoꝝ nō ſeq̄ꝭ ad aliō ¶ Scd̄o arguiꝭ q2 oppoſita nō verificanꝭ de eodē ſed illa q̄ aſſignanꝭ p relatiue oppoſitis ⁊ etiā p p̄uatiue oppoſitis ⁊ p cōtrarijs verificanꝭ p eodem ḡ. Minor patet p̄mo de relatiue oppoſitis p p̄hm in capitulo de q̄titate qui dicit ꝙ idē poteſt eē magnū ⁊ puū. Scd̄o patꝫ de p̄uatiue oppoſitis q2 ſm p̄hm ſcd̄o topicoꝝ. cōſeq̄ntia ipo tenet in p̄uatiē oppoſitis. ḡ illa cōſequētia eſt bona omīs videns eſt ſentiēs ḡ oīs cecꝰ eſt inſentiēs. ⁊ ſi aliquis ſit audiens ipe eſt ſentiens. ḡ ſi aliqs idē ſit cecꝰ ⁊ audiēs ipe erit ſenſibilis ⁊ inſenſibilis. Patꝫ tercio de cōtrarijs q2 in medio dicto p pticipatōem eſt natura vtriuſꝗ extremi q2 niſi ſic tūc nō differt a medio p abnegationē. Patet q̄rto q2 ſcutū p media pte albū ⁊ p media pte nigrū eſt albū ⁊ nigrū qd̄ patet q2 ip̄m eſt coloratū ⁊ ſm p̄hm ſcd̄o topicoꝝ. quicq̄d eſt in genere vel ab aliquo genere denoīatur ncc̄e eſt ip̄m ineē aliq̄ ſpēs aut ab aliqua ſpē denoīari. ḡ ſcutū eſt albū vꝉ nigrum vel medio colore coloratū ⁊ nō medio colore coloratuꝫ neꝗ magis vnū q̄ alterū. ḡ vtrūꝗ ¶ Arguiꝭ tercō modi poris ⁊ ſimꝉ nō ſunt ſufficienter aſſignati. ḡ. Añs patet p̄mo. q2 p̄hs q̄nto metap̄hice aſſignat multos modos alios ſcꝫ p̄us in loco. p̄us ſm cognitōem ⁊ p̄us ſm motū. Scd̄o q2 q̄t mōis diciꝭ vnū oppoſitorū tot mōis diciꝭ reliquū. Sed p̄us ⁊ ſiꝉ ſunt oppoſita ḡ totꝰ modis diciꝭ vnū ſicut ⁊ reliquū. ⁊ p ꝯñs male aſſignanꝭ q̄nꝗ modi poris ⁊ tm̄ tres ſimul. Tercio q2 p̄us eſt qd̄ eſt p̄ncipio ꝓpinquius ſm p̄hm q̄nto metap̄hice. ſed nullum eſt p̄ncipiū in tpe cū ſit infinitū ſꝫ eundē q̄rto p̄hicoꝝ ergo nihil eſt p̄us in tpe. ⁊ p ꝯñs p̄mus modus nō ē bñ aſſignatꝰ. Quarto ſic. q2 p̄us de quo hic fit ſermo eſt p̄us incōplexis eo ꝙ ꝯña ſubſiſtēdi nō repiꝭ niſi incōplexis. ḡ ſcd̄s modus nō eſt cōuenienter aſſignatꝰ. Seq̄ꝭ etiā ꝙ ens eſſet p̄us deo ⁊ ps integralis ſuo toto ſed h̄ ē falſum. q2 in diffinitōe aliquaꝝ ptiū integraliū cadit totū diffinitio aūt por eſt diffinito. ḡ ¶ Arguiꝭ q̄rto ſic. ſpēs motus nō ſunt cōueniente aſſignate. ḡ. Añs patet Tū p̄rimo. q2 ſm p̄hm q̄nto phiſicoꝝ. generatio et corrupcio nō ſunt motꝰ. Tū ſcd̄o q2 nullū genus ē cōmune q̄litati ⁊ q̄titati ſed motus augmentatōis eſt in genere q̄titatis ⁊ alterationis eſt in genere q̄litatis. ḡ Tū tercio q2 in genere q̄litatis eſt tm̄ vna ſpēs motus ſcꝫ alteratio; ⁊ ſiꝉr in genere vbi ſcꝫ motus localis. ergo etiā in genere q̄titatis eſt tm̄ vna vꝉ ſi ſint due a ſiꝉ in alijs generib2 erūt due. Tū quarto. q2 ſm p̄hm tercº phiſicoꝝ. tot ſunt ſpēs motus q̄t ſunt ſpēs entis. ḡ nō erūt tm̄ ſex. quas hic aſſignat Areſtotiles

In oppoſitū

arguiꝭ autoritate philoſophi in textu pro ſolutōne iſtius queſtionis ſoluende ſunt quattuor queſtiones ptiales

Queſtio prima

Utꝝ oppō ſit aliqd̄ cōmune vniuocū q̄ttuor ſpēb2 oppoſitionis Ad qd̄ rñdeꝭ cōmuniter ꝙ oppō ē vniuoca oppoſitioni cōtrarie ⁊ oppōni relatiue ex vna pte ⁊ oppoſitioni p̄uatiue ⁊ oppoſitōi cōtradictorie ex altera pte Unde oppō que eſt cōis oppoſitioni relatiue ⁊ contrarie eſt ens reale vniuocū i p̄is. ſed oppō que eſt cōis oppoſitioni cōtradictorie ⁊ p̄uatiue eſt ens rōnis. Et etꝫ ex hoc patet ꝙ qñ diuidiꝭ oppō in iſta quattuor mēbra tūc nō eſt diuiſio vniuoci in ſua vniuocata ſed eſt diuiſio alicuiꝰ equoci in equocata. eo ꝙ ēti realiꝰ ⁊ enti rōis nō eſt aliqd̄ cōe vniuocū. ſed hoc eſt cōtra intētionem Boetij in cōmēto ptractātis iſtā queſtionē qui ſic inquit. Hic ergo cōtendiꝭ vtꝝ equocatio quedam circa has q̄ttuor diuerſitates ſit an ad ip̄m qd̄ dicimꝰ oppoſitionē generis ꝙ vice p̄diceꝭ ⁊ ſit vniuocū. ſꝫ i h̄ ſtoicorū peripateticorū q̄ diuerſa ſentētia fuit. ⁊ ipſi inter ſe peripatetici diuerſa ſectati ſunt. alijs aūt peripateticꝭ placet nonⁿ h̄ oppoſiti de ſubiectis equoce p̄dicari qm̄ Areſto. dicit de oppoſitis quotiēs ſolent opponi ⁊ quotiens ad multiplicitatē ptinē. Sed qui melius iudicauere hi oppoſitionis nomē loco gn̄is dicūt debere p̄dicari. idcirco qd̄ cū nomē oppōis de ſubiectis q̄ttuor oppoſitionib2 p̄diceꝭ. Ab his quoꝗ diffinitio non abhorret. ſunt em̄ oppoſita que in eodē ſm idē in eodē tpe circa vnū in eandeꝗ rem ſiꝉ eſſe nō p̄nt. ⁊ oſtēdit ꝙ hec diffinitio cōuenit oibus oppoſitis. Et ſtatim cōcludit quare ſi ea q̄ ſub oppōne ponunꝭ oppōnis nomē diffinitionēꝗ ſuſcipiūt q̄re ñ ē dubiū oppōeꝫ ñ equoce ſꝫ vniuoce p̄dicari. Ex hoc ſole luciđꝰ pateꝫ reſpōſionē alterius opinionis nō cōtinere ꝟitatē. iō p ſolutōe q̄ſtiōis ¶ Attēde ꝙ oppō poreſt capi duplr̄. vno mō fundamētaliter p eo ſcꝫ qd̄ eſt fundamentū oppōnis eo mō quo dicimꝰ duo alba eē fundamēta ſiꝉitudis. Alio mō capiꭍ oppoſitio formaꝉr p ipa ſcꝫ formali rōe oppōnis ⁊ hoc duplr̄. vno mō vt eſt paſſio entis ⁊ ſic cōſideraꝭ a metaphiſico ⁊ abſtrahit ⁊ a poſitiuo ⁊ p̄uatiuo. Alio capiꝭ p relatione rōis fundata in talib2 fundamētis q̄ opponunꝭ ⁊ ſic cōſideraꝭ a logico

Dic primo

ꝙ oppō capta ſcd̄o mō ē ens reſpectm̄. patet q2 totū eius eſſe eſt ad aliō Et ex hoc ſequiꝭ correlarie ꝙ oppō nō eſt nomē collectiuū ſicut q̄dam fingūt. Unū oīe oppoſitū diciꝭ ad aliud oppoſitum ⁊ non ad ſe. ¶ Dic ſecūdo ꝙ oppō eſt reſpectus diſq̄pantie traſcendens et intrinſecus adueniens Patet prima ps. q2 oppō ſemp cōſurgit interꝰ extrema diuerſarū rōnū cū ſm eandē rōem nūꝗ alterum alteri

oppõnat̄. Secũda pars pꝫ. q: oppoſitio ↄuenit rebus
de omnibꝫ generibus. et ↄuenit enti anteꝗ̃ deſcendat
in decẽ genera. ſicut de ſepꝫ. q: ens diuidit ꝑ finitum
et infinitũ q̃ opponunt̄. anteꝗ̃ diuidat̄ in decẽ pdica/
menta. Tercia pars pꝫ. q: ille reſpect⁹ imediate con/
ſurgit poſitis extremis. ¶ Dic tercio ꝙ oppoſitio pri/
uatiua et ↄtradictoria nõ ſunt ſolũ relationes rõnis.
Patꝫ de oppoſitõe priuatiua cui⁹ vtrũqꝫ extremũ eſt
ens reale. licet ꝑuatio nõ ſit ens poſitiuũ. Vñ ridicu
lum eſt dicere ꝙ habit⁹ et priuatio opponãtur ꝑ ſoluꝫ
op⁹ noſtri intellect⁹. circũſcripta em̃ quacũqꝫ opatõe
intellectus adhuc cecitas oppoñit̄ viſui. Sꝫ de ↄdi
ctoria oppõne pꝫ. q: dicit phs ꝙ ſic affirmatio et nega
tio opponunt̄. ita et res q̃ ſub vtroqꝫ ſcꝫ affirmatione
et negatõe eſt opponũt̄. Unde ſi nõ ſedere ineſſꝫ homĩ
ab aĩa: tũc circũſcripto ope rõnis ſortes ſemꝑ ſederet
qḋ eſt abſurdũ. ¶ Dic quarto. ꝙ oppoſitio. pdicatur
vniuoce de q̃tuor generibꝫ oppoſitionũ. Patꝫ ꝑ diffi/
nitionẽ vniuocoꝝ pdicat̄ em̃ ſm nomen et ſm rõnem
de omnibꝫ ſuis ſpẽbus. ſicut ex autoritate ſuperi⁹ alle
gata patuit. Nec valet rõ alterius opinionis. q: nec
oppoſitio ꝑuatiua nec ↄtradictoria ſunt relatiões rõ/
nis. ¶ Sed ↄtra hoc arguit̄ q̃druplicit̄. Primo ſic
reſpect⁹ realis nõ eſt ad nihil. ſed alteꝝ extremũ con/
tradictõis et etiã priuatiue oppoſitõis eſt ad nihil. g̃
nõ ſunt relatões reales. Minor patꝫ de ſe. ¶ Scđo ſic
ad relatõem realẽ requirit̄ ꝙ vtrũqꝫ extremũ ſit rea/
le. ſed ſic eſt de oppoſitõe ↄtradictoria. g̃ ꝛc̃. ¶ Tercio
ſic. genus poſitiuũ dꝫ habere ſpẽs poſitiuas. ſed ſpẽs
oppoſitõis nõ ſunt poſitiue. ſicut patꝫ de oppoſitõe cõ
tradictoria. ¶ Quarto ſic. enti et nõ enti nihil eſt vni/
uocũ. ↄtradictio aũt eſt nõ ens. igit̄ ꝛc̃. ¶ Ad iſta ar/
gumẽta dicendũ eſt ꝙ oppoſitio nõ dicit̄ relatio rati/
onis ſic ꝙ ſit fabricata ab anima. ſed ipſa eſt realis. ſi/
cut patuit. nõ tñ eſt relatio realis poſitiua. ſed tm̃ pri
uatiua. maxime loquẽdo de oppoſitõe ↄtradictoria.
de q̃ eſt difficultas ad pñs. licet em̃ priuatio bñ poſſit
fundari in ente poſitiuo. tñ ens poſitiuũ nõ pt funda/
ri in priuatione. Nã ↄtradictio in re nõ dicit niſi incõ
patibilitatẽ extremoꝝ. et ↄnotat reſpectuꝫ oppoſitõis
eodẽ modo. ſicut identitas ↄnotat reſpectũ eiuſdẽ ad
ſe. et dicit negatõem oĩs diſtinctõis ſiue indiuiſioneꝫ
eſſentie q̃ eſt circũſcripto ope intellect⁹. Utꝝ aũt iſta
negatio de⁹ nõ eſt lapis. ſit circũſcripto ope intellect⁹
videt̄ aliquibꝫ ꝙ ſic. ex eo ꝙ dicit ꝑfectõem ſimplicit̄
et etiã formalitatẽ diſtinctã a ſua formatõe. et tũc fa/
cile dicerem⁹ ꝙ ↄtradictio eſſꝫ relatio realis. ſed de h̄
alibi. Et ꝑ h̄ pꝫ ſolutio ad argumẽta iã dicta

Queſtio ſecũda vtꝝ

Priuatio et habit⁹ inſint ſuis ſubiectis ordine q̃dam
¶ Pro cui⁹ ſolutõe attende pmo ꝙ triplicit̄ ↄtingit
ꝑuatõem et habitũ fieri circa idẽ ſubiectũ. Uno mõ
circa idẽ ſubiectũ numero. et ſic ſortes dicit̄ cec⁹. Alio
mõ circa idẽ ſubiectũ in genere ꝓpinquo. ⁊ ſic talpa di
citur ceca. quia ſuũ genus quod eſt animal eſt aptum
natũ videre. Tercio mõ circa idem ſubiectũ in genere
remoto. et ſic planta dicitur ceca. quia ſuũ gen⁹ remo
tum quod eſt aĩatum dicitur videre. ¶ Attende ſecũ/
do. ꝙ habitus poteſt duplicit̄ accipi. Uno modo pro
ipſa forma poſitiua inherẽte alicui ſubiecto Alio mõ
capitur magis ↄmuniter. ſcꝫ pro ipſa forma poſiti/
ua vel pro preuijs diſpoſitionibꝫ que diſponũt ſubiec/
tum ad tale formã. ¶ Attẽde tercio. ꝙ priuatio pt du/
pliciter accipi. Uno mõ pro diſcretõe forme poſitiue
ineriſtentis ſubiecto. et ſic opponit̄ habitui primo mõ
Alio mõ accipitur priuatio pro carentia forme in ſub
iecto apto nato. ſiue iſta forma prefuerit in ſubiecto ſiuẽ
non. dũmodo tñ ſubiectũ ſit naturaliter inclinatũ ad
talem formã. ſiue dũmodo hꝫ aptitudinẽ ad talẽ for
mã. et ſic hõ cecus natus dicit̄ viſu priuat⁹. dato ꝙ nũ
ꝗ̃ habuerit viſum. dũmõ tñ habuit aptitudineꝫ ad
videndũ. ¶ Attende quarto. ꝙ duplex eſt priuatio. q̄/
dam eſt q̃ negat actũ tm̃ relinquẽdo potentiã. et a ta
li bene pt fieri regreſſus ad habitũ. Alia eſt q̃ negat ac
tum et potẽtiam. et a tali nunꝗ̃ poteſt fieri regreſſus
Unde priuatio pmo mõ accepta ẽ a principio extrin
ſeco ſicut tenebre in corpore diaphono: priuatio aũt ſe
cũdo mõ eſt a principio intrinſeco. ſicut cecitas eſt ab
eo qui deſtruit ꝑncipia viſus intrinſeca

Dic primo.

ꝙ nõ omnis priuatio
preſupponit habitũ ac/
tualiter prefuiſſe in ſub
iecto. ſed bene preſupponit aptitudinem ad habitum
Patꝫ de priuatõe que eſt in ceco nato. que nõ preſup/
ponit habitũ. ¶ Dic ſecũdo. ꝙ aliq̃ priuatio non pſup
ponit aptitudinẽ in ſpecie. ſed ſolũ in genere ꝓpinquo
Patꝫ de talpa. q̃ inqꝫtum aĩal eſt apta nata eſt vide/
re et nõ videt. ¶ Dic tercio. ꝙ nulla ꝑuatio eſt in ali/
quo ſubiecto q̃n preſupponat actuꝫ vel aptitudinẽ in
ſubiecto. Patꝫ ꝑ diffinitionem ꝑuatõis. ¶ Dic quar
to ꝙ a priuatõe cuius ꝑncipiũ eſt intrinſecũ nõ pt fi
eri regreſſus in habitũ ſaltem naturalit̄. licet bene a
ꝑuatione cuius principiũ eſt extrinſecuꝫ. Prima pars
pꝫ ꝑ areſto. in caplo de oppõne. Secunda pars pꝫ: q:
de tenebris pt fieri regreſſus ad lucẽ.

Queſtio tercia vtꝝ

Diffinitiones et ꝓprietates ↄtrarioꝝ ſint a pho ↄue/
nienter aſſignate. ¶ Pro cui⁹ ſolutõe attende pmo. ꝙ
cũ dicit phs (Neceſſe eſt alterũ ↄtrarioꝝ imediatoꝝ
ſp ineſſe ſuſceptibili) non eſt intelligendũ diſiunctiue.
ſed diſiũctim. Unde nõ ẽ neceſſe ſanitatẽ ſp ineſſe aĩa/
li. neqꝫ eſt neceſſe egritudinẽ ſp ineſſe aĩali. ſicut de ſe
notũ eſt. neceſſe eſt tñ ſanitatẽ vel egritudinẽ ineſſe aĩa
li ꝗ̃ diu eſt aĩal. Unde nõ eſt ponendũ corp⁹ neutruꝫ
qḋ ſcꝫ nec eſt ſanũ nec egrũ. poteſt tñ poni corp⁹ ſanuꝫ
parũ diſtans ab egro. et ſi q̃ hoc velint appellare cor
pus neutrũ. nõ tñ ↄtradicũt areſtoteli. ſemꝑ em̃ corpi
ineſt ſanũ vel egrũ ſiue ſit neutꝝ ſiue non. Dicũt tamẽ
aliq̃ ꝙ in ↄtrarijs imediatis nõ ſemꝑ neccẽ eſt alterum
ineſſe ſuſceptibili. ſed ſufficit ꝙ aliqḋ ſibi ſile in ſpe/
cie inſit ſuo ꝓprio ſuſceptibili. nõ em̃ oportꝫ hãc egri/
tudinem vel hãc ſanitatẽ ſp ineſſe aĩali. ſed ſufficit ꝙ
hec vel ſibi ſilis inſit. ¶ Attẽde ſecundo. ꝙ inter aliq̃
pt eſſe q̃druplex mediũ. Primũ eſt mediuꝫ ꝑ incluſio
nem. ſicut totũ ↄpoſitum inter materiam et formam
eo mõ quo dicit boeti⁹ ꝙ areſtoteles relict⁹ extremis
determinat de medio. Aliud eſt mediũ ꝑ abnegatõeꝫ
ſicut lapis nec eſt iuſtus nec iniuſt⁹. Terciũ eſt medi/
um ꝑ excluſionẽ. ſicut medij colores excludunt extre/
mos. Quartũ eſt mediũ ꝑ participationẽ. ſicut tepidũ

mediat inter calidū et frigidum ❡ Attende tercio. ꝙ cū dicit arestoteles impossibile esse ignē frigidū. nō dꝫ intelligi ꝙ hoc sit simpliciꝰ impossibile. sed ꝙ hoc sit impossibile naturaliꝰ. si eīm aliq̄ caliditas hꝫ aptitudinē ad hoc ꝙ sit sine subiecto. pariformiter et q̄libꝫ alia. licet hoc naturaliꝰ fieri nō possit ❡ Et si forte arguas. q2 dicit aresto. in scđo thopicoꝝ ꝙ si aliqđ p̄dicatū assigneꝰ inesse alicui subiecto oportꝫ videre si cōtrariū illius sibi possit inesse. et si nō destruendū est problema. Posset q̄s dicere ꝙ hoc veꝝ est nisi alterū insit a natura Vel dicaꝰ ꝙ ꝯ̄ria sūt nata fieri circa idē nō tñ oꝫ ꝙ circa qđcunq̄ subiectū vnū est natū fieri et reliquū. et sic q̄uis frigitas non sit nata fieri circa ignē. tñ caliditas et frigiditas sunt nate fieri circa aliqđ vnū et idem subiectū. vt circa aquam ❡ Attende quarto. ꝙ hec ꝓpositio phī q̄ dicitꝰ. si vnū ꝯtrarioꝝ sit. nō est necesse reliquū esse. dꝫ intelligi de necessitate absoluta. Nam in scđo de celo et mūdo dicit arestoteles. ꝙ si vnū ꝯtrarioꝝ est in natura. necesse est reliquū esse. sed hoc dꝫ intelligi necessitate ꝯditionata. si enim ꝯtraria debēt agere ad inuicē et p suas actōes causare generatōes et corruptōes. tūc necesse est ꝙ si vnū sit in natura etiā et alteꝝ. Cū aūt dicit aresto. cōtraria esse posita sub eodē genere. hoc dꝫ intelligi de genere logicali. iusticia eīm et iniusticia ponunꝰ in diuersis generibꝫ moralibꝫ. Cū aūt dicit ꝯtraria esse diuersa genera. hoc dꝫ intelligi de generibꝫ moralibꝫ. nā malū et bonū sunt in eodem genere logico. sunt tñ diuersa genera moralia ❡ Dic ergo breuiꝰ ad questionē ꝙ diffinitiones et ꝓprietates ꝯtrarioꝝ sunt sufficienter assignate. vt patet ex dictis.

❡ Questio quarta

❡ Utrū modi p̄oris sint a pħo sufficienter assignati

❡ Pro cuiꝰ solutōe Attēde p̄mo. ꝙ fm aresto. q̄nto methaphisice caplo de p̄ore. generalis rō p̄oris in oībus modis est esse ꝓpinquiꝰ p̄ncipio. igiꝰ quot modis p̄t aliq̄d esse ꝓpinquiꝰ p̄ncipio. tot sunt modi prioris. sꝫ hoc p̄t pluribꝫ modis accidere. sicut in eodē hoc manifestū est. et ideo possent plures modi p̄oris assignari q̄ꝫ hic enumeranꝰ. sed hic solū enumeranꝰ modi prioris qui sunt p̄ncipaliores et q̄ deseruiūt ad ꝓpositū. Unde p̄mꝰ modus deseruit ad ꝓpositū. q2 fm ipsū videꝰ substātia p̄cedere accn̄s. Un̄ septimo metaphisice dꝫ. substātia p̄cedit accn̄s tpe. Scđs āt modꝰ q̄ ē in ꝯsequendo maxime est hic ad propositū. q2 fm illum modū supiora sunt p̄ora suis inferioribꝫ. Siliter q̄ntus modus q̄ est in causando est hic ad ꝓpositū. q2 substantia est cā oīm accn̄tium. Siliter terciꝰ modꝰ deseruit ad ꝓpositum. q2 fm eū aliq̄d dicitꝰ p̄us ordine cognitōis. et sic superiora sunt priora inferioribus. Quartꝰ etiā modꝰ aliq̄ mō deseruit ad propositū. q2 fm eū inferiora sunt p̄ora superioribꝫ. sicut prima substantia p̄or est secūda. eo ꝙ est pfectior. Vel possꝫ dici ꝙ tres modi q̄ sunt p̄us tpe. natura. et ordine. nō sūt p̄ncipaliꝰ intenti. sed solum ponunꝰ ad declaratōem alioꝝ. ❡ Attende scđo. ꝙ aliquid esse p̄us natura p̄t intelligi dupliciꝰ Uno mō ꝙ sit p̄us natura ita scꝫ ꝙ ip̄m pōt naturaliter existere sine alio. qđ dependet ab eo in esse et nō ecōtra. et isto modo genꝰ est p̄us natura suis spēbus. Alio mō dicitꝰ aliquid prius natura qđ fm suū ꝯceptum formalem et ꝯpletum potest p intellectū prescindi ab alio. et sic dicimus ens esse prius natura deo. et genus suis spēbus. nō ꝙ ens sit aliqua prior natura. sed est bene prior cōceptus realis. et illo modo debet intelligi diffinitio prioris natura. qua dicitꝰ. prius natura est illud qđ potest existere sine alio et non econtra. Nō eīm intelligo ꝙ genus p̄t existere sine omnibus suis spēbus. licet bene posset existere sine aliquibus. sed genus in suo ꝯceptu formali non includit spēm ❡ Et si forte arguas ꝙ hec ꝯsequentia est bona ens est. ergo deus est. ergo ꝯceptus entis non est prior. Dico ꝙ hec ꝯn̄a solum tenet gratia materie. ex eo scꝫ ꝙ ꝯsequens est necessariū. ꝙ si nō esset necessarium ꝯn̄a nihil valeret ❡ Attende tercio. ꝙ ex exemplo q̄nti modi prioris et ꝯueniētia quā ponit arestoteles inter affirmatōem et negatōem et rem que subiacet affirmationi et negationi. videꝰ haberi ꝙ sicut contradictoria oppositio est in vocibus siue in ꝯceptibus. ita et in rebus. et similiter veritas que est in re que est cā veritatis que est in orōne. et per ꝯsequens q2 veritas et oppositio sunt passiones propositōis. videꝰ sequi ꝙ sint ponende ꝓpositōes reales. siue propositōes que sunt composite ex rebus prout res distinguūtur ꝯtra signum. Unde ꝯceptus significāt imediate res. et non significant res incōplexas si ꝯceptus sint ꝯplexi. ergo significant aliquas res ꝯplexas. ita ꝙ illa res nō est ꝯposita ex vocibus neq̄ ex ꝯceptibꝫ. sed ex alijs rebꝰ. sicut hominē esse aīal. neq̄ significat hominē nec animal. sicut alibi deducetur. Nō est tñ intelligendū ꝙ ꝯpositio rei cū re sit preter opus intellectus. sed est precise ab intellectu ꝯponente vel diuidente. sed de hoc alibi latius practicabiꝰ ❡ Dic ḡ breuiter. ꝙ modi prioris sint sufficienter assignati. sicut patet ex dictis

❡ Ad rōnes

In oppositū. ❡ Ad primā dicitꝰ. ꝙ non oportet mēbra diuisionis esse formaliꝰ opposita. sed sufficit ꝙ sint opposita capiendo oppositionem generaliter. scꝫ pro quacūq̄ repugnantia. et sic ē in proposito. q2 licet membra nō opponātur aliq̄ istoꝝ quatuor modorū. opponūtur tñ oppositione generali. q2 scꝫ sunt disparata ad que virtualiter sequiꝰ oppositio ❡ Ad secūdam ꝓbatōem dicitꝰ ꝙ membra huiꝰ diuisionis nō sequūtur ad se inuicē. q2 hec diuisio dicitꝰ de scđis itētōibꝫ. et ideo licꝫ sequiꝰ. h̄ est albū et nigꝝ ergo est albū et non albū. vel hoc est cecū et videns. ḡ est cecū et non cecum. nō tñ sequiꝰ. hec sunt opposita p̄uatiue et ꝯtrarie. ergo sunt opposita ꝯtradictorie. nec sequiꝰ. ꝙ si aliqua oppositio ē oppositio ꝯtraria aut p̄uatiua ꝙ sit cōtradictoria ❡ Ad secūdā dicitꝰ concedendo maiorē et negando minorem. Et ad p̄mā probatōem dicitꝰ. ꝙ licet relatiue opposita verificentur de eodem respectu diuersoꝝ. non tñ respectu eiusdem qđ requiriꝰ ad rōnem oppositoꝝ. sicut patuit in diffinitione quam assignat boetius ❡ Ad scđam ꝓbatōem dicitꝰ ꝙ cōsequentia in ipso nō tenet in priuatiue oppositis nisi p̄uatio habitus supioris restringatꝰ p habitū inferiorē. Et ideo sic deberet argui. videns est sensibilis. ergo cecus est insensibilis sensu visus ❡ Ad terciā ꝓbatōem dicendū ꝙ in tali medio nō est pfecte aliqđ extremū. sed solū in esse remisso. et ideo nullū illorum denoīat subiectū ❡ Ad q̄rtam ꝓbatōem dicitur. vno modo ꝙ scutū nō est coloratū. eo ꝙ nullo colore est co-

loꝛatum. ſed bene eſt coloꝛata. Vel ſi ꝯcedat᷑ ꝙ ſit coloꝛatū pt dici ꝙ nō ſequit᷑. ergo eſt album et nigrū vel medio coloꝛe coloꝛatū. Et ad phm dicit᷑. ꝙ in accidentibꝫ eſt duplex modꝰ denoīandi. ſcꝫ ſm eſſe et ſm ineſſe. Et ideo ſi ſcutū ſit coloꝛatū. tūc ſcuto ineſt albedo vel nigredo vel mediꝰ coloꝛ. non tn̄ opoꝛtꝫ ꝙ ſit albū aut nigrum aut medio coloꝛe coloꝛatū. qꝛ in accidentibus ab ineſſe ad eſſe nō ſemꝑ valet ꝯn̄a. ſicut alibi pꝫ. ¶ Ad terciā dicit᷑ negādo añs. Et ad ꝓbatiōeꝫ pꝫ ſolō ex dc̄is. Ad ſecūdā ꝓbatiōem ꝯcedit᷑ ꝙ ſimul dicit᷑ tot modis quot modis et ṗus. ſed tn̄ phus non enūerat h oēs modos. vel qꝛ ſufficient᷑ pn̄t haberi per modos pꝛioꝛis. vel qꝛ illi quos ponit ſufficiūt ad ꝓpoſitū. Ponit em̄ duos modos q̊rum vterqꝫ opponit᷑ ſecūdo modo pꝛioꝛis. Et adiūgit ſimul tp̱e. vt ceteri innoteſcant. Ad terciam pꝛobationeꝫ dicit᷑. ꝙ q̄uis ſm phm tempus nō habuerit ṗncipiū ſue duratōis. cum non inceperit eſſe. tn̄ in tp̱e eſt ṗncipiū ꝯtinuās ꝑtes eius. et illud eſt tempus pn̄s. Et ſic ṗus et poſterius tp̱e ſumūtur ꝑ reſpectum ad pꝛeſens. ita ꝙ illud dicit᷑ ṗus in ꝑ̄teritis qđ eſt remotius a pꝛeſenti. et illud dicitur ṗus in futuris qđ eſt ꝓpinquius pꝛeſenti ¶ Ad q̈rtam ꝓbatōem dicit᷑ ꝙ aliqñ inter pꝛopoſitiones eſt cōſequentia rōne aliquoꝝ incōplexoꝝ. et ſic illud icomplexum poteſt dici ṗus ſm ꝯſeq̄ntiaꝫ. rōne cuiꝰ aliud infert ꝯſequens. Et ad confirmationes pꝫ ſolutio ex dictis. Unde licet pars integralis ſit ṗoꝛ toto ſm aliquē modū ṗoꝛis. totum eſt ṗus ſm aliū modū ṗoꝛis. ¶ Ad q̈rtam dicitur negando añs. Et ad pꝛimam pꝛobatōem dicitur. ꝙ phus in q̇nto phiſicoꝛum accipit motū pꝛopꝛie pꝛo mutatione ſucceſſiua. hic auteꝫ capitur generaliter ſicut in tercio phiſicoꝝ. vt eſt ꝯmunis ad mutationem ſucceſſiuam et inſtantaneā. ¶ Ad ſecūdam pꝛobationem dicit᷑ ꝙ nō ſunt ſpecies pꝛopꝛie capiendo ſpēm. ſed ſunt quidam modi ſpēales. Ad terciā dicit᷑. ꝙ ſicut in genere qualitatis eſt tm̄ vna ſpecies motus. et etiā in genere vbi. ſic etiā in genere q̄ntitatis. ſed illa ſpēs non eſt nominata generali noīe. ſed ſoluꝫ in ſpēbus que ſunt augmentatio. diminutio: ⁊c̄. Siliter dicendū eſt de generatione et coꝛruptiōe. Ad q̄rtam ꝓbatōem dicit᷑ ꝙ tot ſunt ſpēs motus quot ſūt ſpēs entis acquiſiti per motum. ſed non opoꝛtet ꝙ tot ſint ſpēs motus quot ſunt pꝛedicamēta. ſed quot ſūt pꝛedicamenta acquiſita per motum. tot etiā ſunt ſpecies motus ⁊c̄..

¶ Finitur liber pꝛedicamentoꝝ Areſtotelis

Iſte liber Perihermenias. i. de enūciatione ſiue interpꝛetatōe. pꝛima ſui diuiſione diuidit᷑ in duos libꝛos partiales. In ṗmo determinat᷑ de enūciatione de ineſſe cuius ſcꝫ ꝑ̄dicatū et ſubiectū ſunt ſimplicia. Et diuidit᷑ in ꝓhemiū. et ī tractatū. In ꝓhemio tangit oꝛdinē dicendoꝝ. Et diuidit᷑ in tres partes. In ṗma oſtendit de q̇bꝫ determinanduꝫ eſt in hoc libꝛo. et ea enumerat. dicens ꝙ oꝫ ṗmo ꝯſtituere quid ſit nomen ⁊ q̇d verbum. et poſtea q̇d affirmatio. i. oꝛatio affirmatiua. et q̇d negatio. id ē oꝛatio negatiua. et q̇d enūciatio: et q̇d oꝛatio (Sunt ḡ ea) In hac ſecūda parte intendit docere ſuboꝛdinationē eoꝝ q̄ ſignificant et ſignificant᷑. dicens (ꝙ ea que ſunt in voce ſunt note) id eſt ſigna eaꝝ paſſionū. i. cōceptuū (que ſunt in aīa. et ea q̄ ſcribuntur). i. ſcripture (ſunt note eoꝝ que ſunt in voce). i. ſignificata ꝑ voces. Eſt aūt cōuenientia inter voces et ſcripturas. qꝛ ſicut littere non ſunt eedem apud oīes. ſic nec voces ſunt eedē apud oīes. Eſt aūt ꝯuenientia inter paſſiones aīe et res ad extra. qꝛ ſicut res ad extra eſt eadem apud oēs. ita paſſiones aīe q̄ ſunt naturales ſilitudines rerū ſunt eedem apud oēs. Sed cuꝫ dicit (Et de his) excuſat ſe dē amplioꝛi determinatōe de ipſis ꝯceptibꝫ et rebus. Et dicit (ꝙ hoc eſt alteriꝰ negotij) et dictū eſt de eis in tercio de aīa ¶ (Eſt aūt) In hac tercia parte intendit hanc ꝯcluſionē. Vocū q̇dam ſunt ꝯplexe verū vel falſum ſignificātes. vt enūciatiōes. q̄dam vero incōplexe nō ſignificantes verū vel falſum. vt noīa et verba. Et ꝙ quēadmodū. i. ſicut in anima aliquis eſt intellectꝰ. id ē ꝯceptꝰ q̄ eſt ſine vero vel falſo. alius vero q̇ ſignificat verū vel falſum (Sic etiā ē in voce) Primā ꝑtem declarat. qꝛ circa ꝯpoſitionē et diuiſionē intellectꝰ eſt veritas et falſitas. Scdam partem declarat. qꝛ nomina et verba ſine ꝯpoſitiōe et diuiſione ſunt ſilia intellectui qui eſt ſine vero ⁊ falſo. qꝛ hō vel albū ſi nō addat᷑ aliqđ ꝟbū. nō ſignificat veꝝ aut falſum. Et hoc ꝓbat a ſigno ſiue ꝑ locū a maioꝛi. qꝛ licet hoc nomē hircoſeruꝰ aliquid ſignificet. tn̄ non ſignificat verū aut falſum ſi nō addat᷑ ei aliq̇d eſſe vl̄ non eſſe ſimplicit᷑. i. in materia naturali. vel ſm tempꝰ id eſt in materia ꝯtingenti. vel aliter ſimplr̄. i. ſm tp̄s pn̄s. vel ſm tp̄s. i. ſm tp̄s ꝑ̄teritū vel futurū ¶ Circa hūc textū Attende ṗmo de oꝛdine iſtiꝰ libꝛi ad alios libꝛos logice. Unde ſicut dicit phus in tercio de aīa duplex eſt opatio intellectus. Prima eſt ſimpliciū in

telligentia ſm quam intelliguntur res ſimplices et in cōplexe. Scđa vero eſt ɔpoſitio et diuiſio ſm quā intellect⁹ format ɔceptus ɔplexos ɔponendo vel diuidendo ab inuicē res ſimplices. Et addit tercia opatio ſm quā intellect⁹ diſcurrit ab vno in aliud. ſcȝ a notis ad ignota. Unde de ſimplicibꝫ que ptinent ad primā opatōem intellectus eſt liber predicamentoꝝ. De ɔplexis aūt que ptinent ad ſecūdam opationem eſt liber periherméniaꝝ. intellectus eīn ɔponendo et diuidendo format enūciatōem de qua eſt preſens intentio. Sed in tota noua logica determinat de his que ptinent ad terciā opatōem intellect⁹. in qbus pceditur a notis ad ignota. Cū ergo iſta q̄ cadunt ſub prima opatione intellectus ſint partes eoꝝ. q̄ cadunt ſub ſecūda opatōe. ideo ad hunc libꝝ ordinat liber p̄dicamentoꝝ. ſed illa q̄ cadūt ſub ſcđa opatōe intellectus ſunt partes illoꝝ que cadūt ſub tercia. ideo liber iſte ɔuenienter ordinat ante libros noue logice: Unī alphorabi⁹. intentio logice eſt diffinire et pbare et diſcernere vitioſa a nō vicioſis ſiue vera a falſis. Ex his aūt magis neceſſaria eſt probatio. que quidem ɔpoſita eſt. Probatio eīn non pt ordinari niſi ex duabꝫ ɔpoſitionibꝫ. in omni aūt ɔpoſitōe eſt predicatū et ſubiectum. in omni aūt p̄dicato et ſubiecto dictio eſt. igitur ¶ Attende ſecūdo qꝫ titulus hui⁹ libri eſt. Incipit liber perihermenias. Unī perihermenias. i. qđ ē de interpretatione. peri nanqꝫ grece ſignificat tātū ſicut de latine. et hermenias hȝ hermenias in genitiuo tantū valens ſicut inteptatio. Unī greci indifferent gtō et ablatiuo vtentes dicūt perihermenias. id eſt de interpretatōe. Unī boetius in ɔmento. quare qm̄ nō de oratōe ſola. ſed etiā de verbo et nomine. nec vero de ſola locutione. ſed etiā de ſignificatiua locutione q̄ eſt interpretatio ab areſtotele tractat. qm̄ in verbis atqꝫ noībus et in ſignificatiuis locutōibꝫ nomē interpretatōis aptat a ɔmuni noīe eoꝝ de qbꝫ in libro h̄ tractabit. ergo de interpretatione iſte liber ē inſcript⁹ ¶ Attende tercio. qꝫ vt dicit auicēna in prima parte logice ſue qꝫ ad ɔſiderationē dictionū ducit nos neceſſitas. Nā logicus in eo qꝫ logicus non hȝ occupari circa verba niſi ad loquendum et dicenduȝ. ſi eīn poſſemus dicere ſolo intellectu non indigeremus verbis. Pꝫ ergo logicus ɔſiderat de vocibus hoc eſt per accidens et ſecundaria intentione. Unde ſi mutus poſſet habere artem ſilogiſandi et demonſtrandi nullo mō indigeret vocibus. et tñ hoc non eſt ipoſſibile qꝫ ſurd⁹ a natiuitate habeat logicam ¶ Attende quarto. qꝫ aliter determinat in libro predicamentoꝝ de ſimplicibꝫ. et aliter hic de nomine et verbo. Unde boetius dicit. qꝫ intentio huius libri differt a numeroſitate predicamentoꝝ in denariā multitudinem. qꝛ in hoc libro determinat de vocibus ſignificatiuis inquantum per eas intellect⁹ animi deſignatur. et inquantum ex ipſis fiūt orōnes ɔpoſite Sed in libro p̄dicamentoꝝ determinat de ſignificatiuis rerū vocibꝫ abſolute. et inquantum p eas animi intellectus ſignificatur. Nec tñ propter hec verba credendū eſt p̄dicamenta ſolū eſſe voces. vel in libro perihermenias ſolū determinari de vocibus. vt aliqui fingūt qꝛ in eodem ɔmento dicit ſtatim boetius. Nā qm̄ decem res in natura oīm reperiuntur. decē quoqꝫ intellectus quos noīa et verba ſignificāt. ideo decem erunt p̄dicamenta q̄ nominibꝫ verbiſqꝫ deſignātur. Ex hoc manifeſte patȝ qꝫ decem predicamenta nō ſunt ſolum decem voces. ſed etiā decem res ſignificate p voces q̄ in omniū rerū natura reperiūtur. Circa hūc textū

¶ Querit Utrū ad habendū ɔpletā notitiā de enūciatōe ɔuenienter areſtoteles in principio huius libri ſubordinatōem iſtoꝝ ſignoꝝ ſcripture vocis et ɔceptus et eoꝝ ordinam poſuerit ¶ Arguit primo ɔtra ſuppoſitū. quia principalis intentio in hoc libro eſt determinare de interpretatione tanqꝫ de ſubiecto adequāto. ſicut patet ex dictis boetij. igitur iſtud preambulū non eſt poſitum ad habendum notitiam de enunciatione. Pꝫ autem enūciatio non ſit ſubiectuȝ patȝ. qꝛ de ſubiecto debet preſupponi quid eſt. ſed de enunciatione non preſupponitur quid eſt. imo inquiritur. igit ¶ Secundo arguitur ſic. ſi voces ſignificarent paſſiones. et paſſiones ſignificarent res naturaliter. ſequeretur primo qꝫ voces non poſſent repn̄tare contraria conceptibus. ſed ɔſequens eſt falſuȝ. ſicut patet ex his qui mentiuntur. Sequeretur ſecundo. qꝫ omne ſignū vocale aut ſcriptum ſignificaret accidens. cuȝ omnis conceptus ſit accidens. Sequeretur tercio qꝫ omnes ppoſitiones eſſent falſe in quibus enūciatur aliquis actus realis de ſubiecto. vt hic ſortes currit Sequeretur quarto qꝫ omnis illa propoſitio eſſet vera in qua affirmatiue predicatur eſt ſecūdum adiacens. ſicut ſunt iſte. antichriſtus eſt. adam eſt. qđ patet. quia de quocunqꝫ enunciatur eſſe ſpecies ipſius exiſtit. ¶ Tercio arguitur ſic. ſpecies intelligibilis non intelligitur. ergo non ſignificatur Tenet conſequentia. quia ſignificare eſt intellectum conſtituere Antecedēs patet primo. qꝛ ſpecies ſenſibilis non videtur. ergo ſpecies intelligibilis non intelligitur. vt patȝ per locū a ſimili. Secūdo pȝ. quia tunc eſſet idem qđ intelligitur et quo intelligitur. ſed hoc eſt impoſſibile quia in oībꝫ differt qđ eſt et quo eſt. ſolo deo excepto. Tercio pȝ. quia ſi intelligeret hoc eſſet p aliam ſpēm. et ſic eſſet proceſſus in infinitum. Quarto pȝ. qꝛ tūc hec ɔpoſitio phi tercio de anima (lapis nō ē in anima. ſed ſpecies lapidis) īcluderet ɔtradictoria. patet quia per eaȝ remoueretur eſſe in anima a ſpecie lapidis. que ſignificatur per hoc nomen lapis. et poſtea eideȝ attribueretur. cū dicitur (ſed ſpēs lapidis) ¶ Quarto arguit. ſcripture et voces ſunt eedem apud omnes. nō aūt conceptus. ergo ſcripture ſignificant naturaliter. et nō conceptus. Prima pars aūtis pȝ. qꝛ ſcripture ſunt res quarū eſſe variatur ɔpter diuerſitatem ydeomatū. Secunda pars aūtis pȝ. qꝛ impoſſibile eſt idem accñs numero eē in diuerſis ſubiectis. Et confirmatur. qꝛ ſi ſcripture et voces ſignificarent ad placitum. ſequeretur qꝫ eſſet pceſſus in infinitum Cōſequentia patȝ. qꝛ omne qđ ſignificat ad placitū ſignificat mediante aliquo ɔceptu. et tunc quereretur vtrū ɔceptus ſignificēt naturaliter vel ad placitū. ſi naturaliter. ergo eadem ratione omnes ɔceptus. ſi ad placitū. ergo ſignificatur mediante aliquo ɔceptu. et ſic in infinitum

¶ In oppoſitū Arguit autoritate philoſophi in textu dicentis. Sunt ergo ea q̄ ſunt in voce eaꝝ q̄ ſūt in aīa paſſionū note. et ea que ſcribūtur eoꝝ que ſunt in voce ¶ Pro ſolutione iſtius queſtionis ſoluende ſunt quatuor q̄ſtiones

Queſtio prima vtrꝫ

De enũciatõe ſit ſcientia tanq̃ de ſubiecto hui⁹ libri. vel de interp̃tatione. Reſpõdẽt aliq̃. ꝙ ſicut in metha phiſica eſt duplex ſubiectũ. ſcꝫ ſubiectũ ↄmune qđ eſt ens. et ſubiectũ ſpẽale qđ eſt de⁹ vel ſubſtãtia. ſic etiã in hoc libro eſt interp̃tatio ſubiectũ ↄmune. et enũciatio ſubiectũ ſpẽale. Q̄ꝫ aũt interp̃tatio ſit ſubiectum poſſet ꝓbari ex autoritate boetij. et areſtotelis qui inſcribũt hũc librꝫ de interp̃tatione. Q̄ꝫ aũt enũciatio ſit ſubiectũ pꝫ ꝑ ↄditões ſubiecti attributiõis. Sed hec r̃nſio nõ tenet veritatem. ex eo ꝙ ſcia vna debꝫ eſſe vni⁹ generis ſubiecti. ptes ⁊ ꝓprietates ↄſiderãs. non p̃nt g̃ eſſe duo ſubiecta. Patꝫ etiã. q2 oĩa ↄſiderata in ſcia debent reduci ad vnũ ſubiectũ pmũ. ergo interp̃tatio reducet ad enũciatõem vel ecõuerſo. et ꝑ ↄſeq̃ns nõ erũt duo ſubiecta prima. Pro ſolutione queſtionis ¶ Attẽde primo. ꝙ interp̃tatio capit dupliciť. Vno mõ vt eſt vni⁹ lingue ꝑ aliã expoſitio. vel etiã vt ẽ expoſitio noĩs minus noti ꝑ nomẽ magis notũ. et ſic nõ accipiť hic. Alio mõ accipiť pro voce ſignificatiua q̃ ꝑ ſeipſam aliq̃d ſignificat. Et hoc fit dupliciť. Vno⁰ generaliť. et tũc diffiniť a ↄmentatore ſic. Interp̃tatio eſt explicatio rei ꝑ ſermonẽ ẜm vnũquoq̃ modũ. Sꝫ ab alberto ſic diffiniť. Interp̃tatio eſt qua de re vt i verbis eſt vtimur ad rerũ explicatõem vt ſunt vel nõ ſunt vl'r. A boetio vero diffinitur ſic Interpretatio eſt vox q̃ ꝑ ſeipam aliq̃d ſignificat ad placitũ. ſiuẽ ſit cõplexa ſiue incõplexa. Et ex hoc ſequiť pmo ꝙ ſincathe greumata nõ ſunt hoc mõ interp̃tatões. q2 ſeipſis nihil ſignificant. Scđo ſequiť ꝙ voces naturaliť ſignificantes nõ ſunt iterp̃tatões. Tercio ſequiť ꝙ iterp̃tatio ſic accepta eſt cõis ad noĩa et ꝟba ⁊ ad oẽs orõnes. et ſic eſt in plus q̃ enũciatio. et ꝑ ↄñs ſi liber iſte denomineť ab interp̃tatõe ſic accepta nõ denoĩabiť ab ea tanq̃ a ſubiecto attributõis. ſed tanq̃ a q̃dã magis cõi qđ ſcꝫ eſt cõe ſubiecto et ptib⁊ ei⁹. Alio⁰ capiť interpretatio ſpẽaliť pro orõne ſignificãte ↄceptũ verꝫ vel falſum. ⁊ ſic interp̃tatio. enũciatio. et ꝓpoſitio ↄuertũtur et ideo nomẽ et verbũ nõ ſunt interp̃tatões hoc mõ. ſꝫ magis ptes interp̃tatõis. Siliter oratio depcatiua et alie orõnes nõ indicatiue nõ ſunt interp̃tatões. q2 magis ordinanť ad ẜcandũ mẽtis affectũ q̃ ad ẜcanduꝫ ↄceptũ verꝫ vel falſum ¶ Attende ſcđo. ꝙ interp̃tatio ſiue enũciatio p̃t capi dupliciť. Uno⁰ pme intẽtiõaliť et ꝑ denoĩato. vtputa ꝑ aggregato ſiue ↄplexo ex ſubiecto. p̃dicato. et copula. Alio⁰ ſcđe intẽtiõaliť et pro ſignificato. ſcꝫ ꝑ relatõe fundata ſup tali ↄplexo et terminata ad ſuũ ẜcatũ. et ſic nõ eſt aliqđ ↄplexũ niſi p̃dicatõe materiali. eo mõ q̃ albũ eſt corpus ſiue ſuba. ¶ Attende tercio. ꝙ licet areſto. determinãdo de enunciatõe nõ determinet de enũciatõe ypotetica. nõ min⁹ tñ ipſa ↄtineť ſub ſubiecto hui⁹ ſcie tanq̃ ps ſubiectiua. Et cã q̃re nõ determinat de ipã ẜm aliq̃s eſt. q2 ꝓpoſitio ypothetica nõ differt a cathegorica niſi ẜm vnũ et multa. et ergo cognita cathegorica faciliť cognoſcitur ypothetica. Sꝫ ẜm alios ꝓpõ ypothetica nõ ẜcat veritatẽ abſolutã. ſed ſolũ ↄditionatã. ſcꝫ ex ſuppõne. mõ in demõſtratione ad quã iſte liber ordinať eſt veritas abſoluta. Et ꝓpter candẽ cãm in p̃ſenti libro nõ determinat de ꝓpoſitõib⁊ ypotheticis. Melior tñ cã ẽ iſta. q2 iſte liber ordinať in libros poſꝫ analeticoꝝ immediate. in quo nõ determinať de ſillogiſmis ypotheticis. ſed tm̃ cathegoricis ¶ Attẽde q̃rto. ꝙ nomẽ verbũ et oratio reducũtur ad enũciatõem tanq̃ pars ad ſuũ totũ. et ideo ↄueniẽť in hoc tractatu determinatur de ipſis. de alijs autẽ ptib⁊ orõnis nõ determinať q2 nõ req̃runť de neceſſitate ad ↄpoſitõem ipſius enũciationis. ſed ſunt ſolũ colligatões partium orõnis. ſicut claui partiũ nauis ¶ Dic g̃ ad queſtionem. q̃ de enũciatõe ſcđe intentõaliť capta eſt p̃ns ſcia tanq̃ de ſubiecto attributõis. Primũ pꝫ q2 enũciatio hꝫ pñcipia. ſcꝫ gen⁹ et dr̃ñam. hꝫ etiã partes integrales. vt nomen et verbũ. et ptes ſubiectiuas. vt affirmatiõem et negatõem. et paſſiones. ſcꝫ ſignificare verꝫ vel falſum. oppoſitõem. eq̃pollentiã. et ↄuerſionẽ. et ſic de alijs. g̃ de ea p̃t eſſe ſcia. Scđm pꝫ ꝑ ↄditões ſubiecti attributionis. q̃ oẽs ſibi ↄueniũt. ſicut pꝫ diligenť inſpicienti.

Queſtio ſecũda vtrꝫ

Differentie inť paſſiones et voces ſint a phõ ↄuenienter aſſignate. Pro cui⁹ ſolutione. ¶ Attende pmo. ꝙ vox articulata de qua ſolũ hic fit mentio. ſic diffiniť a boetio in ſuo ↄmento. eſt q̃ copulata eũ aliq̃ ſenſu. id eſt cũ aliq̃ ↄceptu mẽtis ei⁹ q̃ loquiť proferť. Uñ vox articulata ꝓprie loquẽdo eſt vox iam actualiť impoſita ad ſignificandũ. Scriptura aũt eſt q̃dã protractio lineaꝝ ad aliq̃d ſignificãdũ ad placitũ impo nẽtis iſtituta. Sed paſſio aĩe eſt q̃dam ↄcept⁹ abſtract⁹ per actũ aĩe a re ad extra q̃ ẽ naturalis ſilĩtudo talis rei ⁊ naturaliť eiuſdẽ ſignificatiu⁹. Sed placitũ eſt voluntas a gẽns a ꝓpoſito mota a re cognita. Sed ſignificare naturaliter. eſt ſignificare aliq̃d nulla inſtitutione volũtaria precedente. Significare ad placitũ eſt ſignificare aliq̃d rõne volũtarie impoſitõis p̃cedentis. ¶ Attende ſecũdo. ꝙ cũ dicit areſto. res et ↄcept⁹ eſſe eaſdẽ apud omnes. nõ eſt intelligenduꝫ ꝙ ſunt eedem in eſſendo. ita ꝙ eadem res ſit apud omes. ſed intelligendũ eſt ꝙ res et ↄcept⁹ ſunt ideꝫ in ſignificando. ita. ſcꝫ ꝙ eadẽ ſpẽs ſiue ſit in mente greci ſiue latini ſemꝑ idẽ repſentat. ſicut ſpẽs lapidis apud omẽs hoĩes repſentat lapidẽ. et ſilr̃ lapis apud quoſcũq̃ reperiatur ſꝑ repñtať ꝑ ſuã ſpẽm. Scripture aũt et voces nõ ſũt eedẽ apud oẽs. hoc eſt nõ idẽ apud oẽs ſignificant. ex eo ꝙ ſunt ſigna ad placitũ inſtituta. q̃ ẜm volũtatem hominũ variantur ¶ Attende tercio. ꝙ cũ dicit areſto. paſſiones ſignificare res. videť aliq̃bus ꝙ ꝑ paſſiões aĩe nõ intelliganť ſilĩtudines rerũ. ſed ſolũ affectiões appetitus ſenſitiui. vt ira. odium. gaudium. triſticia timor et hmõi. q̃ ſignificantur ꝑ voces naturaliter ſignificatiuas. vt ſunt fletus. gemit⁹. riſus. et hmõi Uñ dicit doctor ſanct⁹. ſi hõ eſſet aĩal naturaliť ſolitariuꝫ ſibi ſufficerent aĩe paſſiones ꝑ quas ipſis omib⁊ ↄformareť vt de eis haberet notitiã. ſed q2 hõ eſt naturaliter aĩal politicũ neceſſe eſt ꝙ hõ ſuas ↄceptiões alteri manifeſtet. et hoc fit ꝑ vocẽ ſignificatiuã. ergo neceſſe eſt habere voces ſignificatiuas. Si aũt hõ ſolũ vtereť ſignificatiua cognitõe ſufficerẽt ſibi ſigna naturalia. ſed q2 hõ alteri hoĩ ſuas ↄceptões et paſſiones manifeſtare nititť. ſiue ſit p̃ns ſiue abſens. ideo neceſſariuꝫ eſt habere ſigna q̃ manifeſtãt paſſiones ſenſus. ſicut ſunt voces et intellect⁹ et ſcripture. Tñ egidi⁹ videť ſenti-

re. ꝙ Areſtoteles per paſſiones nec intelligit primas rerū ſilitudines q̄ primo in intellectu poſſibili cantur a fantaſmatibꝰ. Et vocanť ſpēs intelligibiles. naȝ ta/les ſpēs poſſunt eē in intellectu ſine hoc ꝙ intellectus actualiter intelligat res quaꝝ ſunt ſilitudines. q2 il/le ſpēs non ſunt expſſe nec implicite rerū ſilitudines ſed q2 ſunt forme q̄bus intellectꝰ exit in actū intelligendi. et format intra ſe ſilitudines ſiue ꝯceptꝰ reꝝ q̄ ſūt expſſe ſilitudines ipſaꝝ. et nō differūt a formis ad extra niſi penes eſſe intelligibile et penes eſſe naturale. ⁊ ideo ille ꝯceptus dicitur forme intellecte. Et ſūt paſſiones q̄ vocanť p ea q̄ ſunt in voce. q̄ qn̄qꝫ vocantur rōnes intelligendi. qn̄qꝫ vero verba mentis. et iſta videntur habere veritatē. Sūt tn̄ q̄dā moderni fingen/tes paſſiones aīe nec eē ꝯceptꝰ nec ſpēm intelligibileȝ nec actū intelligendi. nec ipm̄ intellectū. nec paſſiones appetitus ſenſitiui. ex eo ꝙ p ipſis ſpēs ſupponere non pt. ſed neſcio quale idolū fictū ab actu aīe ē. qđ nec hȝ eē ſubiectiuū in aīa nec extra. ſed ſolū hȝ eē obiectiuū ita ſcȝ ꝙ eius eē eſt eiꝰ cognoſci. ſicut ſi domificator videat domū ad extra. fingiť vna ſilitudo eius in mēte ipſius. et illa vocať paſſio aīe. Sed iſtud nō eſt veruȝ nullū em̄ fictū eſt naturalis ſilitudo alicuiꝰ vere enti/tatis. ſic em̄ poſſem fingere chimeraȝ q̄ eſſȝ naturalis ſilitudo ſiue idolū alicuiꝰ vere entitatis realis Ideo videť eē de mēte areſtotelis ꝙ paſſiōes aīe ſint q̄dā in/tentōes cauſate a rebꝰ mediante intellectu agente q̄ naturalit repreſentant rē ſiue intellectꝰ intelligat ſiue nō Et hoc videť eſſe de mente areſto. qui hūc paſſum re/mittit ad terciū de aīa. vbi dicit ꝙ lapis nō eſt in aīa. ſed ſpecies lapidis Magis q̄cqeſco expoſitōni dn̄i alberti qui hūc paſſum exponit. intelligendo p paſſiones ſpēs itelligibiles impſſas aīe ab obiecto. nō ꝙ ob/iectū ſit totalis cā ipſius ſpēi. ſed bn̄ eſt cā partialis

¶ Attende q̄rto. ꝙ ſpēs intelligibiles duplici de cauſa vocanť paſſiones. Prima cā eſt. q2 nō ꝯtingit intel/ligere ſine fantaſmate qđ nō eſt ſine corporali paſſiōe. ideo phs tercio de aīa imaginatōem ſeu fantaſiā vocat intellectū poſſibilē. Alia cā eſt. q2 ꝯceptꝰ oriť in intellectu p modū impſſionis et receptōis. receptio autē paſſio q̄dā eſt. ex eo ꝙ recipe eſt quoddā pati. Nam paſſio dicit a patin grece qđ ē receptio latine. ¶ Dic ergo ad q̄ſtionē. ꝙ dr̄ia iter voces et ꝯceptꝰ eſt ꝯueni/enter aſſignata: vt pȝ ex dictis

Queſtio tercia vtrꝝ

Scripture ſignificent voces. et voces ſignificēt paſſi/ones. et paſſiones ſignificent res. Pro cuiꝰ ſolutione Attēde primo. ꝙ aliq̄d pt aliud ſignificare dupliciť Uno mō tanq̄ ſignificatū vltimatū. hoc eſt tanq̄ illud qđ vltimate ſignificať p voceȝ. ſiue illa vox ſit nomen ſiue verbū. Alioͦ tanq̄ ſignificatū nō vltimatuȝ hoc eſt tanq̄ illud q̄ mediante aliud ſignificať ¶ At/tende ſecūdo. ꝙ hic nō loquimur de noībꝰ q̄ ex ſua impoſitōe ſignificant ꝯceptꝰ. ſicut eſt hoc nomē ꝯceptus vel voces ſicut eſt hoc nomē vox vel hoc ſcriptū vox. Nā aliq̄ vox pncipaliter ⁊ vltimate ſignificat vocem. ſicut hoc nomē vox. et aliq̄ ſcripturā. ſicut hoc nomē ſcriptura. ⁊ aliq̄ ꝯceptū. ſicut hoc nomē ꝯceptꝰ ¶ Dicūt aliq̄ ad q̄ſtionē ꝙ ſpēs intelligibilis p vocē imedi/ate ſignificať. Et p iſto dicto ſupponūt ꝙ ſpēs poteſt dupliciter ꝯſiderari. Uno mō inq̄ntum quid in ſe vt ē accn̄s. ſcȝ ſiue qualitas informās aīam. Alio mō inq̄ntum repreſentat rem. primo mō nō ſignificať p vo/cem: ſed bene ſecūdo mō. omne eim̄ ſignū ſigni eſt. et ſignū ſignati. Alij vero dicūt ꝙ res pmo ſignificať. nō tn̄ ſm ꝙ exiſtit. q2 nec ſic p ſe intelligiť. ſed ſm ꝙ p ſe ꝯcipitur ab intellectu. hoc eſt ipſa ratio rei ſignificate per diffinitōem. que eſt primū obiectū intellectus. vt vult illa autoritas quarti metaphiſice. Nō quā ſignificat nomē eſt diffinitō. et tm̄ obiectū ꝯceptū. vtputa res p vocem ſignificať. nec illud qđ eſt ens per accn̄s ſignificať p noīa. q2 oīa noīa q̄ ſignificāt res alicuiꝰ generis ſignificāt rē p ſe. eo ꝙ ſolū ens p ſe ē in genere.

Dic primo. ꝙ illud qđ ſignificať p vocem vltimate ē res nō ſm eſſe intelligibile. nec ſm eſſe exiſtentie aut non exiſtētie. ſed res abſolute vt abſtrahit ab illis. quia eſſe intelligibile et eſſe exiſtētie eſt rei extraneū. ¶ Ad hoc tn̄ intelligendū aduerte diligenter ꝙ iſta ſigna. ſcȝ littera. vox. conceptus. ſiue paſſio anime ſunt ſubordinata. ſicut ſunt multi effec/tus ſubordinati eiuſdē cauſe q̄ꝝ nullus eſt cauſa alterius. ſicut patȝ de ſole illuminante multas partes ae/ris q̄rū quelibet nō imediate illuminať a ſole. ſed or/dine quodaȝ. quia remotior mediate. et propinquior imediate. ⁊ vbi eſt talis ordo cauſatorū abſqꝫ hoc ꝙ vnū ſit cauſa alterius. ibi eſt imediatio cuiuſlibet re/ſpectu eiuſdem cauſe. excludendo aliud in ratiōe cauſe vel effectus imediationis. ita ꝙ effectus propinquior poteſt dici cauſa effectus remotioris. ꝓpter prioritatem illam que eſt inter tales effectus et cauſaȝ. Ita in propoſito poſſet concedi de multis ſignis ordinatis. vtputa ꝙ littera ſit ſignū vocis. et vox ſit ſignū paſſionis. quia ſignū remotius non ſignificaret niſi prius ſignum imediatius ſignificaret. ſed tn̄ hoc non eſt pro/prie ſignificare aliud. ſicut iam patuit ¶ Dic ſecūdo ꝙ ſpēs intelligibilis nō ſignificať imediate p vocem. Probatur quadrupliciter Primo ſic. q2 res intelligiť pmo. ſpēs vero p reflectōem. ergo in illo priori poteſt itellectus ei nomē imponere. qđ nomen tn̄ ſignificabit rem. ergo non eſt neceſſe nomē ſignificare ſpēm. Secūdo q2 noīa impoſita ad ſignificandū figmēta nō ſignificant aliquā ſpēm. eo ꝙ figmenta nō faciant ſpēm in anima. ſed ſoluȝ in virtute imaginatiua. quia anima ſoluȝ nata eſt recipere ſpeciem ſui obiecti. qđ eſt quidditas rei materialis. Tercio probatur. quia nomina ſignificantia ſingularia nullam ſignificant ſpecieȝ. eo ꝙ ſingulare ſub ratōe ſingularitatis nullā ſpeciē cauſat in anima noſtra pro ſtatu iſto. ex ꝙ intellectus nō poteſt intelligere ſingulare ſub propria ratione ſingularitatis. ſicut patebit in ſequentibus. Quarto probatur. quia illud ſignificať qđ per voceȝ intelligitur. ſȝ ſpēs non intelligiť p voceȝ. ex eo ꝙ ſi intelligereť per aliam ſpeciem intelligeretur et eſſet proceſſus in infinitū

¶ Dic tercio. ꝙ res non ſignificať preciſe ſm ꝙ concipitur. Patet ſic. quia ſi ſic tunc omnis propoſitio erit falſa in qua denotať ineſſe ſubiecto aliquis actus rea/lis. ſi enim nomen ſignificaret rem vt intelligitur. tūc tale p̄dicatum attribueretur ei vt itelligitur. ſed hoc modo nō ineſt ei aliquis actus realis. ergo propoſitio erit falſa. Minor probatur. q2 rei vt intelligiť inſunt

p̄dicata intẽtionalia. quo mõ ſignificatur ſub extraneis rõnib⁹. quia ſi ſic ſumeret mediũ in ſyllogiſmo. et ↄcludatur aliqua ↄcluſio. tunc erit fallacia accidentis ¶Dic quarto ꝙ ſcripture voces ⁊ ↄceptus talem habent ordinẽ. ꝙ ſcripture ſignificãt mediantib⁹ vocibus. ⁊ voces mediantib⁹ ↄceptib⁹. ⁊ ↄceptus ſignificant ipſas res ſeipſis imediate. ⁊ non per aliquod aliud. eſt ergo talis ordo. ꝙ ſi ↄceptus mutaret ſuã ſignificationẽ. vox ⁊ ſcriptura mutaret etiã ſuã ſignificationẽ ¶Et per hoc patꝫ ex dictis q̄d ſit dõm

Queſtio quarta.

Utrũ in ſola ↄpoſitione ⁊ diuiſione intellectus ſit veritas ⁊ falſitas. ¶Pro cui⁹ ſolutione Attende p̄mo. ꝙ veritatẽ eſſe in cõpoſitione ⁊ diuiſione intellect⁹ poteſt intelligi quadrupliciť. Uno mõ tanq̃ in cã. alio modo tanq̃ in ſigno. tercio mõ tanq̃ in ſubiecto. q̃rto mõ tanq̃ in obiecto ¶Attende ſecũdo ꝙ cõpoſitio duplex eſt. ⁊ ſilr̃ diuiſio. quedã eſt compoſitio realis ⁊ phiſica. qua ſcꝫ vnũ corpus naturale alteri ↄponitur. ſicut diceremꝰ de ↄpoſitione domus vel forme cum materia. Alia eſt ↄpoſitio intellectualꝭ. que ẽ attributio p̄dicati ad ſubiectũ. ⁊ diuiſio eſt remotio p̄dicati a ſubiecto. ſicut cum dicimꝰ homo eſt aĩal. hõmo nõ eſt animal. ⁊ hoc ſignificãt ꝓpõ affirmatiua et negatiua ¶Attende tercio. ꝙ duplex eſt veritas. formalis ſcꝫ ⁊ fundamẽtalis. Fundamẽtalis eſt duplex quedã eſt incõplexa. ⁊ talis cõiter vocatꝛ veritas entis. ⁊ reperitur in omĩ re vera. ſiue illa habeat ↄformitatẽ ad ꝓducentẽ aut ad intelligentẽ. Sꝫ veritas cõplexa eſt hĩtudo vnius termĩ ad aliũm. ſicut hĩtudo aĩalis ad hominẽ. ſiue habitudo maioritatꝭ totiꝰ ad ſuam ptem̃. grã cuiꝰ verificatꝛ illa ꝓpoſitio. omẽ totum ẽ maius ſua pte. vel hõ eſt animal. Uñ ydemptitatẽ ſequitꝛ habitudo veritatis ↄplexe. diuerſitatẽ autẽ ſeqtur falſitas cõplexa. licet quãlibet entitatẽ ↄſequatꝛ veritas incõplexa. Ueritas aũt formalis ẽ duplex ſm̃ ꝙ duplex eſt op̄atio intellectꝰ. per quã intellectus p̄t ↄformari obiecto. ſicut menſuratũ menſure. quedã eſt ↄplexa ⁊ quedã incõplexa. inter q̃s recte doctor ſubtilis ponit drãm ſexto metaphi. Pria q̃ p̄me veritati nõ opponitꝛ falſitas. ſed ignorãtia tm̃ Et hoc mõ intelligitꝛ illud tercĩj de aĩa. intellectꝰ circa ꝓprium q̃d quid eſt ſemp̃ ẽ verus. ſicut ſenſus circa ꝓprium ſenſibile. Et hoc intelligendũ eſt p̄ciſe circa conceptũ ſimplr̃ ſimplicẽ. licet nõ poſſet eſſe formaliter falſus. p̄t tamẽ eſſe virtualr̃ falſus apprehendẽdo aliq̃d. ſcꝫ ſub determinatiõe ſibi non ↄueniẽte Et hoc mõ dicitꝛ quarto metaph. caplõ de falſo. ꝙ eſt aliqua rõ in ſe falſa. ⁊ tñ illa rõ in ſe falſa ſimplici apprehenſione intelligibilꝭ eſt. Scdõ aũt veritati opponitꝛ ignorãtia ꝓuatiue. ⁊ falſitas ↄdictorie. qñ ſcꝫ vniuntur q̃ in re non ſunt vnita. vt cum enunciatꝛ eſſe quod nõ eſt. vel ecõuerſo. Secũda drã eſt in mõ intelligẽdi veritatꝭ complexe ⁊ incõplexe. Uñ licet q̃libet veritas ſit in aliqua op̄atione intellectꝰ vtputa in p̄ma vel in ſecũda. neutra tñ veritas eſt in intellectu obiectiue. niſi reflectẽte ſe ſup̄ ſuum actum ↄparando iſtũ actum ad obiectũ. que reflexio ẽ in cognoſcẽdo. ſcꝫ ꝙ talis actus eſt ſimilis vel diſſimilis obiecto: cum eſt ſine ↄpõne ⁊ diuiſione Patet aũt ex diſtinctione hoꝝ modorũ eſſe veritatem in intellectu. ſcꝫ obiectiue et formaliter quantũ ad ↄparationẽ. Quo ad ſecundã operationẽ declaratur. quia intellectus multas format ꝓpões. ⁊ apprehẽdit actu ſpecies. que tamẽ ſunt ſibi neutre. ex p̄mo thopicoꝝ. licet ergo in illo intellectu ſit formaliter veritas et falſitas. aut quia eſt cõformis rei ad extra. aut non conformis. tñ non eſt ibi obiectiue. quia non apprehẽditur illa cõformitas. ¶Eſt ergo veritas incõplexa formaliter habitudo cõformitatis vel ſilitudinis actus ſimplicis ad obiectum ſimplex intelligibile. Ueritas autẽ complexa ẽ habitudo cõformitatis actus complexi ad obiectuꝫ cõplexum. Prima veritas eſt obiectiue in actu ſimplici. ſecunda in actu complexo. qui eſt compoſitio ⁊ diuiſio. neutra tamẽ eſt in intellectu obiectiue. niſi reflectẽte ſe ſupra ſuũ actum. ⁊ cõparante ipſum ad obiectum. vtrum ſit ſimilis aut cõformis aut non. Hec autẽ reflexio ⁊ comparatio nõ eſt ſine cõpoſitione ⁊ diuiſione. quare in ſola cõpoſitione ⁊ diuiſione intellectus cõſiſtit veritas ⁊ falſitas

Dic primo Qꝫ veritas fundamẽtalis ſiue complexa ſiue incomplexa eſt in re circũſcripto opere intellectus patet ex dictis. nam veritas entis non eſt aliud q̃ ipſa rei eſſentia. Similitꝛ habitudo terminoꝝ non eſt niſi relatio ydemptitatꝭ vel diuerſitatis a ſeinuicem ¶Dic ſecundo. ꝙ veritas formalis eſt in re tanq̃ in ſua cauſa. patꝫ per Areſtotelẽ in poſtp̄dicamentis ¶Dic tercio. ꝙ veritas formalis eſt in voce tanq̃ in ſigno. Patet quia vox ⁊ ſcriptura nullam importãt veritatẽ. niſi quãdo ſignificant ad placitum ¶Dic quarto. ꝙ veritas ⁊ falſitas ſunt in intellectu reflectente ſe ſupra ſuum actum obiectiue. Patet. quia ſi intellectus non reflecteret ſe ſupra ſuum actum cõparando eum ad obiectum ⁊ cognoſcendo an eſt conformis vel difformis. nulla eſſet veritas formalis. ex eo ꝙ ipſa cauſatur per talem operationẽ. qua intellectus comparat ſuũ actum ad obiectum. Sed ꝙ veritas non ſit ſubiectiue in intellectu patet ex aliquib⁹ rõnibus. que in p̄dicamentis fuerunt adducte.

Ad argumẽta principalia in oppoſitum adducta ¶Ad p̄mum patet ſolutio ex dictis ¶Ad ſecundũ negatur cõſequentia. Et ad primã probationẽ dicitur. ꝙ voces non poſſunt repreſentare contraria conceptib⁹ illis quib⁹ ſubordinantꝛ. q̃uis eñ vox mentiẽtis rep̄ſentet contrariũ menti ipſius mentientis. non tamen repreſentat contrariũ illi conceptui cui ſubordinatur in ſignificando. Ad ſecundã probationẽ dicitur. ꝙ non eſt incõueniens omnẽ vocem aliquo modo ſignificare accidens. dũmodo non ſignificet principaliter et vltimate. Uel dicatꝛ. ꝙ terminus non ſignificat cõceptũ aliquo mõ. niſi quia ſibi ſubordinatꝛ in ſignificando rem. Alie autẽ cõſequentie nihil valent. quia termini in ꝓpoſitionibus non ſupponunt pro conceptibus. ſed pro rebus quas ſignificãt ¶Ad tercium dicitur negando antecedẽs. Et ad primã probationẽ ⁊ ſequẽtes patet ſolutio ex dictis Et ſimilitꝛ ad quartũ argumentũ cum probationib⁹.

Nomē ē vox ſigni.

Finito ꝓhemio Areſto. ꝓſeqtur tractatū. qui diuiditur in tres tractat⁹ ꝑtiales. In pͥmo determiat de ꝑtibus enūciationis ꝛ de eius genere. Et diuidiť in tria capl'a. in pͥmo determiat de noīe. Et diuidiť ĩ duas ꝑtes. in pͥma ponit diffinitionē noīs. dicēs ꝙ noⁿ eſt vox ſignificatiua ad placitū ſine tpe. cui⁹ nulla pars ſcatiua ē ſepata. Vltimā ꝑticulā ꝓbat cum dʒ (ĩ noīe eni) qꝛ ꝑtes nomīs ꝯpoſiti q̄ mag⁹ videnť ſcare nihil ſnᵗ. nam in hoc noīe eqferus (fer⁹) ꝑ ſe nihil ſʳ queadmodū in oꝛōe q̄ eſt equus fer⁹. Eſt tñ drā inter ꝑtes noīs ꝯpoſiti ꝛ ſimplicꝭ. qꝛ ꝑs noīs ſimplicis nullo° ē ſcatiua. ſʒ ꝑs noīs ꝯpoſiti videť. i. appareť aliqd ſcare. eo ꝙ hʒ ꝩtutē vel poñam ad ſcandū. nō tñ actu ſʳ aliqd. qꝛ nō hʒ ſcatōʒ actualē ſepatā a toto vł ab alia ꝑte ꝯponēte. Sʒ ꝙ noⁿ ſʳ ad placitū ꝓbat cū dʒ (ſm placitū ꝩbo) qꝛ nomē nō ſʳ naturalr. g̃ ſʳ ad placitū. Añs ptʒ ꝑ°. qꝛ nō ſʳ niſi qñ ſit nota. i. qñ volūtaria inſtitutōe impo⁹ ad ſcandū. Scd̄o qꝛ illrāti ſoni feraꝝ nō ſunt noīa. eo ꝙ ſnᵗ naturalr. ⸿ (Non hō ꝩo) ĩ hac ſcd̄a ꝑte excludit aliq̄ a diffinitōe noīs. ꝛ ꝑ° excludit noⁿ infinitū. ꝛ dʒ ꝙ non hō nō eſt noⁿ. ꝛ h̄ ſm logicos. nec eſt ei noⁿ īpoſitū q̄ poſſit appellari. qꝛ nec ē affirmatio nec negatio ſed ē noⁿ infinitū. Sʒ cum dʒ (Cathonis āt) excludit nomīa obliq̄ dicēs. ꝙ cathonis cathoni ꝛ cetera noīa obliq̄ nō ſunt noīa ſed caſus noīs Coueniūt āt noⁿ obliquū ꝛ noⁿ rectū in rōne ſiue in ſrᵒ. nā rō. i. ſcatū eſt eadē in illis Sʒ drñt. qꝛ cum noī recto addiť ē fuit vel erit. tūc ſʳ veꝝ vł falſuʒ. Sʒ qñ noī obliq̄ addiť eſt fuit vel erit. vt cathonis ē vel nō eſt. nō ſʳ veꝝ vel falſum ⸿ Circa hunc textū attende pͥmo. ꝙ dato ꝙ noⁿ ſit aliqd artificiale eo ꝙ ē a nrā inſtitutiōe. ꝛ vox ſit aliqd naturale. tñ non incōueniens diffiniť ꝑ vocē. ex eo ꝙ in diffinitiōe accidentiū oʒ poni materiā vel ſubiectū. ſicut ptʒ in . vij. metaph̄. vox autē eſt materia noīs. igiť. Dicit tñ btūs Thomas ꝙ in diffinitiōe accñtiuʒ drñter po⁹ materia. qꝛ qñ accidēs diffiniť in abſtracto tūc po⁹ ſubiectū in obliq̄ ꝛ loco drē. Sʒ qñ diffiniť in ꝯcreto tūc ſubiectū po⁹ in recto ꝛ loco gꝭ. Exᵐ ſicut ſimitas ē naſi curuitas. ꝛ ſimus ē naſus curu⁹. Sic g̃ ꝯueniēter diffiniť noⁿ per vocē q̄ po⁹ loco gꝭ ⸿ Attēde ſcd̄o ꝙ ꝑtes noīs ꝯpoſiti pñt dupl'r ꝯſiderari. Vno° ſm ſe ꝛ abſolute. alio° cū reduplicatōe. inquātū ſcʒ ſunt ꝑtes. ꝑ°° bñ pñt aliqd ſcare. 2°° nō. qꝛ ꝑs inquātū ꝑs ſicut nō hʒ eſſe in actu ſed tm̄ in poña ex. vij°. metaph̄. ſic nō ſʳ aliqd actualiť ꝛ ſeorſuʒ. Aliť tñ rñdet btūs Thomas cū queriť cā q̄re ꝑtes nomīs ꝯpoſiti nihil ſnᵗ. ꝙ vnū noⁿ impo⁹ ad ſcandū vnū ſimplicē ꝯceptū. licet illud vel illa q̄ vel a quib⁹ impo⁹ nō ſnᵗ vnū ſimplicē ꝯceptū. Exᵐ de nomīe ſimplici. vt lapis qd̄ ex pluribꝰ ad ſignificādum ĩmpo⁹. ꝛ tñ ipm̄ noⁿ. ſ. lapis ſʳ vnū ſimplicē cōceptū ſimpl'r. ſic etiā eſt de noīe ꝯpoſito. Et hinc ē ꝙ ꝑs noīs ꝯpoſiti nō ſt ꝑtem ſimplicꝭ ꝯcept⁹. cui ſit impoſitio noīs ꝯpoſiti. Sed oꝛō ſt ꝯceptū ꝯpoſitū. ꝛ h⁹ ſil'e dat Auicēna de volatu auis. qui fit ꝑ media ꝑte ab vna ala. ꝛ ꝑ media ꝑte ab alia. ſed tot⁹ volat⁹ ꝑficitur ab vtraqꝫ ala ſil'. ⸿ Sed ꝯ hoc poſſet argui. qꝛ ſi ꝯcept⁹ nomīs ꝯpoſiti ē ſimplex. vel g̃ eſt ſimpl'r ſimplex. vel nō ſimpl'r ſimplex Nō primū qꝛ ipſe ꝯpo⁹ ex aliꝭ ꝯceptibꝰ. Non ſcd̄m. qꝛ ex hoc ſequiť ꝙ ille ꝯceptus eſſet ꝯpoſit⁹ ex aliꝭ ꝯceptibꝰ in q̄s reſoluiť. tunc ſicut totū noⁿ ſt totū ꝯceptū. ita etiā ꝑtes noīs ſcarēt ꝑtes ꝯcept⁹. ꝛ ꝑ ꝯñs vere aliqd ſcarēt. Sed ꝙ iſta argumētatio nō ſit bona pʒ ex ſili argumētatōe Areſto. in vij°. metaph̄. ca° de ꝑtibꝰ diffinitōis. ⸿ Attēde 3° ꝙ Areſto. exp̄ſſe nō ponit iſtas ꝑticl'as (finita ꝛ rcā.) ſufficienť tñ habenť ex illis q̄ ſequunť in textu. quibꝰ Areſto. remouet noⁿ infinitū ꝛ noⁿ obliquū a diffinitione nomīs ⸿ Attēde q̄rto. ꝙ ex h̄ textu q̄ Areſto. dʒ (cathonis ꝛ cathoni ē nō ſcare veꝝ vel falſum) cōiter eliciť iſtud dcm̄. ꝙ veꝝ ꝛ falſum p̄ſuꝑponūt ꝯgruum vtrū aūt obliqu⁹ poſſet eē ſubiectū ꝓpōnis vel nō alibi hʒ videri. ſi eñ poſſʒ reddere ꝩbo nō eēt dubiū qn ſit ſubiectū ꝓpōnis. Si āt nō poſſit reddere ſuppoſitū verbo. qd̄ veri⁹ exiſtimo. tūc nec erit ſubiectū alicui⁹ ꝓpōnis ſi ſeorſum ſumať.

Querit

Vtrū diffinitio noīs ſit a p̄hō ꝯueniēter aſſigta ⸿ Ar⁹ ꝑ° ꝙ nō qꝛ ꝑs nō p̄dicať de toto. nec etꝭ materia p̄dicať de eo cui⁹ ē materia. ſed vox ē ꝑs nomīs ꝛ etiā materia ei⁹. g̃ noⁿ nō eſt vox. Cōfirmatur pͥmo. qꝛ multa ſunt noīa mētalia ꝛ multa ſcripta. ꝛ tñ nullū illoꝝ ē vox. g̃. Scd̄o. qꝛ oīs vox ſcatiua aliqd ſt. ſʒ multa noīa nihil ſnᵗ. g̃. Maioꝛ pʒ. qꝛ vox ſcatiua ē illa q̄ aliqd auditui repñtat. Minoꝛ pʒ. qꝛ noīa exñtia ĩ libꝛis clauſis nihil repñtant. Tercio qꝛ hec nomīa vacuū antixp̄s chimera. ꝛ ſic de aliꝭ multꝭ nihil ſnᵗ. Mʒ aūt h̄ noⁿ chimera nihil ſʳ de ſe notū eſt. Sed ꝙ h̄ noⁿ vacuū nihil ſt ptʒ. qꝛ ſi ſcaret aliqd illud eēt vacuitas. ſed illa nihil ē. igiť. Quarto qꝛ nihil eſt noⁿ. ꝛ tñ nihil ſt. ſcatū eñ ei⁹ ē nihil. qd̄ nullo° pt fieri aliqd. ⸿ Scd̄o ſic. nō oē noⁿ ſt ad placitū. g̃ diffinitio nō eſt bona. Añs pʒ. ꝑ°. qꝛ gemit⁹ infirmoꝝ eſt nomē. ꝛ tñ nō ſt ad placitū. ſed naturalr. Scd̄o. qꝛ oīs vox p̄t eē ſubiectū enūciationis. ſicut patʒ de hac voce bu. ꝛ de oībus aliꝭ inducēdo. g̃ oīs vox eſt noⁿ et tñ non oīs vox ſt ad placitū. g̃. Tercio qꝛ ſi oē noⁿ ſcaret ad placitū ſeqretur ꝙ null⁹ poſſet redargui. qꝛ poſſet ſp aliť accipe ťminos. Quarto qꝛ tunc hec ꝓpō deus p̄t eē dyabol⁹ poſſet eē vera. ꝛ vł'r oīs ꝓpō impoſſibilis poſſet eē neccāria. ex eo ꝙ q̄libet talis poſſet aliter iſtitui ad ſcandū ⸿ Tercio ſic. alicui⁹ noīs aliq̄ ꝑs ē ſcatiua. g̃ diffinitio nō ē ſufficiēs. Añs ptʒ pͥmo. qꝛ cuiuſlibet oꝛōnis aliq̄ ꝑs ē ſcatiua. ſed q̄libet oꝛō eſt noⁿ. cū q̄libet poſſit eē ſubiectū enūciatiōis. Scd̄o pʒ de iſto noīe dñs. ꝛ de noībꝰ ꝯpoſitis. Tercio pʒ. qꝛ cuiuſlibʒ noīs ꝑs ſeipſaʒ ſt. g̃ q̄libet ē ſcatiua Quarto qꝛ q̄libet ꝑs p̄t imponi ad ſcandū. g̃ q̄libet ē ſcatiua. Ptʒ ꝯñā. qꝛ ſcatm̄ idē eſt qd̄ potēs ſcare ⸿ Quarto ſic. iſta diffinitio nō ꝯuenit oībus ꝯtētis ſub diffinito. nec etiā ꝯuenit ſoli diffinito. g̃ nō eſt bona. Pͥa ꝑs añtis ptʒ. qꝛ nō ꝯuenit iſtis noībꝰ ann⁹ dies mēſis et ſic de multꝭ aliꝭ cū nō ſnᵗ ſine tpe. Scd̄a ꝑs patʒ qꝛ ꝯuenit noībꝰ infinitꝭ ꝛ obliq̄s. ꝛ etiā noībus ſincathegreumatibꝰ. cū ſint voces ſcatiue ad placitū ſine tpe. ꝛ nulla ꝑs ſepata aliqd ſt. ⸿ In oppoſitū arguiť autoꝛitate Areſto. in textu. Pro ſolutiōe iſtius q̄ſtionis ſoluēde ſunt q̄ttuoꝛ ꝑtiales q̄ſtiones

Queſtio pͥma

Utrum diffinitio noīs ꝯueniat tam nomini in voce ꝗ̄ in mente ⁊ ſcripto. ¶Pro cuiꝰ ſolutiōe attende pᵒ ꝙ noⁿ pt accipi dupl'r. vnoᵒ ſcđe intentional'r. ⁊ ꝓ ꝑ ſe ſcato. ⁊ tūc ſt quandā intentionē ſcđam. ꝗ ex actu intellectꝰ ꝯpantis ſignū ſignato derelinquit in ipſo ſigno. Alioᵒ capitur ꝓ denoīato. ſcꝫ ꝓ eo de ꝗ̄ predicat illā intentio denoīatiuē. tale aūt denoīatū pt reperiri i triplici ſigno. ſ. in voce in mēte ⁊ in ſcriptura. qđ aliqui vocāt noⁿ vocale mentale ⁊ ſcriptū. Uñ vocale nomen nō eſt niſi dictio ad placitum repñtatiua ſui ſignificati. ꝗ per ſe ⁊ ſcatiue ſumpta pt eſſe ſubiectū enūciationis vocalis. Mētale aūt ab eis vocat conceptus mētis natural'r repñſentatiuꝰ rei. ꝗ per ſe ſumptus natꝰ eſt eē ſubiectū enūciationis mētalis. Et pariformiter dicatur de noīe ſcripto. ¶Attēde ſcđo. ꝙ vox pt dupl'r accipi. vnoᵒ pme intentional'r. vt ſcꝫ ē qualitas de genere qlitatis. ⁊ tūc iſta eſt material' pdicatio noⁿ eſt vox. ex eo ꝙ pdicatur ſubiectū de accñte Alioᵒ capitur ſcđe intentional'r. ⁊ tūc ſt vnā relatōeꝫ rōnis. quā intellectꝰ cauſat in voce ꝯpans ipſam ad ſuū ſignificatū imponēdo eā ad ſignificandū. ⁊ illaꝫ cōiter appello vocē ꝯceptā. ⁊ tūc ibi erit pdicatio formalis dđo. noⁿ eſt vox. eſt eñ pdicatio generꝭ de ſpē dicēdo nomē eſt vox ¶Attēde tercio. ꝙ in pdicta diffinitiōe noīs vox ponit loco generꝭ. ꝗ vox nō diffinit ħ ab Areſto. ſed eiꝰ diffinitio reſeruat vſqꝫ ad ſcōm de aīa. vbi dr ꝙ vox ē ſonus ab ore aīalis ꝓlatus cū hymaginatōe quadā. ſpᶜ ſcādi. Et ꝑ hoc diſtinguit vox a ſonis feraꝝ. ꝗ nō ſunt noīa ſed noībus noīant. ſicut ſibulꝰ ſerpētis rugitꝰ leonū. latratꝰ canū. mugitus boū. ⁊ garritꝰ auiū Et cū dicit (ſcatiua) excludūtur voces nō ſcatiue. vt boff baff. Cū vero dicit (ad placitū) excludunt voces ſcatiue natural'r. Sed cū dr (ſine tpe) excludunt verba ꝗ ſⁿᵗ cum tpe. Uñ licꝫ annꝰ dies mēſis tēpus ſⁿᵗ. nō tñ ſⁿᵗ cum tpe. ex eo ꝙ ſⁿᵗ per modū habitꝰ ⁊ qetis. Cū vero dr ps noīs nihil ſcare. hoc dꝫ intelligi de ptibus vt ptes ſunt. nam ſi ptes ſeparent a toto ſicut equi ⁊ ferꝰ iam ſunt ꝗdaꝫ tota. ⁊ ꝑ ſe aliqd ſⁿᵗ ¶Attende qrto. ꝙ ex his ꝗ dcā ſunt orta ē diuerſitas. an ſcꝫ pdicta noīs diffinitio cōueniret cuilibet noī vel nō Uñ dicūt ꝗdam pmo ſupponēdo ꝙ nomē dr analogice de noīe vocali mētali ⁊ ſcripto. ita ꝙ nomē vocale ſit pncipalius analogatū. Scđo ſupponūt ꝙ qñ diffinitū eſt analogū. tūc total' diffinitio dꝫ ꝯuenire pncipali analogato. ⁊ non oꝫ ꝙ ꝯueniat alijs analogatꝭ niſi ſm aliqs ptes. Ex ħ inferunt pmo. ꝙ ibi diffinit nomē in tota ſua cōitate. vt ſcꝫ verificat de noīe vocali mētali ⁊ ſcripto. Scđo inferunt. ꝙ hec diffinitio ꝯuenit iſtis tribꝫ analogatꝭ. ſꝫ diūter. qꝛ tota diffinitio ſm oēs ſuas ptes ꝯuenit noī vocali. ſꝫ alijs tm̄ ꝯueniūt aliq ptes diffinitiōis. ſicut patꝫ diligēter intuēti. Aliter tñ rñdent alij. ꝙ pdicta diffinitio ſolū datur de noīe vocali. cuiꝰ rōnem aſſignant. qꝛ liber iſte ordinat ad ſciam de ſyllogiſmo. in ꝗ principal'r agitur de ſyllogiſmis vocalibꝫ. ꝑ quos promptiꝰ ⁊ expeditiꝰ pñt diſputare ¶Sed tu dic. ꝙ in iſta diffinitiōe non diffinit nomē pme intentional'r acceptū. ſed diffinit nomē ſecūde intentional'r acceptum. cuiꝰ ꝓprium genꝰ eſt vox ꝯcepta ſiue ſecūda intētio. ꝗ poteſt verificari de voce ꝯcepta ⁊ ſcptura. ꝗ manifeſtius nobis declarat per vocē. que ē fundamētū illiꝰ ſecūde intētionis Ptꝫ ſic. qꝛ vox diuidit per vocē ſignificatiuā natural'r. ⁊ per vocem ſignificātiuā ad placitū. tanꝗ̄ per differētias eſſentiales Et vox ſignificatiua ad placitū diuidit per vocē ꝯplexam ⁊ incōplexam. Uox aūt incōplexa diuiditur per eam ꝗ ſignificat cum tpe ⁊ ſine tpe. per ꝗs differētias eſſential'r diſtinguit nomē a verbo. Et ħ eſt qđ dicit Albertus in cōmento. Si quis tñ dicat ꝙ in diffinitiōe nomis ponitur vox vt genus nihil errat. per differētias eñ diuiſum genus diſtribuit in ſpēs. diuidimus eñ ſic Uocum alia ſignificatiua alia nō. et ſignificatiuaꝝ lia ad placitum alia non. ⁊c. Sic ergo nomē eſt vox vel materia'r vel formaliter. ſm ꝙ vox eſt genus ¶Dic ſecundo. ꝙ ſi vox accipetur pme intentional'r tunc dicēdo nomen eſt vox eſſet pdicatio materialis. ſiue fundamētalis. ac ſi diceret. nomen eſt ſecūda intentio fundata in voce pncipaliter. ⁊ in ꝯceptu et in ſcriptura minus principal'r. Patꝫ qꝛ in artificialibꝫ nunꝗ̄ predicat forma de ſubiecto niſi pdicatiōe materiali. non eñ dicimꝰ ꝙ lignū eſt ciphus. vel ꝙ anulus eſt aurum. ſicut patꝫ per Areſto. in ſeptimo phiſicoꝝ. Dicit tñ Albertus ꝙ in artificialibꝫ ſubiectum bene predicat de forma. non aūt in naturalibꝫ. Sꝫ ħ eſt ꝯtra autoritatē Areſto. iam allegatā.

Queſtio tercia

¶Utrū nomen infinitū ſit vox incōplexa aliquid ponens ¶Pro cuiꝰ ſolutiōe Attende pmo. ꝙ ad hoc ꝙ aliqđ nomē poſſet infinitari reqrunt tria. pmo ꝙ habeat qualitatē finitam ⁊ determinatā. rōne cuiꝰ res ens ⁊ aliquid nō poſſunt infinitari. ablata eñ qlitate illoꝝ nominū cum ipſa ſint infinita non relinquit aliqua qlitas finita. Scđo requirit ꝙ habeat qualitatē ordinatā ad ſubſtantiā finiendā ⁊ determinandā. iō omis quilibet nemo ⁊ alia ſincathegreumata et ptes indeclinabiles infinitari nō poſſunt. cum hmōi qlitatem non habeāt. Uñ negatio infinitās ſemꝑ cadit in ꝯpoſitionē tollēdo aliquid ⁊ aliqd relinquēdo. Tercio requirit ꝙ non fuerit ante infinitatū. ſi eñ nomen infinitū infinitaret incaſſum infinitaret ex eo ꝙ ē priꝰ infinitatū. Et ex hoc ptꝫ diffinitio noīs infiniti. Eſt eñ nomē infinitū. cuiꝰ priuata eſt determinata qualitas ſubſtātia remanēte indetermīata ¶Pro quo attende ſecūdo. ꝙ in quolibet nomine eſt compoſitio intrinſeca. que eſt qualitatꝭ cum ſubſtantia. Et etiā ē in quolibet extrinſeca. que eſt ſubſtantie cum aliquo alio. vt ſubſtātia eſt pars orōnis. Unde negatio infinitans negat compoſitionē intrinſecā qualitatꝭ cum ſubſtantia. negatio vero negans negat compoſitionē extrinſecā ptium orōnis ad ſeinuicē. Et ex hoc patet. ꝙ cum dico homo. ſubſtantiā cum qualitate ſignifico. dum vero dico nōhomo. qualitatē quidem tollo. ſubſtantiā tamē infinitā relinquo ¶Attende tercio. ꝙ vocem eſſe ꝯplexam vel incōplexam dupliciter intelligi poteſt. Dicit eñ vno mō vox incōplexa que non eſt cōpoſita. ⁊ complexa que eſt cōpoſita ex aliquibꝫ. ſiue per appoſitionē ſiue per ꝯpōnem. Et illo mō nomen infinitū bene diceret vox complexa Alio mō vox dicit complexa que eſt cōpoſita ex aliquibꝫ ſoluꝫ per appoſitionē. ⁊ ſignificatū eius dependet a ſignificato ſuaꝝ ptium. ſic ꝙ ſcatū cuiuſlibet ptium ſit ps ſcati totius. Et illo mō nomē infinitū nō eſt vox complexa

¶ Attende q̄rto. ꝙ ſm dn̄m Albertū duplex eſt nomē quoddā eſt nomē ſubm̄. aliud eſt nomē adiectiuū. in ſubſtātiuis q̄dem nomē infinitū nihil ponit. q2 qn̄ q̄litas nois ſubſtātiui tollit̄. tollitur 2 ſuba. Nomē autē infinitū priuat q̄litatē. priuat. g̃ ſubam. Et ſi dicer̄. ꝙ relinq̄t ſubam infinitā. Rn̄det ꝙ nō relinquit eā niſi ſub apphēſione. 2 nihil ponit in rerū natura. In adiectiuis āt que hn̄t qualitatē finitā 2 ſubam infinitā. negata q̄litate nō neccārio negatur ſuba ſm id qđ eſt. Et iō in talib' cum dr̄ nō equale vel nō ſimile ſenſus ē. ens qđ eſt equale 2 ens qđ nō eſt ſile. Sicergo noⁿ adiectiuū infinitū aliq̄d ponit. nomē vero ſubſtantiuū nihil ponit. Et hoc dr̄ intelligere Areſto. in fine prioꝝ. cum dr̄ ꝙ differt dicere eſt nō equale 2 non eſt eq̄le. q2 negatio nō eſt equale nihil ponit. terminꝰ āt infinitꝰ aliq̄d ponit. Vn̄ in h̄ differūt negatio. nomē infinitū 2 ꝑuatio. q2 negatio cum ſit extra genꝰ. nihil ponit. infinitū aūt cum ſit in genere aliq̄d ponit. ſcʒ ens infinitū. Priuatio āt etiā in genere ponit ſubiectum cū aptitudine 2 diſpōne ad habitū. Hec reſolutio licet habeat aliqualē apparentiā. non tn̄ videt̄ cōtinere veritatē. cum eī dicimꝰ ꝙ nomē infinitū priuat qualitatē 2 relinq̄t ſubam. hoc nō intelligimꝰ de ſuba de genere ſubſtātie. nec etiā de q̄litate de genere q̄litatis ¶ Ideo dic. ꝙ nomē infinitū eſt vox incomplexa nihil ponēs. Ptʒ p̄mo ſic. q2 illud qđ dicit̄ tam de ente q̄ꝫ de nō ente indr̄nter nō ponit aliq̄d. ſed noⁿ infinitū eſt hmōi. g̃ 2c. Maioꝛ ptʒ q2 al's eſſet aliq̄d cōe enti 2 nō enti. Minoꝛ ptʒ q2 ſicut aliqđ ens ē nō hō. ita nōens eſt nō homo. Et etiā ſi aliqđ nomē infinitū aliq̄d ponat. eadē rōne 2 qđlibet. cum nō ſit maioꝛ rō de vno q̄ꝫ de alio ¶ Et hoc ꝯfirmat̄ autoꝛitate Boetij dicētis. ꝙ noⁿ infinitū dr̄ taʒ de ente q̄ꝫ de nō ente. Et iteꝝ cum dico hō rem ꝯſtituo. cū dico nō homo ꝯſtitutū tollo. 2 nihil entiū pono

¶ Queſtio tercia

¶ Vtꝝ nomē obliquū ſit nomen apud logicū. Rn̄dent aliqui p diſtinctionē iſtiꝰ termī nomē. q2 noⁿ p̄t accipi dupl'r. Vnoᵒ general'r p omni qđ p̄t ſubijci reſpectu v̄bi ſiue ſit pſonale ſiue impſonale. ſiue finiti modi ſiue infiniti. 2 ſic nomē obliquū bene p̄t eſſe nomē apud logicum. Alioᵒ capitur nomē ſpecial'r. p eo qđ p̄t eſſe ſubiectū ſiue ſuppoſitū verbi pſonalis p̄ntis tēpoꝛis indicatiui modi Et iſtoᵒ noⁿ obliquū nō eſt noⁿ apud logicū ¶ Sed tu dic. ꝙ nullum noⁿ obliquū quōcunq̄ȝ accipiat̄ nomē eſt noⁿ apud logicū. Ptʒ q2 nullum noⁿ infinitū p̄t eſſe ſubiectū alicuiꝰ ꝓpōnis vere. ſicut ptʒ ex autoꝛitate Areſto. in textu. Et huiꝰ rōem aſſignat Albertꝰ. q2 in q̄libet noīe ſm pfectā rōnem nois eſt ſuba 2 q̄litas. ſed noⁿ obliquū deficit in ſignificatiōe ſube. q2 ita oʒ deſignari ſubam. vt de ea aliq̄d ſit enūciabile. obliquꝰ āt nō ſ3 illo mō ſubam. Nā gtūs nō ſ3 ſubam. ſed aliq̄d eſſe ipſiꝰ. 2 dtūs aliquid illi. accūs v̄o aliq̄d ad ipſam. abltūs v̄o aliq̄d ab ipſa. Sic g̃ nullus caſus p̄ter rectū ſ3 directe ſubſtantiā. quare de nullo obliq̄ eſt aliq̄d enūciabile tan q̄ꝫ de totali ſubiecto. Vn̄ dicit̄ cōiter ꝙ obliquꝰ p̄ōt eſſe ſubiectū reſpectu v̄bi impſonalis. h̄ vtiq̄ȝ non eſt verū. q2 v̄bum dr̄ iō impſonale eo ꝙ non enunciat̄ de aliq̄ ſubiecto a q̄ egrediat̄ actus v̄bi ¶ Sʒ ꝯ hoc arꝰ quadrupl'r. p̄mo ſic. q2 ſubiectū iſtiꝰ ꝓpōnis cuiuſlibet hoīs aſinꝰ currit ē nomē obliquū eo ꝙ de eo enūciatur aliq̄d. 2 eſt aptū mediū in p̄ma figura. g̃. 2c. Scđo ſic. ſubiectū iſtiꝰ ꝓpōnis hoīs eſt aſinꝰ. eſt noⁿ obliquū. g̃ noⁿ obliquū eſt noⁿ apud logicū ¶ Terᵒ ſic. ſubiectū iſtiꝰ ꝓpōnis. oēm equū videt hō. ē noⁿ obliquū. g̃. ¶ Quarto ſic. ſubiectū iſtiꝰ ꝓpōnis regis intereſt bn̄facere ē noⁿ obliquū. g̃. ¶ Ad pᵐ dōm ē. ꝙ licet obliquꝰ ſit ſubiectū diſtributiōis. nō tn̄ eſt ſubiectū enūciationis. de q̄ hic loq̄mur ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ hoīs nō eſt ſubiectū totale. ſʒ ens ſubintellectū. ita ꝙ dicamꝰ ens hoīs ē aſinus. Sil'r dōm ē ad 3ᵐ. q2 ſubiectū enunciatōis ē vidēs ſubintellcm̄ ¶ Ad q̄rtum autē dōm ꝙ appoſitū poꝰ loco ſuppoſiti. cuʒ eī dr̄. regis itereſt. debemꝰ dicere itereſt reg'. Sil'r tedet me vicij. 2 iſte ꝓpōes reſolui dn̄t in alias. in quib' poꝰ v̄ᵐ pſonale cū ſuppoᵗᵒ. vt dōo tediū vicij afficit me. Sil'r penitet me peccati. i. penitētia pcti tenet me. 2cij̄s.

¶ Queſtio quarta.

Vtꝝ iſte voces boff baff ſint aliq̄ mō ſcatiue ¶ Pro cuiꝰ ſolutiōe attēde. ꝙ vocē eē ſcatiuā p̄t tripl'r itelligi. vnoᵒ q2 p̄t ſcare dummō ad ſcādū impoꝰ. alioᵒ q2 ē apta nata ſcare. 3ᵒᵒ q2 ex ſcatōe quā actu hʒ p̄t alteri aliq̄d repn̄tare. Iſta āt ſcatio dupl'r p̄t noi ꝯuenire. Vnoᵒ natural'r. 2 ſic ꝯuenit ꝯceptib' aīe ſcare. Alioᵒ ex volūtaria impōe. 2 ſic ꝯuenit vocib' 2 ſcripturis aliq̄d ſcare ¶ Dic breuit̄. ꝙ iſte voces boff baff et alie voces inarticulate nō ſⁿᵗ aliq̄d ad placitū. ex eo ꝙ nō ſunt ipoſite ad ſcān dū. ſed ſi forte iponerent̄ ad ſcandū poſſent ita bn̄ ad placitū aliq̄d repn̄tāt ſic alie voces ſcatiue. ¶ Et ſi q̄ras. ad cuiꝰ placitū dʒ talis vox iponi. Rn̄det̄ ꝙ nō ad placitū iſtiꝰ vel illiꝰ ex eo ꝙ tūc q̄libet cuʒ vellet poſſet vocū ſcatōes mutare. 2 v̄as ꝓpōes falſificare. Sʒ vox dr̄ ſcatiua ad placituʒ p̄mi inſtituētis. aut alicuiꝰ totiꝰ cōitatis. ſicut hec vox hō ſ3 humanitatē ad placitū illiꝰ q̄ priꝰ eam impoſuit ad ſcandū. aut ad placitū totiꝰ cōitatis latinoꝝ ¶ Et ſi q̄ras iteꝝ. q̄d aduenit voci nō ſcatiue p qđ ipſa efficiat̄ ſcatiua. nō eī videt̄ ꝙ p vocē poſſimꝰ doceri 2 inſtrui. niſi ſibi adueniat aliq virtꝰ ſiue foꝛma realis. v̄tute cuiꝰ docemꝛ. ꝙ p vocē inſtruamꝛ Rn̄det̄ ꝙ nihil reale aduenit voci nō ſcatiue. per qđ ipſa efficiat̄ ſcatiua. ptʒ q2 īpoſitio vocis ſcatiue eſt a nrā volūtate. q̄ non ē extra ſe cauſatiua ſiue īpreſſiua alicuiꝰ entꝫ realis Sed cā q̄re p vocē ſcatiuā inſtruimur ē. q2 nō eſt aliq̄ virtꝰ impſſa ipſi voci. ſed bn̄ eſt virtꝰ impſſa volūtati ſiue ītellectui. q̄ intellectꝰ cognoſcit vocē nunc ſcare rē quā priꝰ nō ſcabat. ¶ Et ſi q̄ras vlteriꝰ. an ꝯceptꝰ aliq̄s poſſet ſcare rē ad placituʒ. Rn̄dent aliq̄ ꝙ q̄dā ſunt ꝯceptꝰ q̄ natural'r ſⁿᵗ rē et illi ſunt ꝓpie ſilitudines reꝝ. Alij v̄o ſⁿᵗ natural'r cōiter. 2 illi ſunt ꝓpie ſilitudines vocū. q̄ ſⁿᵗ rē ad placitū. 2 p ꝯn̄s q̄dam nō ſⁿᵗ ad placitū. q2 quicq̄d ē ſignum ſigni etiā eſt ſignuʒ ſignati ¶ Sʒ tu dic ꝙ nullꝰ ꝯceptꝰ ē ſcatiuꝰ ad placitū. ſicut ptʒ p Areſto. q2 conceptꝰ ſunt idē apud oēs. qđ nō eēt ſi aliq̄s ſcaret ad placitū. ſicut ptʒ ex dict'. Sil'r nullꝰ ꝯceptus ē ſignū ad placitū inſtitutuʒ ¶ Si āt q̄reres vlteriꝰ. an voces material'r capte ſint ſcatiue vel nō ſcatiue. quēadmodū boff baff. Rn̄ſio ptʒ ex his q̄ dc̄ā ſt' ī ſummul'

Ad rōnes in oppoſitū. Ad primā p3 ſolutio ex dictis. Ad pmā ꝯfirmationē rñſum ē in prima q̄ſtione. Ad ſcđam dđm q licet nomia exiſtētia i libris clauſis nihil actualr ſignificant. ſunt tñ ſignificatiua ex ſignificatiōe quā actu hñt. Ad terciā rñdent aliq̄ q ꝗuis vacuū nō ſignificet vacuitatē. ſ tñ oē illud qđ eſt corp⁹ ⁊ loc⁹. ⁊ oē repletū eo q vacuū diffinit diffinitōe q̄d nois. q ē locus nō replet⁹ corpe Silr chimera diffinit diffinitiōe q̄d nois. q eſt ens ꝯpoſitū ex capite leonis ⁊ cauda draconis. ⁊ iō hoc nomen chimera ſ oē ens ⁊ oē caput ⁊ omnē leonē ⁊ oēm draconē. ⁊ ſic de multꝭ aliis. Aliter tñ pōt dici q nec vacuū nec chimera ſ aliq̄d iſtoꝝ. non eñ videt q ſit impoſitū ad ſignificādū iſta. ſicut nec hō ſ materiā vel formā vel caput aut pedē aut aiam. ꝗuis ſit cōpoſitus ex iſtis. Licet ḡ vacuū ⁊ chimera nō ſnt aliquod ens reale. ſnt tñ aliq̄d fictū nō realiter factū. ſ3 hymaginari ex iſtꝭ ptibus ꝯpoſitū. An āt illis noīb9 corrñdeat ꝯcept⁹ ſimplex vl ꝯplex⁹. poſſet dici q eis corrñdet ꝯcept⁹ ptium ficte ꝯpoſitaꝝ. q̄ forte ꝓprie ñ eſt ꝯplexus. Ad quartā ꝯfirmatōꝫ dđm ē q nihil nō eſt cathegreuma nec noⁿ apud logicū. ſed eſt ptim cathegreuma ⁊ ptim ſincathegreuma. valet eñ tantū ſicut nō aliq̄d vel nullū ens. Ad ſcđm negat añs Ad primā ꝓbationē dđm ē. q ꝗuis res ſcata p hoc noⁿ gemit⁹ naturalr ſ. ⁊ nō eſt noⁿ apud logicū. tñ h̄ nomen gemit⁹ ē noⁿ ⁊ ad placitū ſ. Ad ſcđam pt dici ſuſtinēdo ſuppōem materialē. q qđlibet illoꝝ eēt noⁿ ſi materialr acciperetur. eo q pt eſſe ſubiectū enūciationis. negātes tñ ſuppōem materialē debēt dicere q nlla vox materialr capta ē ſubiectū enūciationis. ⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt noⁿ. Ad ſcđam ꝓbationē p3 ſoº. Ad q̄rtā dđm q nō ē incōueniēs q voces ſcātes ꝓpōes veras ſi ab vna tota cōitate deponerent poſtea ſcarēt ꝓpōes falſas ⁊ ipoſſibiles. Ex h̄ tñ nō ſequit q eadē ꝓpō eēt vera ⁊ falſa. nccāria ⁊ ipoſſibilis. q2 veritas nō eſt in voce niſi ſicut i ſigno. ſicut ex ꝑus dictꝭ patuit. Ad 3ᵐ p3 ſoº ex dictꝭ. ⁊ etiā ad ei⁹ ꝓbatōes Ad q̄rtū negat añs. Et ad pmā ꝓbationē dr. q licet ann⁹ dies menſis de ſua ꝑncipali ſcatiōe ſnt tps. ⁊ etiā oīa noīa ſnt in tpe. ⁊ ꝑ ꝯñs nullū ſine tpe. ex ſuo tñ mō ſignificādi non importat aliquā certam drām tpis.

Verbum eſt quod

In h̄ ſcđo caº hui⁹ tractat⁹ determīat ph̄s de vbo. Et diuidit in tres ptes. in q̄ꝝ pma diffinit vbum di. Verbū eſt qđ ꝯſignificat tps. cui⁹ ps nihil ſ. ⁊ ē ſp coꝝ q̄ de altero pdicant nota. Primā ptem declarat cum dr (Dico autē) q2 curſus ē noⁿ ⁊ currit ē verbū Et drt in h̄. q2 currit ꝯſignificat tps pñs. Vltimā vo ptem declarat cū dr (et ſp) dicēs q vᵐ ē nota coꝝ q̄ de altero dicunt. ⁊ eoꝝ q̄ dicunt de ſubiecto. i. q̄ predicant eſſentialr. ⁊ eoꝝ q̄ ſunt in ſubiecto. i. pdicant accidentalr. (Nō currit āt) i ſcđa pte excludit a diffinitiōe vbi vᵐ infinitū ⁊ vᵐ abſolutū. ⁊ dr q nō currit ⁊ nō ambulat nō ſunt vba. tñ ꝯſignificāt tps. ⁊ ſūt ſp eoꝝ q̄ de altero pdicant nota. S3 huic dcōi. ſ. vbo infinito nō ē noⁿ ipoſitū. ſed vocat vᵐ infinitū. q2 ſilr eſt in q̄libet qđ ē vel nō eſt. i. pdicat tā de ente q̄3 de ñ ente. S3 cū dr (Silr āt) excludit a pdicta diffinitiōe vba obliq̄ dicēs. q curret vel currebat nō eſt vᵐ. ſ3 caſus vbi. drt aūt vᵐ obliquū a vbo recto. q2 vᵐ rectū ꝯſ tps pñs. ſ3 vᵐ obliquū ꝯſ pteritū vel futurū. qđ ꝯiungit vl ꝯplectit ad pñs (Ipſa quidē) in hac pte tcia remouet du᷑. dcm̄ ē eñ ꝑus q vᵐ ē nota coꝝ q̄ de altero pdicant. poſſet aliq̄s credere q vᵐ ſm ſe dcm̄. i. ꝑ ſe nō eēt nota. ſiue nō ſcaret. iō remouet dubiū dicēs. q ipſa vba ſᵐ ſe dcā. i. ſine ꝯpōe ⁊ diuiſiōe ſunt noīa. Probat. q2 ſnt aliq̄d. nā ille q̄ dr vba ꝯſtituit cōceptū ſimplicē. ⁊ q̄ audit q̄eſcit. Et h̄ exponit Boeti⁹ dicēs. q vᵐ ſm ſe ē noⁿ. ſicut oīs ps orōnis eſt noⁿ. S3 q oē vᵐ ꝑ ſe dcm̄. nec3 addito de q̄ illud pdicet tale ē vt nomi ſit affine. i. ꝯſile. tñ hoc vᵐ eſt in ꝯpōe nihil ſ ſine extremis. q2 ſi pturū dixerꝭ. i. acceperis ſᵐ ſe. ipm q̄dē nihil ē. eo q ꝯſ quādā ꝯpōe3 quā ſine extremis nō eſt itelligere. Circa iſtū textū ſtꝫ q̄ttuor ꝑua dubia Primū ē. quare i diffinitōe vbi nō ponunt ille pticule vox ſignificatiua ad placitū. ſicut in diffinitōe nois: cū tñ eque ꝯueniūt vbo ſicut nomi Rñdet q Arꝭ. illas pticulas in diffinitiōe vbi nō poſuit ꝑpter breuitatē. eo q ꝑus poſite ſunt in diffinitōe nois. ⁊ manifeſte ſtꝫ ex his q̄ dcā ſunt de noīe. Sed ꝯ q2 eadē rōne debuit omittere illā pticulā (cui⁹ ps) eo q ipſa etiā poſita ē in diffinitiōe nois. ⁊ eſt cōis noi ⁊ vbo. Rñdet vnoº q in diffinitiōe nois illud poſitū ē vt diſtinguat ab orōne. q̄ ꝯponit ex noibus. vt hō albus muſic⁹. in diffinitōe aūt vbi ponit ad diſtinguēdū vᵐ ab orōne. q̄ ꝯponit ex vbis. vt mouere ē agere Alioº dr q vᵐ iportat quandā ꝯpōem. q̄ multū declinat ad orōem. iō verbū maiorē h3 ꝯueniētiā cū orōne q̄3 noⁿ. q2 noⁿ eſt q̄ſi materia ⁊ ſubiectū orōnis. vᵐ āt q̄ſi forma. ⁊ iō in diffinitōe vbi vtile fuit illā pticulā exꝑmere. Scđm dubiū eſt. videt eñ falſum qđ dr Areſto. q verbū ſit ſp nota coꝝ q̄ de altero pdicant. hoc ē q vᵐ ſp ponat a pte pdicati. nā verbū infinitiui modi interdū ponit a pte ſubiecti. vt dđo currere eſt moueri. Silr ⁊ alia vba pñt poni a pte ſubiecti. vt amo eſt vᵐ. Dđm ē. q q̄cunq3 vba ponunt a pte ſubiecti hñt vim nois. ⁊ ꝑpter h̄ recipiūt adiectionē aliorū. Vñ q̄n actio ſignificat ꝑ vᵐ infinitiui modi. tūc ſignificat ꝑ modū hitus ⁊ q̄etis. ⁊ vt ſunt q̄dam res in ſe. verbū autē ſ per modū flux⁹ ⁊ fieri. ⁊ ꝑ modū egredietꝭ ab aliq̄ ſuppoſito. ⁊ h̄ eſt qđ dt Boeti⁹. verba nihil aliud niſi accidētia ſignificare. oē eñ verbū aliqđ accidēs ſ. Terciū dubiū eſt. q in hoc qđ dt ph̄s. q vbum ē nota. q2 nota rei nō eſt res. ſi ḡ verbū eſt nota pdicati. nō erit pdicatum. Et iō verbū nunq̄3 pdicatur qđ eſt falſum. Dđm eſt q nota rei nō eſt ea res cui⁹ eſt nota. q̄n ergo vbum notat aliq̄d pdicari de ſubiecto vt q̄dam copula. tunc pdicat terciū adiacens. ⁊ nō eſt pdicatum cui⁹ eſt nota. ſed b̄n ſe tenet ex pte pdicati. vbi grā dđo hō eſt albus. hoc vbum eſt nō eſt pdicatū. ſed ē nota ꝯpōnis denotans pdicatum pdicari de ſubiecto. Quartū dubiū eſt circa hoc qđ dicit Areſto. nō currit nō laborat nō eſſe vba. cū tñ tota diffinitio vbi eis ipſis ꝯueniat. Dđm eſt q nō currit nō laborat ex eo nō dicunt vba q2 nō ſnt actionē vel paſſionē determinatā ſicut vᵐ. veꝝ tñ ꝯſnt tps ſicut alia vba. Vñ ſicut actio ⁊ paſſio mēſurant tpe. ita etiā priuatōes eaꝝ. q̄ ſcant ꝑ vba ifinita. Vñ quies mēſurat tpe ſicut ⁊ mot⁹. licet h̄ ſit ꝑ accidēs. Et hinc ē q vba infinita ꝯſignificāt tps. Sed ꝑ vlteriori declaratiōe textus monetur talis queſtio

Querit Utrum ea que in hoc capl'o de verbo ſunt dicta ſint vera ⁊ bñ aſſignata ¶ Arguit̃ p̃mo ꝙ nō. q̄ꝛ dicit̃ in textu ꝙ verba ſm̄ ſe dicta ſunt noīa. nomē vero nō ꝯſignificat temp⁹. ergo nec ꝟbum ꝯſignificabit temp⁹ ¶ Scd̄o ſic. diffinitio verbi nō ꝯuenit verbis que abſoluunt̃ a tp̄e. ⁊ tñ manifeſtū eſt ꝙ ꝟba ab ſoluta a tp̄e ſunt verba. g̃ ⁊c̄. ¶ Tercio ſic. omē illud qd̄ ꝯſtituit orōnem verā vel falſam tanq̄ pars p̃ncipalis ei⁹ eſt nomē vel ꝟbum. ſed ꝟbum obliquū eſt hmōi. quia hec ꝓpoſitio deus creauit mundū. xp̄us natus eſt de virgine. dies iudicij erit. eſt vera. ⁊ tamē verbū obliquū non eſt nomē ergo ē verbū ¶ Quarto ſic. omne verbū adiectiuū eſt ꝯplexum. g̃ nullū verbum adiectiuū eſt ꝟbum. Añs patet. q̄ꝛ cuilibet verbo adiectiuo in mente correſpōdet hoc verbum eſt cū ſuo pticipio. ¶ In oppoſitū eſt autoritas ph̄i in textu. Pro ſolutione iſti⁹ q̄ſtionis. ſoluende ſunt q̄ttuor queſtiones minus p̃ncipales

Queſtio prima

Utrū diffinitio verbi ſit a ph̄o ꝯuenient̃ aſſignata. Pro cui⁹ ſolutione attēde p̃mo. ꝙ ſicut dcm̄ eſt Ariſtoteles nō reſumit illas pticulas vox ſignificatiua ad placitū. eo ꝙ ſufficiēter pñt haberi ex dictis. Reſumit autē illam pticulā (cui⁹ pars extra ⁊c̄.) q̄ꝛ mag⁹ videtur ꝙ verbū accedat ad ꝯplexionē q̄ nomē. Tū q̄ꝛ ſignificat ꝯpoſitionē. tum etiā q̄ꝛ ſibi videt̃ correſpondere ꝯceptus ꝯplexus correſpōdens actui generali ⁊ ſpeciali. ſiue pticipio ⁊ huic verbo ē ¶ Attende ſcd̄o ꝙ ſicut dcm̄ eſt ꝯſignificare temp⁹ eſt cōnotare aliquā certā drām tp̄is. ⁊ hoc contingit dupl'r. Uno° eſt cōnotare aliquā drām tp̄is certe ⁊ determiate. ita ꝙ importat ſuū principale ſignificatū cōnotando certam ⁊ determinata drām tp̄is. ſic ꝙ nō aliam. Alio mō incerte ⁊ indetermiate. ita ſcꝫ ꝙ importat ſuū principale ſignificatū ſic ꝙ ſibi non repugnat teneri ꝓ alia differētia tp̄is. Primo mō verba ꝯſignificāt temp⁹. ſcd̄o mō pticipia ꝯſignificāt temp⁹. ſicut iſtud pticipiū amās licet ſignificet actum amādi ꝯnotans p̄ſens tempus tñ cum addit̃ verbo p̄ſentis tp̄is ꝯnotat actum amādi adiacere ꝓ tp̄e p̄ſenti. vt dicēdo ego ſum amās. cū autē additur verbo p̄teriti tp̄is. ſignificat actū amādi affuiſſe in p̄terito tp̄e. ſicut ego fui amans ¶ Attēde ſecūdo. ꝙ Boetius in ſuo libro ꝑihermenias non ponit hanc pticulam (et eſt ſemꝑ eoꝝ que de altero p̄dicantur nota) ſicut nec Petrus hyſpa. q̄ꝛ ipſe diffinit ꝟbum ſm̄ ſe. ⁊ non per reſpectū ad enunciationē. verbū eñ in ordine ad enunciationē ſꝑ eſt nota eoꝝ que de altero predicant̃. ſicut poſtea patebit ¶ Attende quarto. ꝙ nomē capitur dupl'r. Uno mō ſpecial'r et ꝓpriē. put eſt vna pars orōis ab alijs diſtincta. ⁊ ſic non intelligit̃ verba eſſe nomina. Alio° accipit̃ nomē vt idem eſt qd̄ nota mētis. i. ſignū ꝯceptus. ⁊ illo mō verba ſm̄ ſe dicta ſunt nomina. i. ſunt norē mentis. et ſignificāt aliquid. q̄uis nō ſignificent verū vel falſū cum ſignificāt ꝯceptum ſimplicē. Boetius tñ aliter dicit. ꝙ verba ſm̄ ſe dicta ſunt noīa. i. ꝯſimilia noīb₃. ex eo ꝙ ſicut nomē ſm̄ ſe neq̄ ſignificat verū neq̄ falſum. ſic etiā ꝟbum ſm̄ ſe nec ſignificat verū nec falſū Uñ dicit ꝙ ꝟbum nō eſt nomen ſm̄ ꝙ eſt aliq̄ ps orōnis que nomē vocatur. vt dicim⁹ nomina rerū. ſed ꝙ omne verbū per ſe dcm̄. neq̄ addito (de q̄ illud p̄dicetur) tale eſt vt nomi ſit affine. i. ꝯſimile. ¶ Dic breuiter ad queſtionē. ꝙ diffinitio verbi eſt ſufficiēter aſſignata. ſic eam intelligēdo. ꝟbum eſt vox ſignificatiua ad placitū. que ꝯſignificat temp⁹ ſp̄c determiatum. cui⁹ pars extra. i. ſepatim nihil ſignificat. ⁊ eſt ſemꝑ eoꝝ que de altero dicunt̃ nota. i. ſemꝑ eſt ſignū ꝯpōnis materialis cū ſubiecto. ⁊ hoc intelligēdo de ꝯpoſitione aptitudinali nō actuali. q̄ꝛ nō eſt poſſibile verbū eſſe quin ſit nota ꝯpōnis aptitudinal'. Et illa eſt generalis verbi acceptio. nam ſi ad dant̃ ille pticule finita ⁊ recta. quas poſtea addit Ariſto. tūc verbum accipiet̃ in ſtricta ſui acceptione. Alie particule patent ex his que dicta ſunt.

Queſtio ſecunda

Utrum verbū ſit ſemꝑ nota eoꝝ que de altero dicūtur. ita ꝙ nō ſit p̄dicatum nec ps predicati ¶ Pro cuius ſolutione attende p̃mo. ꝙ hoc verbū eſt q̄nq̄ p̄dicat ſcd̄m adiacens. ⁊ q̄nq̄ tercium. vt dicēdo lapis ē. vel lapis eſt hō. Et d̄ꝛ terciū adiacens. quia adiacet p̄dicato q̄ſi tercium in ꝓpōne. Nam ſubiectū eſt primū. predicatū vero ſcd̄m. ⁊ tercium eſt copula. q̄ adiacet p̄dicato. ex eo ꝙ ſe tenet ex pte p̄dicati. ſicut inferius patebit ¶ Attende ſcd̄o. ꝙ omne intellectū intelligitur ꝑ modū actus. quodlibet eñ intellectū eſt ex hoc ꝙ aliquo mō hab₃ actū. Actus eñ vniuſcuiuſq̄ eſt illud ſm̄ qd̄ vnūquodq̄ ab alio diſtinguit̃. illud autē per quod diſtinguit̃ vnūquodq̄ ab alio ē ꝓpria rō eius. hoc modo etiā potentia dicit̃ eſſe in actu. nā aliqua eſt ꝓpria rō potentie ſm̄ quā ipſa diſtinguit̃ a nō potentia ¶ Attende tercio. ꝙ eſſe ſignificat actualitatē entis. vñ cum volum⁹ ſignificare aliq̄d eſſe ī actu. dicim⁹ ꝙ eſt ꝓpter hoc ꝙ actus nō facit ꝯpōem cū eo cui⁹ eſt. ideo eſſe nō facit ꝯpōnem cum eo. quod ſibi apponit̃. deſignat eñ illud qd̄ apponitur ſibi eē idē illi. i. ſubiecto ſm̄ actum. ideo dicēdo homer⁹ eſt poeta ſignificat̃ ꝙ poeta ſm̄ ſuū actum eſt idem homero q̄ꝛ ratio eſſendi rei ⁊ res ipſa nō faciunt ꝯpōem ¶ Attende q̄rto. ꝙ duplex eſt ꝯpoſitio. Una eſt q̄ eſt modus ſignificādi in verbo. ſm̄ quā actus verbi incliatur ad ſubam. Et illa ꝯpoſitio eſt cōiter in oīm verbo ꝑſonali. ⁊ vocatur inclinatio ad ſuꝑpoſitū. Alia ē ꝯpoſitio que deſignat̃ per hoc verbū eſt. ⁊ nō eſt modus ſignificādi. ſed res ꝯueniēter ſignificata aut cōſignificata. q̄ ꝯpoſitio differt a p̄ma. q̄ꝛ prima non facit ꝯpōem affirmatiuā vel negatiuā. ſed eſt in omni verbo ꝑſonali. Scd̄a autē per quā deſignat̃ aliquid eſſe vel nō eſſe de aliq̄ facit ꝓpōnem affirmatiuā vel negatiuam. Nam ab hac ꝯpōne dicit̃ ꝓpoſitio affirmatiua vel negatiua. ⁊ ipſa ē alia in ꝓpoſitione affirmatiua et negatiua

Dic primo. Qꝫ ꝟbum ſemꝑ ē nota eoꝝ que dicūtur de altero. i. ſemꝑ eſt ſignū ꝯpōnis p̄dicati cum ſubiecto. Pꝫ ſic. q̄ꝛ hoc ꝟbum eſt ex eo ꝙ eſt copula ideo ē nota ꝯpōnis. Sed verbū adiectiuū ex eo ꝙ includit hoc verbū eſt ſil'r eſt nota ꝯpōnis. ¶ Dic ſcd̄o ꝙ q̄ñ hoc verbū eſt p̄dicat ſcd̄m adiacens. tūc ipm̄ eſt p̄dicatū. pat₃ q̄ꝛ in omni enū

ciatione eſt ſubiectū ⁊ p̄dicatū. ğ in enūciatōe ī q̄ ē p̄re dicat ſcd̄m adiacēs eſt. p̄dicatū ē. ex eo ꝙ nō eſt ſubiectū neqꝫ aliud ponit̄ ibi p̄dicatuꝫ ¶ Dic tercio. ꝙ qn̄ eſt p̄dicat t̄ciū adiacēs tūc ipſa ē copula p̄dicati cum ſubiecto ita ꝙ nō ē p̄dicatū nec ꝑs p̄dicati. Probat̄ q̄drupl'r. Primo autoritate boetij q̄ d̄r ſupra ſcd̄m hꝰ ꝙ ens p̄dicatū t̄ciū adiacēs nō ē niſi q̄lī q̄dā ꝑs ꝓpōnis ſiue denotatio q̄litatis in ꝓpōne Denotat̄ em̄ q̄lis ſit ꝓpō q̄m affirmatiua. ⁊ nō ꝯſtituit ꝓpōnē tanq̄ ꝑs eiꝰ. Et dicit etiā boetiꝰ qn̄ eſt p̄dicat̄ t̄ciū adiacēs. nō p̄dicat̄. ſꝫ aduenit p̄dicato. Scd̄o ſic. q2 ſi eēt ꝑs p̄dicati nulla ꝓpō ꝯuerteret̄ in eiſdē t̄minis. qd̄ ē falſum. Probat̄ ꝯña. q2 dicēdo hō ē albꝰ. h̄ verbū eſſꝫ ꝑs p̄dicati. ğ ſi ꝓpō deberet ꝯuerti in eiſdē t̄minis optet rem verbi in cōuerſa eē ꝑte ſubiecti. qd̄ eſt falſū. Tercio ſic q2 tūc oīs ſyll'ſ in p̄ma figura eſſꝫ ex q̄tuor t̄minis. Pꝫ q2 mediuꝫ in maiori ꝓpōne accipit̄ abſolute. ita ꝙ eſſe nō eſt ꝑs eiꝰ. ex eo ꝙ eſt ſubiectū. ſed in minori accipit̄ cū h̄ ꝟbo eſt. ſi ğ hoc ꝟbū eſt. ē p̄dicatū vel ꝑs p̄dicati tūc in tali ſyll'o eēnt q̄tuor t̄mini. qd̄ ē ꝯtra p̄hm p̄mo poꝝ. Quarto ſic. q2 ſi eſſꝫ ꝑs p̄dicati hic eſſꝫ nugatio hō ē aīal. q2 ſi ens p̄dicat̄ et ens intelligit̄ in aīali. tunc ex eadē ꝑte orōnis idē bis dicit̄. qd̄ pꝫ ponēdo rōneꝫ ꝓ noībꝰ. q2 ſenſus erit. hō eſt ens aīa ¶ Dic q̄rto. ꝙ verbū ſe tenet a ꝑte p̄dicati nō obſtāte ꝙ ſit p̄dicatū. Ptꝫ q2 ꝟbū ſp̄ eſt nota eoꝝ q̄ de altero dicūt̄. et ideo boetius d̄r. nō eē denotationem q̄litatis in ꝓpōne. Dicit at̄ albertꝰ ꝙ duplex eſt p̄dicatū. qd̄ dā eſt formale. et illd̄ intra ſe ꝯcipit formā ꝑ quā t̄etor q̄t id qd̄ ieſt ad id cui ineſt. et de q̄ d̄r vt de ſubiecto. Talis aūt forma nihil aliud ē quā ipſa ꝯpō quā ꝟbū intra ſe ꝯcipit. i. includit ꝑ h̄ ꝙ t̄t ſp̄ actū alteri inherētē. et ſic vl'r ꝟbum eſt p̄dicatuꝫ formale. Vn̄ ſubcm̄ ꝓpōnis eſt illud cui ineſt p̄dicatū. et p̄dicatū ē qd̄ alteri inheret. q2 ğ ꝟbū t̄t rē ꝑ mōdū inherētis. vtputa ꝑ actōem vl' paſſionē eius ē inherere. ideo ſp̄ ponit̄ a ꝑte p̄dicati niſi accipiat̄ vt hꝫ vim noīs Aliud ē p̄dicatū materiale. et ē res ꝟbi t̄cata ꝑ ꝑticipiū vel ꝑ aliqd̄ aliud nomen

QO Tercia Vtrū facta trāſmutatiōe circa reꝫ q̄ t̄cat̄ fiat trāſmutatio in t̄catōe vocis ¶ Dic breuit̄ ꝙ facta tranſmutatōe in re t̄m ꝙ exiſtit nō fit trāſmutatio in ſignificatōe vocis. Probat̄ q̄druplicit̄. Primo q2 res nō t̄cat̄ vt exiſtit. ſed vt intelligit̄ vel vt repn̄tat̄ ꝑ ſpēm intelligibileꝫ vel abſolute vt abſtrahit ab illis t̄m veritatē. ſed ſiue ſic ſiue alit̄ cū tā res vt intelligitur q̄ ſpēs intelligibilis. et q̄ ipa res abſoluta maneat intranſmutata facta trāſmutatiōe in re vt exiſtit. q2 ꝑ eandē ſpēm cognoſcimꝰ eētiā et ꝑ eādē hēmꝰ ſciaꝫ de ea qn̄o exiſtit et qn̄o nō exiſtit ſicut pꝫ p̄mo poſterioꝝ. ğ ſiue fiat trāſmutaꝰ in re vt exiſtit ſiue nō. nō erit ꝓpt̄ h̄ trāſmutatio in voce. Secūdo ſic t̄m areſto. ſcd̄o poſterioꝝ. nō entia ꝯtingit ſignificare ⁊ intelligere. ğ nō entitas rei nō infert nō entitatē t̄cati. et ꝑ ꝯñs facta trāſmutatōne ⁊c. Tercio ſic eadē orō qn̄qꝫ ē ꝟa ⁊ qn̄qꝫ falſa. vt dicit̄ in p̄ntis. ğ dictōes orōnis idē t̄cāt qn̄ eſt vera ⁊ qn̄ ē falſa. et tn̄ in re q̄ t̄cat̄ ꝑ ipas dcōnes ē trāſmutatio. ſicut patꝫ de hac orōne ſortes ſedet. ſor. nō ſedet. ğ facta trāſmutatōe in re nō oꝫ fieri trāſmutōem in orōne. Quarto ſic manifeſtū ē ex mō loq̄ndi ꝙ cūdē intellectū ꝯſtituit in nob vox ꝓlata qn̄ t̄catū eſt et qn̄ nō ē. al's illa nō eſſet falſa. ſortes ē. ſorte nō exn̄te. ſed ſignificare ē itellectū rei cōſtituere. ğ ¶ Sed ꝯ h̄ arguit̄ q̄drupl'r. Primo ſic. q2 ſi vox idē t̄caret re exn̄te ⁊ re nō exiſtente. ğ qd̄ t̄cat̄ eſt idē. Tenet ꝯña. q2 actiua vera ꝑt trāſmutari in paſſiuā verā. ſed ꝑ̄us t̄cat̄ exn̄s et nō exn̄s. et ſicut idem. ğ idē erit exiſtēs et nō exiſtēs. Scd̄o ſic. q2 beotiꝰ d̄r ī libro diuiſionū. ꝙ ſi nulla res ſit ſubiecta quā t̄t. vox ſignificatiua eē nō d̄r. ğ facta trāſmutatōe circa rē que t̄cat̄ fit trāſmutatio ī t̄catōe vocis. Tercio ſic ī trāſmutatōe ſubali res amittit nomē et diffinitōeꝫ. ğ res trāſmuta nō hꝫ nomē qd̄ ꝑ̄us habuit. et ꝑ ꝯñs qd̄ ꝑ̄ꝰ t̄cabat rē nō t̄t eā mō. Quarto ſic. qd̄ nō intelligit̄ nō t̄cat̄. nōens nō intelligit̄. ğ nō t̄cat̄. Maior pꝫ. q2 t̄care ꝑſuꝑponit itelligere. Minor pꝫ. q2 oē itelligibile facit ſpēm ī itellectu. ſꝫ nōens nō facit ſpēm in intellcū. ğ. Cōfirmat̄. q2 deſtructo vno relatiuoꝝ deſtruit̄ ⁊ reliquū. ſicut pꝫ in p̄ntis. ſed ſignū et ſignatū ſe hn̄t relatiue. ğ deſtructo ſignato deſtruitur ⁊ vox q̄ ē ſignū.

¶ Ad p̄mā d̄r. ꝙ ſicut vox nō t̄t rē vt exn̄s vel n̄ exn̄s. ita nō oꝫ ꝙ ſi vox t̄cet idē re exn̄te et nō exn̄te ꝙ ꝓpt̄ h̄ res exn̄s et nō exiſtēs ſint eadē res. hoc em̄ accidit voci in q̄tū eſt t̄catiua. Ad ſcd̄am d̄r. ꝙ autoritas boetij intelligit̄ de re nō vt exiſtit vel nō exiſtit. ſꝫ vt abſtrahit ab vtroqꝫ. Ad t̄ciaꝫ dico ꝙ intellectꝰ iſtiꝰ autoritatis ꝑt eē talis in trāſmutatōe ſubali rei ſingularis in q̄ ſcꝫ abijcit̄ forma ſubālis res trāſmutata amittit nomē ⁊ diffinitōem ſpēi. q2 non manet in ſpē in q̄ fuit ꝑ̄us. ſed nō ſequit̄. ğ nomē ſpēi amittit ſuū t̄catū. q2 illud nōⁿ nullū ſuꝑpoſitū t̄t. nec etiā nomē indiuidui. ſcilꝫ qd̄ ei erat per ꝑ̄us ipoſitū amittit ſuū ꝓpriū t̄catū. ſed ſignificare eſt trāſmutatū tm̄ ad formā ſpēi in q̄ ꝑ̄us fuit. Ad q̄rtā poſſet negari maior Ad ꝓbatōem dico ꝙ t̄care ſuꝑponit intelligere ad iſtū ſenſū. q2 oē ſignificatū ꝑ̄us intelligebat̄. aliter nō fuiſſet ſibi vox ipoſita. ſed poſtq̄ eſt ipoſita ꝑt ſignificare illud ad qd̄ ē ipoſita. etiā ſi a nullo intelligat̄. Vlteriꝰ ꝑt negari minor tanq̄ falſa. q2 nō entia ꝯtingit ſignificare. ex ſcd̄o poſterioꝝ. Vn̄ nō exiſtēs ꝑt intelligi ꝑ ſpēm. nō quā facit ſed quā fecit qn̄ exiſtebat vel quā faciunt alia ꝑ q̄ deuenimus in notitiā eiꝰ. Et ad ꝯfirmatōem ꝯcedēdū eſt ꝙ deſtructo t̄cato deſtruit̄ ſignū. ſed ex hoc nō ſeq̄t̄ ꝙ re nō exiſtēte vox nihil t̄cet. eo ꝙ t̄catū ꝑ vocē abſtrahit et ab exiſtenti et non exiſtenti

QO Quarta Vtꝝ ꝟbū in orōne poſitū poſſit īfinitari. et ſi ſic. vtrū ip̄m ſit verbū apd̄ logicū. Pro cuiꝰ ſolutōe ¶ Attēde p̄º. ꝙ verbū capit̄ dupl'r. Vnoº general'r ꝓ omi eo qd̄ ꝑt eē ꝑs ꝑncipalis enūciatōis. accipiendo enūciatiōem ꝓ rōne t̄nte aliq̄ mō verū vel falſū. ſiue p̄mo et ꝑ ſe. ſiue nō. ſiue finite ⁊ diſtincte ſiue nō. et ſic ꝟba infinita ſil'r ⁊ obliq̄ ſunt ꝟba apud logicū. Et h̄ modo nō capit ꝑ h̄s. Alioº capit̄ ꝟbū t̄m ſp̄ealē rōem ꝟbi. ſcꝫ ꝑ illo qd̄ ꝑt eē ꝑs enūciatōis accepte t̄m eiꝰ ſp̄ealē rōeꝫ. ⁊ ſic accipit ꝟbū et enūciatōem ¶ Attēde ſcd̄o. ꝙ ad h̄ ꝙ ꝟbū poſſit infinitari due ꝯditōes reqrunt̄ Prima ē ꝙ tale verbū t̄t actū ſp̄ealē. Scd̄a ē ꝙ actꝰ ſp̄ealis ſit finitꝰ et nō infinitꝰ. et ex h̄ ſequit̄ t̄m aliq̄s ꝙ h̄ ꝟbū eſt vt t̄t actū generalē nō ꝑt infinitari. licet bn̄ vt t̄t exiſtētiā ¶ Attende tercio. ꝙ ꝟbū infinitū ē cuiꝰ ꝑuatꝰ eſt actꝰ ſp̄ealis remanēte actu generali. vt ſi dicat̄ nō currit illaqꝫ negatio addat̄ huic ꝟbo ꝑ ꝯpōneꝫ idē eſt ac ſi diceret̄ eſt nō currēs. vbi negat̄ actꝰ ſp̄ealis et remanet actus general' affirmatꝰ ¶ Attēde q̄rto. ꝙ t̄m dn̄m albertū ꝟbū nō ꝑt eſſe īfinitatū in orōne. q2 ad h̄ ꝙ aliqd̄ ꝟbū poſſit infinitari reqrit̄ ꝙ negatio ſolū cadat ſuꝑ cōpoſitōem actꝰ generalis cū actu ſp̄eali. et nō ſupra cōpoſitōem p̄dicati cū ſubiecto. cū ğ negatio addita ver

bo in enūciatione ſp inueniat ꝓpōnem p̄dicati cū ſub ieco. ſequit̄ ꝙ nullū ꝟbū poſſit infinitari in orōne. ſed tur etiā ꝙ nullū ꝟbū excepte actōis pt infinitari. cum ſp talia ꝟba icludāt determinata ſuppoſita Et h̄ ꝓbat ſic. pmo. q: negatio q̄ addit̄ ꝟbo in enūciatione negat ꝓpōnē p̄dicati cū ſubiecto. ḡ facit ꝓpōnē negatiuā: ⁊ nō affirmatiuā de p̄dicato finito. Añs pꝫ. q: negatio illa deſtruit illā ꝓpōnē poſt ſe Scđo pꝫ. q: negatio ſp agit in id qđ ē pncipali⁹. ſꝫ ꝓpō p̄dicati cū ſubiecto i enūciatōe eſt pncipalior. ḡ ipam negat negatio Ter° p⁊. q: p̄hs in 2° hui⁹ nō docet multiplicare ꝓpōnes q̄ ſunt de aliis ꝟbis ab h̄ ꝟbo eſt aliṫ q̄ꝫ illas de hoc ver bo eſt ſcđo adiacēte. ſed ꝓpōnes de h̄ ꝟbo eſt ſcđo adia cente non multiplicant̄ penes p̄dicatū finitū vel īfini tū. ḡ nec ꝓpōnes de aliis ꝟbis. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝟba nūq̄ȝ īfini tant̄ in enūciatione. Quarto pꝫ. q: ſi ponerent̄ ꝟba in finita in orōne nō videret̄ qūo differret a ꝟbis negat: non em̄ videt̄ q̄lis eſſꝫ drña int̄ illas duas ſortes non currit. ⁊ ſor. noncurrit. ſ̄m ꝙ negatio in vna capit̄ ne gant̄ ⁊ in alia infinitant̄. Sed tu dic. ꝙ ꝟbū poſitū in orōne pt īfinitari. ſicut extra orōnē. Probat̄ primo autoritate p̄hi in textu dicētis ꝟbū infinitū eē nota eo rū q̄ de altero p̄dicāt̄. non em̄ pt eē nota de aliq̄ eo mō q̄ p̄hs accipit eē notā de aliq̄ niſi i enūciatōe Et ſtatiꝫ poſt dt. ꝙ ꝟbū īfinitū ſīlr eſt i q̄libet qđ ē ⁊ qđ non eſt. qđ cōiter exponit̄ ꝙ ꝟbū īfinitū dr̄ tā de ente q̄ꝫ de nō ente. et h̄ non pt eē niſi enūciatione. Scđo p⁊ autorita te p̄hi pmo poſterioꝝ q̄ facit iſtā demrationē. qcquid non ſcintillat ē ꝓpe nos. planete nō ſcintillāt. ḡ plane te ſt̄ ꝓpe nos. ex hoc em̄ ſeq̄t̄ ꝙ ī minore nō ſcintillat eſt ꝟbū īfinitū. ⁊ etiā in maiore. q: minore negatiua in p̄ ma figura nihil ſequit̄. ⁊ etiā ꝯcluſio ē affirmatiua. ⁊ ideo oꝫ ambas p̄miſſas eē affirmatiuas. Tercio ꝓbat̄ q: oē ꝟbuꝫ p̄me aut ſcđe aut t̄cie pſone exigit ntīm̄ pro ſuppoto. ſed ꝟbū īfinitū eſt p̄me. ſcđe. aut t̄cie pſone. ḡ exigit ntīm̄ ꝑ ſuppoſito. ⁊ ꝑ ꝯñs ſibi pt addi ntūs tā q̄ꝫ ei⁹ ſuppoſitū. et ſi ſic. fiet enunciatio. ḡ. Quarto pꝫ. q: poſito caſu ꝙ hoc ꝟbū nōcurrit ſit alicui ſcriptū. ⁊ ſi bi p̄ſcribat̄ hoc nomē ſortes. notū ē ꝙ ibi ē eūciatio. et tñ adhuc ē ꝟbū īfinitū ſicut p̄us. ḡ. Minor pꝫ. q: q̄ꝫ uis ꝓpter p̄ſcriptionē hui⁹ dcōnis ſortes ſit facta aliq̄ mutatio. tñ nō videt̄ ꝙ ibi ſit talis mutatio ꝙ ꝓpt̄ eā h̄ ꝟbū nō currit qđ p̄us erat vna dcō ⁊ vnū ꝟbū ſit fa ctū plures dcōnes ſiue vna orō. Et ideo ad rōnes al teri⁹ opinionis. Ad p̄mā dr̄. ꝙ negatio īfinitās addi tur ꝟbo ꝑ ꝓpōnē. ⁊ facit vnā dictionē cū ea. et ideo ta lis negatio non negat copulā. ſed relīq̄t eā īfinitā. ⁊ iō dt Pe. hiſ. ꝙ hec ꝓpō ceſar nō currit eſt diſtinguenda q: ſi ſit negatio negās. ſenſus ei⁹ ē ceſar nō currēs. ſi ve ro ſit negatio īfinitās. ſenſus eſt. ceſar ē nō currēs. Et ad 2am dm̄. ꝙ ip̄a hꝫ veritatē de negatōe negāte nō īfi nitāte. Ad 3am dđm. ꝙ loc⁹ ab autoritate nō tenet ne gatiue. Rō aūt q̄re p̄hs nō poſuit hmōi multiplica tionē ē. q: nō eſt manifeſta drña int̄ ꝟbū negatū ⁊ infi nitū. tñ ibi eſt drña q̄ dicta eſt. q̄ꝫuis non poſſit facil'r videri. ſic̄ nec poſſum⁹ facilit̄ videre drñam int̄ iſtas duas ꝓpōnes. nō hō currit. ⁊ nonhō currit. ſ̄m ꝙ vna eſt vl'is negatiua de ſubiecto finito. et alia indiffinita affirmatiua de ſubiecto infinito. non tñ ſequit̄ ex hoc ꝙ ille terminus nonhō in oratione poſitus non mane at infinitus. Ad quartā pꝫ ſolutio ex dictis

Ad rōnes Principales. Ad primam pꝫ ſolutio ex dictis. Ad ſecūdam dicendū. ꝙ verba non abſoluūtur a tempore ſic ꝙ nullius ſint temporis ſed abſoluūtur a tempore ſic ꝙ nō reſtringant termi nū cui addūtur ad aliquam certam ⁊ determinatam differentiaꝫ temporis. Ad terciā dicitur negando antecedens. Et ad ꝓbationem dicit̄. ꝙ iſte propoſiti ones non dicunt aliquid eſſe verū vel falſum. ſed be ne fuiſſe vel fore. Ad quartam dicenduꝫ. ꝙ licet in verbis ſit actus generalis et ſpecialis qui explicantur per hoc verbum eſt et per participiuꝫ. in eis tamē nul la eſt complexio. quia inter actum generalem et ſpecia lem eſt ꝯpoſitio intrinſeca que non facit complexiōeꝫ proprie dictam. Utrum autem verba adiectiua ſint complexa vel incomplexa. Dōm facilis eſt reſponſio Areſto. ꝙ ſunt incomplexa

Enūciatiua vero

In hoc tercio capitulo determinat Areſtoteles de enū ciatiōe et partibus eius. Et diuiditur in tres partes principales. In prima diffinit orationem dicēs. Ora tio eſt vox ſignificatiua cuius partium aliquid ſigni ficatiuum eſt ſeparatim vt dictio non vt affirmatio. (Dico aūt) Probat vltimam' particulā. quia homo ſignificat aliquid vt dictio. non autē vt affirmatio. ſꝫ ſi addatur ſibi verbum. tunc erit affirmatio vel nega tio. non tamen quelibet pars orationis ſignificat vt di ctio. quia in hoc nmo ine forex. rex nihil ſignificat. ſed eſt vox ſola. verū eſt tamē ꝙ in duplicib⁹ compoſitis pars aliquid ſignificat. ſed non ſ̄m ſe in actu. ſed quē admodum dictū ē. (Eſt autem) Probat ꝙ oratio ſi gnificat ad placitum. quia nō ſignificat ſicut inſtru mentum ſupple naturaliter ad aliquid deputatū. aut non ſignificat ſicut inſtrumentū ſupple īmediatū: ve ritatis naturalis. ſicut plato dixit in libro qui vocat̄ cratulus. ſed ſ̄m placitum. ſicut prius dictū eſt (Enū ciatio vero) In hac ſecūda parte Areſtoteles ſubtilr̄ ter tangendo vnam diuiſionem orationis in enūciati tiuam et non enūciatiuam diffinit enūciationem ⁊ di cit. ꝙ non omnis oratio eſt enūciatiua. ſed illa oratio ē enūciatiua in qua verum vel falſum eſt. Declarat au tem ꝙ non omnis oratio eſt enūciatiua. vel ꝙ non om nis enunciatio ſignificet verum vel falſum. quia etiaꝫ deprecatiua eſt oratio. et tamen non eſt vera aut falſa Et cum dicit (rethorice em̄) elicit orationem que per tinet ad logicum. nam de ſola enūciatiua oratione ꝑ tinet ad logicum determinare. Alia aūt ab enūciati one magis ſunt poetice vel rethorice conſiderationis (Eſt autem vna) In hac tercia parte diuidit enun ciationem. et primo tangit tres diuiſiones. quarū pri ma eſt. Enunciationuꝫ alia eſt vna. alia plures. Se cunda eſt. enunciationum alia affirmatia: alia nega tia. Tercia eſt enunciationum vnarum. alie ſunt ſim pliciter vne. alie ſunt ꝯiunctōe vne. et illas mira breui tate tangit (Neceſſe eſt) Areſtoteles remouet dubiuꝫ Nam dixit ꝙ alique enunciationes ſunt ſimpliciter vne. et non coniunctione vne. ideo poſſet aliquis cre dere ꝙ eſſent ita ſimpliciter vne ꝙ nullam haberent compoſitionem. ideo dicit ꝙ non. quia neceſſe eſt ꝙ oportet enunciationem eſſe ex verbo vel ex caſu verbi quorum quelibet compoſitionē importat. Hoc autē optime ꝓbat per locum a maiori. quia ſi aliqua eſſet enunciatio ſine verbo et caſu verbi maxime hoc eſſet

verū de diffinitōe.ſed hoc nō.nā diffinitio hoīs nō eſt oꝛo enūciatiua niſi ſibi addat̄ eſt.fuit.vel erit.aut aliqđ hmōi(Quare aūt) Excuſat ſe a determinatōe q̄ſtionis.q2 poſſet q̄ri q̄re diffinitio eſt aliqđ vnū.et dicit ꝙ aīal greſſibile bipes eſt vnū et nō multū.nō tn̄ ex h̄ ꝙ ptes ſibijnuicē ꝓpinq̄ ſunt.i.cōtinue ꝓferāt̄.q2 talis ꝯtinuitas etiā reꝑit̄ in hiis q̄ ſunt vnū ꝑ accn̄s.Determinare aūt hmōi q̄onē eſt alteri⁹ negotij.q2 eſt metaphiſice ꝯſideratōis(Eſt aūt vna) Cōſequent̄ innuit vnā diuiſionē enūciatōis.ſcʒ in enūciatōem vnā.ꝛ plures.eas diffiniendo.dicēs ꝙ enūciatio vna ē q̄ ſꝫ vnū de vno vel ꝯiūctōe vna.Plures aūt q̄ plura ſꝫ et nōn vnū vel incōiuncte(Nomē aūt)Poſſet aliqs credere ꝙ enūciatio vna q̄ ſꝫ vnū de vno ſcaret vnuʒ ſicut nomē.Et dicit ꝙ nō:q2 nomē et ṽbū eſt dictio ſola.ꝛ ideo nō ſꝫ ſicut enūciatio.ſiue aliqs vtat̄ interrogādo vel ſine interrogatōe.vel etiā ipſo ꝓferente(Hoꝝ aūt) Innuit q̄ndā diuiſionē enūciatōis.q̄ ē enūciatōis in enūciatōem ſimplicē et ꝯpoſitā.dicēs ꝙ ſimplex enūciatio eſt q̄ enūciat aliqđ de aliq̄ vel aliqđ ab aliquo. Sed enūciatio ꝯpoſita eſt q̄ ꝯponit̄ ex hiis.i.enūciatōnib9 ſimplicib9(Eſt aūt)Areſto.inuit vnā diffinitionē enūciatōis ſimplicis ꝑ enūciatōem de pn̄ti.de preterito.et de futuro.diffiniēdo enūciatōem ſimplicē.Et d3 ꝙ enūciatio ſimplex.i.ſimplr̄ vna eſt vox ſcatiua d̄ eo qđ eſt aliqđ vel nō ē queadmodū tp̄a diſtincta ſūt Affirmatio aūt ē enūciatio alicui⁹ de aliq̄.negatio vero eſt alicui⁹ ab aliq̄ enūciatio.Circa hūc textū ¶ Attende pmo.ꝙ areſto.in diffinitōe oꝛōnis rōnabilr̄ reiterat illā pticulā.vox ſcatiua.ex eo ꝙ ſcatio oꝛōis eſt alia a ſcatōe noīs et ṽbi.q2 nomē et ṽbū ſcant ſimplicē ꝯceptū.oꝛo ṽo ꝯceptū ꝯpoſitū.et ideo ꝯueniēt̄ iterata ē iſta pticula vox ſcatiua.Dicit aūt(cui⁹ ptiū) et nō partes.q2 q̄dā ponūtur i oꝛōne.vtputa aliq̄ ſincathegreumata.q̄ ꝓprie nō ſn̄t aliqđ ſm ſe.ſed in habitudine vni⁹ ad alteꝝ.vel alit̄ ly aliqđ pt̄ cōſtrui cū h̄ ṽbo ſꝫ.vt ſit ſenſus ꝙ ps oꝛōnis ſepate.i.ſeorſum accepte n̄ ſn̄t aliqđ ꝑ ſe.qđ verū ē aliq̄ mō de oī pte oꝛōnis.Vn̄ negatio ꝛ alia ſincathegreumata nihil ſignificāt.cū ſint voces ſincathegreumatice ¶ Attēde ſecūdo.ꝙ iſta pticula vt dictio.nō vt affirmatio alit̄ exponit̄ a boetio.et alit̄ ab alexādro.Vn̄ alexāder ſupponit ꝙ duplices ſunt oꝛōnes.q̄daʒ ſūt q̄ ſolis ṽbis et noīb9 ꝯiūgūt̄.Alie ṽo ꝯpoſite.q̄rū ptes ꝯiūcte faciūt oꝛōnē.cū g̃ dicit.vt dictio nō vt affirmatio.ideʒ ē ac ſi diceret.duplex q̄dā eſt dictio.vna ſimplex.alia ṽo affirmatio.ſʒ ita ptes oꝛōnis aliq̄d extra ſcat.vt ea dc̄o q̄ eſt ſimplex.nō vt ea dictio q̄ ē affirmatio.Sed alia expō ē.ꝙ q2 areſto.ſepe vſus ē iſto noīe dictio ꝓ affirmatōe.et ideo ne aliqs credat eū ſic velle vti iſto noīe dictio.ſtatim ſupaddit.non vt affirmatio.Vel ſic vt videt̄ dicere boeti⁹ vt dictio ſuple ex neccitate.nō āt vt affirmatio ex neccitate.Vn̄ hec diffinitio cōuenit tā oꝛōni pfecte q̄ȝ ipfecte.ꝛ tā oꝛōi ſimplici q̄ȝ cōpoſite Oratio aūt ꝯpoſita ſiue ꝯiūctōe vna pt̄ eē ꝯpoſita ex ptib9 q̄ ſūt affirmationes.ſʒ h̄ nō eſt necc̄riū.necc̄rio aūt ꝯponit̄ ex ptib9 q̄ ſūt dc̄ōnes ¶ Attēde 3° ꝙ arē. d3 hic oꝛōem nō eē ſcatiuā ſicut inſtrumētū naturale queadmodū dixit plato.ſʒ ad placitū.Vn̄ boeti⁹ d3 h̄ i ꝯmēto ꝙ plato i eo lib° q̄ inſcribit̄ cratul⁹ alit̄ vocē ſcatiuā ꝯſtituit eā q̄ d3 eē ſuppellectile quādā atq̄ȝ inſtrumētū ſndi res eas q̄ naturalit̄ intellectib9 ꝯcipiūtur.qm̄ naturaliū reꝝ vſus ſm naturā eſt.vt videndi oculos.noīa q̄ȝ ſm naturā eē arbitrāt̄.Sʒ h̄ areſto. negat.et ſtatim poſt.Quod circa dicēdū nobis ē naturalit̄ nos q̄dā eē vocales potētes ꝙ naturalit̄ vocabula reb9 ip̄rimēdi non tn̄ naturalit̄ ſʒ poſitiōe Vult g̃ dicere ꝙ licet nos habeam⁹ naturalē potēʒ formādi voces ꝛ iponēdi reb9 vocabula.ipa tn̄ impō eſt ad placitū ¶ Attēde q̄rto.ꝙ circa diffinitōem enūciationis oꝛta ē diuerſitas int̄ alexādrū ꝛ porphiriū Unde dixit alexāder ꝙ diuiſio enūciatōis in affirmatōem et negatōem nō eſſe diuiſionē generis in ſpēs:ſʒ eē diuiſionē equoci in ſua equocata.vel analogi in ſua analogata:eo ꝙ affirmatio poꝛ eſt negatōe.Sʒ h̄ non placʒ boetio.et ideo dicit i ꝯmēto.mihi q̄ȝ videt̄ ꝙ porphirij ſit ſequēda ſn̄ia ꝙ affirmatio ꝛ nega° cōi enūciationis generi ſupponātur.videt̄ g̃ ꝙ ipſe velit dicere hāc diuiſionē nō eē equoci in equocata.ſed generis in ſpēs

Queritur

Vtꝝ diffinitōes oꝛōnis et enūnciatōis ſint ſufficient̄ in textu aſſignate. ¶ Arguit̄ pmo ꝙ nō.q2 oꝛo nō eſt vox ſcatiua ad placitū.q2 oꝛo nō ē vox vna ſed idē eſt vox et vox vna.g̃ oꝛo non eſt vox.Pro ſcd̄a pte pʒ.q2 ſi oꝛo eſſʒ vox ſcatiua ad placitū.ſequeret̄ ꝙ oꝛo poſſet nō ſcare ſuū ſcatuʒ.ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄libet oꝛo vera poſſet eſſe falſa.qđ eſt icōueniēs ¶ Scd̄o ſic.oꝛo non fuit ipoſita ad ſndū.g̃ nō ē ſignificatiua ad placituʒ Añs pʒ.q2 ſi ſint ipoſita ad ſndū.vel g̃ oīs oꝛo ſit impoſita.vel aliq̄ et aliq̄ nō.Nō ſcd̄m.q2 non ē maioꝛ rō de vna q̄ȝ de alia.Nō pmū.q2 multe poſſent formari oꝛoes quaꝝ nūq̄ȝ ſil'es fuerūt.etiā q2 alit̄ oporteret ꝙ pm⁹ ipoſitoꝛ ipoſuiſſet ad ſndū īfinitas oꝛōes.cū infinite diſſil'es poſſint formari ¶ Tercio ſic.nōn cuiuſlibet oꝛōnis ptes ſunt ſcatiue vt dictio nō vt affirmatō g̃ diffinitio nō ꝯuenit cuiuſlibet oꝛōni.Añs pʒ.pmo q2 ptes hui⁹ oꝛōnis.ſortes currit ꝛ plato diſputat ſn̄t aliqđ vt affirmatio.Scd̄o pʒ.quia ho.et mo ſūt ptes hui⁹ oꝛōnis hō currit.et tn̄ nō ſn̄t aliqđ vt dc̄o.g̃ ꝛc̄. Confirmat̄.q2 aliq̄ oꝛo eſt cui⁹ nulla ps ſꝫ aliquid vt dictio.g̃.Añs pʒ pmo de hac oꝛne lego.Scd̄o pʒ.q2 poſito ꝙ.a.iponat̄ ad ſndū tātū ſicut hō eſt aīal.tunc a.eſt oꝛo.et tn̄ nulla ei⁹ ps aliqđ ſignificat.cum nullā habeat ptē.g̃.Maioꝛ pʒ.q2 i illo caſu.a.eſt vox ſcatiua ad placitū.ꝛ non eſt nomen neq̄ȝ ṽbū neq̄ȝ aliqua alia ps oꝛōnis ꝯſignificat ꝯceptū veꝝ vel falſuʒ.g̃ eſt oꝛatio ¶ Quarto ſic.hec oꝛo omne.a.eſt.b.eſt ṽo.cū ſit pmiſſa ſyll'i.vt pʒ ꝑ pħm pmo poꝝ.ꝛ tn̄ in ea neq̄ȝ eſt veꝝ neq̄ȝ falſū.Añs pʒ pmo:q2 nihil ſꝫ.Scd̄o pʒ q2 cōiter d3 talis ꝓpoſitio q̄ ꝯſtituit̄ ex terminis nō ſignificatiuis abſtrahit a veritate ꝛ falſitate.neccitate ꝛ ꝯtingētia.Tercio pʒ.q2 ſm pħm ſexto metaphiſice verū ꝛ falſū ſunt in intellectu.nō ſunt g̃ aūt in oꝛatiōe illa aut in aliq̄ alio.Cōfirmat̄.q2 ſi veritas aut falſitas eſſʒ in enūciatiōne.vel eſſet tota veritas i tota enūciatione.ꝛ tota in q̄libet pte.vel eſſʒ tota in tota ꝛ ps in pte.et q̄cūq̄ȝ mō dicat̄.cū veritas ꝛ falſitas nō pn̄t habere ptes diuerſaꝝ rōnū.ſequit̄ ꝙ q̄libʒ ps oꝛōnis erit vera.ꝛ ſil'r q̄libet erit falſa.qđ eſt abſurdū.g̃ veritas ꝛ falſitas non ſunt i oꝛone.nec ꝑ ꝯn̄s veꝝ aut ſl'm

In oppoſitū

Arguit̄ autoritate phi in textu ¶ Pro ſolōne q̄ſtionis ſoluende ſunt quatuoꝛ queſtiones min⁹ pncipales

Quo ¶ Prima.Vtꝝ diffinitio orationis ſit ꝯueniēter aſſignata a pħo.Pro cui⁹ ſolōne ¶ Attende pmo ꝙ oꝛo capit̄ duplr̄.Uno° pme. intentionalit̄.et ſic n̄ pt̄ diffiniri.cū vna totalis oꝛo cō

posita ex pluribus vocibus diffiniri nõ possit. Alio mõ secũdẽ intentõnalit. et est vna relatio rõnis fundata sup vocẽ cõplexã et ſminata ad ſcatũ. et orõ sic accepta h diffinit ¶ Attẽde scdo. q in diffinitõe orõnis nõ ponũtur iste particule. sine tpe vel cũ tpe finita ⁊ recta. Tũ pmo. qꝛ si ponerent nõ cõueniret oĩ orõni. Tũ scdo. qꝛ iste non cõueniũt orationi ſm se totã. sed solũ ſm suas ptes. et ad huc nõ cõueniũt ptibus rõne q sunt ptes: sed rõne modorũ suorũ ſndi. Tũ phs resumit istã pticulã (ſcatiua) q̃uis sit cõis noĩ et ṽbo et etiã ipsi orõni eo q al's posset dubitari vtrũ orõ sit vox. cũ videat eẽ plures voces. Et etiã orõ nõ videt esse nõ ſcatiua saltẽ ſcatõe distincta a ſcatõe nois. Sed qre Aresto. nõ resumit hãc pticulã (ad placitũ) rõ est. qꝛ orõ non est iposita ad ſndũ pmo et p se. sed solũ rõne suarũ partiũ et ex cõñti. qꝛ scꝫ sue ptes sunt iposite ad ſndum postea tñ illã pticulã resumit ad excludendũ errorem platonis. qui dicit orõnem naturalit ſcare. ex eo q instrumentũ virtutis naturalis dꝫ eẽ naturale. orõ aũt est instrumẽtũ virtutis intpretatiue q est virtꝰ naturalis. g. Vñ nõ oꝫ q qdlibet instrumentũ virtutis naturalis sit naturale. sꝫ solũ imediatũ ⁊ pximũ ¶ Attende tercio. q cũ orõ diffinit p vocẽ nõ est intelligẽdũ q orõ sit vox vna incõplexa: sed plures. est tñ vna vox cõplexa. et hoc sufficit ad h q dicat vox. Nã vox dicit tã de vocibus cõplexis vel incõplexis ¶ Attẽde qrto q cũ dr (orõ est vox) non dꝫ capi vox p voce incõplexa. sed p voce cõplexa. ita q orõ necẽrio est vox cõplexa nõ aũt necẽrio est vox simpliciter. qꝛ al's vox necẽrio esset orõ. qd est falsum. qꝛ cõtradictoria istiꝰ. scꝫ nulla vox est orõ est possibilis. qd est falsum. Silr si aliqua vox necẽario esset orõ. tunc necẽrio essꝫ ſcatiua. et per cõñs nõ esset iposita ad ſndũ. et ex h vlterius seqret q nõ esset ſcatiua ad placitũ ¶ Dic ad qstionẽ q orõ secũdẽ intẽtionalit capta necẽrio est intentio fundata ĩ voce ſcatiua ad placitũ ⁊c. patꝫ qꝛ diffinitio necẽrio pdicat de diffinito. sed intẽtio fundata in voce ſcatiua ⁊c. est diffinitio ipius orõnis. igit. Si tñ capet orõ pmẽ intẽtõalit. tũc orõ esset cõtingent vox ſcatiua. nec est incõueniens diffinitõem datã p additamẽtũ siue descriptõem cõtingent pdicari de suo diffinito. Vñ albũ diffinet qd est corpꝰ hñs albedinẽ. et tñ notũ est q hec diffinitio nõ pdicat necẽrio de albo. cũ ex hoc seqret q aliqd corpꝰ necẽrio esset albũ

Q˜o Scda Utrũ diffinitio enũciatiõis in q dicit enũciatiua orõ est in q verũ vel fasũ ẽ. sit a pho cõuenient assignata. Pro cuiꝰ solutione ¶ Attẽde pmo. q in diffinitõe enũciatõis ponitur orõ loco generis. ita q oĩs enũciatio est orõ. et ideo q̃uis circulꝰ positꝰ ante tabernã ſcet aliqd verum vel falsũ ⁊ qdãmõ eqpolleat ṗpõni vere vel false. eo q tãtũ ſt sicut forte hec ṗpõ. hic vendit vinũ. tũ ſm intentionẽ phi nõ est cõcedendũ q sit ṗpõ aut enũciatio. cũ nõ sit orõ. Et si aliqs dicat q sic. qrat ab eo an sit vocalis. mentalis. aut scripta. et notũ est q non. ⁊ tñ oĩs ṗpõ est vocalis. mentalis. vel scripta. Et iterũ qrat ab eo q cõuertat eã ⁊ det suã cõtradictõem et suã eqpollẽtẽ. et faciet ex ea syllm ⁊ etiã ṗpõnẽ ypotheticã coassũpta alia ṗpõne. qlibet tñ ṗpõ est ad h ordinata ¶ Attende scdo. q phs magis diffinit enũciatõem p verũ et falsum q̃ p affirmatõem et negatõem. eo q hic pncipalit cõsiderant enũciatões vt sunt signa cõceptuũ verorũ aut falsorũ. et ponunt disiũctiue ad circũloquendũ nobis vnã differentiam enũciatõis innoiatã. p quã ipsa differt ab oĩbus aliis orõnibus. scꝫ illis q nõ sunt enũciatiue. Diuidit aũt pmo orõ in pfectã et in impfectam. Perfecta ṽo in enũciatiuã et nõ enũciatiuã. Nõ enũciatiua. in vocatiuã. interrogatiuã. impatiuã. et depcatiuã. et sic sunt qnq modi pncipales orõnũ pfectarũ et si aliq alie orõnes impfecte inueniant sunt ad istas reducẽde. sicut ſm aliqs est orõ iuratiua et suppositiua q ad enũciatiuã reducunt. Aliq vero est optatiua q ad depcatiuã reducit. Aliq dubitatiua q ad interrogatiuã reducit. Nã aũt dicit infinitiua. qꝛ si i aliq enũciatõe ponat ṽbũ infinitiui modi. nũq tñ p se ponit. qꝛ orõ pfecta nõ pt esse ex noie et ṽbo infinitiuo solo. sed reqrit aliud ṽbũ a q pncipaliter denoiat. nõ etiã ponit aliq cõiũctiua. qꝛ ipsa magis est ypothetica q̃ cathegorica. et nõ dicit nisi ordinem viiꝰ ad aliam Oẽs alie aũt orões ab enũciatiua nõ ptinẽt pncipalit ad logicũ. sed ad rethorẽ vel poetã. nã ille nõ ſnt mentis cõceptũ. sed affectũ. Rethor aũt ⁊ poeta intendũt mouere audiẽtis aĩm ad irã. gaudiũ. delectatõem. vl abhominatõem. q respiciũt affectũ mẽtis. demonstrator aũt vtit ṗpõnibus absolute ſcantibus cõceptũ verũ vel falsum ¶ Attẽde tcio. q sicut pꝫ circa textũ enũciatio de q pncipalit hic est intẽtio triplicẽ videt habere pⁱoritatẽ respectu aliarũ enũciationũ. Vñ enũciatio vna pⁱor est enũciatõe plures. et simplex pⁱor est enũciatiõe cõiũcta. i. cõposita. ⁊ affirmatiua pⁱor est negatiua Vñ ad ſndũ hãc triplicẽ pⁱoritatẽ dicit Aresto. suplatiue pma ⁊ nõ pⁱor. vñ hec pⁱoritas nõ impedit rõnem generis respectu suarũ spẽrũ. dato eñ q spẽs int se cõsiderate habeãt quãdã pⁱoritatẽ ⁊ ordinẽ. ipse tñ cõparate ad suũ genꝰ sũt eqles. eqlit eñ participãt naturã generis ¶ Attẽde qrto. q affirmatio ⁊ negatio triplicit accipiunt. Unoº p actu intellectꝰ affirmãtis ⁊ negantis. Alioº p negatõe siue p instrumẽto negãdi. et sic negatio accipit p hac negatõe non. et istis modis nõ accipiunt in dicta diuisione q enũciatio diuidit in affirmationẽ et negatõem. Terciõ accipit affirmatio p orõne affirmatiua. ⁊ negatio p orõne negatiua. et sic accipiũtur in dicta diuisione. q est generis in suas spẽs. sicut boetio placꝫ Et hec rõ pbat q affirmatio ⁊ negatõ plꝰ differũt q̃ nũero. qꝛ plꝰ differũt q̃ due affirmationes. g differũt spẽ ¶ Dic ad qstionẽ q diffinitio enũciatiõibus cũ eiꝰ diuisionibus est a pho cõuenient assigna vt pꝫ per cõditões bone diffinitõis ⁊ diuisionis

Questio tercia vtrũ

diffinitio orõnis cõueniat tã orõni pfecte q̃ impfecte tã cathegorice q̃ ypothetice ¶ Ad hãc qstionẽ respõdẽt aliq. qrũ aspasius pmꝰ fuit. sicut boetius dicit in cõmẽto. et post eũ albertꝰ. q hec diffinitio orõnis solũ cõuenit orõnibus simplicibus q cõponunt ex verbo ⁊ noĩe. Sed illũ rephendit boetiꝰ dicẽs. q cõuenit tã simplicibus q̃ cõpositis. Sed aliꝰ qdã q syrianus vocabat dixit diffinitõem orõis nõ cõuenire orõni impfecte. qꝛ nõ cõstituit intellectũ pfectũ. et ppter hoc nõ hꝫ ptes. Vñ ipe sic arguebat argumẽto platonis. nullũ impfectuꝫ hꝫ ptes. g orõ impfecta nõ hꝫ ptes. sed hoc argumẽtuꝫ ridiculũ est sicut dicit boetius. Albertꝰ vero aliã reddit cãm. qꝛ ptes nõ referunt nisi ad totũ pfectuꝫ. sicut q̃uis domꝰ diffiniat p lapides ⁊ ligna q sũt ptes muri. illa tñ diffinitio nõ attribuit muro. sed solũ domui. et sic est q ista diffinitio est p ptes orõnis. g cõuenit soli pfecte orõi ⁊ nõ ipfecte Et iõ orõ q hic diffinit ẽ im

mediatũ gen⁹ enũciatõis. cu3 em̃ oꝛõ primo diuidat̃ in oꝛonẽ pfectã ⁊ imꝑfectã. et oꝛõ pfecta in enũciatiuã ⁊ nõ enũciatiuã. ſequit̃ ꝙ oꝛõ q̃ hic diffinit̃ eſt oꝛõ pfecta. ¶ Sed tu dic. ꝙ oꝛõ q̃ hic diffinit̃ eſt cõis ad pfectã ⁊ imꝑfectã. Et ad argumẽtũ rñdeo ꝙ duplices ſunt ptes toti⁹ pfecti ſc3 mediate ⁊ imediate. Quis aũt partes imediate ſint ſoli⁹ toti⁹ pfecti. tñ ptes mediate cõueniũt toti pfecto p partes imediatas. ¶ Dic ſecũdo ꝙ diffinitio oꝛõnis nõ ſolũ conuenit oꝛoni ſimplici et etiã ↄpoſite. pat3 ſic. q2 nõ pt aſſignari aliq̃ particula in p̃dicta diffinitõe. p quã excludent̃ oꝛones cõpoſite niſi forte iſta. vt dictio nõ vt affirmatio. ſed p eã non excludunt̃ oꝛones ↄpoſite. ſicut patuit circa textum. Poſſ3 tñ dici ꝙ diffinitio pncipalr̃ ↄuenit oꝛoni pfecte ⁊ cathegoꝛice. ⁊ min⁹ pncipalit̃ orationi imperfecte et ypothetice

Queſtio quarta vtꝝ

ſubiecto non exiſtente tales ꝓpões ſint vere. ſcil3 ceſar eſt hõ. ceſar eſt aĩal. Et ſilr̃ termin⁹ vniuoce dicat̃ de iſtis. ſiue exiſtãt ſiue nõ. vtputa ceſar de exiſtẽte ⁊ non exiſtente. ſimiliter homo.

Dic primo ꝙ oẽs tales ꝓpões ſt̃ vere ⁊ ↄcedẽde. p3 quia ad veritatẽ ꝓpõnis affirmatiue ſufficit idẽptitas extremoꝝ cũ ꝓpoꝛtiõato mõ ſndi. ſed talis eſt in ꝓpoſito. ſubiectu3 em̃ includit in ſuõ ↄceptu p̃dicatũ. nã hõ eſt de p ſe in intellectu ſoꝛtis. Scdo p3. q2 pmo poſterioꝝ capĩo de oĩ d̃r areſto. De omi vtiq3 ẽ nõ eſt in q̃dã q̃dã ſic. in q̃dã autẽ nõ nec aliq̃n ſic ⁊ aliq̃n nõ. vt de oĩ hoĩe aĩl ſi em̃ verũ eſt dicere hoĩem eſſe. veꝝ eſt dicere aĩal eẽ. Et ex h̃ p3 ꝙ ad veritatem ꝓpõnis affirmatiue ſufficit necc̃ãria ↄcomitantia extremoꝝ. ita ꝙ poſito vno ponat̃ reliquu3 lic3 neutꝝ necc̃ãrio exiſtat Tercio p3. q2 ſi nõ. tũc nulla ꝓpõ eſſ3 de ineſſe ſimplr̃ in q̃ p̃dicat̃ cõe de ſuo ſuppoſito. q2 nõ eſſ3 ſp vera. na3 nihil aliud pt ſumi ſub medio in maioꝛi de necc̃ãrio. niſi ſuppoſitũ nature cõmunis. g̃ ſequit̃ ꝙ nulla minoꝛ de ineſſe põt ſumi ſub maioꝛi de necc̃ãrio. qd̃ eſt falſum ⁊ ↄtra phm pmo poſterioꝝ. Quarto ſequit̃ ꝙ pncipiũ demõſtratõis poſſit eẽ falſum ⁊ cões aĩ ↄceptões. ⁊ p ↄñs ↄcluſiones demõſtratõis. q2 veritas ↄcluſiõis dependet ex veritare pncipioꝝ. Tenet ↄña. q2 nullo hoĩe exñte iſta eſt falſa oĩs hõ ẽ aĩal rõnale. q̃ tñ eſt pncipiũ demõſtratiõis. ⁊ ſilr̃ nullo toto exñte. hec eſt falſa. oẽ totũ eſt mai⁹ ſua pte. qd̃ eſt ↄtra auguſtinũ in libꝛo de vera religiõe. q̃ dicit tales ꝓpões eẽ regulas eternas ⁊ incõmutabiles ¶ Dic ſcdo. ſoꝛtes eſt ſoꝛtes. hõ eſt hõ. retento caſu ſunt ↄcedẽde. Pꝛobat̃ pmo autoꝛitate boetij dicẽtis ꝙ nulla ꝓpõ eſt veriou illa in q̃ idẽ p̃dicat̃ de ſeipſo. ſ3 ille ſunt hmõi. g̃. Scdo ſic. q2 ſcdo huius habet̃ ꝙ oĩs negatiua eſt p accñs vera ſic ꝙ non eſt pmo vera. q2 reducit̃ ad aliã affirmatiuã poꝛẽ verã. et maxime ad illã in q̃ idẽ de ſeipſo p̃dicat̃. g̃. vnde veritas iſti⁹ bonũ nõ eſt malũ reducit̃ ad veritatẽ illi⁹ bonũ eſt bonum. ſic ſilr̃ iſta. ceſar nõ eſt aſin⁹ reducit̃ ad veritatẽ illi⁹ ceſar eſt ceſar. Tercio ſic. ſi neget̃ iſta ceſar eſt ceſar. tũc illa ↄcedet̃ ceſar nõ eſt ceſar. ⁊ p ↄñs illa ceſar eſt non ceſar. g̃ nõ ceſar eſt ceſar p ↄuerſionẽ. et vlteri⁹ ex ↄſequẽte ↄuerſa que ↄcedit̃. Arguit̃ ſic. nõ ceſar ẽ ceſar. ceſar eſt nõ ceſar. g̃ ceſar eſt ceſar. pmiſſe ſunt vere. g̃ et ↄcluſio. Quarto ſic. in oĩ ſyll'o ex oppoſitis cõcluſio ẽ impoſſibilis. ex ſcdo pꝛioꝝ. ſed ſiue res ſit ſiue nõ ſit h̃ eſt ſyll's ex oppoſitis in tercio mõ. null⁹ hõ eſt alb9. aliq̃s hõ eſt alb9. g̃ aliqd̃ albũ non ẽ albũ. iſto ↄd'o ẽ impoſſibilis ſiue res ſit ſiue non ſit. g̃ ei⁹ ↄdictoꝛia ẽ vera. vtputa aliqd̃ albũ eſt albu3 ſiue res ſit ſiue non ſit ¶ Dic tercio. ꝙ termin⁹ cõis q̃ non eſt equoc⁹ ex impoſitõe ad diuerſas naturas. ſed tm̃ ipoſit⁹ eſt ad ſignificãdũ vnã naturã. de q̃buſcũq3 dicit̃ ſimplicit̃. dicit̃ de illis vniuoce. ſiue illa exiſtãt ſiue non. Pat3 ſic q2 ſi termin⁹ in ſe ſit termin⁹ vniuoc⁹. g̃ h3 vera3 diffinitõem in ſe exꝑmentẽ illud ſcatũ cui talis terminus imponit̃. g̃ de quocũq3 dicit̃. de illo dicit̃ ſm illam rõnẽ. q2 da oppoſitũ. ſc3 ꝙ dicat̃ de aliq̃b9 ſm vnã diffinitionẽ. et de alijs ſm aliã. cũ oĩs diffinitio exꝑmat ſignificatũ noĩs. iuxta illud q̃rti methaphiſice. rõ qua3 ſcat nomen eſt diffinitio. ſequit̃ ꝙ illud nomẽ habebit duo ſcata. qd̃ eſt oppoſitum añtis ¶ Dic q̃rto. ꝙ aliq̃ ſunt ſuppoſita termini cõis extra aĩam q̃ tñ nõ exiſtũt. Pat3 ſic. q2 natura cõcepta vt eſt dicibilis de pluribꝰ. et etiã vt nõ eſt dicibilis de pluribꝰ eodẽ mõ ſe h3 ſiue exiſtat ſiue nõ. g̃ ſũt aliq̃ ſuppoſita pter exiſtẽtiã. Añs p3 ſic. q2 rõ cõis vel ſuppoſiti nõ attribuitur rei vt exiſtit. eo ꝙ hoc eſſ3 ponere ideas platonicas g̃ ſũt aliq̃ ſcripta termini cõis pter aĩam q̃ nõ exiſtũt. Vñ de illis q̃ frequẽter fiũt. et q̃n fiũt. ⁊ q̃n non fiunt poſſunt fieri demõſtratões. g̃ ¶ Sed ↄtra hoc arguit̃ quadruplr̃ Pꝛimo ſic. q2 ad veritatẽ ꝓpõnis affirmatiue requirit̃ talis vnio in re q̃lis ſcat̃ p ꝓpõne3. ſed in hac ceſar eſt ceſar nulla eſt vnio in re. cũ ſubiectũ ⁊ p̃dicatũ nõ ſũt aliq̃ res. g̃. Scdo ſic. q2 adã eſt hõ moꝛtu⁹. g̃ nõ eſt hõ. eo ꝙ moꝛtuũ et viuũ circa hoĩem ſunt ↄtraria. Tercio ens non pt vere p̃dicare de non ente. hõ aũt eſt ens. adã vero nõ ens. Quarto ſic. illa q̃ eq̃uocant̃ in ſupioꝛi nõ vniuocant̃ in inferioꝛi. ſed exñs ⁊ non exiſtẽs equocat̃ in ente. g̃ nõ pt vniuocari in hoĩe ¶ Ad pmũ dicẽdũ. ꝙ ſicut res h3 eẽ. ſic oꝫ ad veritatẽ talis ꝓpõnis eſſe vnionẽ in re talit̃ qualit̃ ſcat̃ in ꝓpoſitione. natura aũt ſcata p hoc nomẽ ceſar eſt ens apud intellectũ. alioq̃n intellect⁹ non faceret de ea cõpoſitionẽ. et ideo eſt ↄpõ eiuſdẽ exiſtẽtis apud intellectũ cũ ſeipſo. et talis ↄpoſitio ſufficit ad veritatẽ vbi res nõ eſt exiſtẽs. Et eodẽ mõ poſſet dici de illis chimera eſt chimera. non ens eſt non ens. quiam concedit Areſtotelis. in quarto metaphiſice. Ad ſecũdũ dicitur. ꝙ moꝛtuũ ⁊ viuũ poſſunt capi duplr̃. Vno° actualiter. Alio° aptitudinalit̃. pꝛimo mõ ſunt accidẽtia eẽntie hoĩs q̃ ſignificat̃ per hoc nomẽ hõ. et illo mõ pt ↄcedi ꝙ ceſar non eſt viu⁹. ſed eſt moꝛtu⁹. Alio° capiunt̃ aptitudinalit̃. ⁊ ſic ceſar eſt viu⁹. Et ſi arguat̃ vlteri⁹. g̃ viuit. nõ val3 ↄña. q2 viuũ non dicit actũ. ſed aptitudinẽ. Vñ p3 ex ſilĩ d̃ bipede q̃ vtit̃ Areſto. pꝛo vltima dr̃ña hoĩs. et tñ dicit in q̃nto thopicoꝝ ꝙ nõ oĩs hõ ẽ hñs duos pedes. ⁊ pſtat ꝙ ñ oĩs hõ ſm actũ h3 duos pedes. g̃ ſm aptitudinẽ ſumẽda illa dr̃ã Et ſi arguat̃. ceſar non viuit. g̃ nõ eſt. q2 ſecũdo de aĩa dicitur ꝙ viuere in viuentibꝰ eſt eſſe. et p ↄñs ſi nõ eſt. etiam non eſt ens. eo ꝙ eẽ q̃n predicat ſecũdũ adiacẽs predicat ꝙ in re eſt eſſe. et vlterius ſequit̃ non eſt ens. ergo non eſt homo. a ſuperioꝛi ad inferius negatiue. ¶ Dõm eſt. ꝙ illa non eſt vera ceſar viuit. et etia3 ceſar non eſt. ſed ex hoc non ſequitur ꝙ ceſar non ſit ens. niſi capiatur ens vt idem eſt ꝙ exiſtens. Ad tercium dicendum ꝙ hic nõ predicat̃ exiſtens de non exiſtente. ſ3

natura humana ꝯcepta vt dicibilis de pluribꝫ de ea/
dem vt ꝯcepta vt nõ eſt dicibilis de pluribꝫ extranea
ē eñ ei exiſtentia ¶Ad q̄rtā dicēdū ꝙ ſuppoſitū exñs
et nõ exñs non equocant̄ in ente. capiendo ens vt nõ
men. eo ꝙ ip̄m abſtrahit ab vtroq̄. p̄nt tñ equiuoca
ri in ente ſi capiat̄ participialiť ¶Ad rões in oppſitū
pꝫ ſolutio ex dictis

Quoniam autez eſt

¶Ex p̄dictis omnibꝫ q̄ areſto. ſe dicturuꝫ p̄miſerat.
nūc in hoc vltimo tractatu determinat de oppōnibꝰ
et legibꝫ enūciationū iſtaꝝ. Et diuidit̄ in tria capl'a.
In p̄mo determinat de oppoſitiōe diffinitiue ⁊ diui
ſiue. oſtendendo q̄d ſit ⁊ q̄t modis dicit̄. Et diuidit̄
in duas p̄tes. In prima deťminat de oppōne diffiniti
ue. p̄mittēdo vnā ſuppōnē ad intelligēdū diffinitōeꝫ
oppōis. Et ponit p̄mo q̄tuoꝛ modos enūciādi. p̄mꝰ ē
q̄ñ enūciat̄ eē q̄d eſt. ſcd's ē. q̄ñ enūciat̄ eē q̄d nõ eſt. t'ciꝰ
eſt. q̄ñ enūciat̄ nõ eē q̄d ē. q̄rtꝰ ē. q̄ñ enūciatur nõ eē q̄d
nõ eſt. Et dicit ꝙ oī affirmatōi eſt negatio oppoſita. ⁊
oī negatōi affirmatio. Et ſtatim cū d't (et ē p̄dictio)
diffinit oppōnē ſub noīe ꝯtradictōis dicēs. ꝙ ꝯtradi
ctio eſt affirmatio vel negatio oppoſita. Et dꝫ intelli
gi eiuſdē de eodē. et nõ equoce ſicut dictum ē in libꝛo
elenchoꝝ ꝯtra ſophiſticas argumētoꝝ impoꝛtunita
tes. i. ꝯtra eos q̄ argumētis fallacibꝫ vere rōnis viam
conātur euertere (Om̄ aūt) In hac ſcd'a parte deťmi
nat de ſp̄ebꝫ oppōnis. Et diuidit̄ in duas p̄tes In p̄
ma p̄mittit duas diuiſiones. quaꝝ p̄ma ē reꝝ. et ſecū
da intētionū. Primā tāgit cū dicit (Hec q̄dā) Et ē
ꝙ rerū alia ſunt vl'ia. et alia ſingularia. Vl'e eſt ꝙ in
pluribꝫ natū ē p̄dicari. vt hõ. Singulare vero q̄d nõ
eſt natū in pluribus p̄dicari. ſed tantuꝫ ī vno ſolo. vt
plato. Scd'am diffinitiōem tāgit ibi (Nece eſt) dicēs
ꝙ enūciationū q̄dā eſt de ſubiecto vl'i in q̄ enūciatur
aliq̄d de aliq̄ eoꝝ q̄ ſunt vl'ia. Alia vero eſt de ſubiec/
to ſingulari in q̄ enūciat̄ aliq̄d de aliq̄ eoꝝ q̄ ſūt ſin/
gularia (Si ergo) in hac tercia parte determinat de
ſp̄ebꝫ oppoſitionis. Et p̄mo diffinit ꝯtraria dicēs. ꝙ
cōtrarie ſunt in q̄bꝫ enūciat̄ aliq̄d. i. aliq̄d p̄dicatū af/
firmatiue vl' negatiue de aliq̄ ſubiecto vl'i vl'r ſumpto
Terminū aūt teneri vl'iter ē ip̄m teneri cū ſigno vl'i. vt
oīs hõ albꝫ eſt. nullꝰ hõ albus eſt. Sed cū dicit (Om̄
aūt) diffinit ſubcōtraria dicēs. ꝙ ſubcōtrarie dicunt̄
in quibꝰ enūciat̄ idē predicatū affirmatiue vel nega/
tiue de eodē ſubiecto vl'i non vl'r ſumpto. Quis autez
ille in quibus ſic enūciat̄ non ſint contrarie ſ̄m modū
enūciandi. tñ contingit ea q̄ per ea ſignificant̄ eſſe con/
traria. hoc eſt ꝯtingit eas eſſe contrarias ſ̄m rem ſ'ca/
tā. ⁊ hoc ē veꝝ ſi ſint in materia naturali de p̄dicatōe
directa. vel ſi ſint in materia remota. vel hoc foꝛte veꝝ
eſt ex p̄te predicatoꝝ. nam iſte. hõ eſt ſanus. et hõ non
eſt ſanꝰ quodāmodo ſunt ꝯtrarie ex parte p̄dicatoꝛū
eo ꝙ hominē nõ eſſe ſanū eſt ipſum eſſe egrū. Vl'e au/
tem dicit̄ nõ teneri vniuerſal'r q̄ñ ſumit̄ ſine ſigno ſ'tali
q̄ꝛ omnis non eſt vl'e. ſed q̄m vl'iter ſ'cat (In eo vero)
Remouet vnū dubiū. q̄ꝛ dictum eſt ꝙ in aliqua pro/
poſitōe aliq̄d enūciat̄ vl'iter p additōem huiꝰ ſigni
omnis. ideo poſſet aliq̄s dubitare vtrū debeat addi
ſubiecto vel p̄dicato. vel ex hoc ꝙ dictū eſt ꝙ ſubiec/
tū aliq̄ñ tenet̄ vl'iter poſſet aliq̄s dubitare an p̄dicatū
poſſit teneri vl'iter. Ideo remouet ph's dubiū ⁊ d't ꝙ

non. q̄ꝛ nulla affirmatio erit vera in qua de vl'i p̄dica
to predicat̄ vl'e vl'iter. vt omnis hõ eſt omne animal.
(Opponi aūt) diffinit ꝯpōes contradictoꝛias. dicēs
ꝙ ꝯtradictoꝛie ſunt affirmatio ⁊ negatio. quarū vna
ſ'cat vl'iter. alia vero nõ vl'iter. ſupple ſi ſint eiuſdem
ſubiecti et eiuſdē p̄dicati. iſte eñ contradicūt. omnis
hõ albꝫ eſt. et non omnis hõ albꝫ eſt. et iſte. aliquis ho
mo albus eſt. et nullus homo albus eſt (Quo circa)
In hoc ſecūdo capl'o determinat de legibus oppoſiti
onū. Et diuidit̄ in tres partes. In p̄ma determinat
de ipſis oſtēdendo q̄liter enunciatōes ſe hn̄t ad poſſe
eſſe ſimul veras aut falſas. Et primo ponit legē con/
trariaꝝ dicens. ꝙ quia ꝯtrarie ſunt vl'is affirmatia
et vl'is negatiua. vt oīs hõ iuſtus eſt. et nullꝰ hõ iu
ſtus eſt. ideo impoſſibile eſt eas ſil' eē veras. Sꝫ cum
dicit (His vero) dat legem ſubcōtrariaꝝ dicēs. ꝙ cō
trarie predictarum ſcilꝫ ſubcontrarie poſſunt ſimul
eſſe vere. vt non omnis homo albus eſt. et quidaꝫ hõ
albus eſt. Sed cū dicit (Quecūq̄ igit̄) dat legem cō/
tradictoꝛiarum. dicens ꝙ in ꝯtradictoꝛijs vl'ium ne
ceſſe eſt ſemper alteram eſſe verā et alteram falſam. et
ſimiliter in omnibꝫ ꝯtradictoꝛijs ſingularium. vt ſo
crates eſt albꝫ. ſocrates nõ eſt albꝫ (Quecūq̄ autem)
Cōſequent̄ pꝛobat ꝙ ſubcontrarie poſſunt ſimul eſſe
vere tribus exemplis. Primū eſt de iſtis duabꝰ. hõ ē
albus. et hõ non eſt albus. Secundum eſt de iſtis. hõ
eſt pꝛobus. et homo nõ eſt pꝛobus. iſte eñ ſunt ſimul
vere. quia ſi aliquis homo eſt turpis non eſt pꝛobus.
Terciū exemplū eſt de iſtis. homo eſt pulcer. hõ non
eſt pulcer. quia ſi homo eſt fedus ipſe nõ eſt pulcer. et
iſta pꝛobat. quia ſi fit aliquid. nõ eſt. id eſt. ſi aliquis
homo fit pꝛobus vel pulcer. ipſe non eſt pꝛobꝰ vel pul
cer. Aliqui tamen legunt pꝛo quarto exemplo q̄d eſſet
de iſtis. aliquid eſt et aliquid non eſt. que verificātur
de eo quod fit. et quia dictuꝫ eſt ꝙ iſte ſunt ſimul ve/
re. eſt homo albus. non eſt homo albus. poſſet aliq̄s
credere ꝙ iſte etiam eſſent ſimul vere. eſt homo albꝰ.
et nemo eſt albus. quia iſte videntur idem ſignifica/
re. Ideo ph's remouet hoc dubium dicens. ꝙ nec iſte
idem ſignificāt neq̄ ꝯuertuntur (Manifeſtū eſt) In
hac ſecūda parte huiꝰ capl'i ponit areſto. hanc ꝯclu/
ſionem. Vniꝰ affirmatōis eſt vna negatio Pꝛobat. q̄ꝛ
illud idē debet negare negatio q̄d affirmauit affirma
tio et de eodē ſiue illud idem ſit vl'e vl'iter ſumptum
vel nõ vl'iter ſumptum ſiue ſit ſingulare. g̃ vniꝰ affir/
mationis eſt vna negatio. Añs pbat. q̄ꝛ ſi negatio ne
gat aliud de eodē vel idē de alio. tūc talis negatio nõ
erit oppoſita illi affirmationi. ſed erit ab ea diuerſa.
Pꝛobat predictā concluſionem exemplo. q̄ꝛ huiꝰ affir
matōis. omnis hõ albus eſt. eſt hec negatio. nõ homo
albus eſt. Sed cū dicit (Quoniā autē) epilogat ea q̄
dicta ſunt. et dicit ꝙ ex predictis patet ꝙ oppoſitaruꝫ
propoſitionū. alie ſunt contrarie. et alie cōtradictoꝛie.
patet etiā ꝙ nõ in omnibus oppoſitis. ſi vna eſt vera
alia eſt falſa. ſed in aliquibus tm̄ (Vna autē) In hac
tercia parte determinat areſto. de affirmatione vna et
negatione vna. de quibus pꝛimo fecit mentionem. et
oſtendit quid eſt affirmatio vna et negatio vna. et di
cit ꝙ affirmatio et negatio vna eſt que vnum de vno
ſignificat. ſiue vl'e ſumatur vniuerſaliter ſiue nõ vni/
uerſaliter. vt omnis hõ eſt albus. non omnis hõ ē albꝫ
nullꝰ hõ eſt albꝰ. q̄dā hõ ē albꝰ. et hoc poſito ꝙ albū
vnū ſ'cet. q̄ꝛ ſi nõ. vnū ſignificaret non eſſꝫ ꝯpoſitio vna.

et ſic intendit talē ꝯcluſionē. enūciatio q̄ eſt de termi no equiuoco nō eſt vna. illa ſcʒ in q̄ ponit nomē ad ſi gnificādū diuerſa ex qb9 nō fit vnū. ſicut hec tunica ē alba. ſi tunica ipona ad ſ̄ndū hoiem ⁊ etiā equū. nō ē vna. Probat q2 illo caſu poſito nō refert dicere iſta tunica ē alba. ⁊ iſte hō ē alb9. ⁊ equ9 ē alb9. ſʒ iſte mlta ſ̄nt. et nō ſūt ꝓpō vna ſʒ plures. ḡ etiā p̄ma plura ſ̄t. ⁊ erit ꝓpō plures. Maiorez ꝓbat. q2 equ9 ⁊ hō non ſūt aliq̄d vnū. Ex qb9 ifert vnū correlariū dicēs. ꝙ i his affirmatōib9 ſcʒ q̄ ſūt de ſ̄minis equocis nō eſt nccē al terā eē verā et alterā eē falſam. Et hoc forte ē ideo. q2 aliud poſſet negare negatio ꝗ affirmatio affirmauerit. Circa hūc textū ¶ Attēde p̄mo. ꝙ areſto in p̄nci° iſti9 capl'i ꝯuenienſ ꝑponit enūciatiōis diuiſionez ad oſtēdēdā ꝯcluſionē intentā. ſi em̄ ꝯtingit affirmare eē qđ eſt. vel eſſe qđ nō ē. et hoc idē negare. ſequi ꝙ vni9 affirmatōis eſt vna negatio. et ꝙ cuilibet affirmatiōi eſt vna negatio oppoſita. ¶ Attende 2°. ꝙ areſto. diffinit oppōnē ꝑ ꝯ̄dictionē. vel ex eo ꝙ q̄libʒ oppō reduci ad ꝯ̄dictionē tanꝗ ad maximā ⁊ p̄ncipaliorē oppōez vel ex eo ꝙ in q̄libet oppōne eſt negatio et affirmatio q̄litatis. qđ p̄ncipali ꝯ̄dictōi ꝯ̄uenit. Et ex hac diffinitōe ſequi ꝙ ens non eſt equocū ſed vniuocū. q2 in equocis nō eſt ꝯ̄dictio. ens autē ⁊ nō ens ꝯ̄dicūt. ſicut pʒ p̄mo phiſicoꝝ. Et ſeqtur vlteri9 ꝙ diſputatōes ſo phiſtaꝝ ſūt niſi importunitates. i. clamores rixoſi nō ꝯcludētes ꝓpoſitū ¶ Attēde 3°. ꝙ ex hoc textu manifeſte pʒ error illoꝝ q̄ dicūt vl'ia nō eē niſi concept9 vel terminos. et etiā ſubiectū et ꝑ̄dicatū non eē res. ita ꝙ ꝓpō non p̄t ꝯponi ex reb9 vt res diſtinguiſ ꝯtra ſignū Dicit em̄ areſto. ꝙ aliq̄ res ſint vl'es ⁊ aliq̄ ꝑticulares necꝫ valet aliqꝝ expoſitio dicētiū ꝙ capit rem ꝑ ſ̄mi no vocabili vel ꝯceptu. q2 boetius in cōmēto expreſſe dicit h̄ intelligi debere de reb9. Vn̄ dicit. videm9 nanꝗ aliq̄s eſſe res hmōi q̄ in aliū ꝯuenire nō p̄nt niſi in vnā quāꝗ ſingularē ꝑticularēꝗ ſubām. Alia em̄ ē q̄litas ſingularis. vt platonis vel ſocratis Alia eſt que cōicata cū plurib9 totā ſe ſingulis ac oib9 ꝑ̄bet. vt eſt ipſa humanitas. eſt em̄ q̄dā hmōi q̄litas q̄ ⁊ in ſingulis tota ſit. Vn̄ breui dicit boeti9 vl'ia habere eē in aīa et etiā in re extra ſcʒ in ſingularib9. et ideo etiā in mente ſunt q̄dā determinationes q̄ denotāt vl'e accipi nūc ſic. nūc ſic. Quia ḡ aliqđ ꝑ̄dicatū attribui q̄nꝗ vl'i ſ̄m totū ſuū ambitū ⁊ capacitatē ſuoꝝ ꝯtentoꝝ ad ſ̄ndū hoc inuentū eſt h̄ ſignū oīs. et q̄nꝗ predicatū remoue a ſubiecto ſ̄m totū ſuū ambitū. et ad hoc ſ̄ndū inuentū eſt hoc ſignū null9. Sil'r dđm eſt de ſig nis ꝑticularib9 ¶ Attende quarto circa iſtud ꝟbum qđ dicit areſto. (q̄n enūcia in vl'ib9 nō vl'iter. tūc ꝓpōnes nō ſunt ꝯtrarie. ſed eſt ea q̄ ꝑ ea ſ̄ca eē ꝯtraria) dubiū eſt q̄uō debeat exponi. Vn̄ albert9 dicit ꝙ tales ꝓpōnes ſunt ſubcōtrarie ꝗtum ad ꝗtitatē. ⁊ ſunt ꝯtrarie ꝗtum ad q̄litatē. q2 idē enūcia in vna affirmatiue de eodē ſubiecto et ꝑ eodē. et in alia negatiue Hoc aūt nō vide vl'r veꝝ. q2 in ſubcōtrarijs nō eſt affirmatio et negatio ꝑ eodem. eo ꝙ al's nūꝗ poſſent ſimul eſſe vere: Jdeo ali exponūt alij dicentes. ꝙ licet due ſubcontrarie poſſint ſimul eſſe vere in materia cō tingenti. non t̄n in materia naturali vel remota. Sed illa expoſitio non ſufficit. q2 hic non loquimur de veri tate vel falſitate ꝓpoſitionuʒ. ſed t̄m de oppōne. Alia expoſitio alexandri ē q̄ ſequi beat9 thomas. ꝙ ibi phs loqui de ꝓpōnib9 indiffinitis. nā in indiffinitis non denota ꝙ predicatuʒ inſit ſubiecto vl'iter. q2 ſic eſſent ꝯtrarie. aut non ſicut in ꝑticularibus. et ideo ꝗuis tales enūciatōes nō ſunt ꝯtrarie ſ̄m modū enūciandi: t̄n ꝯtingit eas eſſe ꝯtrarias ſ̄m rem ſ̄cataʒ. Sed hec expoſitio nō placet. ideo aliter exponi a porphirio. qui dicit ꝙ ꝯtingit q̄nꝗ indiffinitas eſſe ꝯtrarias ex parte predicatoꝝ. vt ſi dica hō eſt ſan9. hō non eſt ſan9. q̄ equiualet huic hō eſt eger. Sed iſta expoſitio impugna dupliciter. Tū p̄mo q2 in fine hui9 libri dicit areſto. ꝙ enūciatiōes de ꝯtrarijs ꝑ̄dicatis non ſunt cōtrarie. Tū ſcđo. q2 hic areſto. loqui de ꝯtrarijs cōplexis et nō incōplexis. Jdeo dicendū eſt ꝙ ꝗuis indiffinite non ſint ꝯtrarie ꝗtum ad modū enūciandi. contingit t̄n eas eē contrarias ꝗtum ad ſ̄catū. vt ſi ꝑ̄dicatū attribua ſubiecto rōne forme vl'is ſicut i materia naturali hō eſt aīal. hō non eſt aīal. nam rōne ſig nificati vl'is tantū valet iſta hō eſt animal. ꝗtuʒ omnis hō eſt aīal. et nullus homo eſt aīal. ſicut hō non eſt aīal. non ſunt ergo ꝯtrarie ꝗtum ad modū et formaʒ enūciationis. licet bene gratia rei ſ̄cate.

Queri Vtrū ſpēs oppoſitōis ſint a phi loſopho conuenien aſſignate. Argui primo ꝙ non. quia oppoſitio ſubalterna. priuatiua. et relatiua ſunt oppoſitiones. et t̄n nō aſſigna h̄ ꝑ ph̄o. ḡ ⁊c̄. ¶ Secūdo ſic iſte due ego ſum iohānes. ego non ſum iohānes ſcripte i pariete opponūtur. et t̄n nulla ſpecie oppōnis opponūtur. ḡ. Minor patʒ. q2 nō videntur ꝙ opponātur aliqua alia ſpē oppōnis quā oppoſitione cōtradictoria. ſed hoc nō. eo ꝙ ambe poſſunt ſimul eē vere ſi a diuer ſis legan. quoꝝ vnus vocetur iohānes et alius non. ¶ Tercio ſic. iſte ꝯtradicūt. ſortes currit. et ſortes nō currit: et t̄n p̄nt ſimul vere eſſe. ḡ lex contrariaꝝ nō eſt ſufficienter aſſignata. Aн̄s patʒ. q2 pro quocūꝗ tp̄e p̄t ſortes currere. p̄t etiā nō currere. ḡ pro quocūꝗ inſtāti p̄t illa eſſe vera. ſortes currit. poterit etiā illa eſſe vera ſortes non currit ¶ Quarto ſic. ꝯ̄dictoria nec repugnāt in veritate nec in falſitate. ergo inter contradictoria nulla eſt oppoſitio. et ꝑ ꝯn̄s oppoſitio cōtradictoria non eſt ſpēs oppōnis. Aн̄s pʒ. et p̄mo ꝙ nō repugnent in veritate. q2 iſta duo ꝯtradicūt. iſte tribul9 eſt ſapid9. et iſte tribul9 nō ē ſapid9. ⁊ t̄n ſūt ſiml' vere. ḡ. Minor pʒ. q2 illud qđ iudica ab aliq̄ tota ſpē ē veꝝ. ſʒ oēs aſini iudicāt tribulū eſſe ſapidū. ḡ h̄ eſt veꝝ. q2 natura i tota vna ſpē nō deficit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s iſta eſt vera. iſte tribul9 eſt ſapid9. Q2 aūt ſua ꝯtradictoria ſit ꝟa pʒ. q2 hō a tota ſua ſpē iudicat hūc tribulum nō eē ſpidū. ḡ iudiciū ē verū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s iſta erit vera. iſte tribul9 nō eſt ſapid9. Sed ꝙ ꝯ̄dictoria nō repugnēt in falſitate pʒ. q2 iſte due ꝯ̄dicūt. ego dico falſū. ego non dico falſū. cū ſint ſingulares diuerſe q̄litatis. et t̄n ſūt ſiml' falſe. Minor pʒ. p̄mo ꝙ iſta ſit falſa. ego dico falſuʒ q2 poſito caſu ꝙ ſortes nullā aliā ꝓpōnē dicat niſi iſtā ego dico falſum. tunc ſic argui. q2 vel ſortes dicit verū vel falſū. ſi dicat veꝝ. ḡ veꝝ eſt ſortē dicere falſū. et cū nullā aliā ꝓpōnē dicat niſi iſtā. ego dico falſū. ergo iſta ꝓpō ꝓlata a ſorte. ſcʒ ego dico falſū. ē falſa. Probatur etiā ꝙ ſua negatiua. ſcʒ iſta ego nō dico falſum ſit falſa. q2 ſortes nihil dicit niſi iſtā ꝓpōem. ego dico falſum. et t̄n ipa eſt falſa. vt ꝓbatū eſt. ḡ falſū ē dicere ſortem nō dicere falſū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s hec ꝓpō ego non dico falſum ē falſa. et ſic habe intentū ¶ Jn oppoſitū eſt areſtoteles i textu. Pro ſolōne q̄ōnis ſ̄t alie q̄tuor q̄ōnes

Q Prima vtrum ſint tm̄ tres ſpēs oppōnis. ſcʒ ꝯtradictoria ꝯtraria et ſubcōtraria. Pro cuiꝰ ſolōne ¶ Attende pͣmo q̄ areſto. diffinit oppōeʒ ſub noīe ꝯdictionis. q̄ eſt affirmaº ꝛ negatio oppoſite. in q̄ diffinitōe eſt pͣdicatio fundamītal'. q̄ſi diceret q̄ ē queādā relatio fundata in affirmatiōe et negatiōe. queadmodū dicimꝰ q̄ pͣ ē hō. vel poſſet eē ſenſus ꝯdictio ē affirmaº ꝛ negatio. i. repugnātia affirmatiōis ꝛ negatiōis. Vñ ad quālibet oppoem req̄ritur tal' repugnātia. Et vltra req̄rit̃ q̄ ſit circa ideʒ ſubiectū ꝛ idē pͣdicatū. Scd̄o oʒ q̄ ſit ydēptitas ſm noīſ ꝛ ſm rē. Et iō dr̄ (et nō equoce) ad deſignādū q̄ nō ſufficit ydēptitas noīs Tercio req̄rit̃ q̄ ſit ſm idē Quarto q̄ fiat relatio ad idē. q̄ ſi dicerē ſortes ē magnus ad a. ꝛ nō ē magnꝰ ad b. nō eēt ꝯdictio Quito requirit̃ ſimultas ꝛ in loco ꝛ tp̄e. Et iſta ſufficiunt̃ pñt elici ex diffinitōe elenchi poſita in libro elēchoꝝ. Sʒ poſſet magꝰ general'r diffiniri oppō. q̄ eſt repugnātia duaꝝ ꝓpoſitionū in q̄litate tm̄. l' in q̄litate ꝛ i q̄ntitate ſil'. in q̄titate tm̄. vl' in veritate ꝛ falſitate ſil' Vñ p pͥmā pticulā excludit̃ oppō relatia ꝛ pͥuatiua. p ſcd̄am excludit̃ oppō ſubalt'na. q̄ nō eſt repugnātia ꝓpōnuʒ in q̄litate. ſed in q̄titate tm̄. Vñ de iſta oppōe ſubalterna nō loq̄tur Areſto. q̄ ſibi nō ꝯuenit diffinitō data ab Areſto. ¶ Attēde ſcd̄o. q̄ ſicut dictū fuit in ſummulis ad hoc q̄ aliq̄ ꝓpōnes ſint ꝯtrarie tres ꝯditiōes req̄runt̃. Prima eſt q̄ vna ſit vl'is affirmatiua. et alia vl'is negatiua eiuſdē ſubiecti et eiuſdē pͣdicati. Secūda q̄ terminꝰ diſtribuibil' nō diſtributꝰ in vna: diſtribuat̃ in alia ex defectu cuiꝰ ille nō ſt̄ ꝯtrarie. cuiuſlibet hoīs aſinꝰ currit. cuiuſlibet hoīs aſinꝰ nō currit. q̄ in nulla earū iſte t'minꝰ aſinꝰ diſtribuit̃. Et aūt nō ſint ꝯtrarie pʒ. q̄ ſunt ſimul vere. qd̄ repugnat legi cōtrariaꝝ. ſed ꝯria pͣme eſt iſta. cuiuſlibet hoīs nullꝰ aſinus currit. Tercia ꝯditio ē q̄ termini teneant̃ eq̄ ample et eq̄ ſtricte. ita q̄ nō teneant̃ magis ample in vna q̄ in alia: et ideo iſte nō ꝯtrariātur. oīs hō eſt mulier nullꝰ hō eſt mulier. q̄ in pͣma hō tenet̃ p femellis. in ſcd̄a ꝓ p viris ¶ Attēde tercio. q̄ ad oppōnē ſubcōtrariā tres ꝯditōes req̄runt̃. Prima q̄ vna ſit pticularis vel indiffinita affirmatiua. et alia pticularis vl' īdiffinita negatiua eiuſdē ſubiecti et eiuſdē pͣdicati. Scd̄a q̄ pͣdicatū teneat̃ ī vna pticularit̃. ꝛ ī alia vl'r. ex defectu cuiꝰ iſte n̄ ſubcōtrariāt̃. hō ē aīal. ꝛ hō aīal nō ē. Tercia ꝯdicio ē. q̄ t'mini teneant̃ eq̄ āple ꝛ eque ſtricte ī vtraq̄ ꝓpōne. et iō iſte nō ſubcōtrariant̃. q̄dā hō fuit pͣdie albꝰ et q̄dā hō nō fuit heri albꝰ. q̄ pñt ſimul eē falſe ¶ Attende q̄rto q̄ duplices ſunt ꝓpōnes ꝯdictorie. q̄dā ſūt ꝯdictorie de lege tm̄. alie ſūt ꝯdictorie de forma ꝛ lege ſil'. Vñ ꝯdictorie de lege ſūt q̄bꝰ ꝯuenit lex ꝯdictoriaꝝ. ſicut ſūt ꝓpōnes ſingulares diuerſe q̄litatis. Vñ ad hoc q̄ aliq̄ ꝓpōes ſint ꝯdictorie de lege ꝛ forma ſil' q̄nq̄ ꝯditiōes req̄runt̃. Prima ē q̄ ſint oppoſite. ſic ſcʒ q̄ ſint diuerſe q̄litatis et q̄ntitatis eiuſdē tñ ſubiecti et predicati. Scd̄a ē. q̄ q̄libʒ t'minꝰ diſtribuibil' nō diſtributꝰ ī vna diſtribuat̃ in alia. ꝛ extra. niſi forte tal' t'minꝰ cōis fuerit determiatio t'mini ſingularis. q̄ iſta due ꝯdicūt. ſortes vidēs aſinū currit. et ſortes vidēs aſinū non currit. et tñ in neutra iſte t'minꝰ vidēs eſt diſtributꝰ: Tercia ꝯdicio ē. q̄ t'mini teneant̃ eq̄ ample et eq̄ ſtricte. et illa inuebat̃ in diffinitiōe oppōnis. ſicut patuit ſupiꝰ. Quarta ꝯditio eſt q̄ t'minꝰ ſuppōnēs diſtributiue in vna dʒ ſupponere determinate in alia. ita ſcʒ q̄ ſi in ꝓpōne vl'i terminꝰ diſtribueret̃ in ordine ad alterū terminū ſupponēte ſimplicit̃. tūc terminꝰ diſtributꝰ in vl'i dʒ in pticulare cōtradicēte ſupponere determinate. et nō ſimpl'r. et iō iſte nō ꝯtradicūt. oīs hō ē aīal. oē aīal hō nō eſt. ſed ꝯtradictoria pͣme ē iſta. q̄dā hō nō eſt aīal. Quinta ꝯditō ē. q̄ in ꝓpōne vl'i t'minꝰ diſtributꝰ in ordine ad aliuʒ t'minū ſupponentē determinate dʒ in pticulari ſibi contradicente ſtare ſimplicit̃ et nō determinate. et ideo iſte nō ꝯtradicūt. caput hʒ oīs hō. et aliq̄s hō nō habʒ caput. ſed ꝯtradictoria pͣme eſt iſta. oē caput hō non hʒ ¶ Dic ḡ ad q̄ſtionē. q̄ ſpēs oppoſitionis ſint ſufficienter aſſignate ab areſto. ſicut pʒ ex dictis.

Q Scd̄a vtrū ꝯtradictoria maxime a ſe iuicē diſtēt. Pro cuiꝰ ſolutōe ¶ Attende pͣmo q̄ duplicia ſunt ꝯtradictoria. quedā ſunt cōplexa. et q̄dā incōplexa. ſiue q̄dā ſunt ꝓpōnū. et q̄dam terminoꝝ ¶ Attende ſcd̄o. q̄ aliq̄ duplicit̃ dicūtur repugnare ſiue diſtare Vnoº in mō enūciandi. et ſic cōtraria maxime diſtāt. eo q̄ quicq̄d affirmat affirmatiua tollit negatiua. Alioº quo ad veritatē et falſitatem. et ſic ꝯtradictoria maxime repugnant. q̄ nō ſolū in veritate. ſed etiā in veritate et falſitate repugnant. qd̄ neq̄ ꝯuenit ꝯtrarijs neq̄ ſubcōtrarijs

Dic primo q̄ contradictoria ſiue ꝯplexa ſiue icōplexa maxime diſtāt extenſiue. pʒ de ꝯplexis. q̄ repugnāt in veretate et falſitate. q̄litate et q̄titate. ſed nulla alia oppoſita repugnāt in oībus iſtis. q̄ ꝯtraria repugnant ſolū in veritate et q̄litate ſubcōtraria vero in falſitate et q̄litate. ſed ſubalterna in q̄titate tm̄. Sed de incōplexis pʒ. q̄ illa extrema maxime repugnāt extēſiue q̄ ſic ſe hñt q̄ nullū ſuceptibile pt̄ ſubterfugere pͣdicatōem alicuiꝰ ipoꝝ. et nullo mō de eodē pñt verificari. ſed ſic ē de ꝯtradictorijs incōplexis. et nō de aliq̄bꝰ alijs oppoſitis. ḡ ¶ Dic ſcd̄o. q̄ ꝯtradictorie maxime repugnāt intenſiue. patʒ q̄ illa maxime repugnāt itēſiue q̄ hñt maximā icōpoſſibilitatē ad ſimul eſſendū in eodē. ſed ꝯtradictoria ſunt hmōi. q̄ p nullā potētiā pñt de eodē verificari. aut eē in eodē. ḡ ¶ Dic t'cio. q̄ ꝯtradictoria maxime repugnāt excluſiue. patʒ q̄ illa maxime repugnāt excluſiue q̄ excludūt qd̄cūq̄ cōe in q̄ ꝯueniūt. ſed contradictoria ſunt hmōi. q̄ in nullo cōi ꝯueniūt. ḡ ꝛc̄ ¶ Dic q̄rto q̄ contradictoria pñt maxime et minime repugnare pmiſſiue et fundamentaliter. patʒ q̄ illa maxime repugnāt pmiſſiue et fundamentalit̃. quoꝝ fundamenta ſunt maxime repugnantia. et illa repugnāt minime pmiſſiue quoꝝ fundamenta minime repugnant. ſed ſic eſt de ꝯtradictorijs. poſſunt em̄ fundari in maxime diſtantibus qd̄ clarum eſt et etiā in minime diſtantibus. patʒ quia paſſunt fundari in his que ſunt eadem realiter et ſolū diſtincta ex natura rei. ſicut ſunt diffinitio et diffinitum. ḡ ꝛc̄

Queſtio tercia vtꝝ

ſit aliqua ꝓpoſitio vera in q̄ pͣdicatur vniuerſale vl'r ſumptū. Pro cuiꝰ ſolutōe ¶ Attēde pͣmo. q̄ vl'e vl'iter ſumptū nō ē aggregatū ex t'mino cōi et ſigno vl'i. ſicut multi imaginātur. ſed ē terminꝰ cōis diſtributꝰ. ita q̄ oīs terminus cōis diſtributꝰ eſt vl'e vl'r ſumptū. nam aggregatū ex t'mino cōi et ſigno vl'i non eſt vl'e. et ideo etiā nō eſt vniuerſale vniuerſaliter ſumptum Vnde ſi detur aliquis terminus diſtributꝰ ipē eſt vniuerſale ꝛ

nõ eſt vl'e p̄ticulariter indiffinite vel ſingulariť ſumptum. iõ eſt vl'e vl'r ſumptũ. Attẽde ſecũdo ꝙ aliqui volentes docere qñ ſignũ poſſet poni a p̄te p̄dicati. ⁊ qñ nõ diſtinguũt de ſigno. qꝛ quoddã eſt vl'e ⁊ qd dã p̄ticulare. ⁊ iteꝝ quodlibet hoꝝ aut ẽ affirmatiũ aut negatiuũ. De ſigno vl'i negatiuo non eſt dubiũ quin poſſit poni a p̄te p̄dicati. vt dđo oĩs hõ eſt nullꝰ aſinus. ſilr̃ de ſigno p̄ticulari nõ eſt dubiũ. Sed de ſigno vl'i affirmatiõ dubiũ eſt. vñ dicũt ꝙ qñ predicatũ ſupius eſt ad ſubiectũ tunc ſibi nunꝙ p̄t addi ſignũ vl'e remanẽte veritate ꝓpõnis. ſicut p̄tꝫ in exẽplo areſto. Sed qñ p̄dicatũ eſt minꝰ cõe vel eq̃le ipſi ſubiecto. tũc ſibi vere p̄t addi ſignũ vl'e affirmatiũ. vt dđo hõ eſt oĩs hõ. riſibile ẽ oĩs hõ. Sed hoc vltimũ eſt manifeſte ꝯ̃ Boetiũ. q̃ expſſe ꝓbat tales ꝓpões. in q̃bus p̄dicatũ eſt eq̃le ſubiecto eẽ falſas. cũ eĩm dico hõ eſt oẽ riſibile. vel oĩs hõ eſt oẽ riſibile. ſignifico ꝙ q̃libet p̄ticularis hõ eſt oẽ riſibile Vñ ꝯtradictoria iſtiꝰ hõ eſt oẽ riſibile vel oĩs hõ eſt oẽ riſibile ẽ vera. ſicut patꝫ in ſpẽcifcati. Attẽde tercio. ꝙ oẽ ſincathegreuma poſitũ in p̄dicato redit in ydemptitatẽ p̄dicati. ⁊ eſt p̄s p̄dicati. Patꝫ qꝛ ſi nõ tũc ex veris poſſit ſequi falſum. Verbi grã. ſi dicaꝛ nullus hõ eſt oĩs hõ. iſte hõ ẽ hõ ſi hoc ſignũ oĩs in p̄ma ꝓpõe nõ eſſet p̄s p̄dicati oporteret ſic ꝯcludere. iſte hõ non ẽ hõ. que ẽ falſa ⁊ ĩpoſſibilis Silr̃ p̄tꝫ ſic. qꝛ ſincathegreuma nunꝙ hꝫ reſpectũ ad p̄cedens. aliter negatio ſeq̃ns ꝯpõem facere poſſet ꝓpõem negatiuã. ſicut ⁊ negatio p̄cedens. g̃ ſincathegreuma additũ p̄dicato nõ deťminat ip̃m ĩ cõparatione ad ſubiectũ. g̃ nullũ ſincathegreuma additum p̄dicato ẽ predicatũ. ſed p̄s p̄dicati. cũ determinet abſolutũ intellectũ termĩ cui additur. Et ita iſte terminꝰ ſincathegreumaticꝰ nõ eſt ſincathegreumaticus reſpcũ p̄dicati. qꝛ ip̃m ẽ altera p̄s p̄dicati Sꝫ ſincathegreuma additũ ſubiecto nõ eſt p̄s ſubiecti. qꝛ deťminat illud cui addiť in ꝯpatione ad predicatũ. et ꝓpter h̄ iſta ꝓpõ hõ eſt oĩs hõ ſic eſt ꝯuertenda. ens qd eſt oĩs hõ eſt hõ. Attende q̃rto. ꝙ ſignũ vl'e vel p̄ticulare ꝯuenientiꝰ poniť in ſubiecto. eo ꝙ ſubiectuꝫ hꝫ modũ materie. p̄dicatũ aũt modũ forme. Sed diſtributio vel reſtrictio q̃ fiunt p̄ ſignũ vl'e ⁊ p̄ticulare potiꝰ ꝯueniũt materie ꝙ̃ forme. ſiue potiꝰ ꝯueniunt illi qd hꝫ modũ materie ꝙ̃ illi qd hꝫ moduꝫ forme. ſed tñ non ẽ incõueniẽs ſincathegreuma poni a p̄te p̄dicati. Vñ areſto. ſepe vtitur ſigno a p̄te p̄dicati. vt dicẽdo anima eſt actus quidã.

Dic primo. Qꝫ et ſignũ vl'e ⁊ p̄ticulare in ꝓpõne affirmatiua ⁊ negatiã p̄nt poni a p̄te p̄dicati. P̄tꝫ ex dictis. poſſumꝰ eĩm dicere ſortes ẽ nullus aſinꝰ. hõ eſt oĩs hõ. ⁊ cꝫ. Dic ſcđo ꝙ nõ ſolum in aliq̃ ꝓpõe affirmatiã p̄dicaꝛ aggregatũ ex termino cõi ⁊ ſigno vl'i. ſed etiã in aliq̃ predicaꝛ vl'e vl'r ſumptũ. P̄tꝫ p̄mo de iſta. oĩs hõ eſt ipſemet. in q̃ ƒm oẽs logicos p̄dicatũ ſuponit diſtributiue. ꝙ̃uis hoc ſit diſtributõe ſigillata. Et ſilr̃ pꝫ de iſta tm̃ hõ eſt al' in q̃ predicatũ ſupponit diſtributiue. qꝛ al's non valeret hec ꝯñã. tm̃ hõ eſt aĩal. g̃ oĩe aĩal ẽ hõ. eo ꝙ argueret a non diſtributo ad diſtributũ. ſicut de ſe patꝫ

Dic tercio. ꝙ aliq̃ ꝓpõ negatiua ẽ vera in q̃ predicaꝛ aggregatũ ex termĩo cõi ⁊ ſigno vl'i ſiue affirmatiuo ſiue negatiuo. ſicut p̄tꝫ de iſtis nullꝰ hõ eſt oĩs homo Et etiã aliq̃ affirmatiua ẽ vera in q̃ predicaꝛ aggregatũ ex ťmino cõi ⁊ ſigno vl'i collectiue tẽto. ſicut p̄tꝫ de iſtis oẽs ap̄l'i dei ſunt om̃es apoſtoli dei. Dic q̃rto. ꝙ nulla ꝓpõ affirmatiã eſt v̄a cuiꝰ ſubiectũ ſupponit ꝓ pluribꝫ. ⁊ totale p̄dicatũ ẽ aggregatũ ex termĩo cõi ⁊ ſigno vl'i affirmatiuo diſtributiue tẽto. ita tamẽ ꝙ terminꝰ cõis ſupponat ꝓ pluribꝫ. qꝛ ſi nõ tũc poſſet forte ꝓpõ eſſe. vt dđo hõ eſt oĩe albũ Et dico notanť (cuiꝰ p̄dicatũ totale) qꝛ hec p̄t eſſe vera. oĩs hõ videt oẽm equũ. ⁊ tñ a p̄te p̄dicati termĩo ſupponẽti ꝓ pluribꝫ additꝰ ſignũ vl'e. Dicũt tñ aliq̃ ꝙ talis ꝓpõ affirmatiua p̄t eẽ v̄a. ſi p̄diceť aggregatũ ex ſigno vl'i ⁊ termĩo cõi non h̄nte actu pl'a ſuppoſita. ſed vnũ tm̃. Et iõ iſte ſunt vere ſol eſt oĩs ſol. fenix ẽ oĩs fenix. et ſimiles. qꝛ ꝙ̃uis ille terminꝰ nõ ſupponat ꝓ pluribꝫ actualiť exñtibꝫ. nec habeat pl'a ſuppoſita actu. ſuppoĩt tñ ꝓ pluribꝫ aptitudinal'r. eo ꝙ iſte terminꝰ fenix nõ reſtringiť in aliq̃ iſtaꝝ ad ſtandũ ꝓ exñtibꝫ Et ideo p̄t ſupponere ꝓ fenicibꝫ q̃ ſunt ⁊ fuerũt. Et p̄ ꝯñs p̄dicte ꝓpões ſunt falſe Dõm final'r. ꝙ aliq̃ ꝓpõ affirmatiua eſt v̄a. cuiꝰ ſubiectũ ⁊ p̄dicatũ eſt vl'e vl'r ſumptũ. ſicut p̄tꝫ de iſtis. oĩs hõ eſt ipſemet. vel tm̃ hõ eſt aĩal nec vult aliud dicere Areſto. niſi ꝙ nulla affirmaº ẽ vera in q̃ de vl'i. i. de termĩo actual'r ſupponẽte ꝓ pluribꝫ p̄dicaꝛ aggregatũ ex h̄ ſigno oĩs ⁊ termĩo cõi ſupponẽte ꝓ pluribꝫ. ſicut dđo. oĩs hõ eſt omne aĩal

Quarta. vtꝝ ťminꝰ cõis ſuppõnẽs v̄bo de p̄ñti ſupponat tm̃ ꝓ p̄ñti. Dic p̄º ꝙ ťminꝰ cõis ĩ q̃cunꝙ ꝓpõe ſiue de p̄ñti ſiue de p̄terito aut de futuro ſuppoꝛ ꝓ q̃buſcũꝙ ſuppoſitꝫ. ſiue exñtibꝫ ſiue ñ exñtibꝫ. qñ ſibi nõ additꝰ ĩmediate aliq̃ deťminatio ꝯ̃hens ad ſupᵗᵃ vniꝰ dr̃e t̄pis. Probaꝛ p̄º ſic qꝛ ſi ťminꝰ cõis ſtaret tm̃ ꝓ p̄ñtibꝫ. ſeq̃reť ꝙ oẽs tales eẽnt falſe domꝰ fit. hõ g̃naꝛ. qꝛ careť illud fieri qd ẽ. qd ẽ falſuꝫ. qꝛ fieri ẽ via a ñ eẽ ad eẽ. ⁊ p̄ ꝯñs qd ẽ nũc nõ fit. ſi ãt oẽs tales eẽnt falſe ſeq̃reť ꝙ oẽs iſte eẽnt ſ̃le domꝰ ẽ fcã. hõ eſt g̃natꝰ. qꝛ fieri ⁊ fcm̃ eẽ nõ ſtꝫ eadẽ. ⁊ p̄ ꝯñs iſta ꝓpõ eſt v̄a. q̃cq̃d fcm̃ ẽ. eſt nõ fcm̃. Scđo ſic qꝛ bñ ſeq̃tur antixp̄s currit. g̃ hõ currit. qꝛ minoꝛ p̄tite cuiꝰ tenet ꝯñã ẽ nccãria. ſ. antixp̄s ẽ hõ. g̃ hõ in ꝯñte poteſt ſtare ꝓ antixp̄o. ⁊ p̄ ꝯñs ꝓ eo qd non exiſtit

Tercio ſic. qꝛ terminꝰ p̄mo ſupponit ſuũ ſignificatũ in ꝓpõne. niſi ex eo ꝙ ſuppoſitũ eſt idẽ ſignificato. alioquin nulla vl'is eſſet vera. g̃ eq̃liter ſupponit ꝓ ſuppoſitis q̃ eq̃liter ſe h̄nt ad ſignificatũ termĩ cõis. ſed huiuſmodi ſunt tã exiſtẽtia ꝙ̃ nõ exñtia. Quarto ſic. qꝛ niſi ſic ſeq̃retur ꝙ iſta eẽt falſa ⁊ ĩpoſſibil'. aliquod ens nõ eſt. qd eſt falſum. qꝛ antixp̄s ẽ ens. ⁊ tñ non eſt Dic ſecũdo ꝙ terminꝰ cõis diſtribuiť ꝓ oĩbus in q̃cunꝙ ꝓpõne ſumiť. Et hec ꝯcluſio ꝓbatur ſic. qꝛ qd cunꝙ ſuppoſitũ infert ſuũ cõmune. reſpectu cuiuſcũꝙ p̄dicati. ⁊ inferť ex ſuo cõi diſtributo. qꝛ vtrobiꝙ minoꝛ ẽ intelligẽda. in qua ſcꝫ cõe p̄dicaꝛ de ſuo ſuppoſito cũ hoc v̄bo eſt. ẽ nccãria. g̃ cõmune diſtribuiť ꝓ quocũꝙ ſuppoſito. Cã aũt huiꝰ ẽ. qꝛ cõmune qñ non ſpecificaꝛ per aliqd immediate additũ ſupponit abſolute ſuũ ſignificatũ. g̃ eq̃liter ſupponit ꝓ oĩbus q̃ eq̃liter ſe h̄nt ad ſuũ ſignificatũ. Hec aũt ſunt tã exñtia ꝙ̃ nõ exiſtẽtia. g̃ ꝓ omnibꝫ eq̃liter ſupponit. nec aliquod p̄dicatũ ipſum ꝯtrahit. qꝛ cõtrahens ⁊ cõtractum debẽt poni ex p̄te eiuſdẽ extremi. ſubiectũ aũt ⁊ predicatũ non tenẽt ſe ex p̄te eiuſdẽ extremi. qꝛ cõtingit intelligere predicatũ ſub q̃cunꝙ rõe ineẽ ſubiecto. ꝓ quibuſcũꝙ ſuppoſitꝫ cuiuſcũꝙ dr̃e talis. vel ꝓ omnibꝫ ſil'. g̃ etiã cõtingit ſignificare. Et p̄ ꝯñs p̄dicatũ nullam rõem ſupponẽdi tribuit ſubiecto.

Ad rōnes Añ oppoſitū. Ad primā et ſcđam ptꝫ ſolutio ex dictis Sed ad ſcđam dicunt aliqui ꝙ ille ꝓpōnes ſcripte ſunt ꝯdictorie ſi ſint ſcripte ab eodē. nec pñt ſimul eē vere vel falſe a quocūqꝫ legantur. qꝛ ſicut ꝓnomina vocalia pme perſone nūqꝫ ſupponūt niſi ꝓ illis q̄ ea ꝓferunt. ſic nec ſcripta ſupponunt niſi ꝓ illis q̄ ea ſcripſerūt ¶ Et ſi dicatꝛ ꝯtra hoc. ꝙ ſepe aliqs ſcribit lr̄as obligatorias ꝓ alio. aut etiā legit. ⁊ tñ ꝓnomina pme pſone ibi poſita nō ſupponunt ꝓ eo. qꝛ aliter obligaret ipſe ſeipm. Dicitꝛ ad hoc ꝙ in illo caſu illa ꝓnomina nō ſupponūt ꝓprie niſi ꝓ legente aut ſcribēte. tñ ex vſu loquēdi pmiſſum ē ꝙ ipſa impropre ſupponūt ꝓ eo noīe cui⁹ fit obligatio ꝓpter hoc ꝙ non oēs ſciunt ſcribere aut legere. aut ꝓpter aliqd aliud hmōi. Alio⁹ dicitꝛ ꝙ ꝓnomina pme pſone ſunt pura ſincathegreumata. nec pñt eſſe ſubiecta enūciationū. Et iō ſi per ſe ſumantꝛ ſemꝑ oꝫ ſubintelligere aliqđ ſubiectū. ⁊ iō ſi in pariete ſcribatꝛ hec ꝓpō ego ſum iohānes. tūc intelligitꝛ ꝙ ego iohānes ſum iohannes. Et ſic patꝫ ꝙ ille due nō ſunt vere aut falſe. vel in ipſis nō eſt idē ſubiectū. ⁊ ꝑ ꝯñs nō ſunt ꝯdictorie. nec ſūt pciſe eiuſdē ſubiecti ⁊ pdicati. Et q̄uis nō oporteat ꝓpter h̄ ꝙ ꝯdictorie ꝓpōes ab eodē ꝓferātur vel legantꝛ. hoc tñ oꝫ ſi ꝓpter variationē legētis vel ꝓferentis. aut talis aut loci varietꝛ veritas ꝓpōnis ¶ Ad terciā dicitꝛ ꝯcedendo añs ꝓ pma pte. ſed ꝓ ſecunda pte diſtinguendū eſt eo ꝙ ꝓ tpe ⁊ ſimul pt detꝛminare hoc verbū pñt. ⁊ tunc erit ſimultas potētie. et ſic tam añs q̄ꝫ ꝯñs eſt verum. ſicut ꝓbat argumentū Alio⁹ pñt determiare h̄ verbū eſſe. ⁊ tūc erit poña ſimultatꝭ. ⁊ tam añs q̄ꝫ ꝯñs erit falſum. licet eīm pñt eē ꝟe. nō tñ pñt eē ſil' vere ¶ Ad quartā negatꝛ minor. ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē ꝓ pma pte dꝛ. ꝙ tā aſin⁹ q̄ꝫ hō recte iudicāt. ſꝫ nō ſeqtur ꝙ iſte due ꝯdictorie ſint ſil' vere. tribul⁹ h̄ eſt ſapid⁹. ⁊ h̄ tribul⁹ nō eſt ſapid⁹. qꝛ aſinus nō iudicat ꝙ h̄ tribul⁹ eſt ſapid⁹ ſimpl'r. ſꝫ ꝙ ſit ſapid⁹ ſibi. Sil'r hō iudicat ꝙ nō ē ſapid⁹ ſibi. ⁊ h̄ totū eſt verū. ſꝫ ex iſtis rectꝭ iudicijs nō pt hrī niſi ꝙ ille due ſint ſil' vere. tribul⁹ ē ſapid⁹ aſino. ⁊ nō ſapidus hoī. Ad ꝓbationē minoris ꝓ ſcđa pte q̄ ꝓbatꝛ ꝙ iſte due ſunt ſil' falſe. ego dico falſum. ego nō dico falſum dꝛ ꝙ affirmatiua eſt falſa caſu ſtāte. qꝛ equalet huic. ego dico aliqd aliud falſum ab iſto. ego dico falſum q̄ eſt falſa. ſꝫ ſua negatiua. ſ. iſta ego nō dico falſum. ē vera. qꝛ eqpollet iſti vere. ego nō dico aliud falſū ab ab h̄ falſo. ⁊ hec rñſio fundatꝛ in hoc pn°. ꝙ ꝑs nūqꝫ pt ſupponere ꝓ toto. ſꝫ hoc pnm̄ improbatū fuit in tractatu de inſolubilibꝫ. iō ꝯceſſo caſu poſito iſta eēt falſa ego dico falſuꝫ. iſta tñ ꝯdictoria nō ego dico falſuꝫ eſt ꝟa. Vñ iſta ꝓpō ego dico falſum caſu poſito ꝑ ſe eſſe verā ⁊ ſe eē falſam. ⁊ ideo falſificat ſeipſam. Sꝫ de hoc vide ad longū in tractatu de inſolubilibꝫ

¶ In h̄ vltimo ca° hui⁹ tractat⁹ oñdit ꝑ h̄s q̄liter ſe habeāt enūciationes q̄ ad eē verū detꝛminate vel falſum Et diuiditꝛ in duas ꝑtes pncipales. in pma oñdit q̄bus ꝯdictorijs ꝯuenit ꝙ vna ꝑs ē determiate vera. et alia detꝛminate falſa. dicēs ꝙ in oībꝫ ꝯdictorijs de pſenti ⁊ de pterito necē eſt vnā ꝑtem eſſe verā. ⁊ alterā eſſe falſaꝫ. ſiue ſint de ſubiecto ſingulari ſiue vl'i. tñ in ſubcōtrarijs h̄ nō eſt necē ſicut dcm̄ eſt ꝑus ¶ (In ſingularibꝫ ꝟo) in hac ſcđa pte oñt q̄bus ꝯdictorijs nō ꝯuenit ꝙ vna ꝑs ſit determiate vera. ⁊ alia determinate falſa. dicēs ꝙ in ſingularibꝫ ⁊ futuris .i. in ꝯdictorijs de futuro ꝯtingēti nō eſt necē alterā ꝑtem eē detꝛminate verā. ⁊ alterā detꝛminate falſam. Probat tali rōe. qꝛ ſi oīs affirma° vel negatio eēt ꝟa vel falſa. ſpc detꝛminate. ſeqretꝛ ꝙ oīa de necitate euenirēt. ſed ꝯñs eſt falſum. ḡ ⁊ añs. ꝯñam ꝓbat duabꝫ rōnibꝫ Prima qꝛ poſito caſu ꝙ aliqs dicat h̄ erit. ⁊ ali⁹ dicat hoc nō erit. ſi oīs affirma° ſit ꝟa vel falſa detꝛminate necē eſt alterū ipſoꝝ veꝝ dicere. cū nulla affirma° ſit ſil' ꝟa ⁊ falſa. Et ſi necē eſt alterū ipſoꝝ dicere verū. ergo alterū neceſſario erit. ⁊ ſic omnia de neceſſitate eueniunt. Scđaꝫ ꝯñaꝫ ꝓbat ꝑ ſil'e in ill' de pñti: qꝛ ſi ē veꝝ dicere albū ē necē ē albū eē. ⁊ ſi veꝝ ē dicere. albū nō ē necē eſt albū nō eē ⁊ ꝯ°. et ſi ē albū ꝟm ē affirmare albū eē. et ſi nō ē albū veꝝ ē negare albū nō eē. et ſi nō ē albū affirns albū eē mētitꝛ. et ſi affirns albū eē mētitꝛ albū ñ ē. ḡ a ſil'i ſi alteꝝ ipoꝝ dt veꝝ. alteꝝ ipoꝝ necā° erit. et ſic oīa dꝫ necitate eueniēt. et ꝑ ꝯñs nihil fieret a caſu aut ad vtrūlibet. Illđ eīm fit ad vtrūlibet qđ nō magꝭ ē detiatū ad eē q̄ꝫ ad nō eē. ita ꝙ nō magꝭ ſe hꝫ vt fiat q̄ꝫ vt nō fiat. ſꝫ cū necitate fit illū q̄ affirmat l' illū q̄ negat ꝟm dicere res eēt detiate ad eē l' ad nō eē ¶ (Ampli⁹ ſi albū) ponit ſcđaꝫ rōeꝫ. q̄ ē. ſi oīs affirma° vl' nega° ſit detiate vera vl' falſa. tūc de i° qđ nūc ē albū ſꝑ fuit veꝝ dicere. h̄ erit albū. et ſi ſic nō potuit nō fieri albū. ⁊ ſi nō potuit nō fieri albū ipoſſibile fuit ipm nō fieri albū. ⁊ ſi impoſſibile fuit nō fieri. necē fuit ipm fieri. et ꝑ ꝯñs oīs affirma° vel nega° ſit detiate ꝟa vel falſa. oīa q̄ futura ſunt necē eſt fieri. ⁊ de necitate eueniēt. ⁊ ꝑ ꝯñs nihil erit ad vtrūlibet neqꝫ a caſu. qꝛ id qđ fit a caſu nō fit ex necitate ¶ (At vero nec) i hac ſcđa ꝑticula ponit ꝑ h̄s talē ꝯcluſionē. in ꝯdictorijs de futuro ꝯtingenti necē ē alterā ꝑtem eē verā. ⁊ nō pt dici ꝙ neutra ſit ꝟa Probat duabꝫ rōnibꝫ. pma qꝛ ſi affirma° ſit falſa negatio ē ꝟa. ⁊ ſi negatio ē falſa affirma° erit ꝟa. ḡ. ⁊c. Scđa rō quā tāgit ibi (Adhuc āt) ē talis. ſi neutra ē ꝟa tolletꝛ ꝯtingēs ad vtrūlibet. Nā ſi ꝟm ē dicere ꝙ aliqd ē albū. oꝫ ꝙ ſit albū. ⁊ ſi ꝟm ē dicere ꝙ aliqd eſt magnū. oꝫ ꝙ ſit magnū. ⁊ ſi erit cras ꝟm dicere ꝙ ſit albū. cras erit albū. ḡ ſi ꝟm eſt dicere ꝙ neqꝫ erit neqꝫ nō erit. oportebit neqꝫ eē neqꝫ nō eē. qđ eſt ꝯ rōem cōtingētis ad vtrūlibet. ſic patꝫ de nauali bello qđ neqꝫ oꝫ fieri neqꝫ nō fieri. Ex q̄bꝫ cōcludit. ꝙ ſi necē eſt in ꝯdictorijs de futuro ꝯtingēti ſiue ſint de ſubiecto vl'i ſiue ſingulari alterā ꝑtem eē verā ⁊ alterā eē falſaꝫ. ſpc detiate. ſeqtur ꝙ nihil erit ad vtrūlibet. ſꝫ oīa fierēt ⁊ erūt ex necitate. ⁊ ꝑ ꝯñs nō oportebit nos neqꝫ ꝯſiliari neqꝫ negociari. qꝛ ſiue h̄ fecerim⁹ ſiue nō. illud tñ qđ eſt futurū erit ¶ (Nihil eīm) Circa pdicta remouet ꝑ h̄s duas cauillatiōes. Pria eſt ꝯ ſcđam rōem. dcm̄ ē eīm in ſcđa rōe. ꝙ ſi oīs affirma° l' negatio ſit determiate ꝟa vel falſa. ſeqretꝛ ꝙ de i° qđ nūc eſt albū ſꝑ veꝝ fuit dicere h̄ erit albū. poſſet aliqs dicere ꝙ hoc ē veꝝ in ꝓpinq̄ tpe. ſꝫ nō in remoto. iō remouet hāc cauillationē dicēs. ꝙ quātū ad tps nihil refert. etiā ſi añ milleſimū annū dicatꝛ. Scđa cauilla° eſt ꝯ pmā rōeꝫ in q̄ dcm̄ ē ꝙ ſi aliqs dicat h̄ erit. ⁊ ali⁹ dicat h̄ nō erit necē eſt alteꝝ eoꝝ dicere ꝟm. poſſet aliqs dicere ꝙ h̄ ſequitꝛ ex eo qꝛ dicūt ꝯdictoria. ſꝫ ſi nihil diceretꝛ nihil ſeqretꝛ. ꝑ h̄s remouet hāc cauillatōeꝫ dicēs. ꝙ ſiue aliqs affirmauerit ſiue negauerit nihil ꝓpter h̄ mutatur in re. nō eīm ꝓpter noſtrū affirmare l' negare res erit vl'

non erit. nec in millesimū annū magis ꝙ̄ in quātolibꝫ
tpe. Et cū dt (Quare sic) resumit media p̄dicta ꝛ rō
nū. ¶ (Qꝫ si hec) ī hac q̄rta pte. pbat phs ꝙ incouenie
tia pus illata sunt īpossibilia. s. ꝙ oīa futura de necci-
tate eueniāt. ꝛ ꝙ nihil fiat ad vtrūlibet neqꝫ a casu. ꝛ
h̄ duabꝫ rōnibꝫ. Pria ē. qꝛ nos sumꝰ pn̄ futuroꝝ eo
ꝙ cōsiliamur atqꝫ agimꝰ aliqd. ḡ nō oīa eueniūt de
neccitate. Scd̄a rō. multa sunt q̄ nō sp̄ actu sunt. īmo
pn̄t eē ꝛ nō esse. fieri ꝛ nō fieri. vt possibile ē hāc veste
incidi ꝛ nō incidi. sed pus exteri. Silr possibile ē eaꝫ
nō exteri. nō em̄ eēt ɔtingens eā pꝰ exteri. nisi eēt pos
sibile eā nō incidi. ḡ non oīa de neccitate eueniūt. sed q̄
dam sunt ad vtrūlibet. q̄ non magꝫ se hn̄t ad esse ꝙ̄
ad nō esse. ꝛ quedā sunt vt in pluribꝫ. vt ɔtingētia na
ta. ꝛ q̄dam vt ī paucioribꝫ vt ɔtingētia rara. ¶ (Igit
esse) in hac q̄nta pte ondit quō ꝓpōes se habeāt ad ve
ritatē vel falsitatē. Pro eius declaratiōe p̄mittit quō
res hꝫ ad neccitatem. et pͦ quō ꝫm se ꝛ absolute se hꝫ
ad necessitatē. scd̄o quō per ɔpatiōnē ad opposita sua
Res em̄ se hn̄t ad neccitatem ꝫm se ꝛ absolute. sic ꝙ nō
sint neccārio simplr. ſꝫ ex suppōne. qꝛ om̄e qd est qn̄ est
necē est eē. ꝛ om̄e qd nō est qn̄ nō est necē est non eē. sed
nō om̄e qd est necē est eē. nec om̄e qd non ē necē est nō
esse. nō em̄ est idē aliqd necē eē qn̄ est. ꝛ aliqd simplr
necē esse. Silr nō est idē aliqd necē non eē qn̄ non ē. ꝛ
aliqd simplr necē non esse. Res aūt se hn̄t ad neccita-
tē p ɔpatōeꝫ ad opposita. sic ꝙ nō sunt neccārie simplr
sed ex disiūctione. illud em̄ qd nō hꝫ determinatā rō
nem neccitatis fit neccārium sub disiūctione ad suum
oppositū. vt necē est nauale bellū cras esse futurū vel
non eē futurū. ſꝫ non ē simplr ꝛ absolute necē ē nauale
bellum eē cras. sed ipm futurū esse vel nō esse necē est
¶ (Quare quidē) finalr phs ondit ex p̄dictis q̄liter
orōes se hn̄t ad veritatē ꝛ falsitatē. Et dt ꝙ silr se hꝫ
in rebꝫ ꝛ in enūciationibꝫ. qꝛ sicut sunt q̄dam res q̄ nō
sunt determinate ad eē nec ad nō esse. cuiusmodi stꝫ il-
le q̄ sunt ad vtrūlibet. ita etiā sunt aliq̄ enūciationes
q̄ nō sunt determīate ad veritatē vel falsitatē. ꝛ sicut
sunt q̄dam res q̄ nec sunt sp̄ nec sp̄ nō sunt. sed vna ē
sub disiūctione ad aliā. ita sunt alique ɔ̄dictiones in
quibꝫ necē est alterā ptem esse verā vel falsam. s. hanc
vel illā. non tn̄ est necē illā ptem esse verā ꝛ alterā fal-
sam. Ex p̄dictis infert duo correlaria. primū tāgitur
ibi (Quare manifestū) ꝛ est. ꝙ nō in oībus ɔ̄dictorijs
necē est vnā ptem determinate eē verā. ꝛ alterā determi
nate falsam. Scd̄m correlariū ē. ꝙ nō est silr de ɔtra
dictorijs de p̄senti. ꝛ de ɔ̄dictorijs de futuro ɔtingēti
¶ Circa hunc textum.

Attende primo ꝙ questio quā ptractat aresto.
intelligēda ē de ꝓpōnibꝫ singlaribꝫ q̄ sunt simplr vne
et futurꝫ in materia ɔtingēti. Vn̄ ꝓpō penes eiꝰ q̄ddi
tatē diuidit in vnā ꝛ plures. simplicē ꝛ ɔpositaꝫ. sed
penes qualitatē in affirmatiuā ꝛ negatiuā. penes q̄n-
titatē in vlem particularē indiffinitā ꝛ singularē. pe
nes tempꝰ in ꝓpōnem de p̄senti pterito ꝛ futuro. ꝛ pe
nes materiā in ꝓpōem necessariā ɔtingentē ꝛ impossi
bilē. vel in ꝓpōem q̄ est in materia naturali ɔtingenti
vel remota. Vn̄ illa diuisio attendit penes habitudi
nē predicati ad subiectū vel ecōtra. qꝛ ḡ veritas nō eo
dē modo se hꝫ in neccārijs ꝛ ɔtingentibꝫ. pn̄tibus pte-
ritis ꝛ futuris. ideo ɔuenienter ꝓponit questionē ¶ At-
tende scd̄o. ꝙ sicut refert Boetiꝰ in cōmento magna
fuit discordia inter peripatheticos ꝛ stoycos de futu-
ris ɔtingentibꝫ Peripathetici em̄ quoꝝ Aresto. fuit
pnceps. ꝛ casum ꝛ liberi arbitrij iudiciū ꝛ neccitateꝫ
rebus q̄ fiunt queqꝫ agunt ptim cū grauissima auto
ritate. ptim cū aptissima rōne ɔfirmant. Stoyci aūt
oīa quidē neccitate ꝛ puidentia fieri putātes id qd ex
casu fit. non ꝫm ipsiꝰ fortune naturā. sed ꝫm nostraꝫ
ignorantiā mentiunt. idē em̄ casu fieri putāt qd cum
neccitate fit ab oībus cum ignorat. Cōtra illos aūt vi
detur h̄ arguere Aresto. nam stoyci omnia neccitate
damnātes liberū volūtatꝫ arbitriū custodire conant
dicunt em̄ naturalr q̄dam animā habere voluntatē
ad quā ꝓpria ipsiꝰ natura impellit. pipathetici autē
nō in nobis ſꝫ in ipsa natura posuerūt vt quedā eēnt
possibilia fieri. ꝛ eēnt possibilia nō fieri. ¶ Attēde ter-
cio ꝙ triplex ē ɔtingēs. quoddā est ɔtingēs rarū. ꝛ vt
ī paucioribꝫ. vt qd euenit a casu vel a fortuna. vt si q̄s
fodiens sepulchrū inueniat thesaurū pter intentionē
Aliud ē ɔtingens ad vtrūlibet. qd scꝫ nō magis se hꝫ
ad vnā ptem ꝙ̄ ad aliā. sicut illa q̄ fiunt ex mera lib-
tate arbitrij. Terciū est ɔtingens freqnter siue natū.
vt hoīem canescere in senectute. Vn̄ hoc ɔtingēs eue
nit a natura q̄ vniformit opatur vel sp̄ vel frequēter.
Vn̄ Boetiꝰ in ɔmento dt. ɔtingens est qd cum aut
casus fert aut ex libero cuiuslibet arbitrio ꝛ ꝓpria vo
luntate venit. aut facilitate nature in vtrāqꝫ ptem re
dire possibile ē. vt fiat scꝫ aūt nō fiat ¶ Attende q̄rto
ꝙ istud totū disiunctū (neccārium vel ɔtingēs) ē pas
sio entis circūloquens passionē ɔuertibilē. passiones
aūt ɔuertibiles vt in plurimū dicunt immediate de
ente. eo ꝙ ens hꝫ ɔceptum simplr simplicē. ideo nō vi
detur p quod mediū demōstretur neccārium vel con
tingēs de ente. nisi capiēdo priorē passionē per quā de
monstretur passio posterior inesse subiecto. Difficile ē
autē videre que passio sit prior. nec videretur ꝙ pre-
misse essent notiores cōclusionibus. potest tamen in
passionibꝫ disiunctis extremū minus nobile demon-
strari in esse p extremum magis nobile. vt si aliquod
ens sit neccāriū. oꝫ aliqd esse ɔtingens. Vn̄ aresto. ar-
guens in hoc loco ɔtra neccitatē futuroꝝ nō inducit
aliqd impossibilius ypothesi. sed ducit ad īpossibile
manifestiꝰ. scꝫ ꝙ nō oporteret negotiari. et ideo negā
tes talia manifesta indigēt pena vel sensu. qꝛ ꝫm auī
cennā pͦmo metaphisice negātes primū pn̄ sunt va-
pulādi et ɔburendi quꝰqꝫ credāt ꝙ nō est idē ɔburi ꝛ
nō ɔburi. vapulare et nō vapulare. et isti q̄ negāt ali
qd ens esse ɔtingēs exponēdi sunt tormētis quꝰqꝫ cre
dāt et ɔcedant ꝙ possibile est eos torq̄ri sic nō torq̄ri

Querit Utrū aliqua ꝓpō de futuro cō
tingēti sit determinate vera vel
falsa. ¶ Arguit p̄mo ꝙ sic. quia
hec est determinate vera dies iudicij erit. et similiter
hec. sol orietur cras. et tn̄ sunt de futuro contingenti.
ergo ꝛc. Et confirmaaur. quia hec disiunctiua est de-
termīate vera. sol orietur cras vel non oriet. ergo alte
ra pars est vera determinate. et non ista sol non orie-
tur cras. ergo ista propositio est vera. sol orietur cras
¶ Secūdo sic. omis ꝓpositio de futuro ɔtingenti sig-
nificat aliter ꝙ̄ sit in re. ergo est falsa. Tenet ɔ̄na. qꝛ

dicit hic in lrã ꝙ orõnes vere sunt quẽadmodũ ⁊ res
Sed añs ptꝫ. qꝛ ꝓpositio de futuro significat nũc. ꝙ
res habebit esse determinatũ qḋ est indeterminatũ. ğ
significat aliter q̃ est. Cõfirmatur per Boetiũ hic in
ꝯmento. q̇ dicit ꝙ hoc nauale bellum erit cras. q̃si ne
cesse sit futurũ ꝓnunciat. qḋ si euenerit nõ nunc verus
est q̇ dicit. quia qḋ cõtingenter euenit dicit de necita
te euenire. vñ non in euentu rei ẽ falsitas sed in ꝑdica
tionis mõ. ❡ Tercio sic. omne futurũ de necessitate
eueniet. ğ omnis ꝓpositio de futuro ꝯtingẽti est deter-
minate vera. Añs ptꝫ. qꝛ omne qḋ est de necitate fu-
turum de necitate eueniet. sed omne futurũ est de ne-
cessitate futurũ. ergo oĩe futurũ de necitate eueniet
Cõfirmatur. quia ꝓm pħm in textu. omne qḋ est necẽ
est esse qñ est. ğ omne qḋ erit necãrio erit qñ erit. sed
omne futurũ erit quãdo erit. ğ omne futurũ necãrio
est esse. et ꝑ ꝯsequẽs omne futurũ de necitate eueniet.
❡ Quarto sic. hec ꝓpositio ẽ determiate vera vel fal-
sa. sortes curret cras. ğ aliqua ꝓpositio de futuro cõ-
tingenti est determinate vera. Añs ptꝫ. quia aut deꝰ
scit ꝙ sortes curret cras aut ꝙ nõ curret cras. aut nul
lum aut vtrunqꝫ. Non ẽ dicendũ ꝙ nullum. quia ds
nõ posset plus de futuris contingẽtibus q̃ sortes vł
plato. Nec ẽ dicendũ ꝙ scit vtrũqꝫ. quia nihil scitur
nisi verum. ⁊ ambo cõtradictoria non sunt simul ꝟa
Si autẽ sciat ꝙ sortes curret cras. ergo hec ẽ determi
nate vera sortes curret cras. Cõsequentia tenet. quia
si nõ esset determinate vera tunc sciẽtia dei est falsa ⁊ de
cipitur. qḋ est magnũ incõueniens. Cõfirmatur. q̇a
si sortes debeat cras currere tunc deus sciuit ꝙ sortes
curret cras. et hec ꝯsequentia ẽ bona. deus sciuit heri
ꝙ sortes curret cras. ergo sortes curret cras. añs ẽ ne-
cessariũ. ergo ⁊ ꝯñs. Qꝫ aũt añs sit necãrium ptꝫ. q̇a
est vna ꝓpositio de ꝑterito vera. ⁊ omnis talis est necã
ria. ğ. ⁊c. ❡ In oppoꝰᵐ arguit autoritate ꝑhi in textu
Pro solutõe istiꝰ q̃stionis soluẽde sunt q̃tuor q̃stiones

Questio prima

Utrũ ꝓpõ de futuro ꝯtingenti sit aliq̇liter determia
te vera anteq̃ ponatur in esse. ❡ Pro cuiꝰ solutione
attende primo. ꝙ aliqua ꝓpositio dicit determinate ve-
ra tripliciť. Uno mõ qꝛ necesse est eam esse verã. vel ĩ
possibile est eam nõ esse verã. ⁊ sic ꝓpositio necãria dr
esse vera. Scḋo mõ dicit determiate vera. qꝛ ꝑ illo ĩ
stanti ꝑ quo ẽ vera nõ potest esse falsa. ⁊ sic ꝓpões cõ-
tingentes de verbo ꝑsentis tpis sunt determinate vere.
Tercio mõ dicit determinate vera sic ꝙ nõ est falsa.
potest tñ esse falsa ꝑ illo instanti ꝑ quo ẽ vera. Et sic
ꝓpositio de futuro ꝯtingẽti posset dici vera. Et oppo-
sito mõ posset dici de falso. ❡ Attẽde scḋo. ꝙ duplex
est indetermiatio. q̇dam est se tenens ex ꝑte cause. ⁊ a-
lia ẽ se tenens ex ꝑte effectus ❡ Attende tercio. ꝙ inde
terminatio se tenẽs ex parte cause ẽ duplex. q̇dam est
est de inesse. Et dr illa qua causa ẽ indeterminata ad
agere vel ad nõ agere. ⁊ ẽ de inesse. eo ꝙ respicit extre-
ma de inesse. Alia ẽ indetermiatio de possibili. q̇ scꝫ
causa ẽ indetermiata ad posse agere ⁊ ad posse nõ age
re. ⁊ vocatur de possibili. qꝛ respicit extrema vt sunt
possibilia ❡ Attende q̃rto ꝙ indetermiatio se tenens
ex ꝑte effectus est duplex. q̇dam est indetermiatio de
inesse. q̇ scꝫ effectus est indeterminatꝰ ad ꝓduci. Alia
est indetermiatio de possibili. q̇ effectus ẽ indetermia
tus ad posse ꝓduci. ⁊ ad posse nõ ꝓduci. Indetermia
tio ꝓo de inesse posterior ẽ illa de possibili. sicut agere
est posteriꝰ ad posse agere. Siľr dicat de determinatõe

❡ **Dic primo** Qꝫ q̇libet effectus ꝯtin
gens anteq̃ ponat in eẽ
est determinatus determi-
natione de ineẽ. sic ꝙ ista est vera antixp̃s erit. anteq̃
ꝓducatur antixp̃s in esse. Ptꝫ qꝛ nihil ẽ scitũ nisi ꝓm
ꝙ est verũ. sꝫ deus scit determiate antixp̃m fore. ergo
ista ẽ determiate vera antixp̃s erit. Si eñ ds nõ ꝯg
nosceret determiate antixp̃m fore. sed tñ indetermia
te. ⁊ sub disiunctõe futura ꝯtingẽtia seq̄tur. ꝙ ita cer
tam noticiã possemꝰ habere de futuris ꝯtingẽtibus.
sicut deus hꝫ. sed ꝯñs est falsum. ğ. ⁊c. Ptꝫ tñ ꝯña. qꝛ
de quocũqꝫ futuro ꝯtingenti nos scimꝰ sub disiũctio
ne ꝙ erit vel nõ erit. Et ꝯfirmatur. qꝛ hõ agens ꝑ ele
ctionẽ priꝰ determinat illud q̃ ponat inesse. sed tale est
ꝯtingens futurũ. ergo futuro ꝯtingenti nõ repugnat
esse determinatũ anteq̃ ponat inesse. ❡ Dic scḋo. ꝙ
nullus effectꝰ ꝯtingens ẽ determinatꝰ determinatiõe
de possibili. sꝫ ẽ indeterminatꝰ. Patꝫ qꝛ illud qḋ pt
fieri ⁊ nõ fieri. esse ⁊ nõ esse ẽ indeterminatũ determia
tione de possibili. sed q̇libet effectꝰ ꝯtingẽs est hmõi.
dicit eñ ꝯtingẽs qꝛ pt esse ⁊ non eẽ. sicut voluntas qñ
vult tũc est ibi determiatio de ineẽ. ⁊ sic elicit actum
volẽdi ꝙ nõ eliciat actũ nolẽdi sibi oppositũ. ⁊ tñ stã-
te illa determinatione voluntas pt velle ⁊ non velle.
❡ Dic 3º ꝙ ꝓpõ de futuro ꝯtingẽti ẽ determinate vera ter
cio mõ. nõ primo nec scḋoº. Patꝫ ex dictis. licet eñ
nõ cognoscamꝰ determinate q̇ ps sit vera ⁊ q̇ falsa. hoc
tñ potest cognosci ab illo intellectu q̇ naturã optime
nouit. ⁊ nõ aliter facta q̃ fienda. q̇ est ds glosus. q̇ ꝯg
nouit oĩa anteq̃ fiant. sicut ptꝫ Daniel. iij. ❡ Dic q̃r
to. ꝙ cũ indeterminatiõe de possibili stat ꝯtingẽtia. qꝛ
in illo stat ꝑcise ꝯtingẽtia. q̇ posito ponit tota rõ ꝯtin
gentie. sꝫ posita indeterminatione de possibili ponit to
ta rõ ꝯtingẽtie. ğ. ⁊c. Minor pꝫ. qꝛ ꝯtingẽs est qḋ pt
eẽ ⁊ non eẽ. ista ãt ꝑtinent ad determinatoꝫ de possibi
li. Et ex istis ptꝫ ꝙ cã nõ dicit ꝯtingẽs. ex eo ꝙ ẽ inde
terminata indeterminatione de ineẽ. deꝰ eñ glosus est
cã determiata determinatiõe de ineẽ. ⁊ tñ quicq̇d cau
sat ad extra. ꝯtingenť ⁊ libere causat. sꝫ sufficit ꝙ sit ĩ
determiata indeterminatione de possibili. ita scꝫ ꝙ pos
sit causare ⁊ nõ causare. dato etiã ꝙ nunq̃ nõ causet
illud quod nõ determinauit

Questio secũda

Utrꝫ oĩe qḋ est qñ ẽ necẽ est esse

Pro cuiꝰ solutõe Attẽde. ꝙ hec dcõ qñ pt accipi du
pľr. vnoº aduerbiaľr. alioº ꝯiunctionaľr. ita ꝙ equa
huic ꝯiũctioni si. Uñ dr Boetiꝰ in ꝑmo libro de syl
logismis hypotheticꝫ. ꝙ ita pt fieri ꝓpõ ꝯditionalis
cũ hac dcõe cũ sicut cũ hac dcõne si. hec eñ cũ hõ cur
rit hõ est. ẽ ꝯditionaľ. sicut ista si hõ est. aĩal ẽ. ⁊ sunt
eiusdẽ ꝑtãtis. Potest ãt idẽ esse iudiciũ de hac dcõne
qñ. sicut de hac dcõe cũ vt manifestũ est. Et ex ħ ptꝫ
ꝙ in ꝑdicta ꝓpõne qñ pt teneri ꝯiunctionaľr vel ad-
uerbiaľr. Et ꝓm ħ pt dici ad q̃stionẽ. ꝙ si qñ teneat
ꝯiunctionaľr. sic pt esse cõditionaľ vel de cõditiona-
li extremo. Si sit cõditionalis. adhuc pt esse duplex.
eo ꝙ necẽ dicere pt necessitatẽ ꝯñe. ⁊ sic ẽ vera. qꝛ sen-
sus ẽ hec ẽ necãria si oĩe qḋ est ipsum ẽ. Uel sic om-
ne quod est si ẽ est. Uel potest denotare necessitatem

ꝯſequẽtis.⁊ ſic eſt falſa. quia denotaꝛ ꝙ ſi aliquid ſit quodcunq̃ ſit illud ipſum de neceſſitate ē. Si ſit de ꝯditionato extremo. hoc ē dupl'r. qꝛ vel pt eſſe de conditionato p̄dicato. ⁊ ſic eſt vera. qꝛ ſenſus ē. de quocūq̃ verū eſt dicere ꝙ ē. de illo verū ē dicere ꝙ nccãrio ſit dum ē. Sʒ ſi ſit de ꝯditionato ſubiecto ē falſa. ⁊ ē ſenſus. de q̃cunq̃ verū eſt dicere ꝙ ē. de illo verū ē dicere ꝙ nccãrio ē. ⁊ adhuc aliq̄ p̄dictoꝝ ſenſuū p̄nt diſtingui penes ſenſum ꝯpoſitū ⁊ diuiſum. ſicut ptʒ in ſincathegreumatibꝫ. Si ãt qñ terminaꝛ aduerbial'r p̄dicta ꝓpō eſt diſtinguēda. eo ꝙ p̄t capi in ſenſu diuiſo aut ꝯpoſito. Si accipiaꝛ in ſenſu ꝯpoſito. tunc ſenſus ē ꝙ hec ē nccãria. om̄e qđ eſt qñ eſt. ⁊c. ⁊ ſic ē vera vel in ſenſu diuiſo. ⁊ h̄ dupl'r. qꝛ vel ē tp̄alis. ⁊ ſic equalet huic copulatiue. oē qđ ē aliqñ eſt. ⁊ oē tale cū eſt nccãrio ē eē. ⁊ ſic ipſa ē falſa. qꝛ ſcđa ps eiꝰ ē falſa. vel p̄t eē de tp̄ali ſubiecto. ⁊ ſic h̄ totū oē qđ eſt qñ eſt ſe tenet ex pte ſubiecti. ⁊ de eo denotaꝛ verificari eſſe ſub mō nccitatis. ⁊ ſic iteꝝ ē falſa. vel de tp̄ali p̄dicato. ⁊ tūc qđ ē. eſt ſubiectū. ⁊ totū reſiduū ſe tenet a pte p̄dicati. ⁊ ſic ſm aliq̄s ē vera. ⁊ ſm alios ē falſa. Dđ pꝰ qꝛ bñ ſeq̄tur oē qđ ē de nccitate ē qñ eſt. ſʒ ſortes ē. ḡ de nccitate ē qñ eſt. ꝯcluſio ē impoſſibil'. ḡ aliq̄ premiſſaꝝ. ⁊ nō minoꝛ ḡ maioꝛ. Dꝫ ãt ꝯcluſio iit īpoſſibilis ptʒ. qꝛ cū ipſa ſit ſingularꝫ h̄ñs terminū ſingularē incōplexū ꝓ ſubiecto p̄ciſo. tūc ſi ipſa ē vera ī ſenſu diuiſo. ipſa etiā erit ꝟa ī ſenſu ꝯpoſito. Et ſic hec erit nccãria ſortes qñ eſt. ſʒ hoc ē falſum. qꝛ ad eã ſequiꝛ ſortes aliqñ eſt. ⁊ vltra. ḡ ſortes ē. ḡ ſequiꝛ ꝙ iſta ē falſa ſortes qñ eſt. ſi ſortes nō ſit. Et ꝑ ꝯñs nō ē nccãria Et iō ſm hūc modū dicēdi ſi ipſa ſumaꝛ in ſenſu diuiſo. ⁊ qñ ſtat aduerbial'r. tunc quocūq̃ modo ſumaꝛ. ſemꝑ ipſa eſt falſa

Queſtio tercia

Utrū ſtante īfallibilitate ſcīe diuine. ſtet ꝯtingētia in rebus. ⁊ liberum arbitriū in hoībus

Pro cuius ſolutione attende p̄mo. ꝙ ꝯtingens tūc diciꝛ ꝯtingens qñ poteſt eē ⁊ nō eſſe. ita ꝙ res dꝛ ꝯtingens qñ nō nccãrio ē. nec nccãrio nō ē. ſicut p̄t h̄ri ex diffinitōe ꝯtingētis data a ph̄o p̄mo p̄oꝝ. Cōtingēs eſt q̄ nō exñte nccãrio. poſito ãt ineē nihil ꝓpter h̄ erit īpoſſibile Attēde ſcđo. ꝙ libertas duplex ē. quedā eſt libertas ꝯ̄dictionis. q̄ ſcʒ aliq̄d p̄t in effectū ⁊ ī oppoſitū eiꝰ. Alia ē libertas ꝯplacētie. q̄ ſcʒ aliq̄d p̄t ī effectū libere ⁊ ꝯtingēter. nō t̄n p̄t in oppoſitū eius

Dic p̄rimo

Dꝫ dˢ hꝫ infallibilē noticiā de futurꝫ ꝯtingētibus. qꝛ nō nouit aliꝛ facta ꝙ fiēda. Uñ ſi nō h̄ret aliqualē noticiā de futurꝫ ꝯtingētibꝫ. tūc eiꝰ ſcia eēt fallibil'. ⁊ ꝑ ꝯñs ipſe eēt mutabilis. ḡ hꝫ noticiā infallibilē. Dic ſcđo. ꝙ q̄uis deꝰ habeat infallibilē ⁊ certiſſimā noticiā de futuris ꝯtingētibꝫ. t̄n illa eueniūt ꝯtingenꝛ ⁊ nō nccãrio. qꝛ q̄uis deꝰ ſciat ea futura. ꝯtingenꝛ t̄n ⁊ nō nccãrio ſcit ea eē futura Et ſi arguas. ſi futura q̄ deꝰ ſcit p̄nt n̄ euenire: ponaꝛ ꝙ nō eueniãt. tūc ſeq̄tur ꝙ deus nō ſcit plus ea eē futura. ḡ ſi ſit poſſibile ea nō euenire. poſſibile erit deū decipi ⁊ neſcire q̄ ſcit. Dđm ꝙ ꝯñа nō valet. qꝛ ſi ponaꝛ ineē ꝙ illa nō eueniãt. poneꝛ iam ineē ꝙ deꝰ ea nunq̃ ſciuit. Et ꝑ ꝯñs ſi nō eueniãt nō decipitur dˢ. Uñ ſi nō eueniãt nunq̃ ꝓpō de futuro ꝯtingenti q̄ ſignificabat ea euenire fuit ꝟa. ⁊ per ꝯñs nunq̃ ſcita. qꝛ nihil niſi veꝝ ſciꝛ. Dic 3ᵒ ꝙ volūtas diuina ē libera libertate ꝯ̄dictionis. ⁊ etiā libertate cōplacentie. In ſcđa pte ꝯueniūt oēs ph̄i cum fide catholica. ſed in p̄ma pte diſſentiūt. ſicut p̄t patere in octauo phiſicoꝝ. ⁊ p̄mo de celo. ⁊ ideo ꝓbatur ſic. deus deus ꝓducit multos effectus quos p̄t ꝓducere. ⁊ multos nō ꝓduxit quos potuit ꝓducere. ⁊ quoſcūq̃ produxit in eodē inſtanti in quo ꝓduxit. potuit nō ꝓducere. ergo. Et iſta ꝯcluſio ē a quolibet fideli ſeruanda. quicq̄d philoſophi ſenſerint Dic quarto. ꝙ voluntas humana ſil'r ē libera quacūq̃ libertate. ⁊ in h̄ ꝯueniunt Areſto. ⁊ fides catholica. ⁊ ideo etiā quocunq̃ bono ſibi p̄ſentato ipſa p̄t illud velle vl' nō velle. ⁊ ſuū actum a quocūq̃ volitione ſuſpendere. qꝛ detur oppoſitū tunc nō erit libera.

Queſtio quarta.

Utrū cum dictis Areſtotel' poſſet ſtare veritas ꝓpoſitionū de futuro ꝯtingenti. videꝛ em̄ ꝙ ipſe expreſſe probat oppoſitū. Dđm eſt breuiꝛ. ꝙ licet aliquibꝫ videatur ꝙ veritas ꝓphetiaꝝ nō poſſet ſtare cum dictꝫ Areſto. et hoc bñ poteſt ſaluari duabꝫ maximis. q̄ꝝ prima eſt. ꝙ falſitas rei fatate vel ꝓphetiƺate nō debꝫ concedi abſolute. ſʒ ſolum ſi deus voluerit. vel ſi hōſe non emēdauerit. Secūda. ſemꝑ neganda ē neceſſitas ꝯ̄ñtis: ⁊ ꝯcedēda neceſſitas ꝯſequētie. Et hoc patet practicādo valorē rationū philoſophi. Sed poſſent multe difficultates circa hunc textū moueri. q̄s cauſa breuitatꝫ vſq̃ ad ſcđm phiſicoꝝ retineo

Ad rōnes

Añ oppoſitū. Ad primā dꝛ ꝙ iſta ꝓpoſitio dies iudicij erit eſt nccãria non ſimpl'r neq̃ vera ſimpl'r. ſed ſolum ſuppoſita relatiōe p̄ſcientis. Hec autē ꝓpoſitio ſol orietur cras ſm intentionē ph̄i credentis mundū eſſe eternū nullo mō eſt de futuro ꝯtingenti. ſed ē ſimpl'r neceſſaria. eo ꝙ nullo mō eſt de futuro ꝯtingenti. ſed ē ſimpl'r nccãria. eo ꝙ nullo mō poteſt falſificari. t̄n ipſa ſm veritatē eſt ſimpl'r cōtingens. ſol em̄ poſſet cras nō oriri ſi deus vellet. Ad ꝯfirmationē diciꝛ. ꝙ bene ꝓbat vnā illaꝝ eſſe veram p̄mo vel ſecūdo mō. ſed non tercio mō. Ad ſecundū negatur añs. Et ad ꝓbationē dicendū. ꝙ licꝫ ipſa ſignificet rem determiate tercio mō. ⁊ etiā determinatione de ineſſe. nō tamē primo vel ſcđo mō. Nec determinatiōe de poſſibili. Et ad Boetiū ꝯcedendū eſt ꝙ ille q̄ dicit ꝓpōem de futuro ꝯtingenti non dicit aliquod determinatū primo vel ſcđo mō. ſed bñ tercio mō. Ad terciū negatur añs. Et ad eius ꝓbationē diciꝛ. ꝙ hec ꝓpoſitio omne futurū de nccitate eſt futurū eſt diſtinguēda ſm ſenſum ꝯpoſitū vel diuiſum. ipſa em̄ in ſenſu diuiſo ē falſa. qꝛ ſenſus eſt. de q̄cunq̃ verū eſt dicere ꝙ eſt futurū. de illo verū eſt dicere ꝙ ipſum de neceſſitate eſt futurū. ſed in ſenſu compoſito ē vera. qꝛ ſignificat ꝙ hec ꝓpoſitio eſt nccãria. omne futurū eſt futurū. Et ad ꝯfirmationē ptʒ ſolutio. ſi em̄ maioꝛ accipiaꝛ in aliquo ſenſu vero clarū eſt ꝯñam nō valere. Ad quartū ſil'r ptʒ ſolutio. Sed ad ꝯfirmationē diciꝛ ꝙ nō omnis ꝓpoſitio de p̄terito vera eſt nccãria. ſed ſolū illa cuiꝰ veritas nō depēdet ab aliqua ꝓpōne de p̄ſenti. que nunq̃ adhuc fuerit. ſʒ aliquādo erit vera ꝯtingenꝛ. Et in hoc finitur p̄mus liber ꝑihermenias Areſtotelis.

Quoniā aūt.

Iſte eſt ſcd's liber ꝑihermeniaꝝ Areſto. in q̄ determinat̄ de enūciatione magꝰ ꝯpoſita q̄ ſit illa de q̄ in ꝑmo libro determinatū ē. Et diuidit̄ in duos tractatꝰ. In ꝑmo determiāt de enūciatione cuiꝰ alterū extremorū eſt ꝯpoſitū. Et diuidit̄ in tria capl'a. in ꝑmo determinat de enūciationibꝫ q̄ꝝ alteꝝ extremoꝝ ē terminꝰ infinitꝰ. ⁊ ꝯñā ⁊ ꝯtrietate taliū enunciationū ad inuicem. Et diuidit̄ in duas ꝑtes ꝑncipales. in p̄ria oſtēdit ex quibꝫ ꝯpoⁿ enūciatio. ⁊ intendit talē ꝯcluſionē. Oīs affirmatio ꝯſtat ex nomīe ⁊ ꝟbo. vel ex infinito noīe ⁊ ꝟbo. Probat ſic. q̄ꝛ oīs affirmatio ſᵗ aliq̄d de aliq̄. ſꝫ illud de q̄ aliud ſcatur ē noⁿ vel innoīabile. ſ. nomē infinitū. ⁊ illud qd' de alio ſignificat̄ eſt verbū. ergo oīs affirmatio ē ex noīe ⁊ ꝟbo vel ex infinito nomine ⁊ verbo Maioꝛ ē declarat. q̄ꝛ in oī affirmatione ſignificat̄ vnū de vno. Minoꝛ ē vero ꝑ ꝑma ꝑte probat. ſcꝫ q̄re dixit noⁿ vel innoīabile. q̄ꝛ ſicut verbū infinitū nō eſt verbū. ſed verbū infinitū. ſil'r nomē infinitū nō eſt noⁿ. ⁊ q̄ꝛ aliq̄s poſſet credere q̄ noⁿ infinitū ſcaret plura. ideo dt̄ q̄ ſᵗ vnū quodāmodo. nō em̄ ſᵗ vnū ſimpl'r. ſed ſm q̄d. ſ. negationē alicuiꝰ forme Sꝫ ſcd'am ꝑtem minoꝛis ꝑbat. q̄ꝛ p̄ter ꝟbum nulla eſt affirmatio vel negatio. et h̄ ibi (Pret̄ verbū autē) Vel ſm alios remouet vnū dubiū. q̄ꝛ poſſet aliq̄s dubitare. vtꝝ noⁿ infinitū ꝑ ſe ſumptū faciat negationē. ⁊ finitū affirmationē. Iō remouet dubiū dicens q̄ p̄ter verbū nulla ē affirmatio vel negatio. Et manifeſtuꝫ facit q̄d intelligat ꝑ verbū dicēs. q̄ noīe ꝟbi ꝯp̄rehendit̄ p̄ñs p̄teritū ⁊ futurū. ſ. eſt fuit vel erit ⁊ ſilia. his em̄ ꝯuenit diffinitio ꝟbi ſupius data. eo q̄ ꝯſignificant tempꝰ. (Quare ꝑma) In hac ꝑte ſcd'a docet ꝑhs multiplicare ꝓpōnes penes p̄dicatū finitū vel infinitū. aut etiā penes ſubiectū. Et p̄rio docet multiplicare ꝓpōes penes ſubiectū finitū. in quibꝫ h̄ verbū ē p̄dicat̄ per. ſcd'm adiacēs. Et adhuc docet multiplicare ī indiffinitꝭ. ⁊ penes copulā p̄ñtis tꝑis dicens q̄ ꝑma affirmaᵒ ⁊ ꝑma negatio ſunt hō eſt. hō nō eſt. ſcd'a. nonhō eſt nonhō nō eſt. (Rurſus ē) h̄ multiplicat enūciationes vl'es. de eſt ſcd'o adiacente ſic. oīs hō eſt. oīs hō nō eſt. oīs nonhō eſt. oīs nonhō nō ē. Et eadē rō eſt in tꝑibus extrīſecis. h̄ eſt eodē mō p̄ñt mltiplicari ꝓpōnes de p̄terito ⁊ futuro (Q̄ñ aūt ē) in hac ſcd'a ꝑticula docet multiplicare enūciationes penes ſubiectū finitū ⁊ infinitū. in quibꝫ p̄dicat̄ eſt tertiū adiacēs. ⁊ ꝑmo penes p̄dicatū Et dt̄ q̄ ꝓpōes de eſt ſcio adiacēte duplicant̄ in oꝛdine ad illas de eſt ſecūdo adiacēte. Hoc āt ꝟbum eſt p̄dicat̄ tertiū adiacens q̄ñ verbo adiacet noⁿ. h̄ eſt q̄ñ in enūciatione eſt aliud p̄dicatū materiale ab h̄ verbo ē. vt hō eſt iuſtꝰ hō nō eſt. iuſtꝰ. ſunt ḡ due oppōes. ⁊ q̄ttuoꝛ ꝓpōes. q̄ꝝ due ſe h̄ñt ſm ꝯñam. ſ. affirmatiā ⁊ negatiua. Et alie due non h̄ñt ſe ſm ꝯñam. q̄ꝛ vna affirmatiā nō infert aliā affirmatiuā. nec vna negatiua aliā negatiuā.

Sꝫ cū dt̄ (Dico āt) declarat q̄ ſunt q̄ttuoꝛ ꝓpōes. q̄ꝛ q̄ñ h̄ verbū ē adiacet iuſto ⁊ nō iuſto ſt̄ due affirmatiōes. ⁊ ſil'r due negatiōes. ⁊ ſic ſunt q̄ttuoꝛ. ⁊ h̄ ꝑtꝫ ex his q̄ ponunt̄ in vna figura ſubſcripta. in cuiꝰ p̄rio oꝛdine poⁿ hec. hō eſt iuſtꝰ. in ſcd'o hō nō eſt iuſtꝰ. in tertio hō eſt nōiuſtus. in q̄rto hō non ē noniuſtꝰ. hec em̄ ꝓpōes diſponunt̄ ſicut dcm̄ eſt in libro ꝑoꝝ. ſ. in fine ꝑmi in vna figura q̄ttuoꝛ anguloꝝ deſignatoꝝ ꝑ has lr̄as a b c d. Et ſil'r multiplicant̄ ꝓpōes vl'es. vt oīs hō eſt iuſtꝰ. oīs hō non ē iuſtus. oīs hō eſt nō iuſtꝰ et oīs hō non ē noniuſtꝰ Eſt tñ dr̄ā inter īdiffinitas ⁊ vl'es. q̄ꝛ in indiffinitꝭ ꝯtingit angulares ſil' eſſe veras ſꝫ non ꝯtingit h̄ in vl'ibꝫ Vñ ꝑ angulares ñ intelligit ꝑhs eas q̄ mō ſubalterno diſponunt̄. ſꝫ eas q̄ diſponūtur mō ꝯtrario vel ꝯdictoꝛio (De igit̄) in hac tercia ꝑte ꝑticula docet mltiplicare ꝓpōnes penes ſubiectū. et dt̄ q̄ aliq̄ ꝓpōnes h̄ñt aliq̄d additū ad ſubiectū ſcꝫ negationē infinitātē. ſic iſte nonhō eſt iuſtꝰ. nonhō non ē iuſtꝰ. nonhō eſt nōiuſtus. nonhō non ē noniuſtꝰ Et nō reperiunt̄ pl'es oppōes. ſꝫ iſte enūciationes. ſ. q̄ ſunt de ſubiecto īfinito erūt extra illas. i. oīno imptinētes in ꝯñā illis q̄ ſunt de ſubiecto finito (In his vero) in hac q̄rta ꝑte docet ꝑhs mltiplicare ꝓpōes de aliis ꝟbis ab h̄ verbo ē. ⁊ dt̄ q̄ eodē mō multiplicant̄ ꝓpōes in q̄bus poⁿ currere vel ābulare. ſic ille in q̄bus ponit̄ hoc ꝟᵐ eſt. vt oīs hō currit. oīs hō non currit. oīs nonhō currit. oīs nonhō nō currit. Et q̄ꝛ poſſet aliq̄s credere q̄ in multiplicatōe vl'is negatio eēt addēda ſigno. iō remouet dubiū. ibi (Nō em̄) Et dt̄ q̄ nō oꝫ dicere non oīs hō. ſed negatio oꝫ addi ad id qd' ē hō. Et h̄ ꝑbat. q̄ꝛ negatio ē addēda vl'i ⁊ non ei qd' ſᵗ q̄m vl'r. ſꝫ oīs nō ſᵗ vl'e ſꝫ q̄m vl'r. Od' ꝑbat q̄ꝛ p̄dicte ꝓpōnes q̄ ſunt de h̄ ſigno oīs drn̄t ab iſtis hō currit. hō non currit. nonhō currit nonhō nō currit. in h̄ q̄ ī illis ſubiectū tenet̄ vl'r. ⁊ in iſtis nō. ḡ ſignū vl'e non ſt aliud niſi q̄m affirmat vel negat aliq̄d vl'r de ſubiecto (Q̄m ꝟo ꝯria) In h̄ ſcd'o caᵒ hꝰ tractatꝰ ꝑhs declarat duo p̄riꝰ dcā. ſꝫ īmanifeſta. et q̄dam dubia remouet circa ea q̄ dcā ſunt. P̄rio ḡ declarat vnū immanifeſtū qd' p̄riꝰ dixit. ſcꝫ q̄ in vl'ibꝫ terminis vl'r ſūptis non ꝯtingit angulares ſil' eſſe ꝟas. ſic ꝯtingit ī terminis non vl'r ſumptꝭ. Et h̄ ꝑbat ꝑ vnū diſcurſum cōtinentē duos ſyll'os ſic arguēdo. iſte due oē aīal eſt iuſtum. nullū aīal eſt iuſtū ſunt ꝯrie. ſꝫ ꝯtrarie non p̄ñt ſil' eē vere. ḡ iſte non ſunt ſil' vere. q̄uis eis oppoſite. ſ. eaꝝ ꝯdictoꝛie. q̄ ſunt ſibĳnuicē ſubcōtrarie p̄ñt aliq̄n ſil' eſſe vere. ſicut ſunt iſte. non oē aīal eſt iuſtū. aliq̄d aīal ē iuſtū. ſꝫ cū quocūq̄ nō ſtat vnū ꝯuertibiliū. nec etiā reliquū. iſte aūt ſunt ꝯuertibiles nullū aīal ē iuſtum. ⁊ oē aīal nō eſt iuſtū. q̄ꝛ vna ſeq̄tur ad alterā. et ecōuerſo. ḡ cū quocūq̄ nō ſtat vna nec etiā altera. Et ꝑ ꝯñs ſicut iſte due oē aīal ē iuſtū. ⁊ nullū aīal ē iuſtū nō ſil' ſtant. ſic nec iſte. oē aīal ē iuſtū. oē aīal ē nōiuſtū Q̄ ad aūt ad iſtā nullū aīal eſt iuſtū ſeq̄tur iſta oē aīal ē noniuſtū. ꝑbat q̄ꝛ iſta oīs hō eſt noniuſtꝰ ſequit̄ ad iſtā nullꝰ hō eſt iuſtꝰ. q̄ꝛ da oppoſitū. ſ. non oīs hō eſt noniuſtꝰ. ſeq̄tur q̄ aliq̄s hō eſt iuſtꝰ. ſꝫ iſta repugnat p̄rie q̄ fuit nullꝰ hō eſt iuſtꝰ. ḡ p̄ria ꝯña erat bona ſcꝫ iſta nullꝰ hō eſt iuſtꝰ. ḡ oīs hō eſt noniuſtꝰ. Q̄ āt ſeq̄tur non oīs hō eſt noniuſtꝰ. ḡ aliq̄s hō eſt iuſtꝰ. ꝑbat cū dt̄ (Opoꝛtꝫ āt eſſe aliquē) hoc ē ſi non oīs hō ē nōiuſtus. oꝫ q̄ aliq̄s hō ſit iuſtꝰ (Manifeſtū eſt) in hac ſcd'a ꝑte remouet duo dubia. P̄rimū q̄ꝛ dixit ſupius q̄ negatiua de p̄dicato finito infert affirmatiuā de p̄dicato infinito Iō poſſet aliq̄s dubitare vtꝝ ex aliq̄ rñſione negatiua data ad aliquā q̄ſtionē affirmatiuā valeat ꝯña ad reſpōſionē affirmatiuā de p̄dicato infinito. Rñdet ꝑhs q̄ in ꝓpōnibꝫ de termi

ſingularibus ex rñſione negatiua de pdicato finito. licz inferre affirmatiuã de pdicato infinito. vt ſi querat eſt ne ſocrates ſapiens. ⁊ ſi reſpondeat ꝙ nõ. ↄuenient infertur ꝙ ſocrates ē non ſapiens. ſed in vlibus nõ licet. nã ſi qratur eſt ne oīs homo ſapiēs. ⁊ fiat rñſio ꝙ non. tunc non ↄueniēter infert. ergo omnis hõ eſt non ſapiens. ſed bñ infertur ꝙ non oīs homo ē ſapiens. qa iſta vltima ↄtradicit pme ⁊ alia ei contrariat. Cõtrarie poſſunt ſil' eſſe falſe ſz nõ ↄtradictorie. ¶ (Que vero ẜm) remouet ſcōm dubiuz qδ eſt. poſſet aliqs credere ꝙ noīa infinita eſſent enũciationes negatiue ſine verbo. hoc dubiũ remouet ⁊ dicit ꝙ nõ. q2 omnis enũciatio negatiua ē vera vel falſa. ſed noīa infinita non ſignificãt verũ vel falſum ſi nõ addatur eis aliquid quia qui dicit nõ homo nihil magis dicit quo ad verum vel falſum. q̃ ſi diceret homo. ¶ (Significat autē) in hac tercia pticula declarat ſcōm immanifeſtum qδ dcm̄ eſt prius ⁊ nõ declaratũ. Eſt eñ pri⁹ dictum. ꝙ ꝓpoēs de ſubiecto finito ⁊ infinito ſunt extra eas q ſunt de predicato finito ⁊ infinito. i. ſunt impertinentes illis quo ad ↄñam. ſed ſeinuicē ↄſequunt. huius reddit hic cãm ⁊ dicit. ꝙ hec ꝓpoſitio de ſubiecto infinito omnis nonhõ eſt iuſtus. nulli' ꝓpoſitionũ de ſubiecto finito eſt eadē. nec idem ſignificat. Siĺr nec oppoſita q eſt. nõ omnis nonhõ eſt iuſtus. illa tñ que eſt omīs nonhõ eſt noniuſt⁹ ſignificat idem ſicut iſta negatiua de ſubiecto infinito nullus nonhõ eſt iuſt⁹. ¶ (Trãſpoſita vero) in hac qrta parte remouet aliud dubiũ. quia ipſe ſepe fecit tranſpoſitionē nominũ et verboꝝ. ⁊ ſepe ꝓpoſuit ſubiectũ predicato. ideo poſſet aliqs credere ꝙ hoc eſſet incoueniens. ꝓpter hoc remouet dubium. ⁊ dt ꝙ iſte due idem ſignificãt. eſt albus homo. ⁊ hõ eſt albus. nomina eñ ⁊ verba trãſpoſita idem ſignificãt. ⁊ hoc ꝓbat. quia ſi nõ tunc vni⁹ affirmationis eēnt plures negationes. ſed hoc eſt falſum. quia dcm̄ eſt ꝙ vnius affirmatiōis eſt tm̄ vna negatio. ſed ↄſeqnentiã probat. q2 negatiua iſti⁹ eſt albus homo eſt hec. nõ eſt albus homo. ꝙ ſi iſte nõ ſunt eedē eſt hõ albus ⁊ eſt albus homo. tũc negatio iſtius eſt homo albus. erit hec nõ eſt nõhomo albus. vel hec non eſt albus homo. Nõ prima. quia illa eſt negatio iſti⁹. eſt nõhomo albus. ergo alia ſcz iſta non ē albus homo opponit ei que eſt. eſt homo albus. ⁊ ſic erunt due negationes vni⁹ affirmationis. ſcz iſtius ē albus homo. iſte due nõ eſt homo albus. ⁊ nõ eſt albus homo. Et per ↄſequēs tranſpoſito nomine vel verbo fiat eadē affirmatio vel negatio. ¶ Circa hunc textuz

Attende primo

ꝙ Boeti⁹ hui⁹ libri innuit talem diuiſionē. Vñ dicit ꝙ omnis ꝓpoſitio pdicatiua in duas diuidit ſpēs. aut eñ ſubiectũ eius eſt ex infinito nomine aut ex noīe ſimplici Ex infinito quidē cum dico nõhomo currit. ex finito aūt. i. ſimplici vt hõ ambulat. aut ſubiectũ eſt ſinglare. vt ſocrates ambulat. Alie eñ ſunt enũciationes ex infinito nomine ſubiecto. Alie vero ſunt ex finito noīe ⁊ ſimplici. Et alie ſunt q vniuerſale ſimplex ſubijciũt Alie vero que ſingulare. Vñ in pmo libro docuit phs. ꝙ ſunt differentie enunciationũ ſimplex nomē in ſubiecto ponentiũ. dixit eñ ꝙ alie ſunt vles. alie pticulares. alie indiffinite. q diuiſio attendit penes quantitatē ꝓpōnis. ẜm qualitatē aūt etiã cum dixit ꝙ alie ſunt affirmatiue ⁊ alie negatiue. idem q2 in his ꝓpōnibus q ex infinito noīe ſubiecto enunciãtur. Alie nãqꝫ haꝝ indiffinite ſunt alie diffinite Diffinitaꝝ aūt alie ſunt vles alie pticulares. alie affirmatiue alie negatiue. Et ſiĺr etiã poſſunt diuidi ille q ſunt indiffinite. et ẜm hoc etiã reperitur triplex dĩa enunciationũ. vna eſt ẜm affirmationē ⁊ negationē. alia ẜm ſubiectũ finitum ⁊ infinitũ tercia ẜm ſubiectũ vĺiter vel non vĺr ſumptũ. ¶ Attende de ſecũdo. ꝙ Boeti⁹ circa hunc textũ mouet tale dubium. qre cum phs iam dixit in pmo libro ꝙ enũciatio non pt conſtitui pter verbũ. nunc illud repetat. nã hoc videtur eſſe ſupfluum. Ad hoc rñdet ꝙ rõ eſt. q2 nomē finitum cum negatiua pticula ē nomē infinitũ. idcirco putaret fortaſſe negatio eſſe dicendo nõ homo quia ſi hic eſſet negatio tũc homo eſſet affirmatio. ne ergo quiſqꝫ capiat hoc errore dicit phm hoc repetiſſe qm̄ preter ꝟbum enũciatio eſſe non pt. quaſi diceret. nemo arbitret infinitũ nomē eſſe negatiuũ. ⁊ finitum nomen eſſe affirmatiuũ. preter verbũ eñ affirmatio vel negatio nulla rõne conſtitui pt. ¶ Attende tercio. ꝙ ad intelligendũ ꝓpōnes angulares hymaginãda ē vna figura qdrangularis. in cui⁹ pmo angulo q ſit a ponatur affirmatiua de pdicato finito. ſ. hõ eſt iuſt⁹ In ſecũdo angulo a latere oppoſito qui ſit b. pōnatur negatiua de pdicato finito. ſ. iſta homo nõ eſt iuſtus. In tercio angulo ſub b. qui dicat c. ponat affirmatiua de p dicato infinito. vt hõ eſt no niuſt⁹ In qrto angulo ſub a. q dicatur d. ponat negatiua de pdicato infinito. vt homo nõ eſt nõiuſtus Et addatur etiã ꝙ in iſto angulo ſub c. q dicatur e. ponat affirmatiã de pdicato puato. vt homo ē iniuſt⁹. Et in alio angulo qui dicat f. ponat negatiua de pdicato negato. vt hõ non ē iniuſt⁹. Vñ quantũ ad qttuor pmas dicit Areſtoteles ꝙ eſt ⁊ non ē adiacet iuſto in affirmatiua ⁊ negatiua finitis. ſed in affirmatiua ⁊ negatiua infinitis adiacet nõiuſto. Q2 aūt ad c ſeqtur b. ꝓbat phs in libro poꝝ ſic arguēdo. De qlibet eſt verũ a aut b. et de nullo ſil'. cũ ſint oppoſita ↄdictorie. ꝙ altera ē vera. ſ. b c. ſed nõ a. q2 eſſe iuſtũ nõ ineſt ei qδ eſt eē nõiuſtum. ꝙ b ſeqtur ad c. ſ. nõ eſſe iuſtũ ad eſſe nõ iuſtũ vt bñ ſeqtur. ſi hõ eſt nõiuſtus. ꝙ non ē iuſtus. eadē rõne ſeqtur ſi hõ eſt iuſt⁹. ꝙ non ē nõiuſt⁹ ¶ Attende qrto. ꝙ Areſto. in fine iſti⁹ text⁹ vbi ꝓbat ꝙ noīa ⁊ verba trãſpoſita idem ẜnt. videt in ſua rõne petere pn^{m}. Nã diceret aliqs ꝙ negatio hui⁹ ē albus hõ. eſt tñ illa non ē albus. ⁊ nõ illa non ē hõ albus. ſed ē negatio hui⁹ eſt hõ albus. Areſto. aūt ſupponit in ſua rõne ꝙ iſta. non ē hõ albus. ē negatio hui⁹ affirmatiue ē albus hõ. qδ negaret ille q teneret ptem oppoſitã. ⁊ tam Areſto. hõ nõ ꝓbat. videt ꝙ petere pn^{m}. Ad hoc rñdet Boeti⁹. ꝙ p illã non ē hõ albus tantũ negat quãtum affirmat p hanc ē albus hõ. Jõ hoc Areſto. ſupponit tanqꝫ manifeſtũ. ſcz ꝙ illa ſit eius negatio. nec curat hoc probare.

Querit

Utrũ a negatiua de pdicato finito ad affirmatiuã de pdicato īfinito ſit bona ↄña. ¶ Et ar^{r} p^{o}. ꝙ nõ. q2 non ſeqtur ſortes nõ videt equũ. ergo ſortes videt nõ equã. q2 añs pt eſſe verũ poſito ꝙ ſortes nihil videat. ↄñte exñte falſo. ¶ Et ↄfirmat per Areſto. q dicit in textu. qre qttuor iſte erunt quaꝝ due ad affirmationē ⁊ negationē ſe habebũt ẜm ↄſequentiã. vt puationes. due vero minime. vbi videtur innuere Areſto. ꝙ ad affirmatiuã ſequit negatiua. ſed non ecõtra.

Et ꝯfirmatur ſcđo. q: affirmatiua h; plures cās ſue veritat; ꝙ negatiua. ḡ arguēdo ab affirmatiua ad negatiuā erit falſa ꝯñtis. ſic arguēdo a tota diſiūctiua ad alterā ei⁹ ꝑtē ¶ Scđo ſic. nō ſeqꝛ. hō nō ē alb⁹. ḡ hō ē nōalbus. aīs em̄ ꝑt eē veꝝ nullo hoīe exñte. ꝛ tñ ꝯñs ē falſum ſi null⁹ hō ſit ꝑtꝫ q: bñ ſeqꝛ hō eſt nō alb⁹ ḡ hō eſt. a ꝓpōe de ē tercio adiacēte ad ꝓpōem de ē ſecūdo adiacēte in ꝑdicationib; accñtalib;. h aūt hō ē nō albus ē ꝑdicatio accñtalis. ſic de ſe ꝑtꝫ. Cōfirmaꝛ q: in iſta ꝓpōe hō eſt alb⁹. hō reſtringiꝛ ad exñtes. ḡ ſeq/tur. hō eſt nōalbus. ḡ hō eſt. Aīs pꝫ. q: in iſta oīs hō eſt alb⁹. hō reſtringiꝛ ad exñtes qđ oēs ꝯcedūt. ḡ etiā in iſta hō nō eſt alb⁹. q: aliꝛ non eēnt ꝯdictorie. cū termī debeāt teneri eq̄ ample ꝛ eq̄ ſtricte in ꝓpōnib; ꝯdictorijs. Et vltra in hac ꝓpōne hō nō eſt albus. hō re/ſtringiꝛ ad exiſtētes. ḡ in iſta ꝓpōne hō eſt nō albus. cū iſta inferat primā. Tenet ꝯña. quia aliter arguēdo a magis amplo ad minus amplū eſſet bona ꝯſequētia ¶ Tercio ſic. nō ſequiꝛ chimera non eſt hō. ergo chi/mera ē nonhō. Aīs ptꝫ. q: negatiua nihil po. ꝛ affir/matiua po aliqđ. ḡ ꝯña nō valet. Cōfirmaꝛ. q: ad h ꝙ negatiua ſit ꝟa nō reqritur ſubiectū ꝛ ꝑdicatum. aut ſupponere ꝓ aliq̄. aut ſupponere ꝓ eodē. ſꝫ vtrūq; reqritur ad veritatē affirmatiue. ḡ a negatiua ad affir/matiuā nō vꝫ ꝯña. Minor pꝫ. q: in oī ꝓpōe affirmatiua denotaꝛ ꝙ ꝑdicatū ꝛ ſubiectū ſint idē. aut ꝙ idē ē ꝓ q̄ ſuppo ſubiectū. ꝛ ꝓ q̄ ſuppo ꝑdicatū. Scđo ptꝫ. q: ſm ꝑhm ꝑ⁰ poꝝ bñ ſeqꝛ. a ē b. ḡ aliqđ idē eſt a et b. ḡ oportet ꝙ ſubiectū ꝛ ꝑdicatū ſupponāt ꝓ eodē vel ſint idem. Etiā ſeqꝛ. aliquod idem eſt a et b. ergo a ē aliqđ. ꝛ per ꝯñs reqriꝛ ad veritatē ꝓpōnis ꝙ ſubiectū ei⁹ ꝓ aliq̄ ſupponat ¶ Quarto ſic. nō ſeqꝛ h eſt nō eqle. ḡ hoc nō ē eqle. vel in ſecana ſtꝫ nō piſces ḡ in ſecana nō ſtꝫ piſces. ꝛ tñ ar ab affirmatiua de ꝑdicato īfinito ad negatiuā de ꝑdicato finito. Aīs ptꝫ ꝑ Ar. in ꝑ⁰ poꝝ. q̄ đr ꝙ ei qđ eſt nō eqle aliqđ ſubiacet. ſ. ineqle. ſed nō ſequitur. hoc eſt ineqle. ḡ non eſt eqle. ergo etiā alia ꝯña nō valet. vñ aīs ꝑt eſſe verū ꝯñte exñte falſo. Cōfirmaꝛ. q: ad veritatē ꝓpōnis affirmatiue de ꝑterito aut futuro ſufficit ꝙ ꝓ aliq̄ tpe ꝑterito aut futuro ꝑdicatū inſit ſubiecto vl' infuerit. ſꝫ ad veritatē negatiue de ꝑterito reqriꝛ ꝑdicatū nunq̄ infuiſſe. Et de futuro reqriꝛ ꝙ nunq̄ inerit. ḡ ab affir/matiua nunq̄ vꝫ ꝯña ad negatiuā. ¶ In oppo ar autoritate ꝑhi i. textu ¶ Pro ſolutiōe illi⁹ q̄ſtionis ꝛ ꝓ ampliori declaratiōe text⁹. ſoluēde ſtꝫ q̄tuor q̄ſtiones.

Q Prima. vtꝝ a negatiua de ꝑdicato finito ad affirmatiuā de ꝑdicato īfinito eodē mō valeat ꝯña ſic ecōuerſo ¶ Pro cui⁹ ſolu/tione Attēde ꝑ⁰ ꝙ illa ꝓpō đr de ꝑdicato finito cui⁹ totale ꝑdicatū ē termin⁹ finit⁹ Et illa đr de ꝑdicato infinito cui⁹ totale ꝑdicatū ē termin⁹ infinit⁹. Et ex h manifeſte pꝫ ꝙ iſte nō ſtꝫ de ꝑdicato īfinito. ſortes videt nōequū. in ſecana ſtꝫ nōpiſces. ſortes ꝑt nōcur/rere. lapis ē lignū nō albū. ꝛ cõis. nā in ipꝭ nō infinitaꝛ totale ꝑdicatū ¶ Attēde ſcđo. ꝙ ſm aliqs ꝯñe hmōi nō valet. niſi q̄nq; ꝯditionib; obſeruat;. Pria ē ꝙ arguaꝛ reſpectu h⁹ ꝟbi ē. ita ꝙ nō reſpectu ꝟbi ꝑteriti vel futuri tpis. Et iō nō ſequiꝛ. adā fuit alb⁹ ḡ adaꝫ fuit nō alb⁹. poſſibile em̄ eſt ꝙ aliqđ in tpe ꝑterito ꝑ⁰ fuit albū. ꝛ poſtea nō albū. Scđo ꝙ nō arguaꝛ in ꝑ/dicat; ꝯpoſit;. ꝛ iō nō ſequiꝛ. ſortes nō eſt lignū albū ḡ eſt lignū nō albū ¶ Tercio ꝙ nō arguaꝛ in ꝓpōnib; quib; copla modificaꝛ. ꝛ iō nō ſeqꝛ. ſortes nō ē qđditatiue alb⁹. ḡ eſt q̄dditatiue nō alb⁹. Quarto ꝙ nō arguaꝛ in termis de ꝑn⁰ relatoīs. q: nō ſequiꝛ ſortes eſt nō pꝛ. ḡ ſortes nō eſt pꝛ. pt em̄ eē pꝛ ꝛ nō pꝛ. q: filius Silr nō ſeqtur. h eſt nōeqle. ḡ hoc nō ē eqle. q: idē ꝑt eſſe eqle ꝛ non eqle reſpectu diuerſoꝝ. Quīto ꝙ nō arguaꝛ in termis obliqs. q: nō ſequiꝛ. hoīs eſt aſin⁹. ḡ hoīs nō ē nōaſin⁹ ¶ Sꝫ tu dic. ꝙ ſꝑ ꝛ vlr ē bona ꝯña ab affirmatiua ad negatiuā ſubiecto manēte eodē ꝛ ꝑdicato ſolū variato penes finitū ꝛ infinitū. dū tñ non arguaꝛ a nō diſtributo ad diſtributū ex ꝑte tpis īportati ꝑ copulā. dcm̄ ē em̄ in ſummul. ꝙ nega⁰ negans copulā diſtribuit ipſam. ꝛ facit eā teneri ꝓ q̄libet ꝑte tpis importati ꝑ ipſaꝫ Et ꝓpter h etiā oportet ꝙ copula eodē mō teneaꝛ in affirmatiua ꝛ in negatiua. Vñ licet hec ꝯña nō valeat. ſortes fuit nōalb⁹. ḡ ſortes nō fuit albus. tñ hec ꝯña eſt bona. ſortes in toto tpe ꝑte/rito fuit nōalbus. ḡ nō fuit albus. Et h poſſet ꝓbari ꝑ locū a ꝯdictorijs ſiue ꝟtute ꝑmi ꝑncipij. Tenet etiā in ꝑdicatis obliqs ꝛ ꝯpoſitis ſi debite arguaꝛ. In inſtantijs āt adduct; nō debite arguiꝛ. ſic de ſe ꝑtꝫ. Tenet etiā in termis reſpectiuis. q: īpoſſibile eſt ꝯdicto/ria verificari de eodē. ſiue ſint abſoluta ſiue reſpectiua. vel oportet dicere ꝙ ꝑ ꝑn nō eſſet vlr verū. vñ nō ſeqtur iſte ē pꝛ reſpectu vni⁹. ꝛ fili⁹ reſpectu alteri⁹ ḡ eſt pꝛ ꝛ nō pꝛ. nec ſeqtur h eſt eqle illi. ꝛ nō eqle iſti. ḡ eſt eqle ꝛ nō eqle. ſicut patꝫ in libro elechoꝝ. ꝛ iō nō eſt poſſibile idē eſſe eqle ꝛ nō eqle ¶ Sꝫ dicūt iteꝝ aliq. ꝙ dato ꝙ a ꝓpōne affirmatiua valeat ꝯña ad ꝓpōem negatiuā variato ꝑdicato penes finitū vl' infinitū. tñ a negatiua nō valet ꝯña ad affirmatiuā. cui⁹ cauſaꝫ reddūt. q: negatiua nihil po. nec ad veritatē ei⁹ oꝫ ſubiectū ꝓ aliq̄ ſupponere. affirmatiua ꝟo aliqđ ponit. ꝛ oportet ſubiectū ꝓ aliq̄ ſupponere. ꝛ ꝓ eodē ꝓ q̄ ſupponit ꝑdicatū ¶ Sꝫ tu dic. ꝙ ſi debite arguaꝛ vt dcm̄ eſt. tūc arguēdo ab affirmatiua ad negatiuā vlr ē bona ꝛ formal ꝯña. ſiue ponaꝛ ꝯſtātia ſubiecti ſiue non. nec oꝫ ad h ꝙ affirmatiua de incē ꝛ de pñti ſit vera. ꝙ ꝑdicatū ꝛ ſubiectū ſupponāt ꝓ eodē ente reali. Et ideo bñ ſequiꝛ. hō nō eſt alb⁹. ḡ hō eſt nōalbus. Silr hō nō eſt nō albus. ḡ hō eſt albus. Tenet ꝯña ꝑ locuꝫ a ꝯdictorijs. ꝛ per ꝑ ꝑn. in quo đr De q̄libet affirmatio vel negatio ꝟa. ꝛ de nullo ambo ſimul

Q Scđa. vtrū ab affirmatiua ad negatiuā. et ecōtra ꝑdicato manēte eodē. ꝛ ſubiecto variato penes finitū ꝛ infinitū valeat ꝯña.

¶ Dic ꝑmo ꝙ q̄ñ predicatū eſt termin⁹ ſingular;. tunc ab affirmatiua ad negatiuā ꝛ ecōtra ꝑdicato manēte eodē. ꝛ ſubiecto variato penes finitū ꝛ infinitū. eſt bona ꝯña Ptꝫ quia nō eſt dabilis inſtātia. bñ em̄ ſeqtur. nonhō eſt ſortes. ḡ hō non ē ſortes. Silr nonalbū eſt ſortes. ḡ albū nō eſt ſortes. Et ſilr ecōtra. neq; ē ponere ꝯſtantiā ſubiecti ſicut aliqb; videꝛ ¶ Dic ſcđo ꝙ q̄ñcunq; ꝑdicatū eſt termin⁹ cōis nō valet ꝯña grā forme. q: nō ſeqtur. nonhō eſt iuſtus. ḡ hō nō eſt iuſt⁹ nec etiā ecōtra. Et h eſt qđ voluit dicere ꝑhs cum đ Ille q̄ ſunt de ſubiecto infinito ſunt extra eas q̄ ſunt de ꝑdicato infinito. q̄ ad ꝯñam. loqmur em̄ de illis i quib; ꝑdicatū eſt termin⁹ cōis ¶ Poſſet hic moueri queſtio. vtꝝ nō infinitū ponat aliquid. Et vtꝝ ſibi corrñdeat ꝯcept⁹ cōplexus. vt dđo nonhō ens quod nō eſt hō. Et vtꝝ verbū poſſet manere infinitū in orōne. Dicit em̄ Boetius in hoc cōmento ꝙ nō. Et vtꝝ hoc ꝟbum eſt poſſit infinitari. ſed de hoc ſufficiēter dictum eſt in primo libro.

Qō tertia. vtrū noīa ⁊ v̄ba trāſpoſita idē ſcent. pro cuius ſolutōe Attēde φ nomē ⁊ v̄bū idē ſcare pt̄ intelligi dupľr. vno° φ idē ſcēt videlicet id ad qd̄ ſtatī impoīta ad ſndū Alio° pt̄ intelligi φ idē ſcēt ſic φ ꝓpť trāſpoſitōm ipoꝝ nō varieť ſenſus orōis aut equipollētia aut ꝯpoſitio. iſto° nō ſcāt idem. Vn̄ dt phs in ſcd̄o elencoꝝ Qd̄ ſcim⁹. ſepe trāſpoſitū ignoꝛam⁹ Et q̄dā ali⁹. noīb⁹ ⁊ orōnib⁹ inoꝛdinate pla tis ſepe generať deceptio. Dicūt tn̄ aliq̄ φ noīa ⁊ v̄ba trāſpoīta idē ſcāt ſcd̄o°. ⁊ h̄ v̄tualiť ⁊ illatiue ſiue equa lent ſꝫ nō vľr q: defect⁹ ē in q̄tuoꝛ caſib⁹. Prim⁹ caſus eſt qn̄ ꝓpť talē trāſpoſitōem mutať aliq̄ ꝓprietas logica lis ſicut ē ſuppō ľ reſtrictio. Scd̄s caſus qn̄ ꝓpť talem trāſpoſitiōem termini in rigoꝛe ſmonis ľ ſm vſū loquē di accipiunť in alia ⁊ alia ſtiōe. vt dd̄o ſoꝛtes ē magn⁹ cleric⁹. ⁊ ſoꝛtes magn⁹ ē cleric⁹. Terci⁹ qn̄ ꝓpť trāſpoſi tionē mutať ꝯgruitas gn̄al'. vt dd̄o al' hō curr̄. ⁊ hō al' curr̄. Quart⁹ qn̄ dcō ppoita aut p⁹poita generat ſenſū ambiguū. ſꝫ h̄ nō videť eē de intētiōe Areſto. q̄ ſolū intē dit remouere erroꝛē circa oꝛōnes in q̄b⁹ noīa ⁊ v̄ba trāſ ponūť. ⁊ iō intelligit de ſcato toti⁹ oꝛōis ⁊ nō ťminoꝛū in oꝛōne poſitoꝝ. ⁊ ſi p̄dicta ꝓpō tot pateret inſtantias magis nos duceret Ar̄ſ. in erroꝛē q̄ꝫ amoueret erroꝛem Jdō dicendū ē φ p̄dca ꝓpō areſtotil' ſolū ē intelligēda in exēplis que ipē poſuit vel in ſilib⁹. ita φ nō ē intelligē da vľr. vn̄ hec ꝓpō ē hō alb⁹ ⁊ eſt alb⁹ hō. ⁊ currit hō. ⁊ hō currit idē ſcāt ⁊ q̄d ſit de aliis exēplis ſic nō oīs hō currit. oīs hō nō currit ⁊ oīm ꝯrioꝝ eſt eadē diſcipli na ⁊ eadē diſciplina eſt oīm ꝯtrarioꝝ nō idē ſcāt eo φ vna eſt v̄a ⁊ alia f̄ſa. ⁊ foꝛte ad talia ⁊ hmōi exēpla poſ ſint explicari conditiones ſupius aſſignate

Qō quarta. vtrū v̄bū de p̄nti copulet nunc qd̄ in ſtat vel qd̄libet tps indiffēter. Dic breuiter φ v̄bū de p̄nti copulat nūc ſub tpe p̄nti. vt p̄ns diſtinguiť a p̄terito ⁊ futuro. ſ. vt ē cōe ad qd̄cūqꝫ p̄ns ⁊ h̄ declarať ſic Nā dr̄ coīť φ v̄bū de p̄nti copulat pro tpe p̄nti illud qd̄ inſtat vtputa p iſto tpe ſtabit qd̄ nūc inſtat ⁊ p alio tpe qd̄ inſtabit vel inſtetit Vn̄ poſita φ ſit aliq̄ poꝛta anguſta p q̄ua nō poſſit niſi vn⁹ hō trāſi re ⁊ φ qd̄libet ens in poꝛta cū fuerit vocē b. tūc b ſtabit ſp p ente in poꝛta ſꝫ nō p vno ente deſiato. īmmo nūc p petro nūc p paulo Siľr ſi dicaꝫ hō ē. hoc v̄bū eſt copu lat p vno nūc qd̄ inſtat ſiue h̄ ſit hodie ſiuē crās. ſp tn̄ ſub rōne p̄ntis. vn̄ v̄bū ſic copulat p p̄nti vľ p̄terito nō p h̄ p̄nti vel p hoc p̄terito ſꝫ p q̄libet h̄ntē rōem p̄ntis vľ p̄teriti Si eīn copularet p h̄ p̄nti aſſigneť illud ⁊ ſit a. illa ꝓpō hō eſt. erit falſa poſtqꝫ a trāſit: tūc eīn hō nō in a īmo in alio inſtāti ē. vn̄ ſilř eſt de v̄bō p̄ntis tpis ſi cut de noīe reſpectu ſuoꝝ ſuppoſitoꝝ. nā hō nō ſolū ve rificať de hoīe actu exn̄te ſed etiā de hoīe q̄ fuit ⁊ q̄ erit Siľr v̄bū p̄ntꝫ tpis nō ſolū copulat ſiue denotat rē ſuā ineſſe ſubiecto p h̄ inſtanti ſꝫ p q̄libet ſub rōne p̄ntis. Et poſſet h̄ idē ſic pbari. q: nulla deſiatio coartat ſuū determinabile vltra foꝛmā ſuā; Nā dd̄o hō alb⁹. albuꝫ nō coartat hoīeꝫ niſi vt ſtet p albo nec pt̄ coartari ipm ad ſtandū p aliq̄ alio vel minus cōiter q̄ꝫ pmittat foꝛ ma albi Siľr v̄bū vt intelligiť aliq̄d in ſe non coartat ťminū ad p̄ns. p⁹q̄ꝫ v̄bo ſibi addiť mod⁹ ſndi reſtring̃ ťminū ad ſtandū p p̄nti. ſꝫ iſte modus nō reſpicit h̄ ma gis nūc q̄ꝫ illud. iō etiā nō reſtringit magis ad h̄ nūc q̄ꝫ ad iſtud. reſtringit tn̄ ad nūc ſiue p̄ns deſiatū ⁊ di ſtinctū contra p̄teritū ⁊ futurum Ad rōnes q̄n op poſitū patet ſolutio ex dictis ⁊ patebit inferius.

Atuero vnū de plu.

In hoc tercio capitulo determiat phs de enūciatio nib⁹ h̄ntib⁹ alteꝝ extremoꝝ ꝯpoſitū ex deſiatōe ⁊ deter minabili ⁊ de oꝑpoſitione ⁊ ꝯn̄a circa eas Et diuidiť in tres ptes p̄ncipales. in pꝛima oſtendit q̄d ſit enūcia tio plures Dicēs enūciatiō plures ē in q̄ enūciāť plura de vno vel vnū de pluribꝫ: dūm tn̄ ex illis plib⁹ nō fiat vnū p ſe Et hoc declarat dicens: φ ex illis pluribꝫ dꝫ eē vnū nō tn̄ vocaliter ſꝫ eſſentialiter vel oꝛdine determi natōis ⁊ determinabilis. ſicut hic. hō ē aīal māſuetum bipes ⁊ nō ſicut h̄ hō eſt albus ābulās: eo φ eſt ibi tm̄ aggregatio vocū. ex hoīe eīn ⁊ ābulante nō fit vnū. ideo ſi aliq̄s affirmet aliq̄d de illis vel illa de aliq̄ non erit affirmatiō vna ſꝫ ſolū erit vox vna. affirmatiōes vero multe ⁊ ſiľr plures. ſed φ illa eſt hō alb⁹ ābulans nō ſit vna ſꝫ plures pꝫ ex hoc. q: illa enūciatio non eſt vera ad quā dyalectice interrogatū nō dꝫ dari vna reſpōſio Nā q: interrogatio dyalectica ꝓpōis eſt petitio. ꝓpoſi tio aūt vni⁹ eſt ptis ꝯtradictionis. dictū ē aūt de his in topicis: ſed ad illā interrogatiōnē dyalectice nō dꝫ da ri vna reſponſio. ⁊ idō incidētaliter interrogat quid ſit interrogatio dyalectica oſtēdendo φ interrogatio qua queriť q̄d eſt nō eſt dyalectica eo φ interrogatio dyale ctica interrogat vnā ptē ꝯtradictōis ⁊ petit deſiate ſi bi dari alterā Sꝫ q̄ſtiō quid eſt ſolū ꝓponit vnā ptem ꝯtradictionis. vt ſi q̄rať quid eſt aīal eſt q̄ſtio quid eſt ſi vero q̄riť vtrū hō ſit aīal vel nō. eſt interrogatio dyale ctica. (Qn̄ v̄o) in hac ſcd̄a pte oſtendit quō valet ꝯn̄a a diuiſis ad ꝯiūcta mouēdo ⁊ ſoluēdo vnā q̄ſtio nem Queſtio ē hec cū ita ſit φ aliq̄n valet ꝯn̄a a diui ſis ad ꝯiūctā ⁊ aliq̄n non q̄ eſt rō differentie ⁊ qn̄ talis ꝯn̄a eſt bona ⁊ qn̄ nō Qꝫ aūt aliq̄n valeat pbat duob⁹ exēplis pmū q: bn̄ ſequiť ſoꝛtes ē aīal ⁊ ſoꝛtes eſt bipes g̃ ſoꝛtes ē aīal bipes. ſiľr bene ſequiť ſoꝛtes eſt hō ⁊ ſoꝛ tes eſt albus g̃ eſt hō alb⁹ Qꝫ āt aliq̄n nō ſequiť pbat pmo exemplo. q: nō ſequiť φ ſi aliq̄s ſit citharedus ⁊ bonus φ ſit bonus citharedus. ⁊ h̄ ibi (ſed nō) Scd̄o pbat rōne ducēte ad inconueniens. q: ſi ſp valeret ꝯn̄a a diuiſis ad ꝯiūcta multa incōueniētia ſequerenť. ⁊ h̄ ibi (ſi eīn) Vn̄ ſequiť pmo pceſſus in infinitū ⁊ nuga tio ⁊ hoc pbat duob⁹ exemplis. q: hō eſt alb⁹ ⁊ albus ⁊ iterū hō eſt ⁊ albus. ideo hō eēt hō homo alb⁹ albus ⁊ ſic in infinitum Siľr cū ſoꝛtes ſit alb⁹ ⁊ muſicus ⁊ am bulāns ſequiť φ ſoꝛtes eſſet albus albus muſicus am bulāns. Qꝫ ꝯn̄ter ſequiť nugatio pbat q: ſoꝛtes ē hō ⁊ bipes ideo eſſet hō bipes (Qm̄) g̃ phs ſoluit q̄ſtionē ponendo duas regulas ad debite arguendū a diuiſis ad ꝯiūcta. Quaꝝ pmā eſt qn̄cūqꝫ p̄dicata diuiſa p̄nt de tercio vel de ſe inuicem p̄dicari ſm accn̄s φ ex diui ſis non licet inferre ꝯiūctū ⁊ ideo non ſequiť ſoꝛtes ē alb⁹ ⁊ eſt muſicus g̃ eſt muſicus albus. q: q̄ꝫuis ſit veꝝ dicendo muſicū eſſe albū tamē hoc eſt ſm accn̄s Siľr non ſequiť ſoꝛtes eſt citharedus ⁊ bonus. g̃ ē cithared⁹ bonus Qn̄ aūt diuiſa non p̄dicāť de ſeinuicē. aut de tercio p accn̄s tūc ex ipſis licet inferre ꝯiūctū vt bn̄ ſeq̄ tur ſoꝛtes eſt aīal ⁊ bipes. g̃ eſt aīal bipes: hec eīn nō in ſunt ſm accidens (Amplius eſt nec) Ponit ſcd̄aꝫ re gulā qn̄ vnum p̄dicatoꝝ. ſcꝫ ſcd̄m eſt in aliq̄uo. ſ. actu aliter includitur in pmo non valet ꝯn̄a ⁊ ideo non ſeq̄ tur hoc eſt album ⁊ hoc eſt albū. g̃ hoc eſt albū albūm nec ſequiť hō eſt aīal hō eſt aīal bipes g̃ eſt aīal bipes

nec ſequitᷣ eſt hō ⁊ aīal. ğ eſt homo aīal (Uerꝫ ē aūt) In hac tercia pte oſtendit qñ valet ꝯſequentia a coniunctis ad diuiſa ⁊ quādo nō Et dr̄ ꝙ aliqñ ex ꝯiūctꝭ licet inferre diuiſum. q2 bene ſequitᷣ eſt homo albus ğ eſt homo ⁊ albus Ad hoc aūt ꝙ ſemꝑ valeat ponit duas ꝯditiones Prima ꝙ non ſit repugnātia in adiecto non eñ ſequitᷣ hō mortuus eſt ğ eſt homo ⁊ mortuus. Scd̄m alios aūt ponit hic tria documenta ad cognoſcendum qñ eſt repugnantia in adiecto Primū qñ ꝯtra dictoriū determinabilis ṗdicatᷣ de ꝯiunctꝭ. vt hō mortuus eſt nō homo Scd̄m ſi determinabile affirmetᷣ de ꝯiunctis ⁊ ꝓpō ſit falſa in ſe. ſed negata vera. ſꝫ ſi diffinitio determinatꝭ repugnet determinabili ⁊ econtra. Scd̄a ꝯditio. ꝙ ꝯiuncta dicantur de ſubiecto ſimplr̄ et nō ſm̄ quid. vel ſic ſm̄ alios ꝙ vnū ꝯiūctoꝝ nō inſit altri ſm̄ accn̄s. ⁊ iō nō ſequitᷣ homerꝰ ē aliqd vt poeta. ğ homerꝰ ē aliqd. ſilr̄ non ſeqᷣ eſt ens opinabile. ğ eſt ens. opinio eñ eſt de ente nō ꝙ ſit. ſꝫ q2 ens non ens Ex quibꝫ ꝯcludit ꝙ qñcūqꝫ nō eſt repugnantia in adiecto nec eſt ṗdicatō ſm̄ accn̄s. tunc ex ꝯiunctis. licet inferre diuiſum Circa hunc textum Attende ṗmo. ꝙ ſicut dr̄ albertus in ꝯmento Areſto. determinat de oppoſitione ⁊ ꝯña in qbꝫ ṗdicantᷣ plura de vno vnū de pluribꝫ. vnde qtuor ſunt genera enūciationū. in aliquibꝫ ṗdicatur de vno ⁊ de illis determinatū eſt in primo libro In aliꝭ ṗdicantᷣ plura de pluribꝫ ⁊ de illis ipſe non determinat. q2 nō intendit determinare de enūciatione niſi ſit aliq̄ mō vna. ne ergo videatᷣ diminutus determinat de enūciatione. in qua ṗdicantᷣ plura de vno vel vnum de pluribꝫ Attende ſcd̄o. ꝙ ſicut dictū eſt in ṗmo libro qñcūqꝫ eſt ṗdicatᷣ tercium adiacens res ꝟbi nō ſpecificat illud qd̄ ſubſequitᷣ ſiue illud cui adiacet ſꝫ econuerſo. vt dicendo homerus ē aliqd vt poeta eſt. non ſpecificat poetā ad ſtandū ꝑ exiſtentibꝫ tm̄. ſꝫ poeta ſpecificat eſſe. q2 qñ eſt ṗdicat terciū adiacens ṗdicat qd̄ in alio ē. nūc aūt eſſe ſpecificatū ꝑ poetā eſt indr̄ñs ad ſuppoſita ſicut poeta vt nō magis ſtet ꝑ exiſtente qꝫ nō exiſtente. vñ hic eſſe ṗdicatᷣ ꝑ accn̄s. i. ꝑ aliqd̄ extraneum nam eſſe poete de homero extraneū eſt ei qd̄ eſt eſſe ſimpliciter qd̄ ṗdicatur cuꝫ dr̄ homerus eum. vel ꝑ accidens. i. ſm̄ quid. ꝙ eſſe poete vt dr̄ de homero nō ponit eſſe ſimpliciter. ⁊ ideo nō ſequitᷣ homerus eſt vt poeta ğ homerus eſt. Attende tercio ꝙ oppō in adiecto eſt implicatio ꝯtradictionis Ptꝫ ſi reddatᷣ diffiniᵒ ꝑ noīe nā diffinitio hoīs eſt aīal rōnale mortale. ſꝫ ſi eſt aīal ğ eſt aīatū. dicere ğ hoīem mortuū eſſe hoīem. eſt dicere nō aīal ⁊ nō aīatū ⁊ ꝑ ꝯñs hoīem nō eſſe hoīem. Attende quarto. ꝙ ad ꝯgnoſcendū qñ valet ꝯña ab eſt 3ᵒ adiacente ad eſt ſcd̄m adiacēs. oportet notare ꝙ ſi poſt illud ꝟbum ē ponatᷣ ṗdicatū ꝯueniens ſubiecto preciſe ſm̄ eſſe exiſtentie. tūc ſꝑ valet ꝯña ab eſt tercio adiacente. Si aūt poſt hoc ꝟbū eſt ponatur ṗdicatum ꝯueniens ſubiecto tā in eſſe qdditatiuo qꝫ in eē concepto vel ymaginato qꝫ in eſſe exiſtētie. tunc nūqꝫ valet ꝯña niſi gratia materie. ⁊ ideo iſta ꝯña. homerus eſt poeta ğ homerus eſt. non valet Unde dr̄ Boetius ꝙ in hac ꝓpoſitione homerus eſt poeta ſunt duo ṗdicata. ſcꝫ poeta ṗncipaliter ⁊ eſt ſecundario. ideo eſt ṗdicat eſſe qd̄ in alio eſt. q2 predicat eſſe quod ſuppoſitum habet nō ſm̄ ſe ſed ſm̄ quid. vtputa ſm̄ eſſe qd̄ cōuenit homero ſm̄ ꝙ poeta Nec ſequitur ex hoc ꝙ Areſto. fruſtra determinet hic a quibus coniunctis valet conſequentia ad diuiſa ⁊ a quibus non. quia in aliꝭ ꝯiunctꝭ ſepe valet predicta conſequentia ſicut ſortes eſt homo albꝰ. ergo eſt homo in aliꝭ vero nō valet ſicut patet in textu. So circa hoc mouetur queſtio.

Utrꝫ a diuiſis ad ꝯiuncta valeat ꝯña ⁊ econuerſo. Et arguitᷣ primo ꝙ non. q2 non ſequitᷣ ſortes eſt homo vel azinus ğ ſortes ē homo ⁊ azinus Nec ſequitᷣ homo eſt aīal. equus eſt aīal. ğ homo equꝰ eſt aīal nec ſequitur. ſortes eſt albus ſortes eſt aīal ğ ſortes eſt albꝫ aīal. Nec ſequitᷣ ſortes eſt hō ſortes eſt aīal. ğ ſortes eſt homo aīal. Nec ſequitᷣ iſte canis ē tuus ⁊ eſt pater ğ eſt pater tuus ⁊ tm̄ in oībus iſtis arguitᷣ a diuiſis ad cōiuncta. ğ a diuiſis ad ꝯiūcta non valet ꝯña Confirmatur. q2 arguendo a diuiſis ad ꝯiuncta cōmittitᷣ fallacia accn̄tis. ſicut patet ꝑ aſſignationem modoꝝ fallacie accn̄tis. ğ ſic arguendo non valet ꝯſequentia. Secundo ſic. non ſequitᷣ quinqꝫ ſunt duo ⁊ tria. ğ quinqꝫ ſunt duo ⁊ qnqꝫ ſunt tria. Nec ſequitᷣ azinus ē volās et eſt habens pennas ğ azinus eſt volans ⁊ habens pēnas. Nec ſequitur oīs ꝓpoſitio vel eius ꝯtradictoria eſt vera ğ oīs ꝓpoſitio eſt ꝟa. Nec ſequitᷣ ſortes eſt bonus faber. ergo ſortes eſt bonus ⁊ ſortes eſt faber. ⁊ tm̄ in iſtis arguitᷣ a ꝯiunctis ad diuiſa ğ non eſt bona ꝯſequētia Tertio ſic. non ſeqᷣtur ceſar eſt homo mortuus ğ ceſar eſt homo ⁊ eſt mortuus. ⁊ tm̄ arguitᷣ a ꝯiunctis ad diuiſa. ğ Añs patet primo. q2 ſequitur ceſar eſt homo mortuus ğ ceſar non eſt homo Patet cōſequentia per diffinitiōneꝫ huius qd̄ eſt mortuum. eſt eñ mortuū corpus priuatū aīa. ſm̄ Boetiū Scd̄o patet q2 in tranſmutatione ſubſtantiali res amittit nomē ⁊ diffinitiōeꝫ quā prius habuit. ğ ſuppoſitum in corruptione ſubſtātiali amittit noⁿ ſpēi. ⁊ ꝑ ꝯñs ceſar non eſt hō poſtqꝫ ē mortuus ſiue corruptus Quarto ſic. nō ſequitur homo eſt homo albus. ğ homo ē homo ⁊ homo ē albus. et tm̄ arguitur a coniūctꝭ ad diuiſa. ğ Añs patet. quia ꝯſequens eſt ꝯtingens vt notum eſt ⁊ antecedens eſt neceſſariū qd̄ patet. q2 ſequitur ꝑ ꝯuerſionē ſimplicē homo albus eſt homo. ğ homo eſt homo albus. ſed antecedens ē neceſſarium ğ conſequēs. Sꝫ ꝙ añs ſit neceſſarium ptꝫ ṗmo. q2 ſequitᷣ per locum a pte in modo ad ſuū totum hō albus eſt homo albus ğ homo albus eſt homo. ſed añs eſt neceſſarium cū in ipſo idem ṗdicetᷣ de ſeipſo. nulla aūt ꝓpoſitio eſt verior illa in qua ideꝫ predicatur de ſeipſo. Scd̄o patet. q2 qñcūqꝫ alicuius ꝓpoſitionis affirmatiue oppoſitū ṗdicati infert oppoſitum ſubiecti ipſa eſt neceſſaria. oppoſitum eñ ṗdicati huiꝰ ꝓpoſitōis homo albus eſt homo infert oppoſitū ſubiecti. q2 ſeqᷣtur nō eſt hō. ğ non eſt hō albus Confirmatᷣ. q2 hec ꝓpō hō albꝫ ē hō eſt affirmatiua vera q̄ nō eſt in materia ꝯtingēti. ğ ē in materia naturali. ⁊ ꝑ ꝯñs eſt necc̄aria. ꝙ aūt nō ſit in materia ꝯtingenti ptꝫ q2 ṗdicatū nō pt̄ abeē nec adeē ſubiecto ꝑt̄ ſbiecti corruptiōꝫ oppoſitū. Arguitᷣ autoritate phi in textu Pro

In ſolutōe iſtiꝰ qōnis ſoluentᷣ qtuor qſtiōes Prima qſtio vtrꝫ a diuiſis ad ꝯiūcta ⁊ ecōtra valeat ꝯña ꝑ cuiꝰ ſolutione Attende ṗmo. ꝙ aliq̄ ṗdicata pn̄t eē ꝯiūcta dupl̄r Unoᵒ. ꝯiungūtᷣ ꝑ aliquā coniūctōem. vt ſortes ē albꝫ ⁊ muſicꝰ Alioᵒ ꝑ negatōeꝫ alicuiꝰ mediantꝭ. ⁊ ſic illa dicuntur ꝯiuncta. qꝛ vnū īmediate adiungitᷣ alteri. vt homo albus currit. Similiter aliqua pn̄t eſſe diuiſa dupliciter Uno modo ꝑ poſitionem alicuiꝰ mediantis. vt ſortes ē hō ⁊ albꝫ Alioᵒ per negationē alicuius copulantis aut diſiūgentis. vt

ſortes eſt hō albꝰ ābulās ¶ Attēde ſcđo ꝙ in ꝓpoſito p̄dicata dicūt̃ ſumi diuiſim qñ ſumūt̃ cū ꝯiunctōe media. ⁊ dicūt̃ ſumi ꝯiūctim qñ ſumūt̃ ſine ꝯiūctōe Attēde tercō. ꝙ arguere a diuiſ ad ꝯiūcta ē arguere a plꝛib p̄dicatis diuiſim ſūptis ꝑ ꝯiūctōe₃ mediā ad eadē p̄dicata ſūpta ſine ꝯiūctōe. ⁊ arguere a ꝯiūctis ad diuiſa eſt arguere ecōtra. ¶ Attēde q̄rto ꝙ ad ſciēdū qñ v₃ argumētū a diuiſ ad ꝯiūcta dat Albertꝰ tale documētū. qꝛ illa p̄dicata diuiſim ſūpta reſpcū viꝰ ſubiecti ſic ſe hñt ꝙ vl̓ vtrūq₃ ē ſubale vl̓ vtrūq₃ accñtale. vl̓ alterꝝ ſubale ⁊ alterꝝ accñtale. Si 3° mō ſp teneb̃ ꝯña. a diuiſ ad ꝯiūcta. vt dđo. ſorꝭ ē hō ⁊ eſt albꝰ. ġ ē hō albꝰ. Si ꝑo vtrūq₃ ſit ſubale h̓ nō p̄t ꝯtigere niſi vnū includat̃ in alio. aut ġ magis cōe p̄cedit ⁊ tūc t₃ ꝯña. vt ſorꝭ eſt aľ ⁊ eſt hō. ġ eſt aľ hō. aut econuerſo. ⁊ tūc nō t₃ ꝓpter nugatōem. vt ſorꝭ eſt hō ⁊ eſt aľ. ġ eſt hō aľ. Si āt vtrūq₃ ſit accñtale. h̓ ꝯtigit dupľr. aut ita ꝙ vtrūq₃ reſpcū ſubiecti ſit accñtale. ⁊ tñ ad īuicē vnū alteri ē ſubale. aut ita ꝙ vtrūq₃ ſit accñtale reſpcū ſubiecti ⁊ ad īuicē Si p̄mo° adhuc diſtiguit̃. qꝛ aut cōe p̄cedit. ⁊ tūc t₃ ꝯña ſic ꝑus. aut minꝰ cōe p̄cedit. ⁊ tūc nō t₃ ꝓpt̃ nugatōem. ſic dicēdo. ſorꝭ eſt albꝰ ⁊ coloratꝰ. ġ eſt coloratꝰ albꝰ. Si ſcđo° nūq₃ t₃ ꝯña. vt ſorꝭ eſt albꝰ ⁊ ē monachꝰ ġ eſt albꝰ monachꝰ. Nec ſeq̄t̃. ſorꝭ eſt citharedꝰ ⁊ ē bonus. ġ eſt citharedꝰ bonꝰ Sʒ qꝛ đ h̓ eſt dubitatū qđ đt qñ magꝭ cōe p̄cedit ⁊ minꝰ cōe ſeq̄t̃ v₃ ꝯña. ⁊ nō ecōuerſo ꝓpt̃ nugatōem. qꝛ ꝭm mľtos nugatio eſt dicere aľ hō ſic hō aľ. ⁊ h̓ p₃ reddēdo diffinitōes ꝓ noibꝰ. Vñ Arꝭ. generaľr negat ꝯñam valere qñ vnū includit̃ in alio q̄cūq₃ mō ordinet̃. qꝛ ſp eſt nugatō. Vñ ſexto thopi. đt. ꝙ dicto vñi ſi ſibi addat̃ ꝑticulare eſt nugatō. ⁊ ſic aūt dato ꝙ apud grāmaticū q̄ nō ꝯſiderat niſi mōs ſcādi poſſ₃ nugatō ꝑ appōem excuſari. tñ apđ meta. ⁊ logicū q̄ ſūt artifices ſubtiliores nō appet qūo excuſet̃. ſic etiā p₃ ex plꝛibꝰ dictꝭ Arꝭ. ġ ⁊c.

Dic p̄mo ꝙ a diuiſ ad ꝯiūcta. aut ecō nō eſt formaľ ꝯña. qꝛ nō t₃ a ꝑte ſubiecti. nec in oibꝰ a ꝑte p̄di. ſic p₃ in textu ¶ Dic 2° ꝙ a diuiſis ad cōiūctaľ ē bona ꝯña. tribꝰ ꝯditōibꝰ obſuat̃. Prima eſt ꝙ ex hmōi diuiſ fiat aliq̄đ vnum ꝑ ſe. ſic ex homie et albo. vl̓ hoīe ⁊ ſenſibili. de q̄ poſtea videbit̃. ⁊ nō ſic ex muſico ⁊ citharedo. Vñ ꝭm intētōem phī nō oīa dicūt̃ ꝭm accñs q̄ p̄dicāt̃ ꝯtigent̃. aut que nō p̄dicāt̃ ꝑ ſe. ſed ſolū illa q̄ꝝ vnū accidit alteri ꝑ aliq̄đ terciū cui etiā accidūt ⁊ cuiꝰ ſūt actꝰ. ſicut bonū ⁊ citharedū p̄dicāt̃ de ſeīuicē ꝭm accñs. qꝛ bonū accidit illi cui ⁊ citharedū ſc₃ ipſi ſubiecto. ⁊ mediāte illo inſūt ſibijnuicē. vñ nec boū accidit ſubiecto mediāte citharedo nec ecō. Secūda ꝯditō. ꝙ t̃mini incōiūcte ⁊ diuiſe nō accipiāt̃ equiuoce nec varient̃ ſuppō ipſoꝝ. Tercō ꝙ nō varient̃ ꝯgruitas nec ꝯmittat̃ nugatō. Et hoꝝ exēpla patēt in argumētis añ oppoſitū. ¶ Dic 3° ꝙ a ꝯiūcto ad diuiſa eſt bona ꝯña q̄ttuor cōditōibꝰ obſeruatꝭ. q̄ ponūt̃ in textu Prima eſt ꝙ nō ſit repugnātia in adiecto. Scđa eſt ꝙ t̃mini nō accipiāt̃ equoce. Tercia ꝙ nō ponat̃ aliq̄ det̃mina° ãpliatia. ſic ē opinabile vl̓ ymaginabile Quarta eſt ꝙ nō ponat̃ aliq̄đ analogu₃. Qꝛ aūt p̄dicte ꝯñe ſint bone p₃. qꝛ ex oppoſito ꝯñtis infert̃ oppoſitū añtis. ¶ Et ſi arguas. ꝙ ſiľr ſic arguēdo. ſorꝭ eſt albꝰ ⁊ ē muſicus. ġ eſt muſicꝰ albꝰ ex oppoſito ꝯñtis infert̃ oppoſitū añtis. ġ ꝯña eſt bona. Dicit̃ cōiter negādo añs. ſtat eñ ꝙ ſorꝭ nō ſit muſicꝰ albꝰ. ⁊ tñ ſit albꝰ ⁊ muſicꝰ. ſicut etiā ſtat ꝙ ſorꝭ nō ſit monachꝰ albꝰ. ⁊ tñ ſit monachꝰ ⁊ albꝰ. Poſſet tñ dici ꝙ oppoſitū ꝯñtis nō ſtet cū añte. cōſeq̄ntia ē bona. ſ₃ nō virtute huiꝰ. qꝛ arguit̃ a diuiſ ad ꝯiūcta. ſ₃ ꝟtute alteriꝰ alicuiꝰ habitudinis ¶ Dic q̄rto ꝙ ex documēto dato ab Alberto faciľr pñt ꝯgnoſci ille ꝯñe. excepta ſola iſta ꝑticula in q̄ videt̃ ꝯmitti nugatō de q̄ dubiū eſt apđ mľtos. ſic patuit

Queſtio ſcđa. vtꝝ hec ꝓpō ſit vna. ſorꝭ ē hō albꝰ Pro cuiꝰ ſolutōe ¶ Attēde p̄mo ꝙ vnitas in ꝓpōe eſt ꝓportōnabiľ vnitati in rebꝰ. in rebꝰ āt quedā hñt vnitatē ſimpľr. ſicut q̄ ſtꝭ entia ſimpľr. ſicut hō lignū. q̄da₃ dicūt̃ vnū ꝭm quid. vt q̄ ex talibꝰ ꝯponūt̃. ſicut domꝰ exercitꝰ ⁊ alia hmōi. Siľr eſt in ꝓpōibus. vñ hec. hō eſt aľ eſt ſimpľr vna. hec aūt hō albꝰ currit nō ē ita ſimpľr vna ſicut p̄cedēs ¶ Attēde 2° ꝙ oīs illa enūciatō ē ſimpľr vna in qua ſubiectū ⁊ p̄dicatū nō tenēt̃ equoce. nec mľta ſūpta cū cōiūctōne ibi explicite vl̓ iplicite poſita. nec multa ſine cōiūctōe ex q̄bꝰ nō eſt natū fieri vnū ꝑ ſe ex illꝭ aūt fit vnū ꝑ ſe in ꝓpoſito q̄ hñt ſe ꝑ modū actus ⁊ potētie. vl̓ q̄ ſe habēt ꝑ modū det̃minatōis ⁊ det̃minabilis. ⁊ ſic ex hoīe ⁊ albo fit vnū ꝑ ſe. Et ſiľr ex albo ſeq̄nte quātū. cū albū inſit ſubiecto mediāte q̄ntitate. ſ₃ nō fit vnū ꝑ ſe ex albo ⁊ muſico. qꝛ vnū nō eſt det̃minatio alterius. nec vnū ine ſubiecto mediāte alio

Dic p̄mo. ꝙ hec eſt ſimpľr vna. ſorꝭ eſt hō albꝰ. ⁊ ſiľr hec. albū eſt muſicū. ⁊ hō albꝰ eſt hō muſicꝰ. eo ꝙ in oibꝰ illꝭ ē vnitas extremoꝝ ſufficiēs ad vnitatē ꝓpōis ¶ Et ſi arguat̃. qꝛ Boetiꝰ đt. ſi ex his que ſubijcis aut p̄dicas nō eſt vnū nō ē ꝓpō vna. Et ſubiūgit ꝙ ſi ex his que ſubijcꝭ aut p̄dicas nō fiat vnū ſicut ex ſubſtātia aīata ſenſibili nō eſt ꝓpō vna. Et đt phs in textu ꝙ ſi p̄dicet̃ plꝛa de vno. aut vnū đ plꝛibꝰ ex q̄bꝰ nō fit vnū nō eſt enūciatō vna. Totū āt ꝙ ex hoīe ⁊ albo. aut ex albo ⁊ q̄nto nō fit vnū. ſic ex ſubſtantia aīata ſenſibili. Siľr đt in textu ꝙ q̄cūq₃ ꝭm accñs dicūt̃ vl̓ de eodē vl̓ alterꝝ de altero hec nō erūt vnū. Sʒ albū ⁊ hō dicūt̃ de ſe ꝭm accñs. Et ſiľr q̄ntū ⁊ albū dicūt̃ de ſe. ⁊ etiā de altero. vtputa de corpe. ġ ex illꝭ nō fit aliq̄đ vnū vnitate de quo loquitur ꝑhus in textu ¶ Ad iſta dđm eſt p̄mo ꝙ hoc aduerbiū ſicut nō dicit oīmodam ſiľitudinem. ſed ſolū ſiľitudinem actus ⁊ potētie. ſiue determinatōnis ⁊ det̃minabiľ. ita ꝙ p̄ncipium ſe habeat vt actus vel vt det̃minabile. ⁊ ſequēs vt potentia vl̓ vt det̃minatio. Dđm eſt ſcđo. ꝙ ꝭm phm ex oībus illis fit aliquod vnū. quoꝝ ſcđm ineſt mediāte p̄mo. nec illa p̄dicātur ꝭm accñs. ſ₃ ꝭm ſe. ſed illa inſunt ꝭm accñs. quoꝝ vnū nō ineſt grā alterius. nec vnū det̃minat alterū. Vñ ꝓpō đr ꝭm ſe dupľr. vno° vt ꝭm ſe tantū valet ſicut ꝑ ſe ⁊ eēntiaľr. ⁊ ſic opponit̃ ei qđ eſt ꝑ accidēs. ⁊ ſic dicimꝰ ꝙ iſta nō eſt ꝭm ſe. hō ē albꝰ nec iſta albū eſt muſicū Alio° ꝓpō đr ꝭm ſe. vt ꝭm ſe opponitur huic qđ eſt ꝑ aliud ſiue grā alterius. ⁊ ſic iſta eſt ꝭm ſe hō eſt albus. qꝛ albū nō ineſt hoī rōe alicuius t̃cij cui vtrūq₃ accidat. ⁊ hec eſt ꝭm accñs. albū eſt muſicū. qꝛ muſicum nō ineſt albo. niſi rōe tercij. vtputa ſortis vel platonis. cui accidit eē albū ⁊ muſicū

Queſtio tercia. vtꝝ enūciatō plꝛes ſit enūciatō. Et videt̃ ꝙ nō. qꝛ ꝭm phꝫ p° elēchoꝝ idē eſt ꝓpō ⁊ ꝓpō vna cū ergo enūciatō plꝛes nō eſt enūciatō vna. ſeq̄t etia₃ ꝙ nō eſt enūciatō Pro ſolutōe iſtiꝰ dubij ſupponit̃ ꝙ ſicut

al' dr equoce analogice de aīali ꝓ ꝛ de ſilitudine aīal' id eſt de aīali picto. ſic etiā ꝓpō dr equiuoce de ꝓpōe ꝟa et de ꝓpōe que nō eſt ꝟa ꝓpō. ſ3 hȝ ſilitudinem ꝓpōis. co ꝙ in ipa eſt aggregatō vocū ordinataꝝ ad ſilitudinem enūciatōis ꝓprie dicte. Ex quo pȝ ꝙ hec nō eſt ꝯcedenda de ꝟtute ſermonis enūciatō plures eſt enūciatō. ſic nec iſta. al' pictū eſt aīal. pt tamē iſta ꝯcedi. enūciatio ē enūciatō plures. ſicut iſta ꝯcedit'. al' eſt pictū ꝓpt' iſtaȝ regulā. talia ſūt ſubiecta qualia pmittūt' ab eoꝝ ꝑdicatis. hoc eſt ſubiectū equocū accipit' ꝓ eo ꝟcato cui ꝑdicatū natū eſt ꝯuenire. Dicit' ergo ad rōem ꝙ cū dr ꝙ idē eſt ꝓpō ꝛ ꝓpō vna accipit' ꝓpō ꝓprie ꝛ ꝓ ſuo ꝟcato pncipali. Sed cū dr ꝙ aliqua ꝓpō eſt mltiplex vl' aliq ꝓpō eſt diſtinguēda. vl' enūcia° diuidit' in vnā ꝛ plures ꝛ cijs nō ſic accipit' enūciatō aut ꝓpō. ſicut pȝ ꝑ regulā iā poſitam

Queſtio quarta. vtꝝ hec ꝯña valeat. ſortes ē hō mortu⁹. g̃ ſor⁹ nō ē hō aut hec. ſor⁹ ē hō mortu⁹. g̃ ſortes eſt hō. Pro cui⁹ ſolutōe. Attēde ꝙ mortuū capit' dupl'r. vno° vt iportat ꝑuatōem vite in ſubiecto qd ꝑus habuit vitā. ſicut cecū iportat ꝑuatōem viſus i oculo q̄ ꝑus habuit viſū. ꝛ ſic mortuū eſt nomē diſtrahēs et diminuēs de rōe hoīs. ꝛ nō ꝑticipiū ampliās Et ſi addat' hoī eſt repugnātia in adiecto. nec ſic acceptū pt ꝟificari de aliquo aīali. ſ3 ſolū de corpe ꝑuato aīa. ſicut ē cadauer mortuū. ꝛ hoc mō accipit phs. Et dȝ ſic accipi cū dr ꝙ diminuit de rōe hoīs. ꝛ eſt determinatō diſtrahēs Et ſic arguēdo ab hoīe mortuo ad hoīeȝ eſt falla ſm quid ad ſimpl'r Alio° accipit' mortuū vt eſt ꝑticipiū pteriti tpis deſcēdēs ab h̄ ꝟbo morior. ꝛ ſic āpliat ad pñtia ꝛ ad pterita. nec mag' diminuit diſtrahit vl' iportat repugnātiā in adiecto ꝙ qdcūqȝ aliud ꝑticipium. ꝛ ſic acceptū nō pt ꝟificari de corpe ꝑuato vita. ſ3 ſolū de aīali ſiue de ꝯpoſito ex aīa ꝛ corpe. ꝛ h̄ mō non accipit phs. nec dȝ accipi cū dr ꝙ diminuit de rōne alicui⁹ Qȝ aūt ſic poſſȝ accipi pȝ pmo. qꝛ hec ꝓpō cōit' cōcedit'. aliqs hō eſt mortu⁹. g̃ ſi ſp diminuereȝ ꝛ diſtraheret ꝛ inferret ꝯdictoriū illi⁹ cui adiūgit'. ſeqret' ꝙ aliqs hō eēt nō hō. qd iplicat ꝯdictōem. Scdo pȝ. qꝛ hec cōcedit'. ceſar eſt mortu⁹. aut g̃ accipit' ceſar ꝓ aggregato ex aīa ꝛ corpe. ꝛ ſic habet' intētū. aut ꝓ corpe tm̄. ꝛ h̄ nō qꝛ corpus ceſaris nō eſt nūc

Dic pmo. Qȝ ſi accipiat' mortuū p° mō. hec ꝯña eſt bona. ſor⁹ ē hō mortu⁹. g̃ ſor⁹ nō eſt hō pȝ. qꝛ tūc repugnātia ē in adiecto. ꝛ h̄ eſt qd vult phus in textu. pñt tñ ſortes ꝛ hō accipi dupl'r. vno° ꝓ ꝯpoſito ex corpe ꝛ aīa. ꝛ ſic nec mortuū nec hō mortu⁹ accipiendo mortuū h̄ pmo° ꝑdicat' de ſorte aut hoīe. Alio° pñt capi iproprie ꝛ equoce. ſ. ꝓ altera pte ꝯpoſiti. vt puta ꝓ corpe in quo fuit capta. ꝛ ſic bñ ꝑdicat' de ipſis

Dic ſcdo ꝙ ſi accipiat' mortuū 2°° hec ꝯña eſt bona ſortes eſt hō mortu⁹. g̃ ſortes eſt hō. qꝛ bñ ſeqt'. ſor⁹ eſt hō mortu⁹. g̃ ſor⁹ fuit hō. ꝛ vltra. ſor⁹ fuit hō. g̃ ſor⁹ eſt hō ergo de pmo ad vltimū bñ ſeqt'. ſor⁹ eſt hō mortu⁹ ergo ſor⁹ eſt hō. ſcda ꝯña pȝ. qꝛ in ꝓpoībȝ q̄ ſūt ꝑpetue ꝟitatis a ꝓpoē de pterito ad ꝓpoem de pñti ē bona ꝯña. ꝛ eꝯ. ſed iſta eſt ꝑpetue ꝟitatis. ſic alibi ꝓbatū eſt. g̃ rc

Ad rōes in oppo^m Ad pmā cū ei⁹ affirmatōe ꝛ ad ſcdaȝ pȝ ſolutio ex dict' Ad tciaȝ pȝ ſolutō quo ad pmā ptē. ſ3 q̄ ad vltimā dr ꝙ res in trāſmutatōe ſubali amittit no^m ꝛ rōem. ad illū ſenſū ꝙ materia amittit formā ſubalē quā ꝑus habuit. non tñ eſt itelligēdū ꝙ aliq res p⁹ trāſmutatōem ſubalē nō noīet eo dē noīe ſicut ꝑus. aut nō habeat eādē diffinitōnē quā ꝑus habebat Ad q̄rtū dr ꝙ vtraqȝ iſtaꝝ ē cōtingēs. hō alb⁹ eſt alb⁹. hō albus ē hō alb⁹. ſic patuit in ſūmulis Et ad autoritatē Boetij dr ꝙ ē ꝟa ſi ſubiectū et ꝑdicatū ſupponāt ꝓ aliq exñte. qꝛ āt ſic eſt in ꝓpoſito ſubiectū reſtringit' ad exñtes. iō ſi null⁹ hō exiſtat ſubiectū illius ꝓ nullo ſupponit. neqȝ regula q̄ adducit' ē vl'r ꝟa. ꝛ maxime qñ ſubiectū ꝛ ꝑdicatū ſt' aggregata ꝑ accidēs. Nā qñcūqȝ p⁹ alicuius extremi inſūt ſibi inuicē ꝯtingent' tota ꝓpō eſt ꝯtingens Et ad ꝯfirmatōeȝ dr ꝙ q̄uis hō nō poſſit abeē homini homo albus tamen pt abeē homī Et q̄uis hō alb⁹ nō poſſit abeē hoī exñti albo. nō tñ ex h̄ ſeqt' ꝙ illa nō ſit in materia ꝯtingent'

In h̄ ſcdo tractatu hui⁹ libri determiat phs de ꝓpōibus modalibȝ. ꝛ diuidit' in tria capitula In pmo determiat de oppōibȝ ꝓpōnū modaliū. ꝛ diuidit' in duas ptes. in pma tāgit intētū in h̄ capitulo dicēs. ꝙ in h̄ capitulo eſt ꝓſpiciēdū q̄uo ſe habeāt affirma^nes ꝛ negatōnes ꝓpōnū modaliū. ſ. de poſſibili ꝯtigēti ipoſſibili ꝛ neceſſario. qꝛ de ipis ſt' alique dubita^nes (Nā ſi eoꝝ) In hac 2ª pte arguit tā ad ptē affirmatiuā ꝙ negatiuā vnius q̄ſtiōis que poſſȝ moueri. ꝛ eā ſoluit Queſtio ē hec vtꝝ ad habēdū ꝯdictōem in modalibȝ negatio ſit ferēda ad ꝟbū vl' ad modum. Et p° arguit ꝙ debeat ferri ad verbū. qꝛ in il' de ineē eſt ſumēda ꝯdictō. ponēdo negatōem ad ꝟbū. g̃ ꝛ in modalibȝ. Añs ꝓbat in ꝓpoib⁹ de h̄ ꝟbo eſt ſcdo adiacēte ꝛ 3° adiacēte. qꝛ negatō iſti⁹ qd eſt eē hoīem eſt non eē hoīem. ꝛ nega° hui⁹ qd eſt eē album hoīem ē nō eē albū hoīem. ꝛ pmo non ē eē nō hominē. nec ſcdo eē non albū hoīem. ꝛ h̄ ꝓbat. qꝛ cū affirmatio vl' negatio ſit ꝟa ſequeret' ꝙ ille eēnt ꝯdictorie. lignū eſt alb⁹ hō. lignū non ē non alb⁹ hō. ꝛ tñ ſt' ſil' falſe g̃ negatio non dȝ poni ad ꝑdicatū. ſ3 ad ꝟbū (Quare ſi) Areſtoteles ꝓbat h̄ idē in ꝓpoibȝ de alio ꝟbo ab hoc ꝟbo eſt. qꝛ negatio iſti⁹ ābulat homo eſt non ambulat hō ꝛ non ābulat non homo Eſt eī ſil'e in ill' de h̄ ꝟbo ē et de alijs. qꝛ nihil refert dicere hoīeȝ ābulare. ꝛ hoīeȝ ambulātē eē Ex qb⁹ ꝯclu' ꝙ ſi ſit ſil'e in oīb⁹ nega° ſiue ꝯdic^i iſti⁹ poſſibile ē eē erit iſta. poſſi^e ē ñ. ꝛ ñ i^a. ñ poſſi^e ē eē (Videt' āt) phs arguit ad ptē negatiuā ſic qꝛ ſi ꝯdictio in modalibȝ eēt ſumēda ponēdo negationē ad dictū. ſeqret' ꝙ ꝯdictoria de eodē ꝟificaret'. ſ3 ꝯñs eſt ipoſſibile. g̃ Conſeqntiā ꝓbat. qꝛ oē qd poſſibile eſt eē poſſibile ē non eē. ꝛ oē qd poſſibile ē diuidi vl' ābulare poſſibile eſt etiā non ābulare vl' non diuidi Et rō h⁹ ē. qꝛ illd qd ē poſſibile ñ ſp actu ē. g̃ ipm pt eē ꝛ non eē. ideo pt non ābulare qd ē ābulabile. et ñ videri qd eſt viſibile (Contigit āt) Hic rpetit ꝑdictā rōeȝ. tñ aliq dicūt ꝙ eſt ſcda ra° ad idē ꝓbādū Et dt ꝙ vl' ꝯdictio in modalibȝ ñ ſūit' ponēdo negatōȝ ad dictū ſiue ad vl' idē ꝟbū ſil' et ſemel affirmabit' vl' negabit' d eodē. ſ3 r^m ē ipoſſi^e g̃ p^m ē elegēdū (Eſt g̃) phs pñt ſoluit ꝑdictā q̄ſtioneȝ dicēs ꝙ nega° iſti⁹. poſſibile ē eē et ñ poſſibile ē eē. et h⁹ ꝯtigēs ē eē ē ñ ꝯtigēs ē eē Et ſil'r in necā° et ipoſſibili. vult g̃ phs ꝙ ad dād ꝯdictionē in modalibȝ nega° ferēda ē ad modū. h̄ ꝓbat pmo tali rōe. ſic ſe hñt eē et ñ eē in ill' d ineē. ita ſe hȝ mod⁹ in modalibȝ. ſ3 in ill' d in

eē ſuit ꝯdictō ponēdo negatōꝫ ad eē.ḡ in modalib; po
nēdo negatōꝫ ad modū Maiorē pᵗ.qꝛ ſic in illꝰ de īeē
eē ꝛ nō eē ſtꝫ appōes.i.pᵗᵃ.ꝛ res ſtꝫ ſubiecta.ſic in moda
lib; eē ꝛ nō eē ſtꝫ ſubiecta.ꝛ mōi ſtꝫ appōes ipa deteiā-
tes.i.ſtꝫ pᵗᵃ ꝯdictoria.ḡ iſtiꝰ.poſſiᵉ ē nō eē ē hec.ñ poſſi
bile eſt ñ eē.ꝛ iſte nō ꝯdicūt.poſſiᵉ eē.poſſiᵉ nō eē.qꝛ ꝯſe
quūẜ ad ſeiuicē.ſꝫ iſte ꝯdicūt.poſſiᵉ eſt eē ꝛ nō poſſiᵉ ē
eē.Siliʳ ꝯdicᵃ hꝰ.nccāᶦʸ ē eē nō eſt hec.nccāᶦʸ ē nō eē.ſꝫ
hec.nō nccāᶦʸ eſt eē.ꝛ hꝰ q̄ ē nccāᶦʸ ē nō eē.ea q̄ ē ñ nccā
riū nō eſſe.ꝛ ꝯdictoria hꝰ.īpoſſiᵉ eſt eē nō ē hec.īpoſſiᵉ
eſt ñ eē.ſꝫ hec.ñ īpoſſiᵉ eſt eē.ꝛ hꝰ q̄ eſt īpoſſiᵉ eſt ñ eē.ea
q̄ eſt nō īpoſſiᵉ eſt nō eē. Et vlʳ ad hndū ꝯdictōꝫ ī mo-
dalib; ferenda eſt negaᵒ ad modū.ꝛ iō iſta ꝯdicūt.poſ
ſibile nō poſſiᵉ.ꝯtigēs ñ ꝯtigēs.īpoſſiᵉ nō īpoſſiᵉ.nccā-
riū nō nccāᶦʸ.ꝑm nō ꝑm (   ) In hᵒ ꝯᵒ capitu-
lo detiat de eq̄pollētijs ꝛ ꝯñtijs ꝓpōᶦʸ modaliū.ꝛ diuidiẜ
in duas ptes.in pᵃ detiat ꝺ eq̄pollētijs ꝓpōᶦʸ modaliū
ꝑm opinionē ātiq̄ꝝ. Et dᵗ ꝙ ꝑm ātiq̄s iſti ꝓpōi.poſſiᵉ ē
eē eq̄pollēt iſte.ꝯtigēs eſſe.nō īpoſſiᵉ eſſe.ꝛ nō nccē eſſe.
Et iſtꝫ.poſſiᵉ nō eē ꝛ ꝯtigēs nō eē eq̄pollēt iſti.nō īpoſ-
ſibile nō eē ꝛ nō nccē nō eſſe. Iſtis ꝟo.nō poſſiᵉ eſſe ꝛ nō
ꝯtigēs.eq̄pollēt iſti.nccē eſt nō eſſe ꝛ īpoſſiᵉ eē.ꝛ iſtꝫ non
poſſiᵉ ñ eſſe.ꝛ nō ꝯtigēs nō eſſe.eq̄pollēt iſti.īpoſſiᵉ ñ eē
et nccē eē.ꝛ hꝫ pꝫ ex figura ātiq̄ꝝ ſubſcpta.ſic pꝫ ex textu
(Ergo īpoſſibile) In hac ꝯᵃ pte detiat phs de eq̄pollē
tijs ꝓpōᶦʸ modaliū ꝑm opinionē ꝓpriā.ꝛ pᵒ oñdit in q̄ ā
tiq̄ bñ dixerūt.ꝛ vult ꝙ bñ ordinauerūt ꝯtigens poſſiᵉ
et īpoſſiᵉ faciēdo eq̄pollentiā ꝓpōᶦʸ de poſſibili ꝛ ꝯtigē-
ti.illꝰ de īpoſſibili nō diſſiliʳ ſe hñte.qꝛ īpoſſibile ꝛ ñ īpoſ
ſibile ꝯtradcōrie ſe hñt.ꝛ poſſiᵉ ꝛ nō poſſiᵉ ꝯtigens ꝛ nō
ꝯtigēs.ita.ſ.ꝙ affirmatiā de poſſibili.ꝛ affirmatiā ꝺ ī-
poſſibili ꝯtradicūt.ꝛ ſiliʳ negatiā ꝺ poſſibili.ꝛ negatiā
de īpoſſibili.ꝛ iō poſſiᵉ ꝛ nō īpoſſiᵉ eq̄pollent.ꝛ ſiliʳ īpoſ
ſibile ꝛ nō poſſiᵉ (Nccāᶦʸ ꝟo) Hic oñdit phs in q̄ erra
uerūt ātiq̄.ꝛ dᵗ ꝙ errauerūt q̄ſtū ad ꝓpōes de nccario:
qꝛ male ordinauerūt illas in pᵒ ꝛ ꝯᵒ ordinib;. Vñ dᵗ ꝙ
ꝯſiderādū ē q̄liẜ ſint diſponēde ꝓpōes de nccaᵒ.qꝛ ma
nifeſtū eſt ꝙ nō debēt ordiari eo mō q̄ ātiq̄ ordinauerīt
et īcēdit hāc ꝯcluſionē ꝯtradictoriā eiꝰ q̄ eſt nccē non
eē nō ē hec.nō nccē eē.ꝓbat trib; rōib;. Prima quā tāgᵗ
ibi (cā āt eſt) qꝛ iſte ſtꝫ ſilꝰ ꝟe.nccē nō eē ꝛ nō nccē eē. Et
ſequūẜ ad ſeiuicē.ḡ nō ſtꝫ ꝯtradictorie.cū ḡ poſſiᵉ eē ꝛ
nō nccē eſſe ꝯtradicāt.ſeq̄ẜ ꝙ iſte nō eq̄pollēt.poſſiᵉ eſſe
et nō nccē eē.nec dñt in eodē ordīe ꝛponi.ꝛ p ꝯñs iſta ñ
nccē eē male reponiẜ in p̄mo ordine (At certe) Phs po
nit hꝫ ſcd̄am rōeꝫ q̄ eſt nccāᶦʸ ꝛ īpoſſiᵉ oppoūẜ ꝯrie.ḡ eq̄
pollent ponēdo negatōꝫ ad dictū ſiue poſtponēdo ne-
gatōem mō.ꝛ p ꝯñs ſi in p̄mo ordie negeẜ īpoſſiᵉ.ꝛ af
firmeẜ eꝰ dictū.etiā negabiẜ nccē ꝛ negabiẜ eꝰ dcm (At
uero neq̄) Hic tāgᵗ ꝯciā rōeꝫ q̄ eſt.ſi iſte eq̄pollerēt poſ
ſibile eē ꝛ nō nccē eſſe.tūc ꝯtradictorie ſeq̄rēẜ ad ſeiui-
cē.ſꝫ ꝯñs ē īpoſſiᵉ.ḡ.ā. Cōſequētiā ꝓbat.qꝛ bñ ſeq̄ẜ nccē
eſſe.ḡ poſſibile eſſe. Si ḡ ſeq̄ẜ poſſiᵉ eſſe.ḡ nō nccē eē.tūc
de p̄mo ad vltimū ſeq̄rēẜ nccē eſſe.ḡ nō nccē eē. Primā
ꝯñam ꝓbat.qꝛ ſi ad nccē eē nō ſeq̄ẜ poſſiᵉ eſſe.tūc eꝰ cō
tradictoria ſeq̄ẜ.i.ſilꝰ ſtat.ſcꝫ nō poſſibile eſſe.ſꝫ ad non
poſſiᵉ eſſe ſeq̄ẜ īpoſſibile eſſe.q̄ nō pt ſtare cū nccē eſſe
ḡ phs ꝓbauit trib; rōib; ꝙ iſte nō eq̄pollēt.poſſiᵉ eſſe et
nō nccē eſſe.ꝛ p ꝯñs ātiq̄ male dixerūt hāc non nccē eē
reponi in p̄mo ordine.ꝛ hāc nō nccē non eſſe in ꝯᵒ ordie
cū omes ꝓpōes eiuſdē ordinis debeāt eſſe equipollētes
(Relinq̄tur ergo) In hac pte oñdit phs q̄ꝫ debēt or-
dinari ꝑm ꝓpriā opinionē.ꝛ dᵗ ꝙ nō nccē nō eſſe eq̄pol-
let huic.poſſibile eſſe.ꝛ ſic debēt poni in eodē ordine.et
hoc ꝓbat duab; rōib;. Prima eſt.ad poſſibile eſſe nō ſe
quiẜ nccē eſſe.nec nccē nō eſſe.nec nō nccē Et oꝫ ad poſ
ſibile eſſe ſeq̄ aliquā ꝓpōem de nccario.ergo ſeq̄ẜ nō nc
ceſſe nō eſſe. Qꝫ nō ſequaẜ nccē eſſe ꝓbat.qꝛ cū hoc q̄ ē
poſſibile eē ſtat poſſibile nō eſſe.ſed q̄ eſt nccē eſſe ñ eſt
poſſibile nō eſſe. Qꝫ nō ſeq̄ẜ nccē nō eſſe ꝓbat.qꝛ poſſibi
le eſſe nō eſt nccē nō eſſe.ḡ Qꝫ aūt nō ſequaẜ nō nccē eſſe
ꝓbatū eſt trib; rōibus. Scd̄a rōꝰ ad nō poſſibile eſſe ſe
qui īpoſſibile eē ꝛ nccē nō eſſe.ergo ad īpoſſibile eſſe q̄
eſt ꝯtradictoriū ātis ſequiẜ nō īpoſſibile eſſe ꝛ nō nccē
nō eſſe que ſūt ꝯtradictoria ꝯñtis. hanc ꝯñaꝫ nō ꝓbat
pt tñ ꝓbari.qꝛ ſi in ꝯuertibilib; ad āns ſeq̄ẜ ꝯñs. tunc
ad oppoſitū ātis ſeq̄ẜ oppoſitū ꝯñtis (Dubitabit aūt
aliq̄s) In hoc ꝯcio capitulo mouet ꝛ ſoluit vnū dubiū
q̄ eſt.vtꝝ ad nccāriū eſſe ſequaẜ poſſibile eſſe Et p̄mo
arguit ad pte affirmatiuā ſic.qꝛ ſi ad nccē eſſe non ſeq̄ẜ
poſſibile eſſe.tūc ꝯtradictio ſeq̄ẜ.i.ꝯtradictoriū ꝯñtis
ſtabit cū āte.ſꝫ ꝯtradictoriū ꝯñtis.ſ.nō poſſibile eē.ñ
ſtat cū nccē eſſe.ḡ. Et ſi aliq̄s dicat ꝙ ꝯtradictoria hꝰ
poſſibile eſſe nō ſit iſta.nō poſſibile eē.tūc erit iſta.poſ-
ſibile nō eſſe.ſꝫ vtreq̄ ſūt falſe.illa de nccario exñte ꝟa
ergo. Sꝫ cū dᵗ (alꝰ ꝟo refert rurſus) arguit ad pte ne-
gatiuā ſic.illud q̄ pt eſſe pt nō eſſe.qꝛ idē videẜ poſſi-
bile incidi.ꝛ poſſibile nō incidi eſſe ꝛ nō eē.ſi gᵒ ad ne
ceſſe eſſe ſeq̄rēẜ poſſibile eē.tūc nccē eē poſſꝫ nō eē (Ma
nifeſtū eſt) In hac pte ponit phs duas diuiſiōes pro
ſolutōe iſtius dubij p̄ma diuiſio.potētiaꝝ q̄dā ſtꝫ ratō
nales.ꝛ iſte manētes eedē ſūt plurimoꝝ ꝯtrarioꝝ.hꝫ ē
potētie rōnales pñt ad oppoſita Alie ſtꝫ irrōnales.ꝛ ha
rū q̄dā ſūt oppoſitoꝝ.alie ꝟo nō.qꝛ vis calefactibilꝰ ig-
nis eſt potētia irrōnalꝰ.ꝛ nō eſt oppoſitoꝝ.qꝛ nō pt non
calefacere. Vñ ex hac diſtinctōe ſoluiẜ argumētū factū
ad pte negatiuā p intereptōem ātis.non em̄ omne q̄
poſſibile ē eſſe poſſibile eſt nō eē (Quedā ꝟo) Hic tāgi
tur ſcd̄a diuiſio q̄ eſt ꝙ poſſibile dꝛ equoce.eo ꝙ aliq̄d
dꝛ poſſibile q̄ iā actu eſt.ſic eſt poſſibile ꝯiūctū actui
vt poſſibile eſt aliquem ābulare q̄ñ ābulat.ꝛ om̄e illꝺ
pt eſſe q̄ iam actu eſt. Aliud eſt poſſibile q̄ pt agere
vꝰ eſſe.ꝛ hꝫ eſt poſſibile diſtās ab actu.ꝛ ſic ille pt ābula
re q̄ ābulabᵗ.ꝛ q̄ nō actu ābulat Eſt āt dr̄a intꝰ illa poſ
ſibilia quā tāgit ibi (ꝛ hec q̄deꝫ) qꝛ ſcd̄m ſolū repiẜ ī re-
b; mobilib;.i.trāſmutabilib;.ſꝫ p̄mū repiẜ in reb; īmo
bilib; ſiue in corruptibilib; Et ex hac diſtictōne ſoluit
dubiū cū dᵗ (in vtriſq̄) Nā ſcd̄ꝫ poſſibile ñ ſeq̄ẜ ad ne
ceſſe ſꝫ alterū.ꝛ hoc ꝓbat.qꝛ a pticula riꝰ ſequiẜ vlꝰe.ſed
non oīno.i.non vlʳ poſſibile ſeq̄ẜ ad nccē.ſe ſolū poſſi-
bile ꝯiunctū actui. Sꝫ cū dᵗ (ꝛ eſt quidē) ordinat ꝓpō-
nes modales ad inuicē ſicut pꝫ in figura q̄ poniẜ in tex
tu.ꝛ dᵗ ꝙ ꝓpōes de nccario ſūt p̄ores.ꝛ nccāriū eſt p̄nci
piū oīm.ꝛ hoc ꝓbat.qꝛ illa q̄ ſūt ſempiťna ꝛ ſp actu ſtꝫ
p̄ora ꝛ p̄ncipia alioꝝ.ſꝫ nccāria ſunt ſempiťna et ſemꝑ
actu ſūt.ḡ ſūt priora alijs ꝛ p̄ncipia alioꝝ. Scd̄o dᵗ (et
hec quidē) infert ex p̄dictis ꝙ eſt triplex genꝰ entiū.q̄a
q̄dā ſp ſūt actu ſicut p̄me ſube.i.ſubſtātie eťne.ꝛ celuꝫ
et intelligētie. Alia ꝟo ſūt actu et ptāte in q̄b; actꝰ na-
tura p̄or eſt.ſꝫ tpe poſterior. Alia ꝟo nūq̄ ſtꝫ actu ſꝫ ſo-
lū ptāte. Circa hūc textū (Attēde) p̄mo.ea q̄ ſūt dicta
in ſūmulꝰ de modalib; et eq̄pollētijs et ꝯñtijs earū poſ
ſibile em̄ et īpoſſibile equipollent ꝟbo ſiliʳ ſe hñte et mō
diſſiliʳ.īpoſſibile vero et nccāriū verbo diſſiliʳ.et mō ſiliʳ

ſe hñtibꝫ.poſſibile ꝓo ⁊ neccariũ eqpollent ꝓbo ⁊ mō diſſilr ſe hñtibꝫ.p qꝫ memoria ponūt hi ꝟſus. Poſ.ipoſ. eq.ſili ꝓ. diſſili. mo. Impoſ.⁊ ne.diſſili.ꝓ.⁊ ſili. mo. Toto diſſili. poſ.ne.qꝫ equalebūt ¶Attēde 2°. ꝙ cū dr h Areſto.ſicut ⁊ in nono meta.potētias rōnales eſſe ad oppᵗᵃ irrōnales ꝓo nō.h itelligit d potētijs q̄ ſꝫ rōnales ꝑ eētiā ſicut ſꝫ intellcūs ⁊ volūtas q̄ ptinēt ad animā intellectiuā vt diſtiguit ꝯ ſenſitiuā. Nā potētie ſēſitiue in hoīe nō dicūt rōnales niſi ꝑ pticipatōeꝫ. vt puta.qꝛ ſubdūt ipio vl iudicio rōis. Vñ appetitꝰ ꝯcupiſcibilꝭ ⁊ iraſcibilꝭ.⁊ potētia motiua ſubdūt ipio aīe itellectiue.poſſumꝰ em̄ ſm iudiciū rōis ābulare vl nō ābulare.ꝯcupiſcere ⁊ ñ ꝯcupiſcere.videre ⁊ nō videre Vn dicūt rōnales q̄ſi denoīatiue aut nūcupatiue.ſic etiaꝫ habitꝰ intellcūs dicūt rōnales ¶Attēde 3° ꝙ duplex ē potētia in genere.ſ.obiectiua ⁊ ſubiectiua. Vñ potenᵃ ſubiectiua ſumit in re ꝑ ꝯpatōem ad materiā in q̄ fit. ſꝫ potētia obiectiua ſumit in re ꝑ ꝯpatōeꝫ ad agēs.q̄d ſcꝫ pt illā rē ꝓducere vl nō ꝓducere.⁊ ſm h ſepe dicimꝰ aliq̄d eē in potentia paſſiua materie. vl in potentia actiua ꝓducētis illud Si ḡ in textu fiat ſmo de potētia ſubiectiua.pꝫ ꝙ ſepitna ⁊ imaterialia nō ſūt in tali potētia.eo ꝙ nō hñt materiā. Si āt fiat ſmo de poteᵃ obiectiua.ſic oīa citra pᵐ fuerūt in poteᵃ. Arꝫ.aūt videt h lo q̄ de potētia ſubiectiua ⁊ de pceſſione ſm tps ⁊ duratōem.ſic pꝫ diligēt inſpicienti textū ¶Attēde qrto ꝙ duplex eſt oppō.ſ.ꝑuatiua ⁊ ꝯria ⁊ vtroqꝫ mō poteᵃ rōnalis ē oppoſitoꝝ. Exeᵐ pmi ſicut ābulare ⁊ nō ābulare. exeᵐ ſcdi.ſic poſſe aſcēdere ⁊ deſcēdere Silr poſſe amare ⁊ nō amare ꝑuatiue ſiue ꝯdictorie oppoñt.ſꝫ amare ⁊ odire ꝯrie oppoñt.potētia ꝓo irratōnal pt accipi tot mōis ꝑ oppoſitū.eo ꝙ tot mōis dr vnū oppoſitoruꝫ q̄t mōnis dr reliquū. Vñ lꝫ bruta poſſint ābulare ⁊ nō ābulare ꝑpt diuerſas apphenſiōes ſenſus.vel diuerſos actꝰ appetitus.q̄ appetitus cū fantaſia mouet brutum localiter.ſicut pꝫ ſcdo de aīa.tñ appetitus ſenſitiuus magis agit q̄ꝫ agat.iō brutū magis ducitur q̄ꝫ ducat. ſic ꝙ nō hꝫ ꝑfectam poteſtateꝫ ſui actus.ſꝫ trahitur ab obiecto.⁊ iō motus cauſatus a tali appetitu magis dicitur eē ad vnū oppoſitorum q̄ꝫ ad alterum indifferenter. Circa hūc textū mouet

Queſtio

Utrū ad dādū ꝯtradictōeꝫ in ꝑpōibꝫ modalibꝫ reqrat.⁊ ſufficiat ponere negatōem ad modū ¶Arguit pmo ꝙ nō.quia iſte nō ſūt contradictorie.aīmal eſſe hominē eſt poſſibile.⁊ aīmal eē homineꝫ nō eſt poſſibile.⁊ tam̄ ponit negatō ad moduꝫ Et iſte ſūt ꝯtradictorie.ſortem currere eſt poſſibile.⁊ ſortē currere ē impoſſibile.⁊ tamen in nulla ipaꝝ ponit aliq̄ negatō. Silr iſte ſūt cōtradictorie.ſortem curre eſt veruꝫ et ſortem nō currerere eſt verum.⁊ tamen ponitur negatio ad verbū ⁊ non ad modū.ergo ad dandum ꝯtradictōnem nō requiritur negatō.⁊c̄. ¶Secūdo ſic.ſi ſufficeret ponere negatōnem ad modum iſte eſſent contradictorie.ſortem currere eſt neceſſe.⁊ ſortem currere nō eſt neceſſe. ſed hoc eſt falſū.quia tūc vna cōtradictoria ſequeretur ad aliam.ſequit em̄.ſortem currere eſt neceſſe.ergo ſortem currere eſt poſſibile. vt pꝫ ꝑ phm in textū Et ſequit.ſortem currere eſt poſſibile.ergo ſortē currere eſt cōtingēs.eo ꝙ poſſibile et contingens idē ſignificant ſicut dicit Boetius.⁊ ſequitur.ſortem currere eſt contingens.ergo ſortem nō currere eſt contigēs. ꝑ ꝯuerſionē in oppoſitam qualitatem.⁊ ſequitur vltra ſortem non currere eſt cōtingens. ergo ſortē currere nō eſt neceſſe.ergo de pmo ad vltimum ſequitur .ſortem currere eſt neceſſe.ergo ſortem nō currere eſt neceſſe ¶Tercio ſic.iſte ſunt contradictorie.ſortem poſſibile eſt eē.⁊ ſortem poſſibile eſt non eē.ergo Añcedens patꝫ pmo.quia ſicut eſt de contradictōne in ꝑpōnibus d ineſſe.ita videtur eē in modalibus.ſed in illꝭ de ineſſe optet negatōnem addi ad verbum.ergo Secūdo. quia ſicut ſe habent iſte due.ſortes eſt ⁊ ſortes non eſt.ita iſte ſortem poſſibile eſt eſſe.⁊ ſortem poſſibile eſt non eſſe.ſꝫ pme ſūt cōtradictorie.ergo ⁊ ſecunde ¶Quarto ſic. iſte due.ſortem poſſibile eſt currere.⁊ ſortem poſſibile eſt nō currere ſūt ſingularis affirmatiua ⁊ ſingularis negatiua eiuſdem ſubiecti ⁊ eiuſdem predicati.ergo ſꝫ contradictorie Qꝫ autem hec ſit negatiua.ſortem poſſibile eſt nō eſſe.ꝓbatur pmo.quia ipa pōt eē vera ſubiecto ꝓ nullo ſupponente.quia hec eſt vera.chimeram poſſibile eſt nō eē.cū ſua contradictoria ſit falſa. que ē iſta.chimeram neccario eſt eē. ergo ipa eſt vera. Tenet ꝯña. quia nulla propoſitio cathegorica affirmatiua de preſenti pōt eē vera.eius ſubiecto ꝓ nullo ſupponēte Scdo ꝓbatur añcedēs.qꝛ ipa equalet alicui ꝑpoſitioni negatiue.ſ.iſti.ſortem nō neccē eſt eē.vt patꝫ ꝑ phm q̄ eſt ſimplr negatiua.ergo etiam ipa eſt negatiua Tꝫ cōſequētiā. quia ſtat negatiuā eſſe verā terminis eius pro nullo ſupponentibus.ſed nō affirmatiuam.ḡ nunq̄ꝫ affirmatiua equiualet negatiue Cōfirmat quia dicta ꝑpoſitō ꝯtradicit vni ſimpliciter affirmatiue.ſ.iſti. ſortem neceſſe eſt eſſe.ergo nō eſt affirmatiua ſꝫ negatiua. Pꝫ ꝯña Tū pmo.qꝛ tunc plures ꝑpōes nō equipollentes ꝯtradicerēt eidem.cū cuilibꝫ affirmatiue ꝯtradicat aliqua negatiua Tū ſcdo.quia due ꝯdictorie pñt ſimul eē falſe.eo ꝙ ābe affirmatiue eēnt falſe ſi ſubiecta earū pro nullo ſupponerent

In oppoſitū arguit autoritate phi in textu Pro ſolutōe iſtiꝰ q̄ſtionis ⁊ vlteriori d claratōne textus ſoluēde ſꝫ quattuor queſtiones

Queſtio

pma vtꝝ ꝑpō modal ⁊ ꝑpō de ineē diſtinguantur ſpē.ꝑ cuius ſolutōe ¶Attende pmo ꝙ ꝑpoſitō modalis capitur dupliciter. vno mō generalr pro qualibꝫ ꝑpoſitōne in qua ponitur aliquis modus.ſiue iſte modus ſit predicati ſiue compōnis.et hoc modo iſte ꝑpoſitōnes.ſortes currit bene. ſortes currit velociter et ſic de alijs poſſunt dici modales Alio modo accipitur ſpecialiter.et ſic ſola propoſitō dicitur modalis in qua ponitur aliquis iſtorum quattuor modorum. poſſibile contingens impoſſibile neceſſe. Unde ſicut dicit Albertus ad hoc ꝙ aliqua ꝑpoſitō ſit modalis ſpecialit accepta tres condītōes requiruntur Prima eſt ꝙ in ea ponatur modus determinans ꝯpoſitionem.et ideo iſta ſortes currit bene non eſt modalis proprie dicta . eo ꝙ bene non determinat ꝯpoſitionem Secundo requirit ꝙ ponat ſpecialem differentiaꝫ entis.⁊ ideo ſcitur op̄natur creditur.et alia huiuſmodi non faciunt propoſitionem modalem proprie dictam. Tercio requiritur ꝙ talis modus ampliet compoſitionem vltra tempus

preſens. ⁊ ideo verū ⁊ falſum nō faciūt. ꝓpōnem moda lem ꝓprie dictā. ſed de his vide eā q̄ dicta ſunt in ſum/mulis. ¶Attēde ſcđo. ꝙ dupl'r eſt ꝓpō modal' q̄dā eſt modalis ꝯpoſita in qua mod⁹ determinat totū dictum videlicet aggregatū ex ſubiecto ⁊ p̄dicato dicti vt ſortē currere ē poſſibile q̄ eq̄poll; huic. hec ꝓpō ſortes currit ē poſſibilis. Alia ē ꝓpō modal' diuiſa cui⁹ mod⁹ determi nat nō totā ꝓpōem dicti ſed determiat copulā dicti ⁊ rēs ſignificatas p ſubiectū ⁊ p̄dicatū dicti diuiſim. vt ho/minē ſedentē poſſibile eſt nō ſedere. hec ꝓpō nō ſignifi/cat ꝙ hec ꝓpō ſit poſſibilis hō ſedēs nō ſedet. ſed ꝙ hō ſedens poſſet nō ſedere ¶Attēde tercio. ꝙ aliq̄ videtur ꝓpōem modalē ꝯpoſitā nō eē modalē ſed eſſe ſim/pl'r ꝓpōem de ineē ⁊ illi ſuꝑponūt ꝙ in ꝓpōne modali ꝯpoſita mod⁹ ſꝑ ſubiciat̄ aut p̄dicat̄. ⁊ q̄ī talib; ē ſimplex inherētia p̄dicati ad ſubiectū ideo tales ſunt ſimpl'r de ineē ⁊ ſolū modales ſm q̄d vtputa ꝓpter ſilitudinē quā habēt de veris ꝓpōib; modalib; ¶Attēde q̄rto. ꝙ licet in ſcđis intentōib; ſiue in entib; rōis nō ſunt ꝓprie ſpēs neq; gn̄a. ⁊ p ꝯns diſtinctio ſpecifica vl' gn̄ica eo ꝙ in p̄dicamēto nō ponūt̄ niſi entia realia. ꝓn̄t tn̄ ibi repe riri genera ⁊ ſpēs eo mō quo ipa ſunt entia

Dic ad q̄ſtionē. ꝙ ꝓpō modalis ⁊ de ineſſe diſti/guunt̄ ſpē. p; ſic. q̄ ꝓpōes de mō ⁊ de ineſſe magis drn̄t q̄̄ affirmatio ⁊ negatio. ſed af/firmatio ⁊ negatio drn̄t ſpē ſicut ſupi⁹ patuit. ḡ Ma/ior ꝓbat̄. q̄ magis differt ꝓpō modalis ab vna de in/eſſe q̄̄ vna de ineē ab alia de ineē. ſed affirmatō ⁊ nega/tio q̄ ambe ſil' ſunt de ineē drn̄t ſpē. ḡ affirmatio de ineē et negatio de mō pl⁹ drn̄t q̄̄ ſpē. Scđo ſic. q̄ q̄ drn̄t in forma drn̄t ſpē. Nā drn̄a ſm formā eſt drn̄a ſ; ſpē; . ſ; ꝓpō de eē ⁊ de mō drn̄t in forma. q̄ forma in illis de in/eſſe videt̄ ineē ſimplex inherētia p̄dicati cū ſubiecto et ſimplex ꝯpō eorundē. forma aūt in illis de mō ē deter/minatio cōpōnis p quā hec eēntial'r diſtinguit̄ ab illa ¶Dic ſecūdo. ꝙ q̄cūq; ꝓpō modal' pt diſtigui in ſen/ſum ꝯpoſitū ⁊ ſenſum diuiſum ſiue mod⁹ ꝓponat̄ ſiue poſtponat̄ ſiue in medio ponat̄. p; q̄ iſta tranſpō vocū nō variat ſpēm neq; naturā ꝓpōis modal' diuiſe neq; ꝯpoſite. immo ſepe Areſto. ⁊ Boeti⁹ diſtiguūt ꝓpōes penes ſſum ꝯpoſitū ⁊ diuiſum. in q̄bus tn̄ mod⁹ in me dio vl' in fine ponit̄ ¶Et ſi q̄ras q̄l' ſit diuiſio ꝓpōnis modalis in modalē ꝯpoſitā ⁊ diuiſam. Rn̄dent aliq̄ ꝙ eſt diuiſio analogi equiuoci in ſua equiuocata. ita. ſ ꝙ modalis diuiſa eſt modalis ſimpl'r. cōpoſita vero ſo lū eſt modalis ſm quid eo ꝙ in modali cōpoſita ē ſim plex inherentia p̄dicati cū ſubiecto eo ꝙ cōpoſitio non modificat̄. Sꝫ opꝫ dici aliter ꝙ modal' cōpoſita eſt vere modalis nec ibi eſt ſimpl'x inherentia p̄dicati cu; ſubiecto. ſed p̄dicatū determiat cōpōem vt dicēdo ſor tem currere ē poſſibile denotat̄ ꝙ eſt poſſibil' vnio ſiue cōpō p̄dicati cū ſubiecto vtputa curſus cū hoīe. Et ſi arguat̄ idē nō pt eſſe cōpoſitū ⁊ determiatio cōpōnis p̄dicatū aūt eſt alterū cōpoſitoꝝ ḡ nō eſt determinatio cōpōis. Dōm ꝙ in ꝓpōe modali dupl'x ē cōpō. vna ſc; dicti q̄d ſubijcit̄. q̄ ſicut dicit Areſto. nihil aliđ eſt dice re ſortez ambulare q̄̄ ambulātē eē. ⁊ ſic eē ⁊ nō eē. cū cō poſitōe ſubijcit̄ in enū̄ciatōe modali ⁊ illi⁹ cōpōnis mo dus eſt determiatio ⁊ nō cōpōis q̄ eſt cōpō enūciatōis et iō pt eē ⁊ determiatio cōpoſitionis dicti ⁊ p̄dicatum enūciationis. Et ſi iterū dicat̄ ꝙ p̄dicatū non eſt deter minatio compoſitionis. Rn̄det̄ cū alexādro. ꝙ licet h̄ habeat veritatē in ꝓpoſitione de ineē. non tn̄ o; in ꝓpo/ſitione modali q̄ non ſubijcit̄ in ꝓpoſitione modali ſb ſtancia cui inſit p̄dicatū. ſed compoſitio de qua p̄di/cat̄ mod⁹ non vt eē ſignificat mod⁹ ipius eſſe q̄d dicit compoſitio. Si queras vltius q̄ūo drn̄t modalis com poſita ⁊ diuiſa. dimiſſis varijs drn̄tijs q̄s ponūt noia/les inter modalē ꝯpoſitā ⁊ diuiſam. vtputa ꝙ in moda li cōpoſita ponit̄ mod⁹ a pte p̄dicati vl' ſubiecti. in diui ſa vero nō. Et in modali cōpoſita mod⁹ tenet̄ mat'ial'r ſiue ꝓ t'mio ⁊ ſc' ipōis in modali ꝓo diſa tenet̄ pſonal'r ⁊ ꝓ t'mino p'me ipōis. ſil'r in modali cōpoſita mod⁹ nō a̅ pliat ſubiectū dicti vl' copulā q̄d tn̄ facit in modali di uiſa. Sed tu pone drn̄am ſupius aſſignatā iſte enim drn̄e ſunt aliq̄l'r cōtra ea q̄ dicta ſunt. Et ſi q̄ras vltius vtꝝ in ꝓpōne modali mod⁹ poſſit eē p̄dicatū. Rn̄dent aliq̄ ꝙ nō. ſed dicūt ꝙ mod⁹ ſolū eſt a ꝓpō h̄ eſt det'mia/tio compōis ſed iſtis rn̄det Albert⁹ ſicut dcm̄ ē ſupius Vn̄ dicit ſunt tn̄ q̄ ꝓpt̄ inductas rationes dicunt mo/dos non eē p̄dicata ſed de coꝝ dcīs non curam⁹. quia nec cōmētatorib; concordāt nec innitūt̄ v̄itati. Vn̄ bo eti⁹ exponēs illū textū dicit ꝙ Areſto. vocat ap̄pōnes p̄ dicatōes. Vn̄ Boeti⁹ dicit ḡ in his ꝓpōnib; q̄ p̄ter a/liquē modū dicunt̄ p̄dicant̄ q̄dā ſꝑ eſſe ⁊ nō eſſe vl' ꝑ a q̄ eſſe cōtinēt. ſubijciunt̄ ꝓo res de q̄bus illa p̄dicāt̄ vt cū dicim⁹ albū ē. in his aūt in q̄b; modus aliq̄s p̄dica tur eē q̄dam ſubiectū eſt vl' ea vera q̄ eē cōtinent. Mo/dus aūt ſol⁹ quo dāmō p̄dicat̄ ⁊ ſtatim poſt. Similiter modus cōtinet totius ꝓpōnis vim. q̄d aūt ꝓpoſitionis vim continet p̄dicat̄ ḡ ⁊c. hec Boetius

Queſtio ſcđa. vtrū neccario et impoſſibi/le ampliāt ad oē̄ tempus. ſc; ad preſens. p̄teritū ⁊ futuru;. ⁊ poſſibile ⁊ cōtingēs ad p̄ns ⁊ futuꝝ tm̄. Ad hoc dicit Albert⁹ ꝙ poſſibile ⁊ cōtigēs āpliāt ad ꝓns ⁊ ad futu/rū. q̄ cōtigēs futuꝝ pt eē ⁊ nō eē. Neccāriū āt ⁊ ipoſſibil' le āpliāt cōpōe; ad oē tps q̄ necc̄āriū ⁊ ipoſſibile p̄nt i/eē ſm oē tps. nā neccāriū oī tpe ineſt. impoſſibile āt nul lo tpe ſimpl'r inē. Et ꝓpt̄ h̄ vlteri⁹ dr̄ ꝙ necc̄ariū ⁊ ipoſſibi le ſunt modi vl'es. poſſibile ꝓo ⁊ cōtingēs ſunt modi p ticulares Sed hec rn̄ſio nō valet. patet p'mo ſic. q̄ ꝓ/poſitōnes eiuſdē ſubiecti ⁊ p̄dicati ⁊ qualitatis. qua/rum vna eſt vl'is ⁊ alia p̄ticularis. aut indiffinita. vna autem de impoſſibili ⁊ alia de poſſibili aut contingen ti. contradicunt. ergo termini tenentur eque ample et e que reſtricte in ambabus. al's enim due contradic/torie poſſunt ſimul eſſe vere. ſicut patet intuenti. Se/cundo probatur. quia ſi impoſſibile ⁊ neceſſarium am pliarent ad preteritum. non autem poſſibile ⁊ contin/gens ſequitur. ꝙ iſte due contradictorie eſſent ſimul falſe. diem heſternum fore eſt impoſſibile. ⁊ die; heſter nū fore eſt poſſibile. Et ſil'r iſte due Adā fuiſſe ē necc̄ā/riū ⁊ adā nō fuiſſe ē cōtingēs Propt̄ iſtas rōes ⁊ ꝯſil'es reſpondēt alij aliter ꝙ ſicut poſſibile ⁊ contingens ſo/lū ampliant ad preſens ⁊ futurum. ita etiam neceſſariū et impoſſibile. Et dicunt ꝙ neceſſarium ⁊ impoſſibile dicunt̄ modi vniuerſales q̄ ampliant copulatiē. poſ/ſibile vero ⁊ contingens dicuntur particulares. quia ampliant diſiunctiue. ſed hoc non eſt verum. Mani/feſtum enim eſt. ꝙ neceſſarium ⁊ ipoſſibile ambiūt oē tps. ideo non opꝫ ea ſolū limitare ad p̄ns ⁊ futurum Nec val; argumētū. q̄ ꝓbat̄ ꝙ poſſibile nō āpliat ad p̄ ſens p̄teritū ⁊ futuru;. Arguit̄ em̄ communiter ex dicto

Areſto. ꝙ ad ꝑteritũ nõ eſt potẽtia h̃ vtiq̃ verũ ẽ. ſi po/tẽcia capiaꝛ ꝑ potẽtia actiua vl' paſſiua. ſi aũt capiaꝛ ꝑ q̃dã mõ ꝯpõis fabricate ab aĩa inter extrema q̃z vnio vl' diuiſio ñ iplicat ꝯdcões nõ oꝫ. vñ poſſibile illo mõ vocaꝛ ad q̃ſtionẽ.

¶ Dic ꝙ ſigna vl'ia (poſſibile logicuꝫ vtputa oĩs ꝛ null⁹ q̃ñ addũꝛ ꝑdicatis vl' ſbiectis denotãt ipa accipi ꝑ oĩb⁹ ſuis ſcatis ſibi ꝯuenĩetib⁹ ꝑ tpe. verũ tñ ẽ dũmõ nõ aliũde ipediãꝛ et ſic diſtribuũt tmĩos qb⁹ addũꝛ ꝛ faciũt eos ſtare v/niuerſalit' et q̃ oĩs nõ ſt vl'es ſꝫ qm̃ vl'it' ſicut patuit in pᵒ et ſcdo hui⁹. ita etiã iſti mõi neccãrio impoſſibile ſe hñt circa copulã diſtribuendo tps importatũ ꝑ eã faciunt tñ copulã cui addunꝛ accipi vl'iter ꝑ q̃libꝫ tpe copu/latiue. Et ſicut q̃dã ꝛ q̃dã nõ ſunt ſigna ꝑticularia nõ diſtribuẽtia termĩos qbus addunꝛ ſed faciũt ipos accipi ꝑ ſuis ſcatiſ diſiũctiẽ ſeu diuiſiꝫ ſic iſti mõi poſſibile poſſibile ñ ſe hñt c͡ca copl'aꝫ q̃ ad tps iportatũ ꝑ ipaꝫ ita ꝙ determĩant copulã denotãdo ipam iportare tpus diſiũctiue ampliãdo ad tot dr̃as tpis ad qd̃ ãpliant iſti mõi neccãrio ꝛ ipoſſibile copulatĩe ꝛ ſic ꝗ ſicut oĩs et null⁹ faciũt ꝓpões vl'es ex ꝑte ſubiecti vnã affirmatiuã et aliã negatiuã. q̃ñ addunꝛ ſubiecto ſic iſti mõi neceſſariũ ꝛ ipoſſibile faciũt ꝓpões modales vl'es ex ꝑte co/pule. ꝛ dicunꝛ mõi vl'es. ꝛ ſicut q̃dã ꝛ q̃dam nõ addita ſubiecto faciũt ꝓpões ꝑticulares ex ꝑte ſubiecti ſic poſ/ſibile ꝛ poſſibile nõ reddũt ꝓpões ꝑticulares ex ꝑte co/pule. ꝛ ſic ꝑ pꝫ ꝙ poſſibile logicũ ampliat ad ꝑteritũ ꝛ ꝙ ad ꝑt͡itũ ẽ potẽa logica ſiue poſſibile logicũ lꝫ nõ ſit poſſibile ꝑ bicũ h̃ eni ſolo ꝑuaꝛ de⁹ ꝙ ñ ꝑt geita facere i

Queſtio tercia.

vtrũ iſti mõi ꝯtingẽ (geitatis ꝛ poſſibil' reponũꝛ in diuerſ ordib⁹. Et vtrũ ad q̃dlibꝫ poſſibile ſiue ꝯtingens ſequaꝛ ad neccãrio eẽ. ꝑ cui⁹ ſolutõne

¶ Attẽde pᵐo. ꝙ poſſibile ꝛ ſilr ꝯtingẽs pñt accipi dupl'r. vno° ꝓ ꝯtingẽti alto vl' ꝑ poſſibili alto. ꝑ illo videlicet qd̃ eſt cõe ad oẽs modos ꝯtingẽtis ꝛ ſic illd̃ eſt ꝯtingẽs qd̃ nõ eſt ipoſſibile. ꝛ ſilr illd̃ idẽ eſt poſſibile. Et illud ꝯtigẽs hꝫ duas ſpẽs ꝑncipales ſcꝫ ꝯtingẽs neccãrium ꝛ ꝯtingẽs nõ neccãriũ. Cõtingẽs neccãriũ eſt idẽ cũ neccãrio. ſꝫ ꝯtingẽs nõ neccãriũ eſt qd̃ nec ẽ neccãriũ nec ipoſſibile. eius ſunt tres ſpẽs ſcꝫ ꝯtingens natũ ꝯtingẽs raro ꝛ cõtingẽs ad vtrũlibꝫ ꝛ eodẽ°. dicaꝛ de poſſibile

¶ Attẽde ſcdo. ꝙ q̃ñcũq̃ poſſibile aut ꝯtingẽs poniꝛ in aliq̃ ꝓpõne ſine addito ipm reſtrigente tũc de rigore ſermonis accipiꝛ ꝑ ꝯtingẽti aut poſſibili alto. Et ideo dicẽdo hoĩem eẽ albũ eſt ꝯtingẽs ꝓpõ in rigore ſermoĩs nõ dꝫ accipi ꝑ ꝯtigẽti neccãrio vl' nõ neccãrio ſꝫ ꝑ ꝯtigẽ/ti alto. nulle eni ꝓprietates ꝯueiẽtes alicui ſpẽi ſub ſua ꝓpria rõe ꝯueniũt gñi in ſua cõitate accepto. ꝛ iõ etiam oĩs ꝓpõ de ꝯtigẽti ſine addito poiꝛ in eadẽ linea cũ ea q̃ eſt de poſſibili alto. ille aũt poniꝛ eo mõ q̃ Areſto. ponit eas in textu. Si aũt ꝯtingens ſumaꝛ cũ addito ꝓpõ poniꝛ ſm exigentiã ſui additi. ꝛ iõ hec hoĩem eẽ aĩal ẽ ꝯtigẽs neccãrio poniꝛ in q̃rto ordĩe

¶ Attẽde tercio. ꝙ qli/bet ꝓpõ de ꝯtigẽti nõ neccãrio ad ſui ṽitatẽ reqrit ṽitatẽ vni⁹ copl'atĩe ꝯpoſite ex duab⁹ de poſſibili vna hñte dictũ affirmatũ ꝛ alia negatũ vt ad ṽitatem hui⁹ ſorteꝫ eẽ albũ ẽ cõtingens ad vtrũlibet acqriꝛ ṽitas hui⁹ ſortẽ eẽ albũ eſt poſſibile ꝛ ſortẽ nõ eẽ albũ eſt poſſibile. Et ex hoc ſeqꝛ ꝙ ad dandũ ꝯdcõria ei⁹ oꝫ dare diſiũctiaꝫ cõpoſitã ex ꝑtib⁹ ꝯdicẽtib⁹. Et vlteri⁹ ſeqꝛ ꝙ ꝯtingens ñ neceſſariũ nõ facit ꝓpõem modalem ꝓpriiſſime acceptã cũ nõ ſit ſimpl'r determinatio ꝓpõnis

¶ Attẽde q̃rto ꝙ alia fuit diuiſio poſſibilis apud ſtoicos ꝛ alia apd̃ pe/ripateticos q̃ ſupi⁹ fuit declarata. Vñ dicit Boeti⁹ in ꝯmẽto alid̃ nõ ignorandũ eſt ꝙ ſtoicis vl'ius videꝛ eſſe poſſibile a neccãrio. diuidũt eni enũciatões h̃ mõ. enũciatõnũ alie ſũt poſſibiles. alie ipoſſibiles. poſſibiliũ alie ſunt neccãrie. alie ñ neccãrie. rurſus ñ neccãrie ꝙ alie poſſibiles alie ipoſſibiles ſtulte ꝛ iprudẽ poſſibile ꝛ gen⁹ neccãrij ꝛ ſpẽm ꝯſtituẽtes. Nouit aũt Areſto. ꝛ id poſſibile qd̃ nõ neccãriũ ẽ. ꝛ id poſſibile rurſus qd̃ neccãriũ eẽ

¶ Dic pᵐo. ꝙ ꝓpões de ꝯtingẽti alto reponũꝛ (pᵗ in eiſdẽ lineis in qb⁹ ꝓpões de poſſibili ꝓpõnes aũt de poſſibili reponũꝛ in diuerſ lineis ſicut deducit Areſto. ꝓpões ṽo de ꝯtingẽti neccãrio reponunꝛ in eiſdẽ lineis quibus ꝓpões de neccãrio eo ꝙ ad inuicẽ ꝯuertunꝛ

¶ Dic ſcdo. ꝙ ꝓpõ de ꝯtingẽti ꝛ neceſſario eq̃pollẽt vni copulatĩe ꝯſtitute ex duab⁹ ꝓpõib⁹ de poſſibili inq̃uarũ vna dictũ negaꝛ ꝛ affirmaꝛ in a/lia. ſicut iſta ſortẽ currere ẽ ꝯtingẽs ad vtrũlibꝫ eq̃pol/let iſti ſortẽ currere ẽ poſſibile. ꝛ ſortẽ nõ currere eſt poſſibile. Et iõ ei⁹ ꝯdcõria erit vna diſiũctiua cõpoſita ex ꝑtib⁹ ꝯdicẽtib⁹ vtputa iſta ſortẽ nõ poſſibile eſt curre/re. vl' ſortẽ nõ poſſibile ẽ nõ currere

¶ Dic tercio. ꝙ oĩs ꝓpõ affirmatĩa ad vtrũliber. in q̃ ſcꝫ mod⁹ nõ negatur poniꝛ in duab⁹ lineis ſcꝫ in pᵐaꝛ ſcda. ſꝫ oĩs negatĩa d̃ hmõi cõtĩgẽti in q̃ ſcꝫ mod⁹ negaꝛ poniꝛ in duab⁹ lineis ſcꝫ tercia ꝛ q̃rta

¶ Dic q̃rto. ꝙ ad neccãrio eẽ ſeq̃tur poſſibile eẽ ꝛ etiã cõtingens eſſe accipiendo poſſibile ꝛ cõtingẽs ꝑ poſſibili ꝛ cõtingenti alto. pꝫ. q2 tũc arguiꝛ ab inferiori ad ſupius aut a toto in q̃ntitate ad ſuũ ꝑtẽ aut a copulatĩa ad diſiũctiaꝫ aut ꝑ legẽ ſubalternaruꝫ Nã ſicut dcm̃ eſt ſupius neccãriũ ſe hꝫ ad poſſibile ſi/cut ſignũ vl'e ad ſignũ ꝑticulare. Sꝫ ad neccãrio eẽ non ſequiꝛ poſſibile aut cõtingẽs nõ neccãrio. ꝫ ſic ſilr ſi ac/cipianꝛ poſſibile ꝛ cõtingẽs ꝑ poſſibili ꝛ cõtingenti alto ſequunꝛ ad ſe inuicẽ q2 cõuertunꝛ. Si ṽo accipianꝛ ꝑ neccãrio ſilr ſequunꝛ ad ſe inuicẽ q2 cõuertunꝛ. Si aũt aliter cõbinenꝛ nõ ſequunꝛ ad ſe inuicẽ ꝛ ex iſtis patꝫ ꝙ ſi cõtingẽs eẽ accipiaꝛ ꝑ cõtingenti alto aut neccãrio ad ipm nõ ſequiꝛ cõtingẽs nõ eẽ ſed bñ ſequiꝛ ſi accipiaꝛ ꝑ cõtĩgenti nõ neccãrio q2 q̃dlibet tale ꝑt eẽ ꝛ nõ eſſe

Queſtio q̃ta.

vtrũ modali cõpoſite eq̃ua/leat aliqua modalis ꝛ vtrũ i modali b⁹ de termĩo ſingulari cõpoſita ꝛ diuiſa ex eiſdẽ termĩs equaleãt cõuertibiliter. ꝑ ſolutõe q̃ſtiõis

¶ Attẽde. ꝙ ad ṽitatẽ modal' cõpoſite ſufficit ꝛ reqriꝛ vnitas vni⁹ ꝓpõnis in qua modus modaliter ꝑdicaꝛ de ꝓpoſitione correſpõdente dicto ſicut ad veritatem iſtius album poſſibile eſt eſſe nigrũ. ſi accipiaꝛ in ſenſu cõpoſito reqriꝛ veritas iſti⁹ ꝓpõnis. hec cõpoſitio eſt poſſibilis albũ eſt nigrũ ſiue hoc dictũ eſt poſſibile albũ eſt nigrũ

¶ Et illud vocãt antiqui logi/ci modalem de dicto. ſed ad veritatem modalis diuĩſe requiritur ꝛ ſufficit veritas vnius ꝓpoſitionis in q̃ modus ꝑdicatur ſiue verificaꝛ de re demonſtrata per pronomen demonſtratiuum ꝑ qua ſupponebat ſubiectum dicti. Et ideo ad veritatem iſtius albũ poſſibile eſt eſſe nigrum in ſenſu diuiſo ſufficit ṽitas iſtius hoc eſſe nigrum eſt poſſibile demonſtrãdo rem ꝑ qua ſup/ponebat h̃ nomen album. Et illam antiqui logici vocabant modalem de re quod idem eſt. vnde ſilr ad veritatem iſtius. omne aſtrum eſſe ſupra nr̃m orizontẽ

eſt poſſibile requirit φ modus poſſit pdicari de omni-bus reb⁹ p quibus supponit aſtr̄ demōſtratis p illud p-nomē hoc vt puta hoc aſtr̄ eſſe ſupra noſtr̄ orizontē ē poſſibile ⁊ illud ⁊ ſic de alijs ¶ Attēde ſcdo. φ duplex eſt modalis de ſubiecto ſingulari q̄dā eſt de ſubiecto ſingulari ſimplici vt illa in q̄ ſubijcit̄ vnic⁹ t̄min⁹ ſin-gularis vł vnū ſimplr̄ pnomē demōſtratiū vt ſortez eē albū ē poſſibile vł hoc eē nigr̄ ē ptigēs. Alia ē de t̄mio ſingulari ꝯplexo. vt iſta ſortez ſeſcētē currere ē poſſibi-le. h albū eē nigr̄ eſt poſſibile ¶ Attēde tcio. φ aliq̄s p-pōnes ꝯuertibil̄r equalere pt intelligi dupl̄r. vno° fo2a-liter ita φ ſcatū vni⁹ in ꝑpria fo2a ſit ſcatū alteri⁹ ⁊ ſic modalis ꝯpoſita ⁊ diuiſa nō eq̄pollēt nec etiā affirma-tiua ⁊ negatiā. Alio° pt h intelligi illatiē ita φ ſignifi-catū vni⁹ ꝯuertibil̄r ſit illatiū ſignificati alteri⁹.

Dic primo

ad q̄ſtionē φ modalis ꝯpoſite equalz modal ꝯpo-ſit̄r modali diuiſe equa-let modal diuiſa Et ꝑifo2mit̄ d3 ē de oppōne. pz. q2 ſi modali ꝯpoſite equalz tūc opponeret̄ modal diuiſa aut ecōtra tūc poſſibile eēt vnū eq̄pollētiū eſſe fm alio exñte fo. ⁊ etiā poſſibile eēt duas ꝯdcōrias ſil eē vas et falſas. q2 ſtat modalē ꝯpoitā eē verā diuiſa exñte falſa aut ecōtra. ¶ Dic ſcdo. φ modal ꝯpoſita ⁊ diuiſa de ſubiecto ſingulari ſimplici ex eiſdē t̄mis cōſtitute equi-ualēt illatiē licz nō fo2mal̄r ſed illā q̄ eſt de ſubiecto cō-plexo nō o3 equalere nec fo2mal̄r nec illatiē pz ex dcis Et ſi fo2te q̄ras vtr̄ iſta ꝑpō ſortez poſſibile eſt nō eſſe ſit affirmatiā vł negatiā. Rñdent aliq̄ φ omnes tres ꝑpōes ꝑpōnes ſunt ſimpl̄r negatiue eo2 φ ad v̄itatē iſti-us ſortē poſſibile eſt nō eſſe ſufficit φ ſubiectū p nullo ſupponat ḡ ipā eſt negatiā. ꝯñā tenet. q2 hoc ſufficit ad v̄itatē negatiē ⁊ repugnat v̄itati affirmatiue. Añs pz de iſta iſta chimerā poſſibile eſt nō eſſe q̄ eſt v̄a cū eius ꝯtradcōria ſit fcā. ci⁹ tñ ſubiectū p nullo ſupponit. Pa-tet ſcdo. q2 ꝯtradcōria iſti⁹ ſortez poſſibile eſt nō eſſe ē affirmatiā ḡ ipā eſt negatiua. tenet ꝯñā p diffinitōem ꝯtradcōis. Pz tcio q2 ipē eq̄pollēt negatiue ḡ ē nega-tiua. tenet cōſeq̄ntia. q2 nūq̄ in ꝑpōib₉ cathegoricis ne-gatiā eq̄pollet affirmatiē. Pz q̄rto. q2 ipā ſeq̄t̄ ad nega-tiuā ḡ eſt negatiā. tenz cōſeq̄ntia q2 ex negatiā nō ſeq̄t̄ affirmatiā. Sz hec rñſio ñ valz imo illa eſt ſimpl̄r affir-matiua. Probat̄ q̄drupl̄r. pmo p p hm in textu q̄ dicit φ eius q̄ eſt poſſibile eſt nō eē negatō eſt nō poſſibile eſt nō eſſe. ḡ hec eſt negatiua nō poſſibile ē nō eſſe. ⁊ p cōſe-q̄ns alia affirmatiua cū ſibi cōtradicat. Probat̄ ſcdo q2 nulla ꝑpō eſt negatiua cui⁹ copula ⁊ pdicatū nō ne-gant̄ fm hoc ſortez eſt poſſibile eſt non eſſe nec copula nec pdicatū negant̄ Maio2 pz q2 in omi ꝑpōne nega-tiua o3 copulam negari ⁊ etiā pdicatū cū ipm ſeq̄t̄ co-pulam Mino2 pz. q2 necc̄riū ē φ in illa ꝑpone poſſibi-le ſit copula aut pdicatū aut ps cople. Tercio q2 p hs dicit in textu φ ſicut ſe hz eſſe in illis de ineē ita mod⁹ in modalib₉. ⁊ h nō pt intelligi niſi φ ſicut eē ſe habz in illis de ineſſe vt ſcz eſt copula vł pdicatū vł determiatio alti⁹ ita mod⁹ in modalib₉. ſz ꝑpō de ineē nūq̄ eſt ne-gatiā niſi vēr̄ neget̄. ḡ etiā in modalib₉ o3 modū nega-ri. Quarto ſic. ſi hec ſit falſa chimera pt nō eſſe ſua ſb ꝯtraria erit v̄a. ſcz hec chimera nō pt nō eē ſed ad hāc ſequit̄ hec chimerā neceſſe eſt eſſe. ḡ hec eſt necc̄ria chi-mera eſt q̄d eſt manifeſte falſum. φ aūt ad hāc chime-ra nō pt eē ſeq̄t̄ hec chimerā necē eſt eē. pz p phm in li-bro pcedēti ſic arguentē in fo2ma. φ ſi ꝑpt̄ veruñē dicere q̄n vł eſt vel erit nō pt h nō eē vel nō futur̄ eē q̄d autē nō pt non fieri ipoſſibile ē nō fieri ⁊ q̄d ipoſſibile eſt nō fieri necē eſt fieri. pz ḡ euident̄ ex hac argumētatione φ bū ſeq̄t̄ non pt non eē ḡ necē ē eē. ſimilit̄ ſeq̄t̄ chimera nō pt ñ fieri. Et p conſeq̄ns ſeqtur φ ſi iſte ſunt falſe chi-mera pt non eē chimera pt non fieri φ chimerā necc̄rio eſt eē necē eſt fieri. Nec valz euaſio q̄ aliq̄s diceret φ cō-ſeq̄ntia eēt bona ſi chimera p aliq̄ ſupponeret q2 phs ar-guit in his q̄ non ſunt ſicut de futuris contingētib₉. nec valēt rationes eo2. Nā ad pmū negādū ē añs ſicut ſe-pe negatur. Et ad ſcdm dcm φ contradictoria iſtius fo2malit̄ ē iſta ſo2z ñ poſſibile ē non eē ⁊ oēs ſibi equalē-tes non contradicūt fo2malit̄ ſed magis illatiē ſiue eq̄-ualent̄. Sz ad tcium ⁊ ad q̄rtū negādū ē añs ¶ Ad rati-ones añ oppo͡m pz. ſo° pz ex dcis h ⁊ in ſummulis

¶ In h vltio tractatu h⁹ libri in q̄ tm̄ ē vnū capitulū phs mouz ⁊ ſoluit vnā queſtionē q̄ eſt vtr̄ ꝑpoſitioni affir-matiue contrariet̄ ꝑpoſitio de modo enūciādi contra-rio aut contrariet̄ alia ꝑpoſitio affirmatiua de pdica-to contrario. Et pmo mouet eam h modo. vtrū huic ꝑ-poſitioni omnis homo eſt iuſtus contrariet̄ iſta. nul-lus homo eſt iuſt us aut iſta. omnis homo eſt iniuſtus Et ſimiliter iſti calleas eſt iuſtus contrariet̄ iſta calle-as non eſt iuſtus. vel iſta callea s eſt iiuſtus. hāc queſti-onē breuiter ſoluit Areſto. cū dicit (Nā ſi ea) Dicens φ ſi ea que ſunt in voce ſequuntur ea que ſunt in aīma et in opinionibus mentalibus ille ſunt contrarie q̄ ſūt de pdicatis contrarijs ſic erit in ꝑpoſitionibus voca-libus ¶ ſed ſi ille opinio nes non ſunt contrarie ſimi-liter nec ꝑpoſitiones de p2edicatis contrarijs erūt con-trarie ſed ſolū ille q̄ ſunt de contrarijs modis enūciā-di. ⁊ ideo conſiderādū eſt in o pionibus aīe. vtrū ſcz il-le ſint contrarie que ſunt de contrario modo opinādē aut ille que ſunt de contrarijs rebus vera eſt vna opio de bono qua opinat̄ φ bonū eſt bonum. et eſt vera ⁊ ē alia qua opinatur illa bonum non eſt bonum ⁊ eſt fal-ſa. ⁊ opinat̄ contrario modo Eſt etiam alia opinio fal-ſa qua opinatur φ bonum eſt malum. conſiderandu3 ergo eſt. que iſtarum duarum eſt contraria opinionē vere ſcz illi qua opinat̄ φ bonum eſt bonum Deinde cum dicit (Nam arbitrari) Probat octo rationibus φ opiniones de rebus contrarijs non ſunt contrarie

¶ Prima ratio opiniones contrarie non poſſunt ſimul eē vere. ſed opinio qua opinatur φ bonum eſt bonum. et ea qua opinatur φ malum eſt malum ſunt ſimul vere et tamen bonum et malum ſunt contraria. ergo opio-nes de contrarijs rebus non ſunt contrarie. (Si ḡ) po-nit ſcdam rationē q̄ eſt de bono. eſt vna ratio qua opī-natur φ bonum eſt bonum ⁊ eſt vera. alia eſt qua opi-natur φ bonum non eſt bonu3 ⁊ eſt falſa. Et ſunt mul-te alie que opinantur bonum eſſe aliquid φ ipſum nec eſt nec poteſt eſſe ⁊ ſunt etiam aliq̄ue q̄b₉ opinatur bo-num non eſſe id quod ipſum eſt. ⁊ ſunt infinite tales o-piniones. ſed vni non contrariant̄ infinita. ergo iſti bo-num eſt bonum contrariat̄ iſta. bonum non eſt bonum et non alie (Sed in quibus) Ponit terciam ratōem q̄ eſt. inter illas enunciationes eſt prima contrarietas in-ter quas eſt prima falſitas ſed prima falſitas eſt inter contrarios modos enunciandi. ergo ⁊ pma ꝯtrarietas. Mio2 pz. q2 pma fl̄itas ē int̄ illa int̄ q̄ ſunt ḡnationes

et corruptões ſed ḡnatões ⁊ corruptões ſunt inf eē ⁊ nõ eſſe q̄ ſunt ꝯtrarꝫ mõi enũciandi ḡ(Si ḡ)poit q̄rtam rõem q̄ ē. opio q̄ eſt ꝑm ſe ꝟa ꝯ̄riaꝛ opioni ꝑm ſe falſe. Sed opio q̄ opinaꝛ bonũ eē bonũ ē ꝑʒ ſe ꝟa. ⁊ q̄ opiatur bonũ nõ eē bonũ ē ꝑm ſe fl'a .illa āt ē q̄ opinaꝛ bonũ eē malũ ē ꝑm accñs fl'a eo ꝙ accidit bono nõ eē malum (Quare magis)h poit q̄ntā rõnem q̄ eſt opiones ꝯ̄rie debēt plimũ diſtare ſʒ opiones de ꝯ̄rijs mõis opinādi magis diſtāt ꝙ̄ ille q̄ ſunt de reb⁊ ꝯ̄rijs ḡ ſeqꝛ ꝙ ille ſtꝫ ꝯ̄rie ⁊ nõ iſte(His igiꝛ)poit ſextā rõeʒ q̄ eſt opioni vere ⁊ ſimplici ꝯ̄riaꝛ opio fl'a ⁊ ſimplex. ſʒ opio boni q̄m bonũ eſt. eſt ꝟa ⁊ ſimplr. opio ꝟo boni q̄m nõ ē bonũ eſt fl'a ⁊ ſimplr. nõ aũt opio boni q̄m eſt malũ q⁊ implicat aliā ⁊ nõ eꝯ̄ ḡ(Ampli⁹ſi)poit ſeptimā rõem q̄ eſt ꝯ̄rietas dʒ vniformiꝛ ſumi in oib⁊ opionib⁊. ſʒ penes ꝯ̄rietatē reꝝ nõ pt ſumi ꝯ̄rietas in oib⁊ q⁊ mlta ſunt quoꝝ nl'lũ eſt ꝯ̄rĩũ ſicut hõ. ḡ(Ampli⁹ſilr)ponit octauā rõem q̄ eſt ſicut ſe hñt iſte. bonũ eſt bonũ ⁊ nõ bonũ ē boᵐ. ita ſe hñt iſte bonũ nõ eſt bonũ. ⁊ nõ bonũ nõ eſt bonũ. ḡ ꝑ locũ a trãſmutata ꝓporcõe ſicut ſe hñt iſte nõ bonũ eſt bonũ. ⁊ nõ bonũ nõ ē bonũ. ita iſte bonũ eſt bonũ ⁊ boᵐ nõ eſt bonũ. ſʒ due ꝑme ſunt ꝯ̄rie. ḡ. Minor pʒ. q⁊ iſti nõ bonũ eſt bonũ nõ ꝯ̄riaꝛ iſta nõ boᵐ eſt malũ. nec iſta nõ bonũ nõ eſt malũ. q⁊ ille tres ſunt ſil' ꝟe. ſed nũꝙ̄ vera vere ē ꝯ̄ria. ḡ oʒ ꝙ ſibi ꝯ̄riꝛ iſta nõ bonũ nõ eſt bonũ (Maifeſtũ ē)Areſto. remouʒ dubiũ. nā exemplificauit ſu ꝓi⁹ ꝑ ꝓpoes indiffinitas iõ aliqs poſſet credere ꝙ indiffinite eiuſdē ſubiecti ⁊ p̄dicati q̄ꝝ vᵃ ē affirmatia ⁊ alia negatia eēnt ꝯ̄rie. Et dicit ꝙ nihil refert ꝙ̄tũ ad intētionē ſuā ſiue ponam⁹ affirmatõem vliter ſiue non q⁊ ſꝑ intētio ſua fuit ꝙ vl'is affirmatia eēt ꝯ̄ria vl'i negatiue ⁊ ecõtra ⁊ ſic ꝑ indiffinitas intelligit vl'es(Quare ſi)h Arſ. ꝯcludit ex p̄dcis pᵒ ꝙ in enũciatõib⁊ ſumiꝛ ꝯ̄rietas penes modos enũciandi ꝯ̄rios. ⁊ nõ penes p̄redicamēta ꝯ̄ria. ⁊ arguit ſic. ſicut ſe hñt opiones aīe ſic ſe hñt ꝓpoes vocales. ſed maifeſtũ ē ꝙ opiones de ꝯ̄rio mõ opinādi ſunt ꝯ̄rie ḡ etiā ſic eſt in enũciatõib⁊(Manifeſtũ ē)finalr ꝯcludit ꝙ enũciatio ꝟa nõ ꝯ̄riaꝛ enũciatõi ꝟe. ꝓbat q⁊ ꝯtrarie oppoſita ſunt circa idē. eidem aũt nõ inſunt ſil' ꝯtraria. ḡ. ꝑ declaratõe textus

QUtꝝ ꝯ̄rietas in enũciatõib⁊ vocalib⁊ ſit ſumda penes ꝯ̄rietatē p̄dicatoꝝ aut penes mõs enũciādi ꝯ̄rios. Arguiꝛ ꝑmo ꝙ nõ. q⁊ nulle enũciatões vocales ſunt ꝯ̄rie. ḡ nõ ē ſumēda ꝯ̄rietas in eis nec penes ꝯ̄rietatē p̄dicatoꝝ. nec penes mõs enũciandi ꝯ̄rios. Añs pʒ. q⁊ oīs enũciatõ vocal' eſt vox ſʒ nl'li voci eſt alia vox ꝯ̄ria vl' etiā aliõ ḡ Minor pʒ. q⁊ nullis vocib⁊ ꝯuenit diffinitõ ꝯ̄rioꝝ. Cõfirmaꝛ q⁊ an oēs enũciatões vocales eēnt ſibijnuicē ꝯ̄rie aut aliq ⁊ aliq ñ aut nulle Nõ pᵐ vt notũ ē q⁊ nõ oēs ſunt de p̄dicatꝭ cõtrarijs aut de ꝯ̄rijs mõis enũciādi. nec ſcðm q⁊ ñ ē maior rõ de aliqb⁊ ꝙ̄ de alijs cũ nõ magis repugnēt q̄cũꝙ̄ due ꝓpoes ad eē ſil' in eodē ſubiecto ꝙ̄ alie. Nõ em magis repugnāt iſte due oīs hõ eſt alb⁊ nullus hõ eſt alb⁊ ad eſſe ſil' in eodē ſubiecto ꝙ̄ iſte due ſortes currit plāto diſputat. ḡ relinqꝛ ꝙ nulle ꝓpoes vocales ſunt ꝯ̄rie Scðo ſic. q⁊ ꝑm phm in poſtp̄ntis iſte ſunt ꝯ̄rie ſoꝛs eſt lāguid⁹ ſortes eſt ſan⁹. ḡ ꝯtrarietas ē ſumēda penes p̄dicata contraria ⁊ nõ penes cõtrarios modus enũciandi. Cõfirmaꝛ q⁊ ille ꝓpoes magis debēt dici ꝯtrarie q̄ ꝯtrarietati reꝝ ſunt magis ꝯformes ſed ſic ē de illis q̄ ſunt de p̄dicamētis ꝯtrarijs ⁊ nõ de illis q̄ ſunt d̄ modis enũciandi ꝯtrarijs. Maior pʒ. q⁊ ꝓpoes nõ dicunꝛ ꝑm ſe ꝯtrarie ſed ſolũ ꝓpter res ſ̄catas. Mior pʒ q⁊ enũciatões de ꝯtrarijs p̄dicatꝭ ſ̄nt res ꝯtrarias vt pʒ de iſtis hõ eſt alb⁊. hõ ē niger. nõ āt ille q̄ ſunt de ꝯtrarijs mõis enũciādi. nl'las em̄ res ꝯtrarias ſ̄nt ille oīs hõ eſt alb⁊ null⁹ hõ ē alb⁊. ḡ Tercio ſic. Enũciatões q̄ ſũt de p̄dicatꝭ ꝯtrarijs hñt maiorē diſtātiā ⁊ magis opponunꝛ ꝙ̄ ille q̄ ſunt de ꝯtrario mõ enũciādi. ḡ ⁊ ipe magis ſunt ꝯtrarie. Tenʒ ꝯ̄ña. q⁊ ꝯtraria maxīe debēt diſtare. Añs pʒ. q⁊ pl⁹ reqriꝛ ad ꝟificandũ affirmatiuā de p̄dicato ꝯtrario ꝙ̄ ad ꝟificādũ negatiuā Cõfirmaꝛ q⁊ ad nullũ hoīem eē iuſtũ ſufficit oēm hoīem nõ habere iuſticiā h̄ āt nõ ſufficit ad oēm hoīem eē iniuſtũ ſʒ cũ hoc reqriꝛ ꝙ oīs hõ ſit ⁊ habeat iniuſticiā ḡ iſte due magis diſtāt oīs hõ eſt iuſt⁹ ⁊ oīs hõ ē iniuſt⁹. ⁊ minᶦ p̄ñt ſil' eē ꝟe Quarto ſic. Opiones ꝯtrarie p̄ñt ſil' eſſe in eodē ſubiecto. vtputa in intellectuᵐ nõ opponũꝛ ad ſe īuicē. ꝯ̄ña tenʒ q⁊ ꝯtrarie oppoſita nõ p̄ñt ſil' eē in eodeʒ In oppoſitũ arguiꝛ auctoritate phi in textu. ꝑ ſolutõne q̄ſtiois ⁊ declaratõe text⁹ ſoluēde ſunt q̄ttuor q̄ſtiones minus principales

Queſtio pma. vtꝝ ꝯtrarietas ſilr. ſit ſumda in enũciatõib⁊ vocalib⁊ ſicut mētalib⁊. ꝑ cui⁹ ſolutõe Attēde pmo. ꝙ triplices ſtꝫ enũciatões q̄dā ſunt vocales q̄dā mētales ⁊ q̄dā ſcripte ſicut dicit Boeti⁹ in ꝓ̄cĩto ꝑmi piarmenias. Attēde ſcðo. ꝙ ꝯtrarietas capiꝛ duplr. vnoᵒ ꝑ repugnantia aliqꝝ ꝓpoñũ ꝯtrariaꝝ. ⁊ ſic nõ capit hic. Alioᵒ ꝑ repugnātia aliqꝝ ꝓpoñũ oppoſitaꝝ in aliq triũ ſpēꝝ oppoſitõis. ⁊ ſic capiꝛ h. Attēde tercio. ꝙ aliq p̄ñt dici ꝯtraria duplr. vnoᵒ intrīſece ⁊ formalr. ⁊ ſic illa ſunt ꝯtraria q̄ ſunt pina fundamēta ꝯtrarietatis. Alioᵒ extrīſece ⁊ ab obiecto. ⁊ ſic illa dicunꝛ ꝯtraria q̄ꝝ obiecta vl' ſ̄cata ſunt ꝯtraria. Ex iſtis pʒ. ꝙ nl'le ꝓpoes ſiue mētales ſiue vocales ſiue ſcripte ſunt ꝯtrarie intrīſece ⁊ formalr. Pʒ de ſcriptis. q⁊ oīs ſcriptura ē de q̄rta ſpē q̄litis ſed q̄litatib⁊ q̄rte ſpēi nihil ē ꝯtrariuʒ ſicut patʒ ꝑ phm in p̄ntis. Pʒ etiā de mētalib⁊. q⁊ nõ magis repugnat ꝓpoes mētales ꝯtradcõrias ſil' eē in eodē intellectu ꝙ̄ q̄ſcũꝙ̄ alias ſiue etiā tā ſubiectũ ꝙ̄ p̄dicatũ eiudeʒ ꝓpois. Sʒ aliq ꝓpoes p̄ñt ſiml' eē in eodē intellectu aut ſaltē ſubiectũ ⁊ p̄dicatum eiuſdē ꝓpois. ḡ etiā due ꝓpoes mētales ſunt ꝯtradcõrie. ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs tal' nõ opponũꝛ intrīſece ⁊ formalr ſed ſolũ obiectiue. ⁊ eodē mõ poſſʒ ꝓbari de ꝓpoe vocali. ꝯuenit tñ ꝯ̄rietas ꝑ ꝑus ꝓpoib⁊ mētalib⁊ ꝙ̄ vocalib⁊ aut ſcriptꝭ. pʒ q⁊ ill' p⁹ ꝯtrarietas cõuenit q̄b⁊ ꝑus cõuenit ꝟitas aut fl'itas ſed ſic eſt de enũciatõib⁊ mētalib⁊ eo ꝙ ſ̄nt naturalr. ⁊ ꝑ cõſeq̄ns hñt a na ꝙ ſint ꝟe aut fl'e alie ꝟo ad placitũ. Et ſi arguatur ꝙ ꝓpõ mētal' nihil aliõ ē ꝙ̄ opio. ḡ ſi opioes cõtrarie nõ p̄ñt ſil' eē in eodē. nec etiā ꝓpões mētales cõtrarie. Rñdeꝛ negādo añs. q⁊ opio ē aſſenſus quo q̄s credit rē ſe habere ſicut ꝓpõ ſ̄cat. ꝓpõ aũt mētalis nõ eſt talis aſſenſus q⁊ ſic opteret ꝙ q̄cũꝙ̄ haberet ꝓpoem mētalem haberet aſſenſum qð ē maifeſte fl'm. licʒ em̄ idē nõ poſſit ſil' aſſentire his duab⁊ oīs hõ ē alb⁊ ⁊ null⁹ hõ eſt alb⁊ pt tñ eas ſil' formare copulatiue ſaltē aut diſiũctiue Nec pt aſſignari aliq rõ ꝓpꝛ quā non poſſet eas ſimul formare quin etiā ꝓpter eandē cām nõ poterit formare hāc ꝓpoem albũ eſt nigꝝ. vel iſtā homo nõ eſt hõ. Vñ eodē mõ repiꝛ cõtrarietas in opinionibus ſicut in propoſitionib⁹ non tñ totalr. pʒ. q⁊ ꝓpões ſiue mētales

ſiue vocales ſiue ſcripte non opponunt intrinſece ⁊ for/maliter. nec quo ad eſſe ſiil' in eodē. ſ3 opiniones cōtrarie ſunt q̄ ad eē ſil'. ſicut pat3 p phm q̄rto metaphiſice dicē tem ꝙ opiniones cōtrarie nō pñt ſil' ſtare in eodē intel lectu: ē tñ ſilitudo in h. q2 ſicut in mēte ꝯrietas opinio num attenditur penes eas eſſe de ꝯriis moīs opinandi ſic etiā in mētalib9 vocalib9 ⁊ ſcriptis enūciatōib9 atten dit ꝯrietas penes eas eſſe de cōtrariis modis opinandi ¶ Attende q̄rto. ꝙ p̄dicata cōtraria ſt3 termini q̄ non pñt ſil' ⁊ ſemel de eodē verificari. vt albū ⁊ nigru3 ⁊ illi ſe tenēt ex pte materie ꝓpoſitōis. ſ3 modi enūciandi di/cunt ꝯrii qñ vn9 eſt affirmatiu9 ⁊ alter negatiu9. ⁊ hii ſe tenēt ex pte forme Ex q̄ pt3 ꝙ ꝓpōnes de cōtrariis p̄ dicatis mag' ꝯriant ex pte materie q̄ ille q̄ ſunt de cō/trariis modis enūciandi. ecōtra aūt ē de ꝓpōnib9 con/trariis ex parte forme

Dic ad q̄ſtionē. ꝙ ꝯrietas in enūciatōib9 voca libus mag' eſt ſumēda penes modos cō trarios enunciādi q̄ penes p̄dicata cōtra ria Pt3 q2 mod9 enūciādi ſe tenet ex pte forme. predica ta aūt cōtraria ſe tenēt ex pte materie. a forma aūt res mag' d3 denoiari Et poſſet h idez ꝓbari rōne phi. q2 ſic eſt in opiniōib9 ita ē in enūciatōib9. ſ3 ꝯtrarietas in opinōib9 ſumit penes mōs opinādi ꝯrios. g̃ in enūcia tionib9 ſumit penes modos enūciandi ꝯrios Maiorē p̄bat. q2 ea q̄ ſunt in voce ſequūt ea q̄ ſunt in aīa Mi/norem ꝓbat octo rationib9 in textu poſitis

Qō ſcda vtꝝ iſte due ſunt ꝯrie bonu3 ē bonum ⁊ bonum nō eſt bonū. ſic dt p hs in textu Dic breuit ꝙ ſi accipiat ꝯrietas cōiter. vt ſe extē dit ad oēm ꝓpōem ſic bñ ſunt ꝯrie eo ꝙ ſunt ſubcōtra/rie. tñ ſi accipiatur ꝯrietas ſpecialit' ſic nō ſunt ꝯrie q̄ uis pticipent legē cōtrariaꝝ eo ꝙ nō pñt ſil' eē ꝟe ⁊ eo ꝙ equalent vlib9 cū ſint in materia naturali Q3 āt dt phs. (ꝙ nō refert ſi termini ſumātur vlr). hoc pt vno9 exponi. ꝙ h ē veꝝ q̄ ad rōem generalē oppoſitionis. nō aūt q̄ ad ſuppoēm t'minoꝝ. nec etiā q̄ ad veritatē ⁊ fal ſitatē Poſſet tñ alio9 exponi ꝙ nō refert q̄ ad ſuū ꝓpoſi tū. q2 ipe ſp intelligit ꝙ vlis affirmatiua ⁊ vlis negati/ua ſunt contrarie.

Qō tercia vtꝝ aliq̄ ꝓpō ſit p ſe p̄mo fl'a. ſicut vi/det innuere Areſto. in textu. p cui9 ſolutione ¶ Attende ꝙ ꝓpō dupl'r pt dici p ſe p̄mo fal ſa Vno9. q2 int' ſubiectū ⁊ p̄dicatū nihil mediat p qd poſſit oñdi p̄dicatū fl'e ineē ſubiecto. ⁊ ſic iſta ē p̄mo fal ſa bonū ē malū. qd pt3 p phm p̄mo poſterioꝝ dicentez ꝙ illa ꝓpō in q̄ p̄dicat oppoītū de oppoſito ē p̄mo falſa Alio9 aliq̄ ꝓpō pt dici p ſe ⁊ p̄mo fl'a. q2 añ ipm non eſt alia mag' fl'a ad quā ſit reducibilis. ⁊ ſic illa in q̄ ne/gat idē de ſeipſo ē p̄mo ⁊ p ſe fl'a ⁊ nō illa in qua p̄dicat vnū ꝯrioꝝ de alio. Dicit tñ in textu ꝙ int' terminos ge neratōis ⁊ corruptōis ē p̄ma fl'itas. q2 eē ⁊ nō eē ſt3 ter mini gñatōis ⁊ corruptōis. ⁊ ſt3 mōi enūciādi ꝯrii ⁊ p̄di catalp̄ma q̄ ñ pñt ꝟe vel fl'e p̄dicari de aliq̄ Dicit aūt illa ꝓpō ſimplex reſpectu alicui9 alteri9 q̄ nec īplicat nec in fert aliā ſ3 īplicat ⁊ infert ab alia. ſic eſt iſta bonū non ē bonū in ordine ad iſtā bonū eſt malū ¶ Dic ad q̄ſtio/nē ꝙ ꝓpōnes ſimplices ſt3 p̄mo ꝟe vel fl'e eo ꝙ ipe nō in cluduntur in aliis nec reducuntur ad alias ſed potius alie reducuntur ad ipſas.

Qō quarta vtꝝ argumentū a trāſmutata ꝓpōne quo Ar. vtit in ſexta rōne vl'r teneat. Pro cui9 ſolutiōe ſupponit ꝙ ꝓportio eſt hitudo vni9 q̄ntitat3 ad aliā ſm Euclidez. ſic q̄tuor ſe hñt ad octo in ꝓportione dupla. ſ3 ꝓportionalitas eſt hitudo duaꝝ ꝓportionū q̄ ſil' ſumpte hñt q̄tuor terminos. vt ſicut ſe hñt q̄tuor ad octo ſic ſe hñt q̄nq3 ad decē. Mo dus aūt arguēdi a p mutata ꝓportōne accipit ab eucli de libro q̄nto q̄ſtiōe decima q̄nta ⁊ decima ſexta vbi dt ꝙ ſi q̄tuor quantitates ꝓportionales fuerint pmutati ꝓportionales etiā erūt ⁊ trāſfert ad argumēta phi. ſic pt3 ſcdo poꝝ in duab9 regulis eius. vt ſi a. ⁊ b. ꝯuertū tur ex vna pte ⁊ d. ⁊ c. ex alia ⁊ a. ⁊ c. cōtradicunt b. ⁊ d. etiā cōtradicūt. vt ſicut ſe h3 p̄mū ad tercium ita oppo ſitū p̄mi ad q̄rtū ꝯña phi ibidē eſt necāria. q2 alteꝝ cō tradictorioꝝ dt de q̄libet ⁊ cōuertibile cū vno cōtradi/ctorioꝝ nō recipit p̄dicatōem alteri9 cōtradictorii nec ecōuerſo. ideo ſubdit ꝙ cōuertitur cū reliq̄ cōtradicto rio. vñ argumētū a trāſmutata ꝓportione tenet vl'r q̄n tum ad cōtradicere ⁊ cōuerti ſ3 nō tenet quātū ad con tradicere ⁊ ſeq̄ ſ3 cōit' fit fl'a ꝯñtis. Ibi grā qñ fit talis pmutatio ꝯpandi ſupi9 ad inferi9. vt ſicut ſe h3 hō ad nō hoiem ſm ꝯñam ſic aīal et nō aīal ſe hñt ſm ꝯñam g̃ p mutati ſic ſe h3 hō ad aīal ita nō hō ad nō aīal. ſed oīs hō eſt aīal g̃ oīs nō hō eſt non aīal qd eſt fl'm. quia aliquid ē nō hō vtputa azinus qd nō eſt nō aīal Sil'r hic ſic ſe h3 ſupficies ad hanc ſupficiē ſic color ad hūc colorem ſ3 ſupficies nō pt eē ſine colore. g̃ hec ſupficies nō pt eē ſine hoc colore qd ē fl'm Sil'r h ſicut ſe h3 cor/pus ad h corp9 ſic locus ad hūc locū. g̃ p mutati. ſicut corpus ad locū ſic h corpus ad hūc locū. ſed corp9 non pt eē ſine loco. g̃ nec h corpus ſine hoc loco qd eſt fl'm. Sil'r hic ſicut ſe h3 eē ad nō eē. ſic poſſibile ad īpoſſibi le. g̃ pmutati. ſicut ſe h3 ens ad poſſibile ſic nō ens ad impoſſibile. ſ3 oīe ens ē poſſibile. g̃ oē nō ens eſt īpoſſi bile qd eſt fl'm. q2 antixp̄s eſt nō ens. ⁊ tñ nō ē īpoſſibil' Et ido vl'r arguendo ſicut p̄mū ad terciū. ſic ſcdm ad q̄rtū fit fl'a ꝯñtis ſed ecōtra d3 argui. ſicut p̄mum ad terciū ſic q̄rtū ad ſcdm ⁊ ſic in ꝓpoſito oīs hō eſt aīal. g̃ oē nō aīal eſt non hō. ⁊ oīe ens eſt poſſibile. g̃ oē non poſſibile eſt nonens Sil'r etiā q̄ntū ad alia due exēpla ꝯña nō tenet. vtputa qñ cōe determinat ſibi aliud cōe inferius aūt ſub illo cōi nō detiat ſibi inferius ſub alio cōi non tenet ꝯña. vñ q̄uis corpus determinet ſibi locu3 tñ hoc corp9 nō definat ſibi hūc locū. ideo in illis non tenet ꝯña. niſi arguēdo mō p̄expoſito.

Ad rōnes in oppoſitū ¶ Ad p̄mam ⁊ ad cōfirma tionē eius. pt3 ſolutio ¶ Ad ſcdaꝫ dt ꝙ phs non intelligit eas ſimpl'r eē ꝯtrarias ſ3 intelli/git ꝙ ſint enūciatiōes de p̄dicat' contrariis. Ad con/firmationē pt3 ſolutio ¶ Ad terciā ⁊ ad ꝯfirmatōem eius dt ꝙ q̄uis plus requirat ad verificandū ꝓpōez af firmatiuā q̄ negatiuā. tñ nō ſeqtur ꝙ affirmatia mag' diſtet aut mag' opponat affirmatiue q̄ negatiua. ſicut plus reqrit ad verificandā copulatiuā q̄ diſiūctiuaꝫ. ⁊ tñ diſiunctiua de ptib9 ꝯtradicētib9 mag' opponatur copulatiue. ¶ Ad quartum patet ſolutio ¶ Et in hoc finit liber perihermenias De fine grāꝝ actiones illi. q̄ ſine fine viuit ⁊ regnat gaudens impendo Amen

¶ Curſus optimarum queſtionum textus porphirii et veteris logice Areſtotelis cum textualibus expoſiti onibus traditus a regentibus piſius ſm mentem ſub/tiliſſimi doctoris Johannes Schoti feliciter explicit prout exerce'ſ in collegio venerabilis viri artiū magi ſtri ac medicinarum doctoris expertiſſimi Leonardi Albertini de Albhen in vniuerſitate Treuerēſi regēt'.